

Collegii Soc. ¹¹⁵ Jesu ^{Bruxellae} ~~Amstelredamum~~ ¹⁶²⁰

DANICA & HISTORIA LIBRIS XVI, ANNIS AB HINC TRECENTIS QVIN-

QUAGINTA, SUMMA VERBORVM ELEGANTIA,

*magna sententiarum gravitate, rerum denique
admiranda varietate, intermixtis alia-
rum quoque Gentium historijs,
conscripta.*

1469
—
XI.

M. B.

Auctore

SAXONE GRAMMATICO
SIALANDICO DANO, HISTORICO LAV-
datissimo: & quod ea ætate omnino mirandum, tam ver-
bis quàm rebus politissimo.

Cum indice rerum memorabilium locupletissimo.

FRANCOFVRTI AD MOENVN
Ex officina Typographica And. Wecheli.
M. D. LXXVI.

Bibliotheca Hasslighemensis. 5780.
8. III. 23

AMPLISSIMO VI-
RO, DOMINO CHRISTO-
PHORO ZVM IVNGEN, MAIORVM GEN-
TIVM, PATRICIO FRANCOFVRTENSI, PA-
triciꝛq; Consuli vigilantissimo, Domino suo colendo
S. P. D.

ILLVSTRIA diuina sapientia, & bonitatis
Amplissime CONSUL, passim in hoc pul-
cherrimo Mundi theatro, videre est te-
stimonia. In primis verò, si oculos defixe-
rimus in sanctissimas Constitutiones Le-
gum, & Iudiciorum, quibus Imperia, &
quævis Politia continentur, tum etiam in
fatales Imperiorum periodos, mutationes,
incrementa, decrementa, Gentiumq; tum migrationes, tum mu-
tuas successiones: omnino fatendum erit, ex DEI Opt. Max. nu-
tu ac bonitate res humanas omnes foueri & administrari, cer-
tosq; tum Imperijs, tum Gentibus præfigi limites, illius etiam du-
ctu, & afflatu, excitari heroica Principum, Regum, Imperato-
rum ingenia, vt res magnas, Reiq; pub. salutare gerant, Tyran-
norum potentiam evertant, eorum scelera & libidines puniant,
Virtutis & Iustitiæ, Legum ac Iudiciorum patrocinium susci-
pian, bonos viros, honestati pietatiq; studentes, ornent ac tuean-
tur. Quæ accuratius animis contemplari omnes quidem homi-
nes, tum verò in primis eos, qui verè sunt homines, hoc est, ab hu-
manitatis studijs non alieni, decet, tum quòd in hisce palàm elu-
cere diuinam sapientiam, iustitiam & bonitatem animaduer-
tant, tum etiam, quòd ipsemet æternus rerum conditor & conser-
uator, quemadmodum alia suarum manuum opera, sic etiam hac
sapientiæ & bonitatis suæ munera à nobis considerari velit. Nec
enim de nihilo est, quod apud regium vatem Esaiam grauiter in-

P R Æ F A T I O

terminatur Dominus ijs, qui vitam agentes genialem, opera manuum eius, crapula vinoq; astuantes, minus considerant. Quòd si manuum suarum opera à nobis considerari vult Dominus, certè etiam attendere nos iubet ad illa peculiaria sapientia suæ, Bonitatis & Iustitiæ testimonia, quæ in Imperiorum, Regnorum, & quarumvis Politiarum vel Gentium conseruatione, ac mutationibus sese nobis ostendunt, eaq; vult à nobis cognosci, & ad posterum usq; deriuari: seriem temporum, mutationes Imperiorum, tum etiam, quoad eius fieri potest, singularum Gætium res gestas.

Qua cum Historiarum lectio nobis potissimum suppeditet, non uo sanè beneficio mortalium genus sibi deuincire ijs non immeritò iudicantur, qui quouis modo in describendis Imperiorum, Gentiumq; vel mutationibus, vel rebus gestis, posteritati consuluerunt, vel etiam hodiernum in diem id præstare, sibi studio habent. Nec verò ijs solum, qui Historijs scribendis operam nauant, suo hoc munere genus mortalium sibi obstringunt, verùm etiam non minore sibi omnes eos, qui politiore doctrina gaudent, obligant beneficio, qui talium authorum, qui res memorabiles ad posterum transmiserunt, interitum præcauere, eosque quàm nitidissimos alijs communicare gaudent. Qua in re magnam industrie laudem meretur noster Andreas Wechelus, typographus & ciuis vestra Reipub. honestissimus, doctrinaq; & humanitate haud vulgari præditus. Qui cum insignes aliquot Historicos hætenus ex sua typographica officina in publicum emisisset, rem literariam pro sua etiam virili iuuare & promouere cupidus, iamq; aliquot multis annis impense à viris doctis desiderari animaduertere, insignem illum historicum Saxonem Grammaticum, qui annis ab hinc ferme trecentis quinquaginta, sedecim libris sua Gentis Danica historias, ea verborum elegantia, sententiarum grauitate, rerumq; & euentuum varietate, complexus fuit, ut vel primæ classis Historicis conferri mereatur: eo etiam authore quatenus eius copia ipsi fieri posset, officinam suam typographicam ornare, Reique publicæ literariæ ea in re gratificari animum induxit.

Communicato itaque hac de re consilio cum Viro Clarissimo Dom. Johanne Fichardo, J. C. celeberrimo, Patriaq; Aduocato & Syndico primario, meo & fautore & Mæcenate multis nominibus suspiciendo: non solum ille, pro sua singulari humanitate, qua politiora studia & colere, & promouere, tum etiam de eorum cultoribus, licet grauissimis Reipub. negotijs districtus, bene mereri

P R Æ F A T I O

rerum nunquam desistit, propositum hoc eius probavit, sed etiam è sua bibliotheca, quam in omni genere disciplinarum & facultatum, selectis authoribus habet instructissimam, quam etiam ut præclarum in hac Repub. thesaurum Viri docti exosculantur, authorem ipsum promptamente subministravit. Quem cum pro sua in re typographica dexteritate & diligentia prælo committi, typisq; describi pulcherrimis Wechelus curaret, à me petijt, cum aliquoties antehac in re literaria meam typographis qualemcunq; operam baud inuitus locarim, ut nouo huic in sua officina typographica authori, nouum patronum eligerem, cui tum suo, tum meo nomine eum offerrem, adeoq; dedicarem. Quam eius petitionem apud me irritam esse nolui, præsertim cum honesta esset, & author ille (etiam Erasmi Roterodami, acerrima censura viri, testimonio) omni sit commendatione dignissimus. Nec futurum, spero, ut id mihi, quod longo hucusque usu apud doctissimos quosq; est receptissimum, vitio vertatur. Haudquaquam enim dedicando alienos labores, eos nobis temere vendicamus, vel in eorum possessionem impudenter inuolamus, sed debitam mentis nostræ gratitudinem erga viros doctissimos, qui suis lucubrationibus inservire posteris unice studuerunt, hoc exili officio testari & declarare cupimus.

Cum ergo Amplissime CONSUL, inter complures animi tui eximias virtutes, hæc etiam singulare Præstantiæ tuæ decus addat, quod humanioribus studiis & faueas, & addictus sis, in primis verò lectione Historiarum gaudeas, castissimamq; animo tuo voluptatem inde concilies: me nihil humanitate ea, quæ in te elucet, alienum facturum putavi, si ut pie obseruantia monumentum, historiam hanc Danicam ex Wecheli nostri officina nunc recens prodeuntem, tuæ potissimum Præstantiæ offerrem dedicarémque: & simul insigni tuo honori, tum etiam Patriæ ipsi gratularer: quæ quidem non solum A Edilitatis tuæ, quam superiori anno magna cum laude, & gloria, adeoq; cum ipsius Reipub. peculiari tum emolumento, tum ornamento gessisti, præclara opera gratulante animo intuetur, sed etiam modo Amplissimi tui Consulatus dexteritate, læta fruitur, dum ita Rempub. à te administrari videt, ut omnia non ad priuatam utilitatem, & commodum, sed ad Patriæ salutem, decus, & dignitatem, (id quod proprium esse Magistratus munus, testatur Cicero) conferas, nec facile affectibus ad iracundiam impellentibus obtemperes, sed rationi, & rebus ipsis, & temporis oportunitati inservias, quam virtutem in primis

P R Æ F A T I O

in eo, qui ad Reipub. gubernacula sedet, grauiſſimus Orator Demosthenes requirit.

Ad hæc, cum hætenus inclyta vestræ Reipub. circa teneros adolescentum animos, ad studia pietatis literarumque rectè formandos, pro ea, quam pro inexhausta sua bonitate largitus fuit mihi DEVS Opt. Max. gratia, meam annis aliquot locarim operam, summamq; semper Ampliſſimi Senatus humanitatem & beneuolentiam expertus ſim, iamque relicto munere Scholaſtico (quod DEO acceptum eſſe & ſemper agnoui, & ſemper valde amari, plurimiq; feci) legitima honeſtaq; parens vocationi, ad munus Eccleſiaſticum animum adiecerim, hoc veluti publico ſymbo-
lo animi mei, erga tuam Præſtantiam, CONSVL Ampliſſime, adeoq; reliquos celeberrima huius Reipub. procures, Dominos ſumma fide mihi colendos, gratitudinem, pro benigniter collatis in me beneficijs declarare volui.

Quocirca, CONSVL Ampliſſime, tum meo, tum optimi viri Andree Wecheli nomine rogo, vt hæc Danicã Saxonis hiſtoriam, eruditam iuxta ac elegantem, placido vultu, animoque benigno, (quod ſoles) vt noſtræ obſeruatiæ monimentum, ſuſcipere, nosq; tui honoris ſtudioſiſſimos tibi commendatos habere digneris: quod te pro ſingulari animi tui integerrimi candore & humanitate fa-
cturum, plane confidimus.

Æternus pater Domini noſtri IESV CHRISTI te tuamq;
Nobilem Familiam in Neſtorios annos incolumem patriæ con-
ſeruet.

Datum Francofurti Calendis Septembris.

Anno M. D. LXXVI.

T. A.

Obſeruantiffimus
Philippus Loni-
cerus.

*DE S. Erasmi Roterodami de Saxone censura
in Dialogo Ciceroniano.*

IN Daniam nauigare malo, quæ nobis dedit Saxonem Grammaticum, qui suæ gentis historiam splendidè magnificèq; contexuit. Probo viuulum & ardens ingenium, orationem nusquam remissam aut dormitantem, tum miram verborum copiam, sententias crebras, & figurarum admirabilem varietatem : ut satis admirari non queam, unde illa ætate homini Dano tanta vis eloquendi.

i

SAXONIS GRAM- MATICI SIALANDICI VI- RI ELOQVENTISSIMI, IN GESTA DANO- RVM PRÆFATIO.

10

20

30

40

50

Cum ceteræ nationes rerum suarum titulis gloriari, voluptatemq; ex maiorum recordatione percipere soleant: Danorum maximus pontifex Absalon patriam nostram, cuius illustranda maxima semper cupiditate flagrabat, eo claritatis & monumenti genere fraudari non passus, mihi comitum suorum extremo, ceteris operam abnuentibus, res Danicas in historiam conferendi negotium intorsit, inopemq; sensum maius viribus opus ingredi, crebre exhortationis imperio compulsi. Quis enim res Danicæ gestas, litteris prosequeretur? quæ nuper publicis initiata sacris, ut religionis, ita latinæ quoq; vocis aliena torpebat. At ubi cum sacrorum ritualis etiam facultas accessit, segnities par imperitia fuit, nec desidia minora, quam antea penuria vitia extirpare. Quo euegit, ut paruitas mea, quamvis se prædictæ molis imparem animaduerneret, supra vires niti, quam iubenti resistere præoptaret, ne finitimis factorum traditione gaudentibus, huius gentis opinio potius vetustatis obliuio resperfa, quam literarum monumentis prædita videretur. Igitur oneri cunctis præteriti auctoribus in experto, rudis labori humeros subijcere coactus, imperiumq; negligere veritus, audacius quam efficacius parui: quanquam ingenij mei imbecillitas fiduciam negabat, ab hortatoris amplitudine mutuatus. Cuius satis cepti mei metam præcurrentibus, te potissimum Andrea, penes quem saluberrimus fructus fragorum consensus honoris huius successionem sacrorumq; summam esse voluit, materiam ducem autoremq; de posco: obtreclationis liuorem, qui maximè conspicuis rebus insultat, tanti cognitoris præsidio frustraturus. Cuius fertilissimum scientiæ pectus ac venerabilium doctrinarum abundantia instructum, veluti quoddam cælestium opum sacrarium existimandum est. Tū Galliam, Italiamq; cum Britannia percipiendæ literarum disciplinæ, colligendæq; earum copia gratia perscrutatus, post diuinam peregrinationem splendidissimum externæ scholæ regimen apprehendisti, tantumq; eius columen euasisti, ut potius magisterio ornamentum dare, quam ab ipso recipere videreris. Hinc ob insignium culmen, meritaq; virtutum, regius Epistolaris effectus, officium mediocritatis liminibus contentum tantis industria operibus exornasti, ut idem postmodum amplissime dignitatis viris ad eam quem geris honorem translati, beneficij nomine expetendum relinqueres. Quamobrem Scamiam tripudio dissultare cōpertum est, quod pontificem potius a finitimis mutuata sit, quam ex indigenis legerit: quippe quæ laudabiliter delectum egit, iocunditatem ex suffragio suo meruit. Itaque cum genere, litteris, ingenioq; niteas, ac plebem sacundissimis doctrinæ stipendiis regas, maximum tibi gregis amorem concitasti, susceptiq; ministerij partes gloriose executionis fiducia ad laudis cumulum perduxisti. Et ne rerum dominium possessione usurpare videreris, amplissimum patrimonium sacris adibus religiose liberalitatis testamento legasti: obitusq; curis opes decenter abijcere, quam earum auiditate & pondere implicari maluisti. Tu item mirificum reuerendorum dogmatum opus complexus, priuatisq; curis publicæ religionis officia antepondere audis, pertinentium ad eam rerum solutionem abnuentes, salutarium consiliorum doctrina, debitis sacrorum obsequijs adegisti, veteremq; diuinarum adium iniuriam religioso lucri beneficio rependisti. Præterea lasciuoris vitæ studiosos, intemperantiaq; plus æquo viribus indulgentes, saluberrimæ exhortationis perscuerantia, ac splendidissimis frugalitatis exemplis ad honestiorem mentis habitum ab enervi mollitudine reuocatos, dictis ne an factis magis instruxeris, dubium reliquisti. Ita quod tuorum nulli prædecessorum obtinere tributum est, solis pri-

✓

Cautibus ma-
iorum gesta
olim incri-
pta.

Tylenſium
induſtia.

Voldemari
regis laus.

S. Karoli re-
gis commen-
datio.

Daniz ſitus.

dentia monitis impetraſti. Nec ignotum volo, Danorum antiquiores conſpicuis fortitudinis operibus editis, gloria emulatione ſuffuſos, Romani ſtyli imitatione, non ſolum rerum a ſe ma-
gnificè geſtarum titulos exquisito contextus genere, veluti poetico quodam opere perſtrinxiſſe, verum etiam maiorum acta patri ſermonis carminibus vulgata, lingua ſua literis, ſaxis ac
rupibus inſculpenda curaſſe. Quorum veſtigijs ſeu quibusdam antiquitatis voluminibus in-
herens, tenoremq; veris translationis paſſibus emulatus, metra metris reddenda curavi, qui-
bus ſcribendorum ſeries ſubnixæ, non tam recentiſ conſlata, quam antiquitus edita cognosca-
tur: quia præſens opus non nugacem ſermonis luculentiam, ſed fidelem vetuſtatis noti-
tiam pollicetur. Quantum porro ingenij illius homines hiftoriarum edituros putemus, ſi ſcribendi
ſimilitudinis peritia pauiſſent? Quibus tamenſi Romana vocis notiitia abeſſet, tanta tra-
denda rerum ſuarum memoria cupido inceſſit, ut voluminum loco vaſtas moles amplecte-
rentur, codicum uſum à cautibus mutuantes. Nec Tylenſium induſtria ſilentio oblitteranda:
qui cum ob nativam ſoli ſterilitatem luxuriæ nutrimentis carentes, officia continua ſobrie-
tatis exercant, omniaq; vitæ momenta ad excolendam alienorum operum notiitiam conſer-
re ſoleant, inopiam ingenio penſant. Cunctarum quippe nationum res geſtas cognosſe, memo-
riæq; mandare, voluptatis loco reputant: non minoris gloria indicantes alienas virtutes diſſe-
rere, quam proprias exhibere. Quorum theſauros hiftoricarum rerum pignoribus reſertos cu-
rioſius conſulens, haud parvam præſentis operis partem ex eorum relationis imitatione conte-
xui. Nec arbitros habere contempſi, quos tanta vetuſtatis peritia callere cognoui. Nec minus
Abſalonis aſſerta ſectando, quæ vel ipſe geſſit, vel ab alijs geſta perdidicit, docili animo, ſtylog,
complecti curæ habui, veneranda eius narrationis documentum, perinde ac diuinum aliquod
magiſterium amplexatus. Te ergo ſalutaris princeps, ac parens noſter, cuius illuſtriſſimam a
priſcis temporibus proſapiam dicturus ſum, clarifiſima lux patriæ Voldemare, dubium laboris
huius progreſſum ſauore proſequi rogo, quia propoſiti pondere coſtrictus, vercor ne magis im-
peritia mea habitum, ingenijq; debilitatem patefaciam, quam tuam (ſicut par eſt) originem
repreſentem. Siquidem præter paternæ hæreditatis amplitudinem, conſpicua regni incremē-
ta ſinitimorum oppreſſione ſortitus, Albiæq; reciprocos ſuæctus propagata dominationis labore
complexus, haud mediocriter claritatis momentum celeberrimis laudis tuæ titulis adieciſti. Ita
arceſſoriam famam atq; opinionem operum magnitudine ſupergreſſus, ne Romani quidem
imperij partes armis intentatas liquiſti. Cumq; fortitudine & liberalitate inſtrutiſſimus ha-
bearis, plus ne hoſtes bellis terreas, an cines humanitate demulceas, ambiguum reddidiſti. Tuus
quoq; fulgentiſſimus annus publicæ religionis titulis conſecratus, immenſaq; mortis beneficio
immortalitatis gloriam conſequutus, nunc ſanctitatis fulgore perſtringit, quos olim victori-
is acquiſiuit: ex cuius ſanctiſſimis vulneribus plus virtutis quam cruoris effluxit. Ceterum
priſco atq; hæreditario obſequendi iure, ſaltem ingenij virtutibus tibi militare conſtitui: cuius
clarifiſimi patris caſtreſcem militiam parens, auuſq; meus fidiſſimus bellici laboris operibus co-
luiſſe noſcuntur. Tuo igitur duclæ, reſpectuq; ſubnixus, quò cetera liquidius exequar, initium
à patriæ noſtræ ſitu, deſcriptuq; petere ſtatui, ſpecioſius ſingula perſcribiturus, ſi narrationis
procurſus competentia rebus loca permetiens, ab eorum poſitione dicendorum inchoamenta
deduxerit. Huius itaq; regionis extrema, partim ſoli alterius conſinio limitantur, partim pro-
pinqui maris ſuæctibus includuntur. Interna verò circumſuſus ambit Oceanus, qui ſinuſis in-
terſitiarum anſæclibus, nunc in anguſtias freti contractioris enadens, nunc in latitudinem
ſinu diſfuſiore procurrrens, complures inſulas creat. Quo ſit, ut Dania medijs pelagi ſuæctibus
interciſa, paucas ſolidi continuuq; tractus partes habeat, quas tanta undarum interruptio pro
varia freti reflexioris obliquitate diſcriminat. Ex his tertia granditatis inchoamentiq; ratio-
ne Danici regni principium tenet, quæ ſicut poſitione prior, ita ſitu porrectior Theutonia ſini-
bus adinuenitur. Acuius complexu fluminis Eydori interriuatione diſcreta, cum aliquanto
latitudinis excremento, ſeptentrionem verſus in Norici freti litus excurrit. In hac ſinus qui
Lymicus appellatur, ita piſcibus frequens extitit, ut non minus alimentorum indigenis, quam
ager omnis exoluere videatur. Huic etiam Freſta minor adiacet, quæ a Intia prominentia ſub
ſidentium camporum ac gremij dexerioris inclinata reſeſſu, maximos frugum prouentus be-
neſcio oceani inuadantis aſſequitur. Cuius reſluxionis vis, plus utilitatis an periculi incolis af-
ferat, ambiguum extat. Siquidem tempeſtatis magnitudine perruptis aſſuarijs, quibus apud
eos maritimi ſuæctus intercipi ſolent, tanta aruiſ undarum moles incedere conſuevit, ut inter-
dum non ſolum agrorum culta, verum etiam homines cum penatibus obruat. Poſt Intiam in-
ſula

10

20

30

40

50

fula ad orientem versus Fionia reperitur, quam à continenti angustè admodum æquoris in-
 teriectus abruptit. Hæc sicut ab occasu Iuliam, ita ab ortu Stalandiam prospectat, conspicua
 necessarii rerum ubertate laudanda: quæ insula amantitate cunctas nostræ regionis pro-
 vincias anteccedens, medium Daniæ locum obtinere putatur, ab extrema remotionis limite pa-
 ri spaciorem intercapedine disparata. Ab huius ortivo latere, occasuum Scaniæ media pelagi
 disciscit interruptio, opimam prædæ magnitudinem quotannis piscantium retibus adigere
 soliti. Tanta siquidem sinus omnis piscium frequentia repleti cõsuevit, ut interdum impacta Scania pisko-
 navigia vix remigum conamen eripiat. Nec iam prædæ artis instrumento, sed simplici manus
 officio capiatur. Cæterum Hallandia ac Blekingia ab integritate Scaniæ, cœu rami duplices ex
 10 unius arboris stipite promeantes, Gothiæ, Noruagiæq; longæ declinationis spaciis, diversisq;
 recessuum interstitiis adnectuntur. Verum apud Blekingiam apta meatibus rupes mirandis
 literarum notis interstincta conspicitur. Siquidem a meridiano mari in desertâ Ferundia pe-
 trosa porrigitur semita, quam binæ linæ exiguo discretæ spacio protractis in locum ductibus
 amplectuntur. Inter quas medium loco planum factis ad legendum figuris undiq; secus exa-
 ratum ostenditur. Quod licet adeo sit inæquale existat, ut modo montium alta proscindat,
 modo vallum ima præcreat, eodẽ tamen tenore literarum vestigia servare dinoscitur: qua-
 rum significationem rex Voldemarus sacri Kanuti fausta proles admirationis causa cognosce-
 re cupiens, misit qui rupem permeantes patentiũ illuc characterum seriem, curiosiori inda-
 20 gatione colligerent, ac postmodum virgulis quibusdam sub iisdem formarum apicibus adno-
 tarent. Qui ideo nihil ex eis interpretamenti comprehendere potuerunt, quod ipsa cælaturæ
 concantus partim cæno interlita, partim comœcantium adesa vestigijs, figuratæ protra-
 ctionis speciem obtrito calle cõsuderat. Vnde conspicuum est, etiam petriæ soliditatis rimas Succia.
 diutino madore complutas, aut sordium collutione, aut irrigua nimborum insillatione con-
 crescere. At quoniam regio hæc Suetiam, Noruagiæq; tam vocis quàm situs affinitate cõ-
 plectitur, earum quoq; sicut & Dania, partes ac climata memorabo. Quæ provincia septen-
 trionali polo subiecta, bootemq; & arcton respicientes, ipsum frigentis zonæ parallelum ulti-
 ma sui porrectione contingunt: post quas humanis sedibus locum inasitata algoris seuitia nõ
 relinquit. Ex quibus Noruagia saxei situs deformitatẽ natura sortita discrimine, rupibus in- Noruagia.
 fecunda, ac scopulis undique secus obsita, glebarum vastitate tristes locorum salebras repre-
 sentat. In cuius parte extrema ne noctu quidem diurnum solis ocellitur, ita ut continui solis
 præsentia alternos horarum dedignata successus, virig. tempori pari luminis administratio-
 ne deseruiat. Ab huius latere occidentali insula quæ glacialis dicitur, magno circumfusa repe-
 30 ritur oceano, obsoleta admodum habitationis tellus, rerumq; verisidem excedentium, & inso-
 litorum euentuum miraculis prædicanda. Illic fons est, qui fumigantis aquæ vitio, naturæ rei
 cuiuslibet originem demolitur. Sanè quicquid fumi huius exhalatione respergitur, in lapideæ
 40 natura duritiæ transmutatur: quæ res mirabilior an periculosior existat, in dubio positum
 constat, cum fluidæ aquæ teneritudinem tãtus obsiderit rigor, ut ad motum quidlibet fumi-
 dog, eius vapore perfusum, in lapidis proprietatem forma duntaxat superfluit: te subita conuer-
 sione transmutet. Ibidemq; complures alij latices referuntur, qui modo crescentis lymphæ copijs
 40 aduncti, pleniq; exundantes alicui crebras in sublime guttas iaciunt, modo torpentibus scate-
 bris vix ab imo conspecti, profundis subductioris terræ latibulis absorbentur. Quo fit, ut exu-
 berantes proxima quæque spumantem candore conspergant, exinaniti nullo visus ingenio ca-
 piantur. In hac itidem insula mons est, qui rupem sydeream perpetuæ flagrationis æstibus imi-
 50 tatus, incendia sempiterna iugi flammarum cruciatione continuat. Cuius rei admiratio su-
 prædictis æquatur, cum tellus extremis subiecta frigoribus tanti caloris fomentis exuberet, ut
 ignium perennitatem arcanis instruat nutrimentis, æternumq; fouendis ardoribus præbeat
 incensuum. Huic etiam insule certis statutisq; temporibus infinita glaciæ aduoluitur moles,
 quæ cum aduentans scabris primùm cautibus illidi cæperit, perinde ac remugientibus scopu-
 lis fragose ex alto voces, ac varij inusitata conclamationis strepitus audiuntur: quàmobrem
 50 animas ob nocentis vitæ culpam supplicijs addictas, illic algoris magnitudine delictorum pœ-
 dere pœnas existimatum est. Huius itaq; molis excisa particula, quantiscunq; nodorum candy-
 lis obferetur, mox ut suprædicta glaciæ terris auellitur, claustra custodiæque frustratur. Si-
 pet animus admiratione plenus dum res inextricabilibus seris obsita, ac multiplici impedimẽ-
 torum perplexione cõclusa, sic molis cuius pars erat discessum insequitur, ut omnem obserua-
 tionis diligentiam inenitabilis fugæ necessitate decipiat. Est & illic aliud glaciæ genus, mon-

tium iugis ac rupibus interfectum, quod certis vicibus constat superioribus ad ima deiectis, infimisq; rursum ad superna reflexis, versili quadam mutatione trāspōit. In cuius assertionis fidem assertor, quod quidam dum planum forte glaciale percurreret, in obiectas voragine, hiantiumq; rimarum penita pronoluit, paulo post exanimis fuerint, nulla glaciei rimula superstante repertū. Quamobrem a compluribus existimari solet, quod quas fundā glacialis urna desorbuit, eosdem post modum supinata reddiderit. Illic etiam fama est pestilentis unda latēcem scaturire, quō quis gustato perinde ac veneno prostermitur. Sunt & alij fontes, quorū scatebra cerealis poculi proprietatem imitari perhibetur. Sunt & ignes, qui cūm linum consume re nequeant, aque molitiem depascuntur. Est & saxum, quod montium prærupta non extrinseca agitatione, sed propria natuāq; motione percolitat. Et ut paulo altius Noruagia de- 10 scriptio replicetur, sciendum quod ab ortu Suecia Gothiaq; contermina aquis utrinque secus oceani vicinantis includitur: eadem a septentrione regiōē ignotis ac nominis intuetur humani cultus expertem, sed monstrose nouitatis populis abundātem, quam ab aduersis Noruagia partibus interflua pelagi separauit immēsitās. Quod cūm incertā nāuigationis existat, per paucis eam ingrediētibus salutarem reditum tribuit. Caterūm oceanū superior flexus Daniā interfecando prætermeans australem Gothiæ plagam sinu laxiore cōtingit: inferior verò meatus eius Noruagiaq; latus septentrionale præteriens, ad ortum versus magno cum latitudinis incremento solido limitatur anfractu, quem maris terminum gentis nostræ veteres Granduicum dixerē. Igitur inter Granduicum & meridianum pelagus breue cōtinentis spaciū patet, maria utrinq; secus allapsa prospectans, quod nisi rerum natura limitis loco con- 20 gressis penē fluctibus obieciisset, Suetiā Noruagiāque consluis fretorum æstus in insulam redegiissent. Harum ortuas partes Skricfinni incolunt: quæ gens inusitatis assueta vehiculis, motum inaccessa venationis ardore sectatur, locorumq; complacitas sedes dispendio lubricæ flexionis assequitur. Neq; enim vlla adeo rupes prominet, quin ad eius fastigium callida cursus ambage perueniat. Primò siquidem vallium profunda relinquens, scopulorum radices tortuosa giratione perlabitur, sicq; meatum crebræ declinationis obliquitate perfecit, donec per sinuosos callium anfractus destinatum loci cacumen exuperet. Eadem apud finitimos mercium loco quorundam animalium pellibus uti consuevit. Suetia verò Daniā ab occasu Noruagiāq; respiciens, a meridie & multa orientis parte vicino præteritur oceano. Post quam ab ortu quoq; multiplex diuersitatis barbarica consertio reperitur. Danicā verò regionem gigan- 30 teo quondam cultu exercitam, eximia magnitudinis saxa veterum bustis ac specubus affixa testantur. Quod si quis vi monstrosa patratam ambigat, quorundam montium excelsa suspiciat, dicatq; sicallet, quis eorum verticibus cautes tantæ granditatis inuenerit. Inopinabile namq; quibus miraculi huius æstimator aduertet, ut molē super plano minimè vel difficile mobilem, in tantum montana sublimitatis apicem simplex mortalitatis labor, aut visitatus humani roboris conatus extulerit. Vtrum verò talium rerum autores post diluualis inundationis excursu gigantes extiterint, an viri corporis viribus ante alios præditi, parum notitiæ traditum. Talibus ut nostri autumant subitam mirandamq; nunc propinquitatis, nunc absentie potestatem, comparandiq; ac subterlabendi vicissitudinem, versilis corporum status indulget, qui hodieq; scrupēam inaccessamq; solitudinem (cuius supra mentionem fecimus) incolere perhibentur. Eiusdem aditus horrendi generis periculis obsitus, raro sui experioribus incolumitatem regressumq; concessit. Nunc stylum ad propositum transferam. 40

Aqua reoc-
nata.

Gigantes o-
lim in Dania

SAXONIS GRAM- MATICI SIALANDICI VIRI

ELOQVENTISSIMI, HISTORIÆ DANO-

RVM LIBER PRIMVS.

DAN igitur & Angul, à quibus Danorum cœpit origo, patre Humblo procreati, non solum conditores gentis nostræ, verumetiam rectores fuere. Quamquam Dudo rerum Aquitanicarum scriptor, Danos à Danaïis ortos nuncupatosq; recenscat. Hilicet fauentibus patriæ votis regni dominio potirentur, rerumq; summam ob egregia fortitudinis merita assentientibus ciuium suffragijs obtinerent, regij tamen nominis expertes degebant: cuius vsum nullatūc temporis apud nostros consuetudinum frequentabat autoritas. Ex quibus Angul, à quo gentis Angliæ principia manas-

Danorum origo.

Anglorum principium.

se memoriæ proditum est, nomen suum provinciæ cui præerat aptandum curauit, leui monumenti genere perennem sui notitiâ traditurus. Cuius successores postmodum Britannia potiti, priscum insulæ nomen nouo patriæ suæ vocabulo permutarunt. Magni id factum à veteribus æstimatum. Testis est Beda non minima pars diuini styli, qui in Anglia ortus, sanctissimis suorum voluminum thesauris res patrias sociare curæ habuit: æque ad religionem pertinere iudicans, patriæ facta literis illustrare, & res diuinas conscribere. Verum à Dan (vt fert antiquitas) regū nostrorum stemmata, ceu quodam deriuata principio, splendido successionis ordine profluxerunt. Huic filij Humblus & Lotherus fuere, ex Grytha summæ inter Theutonnes dignitatis matrona suscepti. Lecturi regem veteres affixis humo saxis insillere, suffragiaq; promere consueuerant, subiectorum lapidum firmitate facti constantiam ominaturi. Quo ritu Humblus decedente patre, nouo patriæ beneficio rex creatus, sequentis fortunæ malignitate ex rege priuatus euasit. Bello siquidem à I. othero captus, regni depositione spiritum mercatus est: hæc sola quippe victo salutis condicio reddebatur. Ita fraternis iniurijs imperium abdicare coactus, documentum hominibus præbuit, vt plus splendoris, ita minus securitatis aulis quàm tugurijs inesse. Cæterum iniuriæ tam patiens fuit, vt honoris damno tanquam beneficio gratulari crederetur: sagaciter, vt puto, regiæ conditionis habitum contemplantus. Sed nec Lotherus tolerabiliorem regem quàm militem egit, vt prorsus insolentia ac scelere regnum auspicari videretur: siquidem illustrissimum quenq; vita aut opibus spoliare, patriamq; bonis ciuibus vacuefacere, probitatis loco duxit: regni æmulos ratus, quos nobilitate pares habuerat. Nec diu scelerum impunitus, patriæ consternatione perimitur, eadem spiritum eripiente, quæ regnum largita fuerat. Cuius filius Skyoldus naturam ab ipso, non mores sortius, per summam teneioris ætatis industriam, cuncta paternæ contagionis vestigia ingeni erroris deuio præteribat. Igitur vt à paternis vitijs prudenter desciiuit, ita auitis virtutibus feliciter respondit, remotiorem pariter ac præstantiorem hæreditarij moris portionem amplexus. Huius adolescentia inter paternos venatores immanis belluæ subactione insignis extitit, mirandoq; rei euentu futuræ eius fortitudinis habitum ominata est. Nam cum à tutoribus fortè, quorum summo studio educabatur, inspectandæ venationis licentiam impetrasset, obuium sibi insolitæ granditatis vrsūm telo vacuus, cingulo cuius vsum habebat religandum curauit, necandumq; comitibus præbuit. Sed & complures spectatæ fortitudinis pugiles per idem tempus viritum ab eo superati produntur: è quibus Attalus & Scatus, clari illustresq; fuere. Quindecim

Eligendi regis Danicæ moris priscus.

annos natus, inusitato corporis incremento perfectissimum humani robotis specimen præferebat, tantaq; indolis eius experimenta fuere, ut ab ipso ceteri Danorum reges, communi quodam vocabulo Skioldungi nuncuparetur. Idem perditam & enervam vitam agentes, continentiamq; luxu labefacere solitos, ad capeiendâ virtutem rerum agitatione sedulus excitabat. Præcurrebat igitur Skioldus virum cōplementum animi maturitate, conflictusq; gessit, quorum vix spectator ob teneritūdinem esse poterat, in quo annorum virtutisq; procur su ob Auildam quam summæ pulchritudinis intuitu postulabat, cum Scato Alemanix satrapa eiusdem puellæ cōpetitore, Theutonum Danorumq; exercitu inspectante, ex prouocatione dimicauit, interfectoq; eo omnem Alemanorum gentem, perinde ac ducis sui interitu debellatâ, tributaria ditione perdomuit. Hic non armis modò, verum etiâ patriæ charitate conspicuus extitit: siquidem impias leges abrogauit, salutare tulit, & quicquid ad emendandū patriæ statum attinuit, summa diligentia præstitit. Sed & regnū patris improbitate amissum virtute recuperauit. Primus rescindendarū manumissionum legem ædedit. Serui quem libertate donauerat clandestinis insidiis petitus, ac rē pœnam exegit, tanquam in omnium libertorum pœnam unius crimen redundare par esset. Omnium ars alienum ex fisco suo soluebat, & quasi cum aliorum regum fortitudine, munificentia ac liberalitate certabat. Ægros sumentis prosequi, remediaq; grauius affectis benignius exhibere solebat: se non sui, sed patriæ curam suscepisse testatus. Proceres non solum domesticis stipendijs colebat, sed etiâ spoliis ex hoste 20 quæsitis, affirmare solitus, pecuniam ad milites, gloriam ad ducem redundare debere. Puellam cuius amore conflixerat, acerrimo nuptiarum æmulo liberatus, in pugna præmium recepit, eamq; sibi matrimonio copulauit. Ex qua paulò post Gram filium sustulit. Cuius mirifica indoles ita paternas virtutes redoluit, ut prorsus per earum vestigia decurrere putaretur. Corporis animiq; præstantissimis dotibus præditam adolescentiam ad summum gloriæ statum prouexit, tantūque magnitudinē eius a posteris tributum est, ut in vetustissimis Danorum carminibus ipsius vocabulo regia nobilitas censeatur. Quicquid au firmandas ac uendâsque vires attinuit, acerrima ingenij exercitatione tractabat. A gladiatoribus vitandi inferendiq; ictus, consuetudinem studioso exercitij genere contrahebat. Educatoris sui Roarij filiam 30 coxam sibi collectaneamque, quò maiorem incunabulis gratiam referret, vxorem adsciuit, quam postmodum Bessio cuidam, quòd eius strenua opera sæpe numero vltus fuerat, mercedis loco coniugem tribuit. Quo bellicorum operum socio fretus, plus gloriæ sua an Bessi virtute contraxerit, incertum reliquit. Qui cum fortè Sueconum regis Sictugi filiam Gro gigantum cuidam desponsam cognosceret, tam indignam regio sanguine copulam execratus, bellum Suethicum auspicatur, Herculeæ virtutis exemplo monstrorum nisibus obstaturus. Inita Gothia cum deturbandorum obuiorum gratia caprinis tergoribus amictus incederet, ac varijs ferarum pellibus circumamictus, horrificūque dextra gestamen complexus giganteas simularet exuias, ipsam Gro syluestres fortè latraces cum 40 paucis admodum pedissequis laudigratia petentem, equo obuiam habuit. Quæ sponsam adesse rata, simulque tam insoliti cultus horrore mulcebriter territa, succussis frenis maxima cum totius corporis trepidatione, patrio carmine sic cepit:

*Conspicor inuisum regi venisse gigantem,
Et gressu medias obtenebrare vias,
Aut oculis fallor, nam tegmine saepe sereno
Contigit audaces delinuisse viros.*

<i>Cui Bessus sic orsus.</i>	<i>Tum Gro.</i>	<i>Ne proprio vos Tristia nobis</i>	
<i>Virgo caballi</i>	<i>Quis rogo vestrum</i>	<i>Opprimat omnes Funera virgo?</i>	50
<i>Quæ premis armos</i>	<i>Dirigit agmen?</i>	<i>Agmine Sictug,</i>	<i>Ad quem Gro.</i>
<i>Verba vicistim</i>	<i>Quo ducē signa</i>	<i>Inq; feraci</i>	<i>En ferar isthinc</i>
<i>Mutua fundens,</i>	<i>Bellica ferus?</i>	<i>Stipite figat</i>	<i>Notare uisens</i>
<i>Quod tibi nomen</i>	<i>Quis moderatur</i>	<i>Illoqueato</i>	<i>Tēla parentis,</i>
<i>Qua fueris dic</i>	<i>Pralia princeps,</i>	<i>Guttura nexu,</i>	<i>Ne uementis</i>

Gente

*Pulcherri-
mum regis
dilectum*

<i>Gente creata?</i>	<i>Quoſe paratur</i>	<i>Deſq; rigenti</i>	<i>Conſpicer andax</i>
<i>Ad hæc Gro.</i>	<i>Præſtite bellum?</i>	<i>Corpora nodo,</i>	<i>Agmina fratris.</i>
<i>Gro mihi nomen,</i>	<i>Contra ſic Beſſus.</i>	<i>Ac male toruus</i>	<i>Vos remeantes</i>
<i>Rex pater extat</i>	<i>Gram regit agmen</i>	<i>Trudat edaci</i>	<i>Vltima quaſo</i>
<i>Sanguine fulgens</i>	<i>Marte beatus,</i>	<i>Funera cornu.</i>	<i>Fata morantur.</i>
<i>Fulgidus armis.</i>	<i>Quem metus aut vis</i>	<i>Iterum Beſſus.</i>	<i>Ad quam Beſſus.</i>
<i>Tu quoque qui ſis</i>	<i>Electere neſcit,</i>	<i>Gram prior illum</i>	<i>Lata reniſe</i>
<i>Aui ſatus vnde</i>	<i>Nec roguſ ardens</i>	<i>Manibus addet</i>	<i>Nata parentem,</i>
<i>Promito nobis.</i>	<i>Nec ferus enſis</i>	<i>Ac dabit orco,</i>	<i>Nec cita nobis</i>
<i>Cui Beſſus.</i>	<i>Aut maris unquam</i>	<i>Quam ſua ſatis</i>	<i>Fata precare,</i>
<i>Beſſus ego ſum</i>	<i>Terruit æſtus.</i>	<i>Lumina claudat,</i>	<i>Nec tua bilis</i>
<i>Fortis in armis</i>	<i>Hoc duce belli</i>	<i>Inq; pauenda</i>	<i>Pectora pulſet.</i>
<i>Trux inimicis</i>	<i>Signa leuamus</i>	<i>Vertice plexum</i>	<i>Nanque petenti</i>
<i>Gentibus horror</i>	<i>Aurea virgo.</i>	<i>Tartara mittet.</i>	<i>Aſpera primum</i>
<i>Atque alieno</i>	<i>Rurſum Gro.</i>	<i>Nulla Suenorum</i>	<i>Difficilisq;</i>
<i>Sæpe reſundens</i>	<i>Hinc remicantes</i>	<i>Caſtrati nemus,</i>	<i>Sæpe ſecundo</i>
<i>Sanguine dextram.</i>	<i>Vertite curſum,</i>	<i>Quid minutaris</i>	<i>Famina cedit.</i>

Posthæc Gram horrendæ monſtruofæq; vocis habitum trucioris ſoni modulis æmulatus, ſilentijq; diuturnioris impatiens, talibus puellam dictis aggreditur:

20 *Ne timeat rabidi germanum virgo gigantis,*
At neque contiguum palleat eſſe ſibi.
AGrip miſſus enim nunquam niſi compare voto
Fulcrâ puellarum concubituſq; peto.

Cui Gro.

30 *Quæ ſenſus exors ſcortum velit eſſe gigantum?*
Aut quæ monſtri ſerum poſſit amare torum?
Quæ coniunx fore demonum poſſit monſtrigeni conſcia ſeminis?
Suumq; gigantiſero conſociare velit cubile?
Quis ſpina digitos fouet? Quis ſyncera luto miſceat oſcula?
Quis membra iungat hiſpida lauib; impariter locatis?
Cum natura reclamitat, haud plenum Veneris carpitur ocium,
Nec congruit monſtris amor ſæmineo celebratus uſu.

Gram contra.

Regum colla potentium viciſſim toties perdoſui meorum,
Fastus reorum turgidos, exuperatis potiore dextra.
Hinc aurum vtilius cape, quo perpes maneat pactio munere,
Ac firma conſiſtat fides Coniugis adhibenda noſtris.

40 Quo dicto, diſcuſſis latuſis natium oris decorem conſeſſus, tantum penè voluptatis vno ſui aſpectu puellæ attulit, quantum adulterino terroris incuſſit: quam etiam formæ ſuæ luculentia ad concubituſ prouocatam, amatorijſ donis proſequi non omiſit. Progreſſus ex obuijs cognoscit binis callem latronibus obſideri. Quos ad ſe ſpoliandum cupidius proruentes, ſolo exanimant impuſu. Quo factò ne vilum hoſtili ſolo beneficium attuliſſe videretur, peremptorum corpora ſubiectis affixa ſtipitibus, ſimulata pedum erectione diſtendit, vt quibus re nocuerant viui, ſpecie minarentur extincti, poſt fata quoque formidabiles forent, nec iter imagine minus quàm opere præpedirent. Quamobrem conſtat eum latrones interimendo ſibi, non Suetiæ conſulere ſtudiſſe: cuius quanto odio teneretur, tam inſignis facti indicio pateſcebat. Qui cum ab aruſpicibus accepiſſet, niſi auro Siætrugum ſuperare non poſſe, continuo lignæ clauæ nexilem auri nodum adiecit, eaq; bello quo regem aggrediebatur inſtructus, voti ſe compotem fecit. Quod factum Beſſus impenſior laudationis genere proſecutus ſic cecinit:

Gram ferus clauæ gerulus beatus
Nec ſius ferri celebrabat ictu
Enſis obſentum populitq; trunco

Latrones extincti, ſpecie Suenorum minantur iis, quibus Sueni nocuerant:

Tela potentis.

*Fata scēctatus superumq; mentem
Sueconum prestitit decus impotentum
Dum neci regem dedit & rigenti
Contudit auro.*

*Nang, pugnaces meditatus arces
Robur amplexu rutilum gerebat
Et ducem victor nitido supinum
Verberare torfit.*

*Fata quem ferro perimi vetabant
Aureo prudens domuit rigore,
Ense dum cassus potiore gessit
Bella metallo.*

*Clarius post hoc Agathum manebis
Agnitum late meliore fama
Cui suus laudem decorisq; culmen
Arrogat autor.*

Occiso Suetiæ rege Sistrugo, Gram quæsitū armis imperium possessione firmare cupiens, Suarinum Gothiæ præfectū ob affectati regni suspicionē in pugne certamen deuocatum oppressit: fratresq; eius septē matrimonio, nouem pellice procreatos, impari dimicationis genere fraternæ necis ultionem petentes, absumpsit. Hūc pater ultimæ iam ætatis ob res egregiē gestas imperij consortione donauit, regniq; summam cum sanguine suo communicare, quā in occidua vitæ statu sine participerere, tum utilius, tum etiā cōmodius duxit. Igitur cum Ringo splendido Sialandiæ loco natus, alterū ex his honori intempestiuum, alterū iam virium cursu defunctum putaret, infirmā vtriusq; ætatem causatus, nouarū rerum studio maiorem Danorum partē sollicitat, hunc puerilis, illum senilis animi deliramento regiæ potestati inhiabilē protestando. A quibus bello obtritus documento hominibus fuit, nullam ætatis partem virtuti incongruam existimari debere. Alia quoq; cōplura Grægis facinora fuere. Aduersus Sumbli Phinnorū regem bellū professus, ad aspectum filia eius Signes depositis armis, ex hoste procius euasit, eamq; promisso cōiugis suæ repudio pactus despondit. Quam cum bello Noruagico quod aduersum Swibdagorum regem ob sorotis filiaq; stuprū susceperat admodū occupatus, Saxonie regi Hentico Sumbli perfidia in matrimoniū promissam nūcio didicisset, propior virginis, quā militū charitati, relicto exercitu tacitus in Phinniā contendit, inchoatisq; iam nuptijs superueniēs, extremæ vilitatis veste sumpta, despicabili sedendi loco discubuit. Rogatus quidnā afferret, medendi solertiā profertur. Ad postremum omnibus ebrietate madentibus, puellā intuens, medijs perstreptentis cōuiuij gaudijs per summam femineæ leuitatis execrationem, maximamq; virtutum suarum gloriationem, indignationis magnitudinem huiusmodi carmine patefecit:

*Solus in octo pariter spicula mortis egī,
Atque nonenos gladio corripui reducto,
Quando Suarinum ex animauit titulis absum,
Nec meritum conciliantis sibi nomen. unde
Sæpē cruentum nece ferrum madidumq; cade
Sanguine tinxī peregrino, timuiq; nunquam
Ad crepitus ensiculi, vel galeæ nitorem.
Nunc male me proijciens fert aliena vota
Filia Sumbli fera Signe, vetus execrata
Fœdus, & in compositum concipiens amorem,
Femineæ dat leuitatis facinus notandum
Qua proceres illaqueat, pellicit atq; fœdat.
Ante alios ingenuos præcipuē refellens,
Nec stabilis permanet ulli, inibatq; semper,
Ancipites parturiens, diuiduosq; motus.*

Nulla pars ætatis incōgrua
a virtutis obest
existimanda.

10

20

30

40

50

Et cum dicto discubitu euolans Henricum inter sacra mensæ & amicorum cōmplexus obruncat, ipsonsq; medijs abstractam pronubis magna conuiuarum parte prostrata secum nauigio deportat. Igitur nuptijs in exequias versis, doceri Finni potuerunt, alienis amoribus manus iniici non oportere. His gestis à rege Noruagiæ Swibdagero, dum stupratæ sororis iniuriam ac laceffitam filiar pudicitiam vleisci conatur, opprimitur. Hoc præliū Saxonis insigne copijs fuit, quas ad auxilia Swibdagero ferenda non tam ipsius charitas, quam Henricianæ vltionis cupiditas prouocabat. Filij Gram, Guthormus & Hadingus, quorum alterum Gro, alterum Signe enixa est, Swibdagero Daniam obtinente, per educatorem suum Brache naue Suetiam deportati Vagnophro & Haphlio gigantibus, non solum alendi, verum etiam defenendi traduntur. Quorum summam opera perstricturus, ne publicæ estimationi contraria aut veri fidem excedentia fidenter astruere videat, nosse operæpretium est, triplex quondam Mathematicorum genus inauditi generis miracula discretis exercuisse præstigijs. Horum primi fuere monstruosi generis viri, quos Gigantes antiquitas nominauit, humanæ magnitudinis habitum eximia corporum granditate vincentes. Secundi post hos primam physiculandi solertiam obtinentes, artem possidere Pythonicam: qui quantum superioribus habitu cessare corporeo, tantum viuaci mentis ingenio præstiterunt. Hos inter gigantesque de rerum summa bellis certabatur assiduus, quoad magi victores giganteum armis genus subigerent, sibiq; non solum regnandi ius, verum etiam diuinitatis opinionem consciscerent. Horum vtriq; per summam ludificandorū oculorum peritiam, proprios alienosq; vultus, varijs rerum imaginibus adumbrare callebant, illicibusq; formis veros obscurare conspectus. Tertij vero generis homines, ex alterna superiorum copula pullulantes, autorum suorum naturæ, nec corporum magnitudine, nec artium exercitio respondebant. His tamen apud delusas præstigijs mentes diuinitatis accessit opinio. Nec mirandum, si prodigialibus, eorum portentis adducta barbaries, in adulterinæ religionis cultum concesserit, cum latinorum quoq; prudentiam pellexerit talium quorundam diuinis honoribus celebrata mortalitas. Hæc ideo re-tigerim, ne cum præstigia portentaue perferispeto, lectoris incredula refragetur opinio. His prætermisiss, propositum repetam. Occiso Gram, Swibdagerus Daniæ Suetiæq; imperijs auctus, fratrem coniugis Guthormum, eadem sæpius flagitante exilio abductum, tributaq; pollicitum Danis præfecit, Hadingo patris vltionem hostis beneficio præferente. Hic primis adolescentiæ temporibus felicissimis naturæ incrementis summam virilis ætatis perfectionem sortitus, omisso voluptatis studio, continua armorum meditatione flagrabat, memor se bellicoso patre natum, omne vitæ tempus spectatis militiæ operibus exigere debere. Cuius fortem animum Harthgrepa Vagnhosthi filia, amoris sui illecebris emollire conata, sedula affirmatione certabat, oportere cum primum genialis tori munus suis itrogare connubijs, quæ infantia eius exactioris curæ fomenta porrexerit, primaq; subministrarit crepundia. Nec simplici verborum exhortatione contenta, carminis quoque modo sic orsa:

*Quid tibi sic vaga vita fuit?
Quid cales tua lustra teris?
Arma sequens iugulum sitiens?
Nec species tua vota trahit.
Eximia raperis rabie
Labilis in Venerem minime.
Cadibus atque cruore madens
Bella toris potiora probas.
Nec stimulis animum recreas,
Ocia nulla fero subeunt.
Lusus abest, feritas colitur,
Nec manus impietate vacat
Dum Venerem coluisse piget.
Cedat odibilis iste rigor,*

*Mathematicæ
corū genus
triplex.*

Adueniat

*Adueniat pius ille calor,
Et Veneris mihi nocte fidem,
Quæ puero tibi prima dedi
Vbera lactis, opemq; tuli,
Officium genitricis agens,
Esibus officiosa tuis.*

Quo corporis eius magnitudinem humanis inhabilem amplexibus referente, cuius naturæ contextum dubium non esset giganteo germini respondere. Non te moueat (inquit) insolitus meæ granditatis aspectus: nunc enim contractioris, nunc capacioris, nunc exilis, nunc defluentis substantiæ, modo corrugati, modo explicati corporis situm arbitraria mutatione transformo: nunc proceritate cælis inuehor, nunc in hominem angustioris habitus ditione componor. Adhuc hæsitante eo, fidemq; dictis habere cunctante, tale carmen adiecit:

*Ne pæneas nostri iuuenis commercia lecti,
Corpoream gemina vario ratione figuram,
Et duplicem neruis legem præscribere sicut.
Nam sequor alternas diuerso schemate formas
Arbitrio variata meo, nunc sidera ceruix
Aequat, & excelsor apitur vicina tonanti.
Rursus in humanum ruit inclinata vigorem,
Contiguumq; polo caput in tellure refigit.
Sic lenis in varios transmuto corpora flexus
Ambiguus conspecta modis: nunc colligit anceps
Strictum membra rigor, nunc gratia corporis alii
Explicat, & summas tribuit contingere nubes.
Nunc breuitate premor, nunc laxo poplite tendor
Versilis, inq; novos conuertere cara vultus.
Nec me mirari debet, qui Protea nouit.
Nunc premit effusos, modo clausos exerit artus
Forma situs incerta sui speciesq; bisformis.
Que nunc extricat, nunc membra reuoluit in orbem.
Exero contractos artus, tensosq; subinde
Corrugo, vultum formis parita gemellis
Et sortes complexa duas, maiore feroces
Territo concubitus hominum breuiore capeffo.*

His assertis Hadingi concubitu potita, tanto iuuenis amore flagrauit, vt cum cum reuiscendæ patriæ cupidum comperisset, virili more culta prosequi non dubitaret, laboribusq; eius ac periculis interesse voluptatis loco duceret. Quo comite susceptum iter ingressa, penatibus fortè pernoctatura succedit, quorum defuncti hospitis funus mœstis ducebatur exequijs: vbi magicæ speculationis officio superiorum mentem rimari cupiens, diris admodum carminibus ligno insculptis, iisdemq; linguæ defuncti per Hadingum suppositis, hac voce cum horrendum auribus carmen edere coëgit:

*Inferis me qui retraxit execrandus oppetat,
Tartaroq; deuocati spiritus pœnas luat.
Quisquis ab inferna sede reuocauit
Me functum fatis exanimemq;
Ac rursus superas egit in auras,
Sub styge luenti tristibus umbris
Perfoluat proprio funere pœnas.
En præter placitum propositumq;
Quedam grata parum promere cogor.
Ex hac namq; pedem sede ferentes
Angustum nemoris aduenientis
Passim daemonibus præda futuri.*

*Uxoris erga
maritum a-
moris infi-
gne exem-
plum.*

Tunc quæ nostra chaos fata reduxit,
 Et dedit hoc rursus visere lumen,
 Atque corporeis nexibus indens
 Manes elicitos sollicitando,
 Quod nisa est temere flebit acerbe.
 Inferis me qui retraxit execrandus oppetat,
 Tartarog, denocati spiritus pœnas luat.
 Nam cum monstrigeni turbinis atra lues
 Intima conatu presserit exta graui,
 Atque manus viuos verberet ungue fero,
 Artibus aulicis corpora raptâ secans,
 Tunc Hadinge tibi vita superses erit,
 Nec rapiant manes infera regna tuos,
 Nec grauis in stygias spiritus ibit aquas.
 Famina sed nostros crimine pressa suo
 Placabit cineres, ipsa futura cinis,
 Quæ miseris umbris huc remeare dedit.
 Inferis me qui reduxit execrandus oppetat
 Tartarog, denocati spiritus pœnas luat.

- 20 Igitur cum apud prædictum nemus compacto ramalibus lecto noctem age-
 rent, inuitata granditatis manus domicilium penitus pererrare conspecta. Quo
 monstro territus Hadingus, nutricis opem implorat. Tunc Harthgrepa artus expli-
 cans, ac magno se turgore distendens, manum arctius comprehensam alumno præ-
 buit abscindendam. Ex cuius tetetrimis vulneribus plus tibi quàm cruoris mana-
 uit. Cuius facti postmodum ab originis suæ confortibus lanata pœnas pependit:
 neq; illi aut naturæ conditio, aut corporis magnitudo, quo minus insectos hostium
 vngues experiretur, opitulata est. Spoliatum nutrice Hadingum grandæuus fortè
 quidam altero orbus oculo, solitarium miseratus, Lifero cuidam piratæ solenni pa-
 ctionis iure conciliat. Siquidem icturi fœdus veteres vestigia sua mutui sanguinis
 30 aspersione perfundere confluuerant, amicitiarum pignus alterni cruoris commer-
 cio firmaturi. Quo pacto Liferus & Hadingus arctissimis societatis vinculis colli-
 gati, Lokero Curetum tyranno bellum denunciant. Quibus superatis fugientem
 Hadingum prædictus senex ad penates suos equo deuehendum curauit, ibiq; sua-
 uissimæ cuiusdam potionis beneficio recreatum, vegetiori corporis firmitate con-
 staturum prædixit. Cuius augurij monitum huiusmodi carmine probauit:

Hinc te tendentem gressus profugum ratus hostis
 Impetet ut teneat vinculis, faucisq; ferina
 Obiectet depascendum lanatibus: at tu
 Custodes varis rerum narratibus imple.
 40 Cumq; sopor dapibus functos exceperit altus,
 Iniectos nexus, & vincula dira relide.
 Inde pedem referens, ubi se mora paruula funder
 Viribus in rapidum totis assurge leonem,
 Qui captinorum iactare cadauera suenit,
 Inq; truces armos validis conare lacertis,
 Et cordis fibras ferro rimare patenti.
 Protinus admissa vapidum cape fauce crudem,
 Corporeamq; dapem mordacibus attere malis.
 Tunc nona vis membris aderit, tunc robor a nervis
 50 Succedent inopina tuis, solidiq; vigoris
 Congeries penitus nervosus illinet artus.
 Ipse struam totis aditum, famulosq; sopore
 Consiciam, & lenta stertentes nocte tenebo.

Et cum dicto relatum equo iuuenem pristino loco restituit. Tunc Hadingus
 amiculi eius rimas sub quo trepidus delitebat, per summam rerum admiratio-
 nem vi-

*Sciendū fœ-
 deris mors a-
 pud prædictos.*

nem visus perspicuitate traiciens, animaduertit equinis freta patere vestigijs, prohibitusq; rei in concessa captare conspectum, plenos stuporis oculos à terribili itinerum suorum contemplatione deflexit. Qui cum à Lokero captus, omnem prædictionis euentum certissimis rerum experimentis circa se peractum sentisset, Handuuanum Hellefonti regem apud Dunam urbem inuictis murorum præsidijs vallatum, incensibusq; nouarum resistentem bello pertentat. Quorum fastigio oppugnationis aditum prohibente, diuersi generis aues loci illius domicilijs astutias per aucupij peritos prendi iussit, earumq; pennis accensos igne fungos suffigi curauit: quæ propria nidorum hospitia repetentes, urbem incendio compleuere. Cuius extinguendi gratia concurrentibus oppidanis, vacuas defensoribus portas reliquerunt. Adortus Handuuanum cepit, eiq; redemptionis nomine corpus suum auro rependendi potestatem fecit: cumq; hostem tollere liceret, spiritu donare maluit, adeo scuitiam clementia temperabat. Post hæc multo orientalium robore debellato, Suetiam reuersus Swibdagerum apud Gudlandiam ingenti classe obuim pugna adortus oppressit. Sicq; non solum exterorum manubijs, verum etiam paternæ fraternæq; vindictæ trophæis ad eminentem claritatis gradum prouectus, exilio regnum mutauit, cui patriam non ante repetere quam regere contigit. Ea tempestate cum Othinus quidam Europa tota falso diuinitatis titulo censeretur, apud Upsalam tamen crebriorem diuersandi usum habebat: camq; siue ob incolarum inertiam, siue locorum amœnitatem, singulari quadam habitationis consuetudine dignabatur. Cuius numen septentrionis reges propensiore cultu prosequi cupientes, effigiem ipsius aureo complexi simulacro, statuam suæ dignationis indicem maxima cum religionis simulatione Byzantiū transmiserunt: cuius etiam brachiorum lineamenta, confertissimo armillarum pondere perstringebant. Ille tanta sui celebritate gauisus, mittentium charitatem cupide exosculatus est. Cuius coniunx Frigga quo cultior progredi posset, ascitis fabris, aurum statuæ detrahendum curauit. Quibus Othinus suspendio consumptis, statuam in crepidine collocauit, quam etiam mira artis industria ad humanos tactus vocalem reddidit. At nihilominus Frigga cultus sui nitorem diuinis mariti honoribus anteponens, vni familiarium se stupro subiecit, cuius ingenio simulacrum demolita, aurum publicæ superstitioni consecratum, ad priuati luxu instrumentum conuertit. Nec pensi duxit impudicitiam festari, quo promptius auaritia frueretur. Indigna scemina quæ numinis coniugio potiretur. Hoc loci quid aliud adiecerim, quam tale numen hac coniuge dignum extitisse? Tanto quondam errore mortalium ludificabantur ingenia. Igitur Othinus gemina vxoris iniuria laceratus, haud leuius imaginis suæ quam torilæione dolebat. Duplici itaq; ruboris irritamento perstrictus, plenum ingenui pudoris exilium carpsit, coq; se contracti dedecoris sordes aboliturum putauit. Cuius fecellu Mithotyn quidam præstigijs celebris, perinde ac cælesti beneficio vegetatus, occasionem & ipse fingendæ diuinitatis arripuit, barbarasq; mentes nouis erroris tenebris circumfusus, præstigiarum fama ad caerimonias suo nomini persoluendas adduxit. Hic deorum iram, aut numinum violationem confusus permixtisq; sacrificijs expiari negabat: ideoq; eis vota communiter nuncupari prohibebat, discretæ superum cuiq; libamenta constituens. Qui cum Othino redeunte, relicta præstigiarum ope, latendi gratia Pheoniam accessisset, concursu incolarum occiditur. Cuius extincti quoq; flagitia paruere: siquidem bulstro suo propinquantes, repentino mortis genere consumebar, tantasq; post fata pestes ædidit, ut penè tetriora mortis quam vitæ monumenta dedisse videretur, perinde ac necis suæ penas à noxijs exacturus. Quo malo obfusi incolæ, egestum tumulo corpus capite spoliant, acuto pectus stipite transigentes: id genti remedio fuit. Post hæc Othinus coniugis fato pristinae claritatis opinione recuperata, ac veluti expiata diuinitatis infamia ab exilio regressus, cunctos qui per absentiam suam cælestium honorum titulos gesserant, tanquam alienos deponere coëgit, subortosque magorum cætus, veluti tenebras quasdam superueniente numinis sui fulgore discussit. Nec solum eos deponendæ diuinitatis, verum etiam deferendæ patriæ imperio constrinxit, merito terris extrudendos ratus, qui se cælis tam nequiter ingerebant.

Interea

*Stratagemæ eleganti.**Mithotyn mirus quidam præstigiator, diuinitatis exstimationē sibi concelebat.*

Interea Asmundus Swibdageri filius, in ultionem patris pugna cum Hadingo congressus, ut filium Henricum, cuius charitatem etiam proprio spiritui præferbat, fortissimè dimicantem occidisse cognovit, auido fati animo lucem perosus, tali carmen voce compegit:

Quis nostra fortis ausit arma sumere?

Nil proficit cassis vacillanti nitens.

Loricam nec commodè fuscum regit.

Armis ouemus interempto filio.

Cuius mori me cogit imminens amor.

10 *Charo superstes ne relinquer pignori,*

Vtrag, ferrum comprimi iuuat manu.

Nunc bella præter scuta nudo pectore

Exerceamus fulgidis mucronibus.

Ferocitatis fama nostra luceat,

Audacter agmen obteramus hosticum.

Nec longa nos exasperent certamina,

Fugag, fractus conquiescat impetus.

20 Quo dicto, geminam capulo manum iniiciens absque periculi respectu reflexo intergum clypeo, complures in necem egit. Igitur Hadingo familiarium sibi numinum prælidia postulante, subito Vagnoftus partibus eius propugnaturus aduehitur. Cuius aduncum Asmundus gladium contemplatus, hoc in vocem carmine clamabundus erupit.

Quid gladio pugnas incuruo?

Ensiculus fato tibi fiet,

Framea torta necem generabit.

Hostem namq, manu superandum

Carminibus lacerari fidis,

Plus verbis quàm vi connisus,

In magna vires ope ponens.

30 *Quid me sic umbone retundis*

Audaci iaculo minit ando?

Cum sis criminibus miserandus

Obsitus & maculis refectus.

Infamis sic te nota sparsit

Putentem vitæ subconem.

Hæc vociferantem Hadingus hasta traiecit amentata. Sed nec mortis Asmundo solatia defuere: siquidem inter exiguas vitæ reliquias, vulneratum interfectoris pedem, perpetua claudicatione multauit, clademq; suam, paruulo ultionis momento memorabilem reddidit. Ita alterum membri debilitas, alterum vitæ finis excepit.

40 Corpus eius solenni funere elatum apud Vpsalam regijs procuratur exequijs. Cuius coniux Gunnilda ne ei superesset, spiritum sibi ferro surripuit, virumq; fato insequi, quàm vita deferere præoptauit. Huius corpus amici sepulcræ mandantes, mariti cineribus adiunxerunt: dignam eius tumulo rati, cuius charitatem vitæ prætulerat. Iacet itaq; Gunnilda aliquanto speciosius virum busti quàm tori societate complexa. Post hæc Hadingo victore Suetiam populante, Asmundi filius Vfo nomine, conferendæ manus diffidentia adductus, in Daniam exercitum traiecit, hostilesque lares incessere, quàm proprios tueri satius duxit: opportunum propulsandarum iniuriarum genus existimās, quod ab hoste pateretur inferre. Ita Danis ad propria defendenda redire compulsis, salutemq; patriæ exterarum rerum dominio præferentibus, domesticum solum hostilibus armis vacuefactum reperijt. Igitur cum Hadingus e bello Suetico regressus, ararium suum quo bellis ac spolijs quæ sitas opes excipere consuevit, furto violatum animaduverteret, cōtinuò custodem eius Glumerū suspensio consumpsit, callideq; commēti genere edixit, ut si quis e noxijs ablata referre curasset, honoris locum quem Glumerus possederat obtineret. Quo promisso, fontium quidam beneficij percipiendi quàm criminis tegendi studiosior reddi-

*Calliditas
Hadingi.*

tus, pecuniam regi reportandam curauit. Quem conficij in summam principis amicitiam receptum putantes, nec vberius quàm fidelius honoratum credentes, & ipsi pari pramij spe relatis pecunijs, reatum detegunt. Quorum confessio primùm honoribus ac beneficijs excepta, mox supplicijs punita, haud paruum vitandæ crudelitatis documentum reliquit. Dignos dixerim qui solutæ taciturnitatis pœnas patibulis luerent, quos cùm filētij salubritas tutos præstare posset, vocis stoliditas in exitium pertraxit. His gestis, Hadingus per summum integrandi belli apparatum hiberna perueniens, verno sole frigorebus liquatis Suetiam repetit, ibiq; lustrum militando confecit. Cuius milites diuturnæ expeditionis negotio consumptis alimentis ad ultimam penè tabem redacti, syluestribus fungis famem lenire cœperunt. Tãdem per summam necessitatis indigentiam commanducatis equis, ad postremum canina cadauera corporibus indulserunt. Sed neq; humanis artibus vesci nephas habitum. Itaq; Danis in extremas desperationis angustias compulsi, nocte concubia sine autore tale castris carmen insonuit.

Danorū famem
ingens.

*Tetro penates omine patrios
Liquistis, hoc rus Marte sequi rati.
Quæ vana mentes ludit opinio?
Quæ cæca sensus corripuit fides?
Hoc arbitantes posse solum capi?
Non amplitudo Suetica cedere,
Non exterorum Marte valet quati,
At summa vestri desinet agminis,
Cum Marte vestros cœperit aggredi,
Nam cum ferocem vim fuga soluerit
Et præliorum pars vaga labitur
In terga dantes Marte prioribus
Cadis potestas liberior datur,
Maiorq; ferri pars a licentia
Cum fors rebellem præcipitem fugat,
Nectela tendat, quem metus abstrahit.*

Quod prælagium crebra Danorum cæde sequens lucis euentus impleuit. Noctæ postera vocē huiusmodi incerto autore editā, Suetica auribus iuuenus excepit.

*Quid me sic Vffo pronocat seditione graui
Penas daturus ultimas? confodietur enim
Multa premendus cuspide, ex animisq; ruet
Audaciam cæpti luens, nec petulantis erit
Liuoris intactum scelus, augurioq; meo
Cum bella primum gesserit, contuleritq; manum,
Excepta membris spicula corpus ubiq; petent,
Crudosq; hiatus vulnorum fascia nulla premet,
Nec ampla plagarum loca contrahet vlla salus.*

Duo senes in
ter sydera in
usitato gestis
in formaq;
præditi, mir-
rabiliter in-
ter se conten-
dunt.

Eadem nocte congressis exercitibus, duo senes humano habitu tetriciores, capitibus coma vacuis, inter syderum micatus, triste visu caluitium præferentes, contrarijs votorum studijs, monstriferos diuisere conatus. Siquidem alter Danorum partibus intēdebat, alter Sueonum studiosus extabat. Victus Hadingus cùm in Helsingiam confugisset, ibiq; solis feruore percalefactum corpus frigida maris aqua sublueret, inauditi generis belluam, crebris ictibus attentatam oppressit, necatamque in castra perferendā curauit. Quem facto ouantem obuia fœmina hac voce cōpellat

*Sen pederura teras, seu ponto carbasa tendas,
Infestis patiere deos, totumq; per orbem
Propositis inimica tuis elementa videbis.
Rure rues, quatiere mari, dabiturq; vaganti
Perpetuus tibi turbo comes: nec deseret vnquam
Vela rigor: nec tecta tegent, qua si petis ieta
Tempestate ruent, diro pecus occidet algæ.*

Omnia

*Omnia præsentis sortem vitata dolebunt.
 Vi scabies fugiere nocens, nec tetrior ulla
 Pestis erit, tantum pœna vis cœlica pensat.
 Quippe unum è superis alieno corpore tectum
 Sacrilegæ necuere manus: sic numinis almi
 Interfector ades. Sed cum te exceperit aquor,
 Carceris æolicæ laxos patiere furores.
 Te Zephyrus Boreasq; ruës, te proteret Ausfer,
 Et coniuratos certabunt edere flatus,
 Donec diuinum voto meliore rigorem
 Solueris, & meritâ tuleris placamine pœnam.*

Regressus igitur Hadingus, eodemq; cuncta tenore perpeffus, tranquilla quæq; proprio turbidabat aduentu. Siquidem nauigante eo oborta nimbi vis ingenti classem tempestate consumpsit. Naufragum hospitium petentem, subita penatium strages excepit. Nec antè malo remedium fuit, quàm scelere sacrificijs expiato, cum superis in gratiam redire potuisset. Siquidem propitiandorum numinum gratia, Fro Deo rem diuinam furuis hostijs fecit: quem licationis morem annuo feriarum circuitu repetitum, posteris imitandum reliquit. Fro Blod Sueones vocant. Cumq; fortè gigantum quendam Nitherorum regis Haquini filiam Regnildam pactum animadu-
 20 uerteret, indignam rei conditionem perosus, per summam futuræ copulæ detestationem ingenuo ausu nuptias pœcucurrit, Noruagiamq; profectus, tam fecundæ regiæ virginis amatorem armis oppressit. Adeo nanq; virtutem ocio prætulit, ut cum regis delicijs frui liceret, non solum suas, verum etiam alienas iniurias propulsare omni voluptate iucundius duceret. Autorem beneficij puella ceteris obtusum vulneribus ignara medendi cura prosequitur. Cuius ne notitiam sibi temporis interiectus eriperet, crus eius annulo vulnere incluso obsignatum reliquit. Eadem postmodum à patre eligendi mariti libertate donata, contractam coniugio iuuentutem curiosiore corporum attrectatione lustrabat, deposita quondam insignia perquirens. Spretis
 30 omnibus, Hadingum latentis annuli indicio deprehensum amplectitur, eiq; se coniugem donat, qui coniugio suo gigantem potiri passus non fuerat. Apud quam diuersantem Hadingo mirum dictu prodigium incidit. Siquidem cœnante eo, femina cicutarum gerula, propter foculum humo caput extulisse conspecta, porrectoq; sinu percunctari visa, qua mundi parte tam recentia gramina brumali tempore fuissent exorta. Cuius cognoscendi cupidum regem proprio obuolutum amiculo, re-
 40 fuga secum sub terras abduxit. Credo dijs infernalibus ita destinantibus, ut in ea loca viuus abduceretur, quæ morienti petenda fuerant. Primum igitur vapidæ cuiusdam caliginis nubium penetrantes, perq; callem diuturnis aditum meatibus incedentes, quosdam prætextatos, amictosq; ostro procures conspiciantur: quibus præteritis loca demum aprica subeunt, quæ delata à femina gramina protulerunt: pro-
 50 gressiq; præcipitis lapsus ac lucentis aquæ fluium diuersi generis tela rapido volumine detorq; entem, eundemq; ponte meabilem factum offendunt. Quo pertransito, binas acies mutuis viribus concurrere contemplatur: quarum conditionem à femina percunctate Hadingo, ij sunt, inquit, qui ferro in necem acti, cladis suæ speciem continuo protestantur exemplo, præsentique spectaculo præteritæ vitæ faci-
 60 nus amulantur. Prodeuntibus murus aditu, transcensuque difficilis obistebat: quæ femina nequiequam transilire conata, cum ne corrugati quidem corporis exilitate proficeret, gaili caput quem secum fortè deferebat abruptum, ultra mœnium septa iactauit, statimque rediuitus ales resumpti fidem spiraculi claro testabatur occetu. Regressus igitur Hadingus, patriamque cum coniuge repetere orsus, imminentium
 70 sibi piratarum insidias, celeri nauigatione cassauit. Quilicet iisdem penè flatibus iuuarentur, ipsum tamen æquora præfulcantem paribus velis occupare non poterat. Inter hæc Vffo cum miræ pulchritudinis filiam haberet, potiturum ea qui vita Hadingum spoliaret edixit. Quo pacto Thuningus quidam admodum sollicitatus, ad eam Byarmensium manu votiuum illuduit impetrare progressum. Quæ excepturus Hadingus, dum classe Noruagiâ præteriret, animaduertit in littore senem crebro amicali motu

Hadingus & iuxta ad insulas ductus

appellandi nauigij monitus afferentē: quem repugnātibz socijs, damnosumq; profectionis diuerticiū affirmātibz, naue susceptū centuriādī exercitus autorem habuit, in ordinanda agminū ratione curiosius atēdere solitū, vt prima per dyadem phalanx, ac per tetradē secunda constaret, tertia verò octoadis adiectione succresceret, semperq; priorē insequens duplicitatis augmento transcenderet. Idem quoq; funditorū alas in extremā aciē concedere iussit, eisq; sagittariorum ordines sociavit. Ita digestis in cuneū ceteruis, ipse post bellatorū terga cōsistens, ac folliculo quē ceruici impensum habebat, balistā extrahēs, quæ primū exilis visa, mox cornu teniore, pminuit, denos neruo calamos adaptauit, qui vegetiore iactu pariter in hostem detorti, totidē numero vulnera confixerūt. Tūc

Byarmenses arma artibus permutantes, carminibus in nymbos soluere cælū, læ tamq; aëris faciē tristi imbriū aspergine cōfuderūt. Ecōtrario senex obortā nymbiū molē obuia nube pellebat, maiorēq; plauie nubilo castigabat obiectu. Viētorē Hadingum dimissus senex, nō vi hostili, sed volūtario mortis genere cōsumendum prædixit, clarisq; bellis obscura, ac lōginquis finitima pponere vetuit. Quo relicto, Hadingus ab Vffone p colloquij simulationē in Vpsalā accersitus, amissis p insidias socijs, noctis habitu protectus aufugit. Nā Danis ædis in quam conuiuij nōine cōtracti fuerāt, excessum petentibus, præstō erat qui cuiusq; extū foribus caput ferro demeteret. Cuius facti iniuriā prælio infecutus Vffonē oppressit, eiusq; corpus deposito odio cōspicui operis mausæolo mādauit, ampli tudinē hostis elaborato busti splendore cōfessus. Ita quē viuū hostili studio infestari solebat, extinctum honoris impēdio decorabat. Et vt sibi deniēte gentis animos cōciliaret, fratrē Vffonis Hundingū, regno præfecit, ne imperiū potius in exteros trāssusum, q̄ in Asmundi familia cōtinuatū videretur. Cumq; sublato iā æmulo cōplures annos p summā armorū desuetudinē, rerū agitatiōe vacuus exegisset, tandē diutinū rutis cultū nimisq; maritimarū rerū abstinentiā causatus, & quasi bellū pace iocūdus ratus, talibz seipsum culpāre desidiē modis aggreditur:

*Quid moror in latebris opacis
Collibus implicitus serpnosis,
Nec mare more sequor priori?
Eripit ex oculis quietem
Agminis increpitans lupini
Stridor, & vsq; polium lenatus
Questus inutilium ferarum
Impatiensq; rigor leonum.
Tristia sunt iuga vastitasq;
Pectoribus tructor a fisis.*

*Officiunt scopuli rigentes
Difficilisq; situs locorum
Mentibus æquor amare fueris.
Nam freta remigiis probare
Officij potioris esset,
Mercedibus ac spoliis ouare
Æra aliena sequi locello
Æquoris inhiare lucris
Quam salebras nemorumq; flexus
Et steriles habitare saltus.*

Cuius vxor ruralis vitę studio maritimarum aviū matutinos pertęsa cōcentus, quantū in syluestrium locorum vsu voluptatis reponeret, hac voce detexit:

*At canorus angit ales immorantem littori
Et soporis indigentem garriendo concitat.
Hinc sonorus est rose motionis impetus
Ex ocello dormientis mite demit otium:
Nec sinit pausare noctu mergus aliē garrulus
Auribus fastidiosa delicatus inferens,
Nec volentem decubare recreari sustinet
Tristiore flexione dira vocis obstrepens.
Tutius syluis fruendum dulciusq; censeo.
Quis maior quietis vsus, luce, nocte carpitur,
Quam marinis immorari fluctuando motibus?*

Eodem tēpore Tosto quidā obscuro Iutix loco ortus, ferocitate clarus emer sit: plebe nanq; vario petulatiē genere lacescita, latē crudelitatis famā extulit, tācāq; malignitatis opiniōe precebit, vt facinorosi cognomine notarerur. Sed nec exterrorū iniurijs abstinēs, post fœdā patrię vexationē, etiā Saxoniam tētat. Cui⁹ duce Syfrido laborātibz p̄lio socijs pacē petēte, fore quod ab ipso poscebatur asseruit,

dum-

*Byarmenses
sui incantationibus efficiunt, ut imber exortatur.*

dummodo sibi gerēdi cum Hadingo belli societate polliceri voluisset. Refragatē illum, cōditioniq; parere metuentē, acriminarū genere ad eā quā optabat promissionē perduxit. Fit. n. vt quod blādē non struitur, minaciter impetretur. A quo terrestri negotio superatus Hadingus, cū victoris classem inter fugiendū repertā pfoliis laterib. navigationi inutilem reddidisset, cōcessam scaphā in altū direxit. Quē Tolsto occidisse ratus, cū diu inter pmissa necatorū cadauera quēsitū reperire non posset, ad classem regressus, animaduertit eminus myoparonē medijs maris cōstibus fluctuantē. Quem cum adductis in altū nauigijs persequi statuisset, fractionis periculo reuocatus, agrē littus repetiit. Tūc correptis integris cōceptū viē gen^o exequitur.

Quod blādē non struitur, sedius per mias impetratur.

- 10 Hadingus occupari se vidēs, percōtari comitē cōcepit, an nādi vsum calleret, negantēq; eo, fugē diffidentia spōte euerſi nauigij cōcauas partes amplexus, mortis fidem inſequētibus fecit. Securū deinde Tolstonē inopinatūq; & spoliōrū reliquijs audius incubantē adortus, prostrato exercitu prēdā deferere coegit suāq; eius fuga vlciſcitur. Nec Tolstoni in vindictā sui animus defuit. Nam cū ob accepti vulneris magnitudinē reparandarū intra patriā viriūm copiā non haberet, legati titulo Britanniam petijt. In qua profectione navigationis socios in alex lusum per lasciuū contraxit, rixamq; a tesslarum iactibus ortam, funesta cæde finire docuit. Ita placido exercitij genere discordiā per totū nauigiū diffudit, cruentamq; pugnā mutatus lite iocus, p-genuit. Et vt aliquod ex alieno malo cōmodum caperet, correptis interfectōrū pecunijs, Collonē quendā piraticatunc temporis insignē adiecit. Quo comite paruo pōst in patriā reuersus, cū Hadingo, suā quam militū fortunā expendere poptante, ex prouocatione congressus occiditur. Nolebant enim prisce fortitudinis duces vni uersorum discrimine exequi, quod paucorum sorte peragi potuisset. His gestis, Hadingo defunctæ coniugis species per quietem obseruata, sic cecinit:

Bellua nata tibi est rabiem domitura ferarum,

Quēq; truci rapidos atteret ore lupos.

At post pauca subiunxit:

Fac canas, ex te nocuus tibi prodiit ales

Felle ferox bubo, voce canorus olor.

- 30 Rex manē sopore discusso, cuidā cōiecturarū sagaci visum exponit. Qui supi nomine futurę ferocitatis filiū interpretatus, Oloris vocabulo filiam denotauit, illū hostibus perniciosum, hāc patri insidiosam fore pręsagiēs. Euentus augurio respōdit. Siquidē Hadingi filia Vluilda priuato cuidā Guthormo denupta, siue copulæ indignitate, siue claritatis affectatione permota, matritū in parentis cēdē absq; pietatis respectu sollicitat: reginā se, q̄ regis filiā cēseri malle pfata. Cuius exhortationis modū iisdē penē verbis, quibus ab ipsa editus fuerat, explicare cōstitui: q̄ ferē huiusmodi erat: O miserā me, cuius nobilitatē dispar copulę nexus obtenebrat. O infelicē, cui^o stēmāti rustica iugatur humilitas. O infortunatā principis plem, quā torilege plebeius æquiparat. Miserandā regis filiā, cuius decorē ignauus pater in absoletos ac despicabiles trāsmiſit. amplexus. Infaustā matris sobolē, cuius felicitati tori cōmerciū derogat, cuius mūditiā immūditiā ruralis atreſtat, dignitatē indignitas vulgaris inclinat, ingenuitatē cōditio maritalis extenuat. At si quis tibi vigor inest, si qua mētē virtus possidet, si dignū te regis generū pbas, focero fasces eripe, genus pbitate redime, proſapię defectū virtute æstima, sanguinis damnum animo pensa. Felicior est hon os audacia, quā hereditate quæſitus. Melius virtute culmē, quā successionē cōſcenditur. Aptius honores meritū, q̄ natura cōciliat. Adde quod senectutē subruere nephas non est, quæ proprio in ruinam pondere suppressa deurgit. Sufficiet focero tot temporū fasces, senilis tibi potestas obuēniat. Quæ si te frustrata fuerit, alteri cedet. Lapsui vicinum est, quicquid senio cōstat. Sat illi regnasse sic: tibi quandoq; pręesse conueniat. Malo prætereā virum regnare quā patrē. Malo regis cōiunx, quā nata censerī. Melius est principem intus amplecti, quā exterius venerari. Gloriosius nubere regi, quā obsequi. Ipse quoq; tibi sceptrum, q̄ focero maile debeas. Proximū sibi quēq; natura cōstituit. Aderit cōcepto facultas, si factō voluntas accesserit. Nihil est quod non ingenio cedat. Instaurandum epulū est, exornandum conuiuiū, prouidendi paratus. Inuitandus socer, fraudi viā familiaritas simula

ta præstabit. Nullo melius quam affinitatis nomine insidiæ reguntur: adde quod temulentia promptum cædi iter aperiet. Cumq; rex capitis cultui intentus, fabulis mentē, barbæ manum intulerit, pilorūq; perplexionē crinali spico seu pectinis enodatione discreuerit, applicari ferrū visceribus sentiat. Minor occupatis solet cautela pquiri. Dextera tua tot scelerū vindex accedat. Piū est vlticē miserorū manū extendere. Talibus insistente Vluilda, vir suggestionē victus, insidijs operam pollicetur. Interea Hadingus generi dolum cauere somnio monitus, petito cōiunio quod ei filia charitatis simulatione parauerat, armatorū non lōgē p̄sidia statuit, quibus aduersum insidias cū res exigeret, vteretur. Quo cibū capiente, satellites in fraudis ministeriū aditus, occultato sub veste ferro opportunū secleri tēpus tacitus expectabat. Quo rex animaduerso, collocatis in vicino militibus signum lituo dedit. Quibus continuo opem ferentibus, dolum in autōrē retorfit. Interea rex Sueonū Hundingus occasum Hadingi falsò acceptū nuncio interitis excepturus, optimatibus contactis, eximix capacitatis doliū cereali liquore cōpletum deliciarum loco medium conuiuiis apponi præcepit: & ne quid celebratatis deesset, ipse ministri partibus assumptis, pincernam agere cunctatus nō est. Cūq; exequendi officij gratia regiā perlustraret, offenso gradu in dolum collapsus, interclusum humore spiritū reddidit, deditq; pœnas siue Orco, quē falsa exequiarum actione placabat, siue Hadingo, cuius interitum mentitus fuerat. Quo cognito Hadingus parem veneratori gratiam relaturus, extinctoq; superesse nō passus, suspendio se vulgo inspectante consumpsit

SAXONIS GRAMMATICI HISTORIÆ DANORVM LIBER

SECVNDVS.

Hic Frotho
vulgo diceba-
tur: Frotho
geff. 7. yde, id
est liber alius.

FADINGO filius Frotho succedit, cuius varij insignesq; casus fue-
re. Pubertatis annos emēsus, iuueniliū præferbat cōplementa
virtutū. Quas ne defidię corrūpēdas præberet, abstractū volup-
tatibus animū, assidua armorū intētionē torquebat. Qui cū pa-
terno thesauro bellicis operib⁹ absumpro, stipēdiorū facultatē,
qua militē aleret, nō haberet, attētiusq; necessarij vsus subsidia
circumspiceret, tali subeuntis indigenæ carmine concitatur:

*Insula non longē est, præmolibus edita cliuis
Collibus ara regens, & opima conscia præda.
Hic tenet eximium montis possessor acernum,
Implicitus gyrīs serpens crebrisq; reflexus
Orbibus, & caudæ sinuosa volumina ducens,
Multiplucesq; agitant spiras, virusq; profundens.
Quem superare volens clypeo, quo conuenit vti
Taurinas intende cutes, corpusq; bouinis
Tergoribus tegito, nec amaro nuda veneno
Membra patere sinas, sanies quod conspuat vrit.
Lingua trifulca micans patulo licet ore resultet,
Tristiaq; horrifco minitetur vulnera rictu,
Intrepidum mentis habitum retinere memento.
Nec te permoneat spinosi dentis acumen,
Nec rigor aut rapida iactatum fauce venenum.
Tela licet remnat vis squamea, ventre sub imo
Esse locum scito quo ferrum mergere phas est,
Hunc mucrone petens medium rimaberis anguem.
Hinc montem securus adi, pressaq; ligone
Persossos scrutare cauos, mox are crumenas
Imbue, complet amq; reduc ad littora puppim.*

Credulus Frotho solitarius in insulam traiecit, ne comitator belluam adorire-
tur

tur quàm Athletas aggredi moris fuerat. Quæ cum aquis pota specum repeteret, impactum Frothonis ferrū aspero cutis horrore contempsit. Sed & spicula quæ in eam coniecta fuerant, eluso mittentis conatu læsionis irrita ressaltabāt. At vbi nil tergi duritia cessit, ventris curiosius annotati mollities ferro paruit: quæ se morsu vleisci cupiens, clypeo duntaxat spinosum oris acumen impegit. Crebris deinde linguā micatibus ducens, vitā pariter ac virus efflauit. Repertæ pecuniæ regem locuplerem fecere, quibus instructus, classe Curetum partibus admouetur. Quorū rex Dorno periculosi belli metu huiusmodi ad milites orationē habuisse fertur: Externū proceres hostē, & totius fermē occidentis armis opibusq;

10 succinctū, salutarem pugne cunctationē sectantes, inedia viribus obtinendū curamus. Internum hoc malū est, difficillimū ære domesticum debellare periculū. Facile famelicis obuiatur. Melius aduersariū esurie q̃ armis tentabimus. Nullū hosti inedia acius iaculum adaecturi. Edax viriū pestis edendi penuria nutritur. Armorum opē alimentorum inopia subruit. Illa quiescentibus nobis tela cētorqueat, illa pugne ius officiūq; suscipiat: discriminis expertes, discrimen licebit in ferre. Exanguis absq; sanguinis detrimento præstare poterimus. inimicū ocio superare phas est. Quis dānosē quàm tutò dimicare maluerit? Quis cū impunē errare liceat, pœnā experiri contendat? Felicior armorū successus aderit, si p̃uia famēs bellum cōmittit. Hac primā configendi copiā duce captemus: castra nostra

20 tumultus expertia maneāt: illa nostri loco decernat: quæ si victa cesserit, ocium rumpendū est: facile ab indefessō lassitudine cōcussus opprimitur. Adesā marcore dextera pigrior in arma perueniat. Lentiores ferro manus dabit, quæ quispiam prius labor exhauferit. Præceps victoria est, vbi tabe cōsumptus, cū robusto concreditur. Taliter indēnes aliis Danorū autores fore poterimus. His dictis, quæcūque tutatu difficilia animaduertit defensionis diffidentia populatus, ad eō hostilem sœuitiā in vastanda patria p̃cucurrit, vt nihil q̃ uod ā superuenientibus occupari posset intactū relinqueret. Maiorē deinde copiarū partē indubitatē firmitatis municipio cōplexus, ab hoste se circumfideri p̃mittit. Cuius Frothio oppugnā

30 di diffidētia concitatus, cōplures insolitæ, p̃funditatis fossas intra castra fieri, latenterq; per corbes humū egeri, & in fluuiū mœnibus, p̃pinquum tacitē disijci iussit. Quem dolū crebro cespite fossis superaddito, occultandū curauit, incautū hostē præcipitio cōsumpturus, futurūq; ratus, vt ignaros desidentis glebæ lapsus obrueret. Post hæc simulato metu castra paulisper deserere cepit: quib. imminentes oppidanos passimq; elusis vestigijs in foueas puolutos ingeltis desuper iaculis trucidauit. Inde profectus in Trannonē Rutene gētis tyrannū incidit, cuius maritimas copias speculaturus, crebros clauos ex sustibus creat, iisdēq; carabū onerat: quo

40 hostilē noctu classē in subiens, inas nauigiorū partes terebro sauciat: quæ ne repentinū vndarum paterentur incursum, patentia foraminū loca, p̃uis antea clauis obstruit, terebriq; dānum stipitibus pensat. At vbi foraminum copiā mergēde classi sufficere credidit, dēptis obstaculis, p̃mptum aquis aditum patefecit, hostilemq; classē sua circumfundere p̃perauit. Ancipiti periculo circūuerti Rutem, armis prius an vndis resisterēt, hēsitabāt, Naufragio perennat, dum nauigiū ab hoste vindicare contendunt. Internum discrimē externo atrocius erat, dum foris ferrum stringunt, intus fluctibus cedunt. Bina simul in miseros pericula grassabātur. Incertū erat celerius nando salus an dimicādo pereretur. Mediū pugna certamen noua fati diremit occasio. Geminæ mortes vno ferebantur incessu: duæ lethi viæ socium egere periculum. Ambiguum erat, ferrum magis an fretū afficeret: gladios p̃pulsantē, tacitus fluctuum allapsus excepit: ecōtrario fluctibus obuiantē, obuius ensis implicuit: aquarum eluies cruoris aspergine fœdabatur. Victis itaq; Rutenis, patria Frothoni repetitur: qui cum legatos in Rusciā exigendi tributi studio

50 millos, incolarum perfidia atroci mortis genere consumptos animaduerteter, duplici iniuria permotus, urbem Rotālam arcta admodum obsidione persequitur. Quæ ne fluuij interstitio prohibente tardius potireretur, vniuersam aquarū molem noua riuorum diuersitate partitus, ex ignotæ profunditatis alueo meabilia vada perfecit: nec antē destitit quā rapidior vortex diuiduo minoratus excurso languidiore

*Dornonū Cū
Frothio p̃cū
vitalio.*

*Frothionis
strategema.*

*Trāno Raro
perennat.*

*Astutia mi-
litum egre-
gia.*

vndas lapsu ageret, ac per exiles flexus vadosa paulatim cōstrictione rarefceret. Ita
amne domito, oppidum naturæ præsidio vacuum, inoffensa militum irruptione
prostermit. His gestis, ad urbē Peltiscam exercitū cōtulit, quam virib, inuictā ratus,
bellum fallacia mutauit. Siquidē paucis admodū conscijs ignotę opacitatis latebras
petiuit, extinctumq; se quō minus hosti terroris afferrer, vulgō nunciari præcepit.
Additæ in fidem exequiæ, tumultusq; cōstructus. Sed & milites conscio fraudis mœ-
rote, simulatū ducis obitum psequuntur. Qua fama rex urbis Vespasius perinde ac
victoria potitus, tam languidā ac remissā defensionē egit, vt hostibus irrumpendi
potestate facta, inter lusum ac ocia necaretur. Vrbe capta Frotho spe orientis impeti-
um cōplexus, Anduani mœnib, admouetur. Qui quondā succensē p Hadingum vt
bis admonitus, cunctos eius penates domesticis auibus vacuefecit, quo minus simi-
lis iacturæ periculo mulctaretur. Nec noua Frothoni calliditas defuit: quippe pmu-
tata cū ancillis veste, peritā se pugnandi puellā simulat, depositoq; virili cultu, sce-
mincū æmulatus, transfugæ titulo oppidū petit. Illic omnibus curiosius exploratis,
postridie emissio comite exercitum muris affore iubet, portasq; sua pandēdas opera
pollicetur. Taliter elusis vigilib, vrbs somno sepulta diripitur, securitatis pœnas inte-
ritu luens, desidiaq; sua q̄ hostium virtute inferior. Nihil enim in re militari pncipio
sius animaduertitur, quā per ocium metu vacuū, solutis neglectisq; rebus nimia
fiduciæ p̄sumptione torpescere. Anduanus cum patriæ res perditas euerfasq; cōspi-
ceret, regias opes nauibus impositas, vt vndas potius quā hostem ditaret, in altum
demersit: quanquam satius fuerat aduersariorum fauorē pecuniæ largitionibus oc-
cupare, q̄ eius cōmodum mortalitatis vñb, inuidere. Post hæc Frothone filiā in ma-
trimoniū per legatos poscente, cauendū respondit, ne rerū prosperitate corruptus,
victoriæ successum in superbiam vertat: sed potius victis parcere, & in deiectorum
conditione, pristinum fulgoris habitum venerari meminerit, discatq; in miserorū
sorte p̄teritam æstimare fortunā. Curandum itaq; ne cuius affinitatē expetat, impe-
rium rapiat, & quam nuptijs illustrare gestiāt, obscuritatis sordib, respergat, matri-
monij dignitatem auaritiæ studio corrupturus. Cuius dicti comitate & victorē ge-
nerū adiciuit, & regni libertatem obinuit. Inter cā Sueonū regis Hadingi coniunx
Thorilda, cum priuignos suos Regnerum & Thoraldum, quorum infinito odio te-
nebatur, vt variis periculorum generib, implicaret, regio tādē pecori præfecisset,
Hadingi filia Suāhuita sororibus in famulitium sumptis, Suetiam petit, clarissimæ
indolis exitiū muliebri ingenio præcursura. Cumq; p̄dictos adolescentes noctur-
nis gregum excubiis occupatos, diuersi generis portentis cit cūfundi videret, foro-
res equis descendere cupientes, tali poëmatissono vetuit:

*Thorilda in
priuignos se
mittit.*

*Monstra quidem video celerem captantia saltum,
Corpora nocturnis præcipitare locis.
Bella gerit dzmon, & iniquæ deditarixæ
Militat in mediis, turba nephanda visis.
Effigie spectanda truci, portenta feruntur,
Hæcq; hominum nulli rura patere sinunt.
Agmina præcipiti per inane ruentia cursu,
Hæc nos progressum, stare sede iubent.
Flectere lora monent, sacrisq; absistere campis,
Aruaq; nos prohibent vltiora sequi.
Trux lemnum chorus aduehitur præcepisq; per auras
Cursitat, & vastos edit ad astra sonos.
Accedunt Fauni Satyris, Panumq; caterva
Manibus admixta militat ore fero.
Siluanis cōeunt aquili, laruaq; nocentes
Cum lamiis callem participare student.
Saltu librantur furia, glomerantur eisdem
Larvæ, quas simis fantua iuncta premit.
Calcandus pediti trames terrore redundat,
Tutius excelsi terga premantur equi.*

Ad hæc Regnerus seruū regiū se professus, tā longinqui à domo excessus causam astruxit, quòd cum pastoralis operis gratia rus relegatus, pecus cui præerat amisisset, desperata recuperatiōe reditu abstinere quàm vltionis pœnā incurre-re poptasset. Et ne fratris conditionē silētiō pteriret, tale dictis pœma subiunxit.

Nos homines, non monstra puta, seruosq; manentes

Per loca pascendos exagitasse greges.

At cum per teneros ageremus tempora lusus,

Fortè remota vagum cessit in arua pecus.

Cumq; petita diu spes desoret inueniendi,

Incessit miseris sollicitudo reis.

Cumq; bouum nusquam vestigia certa paterent,

Obtinuit mastus fontia corda pauor.

Hinc est quod virga vulnus pœnale verentes,

Duximus in proprios triste redire lares.

Credidimus quàm ferre manum, pœnamq; subire

Tutius assuetis abstinuisse focus.

Sic pœnam differre iuuat, reditumq; perosis

Hac dominum latebra fallere cura manet.

Hac ope neglecti pecoris vitabitur vltor,

Solaq; stat nostris hac fuga tuta vijs.

Tunc Suanhuita speciosissimum lineamentorum eius habitū curiosiori cōtēplatione lustratū impensius admirata, regibus te, inquit, non seruis editū præ-radians luminū vibratus eloquitur. Forma prosapiā pandit, & in oculorū micatu naturę venustas elucet. Acritas visus ortus excellentiā præfert. Nec humili loco natū liquet, quem certissima nobilitatis index pulchritudo cōmendat. Exterior pupillarū alacritas interni fulgoris geniū cōfiterur. Facies fidem generi facit, & in luculētia vultus, maiorū claritudo respicitur. Neq; enim tā comis, tamq; inge-nua species, ab ignobili potuit autore profundi. Sāguinis decus cognato frontē decore perfundit, & in oris speculo cōditio natua resultat. Minimè ergo tā spe-ctati cœlaminis simulacrū obscurus opifex absoluit. Nūc itaq; celerrima declina-tiōe crebros vię excess⁹ petētes, mōstrigenos vitare cōcurfus, ne elegātissimorū corporū præda, sordidissimis passū agnūib. præbeat. At Regnero maxim⁹ ob deformitatē cultus rubor incesserat, cui⁹ vnicū in obscurāda nobilitate remedi-um ducebat. Seruitutē itaq; nō semper virilitate vacuā reperiri subiūxit. Sæpē enim sordido cultu robustā obtegi manū, fortēq; dextrā atra veste cōcludi interdum: itaq; naturę vitiiū virtute redimi, damnūq; generis animi ingenuitate pēsa-ri. Se ergo Thor deo excepto, nullā mōstrigenę virtutis potētiā expauere, cuius

Thor deus.

viriiū magnitudini nihil humanarū diuinarūue rerū digna possit equalitate cō-ferri. Sed neq; larvas liuido tātū squalore terribiles, à masculis debere pētorib. formidari. quarū effigies adulterino distincta pallore, momentaneū corporis ha-bitū ab aëris teneritudine mutuari cōsueuerit. Falli igitur Suanhuitā, quę solidū viro-rū robur muliebriter emollire, viresq; vinci insolitas effeminato pauore p-fundere conetur. Admirata iuuenis cōstātiā Suāhuita, ablegato nubile inūbrati-onis vapore pteritas ori tenebras luda pspicuitate discussit, ensēq; varijs cōflicti-bus opportunū se ei daturā pollicita, mirā virginei cādoris speciē nouo mēbrorū iubare pferebat. Taliter accēsi iuuenis cōnubiū pacta, plato mucrone sic cepit:

In gladio quo monstrat tibi ferienda patebunt,

Suscipe rex sponsa munera prima tue.

Hoc dignum te vite proba, manus amula ferri

Gestamen studeat condecorare suum.

Ferre vis tenerum mentis consortet acumen,

Atq; animus dextra nouerit esse comes.

AEquet onus lator, & vt ensi congruat actus

Accedat grauitas, par in utroq; tibi.

Framea quid prodest, vbi languet debile pectus,

Et telum trepidæ destituere manus?

Ferrum animo cœat, corpusq; armetur utroq;

Iungatur capulo, consona dextra suo.

Hæc celebres edunt pugnas, quia iuncta vigoris

Plus retinere solent, dissociata minus.

Hinc tibi si volupe est belli clarescere palma,

Consectare ausu quod premis ipse manu.

Cumq; multa ad hunc modum coaptato rhythmorum canore promississet, dimissis comitibus aduersum obscœnissimas portentorum cateruas, noctem dimicando permenſa, luce reddita varias latuarum formulas, & inusitata specierum signemē- 18
ta passim aruis incidisse cognoscit: inter quas & ipsius Thorildæ crebris obfusa vulneribus effigies viscebatur: quas in struem congestas ingenti pyra accensa cremauit, ne teter obscœnorum cadauerum odor pestifera exhalatione diffusus, propius accedentes corruptionis contagio sauciaret. Quo facto, Regnero Suericę regnum, sibi verò Regneri torum conciliauit. Qui licet titocinium nuptijs auspicari deformi existimaret, seruata salutis suæ respectu prouocatus promissum beneficio excoluit. Inter hæc Vbbo quidam sororem Frothonis Vluildam iam pridem matrimonio complexus, Daniæ regnum, cuius procuracionem perfunctoriē gerebat, uxoris nobilitate fretus occupat. Quamobrem Frotho Orientis bella deferere coactus, apud Sueriam cum Suanhuita sorore graue prælium facit. Quo afflictus noctu conscensa cym- 20
ba, per occultos navigationis anfractus, perforandæ hostium classis adiutum quærebat. Deprehensus a sorore, rogatusq; cur tacito remigio varias meatuum ambages sequeretur, simili quæstionis modo percontantem absoluit. Nam Suanhuita quoq; eodē noctis tempore solitariā navigationē ingressa, ancipiti declinationis gyro multiplices sensim aditus recessusq; captabat. Fratrem itaq; dudum ab eo collatæ sibi libertatis admonitum rogare cepit, ut quam bellū Ruthenicum petiturus, arbitraria nubendi potestate donauerat, assumpto coniuge frui permittat, ratumq; post factū habeat, quod fieri ipse concesserit. Tam iustis precibus permotus Frotho pacē cum Regnero cōponit, iniuriamq; quā ex sororis petulantia suscepisse videbatur, 4 ro-
gatui remisit. A quibus etiam manu quantā per eos amiserat donatus, deformi vul- 30
nus specioso beneficio p̄ſatum gaudebat. Daniā ingressus, capto perductoq; ad se Vbboni ignouit, veniamq; quam p̄cnā mali merito rependere maluit, quod regnū potius vxoris impulsu, quam propria cupiditate tentasse, nec tã autor iniuriæ, quàm imitator fuisse videretur. Vluildā eidem ademptā amico suo Scoto, qui & ipse Scoti ci nominis conditor fuit, nubere coegit, tori varietatem supplicij loco reputans. Cuius discessum regijs etiā vehiculis prosequutus, iniuriā beneficio p̄ſauit. Sororis siquidem naturam, non ingeniū intuens, suæ potius famæ, quàm illius nequitie consulebat. Quæ fraternis meritis nihil ex consueti odij pertinacia remittens noui mariti animum occidendi Frothonis, occupandiq; Danorum imperij cōſilio fatigabat. Segniter enim deferere solet animus, quicquid solido fuerit amore cōplexus. Neq; 40
fluidis annis molitū continuò crimen elabitur. Primæuā quippe mentem posterior imitatur affectio. Nec citò vitiorum vestigia pereunt, quæ tenera moribus ætas impresserit. Cum vacuas mariti aures haberet, insidias à fratre in virū conuertit, mercede conductis, qui iugulū dormientis cōfoderent. Quædere Scotus per pedisse quā certior factus, nocte qua cædis ministerium circa se peragendum acceperat, lecto loricated incesſit. Rogatus ab Vluilda quid ita assuetæ quietis vsum, ferreo cultu mutasset? Sic ad præſens sibi collibitum retulit. Cum somno obſusus putaretur, irumpentes insidiarum ministros lecto delapsus obtruncat. Quò euenit, ut Vluildā insidijs fratri nectendis abstraheret, & alijs vxorum perfidiā cauendi documentum præberet. Quæ dum geruntur, adoriendæ bello Fresicę Frothoni consilium incidit, 50
claritatem Orientis deuictione quæſitam, Occidentis oculis infundere auido. Oceanum petenti prima aduersum Vitthonem Fresorum piratam cōgressio fuit, in qua socijs primos hostium impetus solo clypeorum obiectu patienter excipere iussis, non antè missilibus vtendum edixit, quàm penitus hostium iaculorum imbrem exhaustum aduerterent. Quæ tanto à Fresis auidius emissā, quāto à Danis tolerabilius
exce-

4 forre, rogat
ei.

excepta, Vitthone Frothonis patientiam à pacis cupiditate profectam existimante. Oritur ingens classicum, & immenso pila stridore dissultant. Cum nullum incautis iaculum superesset, Danorum telis obfusi vincuntur. Fuga litus amplexi, inter flexuosos fossarum ambitus obtruncantur. Rhenum deinde classe rimatus, extremis Germaniæ partibus manus iniecit. Reperto oceano Fresorum classem vadosis insiliens vorticibus adortus, cæde naufragium cumulauit. Nec tantas hostium acies obtriuisse contentus, Britanniam tentat. Cuius rege deuicto, Melbri-
cum Scoticæ regionis præfectum aggreditur. Cui cum bellum illaturus Britanno-
rum regem imminere ex speculatore cognosset, tergóque simul ac pectori consule-
re nequiret, militibus ad concionem vocatis deferenda vehicula, abijciendam
suppellectilem, aurumque quod ab eis gestaretur passim per arua disijciendum e-
dixit, affirmans solam in opum effusione opem restare. Nec aliud conclusis subsidi-
um superesse, quàm hostem ab armis in avaritiam pellicere. Libenter prædam a-
pud exteros quæsitam supremæ necessitati impendi debere. Fore enim ut hostes
non minore auiditate collectam abijcerent, quàm repertam corripere, oneri po-
tius quàm vsui futuram.

Tunc Torkillus avaritia antè alios insignis, cæterisque eloquio præstans, capite
galea nudato clypeo innixus, Mouet, inquit, rex plerosque tuæ præceptionis austeri-
tas, qui magni æstiment, quod sanguine pepererunt: ægrè proijcitur, quod ma-
ximo constat periculo quælitum. Inuiti deserunt, quod vitæ discrimine emerunt.
Extremæ enim dementiæ est, virili animo ac manu parva muliebriter spernere, o-
pèsque hosti insperatas afferre. Quid deformius, quàm belli fortunam prædæ quæ
gerimus contemptu præcurrere? certumque & præsens bonum, dubij mali metu
relinquere? Nondum Scotos aspeximus, & aruum auro spargemus? Quales in præ-
lio existimandi sunt, quos bellum petentes sola bellorum enervat opinio? An qui
hosti formidolosi fuimus, ridiculi erimus, claritatemque contemptu mutabimus?
Mirabitur Britannus ab his se victum, quos solo vinci timore conspexerit. Illorum
metu prememur, quibus metum priores ingessimus? Quorum præsentiam con-
tempnimus, absentiam metuemus? Quando opes probitate mercabimur, quas ti-
more vitamus? Pecunias pro quibus pugnauius, pugnam vitando temnemus?
Quos paupertati subijcere debuimus, diuitiis imbuemus? Spolia fortiter cepimus,
molliter iaciemus? Quid turpius a nobis committi poterit, quàm auro erogare,
quibus ferrum infligere debemus? Pavor nunquam eximet, quod virtus peperit.
Quod bello quæsiuimus, bello linquendum est. Tanti præda veneat, quanti em-
pta est, ferro precium ponderetur. Præstat speciosa defungi morte, quàm lucis a-
uiditate vilescere. A vita paruulo temporis momento deserimur. Pudor etiam fa-
tum insequitur. Huic accedit, quod iactantes autum, hostis hoc auidius insequetur,
quo maiore metu vergeri crediderit. Præterea neutra nobis fortuna auri odium
facit. Victores namque æte quod gestamus ouabimus, victi sepulturæ præmio re-
linquemus. Hæc senior.

At milites regis potius quàm sodalis consilium intuentes, prioremque exhor-
tationem posteræ præferentes, quod cuique opum erat certatim oculis egerunt.
Mannos quoque varix suppellectilis gerulos oneribus absolunt, sicque vacuefa-
ctis crumenis, armis habilis accinguntur. Quibus progressis succedentes Britan-
ni, in patentem latè prædam dissiliunt. Quos rex circa pecuniæ raptum auidius
æquo occupatos conspiciens, cauere iubet, ne destinatas prælio manus opum o-
nere fatigent, scientes triumphum antè carpendum, quàm censum. Proinde auro
spreto, auri dominos insequantur. Nec æris, sed victoriæ fulgorem mirentur: me-
minerintque satius trophæum pensare, quàm quæstum: potior esse metallo vir-
tutem, si ritè amborum habitum metiantur: hoc nanque exteriorem ornatum
conciliari, illam interno externoque cultui præcium afferre. Quamobrem remò-
tos à pecuniæ contemplatione oculos habeant, abstractumque avaritia animum
belli studijs impendant. Præterea nouerint prædam ab hostibus de industria reie-
ctam, aurumque insidiis potius, quàm vsui seminatum. Sed & simplicem argenti

*Fresia a Dā-
nis subacta.*

*Regis à præ-
dæ dehorta-
tio.*

nitorem latentis hamī fraude implicitum teneri. Neque enim facile fugisse existi-
mandum, qui fortem Britānorum gentem fugæ prior adegerit. Cæterum nihil in-
dignius opibus esse, quæ raptorem captiuant, dum ditare creduntur. Siquidem
Danos quibus opes obtulisse videantur, ferro cædēque mulctandos duxisse. Itaq;
si sparsa rapiant, eo hostem instruere viderentur. Si enim æris in medio positi spe-
cie tangerentur, non solum id, sed & si quid eis propriæ pecuniæ superesset amit-
terent. Quid enim colligere prodesset, quæ protinus erogare cogantur? Sin pecu-
niam proflerni renuerint, hostem haud dubiè prostraturos. Potius itaque virtute
arduos, quàm cupiditate pronos existere debere, nec occiduos in auaritiā ani-
mos, sed erectos in gloriam habendos esse: armis non auro certandum fore.

*Equitū Bri-
tanni Verba*

Finiente rege, eques Britannicus cunctis onustum auro gremium ostendens,
Colliguntur, inquit, rex ex oratione tuā gemini rerum affectus, vnus timoris, al-
ter maleuolentiæ testis, cum & opibus propter hostem vti prohibeas, nosque ege-
nos tibi quàm locupletes militare satius ducas. Quid hac deformius voluntate?
quid exhortatione stolidius? Domesticas hic gazas agnoscimus, agnitas tollere du-
bitabimus? Quod armis repetere pergebamus, quod sanguine recuperare con-
tendimus, vltro restitutum vitabimus? propria vendicare cunctabimur? Vter ti-
midior est, qui patta fundit, an qui fusa legere pertimescit? En quod necessitas ade-
mit, casus reddidit. Non hostium, sed nostra hæc spolia sunt: non attulit aurum
Britanniæ Danus, sed abstulit. Quæ subacti inuitique perdidimus, gratis redeun-
tia fugiemus? Nephās est tantum fortunæ beneficium indignanter excipere. Quid
enim vesanius, quàm opes in patulo constitutas despicere, conclusas ac vetitas af-
fectare? Ante oculos collocata fastidio dabimus, fugientia captraturi? In medio po-
sitis abstinēbimus, longinqua atque extera perituri? Quando peregrina prædabi-
mur, si propria refutamus? Nunquam deos tam infestis experiar, vt sinum pater-
na auitaque pecunia refertum, tam iusto onere vacuefacere compellar. Noui Da-
norum luxum, nunquam plena meri vasa liquissent, ni timor an fugere compu-
lisset. Facilius vitam deseruissent, quàm vinum. Communis hic nobis affectio est,
hac illis imagine respondemus. Esto, fugam finxerint, antè rāmen in Scotos inci-
dent, quàm egredi queant. Nunquam porcis proculcandum aut belluis hoc au-
rum rure squalebit, humano melius vsui seruiturum. Præterea si exercitus à quo
victi sumus spolia rapimus, fortunam in nosmet victoris transferimus. Quod enim
certius victoriæ præsagium accipi posset, quàm pugnam præda præcuttere, ca-
straq; ab hostibus deserta ante prælium capere? Satiū est metu vicisse quàm ferro.

Finierat vix eques, & ecce omnium effusæ in prædam manus nitida passim æra
carpere. Mireris illic obscenæ auaritiæ ingenium, speculāri posses immodera-
tum cupiditatis exemplum. Videres cum gramine pariter aurum conuelli, intesti-
num dissidium nasci, immemores hostium ciues ferro decernere, familiaritatis iu-
ra, societatis respectum negligi: auaritiā omnes, amicitias neminem intueri.
Interea Frotho syluam quæ Scotiam Britanniamque secernit, vasto itinere per-
mensus, arma milites capere iubet. Cuius aciem speculati Scoti, cum sibi leuia
tantum pila suppetere, Danos verò præstantiori armaturæ genere cultos conspi-
cerent, pugnam fuga præueniunt. Quos Frotho Britannicæ effusionis metu mo-
dicum insecutus, Vluilðæ virum Scotum cum ingenti exercitu obuium recepit,
quem è remotissimis Scoriæ finibus auxilij Danis ferendi cupido perduxerat. Per
hunc Scotorum insectatione relicta, cursum in Britanniam reflectere iussus, præ-
dam quam vafre reiecerat acriter recuperauit. Igitur quo æquiore animo opes de-
seruit, hoc facilius recepit. Pœnituit tunc oneris Britannos, sanguine pœnas aua-
ritiæ dantes. Piguit inexplata auaritati brachia porrexisse. Puduic minus regiæ ex-
hortationi, quàm propriæ indulgisse cupiditati.

Post hæc celeberrimum insulæ oppidum Lundoniam petit: cuius murorum
firmitate expugnationis facultatem negāte, mortis simulatione facta, vires ab astu-
tia mutuatus est. Siquidem præfectus Lundoniæ Dalemannus, cum falsum de e-
ius obitu nunciū accepisset, receptis in deditionē Danis, ducē ex indigenis offert.

Quem

Quem ut ex magno aceruo legerent, oppidum intrare permittit. Quibus electionis
 diligentiam simulantibus, nocturnis insidijs circumuentus opprimitur. His gestis,
 regem in patriam regressum, Scato quidam conuiuio excipit, bellicis eius labori-
 bus voluptatis licentiam permixturus. Apud quem Frotho dum regio more stratis
 auro puluinaribus accubaret, per Hundingum quendam ad dimicandum prouo-
 catus, quanquam conuiualibus mentem gaudijs impendisset, plus pugnae propin-
 quitate quam epularum praesentia delectatus, duello cenam, victoria duellum ab-
 soluit. In quo dubiae salutis vulnere suscepto, rursus Haquini pugilis adhortatione
 perstrictus, prouocantis nece ultionem irritatae quietis exegit. Duos ex cubicularijs
 10 palam insidiarum conuictos, ingentibus saxis affixos pelago obruit, ponderosum
 animi crimen annexa corporibus mole mulcendo. Ferunt quidam Vluilam tunc
 ei insecabilem ferro vestem donasse, qua circumamictus nullo telorum acumine
 laederetur. Nec praetereundum, Frothonem contusis commolitisque auri fragmini-
 bus cibos respergere solitum, quibus aduersum familiares veneficorum insidias
 vteretur. Hic dum Regnerum Suetiae regem falso proditoris insinulatum bello
 laceffit, non telorum vi, sed armorum pondere & corporis aestu strangulatus inte-
 rijt, Haldano, Roë, & Scato, filijs relictis. His virtute paribus, aequa regnandi incessit
 auiditas. Imperij cuique cura extitit: fraternus nullum respectus astrinxit: quem enim
 20 nimia sui charitas ceperit, aliena deserit, nec sibi quisquam ambitiose atque alijs ami-
 cè consulere potest. Horum maximus Haldanus, Roë & Scato fratribus interfectis,
 naturam scelere polluit, regnum parricidio carpsit: & ne vllum crudelitatis exem-
 plum omitteret, comprehensos eorum fautores prius vinculorum poena coercuit,
 mox suspendio consumpsit. Cuius ex eo maxime fortuna admirabilis fuit, quod li-
 cet omnia temporum momenta ad exercenda atrocitatis officia contulisset, fene-
 stute vitam non ferro finierit. Huius filij Roë, & Helgo fuere. A Roë Roskildia con-
 dita memoratur, quam postmodum Sueno fureatae barbae cognomento clarus, ci-
 uibus auxit, amplitudine propagauit. Hic breui angustoque corpore fuit, Helgonem
 habitus procerior cepit. Qui diuiso cum fratre regno, maris possessionem sortitus,
 regem Sclauiae Scalcum maritimis copijs laceffitum oppressit. Quam cum in pro-
 uinciam redegisset, varios pelagi recessus, vago navigationis genere perlustrabat.
 30 Hic licet ferocioris ingenij esset, luxuria tamen scuitiam aequabat. Ad eò siquidem
 proiectus in Venerem extitit, ut ambiguae existimationis esset, tyrannide magis an
 libidine arserit. Apud insulam Thoro virgine Thora stuprum pati coacta, filiam sus-
 cepit, cui postmodum Vrsæ vocabulum aptauit. Hundingum Saxoniae regis Syri-
 ci filium, apud Stadium oppidum praelio vicit, eundemque ex prouocatione adortus
 duello prostrauit: ob quod Hundingi interemptor vocatus, victoriae decus cogno-
 mine usurpauit. Iuriae Saxonibus ereptae ius procuracionemque Helseæ, Eyr & Ler-
 dueibus commisit. Apud Saxoniam ingenui ac liberti necem pari summa repen-
 dendam constituit, perinde ac siquidò constare volens, quod cunctas Theutonum
 40 familias aequa seruitus teneret, omniumque corrupta libertas parem conditionis igno-
 miniam redoleret. Cum ad insulam Thoro piraticam reflexisset, Thora necdum
 amissae virginitatis merore deposito turpi commento neplariam stupri ultionem
 excogitauit, siquidem filiam nubilae aetatis de industria litori immissam, concubi-
 tu patrem maculare praecipit. Qui licet insidiosae voluptatis illecebris corpus dedis-
 set, animi tamen integritatem exuisse credendus non est, cum ei promptissimam er-
 roris excusationem ignorantiae beneficium afferret. Ostolidam matrem, quae filiae
 pudicitiam ut suam vlcisceretur, exulare permisit, nec sanguinis sui castitatem cura-
 uit, dummodo incesti efficeretur, per quem prior ipsa perdiderat coelibatum.
 Atrocem feminæ mentem, quae veluti secundam sui corruptionem in poenam cor-
 50 ruptoris expendit, cum hoc ipso potius iniuriam augere, quam extenuare videretur.
 Quippe quo se ultionem allequi credidit, culpam construxit: & dum noxam
 detrabere gessit, nephas adiecit, sobolis suae nouercam agendo, cuius ut propriam
 expiaret infamiam, flagitio non pepercit. Nec dubium eandem referum impuden-
 tia animum gessisse, cuius tantus à pudore excessus erat, ut iniuriae solatium filiae
 probro petere non erubesceret. Magnum, sed vno expiabile scelus, quod concubi-

*Frothonis
primus in-
teritus.*

*Roskildia à
Roë condi-
ta.*

*Theutonum à
Danis sub-
iugati.*

tus noxam fausta proles deterfit, neq; opinione tristius, quam fructu iocundius fuit. Siquidem genitus ex Vrsa Rolpho, ortus sui infamiam conspicuis probitatis operibus redemit: quorum eximiam fulgorem omnis æui memoria specioso laudum præconio celebrat. Fit enim ut lætis lugubria finiantur, & in speciosos exitus turpiter auspicata concedant. Igitur ut flagitiosus, ita felix patris error extitit, quem tanta luce mirificus postmodum filius expiauit. Interea Regnero apud Suetiam defuncto, coniunx eius Suanhuita paruo post & ipsa morbo ex inceltitia contracto decedit, fato virum insecuta, à quo vita distrahi passa non fuerat. Fieri namq; solet, ut quidam ob eximiam charitatem, quam viuis impenderant, etiam vita excedentes comitari contendant. His filius Hothbrodus succedit, qui proferendi imperij studio Orienti bellum intulit, ac post immensam populorum cladem, Atisilum & Hotherum filios procreauit. Hisdem Geuarum quendam egregijs sibi meritis deuinctum pædagogum adsegit. Nec Orientis victoria contentus, Daniam petit, eiusq; regem Roë tribus prælijs prouocatum occidit. His cognitis Helgo filium Roluonem Lethrica arce conclusit hæredis saluti consulturus, ut cunq; suam fortunam tractasset. Deinde præsides ab Hothbrodo immisos ut externo patriâ dominio liberaret, missis per oppida satellitibus eade subegit. Ipsum quoq; Hothbrodum cum omnibus copijs navali pugna deleuit: nec solum fratris, sed etiam patriæ iniuriam plenis vltionis armis pensauit. Quo euenit, ut cui nuper ob Hundingi cædem agnomen incesserat, nunc Hothbrodi strages cognomentum inferret. Præterea Sueones perinde ac parum prælijs afflictos abiectissimo conditionis instituto multauit, lege sanciens, ne cuiuspiam eorum iuxta legitimarum compositionum formulam læsio sarciretur. His gestis, ob superioris flagitij ruborem patriam penatesq; perosus, repetito Oriente decedit. Opinantur quidam, quod exprobrata sibi turpitudinis anxius, super districtum gladium incumbendo, voluntaria se morte consumpserit. Huic filius Roluo succedit, vir corporis animiq; dotibus venustus, qui staturæ magnitudinem pari virtutis habitu commendaret. Cuius temporibus cum Danorum imperio Suetia subiaceret, Atisilus Hothbrodi filius liberandæ patriæ ratione callidius quæsitæ, matrem Roluonis Vrsam, coniugio sibi sociandam curauit, intercedente connubij affinitate efficaciores priuigno monitus super tributis laxatione daturus. Nec fortunam votis aduersam habuit. Hic à puero liberalitatis odio imbutus adeo pecuniæ tenax extitit, ut munificum haberi infamiæ loco duceret. Quem cum Vrsa tantis auaritiæ sordibus obfutum videret, ideoq; eo carere cuperet, insidijs agendum rata, mira artis superficie fraudis formulam texit. Impietatis quippe simulationem amplexa, maritum capessendæ libertatis admonitum, nouarum rerum exhortatione sollicitat, filiumq; maximis muneribus promissis, Suetiam arcessiri curat. Ita namq; se votis maxime potituram credebat, si filio aurum victrici nato, regias opes fugiendo conuellere, virumq; non tantum toro, sed etiam pecunia fraudare potuisset. Neq; enim auaritiæ villo melius, quam opum subtractione mulcendam putabat. Cuius doli profunditas ab intimis astutiæ modis profecta, haud facile ex hoc discerni poterat, quod permutandi tori studium, affectatæ libertatis imagine colorabat. Cæcæ viri mentem, quæ matrem aduersum filij caput exarsisse putauit, nec suam potius strui perniciem intellexit. Stolidum mariti sensum, qui peruiacem vxoris industriam non aduertit, transferendi connubij copiam filialis odij specie molientem. Cum enim nulla muliebribus animis fiducia debeatur, is tanto stolidiorem fœminæ fidem detulit, quanto facilius eam sibi fidam, filio insidiosam putauit. Igitur promissorum magnitudine excitus Roluo, cum Atisili fortè penates ingressus, ob absentia diuturnitatem conuictusq; dissuetudinem parum à matre cognoscere, leniendæ famis subsidiū per iocum petere cepit. Qua prandium à rege poscendum hortante, laceram vestis suæ partem exerens, operam consuentis exposcit. Cum obseratas matris aures haberet, difficile, inquit, veram ac solidam amicitiam reperiri, cum filio mater epulum, fatu soror suendi obsequium neget. Ita matris errore mulctato, magnum eidem negatæ humanitatis ruborem iniecit. Quem cum Atisilus inter epulas matri discubitu iunctum aspiceret, utrunq;

Vrsa astutus
et 2a mulier
1476.

- utrunq; lasciuia increpans impudicum fratris sororisq; confessum asseruit. Cui Roluo, honestum in filio maternæ charitatis amplexum respondit, laceffitæ integritatis defensionem ab arctissimo naturæ vinculo mutuatus. Idem percunctantibus conuiuis, quod fortitudinis genus cæteris anteferret, patientiam nominauit. Interrogatus ab iisdem Atisus, cui potissimū virtuti vocorum suorum studiū obligasset: Liberalitatis sibi professionem aptauit. Exiguntur igitur hinc animositatis, inde munificentia pacta, priorq; Roluo virtutis experimentum edere iubetur. Qui cum igni applicaretur, parmulam parti qua acrius vrgebat obiecit, alteroq; laterum defenso, reliquum munimento vacuum, vnico patientiæ duramento firmavit. Magna viri solertia, leniendi ardoris præsidium à clypeo mutantis, vt inde exposito flammis, corpori propugnaret, vnde eidem inter stridentia quandoq; tela consulisset. Æstus tamen telis acrior, cum vallatam clypeo partem expugnare non posset, defectum munimine latus inuasit. Quem pedissequa, quæ fortè propter focum astabat, intolerabili costarum ardore torreretur conspiciens, egesta dolio clepsydra fuso flammam humore sopiuit, mediasq; incendij penas, tempestiuo liquoris beneficio repressit. Roluo patientiæ consummatione laudatur. Post hæc Atisli munera requiruntur. Ferunt illum collaris in priuignum opibus, ad vltimum ingentis ponderis torquem, quo donū cumulatius redderet, expendisse. Igitur Vrsa tertio conuiuij die, edendæ fraudis
- 10 copiam aucupata, suspicato nil tale coniuge, regia pecunia vehiculis imposita, proprijs se penatibus furtiuo subduxit egressu, sublustriq; nocte fugam cum filio consecuta discedit. Insequentis se viri metu percita, per summam vltioris fugæ diffidentiam comites abijciendæ pecuniæ iussu sollicitat, vita vel opibus carituros affirmans, vnicum salutis stipendium in aris abiectiōe repositum, nec fugæ subsidium, nisi rerum damno carpendum. Eodem itaq; exemplo vtendum, quo sibi Frothonem apud Britannos consuluisse proditum erat. Adiecit etiam, nō magno constare, si propria Suetis resumenda deponerent, dum inde sibi fugæ profectus, vnde eis infecutionis defectus accederet, magisq; aliena restitui, quam sua deserui viderentur. Nec mora, quo fuga celerius carperetur, reginæ iussa complentur. Au-
- 30 rum erumenis egetitur, opes hostiū raptui relinquuntur. Sunt qui asserant Vrsam retentis pecunijs æs auro oblitum, fugæ suæ vestigijs instraxisse. Credi nanq; poterat sceminam ingentia molitam facinora, metallum quoq; iactui destinatum inani fulgore pinxisse, veratum opum precia mendacis auri rubare simulantem. Videns igitur Atisus donatū Roluoni torquem, inter alia auri insignia relictum incitum auaritiæ suæ pignus curiosius contemplatus, vt prædam exciperet, affixis humo genibus cupiditati maiestatem inclinare sustinuit. Quem Roluo tollendæ pecuniæ gratia proavum dimissumq; conspiciens, proprijs prostratum muneribus risit, perinde ac cupide repetentem quod callide tribuisset. Contentis præda Suetis, ocyus ad naues se recipit, fugamq; vehementi remotū conatu captauit. Ferunt autem illum quicquid præstare posceretur, primæ supplicationi prompta liberalitate tribuere solitum, nec vnquam ad secundam petentis vocem distulisse rogatum. Siquidem precum iterationem munificentia velocitate præcurrere, quàm beneficium tarditate notare maluit. Quæ res ei maximam athletarū frequentiam conciliauit. Plerunq; enim virtus, aut præmijs pascitur, aut laudibus incitatur. Per idē
- 40 tempus Agnerus quidam Ingelli filius, sororem Roluonis, Ruram nomine, matrimonio ducturus, ingenti conuiuiō nuptias instruit, in quo cum pugiles omni petulantia genere debacchantes, in Ialtonem quendam nodosa passim ossa conijcerent, accidit vt eius consellor Biarco nomine iacentis errore vehementem capite ictum exciperet, qui dolore pariter ac ludibrio laceffit, osse inuicē in iacentem
- 50 remisso, frontem eius in occiput reflexit, idemq; loco frontis intorsit, transuersum hominis animum vultus obliquitate mulcendo. Ea res contumeliosam ioci insolentiam temperauit, pugilesq; regia abire coëgit. Quæ conuiuij iniuria permotus sponfus, ferro cum Biarcone decernere statuit, violatæ hilaritatis vltionem duelli nomine quæsiturus: in cuius ingressu, vtri prior ferendi copia deberetur, diutule certatum est. Non enim antiquitus in edendis agonibus crebræ ictuum vicissitu-

*Commenda
tio patientiæ in Roluone.*

*Roluoni mī
ra liberalitas.*

*Pugnandi
ratio qua
fuerit vtriusque
certaminis.*

dines petebantur, sed erat cum intervallo temporis etiam feriendi distincta successio, rarisq; sed atrocibus plagis certamina geriebantur, ut gloria potius percussionum magnitudini, quam numero deferretur. Præfato ob generis dignitatem Agnero, tanta viictum ab eo editum constat, ut prima cassidis parte conscissa, supremam capitis cuticulam vulneraret, ferrumq; medijs galeæ interclusum foraminibus dimitteret. Tunc Biarco mutuo percussurus, quo plenius ferrum libraret, pedem trunco annexus, medium Agneri corpus, præstantis acuminis mucrone transegit. Sunt qui asserant, morientem Agnerum soluto in risum ore, per summam doloris dissimulationem spiritum reddidisse. Cuius ultionem pugiles avidius expetentes, simili per Biarconem exitio mulctati sunt. Vtebatur quippe præstantis acuminis, inusitatæq; longitudinis gladio, quem Loui vocabat. Talibus operum meritis exultanti, novam de se sylvestris fera victoriam præbuit. Vrsum quippe eximie magnitudinis obuium sibi inter dumeta factum, iaculo confecit, comitemq; suum Ialtonem, quò viribus maior euaderet, applicato ore, egestum belluæ cruorem haurire iussit. Creditum nanq; erat, hoc potionis genere corporei roboris incrementa præstari. His facinorum virtutibus clarissimas optimatum familiaritates adeptus, etiam regi percharus euasit, sororem eius Rutam vxorem adsciuuit, victiq; sponsam victoriæ præmium habuit. Ab Atillo laccsiti Roluonis ultionem armis exegit, eumq; victum bello prostravit. Tunc Roluo magni acuminis iuuenem Hiarthwarum nomine, sorore Sculda sibi in matrimonium data, annuoq; vectigali imposito, Suctiæ præfectum constituit, libertatis iacturam affinitatis beneficio leniturus. Hoc loci quiddam memoratu iocundum operi inseratur. Adolescens quidam Wiggo nomine, corpoream Roluonis magnitudinem attentiori contemplatione scrutatus, ingentiq; eiusdem admiratione captus, percontari per ludibrium cepit, quisnam esset ille krage, quem tanto staturæ fastigio prodiga rerum natura distulset, faceto cauillationis genere inutilitatum proceritatis habitum prosecutus: dicitur enim lingua Danica, krage, truncus cuius semicæsis ramis fastigia conscenduntur, ita ut pes præcisorum stipitem obsequio perinde ac scalæ beneficio nixus, sensimq; ad superiora prouectus, petita celsitudinis compendium assequatur. Quem vocis iactum Roluo perinde ac inclutum sibi cognomen amplexus, urbanitatem dicti ingentis armillæ dono prosequitur, quam Wiggo dexteram excultam extollens, læua per pudoris simulationem post tergum reflexa, ridiculum corporis incessum præbuit, præfatus exiguo lætari munere, quem fors diutius tenuisset inopiæ. Rogatus cur ita se gereret, inopem ornamenti manum, nulloq; cultus beneficio gloriantem, ad aspectum reliquæ, verecundo paupertatis rubore perfundi dicebat. Cuius dicti calliditate consentaneum priori munus obtinuit. Siquidem Roluo manum quæ ab ipso occultabatur, exemplo reliquæ in medium accersendam curauit. Nec Wiggoni rependendi beneficii cura defuit: siquidem arctissima voti nuncupatione pollicitus est, si Roluonem ferro perire contingeret, ultionem se ab eius intersectoribus exacturum. Nec prætereundum, quod olim ingressuri curiam proceres, famulatus sui principia, alicuius magnæ rei voto principibus obligare solebant, virtute tirocinium auspicientes. Interea Sculda tributariæ solutionis pudore permota, diris animum commentis applicans, maritum exprobrata conditionis deformitate, propulsanda seruitutis monitu concitatum, atq; ad insidias Roluoni nectendas perductum, atrocissimis nouarum rerum consilijs imbut, plus vnumquenq; libertati, quam necessitudini debere testata. Igitur crebras armorum massas diuersi generis tegminibus obuolutas, tributi more per Hiarthwarum in Daniam perferri iubet, occidendi noctu regis materiam præbituras. Refertis itaq; falsa vectigalium mole nauigijs, Lethram pergitur, quod oppidum à Roluone constructum, eximijsq; regni opibus illustratum, cæteris confinium prouinciarum urbibus regiæ foundationis & sedis autoritate præstabat. Rex aduentum Hiarthwari conuiualis impensæ delicijs prosecutus, ingenti se potione proluerat: hospitibus præter morem ebrietatis intemperantiam formidantibus. Cæteris igitur altiore carpentibus somnum, Sueones quibus scelesti libido propositi communem quietis vsum ademerat, cubiculis furtim delabi cœpere. Aperitur ilico relorum occlusa congeries, & sua sibi quisq; tacitus arma connectit, deinde regiam petunt, irruptisq; penetralibus

*Biarconis
robur.*

*Facete di-
ctum.*

*Voto se a-
stringendi
mos præ-
stare.*

*Lethræ
suis olim
seder.*

10

20

30

40

50

netralibus in dormientium corpora ferrum destringunt. Expetrecti complures, quibus non minus subitæ cladis horror, quàm somni stupor inceserat, dubio nisi discrimini restitere, socij an hostes occurrent, noctis errore incertum reddente. Eiusdem fortè silentio noctis Hialto qui inter regios proceres spectatæ probitatis merito præminebat, ruse egressus, scotti se complexibus dederat. Hic cum obortum pugnæ fragorem stupida procul aure sensisset, fortitudinem luxuriæ prætulit, maluitq; funestum Martis discrimen appetere, quàm blandis Veneris illecebris indulgere. Quanta hunc militem regis charitate flagrasse putemus, qui cum ignorantia simulatione excusationem absentia præstare posset, salutem suam manifeste periculo obijcere, quàm voluptati servire satius existimavit. Discedentem pellex percunctari cœpit, si ipso careat, cuius ætatis viro nubere debeat. Quam Hialto perinde ac secretius allocuturus, propius accedere iussam, indignatus amoris sibi successorem requiri, præciso naso deformem reddidit, erubescendoq; vulnere libidinosæ percuntationis dictum multavit, mentis lasciviam oris iactura temperandam existimans. Quo facto, liberum quæsitæ rei iudicium à se ei relinquî dixit. Posthæc repetito ocyus oppido, confertissimis se globis immergit, aduersasq; acies mutua vulnerum inflictione prostermit. Cumq; dormientis adhuc Biarconis cubiculum præteriret, expergisci iussum, tali voce compellat:

26 *Ocyus enigilet quisquis se regis amicum
Aut meritis probat, aut sola pietate fatetur.
Discutiant somnum proceres, stupor improbus absit,
Incalcant animi vigiles: sua dextera quenque
Aut fama dabit, aut probro perfundet inertes.
Noxq; hæc aut finis erit, aut vindicta malorum.
Non ego virgineos iubeo cognoscere ludos,
Nec teneras tractare genas, aut dulcia nuptis
Oscula conferre, & tennes astringere mammæ:
Non liquidum captare merum, tenerumue fricare
Fœmen, & in niveos oculos iactare lacertos.*
30 *Evoco vos ad amara magis certamina Martis.
Bello opus est, nec amore leni: nihil hic quoq; facti
Atollitis eneruis habet, res prælia poscit.
Quisquis amicitiam regis colit, arma capeffat.
Pensandis animis belli promptissima laus est.
Ergo viris timidum nihil, aut lene fortibus insit,
Destitutaq; animos armis cessura voluptas.
In precio iam fama manet, laudis sibi quisque
Arbiter esse potest, propriaq; nitescere dextra.*
40 *Instructum luxu nihil absit, plena rigoris
Omnia præsentem discant exolvere cladem.
Non debet laudis titulos aut præmia captans
Ignaro torpere metu, sed fortibus ire
Obuius, & gelidum non expallescere ferrum.*

Ad hanc vocem expergesfactus Biarco, cubicularium suum Scalcum ocyus excitatum, hoc alloquitur modo:

50 *Surge puer, crebroq; ignem spiramine pascere.
Verre larem ligno, & tennes dispelle fanillas.
Scintillas extunde focus, ignisq; iacentes
Erige reliquias, & opertas elice flammæ.
Lanquentem compelle larem producere lumen,
Ardenti rutilas accendens stipite prunas.
Proderit admota digitos extendere flamma.
Quippe calere manu debet qui curat amicum,
Et nocui penitus linoris pelleret frigus.*

Rursum Hialro.

Dulce est nos domino percepta rependere dona,
 Acceptare enses, famaꝫ, impendere ferrum.
 En virtus sua queng, monet, meritum bene regem.
 Rite sequi, dignaꝫ, ducem gravitate tueri.
 Enses Theutonici, galea armillaꝫ, nitentes,
 Lorica talo immissa, quas contulit olim
 Rotuo suis, memores acuant in praelia mentes.
 Res petit & par est, quacung, per ocia summa
 Naesti pace sumus, belli ditioe mereri,
 Nec letos cursus mæstis præponere rebus,
 Aut duris semper casus præferre secundos.
 Mente pari proceres sortem capiamus utrang,
 Nec mores fortuna regat, quia condecet aque
 Delicias ac dura pati, vultuꝫ, sub illo
 Ducamus tristes quo dulces hausimus annos.
 Omnia qua poti temulento promptissimus ore,
 Fortibus edamus animis, & vota sequamur
 Per summum iurata Iovem, superosꝫ, potentes.
 Danorum primus herus est meus, asit eidem
 Ut probus est quisꝫ, procul hinc procul este fugaces,
 Forti opus est stabiliꝫ, viro, non terga ferente
 In dubium, belline truces metuente paratus.
 Maxima saepe duci virtus ex milite pendet.
 Tanto etenim princeps aciem securior intrat,
 Quanto illum melius procerum stipaverit agmen.
 Arripiat digitis pugnacibus arma satelles,
 Inyiciens dextram capulo, clypeumꝫ, retentans,
 Inꝫ, hostis ruat, & nullas expalleat ictus.
 Nemo se retro feriendum præbeat hosti,
 Nemo enses tergo excipiat, pugnacia semper
 Pectora vulneribus pateant, certamina prima
 Fronte gerunt aquile, & rapidis serictibus urgent
 Anteriore loco, species vos alitis aquet
 Aduerso nullam metuentes corpore plagam.
 Ecce furens equoꝫ, sui fidentior hostis,
 Ferro artus, faciemꝫ, aurata casside tectus,
 In medios fertur cuneos, ceu vincere certus
 Intimidusꝫ, fugæ, & nullo superabilis ausu.
 Suetica (me miserum) Dangos fiducia spernit.
 Ecce truces oculis Gotthi, visuꝫ, feroces
 Cristatis galeis hastisꝫ, sonantibus instant,
 In nostro validam peragentes sanguine cladem,
 Distringunt gladios, & acutas cote bipennes.
 Quid te Hiaruare loquar? quem Sculda nocente repleuit
 Consilio tantaꝫ, dedis crude scire culpa?
 Quid te infande canam nostri discriminis autor,
 Proditor eximij regis, quem saua libido
 Imperij, tentare nephas, furijsꝫ, citatum
 Coniugis eternam pepulit pratendere noxam?
 Quis te error factum Danis dominoꝫ, nocentem
 Præcipitavit in hoc rerum scelus? unde subibat
 Impietas tanto fraudis constructa paratu?
 Quid moror? extremam iam degustauimus escam.
 Rex perit, & miseram fors ultima corripit urbem.

10

20

30

40

50

Illuxit suprema dies, nisi forte quis astit
 Tam mollis, quod se plagis præbere timescat,
 Aut imbellis ita ut domini non audeat ultor
 Esse sui, dignosq; animo proscribat honores.
 Tu quoq; consurgens nunc caput exere Rusa,
 Et latebris egressa tuis in prælia prodi.
 Cedes te foris acta vocat, iam curia bellis
 Concutitur, diroq; strepunt certamine porta.
 Loricæ lacerat ferrum, dirumpitur hamus
 Nexilis, & crebro cedunt præcordia telo.
 Iam clypeum regis vasta minuire secures.
 Iam longi resonant enses, crepitatq; bipennis
 Humanis impacta humeris, & pectora findens.
 Quid pavitant animi? quid hebescit languidus ensis?
 Porta vacat nostris, externo plena tumultu.

Cumq; Hialto magna admodum strage edita prælium cruentasset, tertio tabernaculum Biarconis offenderat, quem metus causa avidum quietis ratus tali ignavia exprobratione perterritus:

Ut quid abes Biarco? num te sopor occupat altus?
 Quid tibi quaeso mora est? aut ext, aut igne premeris.
 Elige quod præstat, eia concurre mecum.
 Igne urfos arcere licet, penetralia flammis
 Spargamus, primosq; petant incendia postes.
 Excipiat torrem thalamus, tectiq; ruina
 Fomentum flammis, & alendo præbeat igni.
 Fundere damnatis fas est incendia portis.
 At nos qui regem voto meliore veremur,
 Iungamus cuneos stabiles, tutisq; phalangem
 Ordinibus mensi, quæ rex præcepit eamus
 Qui natum Boki Roricum stravit anari,
 Implicuitq; virum letho virtute carentem.
 Ille quidem præstans opibus, habituq; fruendi
 Pæuper erat, probitate minus quam fenore pollens,
 Aurum militia potius ratus, omnia lucro
 Posthabuit, laudisq; carens congesti aceruos
 Aeris, & ingenuis uti contempsit amicis.
 Cumq; laceßitus Roluonis classe fuisset,
 Egestum cistis aurum deferre ministros
 Iussit, & in primas urbis diffundere portas:
 Dona magis quam bella parans, quia militis expertus
 Munere non armis tentandum credidit hostem,
 Tanquam opibus solis bellum gesturus, & usu
 Rerum non hominum Martem producere posset.
 Ergo graues loculos & ditia claustra resoluit,
 Armillas teretes & onustas protulit arcas
 Exitij fomenta sui, ditissimus aris
 Bellatoris inops, hostiq; adimenda relinquens
 Pignora quæ patris præbere pepercit amicis.
 Annellos ultro metuens dare, maxima nolens
 Pondera fugit opum, veteris populator acerui.
 Rex tamen hunc prudens, oblataq; munera spreuit,
 Rem pariter vitamq; adimens: nec profuit hosti
 Censui iners, quem longo avidus cumulauerat ævo.
 Hunc pius inuasi Roluo, summasq; peremptis
 Cepit opes, inter dignos partitiis amicos

Quicquid auara manus tantis congefferat annis:
 Irrumpensq; opulenta magis, quam fortia castra,
 Præbuit eximiam socijs sine sanguine prædam.
 Cui nil tam pulchrum fuit, ut non funderet illud,
 Aut charum quod non socijs daret, ara fanillis
 Assimulans, famaq; annos non fenore mensus.
 Vnde liquet regem clero iam funere functum
 Præclaros egisse dies, speciosaq; fati
 Tempora, præteritos decorasse viriliter annos.
 Nam virtute ardens dum viueret omnia vicit,
 Egregio dignas sortitus corpore vires.
 Tam præceptus in bella fuit, quam concitus amnis
 In mare decurrit, pugnamq; capeßere promptus
 Ut ceruus rapidum bisido pede tendere cursum.
 Ecce per infusas humana tabe lacunas
 Casorum excussæ dentes rapiente cruoris
 Profluvio toto, & scabris limantur arenis.
 Splendescunt limo allisi, laceratq; torrens
 Sanguinis ossa vehit, truncosq; superfluit artus.
 Danicus humescit sanguis, stagnatq; cruenta
 Latius eluies, & corpora sparsa reuoluit.
 Elisæ venis validum spumantibus amnis
 Impiger inuehitur, Danis Hyuarus amator
 Martis, & extenta pugnautes prouocat hasta.
 Attamen hic inter discrimina fataq; belli
 Frothonis video letum arridere nepotem,
 Qui Sirtuallinos auro consuevat agros.
 Nos quoq; Letitiæ species extollat honesta
 Morte secuturos generosi fata parentis.
 Voce ergo simus alacres, ausuq; vigentes.
 Namq; metum par est animosus spernere dictis,
 Et memorabilibus lethum confiscere factis.
 Deserat os animumq; timor, faciamur viroq;
 Inrepidos nixus, ne nos nota iudicet ulla
 Parte aliqua signum dubij præstare timoris.
 Librentur stricto meritorum pondera ferro.
 Gloria defunctos sequitur, putriq; fauilla
 Fama superstes erit, nec in vllum decedet aenum,
 Quod perfecta suo patrauit tempore virtus.
 Quid clausis agitur foribus, quid pessula valuas
 Iuncta seris cohibent: etenim iam tertia te vox
 Biarco ciet, clausoq; iubet procedere tecto.

Contra quæ Biarco:

Quid me Roluonis generum, quid bellice Hialto
 Tanta voce ciet? etenim qui magna profatur,
 Grandiloquisq; alios verbis inuitat ad arma,
 Audere & dicta factis æquare tenetur,
 Ut vocem fateatur opus, sed desine donec
 Armer, & horrendo belli pracingar amictu.
 Iamq; enssem lateri iungo, iam corpore primum
 Lorica galeaq; tegor, dum tempora cassis
 Excipit, & rigido conduntur pectora ferro.
 Nemo magis clausis refugit penetralibus vri
 Cumq; sua rogos esse domo, licet insula memet
 Ediderit, strictaq; habeam nata lina terra,

Bissenas regi debebo rependere gentes
Quas titulis dedit ille meis. attendite fortes,
Nemo lorica se vestiat interituri
Corporis, extremum perstringat nexile ferrum,
In tergum redeant clypei, pugnemus apertis
Pectoribus, totosq; auro densate lacertos:
Armillas dextra excipiant, quo fortius ictus
Collibrare queant, & amarum figere vulnus.
Nemo pedem referat, certatim quisque subire
10 *Hostiles studeat gladios, hastasq; minaces,*
Ut charum ulciscamur herum. super omnia felix
Qui tanto sceleri vindictam impendere possit,
Et fraudem iusto punire piacula ferro.
Ecce mihi videor ceruam penetrasse ferocem
Theutonico certe qui snærtir dicitur ense,
A quo belligeri cepi cognomen, ut Agner
Ingelli natum fudi, retuliq; trophæum.
Ille meo capiti impactum perfregit Hothingum
20 *Elisum morsu gladium, maiora daturus*
Vulnera, si melius ferri viguisset acumen.
Cui contra laevam lateris cum parte sinistri
Dissecui, dextrumq; pedem, labensq; sub artus
Incidit in medias ferrum penetrabile costas.
Hercule nemo illo visus mihi fortior unquam,
Semiugil subsedit enim cubitoq; reclinis
Ridendo exceptit lethum, mortemq; cachinno
Spreuit, & elysium gaudens successit in orbem.
Magna viri virtus, que visu calluit uno
30 *Supremam celare necem, summumq; dolorem*
Corporis ac mentis leto compefcere vultu.
Nunc quoque cuiusdam præclaro stemmate nati
Vitales fibras ferro rimabar eodem,
Et ferrum penitus intra præcordia merfi.
Filius hic regis, & auito sanguine lucens
Indole clarus erat, tenerisq; nitentior annis.
Non illi humatum poterat prodesse metallum,
Non ensis, non umbo teres. tam viuida ferri
Vis erat, obiectis tardari nescia rebus.
40 *Ergo duces ubi sunt Gotthorum, militiq;*
Hiartwarð: veniant, & vires sanguine pensent.
Qui iaciunt, qui tela rotant, nisi regibus orti.
Surgit ab ingenuis bellum, clarissima Martem
Stemmata consciunt, nec enim vulgaribus ausis
Res agitur, quam sola ducum discrimina tentant.
Illustres obeunt procures, en maxime Roluo
Magnates cecidere tui, pia stemmata cessant.
Non humile obscurumque genus, non funera plebis
Pluto rapit, vilesq; animas, sed fata potentum
50 *Implicat, & claris complet phlegethonta figuris.*
Non memini certamen agi, quo promptius esset
Alternare enses, partiriq; ictibus ictus.
Dans unum tres accipio, sic mutua Gotthi
Vulnera compensant, sic dextra potentior hostis
Vindicat acceptam cumulato fœnore pœnam,
Quamquam adeo solus multorum funere letho

Corpora tradiderim pugnans, ut imagine collis
 Edius è truncis excresceret arcubus agger,
 Et speciem tumuli congesta cadauera ferrent.
 Et quid agit, qui me nuper prodire iubebat
 Eximia se laude probans, aliosq; superba
 Voce terens, & amara serens opprobria, tanquam
 Vno bisse nas complexus corpore vitas?

Ad hæc Hialto.

Quamquam subsidio tenui fruor, haud procul absum,
 Hac quoque qua stamus opus est ope, nec magis usquam
 Vis aut lecta manus promptorum in bella virorum
 Exigitur, iam dura acies & spicula scutum
 Frustratim secuere meum, partesq; minutim
 Ausas absumpsit edax per praelia ferrum.
 Prima sibi testis res est, seq; ipsa fatetur.
 Fama oculo cedit, visusq; fidelior aure est.
 Rupti etenim clypei retinacula sola supersunt.
 Sectus & in gyro remanet mihi perius umbro.
 Et nunc Biarco viges, quamquam cunctator aquo
 Extiteris, damnumq; more probitate repensas.

At Biarco.

Carpere me necdum, probrisq; laceffere cessas?
 Multa moras afferre solent, nunque obuinus ensis
 Cunctandi mihi causa fuit, quem Sueticus hostis
 In mea prauā lido consorsit pectora nifu.
 Nec parè gladium capuli moderator adigit:
 Nam quantum in nudo vel inermi corpore fas est
 Egit in armato, sic duri tegmina ferri
 Ut molles traiecit aquas, nec opis mihi quicquam
 Aspera lorica poterat committere moles.
 Et nunc ille ubi sit qui vulgo dicitur Othin
 Armipotens vno semper contentus oculo?
 Dic mihi Rur: a precor usquam si conspicias illum?

Ad hæc Ruta.

Adde oculum propius, & nostras prospice chelas,
 Ante sacraturus victrici lumina signo
 Si vis presentem tuto cognoscere Martem.

Tum Biarco.

Si potero horrendum Frigga spectare maritum
 Quantumcung; albo clypeo sit tectus, & altum
 Fleat equum, Leithra nequaquam sospes abibit.
 Fas est belligerum bello prosternere diuum,
 Ante oculos regis clades speciosa cadentes
 Excipiat, dum vita manet studeamus honeste
 Posse mori, clarumq; manu decerpere funus.
 Ad caput extincti moriar ducis obrutus, ac tu
 Eiusdem pedibus moriendo allabere pronus,
 Ut videat quisquis congesta cadauera lustrat,
 Qualiter acceptum domino pensauimus aurum.
 Præda erimus cornis, aquilisq; rapacibus esca,
 Vesceturq; vorax nostri dape corporis ales.
 Sic belli intrepidos proceres occumbere par est,
 Illustrem socio complexos funere regem.

Hanc maxime exhortationum seriem idcirco metrica ratione compegerim,
 quod earundem sententiarum intellectus, Danici cuiusdam carminis compendio
 digestus,

digestus, à compluribus antiquitatis peritis memoriter vsurpatur. Contigit autem potitis victoria Godhis omne Roluonis agmen occumbere, neminemq; excepto Wiggone ex tanta iuuentute residuum fore. Tantum enim excellentissimis regis meritis ea pugna à militibus tributum est, vt ipsius cædes omnibus oppetendæ mortis cupiditatem ingeneraret, eiq; morte iungi vita iucundius duceretur. Lærus Hiartuarus prandendi gratia potitis mensis conuiuium pugnae succedere iubet, victoriam epulis profecuturus. Quibus oneratus magna sibi admirationis esse dixit, quod ex tanta Roluonis militia nemo qui saluti fuga, aut captione confu-
 10 leret, repertus fuisset. Vnde liquidum fuisse, quanto fidei studio regis sui charitatem coluerint, cui superstites esse passi non fuerint. Fortunam quoq; quod sibi ne vnus quidem eorum obsequium superesse permiserit causabatur, quam libentissime se talium virorum famulatu vturum testatus. Oblato Wiggone perinde ac munere gratulatus, an sibi militare vellet perquiri. Annuenti descriptum gladium
 20 affert. Ille cuspidem refutans, capulum petiit hunc morem Roluoni in porrigendo militibus ense extitisse præfatus. Olim nanq; se regum clientelæ daturi, tacto gladii capulo obsequium polliceri solebant. Quo pacto Wiggo capulum complexus, cuspidem per Hiartuarum agit, vitionis compos, cuius Roluoni ministerium pollicitus fuerat. Quo facto, ouans irruentibus in se Hiartuari militibus cupidius corpus obtulit, plus voluptatis se ex tyranni nece, quam amaritudinis ex propria sen-
 30 tire vociferans. Ita conuiuium in exequias verso, victoriæ gaudium funeris luctus insequitur. Clarum ac semper memorabilem virum, qui voto fortiter expleto, mortem sponte complexus suo ministerio mentis tyranni sanguine maculauit. Neq; enim occidentium manus vitæ animi virtus expauit, cum prius à se loca quibus Roluo assueuerat, intersectoris eius cruore respersa cognosceret. Eadem itaq; dies Hiartuari regnum finiuit ac peperit. Fraudulenter enim qualis res, eadem sorte defluunt qua petuntur, nullusq; diuturnus est fructus, qui scelere ac perfidia partus fuerit. Quo euenit, vt Sueones paulò ante Daniæ potiores, ne suæ quidem salutis potientes existerent. Protinus enim à Stalandensibus deleti, læsis Roluonis manibus iusta exoluere piacula. Adcò plerunq; fortunæ scuitia vleiscitur, quod dolo
 30 ac fallacia patratur.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI SECVNDI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

TERTIVS.

40

OTHERVS Atisli frater, idemq; Geuari regis alumnus, cuius mentionem præmissi, post Hiartuarum vtriusq; regni imperium sumit. Huius tempora si ab ætatis eius origine ccepero, aptius explicabuntur. Pulchrius enim pleniusq; extrema annorum illius curricula perstringuntur, vbi prima silentio non damnantur. Interfecto ab Helcone Hodbroddo, filius Hotherus sub tutela Geuari regis pueritiæ procursum exegit. Adolescens col-
 lacteis ac coëuis summa corporis firmitate præstabat. Cæterum ingenium eius crebræ dotauerant artes. Quippe natationis, arcus, cæstumq; peritia, necnon
 50 quantamcunque ea ætas capere poterat, agilitate pollebat. Haud minus exercitio, quam viribus potens. Immatutam adhuc ætatem vberimis animi beneficijs transcendebat. Nemo illo chelis, aut lyrae scientior fuerat. Præterea sistro ac barbyto, omniq; fidium modulatione callebat. Ad quoscunque volebat motus varijs modorum generibus humanos impellebat affectus. Gaudio, iactantia, miseratione, vel odio, mortales afficere nouerat. Ita aurium voluptate, aut horrore
 animos

*Amoris ad
tut mulier.*

animos implicare solebat. Tot iuuenis artibus Geuari filia Nanna admodum delectata, amplexum eius expetere cœpit. Fit enim ut virtute iuuenum virgines incallescant, & quorum minus complacet forma, probitas acceptetur. Multiplices enim amor aditus habet. Alijs amoris decor, alijs animi virtus, quibusdã artium usus voluptatis iter aperit, nonnullis comitas Veneris copiam parat, complures famæ candor acceptos facit. Nec leuius vulnus fortes quàm pulchri puellis infligere solent. Accidit autem ut Othini filius Balderus Nannæ corpus abluentis aspectu sollicitatus, infinito amore corripereetur. Vrebat illum venustissimi corporis nitor, animûq; perspicuæ pulchritudinis habitus inflammabat. Validissimum namq; libidinis irritamentum est decor. Hotherum itaq; per quem maxime votum interpellandum timebat, ferro tollere constituit, ne moræ impatiens amor, vilo fruendæ libidinis obstaculo tardaretur. Eodem fortè tempore Hotherus inter venandum errore nebulæ perductus, in quoddam syluestrium virginum conclaue incidit, à quibus proprio nomine salutaris, quænam essent, perquirat. Illæ suis ductibus auspicijsq; maxime bellorum fortunam gubernari testantur. Sæpe enim se nemini conspicuas prælijs interesse, clandestinisq; subsidijs optatos amicis præbere successus. Quippe conciliare prospera, aduersa infligere posse pro libito memorabant, adiecto, qualiter in collacteam eius Nannam inter lauandum conspectam, Balderus exarserit: hortatq; ne eum, quamuis infestissimo odio dignum, armis lacefferet, semidcum hunc esse testantes, arcano superum semine procreatum. His acceptis, Hotherus labentis hospitij tegmine defectus, sub dio se relictum totiusq; expertem umbraculi medijs repente campis expositum conspiciatur. Præcipue vero puellarum præpetem fugam, lociq; uersilem situm, ac fallacem ædis imaginem mirabatur. Ignorabat enim quæ circa se gesta fuerant, ludibrium tantum, inaneq; præstigiosarum artium extitisse commentum. Vnde rediens Geuaro, ordinem infecutæ errorem suum ludificationis exponit, filiamq; eius continuo postulauit. Cui Geuarus quamlibentissime se fauturum subiunxit, ni Balderi iram repulsa contracturum metueret, priorem illum sibi consentaneas preces porrexisset testatus. Nam ne ferro quidem sacram corporis eius firmitatem cedere perhibebat. Adiecit tamen, scire se gladium arctissimis obseratum claustris, quo fatum ei infligi possit: hunc à Mimingo sylvarum satyro possideri. Eidem quoq; armillam esse, mira quadam arcanaq; virtute, possessoris opes augere solitam. Horum præterea locorum aditum inuium, impedimentis obfutum, haud facile mortalibus patere posse. Maiorem siquidem itineris partem inusitati frigoris vi perenniter obsideri. Iubet itaq; ceruis iugalibus currum instruat, cuius celeritate eximio gelu rigentia iuga transcendat. Quò cum peruenerit, tabernaculum suum ita à sole auersum constituat, ut umbram specus cui Mimingus afflueuisset excipiat, nec ipsum mutua tamen obumbratione contingat, ne satyrum insolitæ obscuritatis iactus exitu deturbaret. Ita armillam ensiq; in expedito fore, quorum alterum opum, alterum belli fortuna comitaretur, in utroq; ingens possessori præmium esse. Hactenus Geuarus. Nec inetter Hotherus quæ ab ipso didicerat executus, tabernaculo ad prædictum modum locato, noctu curas, interdum venationes agebat. Vtranq; temporis vicem peruigil exsomnisq; ducebat, ita discrimina lucis noctisq; partitus, ut hanc rerum meditationi tribueret, illam conuectandis corporis alimentis impenderet. Cumq; fortè pernox attonita curis mente languesceret, obumbrantem tabernaculo suo satyrum hasta petiuit, obrutumq; ictu, nec satis fugæ potentem, vinculis intercepit. Ultima deinde per summam verborum atrocitatem minatus, ensen, armillasq; deposcit. Nec segniter satyrus salutis redemptionem, quæ ab ipso petebatur, exhibuit. Adeo cunctis re prior est vita, cum nihil apud mortales spiritu charius existere soleat. Hotherus opum adeptione lætatus, patriam repetit, paucis, sed insignibus spolijs felix. Quibus cum Gelderus Saxoniæ rex potitum comperiens, milites in tam illustris prædæ raptum, crebro concitabat hortatu. Paruit iuuentus regi, properanter instruens classem. Quod prauidens Geuarus, quippe diuinandi doctissimus erat, industriaq; præfagiorum excultus, vocato Hothero, iubet congressuri secum Gelderi iacula patienter excipiat, non antè sua remissurus, quàm hostem missilibus carere conspiciat. Cæ-

*Hominibus
Sata nihil
est prius.*

ciat. Cæterum rostratas admoueat falces, quibus nauigia lacerari, cassidesq; & scuta militibus detrahi possint. Cuius consilio obsequutus Hotherus, salutarem eius exitum expertus est. Siquidem ad primos Gelderi impetus subsistere suos, ac corpora scutis protegere iubet, præsentis pugnæ victoriam patientia capeßendam testatus. At hostis missilibus nulla ex parte cohibitis, iisdemq; per summam pugnandi cupiditatem effusis, hoc audius hastas ac spicula torquere cæpit, quo Hotherum in his excipiendis patientius se gerere comperit. Quæ partim scutis, partim nauigijs infixæ rarum dedere vulnus, complura innoxia ac frustra videbantur excussa. Siquidem Hotheri milites regis imperium exequentes, receptam telorum vim contra clypeorum testudine repellebant: nec rarus quidē eorum numerus erat, quæ leui ictu umbonibus impacta fluctibus incidebant. Quorum omnium copia vacuifactus Gelderus, dum eadem ab hostibus correpta, alacrius in se retorqueri conspiceret, mali cacumen puniceo scuto complexus (indiciū id pacis erat) salutis deditio-
 ne consuluit. Quem Hotherus amicissimo vultu, benignissimoq; sermone exceptum, non minus humanitate quā arte perdomuit. Ea tempestate Helgo Halogiar rex, Cusonis Finno-
 rum Byarmorumq; principis filiam, nomine Thoram, crebræ legationis officio præcabatur. Adeo quod per se minus validum est, alieni indigum noscitur. Nam cum eius temporis iuuenes matrimonij postulationem propria voce prosequendi consuetudinem haberent, hic tanto oris vitio obfitus erat,
 ut non solum exteræ, sed etiam domesticæ aures erubesceret. Adeo calamitas omnis conscios vitat. Eo siquidem naturæ damna molestiora sunt, quo liquidius parent. Huius Cuso legatione spreta, coniugio indignum respondit, qui propria parum virtute subnixus, ad id impetrandum precaria mutaretur officia. Quod audiens Helgo, Hotherum quem politionis facundia nonerat, suis fauere studijs obsecrabat, alacriter se quicquid is imperasset executurum pollicitus. Ille sedula iuuenis supplicatione deuictus, armata classe Noruagiam perit, quod verbis non posset, viribus peracturus. Cumq; pro Helgone per summam eloquij suauitatem egisset, refert Cuso, mentem filia-
 rum consulendam, ne quid contra nolentem, paterna videretur seueritate præsumptum. Accersitamq; an proco allubesceret, percontatus annuentis Helgoni nuptias pollicetur. Igitur Hotherus obsecratas Cusonis aures ad ea quæ precabatur exaudienda, rotundæ volubilisq; facundia dulcedine patefecit. Quæ dum in Halogia geruntur, Balderus postulanda Nannæ gratia, Geuari fines armatus ingreditur. A quo cum ipsius Nannæ mentem cognoscere iuberetur, exquisitis verborum delinimentis puellam aggressus, cum nullum votis locum efficere potuisset, repulsæ causam cognoscere institit. Quæ respondit, nuptijs Deum mortali sociari non posse, quod ingens naturæ discrimen copulæ commercium tollat. Sed & superos interdum pacta rescindere solitos, subitoq; vinculum dissijci, quod impares contraxissent. Neq; enim stabilem dissonis inesse nexum, cum apud
 excelsos humilium semper fortuna fordescat. Præterea abundantia & egestatis di-
 uiduum contubernium esse, nec inter splendoris opes obscuramq; pauperiem firma societatis iura consistere. Ad vltimum, supernis terrestria non iugari, quæ tanto originis intervallo discors rerum natura secreuerit, quod à diuinæ luculentia maiestatis infinitum distet humana mortalitas. Hac responsi cauillatione elusis Balderi precibus, detrectandi coniugij prudens argumenta texebat. Quod cum Hotherus ex Geuaro cognosceret, multa super Balderi petulantia, apud Helgonem querulus differebat: incerti ambo quid facto opus esset, varijs sententiam consilij agitabant. Amica siquidem in aduersis collocutio tametsi periculum non tollit, ægritudinem minuit. Inter cætera animi vota, fortitudinis studio præponderante manus, classe cum Baldero conscribitur. Homini-
 bus aduersum deos certatum crederes. Nam Baldero Othinus ac Thoro sacraq; deū agmina propugnabant. Diuinis humanisq; viribus permixtum aspiceres bellum. At Hotherus tunica ferrum spernente succinctus, confertissimos deorum cuncos irumpebat, & quantum terrenus in superna poterat, grassabatur. Sed & Thoro inusitato clauæ librato cuncta clypeorum obstacula lacerabat, tantum ad se incessendum hostes inuitans, quantum socios ad tuendum. Nullum erat armaturæ genus, quod impellenti non cederet. Nemo se-

Apud excelsos humilium conditio foret fordescente.

rientem tutò excipere poterat. Quicquid ictu arcebat, obruit. Non clypei, non
 cassides impactum pertulere robur. Nulli corporis aut virium magnitudo sub-
 dio fuit. Proinde victoria ad superos concessisset, ni Hotherus inclinata suorum
 acie celerius aduolans, clauam præciso manubrio inuilem reddidisset. Quo telo
 defecti diui subitam dedere fugam. Inimicum opinioni esset, nisi fidem antiqui-
 tas faceret, deos ab hominibus superari. Deos autem potius opinatiue, quam na-
 turaliter dicimus. Talibus nanq; non natura, sed gentium more, diuinitatis voca-
 bulum damus. Cæterum Balderum fuga cursu quaesita seruauit. Cuius nauigijs vi-
 ctiores aut ferro laceratis, aut fluctu obrutis, non contenti deos vicisse, classis reli-
 quias sæuitia insequuntur, earum iactura funestam belli cupidinem expleturi. 10
 Adeò plerunq; insolentiam successus exasperat. Testis belli portus Balderi fugam
 vocabulo refert. Gelderum quoq; Saxoniam regem, eodem consumptū bello, re-
 migum suorum cadaueribus superiectum, ac rogo nauigijs extructo impositum,
 pulcherrimo funeris obsequio extulit. Cineres eius perinde ac regij corporis reli-
 quias, non solum insigni tumulo tradidit, verum etiā plenis venerationis exequijs
 decorauit. Post hæc, ne connubij spem vltior rerum importunitas moraretur,
 repetito Geuaro cupitis Nannæ complexibus fruitur. Deinde Helgonem ac Tho-
 ram plenis liberalitatis officijs prosequutus, nouam Suetiæ nuptiam aduexit, cun-
 ctis tam venerabilis victoria, quam Balderus ridiculus fuga. Quo tempore cum
 Suconum magnates, soluendi tributigratia Daniam peruissent, ob egregia patris 20
 merita, à popularibus loco regio cultus, fallax fortunæ lenocinium expertus est.
 Siquidem à Baldero quem paulò ante deuicerat prælio superatus, ad Geuarum
 decurrere necesse habuit, victoria post regnū amissa, quam priuatus adeptus fue-
 rat. Victor Balderus, vt afflictum siti militem opportuni liquoris beneficio recrea-
 ret, nouos humi latices terram altius rimatus aperuit. Quorum erumpentes sca-
 tebras sitibundum agmen hianti passim ore captabat. Eorundem vestigia sempi-
 terno firmata vocabulo, quanquam pristina admodum scaturigo defuerit, non-
 dum prorsus exoleuisse creduntur. Idem laruarum Nannæ speciem simulantium
 continua noctibus irritamenta perpeffus, adeò in aduersam corporis valerudinē
 incidit, vt ne pedibus quidē incedere posset: quamobrem bigarhedaue emetien- 30
 dorum itinerum consuetudinem habere cepit. Tanta amoris vi suffusum pectus,
 ad extremam penē tabem eum redegerat. Nihil enim sibi victoriam dedisse cre-
 didit, cuius Nanna præda non fuerit. Ero quoq; deorum satrapa sedem haud pro-
 cul Vpsala cepit, vbi veterem litationis morem tot gentibus ac seculis usurpatum,
 tristi infandoq; piaculo mutauit. Siquidem humani generis hostias mactare ag-
 gressus, fœda superis libamenta persoluit. Inter hæc Hotherus defectam ducibus
 Daniam, Hiartuarumq; celeres perempti Roluonis pœnas dedisse cognoscens,
 quod vix spe complecti posset, casu sibi collatū dicebat. Nam & Roluonem quem
 quod ab eius patre suum interfectū meminisset vita spoliare debuerat, aliena ope-
 ra supplicium luisse, & sibi potiendæ Dania: copiam insperato rerū beneficio pa- 40
 tuisse. Quippe regnum eius auito sibi iure competere, si rite maiorum stemmata
 reuoluantur. Inde Sialandiam portum litoram ingenti classis numero occupat, im-
 minentis fortunæ beneficio vsurus. Vbi rex ab occurrente sibi Danorum populo
 constitutus, paulò post Atisli fratris quem Suetis præesse iusserat, excessu cognito,
 Sueticum Danico imperium sociat. Cæterum Atislium mors ignominiosa con-
 sumpsit. Dum enim Roluonis inferias per summam animi hilaritatem conuiuio
 celebraret, portione auidius sumpta, subito sine sordidæ intemperantiæ pœnas pe-
 pendit. Ita dum alienum fatum impensioribus lætitiæ modis excolit, proprium
 irrumpere coëgit. Balderus quoq; classe Sialandiam petens, cum & armis celebrer
 & maiestate conspicuus haberetur, Hothero Suetiam tenente, quicquid super re- 50
 gni fastigio postulabat, promptissimis Danorum suffragijs impetrauit. Tam anci-
 piti censura maiorum nostrorum sententia fluctuata est. Huic Hotherus à Suetia
 regressus infestum intulit bellum. Acerrimum imperij cupidis de rerum summa
 certamen incesserat. Eidē Hotheri fuga finem imposuit. Qui cum in Iutiam con-
 cessisset, vicum in quo manendi vsum habuit, nomine suo nuncupandum cura-
 uit. Vbi

uit. Vbi hybernis peractis, solitarius incomitatusq; Suetiam repetit. Ibi magnatibus accersitis, ob infelices rerū cursus, quibus ipsum Balderus bis victor afflixerat, lucis ac vitæ pigere se dixit. Deinde consalutatis omnibus, difficilia aditu loca deuio calle sectatus, expertes humani cult⁹ indagines perlustrabat. Fit enim vt quibus insolabilis animi dolor inciderit, obscuros externosq; secessus quasi quoddam pellendæ tristitiæ remediū captent, nec magnitudinem mœroris inter humanos queant tolerare conuictus. Adeo plerunq; amica est ægritudini solitudo. Præcipue enim illuuiæ ac squalor delectant, quos aduersa animi valetudo concusserit. Consueuerat autem in editi montis vertice consulenti populo plebiscita de promere. Quamobrem venientes occultantis se regis inertiam cauebantur, absentiaq; eius grauissimis omnium querelis lacerata est. At Hotherus extrema locorū deuia peruagatus, insuetūq; mortalibus nemus emensus, ignotis fortè virginibus habitatum reperit specum. Eadem esse constabat, quæ eum infecabili veste quondam donauerant. A quibus cur eo locorum venerit interrogatus, infaustos belli declarat euentus. Itaq; fide earum damnata, gestarū infeliciter rerū fortunā tristesq; casus deslere cœpit, secus sibi cessisse questus, quam ab ipsis promissum accepit. At nymphe eum quanquam raro victor extiterit, æquam tamen hostibus cladem ingessisse dicebant, nec minoris stragis autorem fuisse quam complicem. Cæterum in expedito victoriæ gratiam fore, si inusitata cuiusdam suauitatis edulium augendis Balderi viribus excogitatum præripere potuisset. Nihil enim factū difficile futurum, dummodo hosti in augmentum roboris destinato potiretur obsonio. Ex quarū dictis, Hotherus promptissimam inferendi Baldero belli fiduciam mente præsumpsit, quanquam deos armis incessere terrenis arduum nifibus videretur. Fuere quoq; ex suis qui illū turō bellum cum superis commissurum negarent: atq; illi infinitus animi calor respectū maiestatis ademerat. Apud fortes enim non semper imperum ratio subruit, aut consilio temeritas succumbit. Vel fortasse meminerat Hotherus excellētissimis viris incertissimā extare potentiā, exiguamq; glebam ingentes arietare curtus. Contrā Balderus Danis in arma contractis, Hotherū acie excipit. Ingenti vtrinq; clade gesta, ac ferè pari partium strage edita, nox præliū soluit. Cuius tercio ferme peruigilio Hotherus clam cunctis res hostium exploraturus egreditur. Somnum quippe eius profecta ab imminente discrimine cura discusserat. Ita plerūq; ingens animi motus quieti corporis aduersatur, nec alterius requiem vnus inquietudo patitur. Igitur in hostiū castra perueniens, tres nymphas arcane dapigerulas Balderi castris excessisse cognoscit. Quas cursim insequens (nam earum fugam roscida prodidere vestigia) tandem tecta quibus assueuerant subit. Igitur ab his quisnam esset rogatus, citharæ dum se dixit. Nec experimentum professioni dissonum fuit. Oblatam namq; chelim inflexis ad musam neruis, compositisq; plectro fidibus moderatus, gratū auribus melos promptissima modulatione fundebat. Cæterū tres illis colubræ fuere, quarum rabo solidatiuæ confectiois epulum Baldero temperare solebant. Iamq; anguium aperto ore multa pulmento sanies influebat. Sed & nympharum quædam humanitatis studio Hotherum epulo compertiuissent, ni trium maxima vetuisset, fraudem Baldero fieri protestans, si ipsius hostem corporei roboris incrementis auxissent. Ille se non Hotherum, sed Hotheri comitem dicebat. Eadem namq; nymphe accurati nitoris cingulū, potentemq; victoriæ zonam elementi benignitate ei largitæ sunt. Qui cum pristinum iter reuertendo calle quo venerat repedaret, obuij sibi Balderi latus hausit, cumq; seminecem prostrauit. Quo militibus nunciato, totis Hotheri castris alacer exultantium clamor insonuit, Danis Balderi fortunam publico mœrore prosequentibus. Qui cum indubitatum sibi fatum imminere sentiret, dolore vulneris accensus, die postera prælium renouat. Quo feruente, lætica se in aciem deferri iussit, ne intra tabernaculum obscura morte defungi videretur. Postera nocte eidem Proserpina per quietem astare aspecta, postridie se eius complexu vlturam denunciat. Nec inane somnij præsagium fuit: nam Balderū elapso triduo, nimis vulneris cruciatus absumpsit. Cuius corpus exercitus regio funere elatum, factō

Solitudo amica ægritudini.

Animum deorum.

colle condendum curauit. Hunc quidam nostri temporis viri, quorum præcipuus Haraldus erat, vigente veteris sepulture fama, sperperiendę pecunię noctu adorti, repentinum ceptum horrore liquerunt. Ex ipso nanq; perrupti montis cacumine, subita torrentis vis, magno aquarũ strepitu prorumpere videbatur, cuius rapidior moles incitatissimo lapsu subiectis infusa campis quicquid offendeat inuolueret. Ad cuius impetum deturbati fossores, abiectis ligonibus, variam carpere fugam, irruentis aquę vorticibus implicandos ferati, si ceptum diutius exequi niterentur. Ita à dijs loci illius præsidibus incussus subito metus, iuuenum animos auaritia abstractos, ad salutis curam conuertit, neglectoq; cupiditatis proposito, vitę studiosos esse docuit. Huius autem scaturiginis speciem adumbratam, non veram fuisse constat, nec ab imis terrę visceribus genitam, sed præstigiola quadam administratione productam, cum in arido liquidos manare fontes, natura non sinat. Omnes hunc posterius collem, ad quos fractionis eius fama transierat, intentatum liquere. Quamobrem an quicquam opum contineat, parum compertum, cum nemo opacam eius crepidinem, obstante periculi metu, post Haraldum tentare præsumpserit. At Othinus quanquam deorum præcipuus haberetur, diuinos tamen & aruspices, ceterosq; quos exquisitis præscientiæ studijs vigere compererat, super exequenda filij ultione sollicitat. Plerunq; enim humanę opis indiga est imperfecta diuinitas. Cuius Rustiophus Phinnicus, alium ex Rinda Ruthenorum regis filia suscitandum prædixit, qui fraternę cladis pœnas exigere debeat. Deos siquidem consortis sui ultionē orituri fratris officio destinasse. Hoc audito, Othinus os pilco necultu proderetur obnubens, prædictum regem stipendia meriturus accedit. A quo magister militum effectus, recepto exercitu, pulcherrimam ex hostibus victoriam retulit. Quem rex ob pugnam strenue editam, in primum amicitię gradum adsciuuit, haud parcius donis, quam honoribus cultum. Idem post paruulum temporis intervallum, solus hostium acies in fugam propulit, mirificęq; cladis autor pariter ac nuncijs redijt. Admirationi omnibus erat, quod tanta de innumeris strages vnius accipi viribus potuisset. Quibus meritis fectus Othinus, tacite regem amoris sui conscium facit. Cuius benignissimo favore recreatus, dum à puella osculum peteret, alapam recepit. Nec eum aut contumelię deformitas, aut iniurię dolor, proposito depulit. Postero siquidem anno, ne quod auide orsus erat, ignominiose dederet, peregrina veste sumpta, regis contubernium repetit. (Neq; enim facile ab occurrentibus dignosci poterat, cum veras oris notas falsus squalor abstergeret, veterem habitum noua furaretur illuuijs.) Rosterum se vocitari, fabriliumq; rerum officio callere perhibuit. Itaq; multiplices rerum formas speciosissimis aris lineamentis complexus adeo professionem artificio commendauit, vt recepto à rege magni ponderis auro, matronarum ornamenta procudere iuberetur. Igitur complura feminei cultus insignia fabricatus, tandem armillam ceteris operotius expolitam, annulosq; complures pari studio decusatos puellę præbuit. Sed nullis flecti meritis indignatio potest. Quem Rinda basium sibi porrigere cupientem, colapho percussit. Minus enim acceptantur dona quę præstat inuisus: sanè gratiora sunt, quę ab amicis potriguntur. Adeo interdum ex offerente oblato precium pender. Non dubitauit enim peruicacis animi puella, quin subdolis senex libidinis aditum ficta liberalitate captaret. Præterea acre eidem atq; intractabile ingenium fuit: siquidem dolum obsequio instrui, donorumq; studio flagitijs votum subesse cognouit. Quam pater plurimum obiurgare quod nuptias detrectaret aggressus, illa senile perosa connubium, teneris puellarum annis præproperos complexus negabat, ab infirmioris ætatis excusatione respuendarum nuptiarum subsidium mutuata. Ac Othinus nihil amantium studijs perseverantię robore efficacius expertus, quam geminæ repulsę ignominia affectus fuisset, tertio regem priori specie confusa, perfectissimam rei militaris industriam professus accessit. Eundem in hanc curam non voluptas modo, sed etiam demendę ignominię cupido perduxerat. Ita præstigiatorum peritis versili vultu varios habitus præ se ferendi promptissima quondam potestas inceserat: quippe præter naturalem corporis speciem, cuiuslibet ætatis statum simulare callebant. Igitur senex iocundum professionis suę spectaculo-

Rinda anfle
rapuerat
etia

- spectaculum editurus, inter promptissimos insolentius obsequitare solebat, nec eo
 quidem officij genere puellæ rigor inflecti potuit: vix siquidem animus sincere in
 gratiâ redit, cum quo vehemens semel odium gessit. Quam cum discessurus oscu-
 lo perere vellet, ita ab ea propulsus est, ut mentum terræ nutabundus impingeret.
 Quam protinus cortice carminibus adnotato contingens, lymphanti similem red-
 didit, recepram tories iniuriâ modesto ultionis genere insequutus. Adhuc tamen
 propositum exequi non cunctatus, quippe spem eius fiducia maiestatis inflauerat,
 puellari veste sumpta, quarto regem viator indefessus petiuit. A quo receptus non
 modo sedulum se, sed etiam importunū exhibuit. Qui quod muliebriter prope-
 10 modum cultus esset, à plerisq; fœmina credebatur. Cæterum se vocabulo wecham
 arte medicam testabatur, professionem quoq; promptissimis commendabat offi-
 cijs. Tandem in reginæ famulitium adscitus, puellæ pedissequam egit. Cuius etiam
 pedum sordes serotinis horis ablueri solebat. Licebat quoq; lymphā pedibus mi-
 nistranti suras ac superiores femorum partes contingere. At quoniam vario for-
 tuna passu graditur, quod arte promptum non erat, in expedito casus constituit.
 Accidit enim puellam corporis firmitate defectā, circumspēctis morbi remedijs
 in salutis præsidium manus quas ante damnauerat aduocare, quemq; semper fasti-
 dio habuerat seruatorem adsciscere: qui curiosius cuncta doloris indicia perseru-
 tarus, ut morbo quamprimum occurreret, medicata potione vtendum asseruit.
 20 Cæterum eius temperamenti tantam acerbitatē fore, ut nisi puella vinculis se con-
 tinendam dedisset, curationis vim perferre nō posset. Ab intimis enim fibris, mor-
 bi propulsandam esse materiam. Quo pater audito, filiam vincere non distulit, in-
 iectamq; toro ad omnia quæ medicus admouisset, patientiam præstare iussit. Fal-
 lebat illum fœminei species cultus, quo senex ad obumbrandam artis suæ peruica-
 ciam utebatur: quæ res medicamenti speciem ad stupri licentiam transtulit. Medi-
 cus namq; Veneris occasione sumpta, mutato curationis officio, prius ad exercen-
 dæ libidinis, quàm pellendæ febris negocium procurrit, aduersa puellæ valetudi-
 ne vsus, cuius inimicam sibi incolumitatem expertus fuerat. Aliam quoq; ea de re
 opinionem subtexere nō pigebit. Aiunt enim quidam, quod cum rex laborantem
 30 amore medicum tanto animi ac corporis impendio nihil profecisse cognosceret,
 ne bene meritum debita mercede fraudaret, clandestino filiæ concubitu potiri
 permiserit. Ad eò interdum paterna in prolem grassatur impietas, cum naturæ ele-
 mentiam violenta corrumpit affectio. Quem errorem edito filiæ partu plena tu-
 boris poenitentia insecutus est. At dii, quibus præcipua apud Byzantium sedes ha-
 bebatur, Orchinum varijs maiestatis detrimentis diuinitatis gloriam maculasse cer-
 nentes, collegio suo submouendum duxerunt. Nec solum primatu eiectum, sed et-
 tiam domestico honore cultuq; spoliatum proseribendum curabant: satius existi-
 mantes probrosi antistitis potentiam subruī, quàm publicæ religionis habitum pro-
 phanari, ne vel ipsi alieno crimine implicati insones, nocentis crimine punitētur.
 40 Videbant enim apud eos, quos ad deferendos sibi diuinitatis honores illexerant,
 vulgato maioris Dei ludibrio obsequium contemptu, religionem rubore mutari,
 sacra pro sacrilegio duci, statas solennesq; ceremonias puerilium deliramentorum
 loco censerī. Mors præ oculis, metus in armis erat, & in omnium caput vnus cul-
 pam recidere putares. Hunc itaq; ne publicam religionem exulare cogeret exitio
 mulctantes, Ollerum quendam non solum in regni, sed etiam in diuinitatis insulas
 subrogauere, tanquam deos ac reges creare in æquo positū foret. Quem licet per-
 functorie flaminem creauissent, integro rerum honore donabant, ne alieni officij
 procurator, sed legitimus dignitatis aduerteretur esse successor. Et ne quid ampli-
 tudinis deesset, Orchini quoq; ei nomen imponunt, vocabuli fauore inuidiam no-
 50 uitatis exclusuri. Quo denis ferme annis diuini senatus magistratum gerente, tan-
 dem Orchinus dijs atrocitatem exilij miserantibus, satis iam graues poenas dedisse
 visus, squaloris deformitatem pristino fulgoris habitu permutauit. Iam enim supe-
 rioris infamiæ notam medijs temporis interuallum exederat. Extiterē tamen qui ip-
 sum recuperandæ dignitatis aditu indignum censerent, quod scœnicis artibus, &
 muliebris officij susceptione terretimum diui nominis opprobrium edidisset. Sunē

*Mira parui
in filiam im-
petra.*

*Ollerus præsti-
giator infu-
git.*

qui asserant eum quosdam deorum adulando, quosdam præmijs permulcendo, amissæ maiestatis fortunam pecunia emeratum fuisse, & ad honores quibus iam pridem defunctus fuerat, ingentis summae precio reditum comparasse. Quos si quanti emerit rogas, illos consule, qui quanti diuinitas vaneat didicerunt. Mihi minus constare fateor. Igitur Ollerus ab Orlino Byzantio pulsus, in Suetiam concessit: vbi veluti nouo quodam orbe opinionis suæ monumenta restaurare conatus, à Danis interfectus est. Fama est illum adeo præstigiarum usu calluisse, vt ad traijcienda maria esse quod diris carminibus obsignauisset, nauigij loco vteretur, nec eo segnius quàm remigio præiecta aquarum obstacula superaret. At Orlinus recuperatis diuinitatis insignibus, tanto opinionis fulgore cunctis terrarum partibus innitebatur, 10 vt eum perinde ac redditum mundo lumen omnes gentes amplecterentur, nec vllus orbis locus extraret, qui numinis eius potentie non pateret. Qui cum filium Boum, quem ex Rinda sustulerat, bellici laboris studiosum cognosceret, accersitum fratremque cladis memorem esse iubet, potius à Balderi interfectoris ultionem exacturum, quam armis innoxios oppressurum, quod aprior ac salubrior pugna competeret, vbi pium belli locum iusta vindictæ licentia tribuisset. Interea Geuarus Gunnonis satrapæ sui dolo nunciatur oppressus: cuius cladem Hotherus acerrimis ultionis viribus insequuturus, interceptum Gunnonem atque ardenti pyræ iniectum cremauit, quod ipse Geuarum antè per insidias occupatum nocturno viuum igni consumpserat. Taliter educatoris manibus parentando, filios demum Herletum, 20 Geritumque, Normagiæ prætulit. Post hæc, vocatis in concionem maioribus, bello quo Boum excipere debeat, perituum se refert, idque non dubijs coniecturæ modis, sed veris vatum prædictionibus expertum. Orat proinde filium suum Roricum regno præficiat, ne ius hoc ad externas, ignotasque familias improborum censura transfunderet: plus voluptatis se ex filij successione, quàm amaritudinis ex propinqua morte percepturum testatus. Quo ocyus impetrato, pugna cum Boo congressus occiditur. Nec iocunda Boo victoria extirrit. Quippe tam grauius affectus acie excessit, vt scuto exceptus, atque à peditibus vicissim subeuntibus domum relatus, postridie vulnerum dolore confunderetur. Cuius corpus magnifico funeris apparatu, Rutenus tumulauit exercitus, nomine eius insignem extruens collem, ne tanti iuuenis monumenta à 30 posterorum memoria citius dilaberentur. Igitur Curetes ac Sueones, perinde ac Hotheri morte tributariæ fortis onere liberati, Daniam quam annuis vectigalium obsequijs amplecti solebant, armis aggredi animu induxerunt. Ea res Sclauis quoque defectionis audaciâ ministravit, aliosque complures, ex obsequenibus hostes effecit. Cuius iniuriæ propulsandæ gratia Roricus contractâ in arma patriâ, recensitis maiorum operibus, ad capeffendâ virtutem impenso hortationis genere concitabat. At Barbari ne bellum absque duce committerent, capite opus esse cernentes, creato sibi rege, cæteris militiæ viribus ostensis obscuriore loco, binos armatorum manipulos condunt. Nec Roricum insidiæ fefellere, qui cum classem suam vadosi cuiusdâ gurgitis arctis faucibus inhære conspiceret, harenis quibus insidebat abstractam 40 profundo adegit, ne limosis inflicta paludibus, diuersa ab hostibus parte peteretur. Præterea latebras socijs interdum captandas constituit, quibus insistentes, ex improviso nauium suarum irraptoribus insultarent, fore posse præfatus, vt in autorum caput propriæ fraudis euentus recideret. Barbari vero qui insidijs addicti fuerant, Danicæ circumspeditionis ignari, irruptione temere edita, omnes oppressi sunt. Reliqua Sclauorum manus ignorata sociorum strage, super Rorici mora multa anceps admiratione pendebat: quem inter egras mentium fluctuationes diutule expectatum cum præstolatio indies molestior fieret, classe tandem petendum ducebat. Erat autem inter eos vir corporis habitu insignis, officio magus, qui prospectis Danorum turmis, vt paucorum impendio, inquit, complurium pericula redimantur, publicam 50 stragem priuato discrimine præcurrere liceat. Ego vero in hanc confligendi legem non deero, si cui vestrum mutuis decernendi mecum ausus incesserit. In primis autem prætaxata à me condicione vtendum postulo, cuius talem sanè formulam texui: si vicero, vectigalium nobis concedatur immunitas: si vincat, pristina vobis tributa soluantur: aut enim hodie patriam seruitutis iugo victor exuam, aut vi-

Aut in-

Et inuoluam. In vtranq; fortunam prædem me, vademq; recipite. Quod audiens
 Danorum quidam animi quam corporis viribus robustior, percunctari Roricum
 coepit, quid ei præmij foret, qui pugna prouocantem exciperet. At Roricus cum se-
 nas fortè armillas haberet, ita mutuis nexibus inuolutas, vt ab inuicem sequestrari
 nequirent, nodorum inextricabiliter serie coherente, easdem certamen audenti
 in præmium pollicetur. At iuuenis parum fortunę certus, si, inquit, Rorice rem pro-
 spere gesserō, tua vincentis mercedem liberalitas æstimet, tu palmam arbiter me-
 tiaris: si propositū mihi parum ex sententia cesserit, quid victo præmij debes, quem
 aut saua mors, aut ignominia grauis inuoluet? has imbecillitas habere comites con-
 10 fucuit, hæc superatorum stipendia sunt, quos quid nisi extremum dedecus manet?
 Quænam soluenda merces? Quæ gratia referenda, cui fortitudinis præcium adest?
 Quis impotentem Martis hedera redimiuit, præmijs victricibus decorauit? Virtuti,
 non ignauix palma tribuitur. Gloria infelicitas caret. Illam quippe triumphus lau-
 dis, hanc aut finis iners, aut vita deformis insequitur. Ego vero, qui quorū duelli
 fortuna vergat ambigo, præmium audacter expetere non præsumo, quod an iure
 mihi debeat ignoro. Neq; enim incerto victoriæ, certū victoris præmium occu-
 pare conceditur. Super sedeo trophæo dubius coronæ constanter meritū flagitare.
 Recuso luerū, quod mihi mortis æque ac vitæ stipendiū esse poterit. Stoliditatis est
 immaturo fructui manus iniicere, cumq; decerpere velle quem necdū quis satis si-
 20 bi debitum nouerit. Hæc manus aut palmam mihi præstabit, aut finem. Hæc factus,
 gladio barbarū ferit, fortuna minus, quam ingenio promptus. Ab eo siquidē reper-
 cussus, primi ictus magnitudine exanimatus est. Quo triste Danis spectaculū dan-
 te, victorē socium Sclauri ingenti donatū pompa, magnificis excepere tripudijs. Idē
 die postera siue recentis victoriæ successu elatus, siue alterius adipiscendæ cupidi-
 ne accensus, hostes comminus aditos pristinae prouocationis verbis lacessere insti-
 tuit. Fortissimū nanq; Danorum à se prostratū ratus, nemini illorum secū vterius
 prouocatione dimicandi spiritū superesse credebat. Vnius quoq; pugilis occasu, ro-
 tius se exercitus vires labefactasse confusus, nihil ad quos posteriores sui conatus in-
 tenderent, executione difficile arbitratur. Nihil enim successu magis insolentiā
 30 nutrit, nec vllū prosperitate efficacius superbiæ incitamentū est. Dolebat itaq; Ro-
 ricus, vnus viti petulantia publicā labefactari virtutem, illustresq; victorijs Danos,
 nō modo à quondā victis insolenter excipi, verum etiā ignominiose cōtemni. Præ-
 terea neminem ita animo promptū, aut manu strenuum in tanto militum numero
 reperiri, cui salutem suam pro patria deuouendi cupido suppeteret. Tam probro-
 sam Danicæ cunctationis infamiā prima Vbbonis magnanimitas repulit. Præsta-
 bat etenim corpore, incantandi artibus pollens. Huic quoq; de industria certami-
 nis præmiū perquirenti, rex armillas spondit. Tum ille, quam (inquit) promisso
 fidem deferam cum ipse pignus in manibus habeas, nec sub aliena munus custo-
 dia deponas? Præstō sit cui pignoris depositū credas, ne promissum retractandi fas
 40 sit. Accendit enim pugilum animos irreuocabilis præmij certitudo. Quod cum
 profectō per ludibriū dixisse constabat, quem in propulsandā patriæ contumeliam
 sola virtus armauerat. Quem Roricus auri cupidine captum ratus, ne præter re-
 giam consuetudinem reuocaturus donum, aut promissum reseissurus videretur, vt
 erat in nauigio collocatus, armillas ingenti excussas iactu petitori porrigere sta-
 tuit. Sed conatum eius fefellit interstitij magnitudo. Armillæ enim languido, ac pa-
 rum vegeto motu, citra destinatum locum collapsæ fluctibus interceptę sunt, vnde
 Rorico Slyngebond inoleuit agnomen. Quæ res Vbboni magno virtutis indi-
 cio fuit. Neq; enim cum obruta mercedis damnum audaci mentis proposito exiit,
 ne virtutem auaritiæ stipendijs obnoxia fecisse videretur. Igitur auide petito cer-
 50 tamine, se potius honestati intentum, quàm quæstui deditum, pecuniæ cupiditati
 fortitudinē prætulisse, monstrabat, fiduciam sui non in precio, sed magnanimitate
 repositam ostensurus. Nec mora circueatur campus, milite circus stipatur, concu-
 runt pugiles, fit fragor, fremit spectatrix turba votorū suffragijs discors. Excande-
 scunt igitur athletæ animis, & mutuis in vulneribus ruentes, eundem lucis ac pu-
 gnæ exitum sortiuntur: Credo procurante fortuna, ne alter alterius exitio gloriam

Belli fortuna incerta.

Vbboni magnanimitas et artibus incantandi pollens.

voluptatemq; perciperet. Quæ res Rorico rebellium animos conciliauit, tributaq; restituit. Eodem tempore Horwendillus & Fengo, quorū pater Gerwendillus lutorum præfectus extiterat, eidem à Rorico in lutiæ præsidium surrogantur. At Horwendillus triennio tyrannide gesta, per summā rerum gloriā piraticæ incubuerat, cum rex Noruagiæ Colerus operum eius ac famæ magnitudinē æmulatus, decorum sibi fore existimauit, si tam late patentē piratæ fulgorem superior armis obscurare quiuisset. Cuius classem varia fretū nauigatione scrutatus offendit. Insula erat medio sita pelago, quā piratæ collatis vtrinq; secus nauigijs obtinebant. Inuitabat duces iocunda litorū species: hortabatur exterior locorū amœnitas, interiora nemorum verna perspicere, lustratisq; salibus secretam sylvarū indaginem pererrare, vbi fortē Colerū Horwendillumq; inuicem sine arbitris obuios incessus reddidit. Tunc Horwendillus prior regē percontari nissus, quo pugnae genere decernere libeat, præstantissimū affirmans quod paucissimorū viribus ederetur. Duellum siquidē ad capeßendam fortitudinis palmā omni certaminis genere efficacius fore, quod propria virtute subnixū, alienæ manus opem excluderet. Tam fortē iuuenis sententiā admirans Colerus, cum mihi, inquit, pugnae delectū permiseris, maxime vtendū iudico, quæ tumultuationis expers duorum operam capit. Sanē & audacior, & victoriæ promptior estimatur. In hoc communis nobis sententia est, hoc vltro iudicio conuenimus. At quoniā exitus in dubio manet, inuicem humanitati deferendū est, nec adeo ingenijs indulgendū, vt extrema negligantur officia. Odiū in animis est, adsit tamen pietas quæ rigori demum opportuna succedat. Nam etsi mentium nos discrimina separant, naturæ tamen iura conciliant. Horum quippe consortio iungimur, quantuscunq; animo liuor dislociet. Hæc itaq; pietatis nobis conditio sit, vt victum victor inferijs prosequatur. His enim suprema humanitatis officia inesse constat, quæ nemo pius abhorruit. Vtraq; acies id munus rigore deposito concorditer exequatur. Facessat post factū liuor, simultasq; funere sopiatur. Absit nobis tantæ crudelitatis specimen, vt quanquam viuus odiū intercesserit, alter alterius cineres persequamur. Gloriosum victori erit, si victi funus magnifice duxerit. Nā qui defuncto hosti iusta persoluerit, superstitis sibi fauorem asciscit, viuūq; beneficio vincit, quisquis extincto studium humanitatis impenderit. Est & alia nō minus luctuosa calamitas, quæ viuos interdum damnata corporū parte contingit. Huic nō segnius quā vltimæ forti succutrendum existimo. Sæpe enim incolumi spiritu membrorum clades pugnantibus incidit: quæ fors omni fato tristior duci solet, quod mors omnium memoriā tollat, viuens vero proprii corporis stragē negligere nequeat. Hoc quoq; malum ope excipiendū est. Conueniat igitur alterius ab altero læsionem denis auri talentis sarciri. Nam si pium est alienis calamitatibus compati, quanto magis proprijs misereri? Nemo naturæ non consulit: quam qui negligit, sui parricida est. In hac data acceptaq; fide, pugnam incunt. Neq; enim eis aut mutui occursum nouitas, aut vernantis loci iocunditas, quo minus inter se ferro occurrerent, respectui fuit. Horwendillus appetendi hostis, quā munienti corporis nimio animi calore audior redditus, neglecta clypei cura, ambas ferro manus iniecerat: nec audaciæ euentus defuit. Colerum siquidem scuto crebris ictibus absumpto spoliatū, descēto tandem pede exanimem occidere coëgit. Quē nepactō abesset, regio funere clatum magnifici operis tumulo, ingentiq; exequiarū apparatu prosequutus est. Deinde sororem eius Selam nomine, piraticis exercitiis rebus, ac bellici peritā muneris persequutus occidit. Triennium fortissimis militiæ operibus emensus, opima spolia, delectamq; prædam Rorico destinat, quo sibi propiorem amicitia eius gradum conscisceret. Cuius familiaritate fultus, filia eius Geruthæ connubium impetrauit, ex qua filium Amlethum fustulit. Tantę felicitatis inuidia accensus Fengo, fratrem insidijs circumuenire constituit. Adeo ne à necessarijs quidem secuta est virtus. At vbi datus parricidio locus, cruenta manu festam mentis libidinem satiauit. Trucidati quoq; fratris vxore positus, incestum parricidio adiecit. Quisquis enim vni se flagitio dederit, in aliud mox procliuior ruit: ita alterum alterius incitamentum est. Idem atrocitatem facti tanta calliditatis audacia texit, vt sceleris excusationē beneuolentiæ simulatione componeret, parricidiumq;

Pugna genus id præstantissimi munus est, quod paucissimorum viribus edidit.

Plurimum scelerum concurrentium mirum exemplum.

- riciidūq; pietatis nomine coloraret. Gerutham siquidē quanquam tantæ mansue-
 tudinis esset, vt neminē vel tenui læsione commoueret, incitatissimū tamen mariti
 odiū expertam, saluandæq; eius gratia fratrem à se interfectum dicebat, quod mitissi-
 mæ & sine felle sceminæ grauissimum viri superciliū perpeti indignū videretur. Nec
 irrita propositi persuasio fuit. Neq; enim apud principes fides mendacio deest, vbi
 scurris interdum gratia redditur, obrectatoribus honos. Nec dubitauit Fengo, pari-
 cidales manus flagitiosis inferre complexibus, geminæ impietatis noxā pari scelere
 prosequutus. Quod videns Amlethus, ne prudentius agendo patruo suspectus red-
 deretur, stoliditatis simulationē amplexus, extremum mentis vitium finxit, eoq; cal-
 10 liditatis genere non solū ingenium texit, verum etiā salutem defendit. Quotidie ma-
 ternū larem pleno sordiu torpore complexus, abiectū humi corpus obiceni squa-
 loris illuue respergebat. Turparus oris color, illitaq; tabo facies ridiculæ stoliditatis
 dementiā figurabant. Quicquid voce edebat, deliramentis consentaneū erat. Quic-
 quid opere exhibuit, profundā redolebat inertiam. Quid multa? Nō virum aliquē,
 sed delirantis fortunæ ridendum diceres monstrum. Interdum foco assidens, fauil-
 lasq; manibus vertens ligneos vncos creare, eosdemq; igni durare solitus erat: quo-
 rum extrema contrarijs quibusdam hamis, quo nexuum tenaciores existerent, in-
 formabat. Rogatus quid ageret, acuta se referebat in vitionem patris spicula prapa-
 rare. Nec paruo responsum ludibrio fuit, quod ab omnibus ridiculi operis vanitas
 20 contemneretur, quanquā ea res proposito eius postmodum opitulata fuerit. Quæ
 solertia apud altioris ingenij spectatores primam ei calliditatis suspicionem iniecit.
 Ipsa nanq; exiguæ artis industria, arcanū opificis ingenium figurabat. Nec credi po-
 terat obtusi cordis esse, cui tam ex cultis manus artificio calluisset: deniq; exactissima
 cura præcutorum stipitum congeriem asseruare solebat. Fuere ergo qui illum vege-
 tioris ingenij asserentes, sapientiam simplicitatis prætextu occultare, profundumq;
 animi studium calliditatis commento obscurare putarent, nec aptius astum depre-
 hendi posse, quā si illi inter latebras vsquam excellentis formæ scemina applica-
 reretur, quæ animum eius ad amoris illecebras prouocaret. Naturæ siquidem tam
 præceps in Venerem esse ingenium, vt arte dissimulari non possit: vehementio-
 30 rem quoq; hunc motum fore, quā vt astu interpellari queat: ideoq; si is inertiam
 fingeret, futurū vt occasione suscepta, voluptatis ilico viribus obtemperaret. Pro-
 curantur igitur qui iuuenem in longinquas nemorum partes equo perductum, eo
 tentamenti genere aggredierentur. Inter quos fortē quidam Amlethi collacteus
 aderat, à cuius animo nondum sociæ educationis respectus exciderat. Hic præte-
 riti conuictus memoriam præsentis imperio anteponebat, Amlethum inter depu-
 tatos comites, instruendi potius quā insidiandi studio prosequeretur, quod cum
 vltima passurum non dubitaret, si vel modicum sensati animi indicium præbisset,
 maxime vero si Veneris palam rebus vteretur. Quod ipsi quoq; Amletho obscu-
 rum non fuit. Equum siquidem conscendere iussus, ita se ceruice de industria col-
 40 locauit, vt suum ipsius ceruici dorsum obuertens, aduersa caudam fronte specta-
 ret. Quam frenis quoq; complecti cepit, perinde atq; ea parte ruentis equi impe-
 tum moderaturus. Quæ astutiæ meditatione patruī commentum illusit, insidias ex-
 pugnavit. Ridiculum satis spectaculum fuit, cum idem habentis expertus, regente
 caudam sessore procurreret. Procedens Amlethus cum obuium inter arbuta lu-
 pum habuisset, comitibus tenerioris ætatis equum occurrisse dicentibus, per pau-
 cos huiusmodi in Fengonis grege militare subiunxit, vt modesto ita faceto impre-
 cationis genere patruī diuitias insequutus. Qui cum illo prudenti responso vsum
 astruerent, ipse quoq; se de industria locutum asseuerabat, ne aliqua ex parte men-
 dacio indulgere videretur. Fallacitatis enim alienus haberi cupiens, ita astutiam ve-
 50 riloquio permiscebat, vt nec dictis veracitas deesset, nec acuminis modus vero-
 rum iudicio proderetur. Idem litus præteriens, cum comites inuento periclitatæ
 naui gubernaculo, cultum à se eximæ granditatis repertum dixissent, eo, inquit,
 prægrandem pernam secari conuenit, profectò mare significans, cuius immensi-
 tati gubernaculi magnitudo congrueret. Harenatum quoq; præteritis cliuis, fabu-
 lum perinde ac farra aspicere iussus, eadem albicantibus maris procellis permoli-

*In Venerem
 natura tantæ
 præceps est,
 vt arte dissi-
 mulari non
 possit.*

ca esse respondit. Laudato à comitibus responso, idem à se prudenter auditum lo-
 querabat. Ab iisdem quo maiorē exercendæ libidinis audaciam sumeret deinde nū-
 relictus, immissam à patruo forminam, perinde ac fortuito oblatā obscuro loco o-
 uiam recepit, constuprassetq; ni collacteus eius tacito consilij genere insidiarum in-
 dicium detulisset. Considerans enim quonam aptius modo occultū monitoris offi-
 ciū exequi, periculosamq; iuuenis lasciviā præcuttere posset, repertam humi paleā,
 cestri præteruolantis caudæ submittendā curauit. Egit deinde ipsum in ea potissimū
 loca, quibus Amlethum inesse cognouit, eoq; facto maximum incauto beneficium
 attulit, nec callidius transmissum indicium, quā cognitū fuit. Siquidē Amlethus
 viso cestro, simulq; stramine quod caudæ insitū gestabat, curiosus pernotato, tacitū
 cauendæ fraudis monitū intellexit. Igitur insidiarum suspitione conterritus, quo tu-
 tius voto potiretur, exceptā amplexibus sceminam ad palustre procul inuiū protra-
 hit. Quam etiam peracto concubitu, ne rem cuiquam proderet, impensius obtesta-
 tus est. Pari igitur studio petiitum ac promissum est silentium. Maximam enim Am-
 letho puellæ familiaritatem vetus educationis societas conciliabat, quod uterq; eos-
 dem infantia procuratores habuerit. Domum itaq; reductus, cunctis an Veneri in-
 dulisset per ludibriū interrogantibus, puellam à se constupratā fateretur. Interroga-
 tus rursus quo rem loco egerit, quoue puluino vñs fuerit, vngulæ iumenti, cristæq;
 galli, laquearibus quoq; cecti innixum se dixit. Horum enim omnium particulas vi-
 tandi mendacij gratia cum tentandus proficisceretur, contraxerat. Quæ vox mul-
 to circumstantiū risu excepta est, quanquam nihil rerū veritati per iocum detraxe-
 rit. Puella quoq; ea de re interrogata, nihil eum tale gessisse perhibuit. Fides nega-
 tioni habita est, eo quidē pronius, quo minus satellites facti conscios fuisse consta-
 bat. Tum is qui præstandi indicij gratia cestrum signauerat, vt salutē Amlethi vafra-
 menti sui beneficio constitisse monstraret, nuper se eius vnicē studiosum extitisse
 dicebat. Nec inēpta iuuenis responsio fuit. Ne enim indicis meritū negligere puta-
 retur, quiddam straminis gerulū subitis adlappsum pennis, quodq; paleā posteriore
 corporis parte defixā gestaret, sibi conspectū retulit. Quod dictū, vt ceteros caclum
 no concussit, ita Amlethi fautorē prudentia delectauit. Superatisq; omnibus, arca-
 namq; iuuenilis industriæ serā patefacere nequeuntibus, quidā amicorum Fengo-
 nis præsumptione quā solertia abundantior fore negabat, vt inextricabile calli-
 ditatis ingenium vñcato insidiarum genere proderetur. Maiorem quippe eius per-
 uicaciam esse, quā vt leuibus experimentis attingi debeat. Quamobrem multipli-
 ci illius astutiæ simplicem tentationis modum afferri non oportere. Subtiliorē itaq;
 rationis viam altiore animi sensu à se repertam dicebat, executioni non incongruā,
 & propositæ rei indagacioni efficacissimam. Fengone siquidem per ingentis nego-
 cij simulationem deindultia absentiam præstante, solum cum matre Amlethum
 cubiculo claudi oportere, procuraro antea viro, qui ambobus inscijs in obscura
 ædis parte consisteret, quid illis colloquio foret attentius excepturus. Futurum e-
 nim vt si quid filius saperet, apud maternas aures eloqui non dubitaret, nec se geni-
 tricis fidei credere pertimeret. Idem se explorationis ministrum cupidius offe-
 rebat, ne potius autor consilij quā executor videretur. Delectatus sententia Fen-
 go, facta longinquæ profectionis simulatione discedit. Is vero qui consilium de-
 derat, conclaue quo cum matre Amlethus recludebatur tacite petiuit, submissusq;
 stramento delituit. Nec insidiarum Amletho remedium defuit. Veritus enim ne
 clandestinis cuiuspiam auribus exciperetur, primum ad ineptæ consuetudinis ritum
 decurrens, obstrepentis galli more occentum edidit, brachijsq; pro alarum
 plausu concussis, consensu stramento corpus crebris saltibus librate cœpit, si quid
 illic clausum delitesceret experturus. At vbi subiectam pedibus molem persensit,
 ferro locum rimatus suppositum confodit, egestumq; latebra trucidauit. Cuius
 corpus in partes conscissum, aquis feruentibus coxit, deuorandumq; porcis per
 os cloacæ patentis effudit, atq; ita miseris artibus cœnum putre constrauit. Tali-
 ter elusis insidijs conclaue repetit. Cumq; mater magno ciulatu quæstæ præsentis
 filij socordiam desistere cœpisset, quid, inquit, mulierum turpissima grauissimi cri-
 minis dissimulationem falso lamenti genere expetis, quæ scorti more lasciuens,
 nefariam

*Iocando Ve-
 ritas saepe de-
 cuit.*

nefariam ac detestabilem tori conditionem secuta, viri tui interfectorem pleno
 incesti sinu amplecteris, & ei qui prolis tuæ parentem extinxerat, obscœnissimis
 blandimentorum illecebris adularis? Ita nempe eque conjugum suorum victori-
 bus maritantur: brutorum natura hæc est, ut in diuersa passim cōiugia rapiantur:
 hoc tibi exemplo prioris mariti memoriam exoleuisse constat. Ego vero nō ab re
 stolidi speciem gero, cum haud dubitē, quin is qui fratrem oppresserit, in affines
 quoq; pari crudelitate debacchaturus sit: vnde stoliditatis quā industriæ habitū
 amplecti præstat, & incolumitatis præsidium ab extrema deliramentorū specie
 mutuari. In animo tamen paternæ vltionis studiū perseuerat, sed rerum occasio-
 nes aucupor, temporū opportunitates operior. Non idem omnibus locus compe-
 tit. Contra obscurum imitemq; animū, altioribus ingenij modis uti conuenit.
 Tibi vero superuacū sit meā lamentari desipientiā, quæ tuam iustius ignomiā
 deplorare debueras. Itaq; non alienæ, sed propriæ mentis viriū desleas necesse est.
 Cætera silere memineris. Tali conuicio laceratā matrem ad excolendum virtutis
 habitum renocauit, præteritosq; ignes præsentibus illecebris præferre docuit. Re-
 uersus Fengo, insidiosæ explorationis autorē nusquam repertum, diutinæ inqui-
 sitionis studio prosequabatur, nemine se eum vspiā conspexisse dicēte. Amlethus
 quoq; an vllum ipsius vestigiū deprehenderit per iocum rogatus, in cloacam illū
 iuisse retulit, perq; eius ima collapsum, ac nimia cœni mole obrutum, à subeunti-
 bus passim porcis esse consumptum. Quod dictum tamen si veri confessionem ex-
 primeret, quia specie stolidū videbatur, auditoribus ludibrio fuit. Cumq; Fengo
 priuignum indubitatę fraudi suspectū tollere vellet, sed id tum ob aui eius Rorici,
 tum ob conjugis offensam exequi nō auderet, Britannia regis officio necandum
 duxit, innocentia simulationem alieno ministerio quæsiturus. Ita dum occultare
 scœuriam cupit, amicum inquinare, quā sibi infamiā consciscere maluit. Disce-
 dens Amlethus, matri tacite iubet, textilibus aulam nodis instruat, suasq; post an-
 num inferias falso peragat, eoq; tempore reditum pollicetur. Proficiscuntur cum
 eo bini Fengonis satellites, literas ligno insculptas (nam id celebre quondam ge-
 nus chartarū erat) secum gestantes, quibus Britannorū regi transmissi sibi iuuenis
 occisio mandabatur. Quorū Amlethus quietem capientū loculos perferutatus,
 literas deprehendit, quatum perlectis mandatis, quicquid chartis illicitum erat, cu-
 rauit abradi, nouisq; figurarū apicibus substitutis, damnationem suam in comites
 suos, mutato mandati tenore, conuertit. Nec mortis sibi sententiā ademisse, & in
 alios periculū transfuisse contentus, preces huiusmodi falso Fengonis titulo sub-
 notatas adiecit, ut Britannia rex prudentissimo ad se iuueni misso filiam in matri-
 monium erogaret. At ubi in Britanniam ventū, ad eunt legati regem, literasq; quas
 alienæ cladis instrumentū putabant, propriæ mortis indices obtulerunt. Quo dis-
 simulato rex, hospitali illos humanitate prosequitur. Tunc Amlethus omnem re-
 giarum dapum apparatus, perinde ac vulgare edulium aspernatus, summam epu-
 larum abundantia miro abstinentiæ genere auersatus est, nec minus porioni quā
 dapibus pepereit. Admirationi omnibus erat, quod alienigenæ gentis iuuenis, ac-
 curatissimas regię mensæ delicias, & instructissimas luxu epulas, tanquam agreste
 aliquod obsoniū fastidiret. Soluta conuiuio, rex quum amicos ad quietem dimit-
 teret, per quendam cubiculo immissum, nocturna hospitū colloquia clandestino
 explorationis genere cognoscenda curauit. Interrogatus igitur à socijs Amlethus,
 quid igitur ita hesternis epulis, perinde ac venenis abstinuisset? panem cruoris cō-
 tagio respersum, potioni ferri saporem inesse, carneas dapes humana cadaueris oli-
 ditate perfusas, ac veluti quadā funebris nidoris affinitate corruptas dicebat. Ad-
 didit quoq; regem seruilibus oculis esse, reginam tria ancillaris ritus officia præse-
 tulisse, non tam cœnam quā eius autores plenis opprobrij conuicijs inscetus.
 Cui mox socij pristinum mentis vitiū exprobrantes, varijs petulantia ludibrijs in-
 sultare ceperunt, quod probanda culparet, causaretur idonea, quod insignem re-
 gem, excultamq; moribus formidatam parū honesto sermone laceraret, laudemq;
 meritos extremi dedecoris opprobrio resperisset. Quibus rex ex satellite cogni-
 tis, talium autorem supra mortalem habitum, aut sapere, aut desipere testatus est,

*In matrem
 quod quis al-
 teri machis-
 natum, sapi-
 um ille ipse
 mirabiliter
 intulit.*

tam paucis verbis perfectissimam industriæ altitudinem complectendo. Accersitum deinde villicum, unde panem adsciuerat percontatur. Qui quum eum domesticæ pistoris opera confectum assereret, sciscitatur item, ubi materiæ eius seges creuisset, & an vllum illic humanæ stragis indicium extaret. Qui respondit, haud procul abesse campum, vetustis interfectorum ossibus oblitum, & adhuc manifesta antiquæ stragis vestigia præ se ferentem, quem à se perinde ac cæteris feraciorem optimæ vbertatis spe, verna fruge confectum dicebat. Itaq; se nescire, an panis hoc tabo vitiosi quicquam saporis contraxerit. Quo audito rex, Amlethum vera dixisse coniectans, unde lardum quoq; allatum fuisset, cognoscere curæ habuit. Ille suos suos per incuriam custodia elapsos, putri latronis cadauere pastos assuecrabat, 10. ideoq; fortè eorum carnibus corruptioni affinem incessisse saporem. Quum rex in hoc quoq; veracem Amlethi sententiam comperisset, quonam liquore potionem miscuisset inquit. Vt farre, & aqua temperatam cognouit, demonstratum sibi scaturiginis locum in altum fodere aggressus, complures gladios rubigine adesos reperit, ex quorum odore lymphas vitium traxisse existimatum est. Alij ideo 20. potionem notatam referunt, quod in eius hauustu apes abdomine mortui alitas deprehenderit, vitiumq; referri gustu, quod olim fauis inditum extitisset. A quo rex culpatæ saporis causas competenter editas videns, quum ab eodem exprobratam sibi oculorū ignominiam, ad generis fœditatem pertinere cognosceret, clam conuenta matre, quis sibi pater extitisset inquit. Quam neminem se præter regem 20. passam dicente, rem quæstione ex ea cognoscendam minatus, quod seruo ortus esset accepit, notatæ originis ambiguitatem extorto confessionis indicio perferutatus. Igitur vt conditionis suæ rubore contusus, ita inuenis prudentia delectatus, eundem cur reginam feruiliū morum exprobratione maculasset, interrogat. Sed dum coniugis comitatem nocturno hospitis sermone laceffitam doluit, eandem ancilla matre creatam didicit. Siquidem ille tria se circa eam feruiliū ritus vitia denotasse dicebat: Vnum, quod ancillæ mote pallio caput obduxerit: alterum, quod vestem ad gressum succinxerit: tertium, quod ciborum reliquias dentium angustijs inhærentes stipite eruerit, erutasq; commanducauerit. Matrem quoq; 30. eius in feruitutem captiuitate redactam memorabat, ne potius feruili mote, quàm genere esse videretur. Cuius industriam rex perinde ac diuinū aliquod ingenium veneratus, filiam ei in matrimonium dedit, affirmationem quoq; eius tanquam cœleste quoddam testimonium amplexatus est. Cæterum comites ipsius, vt amici mandatis satisfaceret, proxima die suspendio consumpsit. Quod beneficium Amlethus tanquam iniuriam simulata animi molestia profectus, aurum à rege compositionis nomine recepit, quod postmodum igni liquatum clam cauatis baculis infundendum curauit. Apud quem annum emensus, imperrata profectionis licentia patriam reperit, nihil secum ex omni regiarum opum apparatu præter gerulos auti bacillos deportans. Vt Iutiam attigit, præsentem cultum pristinis permittit moribus, quibus ad honestatem vsus fuerat, in ridiculæ consuetudinis speciem 40. de industria conuersis. Cumq; triclinium in quo suæ ducebantur exequiæ, squalore oblitus intrasset, maximum omnibus stuporem iniecit, quod obitum eius talis fama vulgauerat. Ad vltimum horror in risum concessit, exprobrantibus sibi mutuo per ludibrium conuiujs viuum affore, quem ipsi perinde ac defunctū inferijs prosequerentur. Idem super cominibus interrogatus, ostensis quos gestabat baculis, hic, inquit, & vnus & alius est. Quod verum verius, an iocosius protulerit nescias. Siquidem ea vox, quanquam à plerisq; vana existimata fuerit, à veri tamen habitu non desciuit, quæ peremptorum loco penationis eorum precium demonstrabat. Pincernis deinde quo maiorem conuiujs hilaritatem afferret coniunctus, curiosiore propinandi officio fungebatur. Et ne gressum laxior vestis offenderet, latus 50. gladio cinxit, quem plerunq; de industria distringens, supremo digitos acumine vulnerabat: quamobrem à circumstantibus curatum, vt gladius cum vagina ferreo clauo trajiceretur. Idem quo tutiorem insidijs aditum strueret, petitam poculis nobilitatem crebris portionibus oneravit, adeoq; cunctos mero obruit, vt debilitatis remulencia pedibus, intra regiam quieti se traderent, eundemq; conuiujs & lecti lo-

eum haberent. Quos quum insidijs opportunos animaduerneret, oblatam pro-
 positi facultatem existimans, præparatos olim stipites sinu excipit, ac deinde æ-
 dem in qua procures passim fufis humi corporibus permixtam somno crapulam
 ructabantur, ingressus, compactam a matre cortinam, quæ etiam interiores au-
 læ parietes obducebat, rescissis tenaculis decidere coëgit. Quam stercentibus su-
 periectam, adhibitis stipitum curuaminibus, adeò inextricabili nodorum artifi-
 cio colligauit, vt nemo subiectorum, tametsi validius adniteretur, confurgendi
 effectum assequi posset. Post hæc tectis ignem iniicit, qui crebrescentibus flâmis
 late incendium spargens, totos inuoluit penates, regiam consumpsit, omnesque
 10 aut profundum carpentes somnum, aut frustra assurgere conantes, cremauit. In-
 de petito Fengonis cubiculo, qui prius a comitibus in tabernaculum perductus
 fuerat gladium fortè lectulo cohærentem arripuit, suumq; eius loco defixit. Exci-
 tato deinde patruo, procures eius igne perire retulit, adesse Amlethum veterum
 vncorum suorum ope succinctum, & iam debita paternæ cladis supplicia exige-
 re audum. Ad hanc vocem Fengo lectulo desiliens, dum proprio defectus gla-
 dio nequicquam alienum distringere conatur, opprimitur. Fortem virum, æter-
 noq; nomine dignum, qui stultitiæ commento prudenter instructus, angustiorẽ
 mortali ingenio sapiëntiam admirabili ineptiarum simulatione suppressit, nec so-
 lum propriæ salutis obtentum ab astutia mutuatus, ad paternæ quoq; vltionis co-
 20 piam eadem ductum præbente peruenit. Itaq; & se solerter tutatus, & parentem
 strenuè vltus, fortior, an sapientior existimari debeat, incertum reliquit.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI TERTII FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

QVARTVS.

30

ER ACTA vitrici strage, Amlethus facinus suum incerto po-
 pularium iudicio offerre veritus, latebris vtendum existima-
 uit, donec quorsum inconditæ plebis vulgus procurreret di-
 didicisset. Igitur vicinia quæ noctu incendium speculata fuerat,
 manè causam conspecti ignis nosse cupiens, collapsam in ci-
 neres regiam animaduertit, ruinasque eius adhuc tepidas per-
 scrutata, nihil præter informes combustorum corporum reli-
 quas reperit. Adeo autem vorax flamma omnia perederat, vt ne index quidem
 40 extaret, ex quo tantæ cladis causa accipi posset. Corpus quoque Fengonis ferro
 confossum inter cruentas spectabatur exuias. Aliis indignatio patens, alijs mœ-
 ror, quibusdam gaudium occultum inceserat. Hi ducis lamentabantur interitû,
 hi sopitam patricidæ tyrannidem gratulabantur. Ita regis necis euentus diuidua
 spectatorum sententia excipiebatur. Ea vulgi tranquillitate Amlethus relinquen-
 darum latebrarum fiduciam adeptus, accersitis quibus arctiorem patris memori-
 am inhære cognouerat, concionem petit, in qua orationem huiusmodi habuit.
 Non vos moueat procures præsens calamitatis facies, si quos miserabilis Horwend-
 illi exitus mouet: non vos inquam moueat, quibus in regem fides, in parentem
 pietas seruata est. Patricidæ, non regis intueamini funus. Luctuosior siquidem illa
 50 facies erat, quum ipsi regem nostrum ab iniquissimo paricida (ne dicam fratre) fle-
 biliter iugulatum vidistis. Ipsi laceros Horwendilli artus, ipsi corpus crebris vul-
 neribus absumptum plenis miserationis oculis aspexistis. Quæ ab atrocissimo car-
 nifice spiritu spoliatum, vt patria libertate exueretur, quis dubitet? vna manus ei
 fatum, & vobis seruitutem iniecit. Quis igitur tam amens, vt Fengonis crudelita-
 tem Horwendillianæ præferat pictati: Mementote qua vos Horwendillus be-

*Oratio perfo-
cta eloquem-
tia plena.*

E

neuolentia fouerit, iustitia coluerit, humanitate dilexerit. Memineritis ademptum
 vobis mitissimum regem, iustissimum patrem, subrogatum tyrannum, suffectum
 paricidam, erepta iura, contaminata omnia, pollutam flagitiis patriam, impositum
 ceruicibus iugum, ereptum libertatis arbitrium, & nunc his finis, quum suis auto-
 rem criminibus obrutum, suorum poenas scelerum paricidam pependisse cer-
 natis. Quis mediocriter prudens spectator, beneficium iniuriæ loco duxerit?
 Quis mentis compos proprium in autorem scelus recidisse condoleat? Quis cru-
 entissimi lictoris cladem desceat, aut crudelissimi tyranni iustum lamentetur inte-
 ritum? Præstò est autor rei quem cernitis. Ego quidem & parentem & patriam
 ultione prolequutum me fateor. Opus, quod vestris pariter manibus debebatur, 10
 exercui. Quod vos mecum communiter condecebat, solus impleui. Adde quòd
 neminem tam præclari facinoris socium habui, nec cuiuspiam mihi comes ope-
 ra fuit: quanquam haud ignorem vos huius manum duros negotio, si perissem, à
 quibus fidem regi, beneuolentiam principi seruatum non dubito. Sed sine vestro
 discrimine nefarios puniri placuit: neque enim alienos humeros oneri subicien-
 dos putabam, cui sustentando proprios suffecturos credebam. Incineraui ego a-
 lios, solum Fengonis truncum vestris manibus concremandum reliqui, in quo
 saltem iustæ ultionis cupidinem exatiare possitis. Concurrите alacres, extruite ro-
 gum, exurite impium corpus, decoquite scelestos artus, spargite noxios cineres,
 disijcite immixtas fauillas: non urna, non tumulus nefandas ossium reliquias clau- 20
 dat. Nullum paricidij vestigium maneat, nullus contaminatis artubus intra patriam
 locus existat, nulla contagium vicinia contrahat, non mare, non solum dånati ca-
 daueris hospicio polluat. Cætera ego præbui, id solum vobis pietatis officiũ rel-
 ctum est. His exequijs prosequendus tyrannus, hac pompa paricidæ funus ducen-
 dum. Sed neque eius cineres, qui patriam libertate nudauerit, à patria regi con-
 uenit. Præterea quid meas reuoluam ærumnas? calamitates recenseam? retexã
 miseras? quas ipsi me plenius nostis. Ego à vitrico ad mortem quæsitus, à matre
 contemptus, ab amicis consputus, annos flebiliter exegi, dies calamitosè duxi, in-
 certum vitæ tempus periculis ac metu refertum habui. Postremò omnem ætatis 30
 partem, maxima cum rerum aduersitate miserabiliter emēsus sum. Sæpè me taci-
 tis intra vos questibus sensu vacuum gemebatis deesse ultorem patri, paricidio vin-
 dicem. Quæ res occultum mihi vestræ charitatis indicium attulit, in quorũ animis
 nec dum regis cladis memoriam exoleuisse cernebam. Cuius itaq; tam asperũ pe-
 ctus, tam saxeus rigor, quem non passionum mearum compassio molliat, ærumna-
 rum miseratio nõ flectat? Misere mini alumni vestri, moueamini infortunijs meis,
 qui ab Horwendilli nece immunes geritis manus. Misere mini quoq; afflictæ geni-
 tricis meæ, & reginæ quondam vestræ, extincto congaudere de decori, quæ viri sui
 fratrem interfectoremq; cõplexa, geminũ ignominia pòdus femineo perpeti cor-
 pore cogeatur. Quamobrem ut ultionis studium occultare, obscurare ingeniũ,
 adumbratũ non verum inertia habitũ amplexatus sum, stoliditatis figmento vsus, 40
 sapientiæ commentũ texui, quod nunc an efficax fuerit, utrũ finis sui complemen-
 tum attigerit, vestro conspectui patet: vos tantæ rei arbitros habere cõtentus sum.
 Ipsi paricidales fauillas pedibus proculcatis: despicamini cineres eius, qui iugula-
 ti fratris uxorem polluit, flagitio temeravit, dominũ læsit, maiestatem prodicionis
 scelere laccessit, acerbissimam vobis tyrannidem intulit, libertatem ademit, ince-
 sto paricidium cumulauit. Me tam iustę vindictę ministrũ, tam pię ultionis æmulũ
 patrio suscipite spiritu, debito prosequimini cultu, benigno refouete contuitu. Ego
 patriæ probum dilui, matris ignominiam extinxi, tyrannidem repuli, paricidã op-
 pressi, insidiosam patris manum mutuis insidijs elusi: cuius si superesset, indies sce-
 lera percrebreferent. Dolebam & patris & patriæ iniuriam, illum extinxi vobis a- 50
 trociter, & supra quàm viros decuerat, imperantem. Recognoscite beneficium,
 veneramini ingenium meum, regnum si merui date, habetis tãti autorem muneris,
 paternę potestatis hæredem, non degenerem, non paricidam, sed legitimum regni
 successorem, & pium noxæ paricidalis ultorem. Debetis mihi recuperatum liberta-
 tis beneficium, exclusum afflictantis imperiũ, ademptũ oppressoris iugum, excus-
 sum

sum patricidæ dominiū, calcatum tyrannidis sceptrū. Ego seruitute vos exui, indui libertate, restitui culmen, gloriam reparavi, tyrannum sustuli, carnificē triumphavi. Præmium penes vos est, ipsi meritum nostis, à vestra merces virtute requiritur. Flexerat hac oratione adolescēs omnium animos, quosdam ad miserationem, alios ad lacrymas vsq; perduxit. At vbi quicuit mœror, rex alacri cunctorum acclamatione censetur. Plurimum quippe spei in eius industria ab vniuersis reponebatur, qui tãti facinoris summam profundissimo astu texuerat, incredibili molitione cõcluserat. Mirari illum complures videres, tanto temporis tractu subtilissimum texisse cõsiliū. His apud Daniam gestis, ternis nauigiis impensis adornatis, socerum visurus ac
10 coniugem, Britanniam reperit. In clientelam quoq; armis præstantem, iuventutem adsciuerat, exquisito decoris genere cultam, vt sicut cuncta despicabili dudum habitu gesserat, ita nūc magnificis ad omnia paratibus vteretur, & quicquid olim paupertati tribuerat, ad luxuriæ impensam conuerteret. In scuto quoq; sibi parari iusserat omnem operum suorum contextum, ab ineuntis ætatis primordijs auspiciatus, idq; exquisitis picturæ notis adumbrādum curauit. Quo gestamine perinde ac virtutum suarum teste vsus, claritatis incrementa contraxit. Istic depingi videres Horwendilli iugulum, Fengonis cum incestu patricidium, flagitiosum patrum, fratru, lem ridiculum, aduncas stipitum formas, suspicionem vitrici, dissimulationem priuigni, procurata tentamentorum genera, adhibitam insidijs feminam, hiantem lupum, inuentum gubernaculum, præteritum fabulum, initum nemus, insitam æstro paleam, instructum indicijs adolescentem, elusis comitibus rem seorsum cum virgine habitam. Cerneret itaque adumbrari regiam, adesse cum filio reginam, trucidari insidiatorem, trucidatum decoqui, cloacæ coctum infundi, infusum suis obijci, ceno artus inferni, instratos belluis absumendos relinqui. Videres etiam vt Amlethus dormientium comitum secretum deprehenderit, vt obliteratis apicibus, alia figurarum elementa substituerit, vt dapem fastidierit, portionemque contempserit, vt vultum regis arguerit, vt reginam sinistri moris notauerit. Aspiceret quoque legatorum suspendium, adolescentis nuptias figurari, Daniam nauigio
20 repeti, inferias conuiuio celebrari, comitum loco baculos percontantibus ostendi, iuuenem pincernæ partes exequi, districto per industriam ferro digitos exulcerari, gladium clauo pertundi, conuiuales plausus augeri, increbrescere tripudia, aulaeæ dormientibus iniecti, iniectam vncorum nexibus obsfirmari, pertinacius sopitos inuolui, tectistorrem inmitti, cremari conuiuas, depastam incendio regiam labefactari, Fengonis cubiculum adiri, gladium eripi, inutilem erepti loco constitui, regem priuigni manu proprii mucronis acumine trucidari. Hæc omnia ex cultissimo rerum artificio militari eius scuto opifex studiosus illeuerat, res formis imitatus, & facta figurarum adumbratione complexus. Sed & comites ipsius, quo se nitidius gererent, oblitis tantum auro clypeis utebantur. Quos Britanniarum rex benignissimè exceptos, regij apparatus impensis prosequitur. Qui inter epulandum, an Fengo viueret, integrisque fortunis esset cupide percontatus, cognoscit è genere ferro perijisse, de cuius frustra salute perquireret. Cūque interfectorem eius crebris percontationibus inuestigaret, eundem cladis eius autorem, ac nuncium extare didicit. Quo audito, tacitum animi stuporem contraxit, quod ad se promissam quondam Fengonis ultionem pertinere cognosceret. Ipse equidem ac Fengo, vt alter alterius ultorem ageret, mutua quondam pactione decreuerant. Trahebat itaque regem hinc in filiam pietas, in generum amor, inde
30 charitas in amicū, & præterea iurisiurandi firmitas, ipsa quoque mutuz obtestationis religio, quam violare nefarium erat. Tandem cum affinitatis contemptu iuratoria præponderauit fides, conuersusque ad ultionem animus, necessitudini religionem anteposuit. Sed quoniam hospitalitatis sacra violare nefas credebatur, aliena manu ultionis partes exequi præoptauit, innocentia speciem occulto facinore prætenturus. Igitur insidias officijs texit, lædendique curam adumbratis beneuolentia studijs obscurauit. Et quia coniunx eius nuper morbo consumpta fuerat, Amlethum reparandarum nuptiarum legationem suscipere iuber, admodum se singulari ipsius industria delectatum præfatus. Regnare siquidem in Scot-

Amlethus, cū
suos aduersari
os ingeniose
stulisset, reg-
no potitur.

Britanni regis
in iurisiuranda
religio.

tia forminam afferebat, cuius vehementer connubium affectaret. Sciebat namque eam non modò pudicitia cœlibem, sed etiam insolentia atrocem, proprios semper exosam procos, amatoribus suis vltimum irrogasse supplicium, adeò vt ne vnus quidem è multis extaret, qui procationis eius pœnas capite non luisset. Proficiscitur itaque Amlethus quanquam periculosa legatio imperaretur, iniuncti muneris obsequium non detrectans, sed partim domesticis seruis, partim regis vernaculis fretus, ingressusq; Scotiam quum haud procul reginæ penatibus abesset, recreandorum equorum gratia iunctum viæ pratum accessit, ibique loci specie delectatus, quieri consuluit, iocundiore riuī strepitu somni cupidinem prouocante, ordinatis qui stationem eminus obseruarent. Quo audito regina de-
 nos iuuenes exterorum aduentum, apparatusq; speculatu-
 ros emittit. Quorum vnus vegetioris ingenij, elusis vigilibus peruiacius subiens clypeum Amlethi, quem capiti fortè dormiturus affixerat, tanta lenitate submouit, vt ne superiacentis quidem quietem turbaret, aut cuiuspiam ex tanto agmine somnum per-
 ret, dominam non modo nuncio, sed etiam rerum indicio certiore redditurus. Delegatas quoq; ei literas oculis quibus asseruabantur pari calliditate subduxit. Quibus regina ad se perlatis clypeum curiosius contemplata, ex affixis notulis to-
 tius argumenti summam elicit, eumq; affore intellexit, qui exactissimo prudētiæ consilio fretus, de patruo paternæ cladis pœnas acceperit. Literas quoq; nuptiarū suarum petitionem cōtinentes intuita, toros obliterauit apices, quod senū admo-
 dum connubiū abhorreret, iuuenum complexus appeteret. Inscriptis autē mandatū perinde atq; à Britannia rege sibi transmissum, & eius titulo pariter ac nomine consignatum, quo se latoris peti coniugio simularet. Quinetiam facta quæ ex
 eius scuto cognouerat, scripto cōplectenda curauit, vt & clypeum literarum testē, & literas clypei interpretes existimares. Deinde eos, quorū exploratione vīa fue-
 rat, scutū referre, literasq; loco suo restituere iuhet, eodem fallaciæ genere Amlethum insequuta, quo cū in cauillandis comitibus vsum acceperat. Interca Amlethum clypeū capiti fraude subductū expertus, oclusis de industria oculis quietem callidius simulat, quod vero sopore amiserat, ficto recuperaturus. Alterā quippe fallendi vicē hoc pronius ab infidioso quærendam putauit, quo solam prosperius
 egerit: nec eum opinio fefellit. Speculatorē quippe clādestino aditu scutū ac char-
 tam pristino loco reponere cupientē profiliens corripit, captumq; vinclo-
 rum pœna coercuit. Deinde excitatis comitibus, reginæ penates accedit. Cui ex focerip-
 sona consalutata scriptū est, eiusdemq; sigillo obsignatū porrexit. Quod quū ac-
 cepisset Hermuthruda, (reginæ id nomen erat) perlegissetq; operā Amlethi, indu-
 striamq; verbis impensioribus prosequuta, iustas Fēgonem pœnas pependisse dicebat, ipsum verò Amlethum rem humana astimatione maiorem incomprehē-
 sę profunditatis ingenio molitum, quod non solum paterni exitij, materniq; con-
 cubitus vltionem inscrutabili sensus altitudine cōmentus fuisset, verum etiam re-
 gnum eius a quo crebras insidias expertus fuerat, conspicuis probitatis operibus
 occupasset. Quamobrem mirari se tam eruditi ingenij, virū vno nuptiarū errore
 labefactari potuisse, qui quum humanas penę res claritate transcendat, in ignobili
 lem obscuramq; copulam prolapsus videatur. Quippe coniugem eius seruis parē
 tibus esse, quanquā eos fortuna regijs honoribus exornasset. In expetendis siqui-
 dem coniugijs prudenti non formę fulgorē, sed generis metiendū. Quapropter
 si rite copulam apperat, pro sapia cōstimer, nec specie capiatur, quæ quū illecebratū
 irritamentū sit, multorum candorē inaniter fucata deterfit. Esse vero quā sibi no-
 bilitate parem asciscere possit. Se siquidem nec rebus tenuem, nec sanguine hu-
 milem, eius amplexibus idoneam fore, vtpote quā nec regijs opibus vincat, nec
 auito splendore præcellat: quippe reginam se esse, & nisi refragaretur sexus, regē
 existimari posse, imò quod verius est, quemcunq; toro suo dignata fuerit, regē exi-
 stere, regnumq; se cum amplexibus dare. Ita & nuptijs sceptrū, & sceptro nuptias
 respondere. Nec parui beneficij esse eam proprios offerre amplexus, quæ circa alios
 ferro repulsam exequi cōsueuerat. Hortatur itaq; placēdi studiū in se transfe-
 rat, in se votū nuptiale deflectat, genusq; formę præferre discat. Hęc dicens, atri-
 cis

10

20

30

40

50

- Connubium
 expetere, quæ
 estimanda.

- Etis in eum complexibus tuit. Ille tam comi virginis eloquio delectatus, in mutua
 prorumpit oscula, alternos complexuum nodos conficit, sibiq; quod virgini placi-
 tum protestatur. Fit deinde cōuiuium, accersuntur amici, corrogantur primores, nu-
 ptia peraguntur: quibus expletis, quum nupta Britanniam repetit, valida Scotorum
 manu propius subsequi iussa, cuius opera aduersum varios insidiarum obiectus v-
 teretur. Redenti Britannici regis filia, quam in matrimonio habebat, occurrit: quæ
 quanquam se superductæ pellicis iniuria læsam quereretur, indignum tamē aiebat
 maritali gratiæ pellicatus odiū anteferri, neq; se adeo virum auersaturam, vt quod
 ei fraudulentius intentari sciat, silentio occultare sustineat, habere enim se pignus
 10 conjugij filium, cuius saltem respectus coniugalem matri charitatem commenda-
 re debuerat. Ipse enim, inquit, matris suæ pollicem oderit, ego diligam: tuos in me
 ignes nulla calamitas sopiet, nullus liuor extinguat, quin & in te sinistra excogitata
 detegam, & quas deprehenderim insidias pandam. Quamobrem cauendum tibi
 socerum putes, quod ipse legationis prouentum carperis, omnemq; eius fructū in-
 temer, eluso mittentis voto, peruicaci usurpatione transfuleris. Qua voce se coniu-
 gali, quàm paternæ charitati propiorem ostendit. Hæc loquente ea adest Britannicæ
 rex, generumq; arctius quàm affectuosius amplexatus, conuiuium excipit, liberalita-
 tis specie fraudis propositum celaturus. Amlethus cognita fraude, metum dissimu-
 lanter habuit, ducentisq; equitibus in comitatum receptis, subarmalem vestem in-
 20 datus obsequitur imitanti, maluitq; regiæ simulationi periculosè parère, q̃ turpiter
 repugnare. Adeo honestatem in cunctis obseruandam putabat. Quem comminus
 obequitantem rex sub ipsa bipatentium portarum testudine adortus iaculo transe-
 gisset, ni ferrum subarmalis togæ durities reppulisset. Amlethus leui recepto vulne-
 re, eo loci se contulit, vbi Scoticam iuuentutem expectandi officio fungi iusserat, ca-
 ptiuo nouæ coniugis speculatore ad regem remisso, qui se destinatas dominæ lire-
 ras loculorum custodiæ furtim exemisse testando, crimen in Hermutrudam refun-
 deret, ipsumq; accurato genere excusationis reatu prodicionis absolueret. Quem
 rex audius fugientem insequi non moratus, maiore copiarum parte priuauit, ita
 vt Amlethus die postero salutem prælio defensurus, desperatis admodum resisten-
 30 di viribus ad augendam multitudinis speciem exanimæ sociorum corpora, partim
 subiectis stipitibus fulta, partim propinquis lapidibus affixa, alia viuentium more
 equis imposita, nullo armorum detracto perinde ac præliatura feriatim in aciem
 cuneumque digesserit. Nec rarius mortuorum cornu erat, quàm viuentium globus. *Speculū-ri
in horrendū.*
 Stupenda siquidem illa facies erat, quum extincti raperentur ad prælia, defuncti de-
 cernere cogerentur. Quæ res auctori otiosa non fuit, quum ipsæ extinctorum imagi-
 nes laccissentibus solis radijs immensi agminis speciem darent. Ita enim inania illa
 defunctorum simulacra pristinum milicum numerum referebant, vt nihil ex eorū *Brit. suū a mor-
tuis fugantur.*
 grege hesternæ strage diminutum putares. Quo aspectu terrii Britanni, pugna præ-
 currere fuga, a mortuis superati, quos viuos oppresserant. Quæ victoria nescio ca-
 40 lidior, an felicior existimanda sit. Rex dum segnius fugam intendit, ab imminenti-
 bus perimitur Danis. Victor Amlethus ingenti præda acta, conuulsisq; Britannicæ
 spolijs, patriam cum coniugibus petit. Interea defuncto Rorico, Vigletus regnum
 adeptus, Amlethi matrem omni petulantia genere fatigatam regis opibus vacu-
 efecerat, filium eius fraudato Lethrarum rege, cui dignitatum iura dandi tollen-
 dique ius esset, Iutia regnum occupasse conquestus. Quam rem Amlethus tan-
 ta animi moderatione excepit, vt Vigleto splendidissimis victoriæ suæ manubijs
 donato, calumniam beneficio rependere videretur. Quem postmodum exigen-
 dæ ultionis occasione suscepta, bello laccessitum deuicit, atque ex occulto hoste,
 manifestus euasit. Fiallerum Scanix præfectum exilio adegit: quem ad locum, cui
 Vodenakre nomen est, nostris ignotum populis, concessisse est fama. Post hæc
 50 quum a Vigleto Scanix Sialandixque viribus recreato per legatos ad bellum pro-
 vocaretur, mirifica animi industria duas circa se res, quarum alteri probrum, al-
 teri periculum inesset, fluctuari peruidit. Sciebat quippe sibi si prouocationem se-
 queretur, imminere vitæ periculum: si refugeret, instare militiæ probrum. Præ-
 ponderauit tamen in contēplatore virtutū animo seruandæ honestatis cupido, ob-

tuditque cladis formidinem impensior laudis auditas, ne solidus gloriæ fulgor
 meticulosa fati declinatione corrumpereur. Animaduvertebat quoque ratum penè
 inter ignobilem vitam, & splendidam mortē discriminis interesse, quantū digni-
 tas à contēptu distare cognoscitur. Tanta autē Hermutrudæ charitate tenebatur,
 ut maiorem futuræ eius viduitatis, quàm propriæ necis sollicitudinē animo insitā
 gestaret, omniq; studio circumspiceret, qualiter ei secundas nuptias, ante belli in-
 gressum cōsericeret. Quamobrem Hermutruda virilem professā fiduciam, ne in
 acie quidem se eum deserturam spōndit, detestabilē inquiens sceminā, quæ ma-
 rito morte cōseri formidaret. Quam promissionis novitatem parum excuta est.
 Nam quum Amlethus apud Iutiam à Vigleto acie interemptus fuisset, ultro in vi-
 storis prædam, amplexumq; concessit. Ita votum omne scemineum, fortunę varie-
 tas abripit, temporum mutatio dissolvit, & muliebris animi fidem lubrico nixā ve-
 stigio, fortuiti rerum casus extenuant: quæ sicut ad pollicendum facilis, ita ad per-
 solvendum segnis: varijs voluptatis irritamentis astringitur, atq; ad recentia semper
 avidius experenda, veterum immemor: anhela, præceps cupiditate dissultat. Hic
 Amlethi exitus fuit, qui si parem naturæ atq; fortunæ indulgentiam expertus fu-
 isset, æquasset fulgore superos, Herculeæ virtutibus opera transcendisset. Insignis
 eius sepultura, ac nomine campus apud Iutiam extat. Vigletū tranquillam ac diuti-
 nam regni procurationem emensum morbus consumpsit. Cui filius Wermundus
 succedit. Hic prolixis trāquillitatis oeijs scelicissima temporū quiete decursis, diuti-
 nam domesticę pacis constantiam inconcussa rerum securitate tractabat. Idē pro-
 lis expertus iuventam exegit, senior verò filium Vffonem sero fortunæ munere susci-
 tauit, quum nullam ei sobolem elapsa tot annorum curricula peperissent. Hic Vffo
 cozuos quosq; corporis habitu supergressus, adeò hebetis ineptiq; animi principio
 iuventæ existimatus est, ut priuatis ac publicis rebus inutilis videretur. Siquidem
 ab ineunte ætate nunquam lusus aut ioci consuetudinem præbuit, adeoq; huma-
 næ delectationis vacuus fuit, ut labiorum continentia iugi silentio premeret, & se-
 ueritatem oris à ridendi prorsus officio temperaret. Verum ut incunabula stolidi-
 tatis opinione referta habuit, ita postmodū conditionis contemptum claritate mu-
 tauit: & quantum inertix spectaculū fuit, tantū prudentiæ & fortitudinis exemplū
 euasit. Cuius pater socordia contemplatus, filiam ei Sleswicensiu præfecti Frowini
 in matrimonium asciscit, illustrissimi viri affinitate vtilissimum gerendi regni sub-
 diū recepturo. Huic erant filij Keto, & Wigo, splendidissimæ indolis iuvenes, quo-
 rum Wermundus non minus quàm Frowini virtutem futuris filij profectibus de-
 putabat. Ea tempestate regnabat apud Suetiam Atisus, vir fama studioq; conspicu-
 us: qui cum finitimos latē bello pressisset, ne parum virtutibus fulgorem ocio de-
 sidiaq; corrumperendum relinqueret, complura nouarum rerum officia sedulo fre-
 quentationis studio celebranda curauit. Inter quæ etiam insigni armatura succin-
 ctus, quotidianam solitarij incessus consuetudinem præbuit: tum quod in re mili-
 tati nihil crebro armorum vsu præstantius nosset, tum ut huius agitatione studij cla-
 ritis incrementa contraheret, in quo non minus sibi fiducia, quàm laudis cupido
 vendicauit. Tantam quippe nullius rei violentiam existimabat, ut eius obiectu mē-
 tis suæ robur quaslandum timeret. Qui cum traictus in Daniam armis Frowinum
 apud Sleswicum acie prouocasset, magnisq; inuicem czdibus copix funderentur,
 accidit ipsos agminū duces ita inter se ferro concurrere, ut rem duelli more pro-
 sequerentur, & præter publicā belli sortem priuati conflictus specie decertarent.
 Hunc enim congressionis euentum par amborum expetebat affectus, ut virtutē
 non partium ope, sed propria virium experientia testarentur. Quo euenit, ut cro-
 brescentibus vtrinq; plagis, Atisus armis superior prostrato Frowino priuatę vi-
 ctoriæ publicam iungeret, passimq; diuisa Danorum agmina profligaret. Inde
 Suetiam reuersus, Frowini necem non solum virtutum suarum imaginibus ad-
 scripsit, verum etiam impensiore verborum iactantia prosequi consuevit, gloriā
 facti vocis petulantia demolitus. Aliquando enim speciosius virtutes silētij vere-
 cundia teguntur, quàm sermonis petulantia publicantur. Frowini filios Wermū
 dus paternæ dignitatis honoribus euehit, extincti pro patria amici, liberos iusto
 admo

Muliebris ani-
 mi fides lubri-
 ca.

10

20

30

40

50

admodum beneficio prosequitur. Quæ res Atislo referendi in Daniam belli mo-
 nitum præbuit. Redijt itaq; superioris pugnae fiducia concitatus, non modo tenu-
 es angustasq; copias, verum omne virtutis Sueticæ robur aduectas, perinde ac to-
 tius Daniæ imperium rapturus. Quod Frowini filius Keto per primipilum suum
 Folconem nomine Wermundo, tunc fortè villam Ialungam tenenti, nunciadum
 curauit. Qui regē cum amicis epulantem reperiens, mandatū adhortatione profe-
 quitur, adesse belli facultatē diuile postulatam, & ultro se Wermundi votis inge-
 rere dixit, cum & prompta vincēdi præstetur occasio, & maturus triumphi titulus
 optionis eius arbitrio tribuatur. Magnam itaq; & inopinā felicitatis dulcedinem
 10 esse, quam ei longis affectatam suspirijs, præsentis euentus auspicia largiantur. Ve-
 nisse siquidem Atislum innumeris Sueonum copijs succinctum, perinde ac victo-
 riæ certitudinem indubitata animi præsumptione complexum. Cumq; præliatu-
 rum hostē fatum fugæ anteferre dubiū non sit, felicē recētis vulneris ultionē obla-
 ta belli facultate præstari. Quem Wermundus præclarè ac fortiter legationis par-
 tes executum testatus, paulisper epulis refici iubet, quod itinera ieiunijs officere so-
 leant. Qui cum nequaquam sibi capiendi cibi ociū suppetere dixisset, portione si-
 tim lenire deposcitur. Quo præbito, poculū quoq; (nam aureum erat) adseruare iu-
 betur, affirmante Wermūdo, commeādi calore defessis commodius craterē quā
 palma lympham excipi, meliusq; bibendi vsum cipi, quā manus subsidio cele-
 20 brari. Quo tam beneuolis verbis muneris magnitudinem prosequente, delectatus
 utroque iuuenis, se prius ad perceptæ portionis mensuram proprij cruoris hau-
 stu vsutum, quā regis conspectibus terga admoturum promittit. Tam fortè eius
 promissionem Wermundus mercedis nomine veneratus, aliquanto plus voluptatis
 ex dato beneficio, quā miles ex accepto percepit. Nec animosius locutum eū,
 quā præliatum expertus est. Commisso nanque bello contigit vt inter varios tū
 marum procurfus concurrentibus Folcone & Atislo, manūque diuile conferen-
 tibus, Sueonum exercitus ducis sui euentum sequutus, fugam ingrederetur: Atis-
 lus quoque saucius ad naues ex acie conuolaret. Cumq; Folco vulneribus ac labo-
 re hebetatus, sed & æstu & labore pariter sitiq; perfusus, fugam insequi destitisset
 30 hostilem, recreandi corporis gratia, proprium casside cruorem excepit, haurien-
 dumq; ori præbuit. Quo facto, receptum a rege cruorem speciosissimè pensauit.
 Quod videns fortè Wermundus, impensius eum peractæ promissionis laudauit.
 Cui Folco speciosa vota ad debitum finem perducenda respondit. Qua voce non
 minorem facti sui commédationem quā Wermūdo exhibuit. Cumq; victores,
 vt post prælium sit, depositis armis, ac quiescentes, varijs inuicem sermonibus vte-
 rentur, Sleswicensiū, præfectus Keto, magnè sibi admirationis esse prædicauit, qua-
 liter Atislus crebris obstātibus causis elapsionis copiā impetrauerit, præsertim cum
 is ante omnes bella gesserit primus, fuga verò peltremus incesse: nec alius quispi-
 am ex hostibus fuerit, cuius tātis Danorū studijs affectaretur occasus. Ad hæc Wer-
 40 mundus, nosse eū oportere aiebat, omnem bellorū aciem quadrifaria dimiciatium
 varietate distingui. Esse enim primi generis bellatores, qui fortitudinem modestia
 tēperantes, rebelles acrius cēdant, fugientibus instare erubescant, hos siquidē, quos
 diuturna armorū experientia certiore virtutis testimonio prosequatur, quiq; glori-
 am suam non in victorum fuga, sed vincendorum expugnatione constituent. Esse
 præliantium & aliud genus, qui corporis animiq; viribus freti, sed nulla miserationis
 parte præditi, in hostium tam terga quā pectora, communi cædis atrocitate
 defæuiant. Tales quippe esse, qui iuuenilis animi calore prouecti, tyrocinij rudimē-
 ta bellorum auspicijs ornare contendant, quosq; tam ætatis quā laudis ardor in-
 flammet, inq; fas & nefas pari nifus securitate præcipiter. Esse etiam tertios, quibus
 50 inter metum pudoremq; anxijs progressum terror adimat, recursū ruboris obsta-
 culum tollat, qui sanguine clari, inaniq; tantum proceritate conspicui, aciem nu-
 mero non viribus densent, hostem umbra potius quā armis feriant, & in bella-
 torum grege solo corporum spectaculo censeantur. Hos magnatum opum domi-
 nos fore, genere quā animo præstantiores, quos lucis auuiditas rerum dominio cō-
 tracta, plus ignauix quā nobilitatis viribus indulgere compellat. Esse item & alios

Quadrifaria
 torum genera

qui speciem non rem in bellum perferant, sed extremis sociorum agminibus inferentes, primi fugam, postremi praelium gerant: in quibus imbecillitatis habitum, certi pavoris indicium detegat, cum semper quæsitis de industria subterfugijs, pugnantium terga timidioris progressus pigrizia subsequantur. His ergo de causis regem fuga servatum existimari debere, cum à primi ordinis militibus nulla persecutionis instantia fugiens premeretur, qui non victos arcere, sed victoriam conservare curæ habeant, perindeque cuneos densent, ut trophæi novitas competentibus nixa præsidijs perfectam successus copiam adsequatur. Secundi verò generis pugnatōres, quibus obiecta quæque perimere studium sit, non animi, sed opportunitatis inopia Atisillum intactum liquisse, quod eos non tam lædendi ausus, quam facultas defecerit. Sed & tertij ordinis viros, qui ipsum pugnae tempus trepido vagationis genere deducētes, successus etiam sociæ partis impediunt, quanquam lædendi regis locum habuerunt, attentandi tamen audacia caruisse. His modis Wermundus stupidam Ketonis admirationem absolvens, veras servatiregis causas assertionem sua editas memorabat. Post hæc Atisillus Suetiam refugus petit, Frowini eadem petulantius iactans, ac facinoris huius memoriam verboso laudum suarum relatu incessanter ostentans, non quod receptæ cladis ruborem æquo animo ferret, sed ut recentis fugæ vulnus antiquæ victoriæ titulis recrearet. Cuius rei Keto & Wigo, ut par erat, indignatione permoti, in paternæ ultionis vota coniurant. Quam se parum bello exequi posse credentes, sumpto levioris armaturæ paratu, Suetiam solitarij petunt, ingressique nemo, in quo regem absque comite versari solitum fama cognoverant, tela latebris mandant, inde cum Atisillo profugorum nomine diutile conuersati, cum ab eo quam patriam haberent interrogarentur, Sleswicenses se esse, patriamque cædis causa liquisse testantur. Quod rex eos non de patrandi facinoris voto, sed de patrati noxa astruxisse credebat. Ea quippe fraude percunctantis studium eludere cupiebant, ut relationis certitudo cassum quærenti pareret intellectum, & responsionis veritas tacitis adumbrata figmentis, opinionem incuteret falsitatis. Plurimum quippe deformitatis olim ab illustribus viris in mendacio reponebatur. Tum Atisillus scire sibi libitum dixit, quis Danorum opinione Frowini interfector credatur. Ad hæc Keto, dubitari (inquit) cui tanti facinoris claritatem arrogari conveniat præsertim cum cum publica auctoritas acie extinctū perhibeat. Respondit Atisillus, frustra alijs Frowini necem adscribi, quam ipse duntaxat altera manus consertione peregerit. Mox an vlla Frowino soboles superesset perquirat. Kerone deinde duos eius filios extare dicente, ætatis eorum ac stature habitum perquam libenter se cognoscere dixit. Refert Keto, hos sibi corpore propemodū æquales esse, ætate pares, proceritate persimiles. Tunc Atisillus, si mens, inquit, illis ac virtus paterna constaret, acerba mihi tempestas ingrueret. Interrogante deinde eo, an crebram paternæ necis mentionem haberent: Keto quicquid remedio temperari non possit, superuacue verbis replicari subiunxit. Nihil prodesse testatus inexpressibile malum assiduis iterate molestijs. Quo dicto, documentum dedit ultionem minis præcurri non oportere. Cumque regem acuendi robotis gratia quotidie solitariæ digressionis officio utentem videret, receptis armis cum fratre præuium eius cōsectatur incessum. Quibus Atisillus visis harenam pressit, quod imminentes vitæ deforme existimaret. Illis deinde se perempti ab eo Frowini pœnas sumpturos dicentibus, præsertim cum plurius iactantiæ fastu se solum necis eius fateatur autorem, Cauendū eis, inquit, ne dum ultionis effectum appetant, infirmas & inopes virium manus stulta secum audacia cōserant, dumque alienum affectent exitium, proprium experiantur occasum, optimæ indolis habitum præpropere laudis cupidine consumpturi: quamobrem parcant iuventæ, parcant & indoli, nec temerè votum eis incesse perire di. Itaque paternæ cladis iniuriam pecunia a se rependi permittant, ingentisque gloriæ loco habeant, quod tantum principem multæ nomine coercuisse, & veluti quodam terroris imperio concussisse credantur. Hæc verò se non timore percitū, sed adolescentiæ eorum miseratione motum docere. A quo Keto frustra tēpus tanta verborum ambage deduci præfatus, quod tam iustæ ultionis affectum pecuniæ pro-

Rex Atisillus
ambiguitate
verborum de-
cipitur.

promissione labefactare conetur, progredi illum iubet, & si quid sibi virium sit, solitatio secum experiri congressū. Nam & se remoto fratris adminiculo proprijs acturum viribus, ne manu impari pugna conferi videretur infamis. Duos siquidem cum vno decernere ut iniquum, ita etiam probrosum apud veteres credebatur. Sed neque victoria hoc pugnae genere parata laudabilior habita, quod potius dedecori quam gloriae innecta videretur. Quippe vnum à duobus opprimi ut nullius negotij, ita maximi ruboris loco ducebatur. Tanta autem Atisilum fiducia ceperat, ut ambos ad se pariter incessendum hortaretur, præfatus se tutioris pugnae potestatem facturum, quibus pugnandi votum detrudere nequeat. Quam indulgentiam Keto ita auersatus est, ut prius se facto, quam ea usutum testaretur, oblatam certaminis conditionem vitio sibi verrendam existimās. Quem Atisilus manum secum cupidius conferentem, modesto pugnae genere excipere cupiens, clypeum eius duntaxat adacto leuius mucrone conuerberat, animosior salutis suae, quam efficacior defensor. Quo diutile gesto, monet uti fratrem cepti cōsortem adsciscat. nec alienae manus opem exposcere erubescat, cum solitariam sui conatus experientiam sine effectu esse videat. Abnuenti pateendum negat, minasque opere prosecutus, summis cum viribus tentat. A quo tam valido ferri ictu exceptus est, ut ipsum diffusa casside capiti illabi cogeretur. Quo vulnere irritatus, nam multus est vertice cruor profunde batur, Keto nem crebris ac vegetis ictibus petiitum, genibus humum petere coëgit. Quod Wigo intueri non passus, propior priuatae charitati, quam publicae cōsuetudini, ruborem pietati cedere coëgit, inuasitque Atisilo fraternae imbecillitatis protector quam spectator esse maluit. Quo facto plus opprobrij quam laudis contraxit, quod in iuuādo fratre statutas duelli leges soluisse, eidemque utilius quam honestius opem tulisse videretur. Siquidem ex altera lāce dedecoris, ex altera pietatis partibus indulgit. Itaque prōptius quā speciosius Atisili caedes ab ipsis peracta noscebatur. Quae ne vulgo clam esset, corpus eius abscisso capite equo impēsum extra nemus ferentes, propinquioris pagi incolis tradunt, Frowini filios paternae necis ultionem ab Atisilo Sueonum rege exegisse testantes. Talem præ se victoriam ferentes, primis à Wermundo honoribus excipiuntur, utilissimū ab eis opus editū iudicante, sublatisque æmuli gloriam quam admissi opprobrij famam cupidius intuentē, nec tyranni necem ullis ignominiae partibus affinem censente. In prouerbiū apud exteros ductum, quod priscum dimicandi ius, regius labefactasset interitus. Cumque Wermundus ætatis vitio oculis orbareretur, Saxoniae rex Daniam duce vacuam ratus, ei que per legatos mandat, regnum quod præter ætatis debitum teneat sibi procurandum committat, ne nimis longa imperij auaritia patriā legibus, armisque deficiat. Qualiter enim regē censerī posse, cui senectus animum, cæcitas oculum pari caliginis horrore fuscauerit? Quod si abnuat, filiumque habeat, qui cum suo ex prouocatione configere audeat, victorem regno potiri permittat. Si neutrum prober, armis secum non monitis agendum cognoscat, ut tandem inuitus præbeat, quod ultro neus exhibere contemnat. Ad hæc Wermundus altioribus suspirijs fractus, impudentius se ætatis exprobratione lacrarī respondit, quem non ideo huc infelicitatis senectus prouexerit, quod pugnae parcus timidius inuentam exegerit. Nec aptius sibi cecitatis vitium obiectari, quod plerunque talem ætatis habitum, talis iactura consequi soleat, potiusque condolendum calamitati quam insultandum videatur. Iustius autem Saxoniae regi impatientię notā afferri posse, quem potius senis fatum operiri, quam imperium poscere decuisset, quod aliquanto præstet defuncto succedere, quam viuū spoliare. Se tamen ne tanquam delirus priscæ libertatis titulos externo videatur mancipare dominio, propria manu prouocationi pariturū. Ad hæc legati, scire se inquit, regem suum conferendæ cū cæco manus ludibrium perhorre, quod tā ridiculū decernendi genus rubori quam honestati propinquius habeatur. Aptius verò per utriusque pignus & sanguinem amborum negotio consuli. Ad hæc obitupefactis animo Danis, subitaque responsi ignorantia perculsis, Vffo qui fortē cum ceteris aderat, responsionis à patre licētiā flagitabat, subitoque velut ex muto vocalis euasit. Cumque Wermundus quisnam talem à se loquendi copiam postulareret inquireret,

Duos cum uno
decernere pro-
brium fuit a
pud veteres.

Defuncto suc-
cedere, quam
vivi spoliare
magis decet.

ministriq; eū ab Vffone rogati dixissent, satis esse perhibuit, vt infelicitatis suæ vultu-
 neribus alienorum fastus illuderet, ne etiam a domesticis simili insultationis petu-
 lantia vexaretur. Sed satellitibus Vffonem hunc esse pertinaci affirmatione testan-
 tibus, liberum ei sit, inquit, quisquis est cogitata profari. Tum Vffo, frustra ab eo-
 rum rege regnum appeti, inquit, quod tam proprii rectoris officio, quàm fortissi-
 morum procerum armis, industriaq; niteretur. Præterea nec regi filium, nec regno
 successorem deesse, sciantq; se non solum regis eorum filium, sed etiam quemcun-
 que ex gentis suæ fortissimis secū adsciuerit, simul pugna aggredi constituisse. Quo
 audito legati, risere, vanam dicti animositatem existimantes. Nec mora, condicunt
 pugne locus, eidemq; statuta temporis meta præfigitur. Tantum autem stuporis Vffo
 loquendi ac prouocandi nouitate præsentibus iniecit, vt vtrum voci eius an fidu-
 ciæ plus admirationis tributum sit, incertum extiterit. Abeuntibus autem legatis,
 Wermundus responsionis autore laudato, quod virtutis fiduciam non in vnus,
 sed duorum prouocatione statuerit, potius se ei, quicumque sit, quàm superbo ho-
 sti regno cessurum perhibuit. Vniuersis autem filium eius esse testantibus, qui lega-
 torum fastum fiduciæ sublimitate contempsit, propius eum accedere iubet, quod
 oculis nequeat, manibus experturus. Corpore deinde eius curiosius contrectato,
 cum ex artuum granditate, lineamentisq; filium esse cognosset, fidem assertoribus
 habere cœpit, percontariq; eum, cur suauissimum vocis habitum, summo dissimu-
 lationis studio tegendum curauerit, tantoq; ætatis spatio sine voce & cunctis lo-
 quendi commercijs degere sustinuerit, vt se linguæ prorsus officio defectum, na-
 tiuæq; taciturnitatis vitio oblitum credi permitteret? Qui respondit, se paterna ha-
 ctenus defensione contentum, non prius vocis officio opus habuisse, quàm dome-
 sticam prudentiam externa loquacitate pressam animaduerneret. Rogatus item
 ab eo, cur duos quàm vnum prouocare maluit: hunc idcirco dimicationis modū
 à se exoptatum respondit, vt Atili regis oppressio, quæ quod a duobus gesta fu-
 erat Danis opprobrio extabat, vnus facinore pensaretur, nouumq; virtutis spe-
 cimen prisca ruboris monumenta conuelleret. Ita antiquæ crimen infamiae, re-
 centis famæ litura respergendum dicebat. Quem Wermundus iustam omnium
 æstimationem fecisse testatus, armorum vsum, quod eis parum assueuisset, præ-
 discere iubet. Quibus Vffo oblati, magnitudine pectoris angustos loricarū ne-
 xus explicuit, nec erat vllam reperire quæ cum iusto capacitatis spacio contine-
 ret. Maiore siquidem corpore erat, quàm vt alienis armis vti posset. Ad vltimū
 cum paternam quoq; loricā violenta corporis astrictione dissolueret, Wermun-
 dus eā à læuo latere dissecari, sibi ulaq; sarciri præcepit, partē quæ clypei præsidio
 muniatur ferro patere parui existimās. Sed & gladiū quo tutō vti possit, summa
 ab eo cura concisci iussit. Oblatis compluribus Vffo manu capulum stringens,
 frustatim singulos agitando cōminuit, nec erat quisquam ex eis tanti rigoris gla-
 dius, quem non ad primæ concussionis motum crebra partium fractione dissol-
 ueret. Erat autem regi inusitati acuminis gladius Skrep dictus, qui quodlibet ob-
 staculi genus vno ferientis ictu medium penetrando diffinderet, nec adeo quicū-
 prædurum foret, vt adauctam eius acie remorari potuisset. Quem ne posteris fru-
 endum relinqueret, per summā alienæ cōmoditatis inuidiā in profunda defode-
 rat, vtilitatē ferri quod filij incrementis diffideret, cæteris negaturus. Interrogatus
 autē an dignum Vffonis robore ferrū haberet, habere se dixit. Quod si pridē à se
 terræ traditū recognito locorum habitu reperire potuisset, aptū corporis eius vi-
 ribus exhiberet. In campū deinde perducī se iubēs, cum interrogatis per omnia
 comitibus defossionis locum acceptis signorum indicijs cōperisset, exactum ca-
 uo gladium filio porrigit. Quem Vffo nimia vetustate fragilem excusumq; conspi-
 ciens, ferendi diffidentia percontatur, an hunc quoq; priorum exemplo proba-
 re debeat, prius habitum eius, quàm rem ferro geri oporteat explorandum testa-
 tus. Refert Wermundus, si præsens ferrum ab ipso ventilando collideretur, non
 superesse quod vitiū eius habitui respōderet. Abstinentū itaq; factō, cuius in du-
 bio exit⁹ maneat. Igitur ex pacto pugne locus expetitur. Hūc fluuius Eidorus ita
 aquarum ambitu vallat, vt earum interstitio repugnāre, nauigij duntaxat aditus
 pate-

*Armorum vo-
 sum, prim quā
 quā eisdem vo-
 luntur, est dūcē
 dūc.*

Vffoni robur.

*A factō, cuius
 in dubio mane-
 at exitus abissi-
 mendum.*

pateat. Quem Vffone sine comite petente, Saxoniar regis filium insignis viribus athlera consequitur, crebris vtrique turbis alternos riparum anfractus spectandi aviditate complementibus. Cunctis igitur huic spectaculo oculos inferentibus, Wer mundus in extrema pontis parte se collocat, si filium vinci contigisset, flumine periturus. Maluit enim sanguinis sui ruinam comitari, quam patriæ interitum plenis doloris sensibus intueri. Verum Vffo geminis iuuenum congressibus laceratus, gladij diffidentia amborum ictus umbone vitabat, patientius experiri constituens, quem è duobus attentius cauere debuisset, ut hunc saltem vno ferri impulsu contingeret. Quem Wer mundus imbecillitatis vitio, tantam recipiendorum ictuum patientiam præstare existimans, paulatim in occiduam pontis oram mortis cupiditate se protrahit, si de filio actum foret fatum præcipitio periturus. Tanta sanguinis charitate flagrantem senem fortuna protegit. Vffo siquidem filium regis ad secum avidius decernendum hortatus, claritatem generis ab ipso conspicuo fortitudinis opere æquari iubet, ne rege ortum plebeius comes virtute præstare videatur. Athletam deinde explorandæ eius fortitudinis gratia, ne domini sui terga timidius subsequeretur, admonitum, fiduciam à regis filio in se repositam egregijs dimicationis operibus pensare præcepit. Cuius delectu vnicus pugnae comes adscitus fuerit. Obtemperantem illum propiusque congregari rubore compulsum, primo ferri ictu mediū dissecat. Quo sono recreatus Wer mundus, filij ferrum audire se dixit, rogatq; cui potissimū parti ictum infligerit. Referentibus deinde ministris, cum non vnā corporis partē, sed totam hominis transgisse compagē, abstractū præcipitio corpus ponti restituit, eodem studio lucem expetēs, quo fatū optauerat. Tum Vffo reliquum hostē prioris exemplo consutnere cupiens, regis filiū ad vtrionem interfecit pro se satellitis manibus parentationis loco erogandā impensioribus verbis sollicitat. Quem propius accedere sua adhortatione coactū, infligendi ictus loco curiosius denotato, gladioq; quod tenuem eius laminam suis imparem viribus formidaret in aciem alterā verso, penetrabili corporis sectione transuerberat. Quo audito Wer mūdus Skrep gladij sonum secundo suis auribus incessisse perlubuit. Affirmantibus deinde arbitris vtrūq; hostem ab eius filio consumptū, nimirate gaudij vultum fletu soluit: ita genas quas dolor madidare non poterat, lætitia rigauit. Saxonibus igitur pudore mersis, pugilūq; funus summa cū ruboris acerbitate ducētib; Vffonem Dani iocundis excepere tripudijs. Qui euit tūq; Atiflanæ cardis infamia, Saxonūq; opprobrijs expirauit. Ita Saxoniar regnum ad Danos translatum.

Cui dolor non poterat, rigaque diu lacrymae tigit.

Saxoni à Danis vici.

Post patrem Vffo regendum suscepit, vtriusque imperij procurator effectus, qui ne vnum quidem ritē moderaturus credebatur. Hic a compluribus Olauus est dictus, atq; ob animi moderationem mansueti cognomine donatus. Cuius sequentes actus vetustatis vitio solennem fefellere notitiam. Sed credi potest gloriosos eorū processus exiisse, quorum tam plena laudis principia fuerint. Tam breui factorum eius prosecutione animaduerto, quot illustrium gentis nostræ victorum splendorē scriptorum penuria laudi memoriæq; subtraxerit. Quod si patriam hanc fortuna latino quodā sermone donasset, innumera Danicorum operum volumina tereretur.

Scriptorum penuria in Descrip.

Vffoni Dan filius succedit, qui cum transfusus in externos prælijs trophæorum frequentia rerum dominium propagasset, partū gloriæ fulgorem tetro superbię squalore fuscavit, ita à clarissimi parentis honestate degenerans, ut cum ille cæteris moderatione præstiterit, hic cæteros fastuosa tumidus elatione cōtempserit. Sed & paterna bona, vel quæ ipse exterarum gētiū manubijs pepererat, flagitijs dissipabat: opes quæ regio splendori seruire debuerant, voracibus sumptū impensis tribuens. Sic interdum à maioribus suis similia portentis pignora desciscunt.

Post hunc regnat Hugletus, qui Homothum & Hogrinium Suetiæ tyrannos maritimo fertur oppressisse conflictu.

Cui Frotho succedit, cognomento Vegetus, qui ipsam cognominis speciem corporis animiq; firmitate testatus, denis Noruagiæ ducibus bello consumptis, insulam quæ ex eo postmodum nomen obtinuit, ipsum postremo regem inuasurus accessit. Frogerus hic erat, gemina admodum sorte conspicuus, quod non minus armis quàm opibus illustris regiam ditionem athletico decoraret officio, tan-

Frotho Starka

tumq; gymniciis palmis, quantum dignitatis ornamentis polleret. Hic, ut quidā ferunt, Othino patre natus, a dijs immortalibus beneficium præstare rogatis, muneris loco obtinuit, non ab alio vinci, quàm qui certaminis tempore subiectū pedibus eius puluerem manu conuellere potuisset. Quem Frotho tanta à superis firmitate donatum comperiens, duelli postulatione sollicitat, deorum indulgentiā fallacia tentaturus. Primum igitur imperitię simulatione dimicationis ab ipso documentum efflagitat, cuius cum vſu experientiaq; callere ſciat. Ille hostem professioni ſuæ non ſolum cedere, ſed etiam ſupplicare gauiſus, ſapere eum aſſeruit, ſenili induſtriæ iuuenilem animum ſubijciendo, quòd ei facies cicatricibus vacua, fronsq; nullis armorum veſtigijs exarata, tenuem huius rei noticiam extare 10 teſtetur. Ita ediuerſo bina quadratæ formæ ſpacia cubitalibus figurata lateribus humidenotat, à locorum vſu documentum initium editurus. Quibus deſcriptis aſſignatam vterque ſibi partem complectitur. Tum Frogerum Frotho arma ſecum, ac locum permutare iubet. Nec difficilis admiſſio fuit. Frogetum ſiquidem hoſtilium nitor cõcitabat armorum, quòd Frotho præditum auro capulum loricatq; pari ſpecie radiantem, ſed & caſſidem in eundem modum eximio compræ fulgore geſtaret. Igitur Frotho loco quo Frogerus exceſſerat, puluere correpto, omen ſibi victorię datum exiſtimauit. Nec augurio eluſus, continuo Frogerum occidit, tam paruulo vaſframẽto maximam fortitudinis gloriam aſſecutus. Quippe quod nullius antè viribus licuit, aſtutia præſtitit. 20

Post hũc Dan regnum capeſſit, qui cùm duodecimum ætatis annum ageret, legationum petulantia fatigatur, Saxonibus bellũ aut tributum aſſerre iuſſus. Sed rubor pugnam penſioni antepoſuit, potius ad ſtrenuè moriendum, quàm timidè viuendum impellens. Itaq; prælata pugnandi ſorte, Danorum iuuentus Albyam fluuium tanta nauigiorum frequẽtia compleuit, ut facilè eius tranſitum perinde ac continuo ponte iuncta puppium tabulata præſtarent. Quo euenit, ut Saxoniar rex eadem, quam a Danis exigebat, conditione adigeretur.

Post Dan Fridleuus cognomento celer imperiũ ſumit. Quo regnante Huyrwillus Holandiæ princeps, iũcto cum Danis fœdere, Noruagiam inceſſebat. Cuius operibus haud parua claritatis acceſſio fuit, quòd Ruſilam virginem militari 30 voto res bellicas æmulatam armis oppreſſit, virilemq; gloriam ex muliebri hoſte corripuit: Sed & quinque eius cõplices, Broddonem, Bildũ, Bugonem, Fanningum, & Gunholmum, quorum pater Fyn extitit, ob res ab ipsis præclare editas in ſocietatem adſciuit: quorũ collegio fretus, fœdus quod cum Danis contraxerat, ferro diſiicit. Cuius irruptio hoc nociuior quò fallacior fuit. Neq; enim Dani tam repente cum ex amico hoſtem euafurũ credebant. Adeò facilis quorundã ex gratia ad odium tranſitus exiſtere conſuevit. Crediderim noſtri temporis mores huius viri auſpicijs inchoatos, qui mentiri ac fallere inter vitia ſordesq; nõ ducimus. Quem Fridleuus Australes Syalandiæ partes adortũ, in portu qui poſtmodũ eius eſt nomine vocitatus, prælio tentat. In quo ob gloriæ æmulationem tanta militũ 40 fortitudine concurſum eſt, ut per paucis periculũ fuga vitantibus, ambæ penitus acies conſumerentur: nec in partem victoria conceſſit, vbi par vtroſq; vulnus implicuit. Adeò omnibus maior glorię quàm vitæ cupiditas fuit. Igitur qui ex Huyrwilli agmine ſuperfuerant, ſeruandæ ſocietatis gratia, noctu claſſis ſuæ reliquias mutuis nexibus obligãdas curabant. Eadẽ nocte Bildus & Broddo reſciſſis quib. rates cohæſere funiculis, tacitè ſua à cæterorum cõplexu nauigia ſubmouere, fratrum deſertione formidini conſulentes, magiſq; timoris quã conſanguineæ pietatis ductibus obtemperantes. Luce reddita Fridleuus Huyrwillũ, Gunholmum, Bugonem & Fanningũ ex tanta ſociorum clade reſciſtos comperiens, vnus cum omnibus decernere ſtatuit, ne laceræ copiarũ reliquiæ denuò diſerimẽ ſubire co 50 gerentur. Cui præter inſitã animo fortitudinẽ, etiã contemptrix ferri tunica fiducia miniſtrabat: hac in publicis priuatiſq; cõſlictibus tanquã ſeruatore ſalutis cultu vrebatur: nec rem fortius quã proſperius executus, felicem pugne euentũ habuit. Equidẽ Huyrwillo, Bugone, & Fanningo oppreſſis, Gunholmũ hoſtile ferrũ carminib. obrundere ſolitũ, crebro capuli icũu exanimauit. Dũ autẽ mucroni manum

*Maior gloria
quàm vitæ
cupiditas.*

*Tunica ferri
cõtemptrix.*

num cupidius inserit, elisa neruorum officia reductos in palmam digitos perpetuò curuitatis vinculo perstrinxerunt. Idem cum Duflynum Hybernæ oppidum obsideret, murorumq; firmitate expugnationis facultatem negari conspiceret, Hadingiani acuminis ingenium æmulatus, hirundinum alis, inclusum fun-
 10 gis ignem affigi præcepit. Quibus propria nidificatione receptis, subito flammis recta luxerunt. Quas oppidanis restinguere concurrentibus, maioremq; sopiendi ignis quam cauendi hostis curam præstantibus, Duflyno potitur. Post hæc apud Britanniam amissis bello militibus, cum difficilem ad litus reditum habiturus videretur, interfectorum cadaveribus erectis, & in acie collocatis, ita pri-
 20 stinum multitudinis habitum repræsentabat, vt nil ex eius specie tanto vulnere detractum videretur. Quo facto hosti non solum conferendæ manus fiduciam abstulit, sed etiam carpendæ fugæ cupidinem incussit.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI QUARTI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

QVINTVS.

EVNCTO Fridleuo, filius Frotho septem annos natus concordi Danorum arbitrio subrogatur. Idem concione præhabita, infantiam regis à tutoribus excipiendam duxerunt, ne ob principis puerilitatem rerum excideret summa. Tantum siquidem ab vniuersis Fridleui memoriz ac nomini tributum, vt tam tenero eius sanguine regnum daretur. Habito ergo delectu, Westmarus & Colo fratres in educationis regiz ministerium arces-
 30 sunt. Iulfo quoq; & Aggoni, octoq; alijs illustribus viris, non modò regis tutela credita, verum etiam gerendi sub ipso regni potestas indulta, abunde eis vires animiq; suppetebant, crebra non corporis tantum, sed etiam ingenij dore pollentibus. Ita Danorum Reimp. expectato regis robore vicaria tutabantur officia. Vxor Colonis erat Gotwara, quæ eximia procacitatis facundia quantumlibet disertos
 40 ac loquaces enervare solebat: altercando quippe efficax erat, & in omni disceptationum genere copiosa. Pugnat siquidem verbis, non modò quæstionibus freta, verum etiam peruiacibus armata responsis. Imbellem nemo fœminam debellare poterat, à lingua spicula mutuantes. Quosdam verbositatis petulantia refellebat, alios veluti quibusdam cauillationum nexibus implicatos fallaciarum
 50 laqueis strangulabat, adeò vegetum mulieri ingenium fuit. Caterum condere pacta, aut rescindere præpotens erat, vtriusq; horum efficaciam oris aculeo gestans: quippe disicere fœdera, ac sociare callebat, ita ad vtrumlibet anceps linguæ commercium fuit. Duodecim Westmari filij erant, ex quorum numero tribus commune Grep nomen incescit, hos simul conceptos idem partus absoluit, ortus æqualitatem vocabuli societate testantes. His summa cæstibus aut ferro dimicandi peritia extitit. Hoddoni quoq; Frotho maritimæ tyrannidis detulerat potestatem, hic regem proximo necessitudinis ordine contingebat. Colo terna filiorum forte gaudebat. Eo tempore quidam Frothonis fratre genitus, pro tuenda patria gerebat rei nauticæ summam. Soror regis Gunwara erat, cui ob eximiam formæ
 60 pulchritudinem Speciosa cognomen extabat. Filij Westmari Colonisq; quum ætate impuberes, & animis acres essent, fiducia in temeritatem versa, ad obscenos ac degeneres ritus inquinatâ flagitijs indolem contulerunt. Adeò enim insolenter indomiteq; gesserunt, vt constupratis aliorum nuptis ac filiabus, proseripuisse pudicitiam atq; in prostibulum relegasse viderentur. Corruptis quoq; matronarum fulcris, ne toris quidem virginibus abstinebant. Suus nullum tha-

Mulier in omni disceptationum genere copiosa.

lamus securitate donabat, nec quisquam ferè patriæ locus luxuriæ eorum vesti-
 gijs vacuus erat. Mariti metu, coniuges corporum suorum ludibrio vexabantur.
 Iniurijs obtemperatum est. Cessit copularum respectus, violensq; amplexuum v-
 sus extabat. Publicata est Venus, coniugiorum reuerentia pereunte. Raptim lu-
 xuria petebatur. In causa ocium erat, quod expertia agitationis corpora, amica vi-
 tijs quiete diffuerent. Tandem Grep hoc nomine participantium maximus, vt
 diffusum libidinis motum certa specie sisteret, errabundæ Veneris portum in ger-
 manæ regis amore petere ausus exitit. Nec apte quidem: nam sicut vagabundam
 atq; erroneam voluptatem verecundiæ frenis coerceri oportuit, ita à populari
 prolem regiam concupisci temerarium fuit. Illa proci petulantiam pertimescens, 10
 quo tutior ab iniuria foret, septum vallo conclaue petiuit. Adhibiti sunt ei trigin-
 ta vernaculi, qui iugem corporis eius custodiam excubando præstarent. Igitur
 contubernales Frothonis circa indumentorum vsum fœminea admodum ope
 defecti, quum non haberent vnde noua affluere, aut lacera reficere possent, regem
 celebrandi coniugij monitis adhortantur. Ille primum excusationis verba ab æta-
 tis teneritudine mutuatus, ad postremum perseuerantiori suorum rogatui cessit.
 Quo curiosius à monitoribus habilem connubio suo fœminam perquirente, præ-
 cipue regis Hunnorum filia collaudatur. Ad hæc Frotho repugnandi ratione per-
 tinacius quæsitæ, à patre didicisse se refert, non expedire regibus è longinquo co-
 pulam peti, nec Venerem nisi à finitimis posci. Quod audiens Gotwara, callide 20
 regem amicis reluctari cognouit. Cuius vt vacillantem firmaret animum, fidu-
 ciamque pusillæ mentis erigeret, Iunioribus, inquit, nuptiæ competunt, senes
 sepulchrum manet. Adolescentiæ gressus votis fortunaque proficiunt, inops
 ad bustum senectæ deurgit. Spes iuuentam consequitur, senium expes inclinat
 occasus. Adolescit fors puberum, nunquam infectum omiffura quod cœpit. Ob-
 cuius dicti venerationem postulationis officium suscipere rogata, refragandi ra-
 tionem senij prærentione componit, nec se tam ardui mandati gerulam ob infir-
 mum ætatis habitum fore posse testatur. Rex precio opus agnoscens, aureo tor-
 que prolato, legationis præmium pollicetur. Habebat nanq; torques nexilia bul-
 larum cælamina, interfitaq; regum simulacra, quæ ad interioris fli ductum, nunc 30
 contrahi, nunc dirimi possent, ornamentum luxui potius quàm vsui præparatum.
 Westmarum quoq; & Colonem cum eorum filijs, in idem legationis opus ac-
 cersiri placuit, quod eorum solertiam Frotho repullæ rubore canturam puraret.
 Il simul cum Gotwara profecti, prius triduo ab Hunnorum rege conuiuio ex-
 cepti sunt, quàm legationis suæ consultum exprimerent: is enim antiquius reci-
 piendorum hospitum vsus extabat. Extracto in triduum epulo, virgo regia pleno
 comitatus alloquio, legatis blanditura progreditur, nec parum conuiualibus ho-
 spitum gaudijs, præsentis eius iocunditas attulit. Cui Westmarus crebrescenti-
 bus poculis propofiti seriem iocosa admodum assertionem detexit, puellæ mentem
 familiari colloctionis genere tentaturus. Itaq; quo minus sibi repullam consci- 40
 feceret, compositis in risum verbis legationis negocium præcurrebat, inter conui-
 uales plausus ludicrum ausus sociare sermonem. Illa se Frothonem tanquam fa-
 mæ & claritudinis inopem fastidire dicebat. Nulli etenim quondam illustrium
 fœminarum connubijs idonei censébatur, nisi qui sibi ingens famæ præcium ge-
 starum insigniter rerum fulgore struxissent. Summum in proco virium desidia
 fuit. Nihil magis in nuptiarum petitore quàm claritatis inopia damna-
 batur. Sola
 gloriæ vbertas cæterarum rerum opulentiam exhibebat. Puellæ quoq; non tam
 procantium se formas, quam edita speciose facinora mirabantur. Igitur legati
 voti desperatione torpentes, vltiorem rei conatum Gotwara prudentiæ tra-
 dunt. Illa non verbis modò, sed etiam succis in Venerem mixtis virginem ener- 50
 uare conata, asserere cœpit, Frothonem læua tanquam dextra vtentem nandi, di-
 micandiq; promptissimam habere peritiam: oblata quoq; potionem rigorem puel-
 læ cupidine permutauit, Veneremq; & voluptatem abolitæ indignationis loco
 constituit. Deinde Westmarum, Colonemq; cum eorum liberis de industria adi-
 re regem, iterandæq; legationi insistere iubet. Postremo si difficilem accepissent,
 pugna

Ocium diabo-
 li pulueris.

Desidia sum-
 mum in proco
 quitium.

pugna prouocatione praeuenire repulsam. Igitur Westmarus regiam cum armatis ingressus, iam aut precibus obsequi, inquit, aut pugna precantes aggredi necesse erit: elegimus speciose defungi, quam infecta legatione reuerti, ne repulsa foedi, propositoq; vacui, vnde gloriam impetrare sperauimus, eius contrarium referamus. Si natam negas, admitte pugnam, alterum necesse est praestes. Mori aut exaudiri volumus. Apud te si non lata, saltem tristitia percepturi sumus. Gratius nostram Frotho cladem, quam repulsam accipiet. Nec plura elocurus, iugulum regis ferro se petiturum minatur. Contrà rex, non decere, ait, amplitudinem regiam quem honore praeccelleret, æquare conflictu, nec oportere dignitate impares, pugnae paritate confecti. At Westmarus nihil de certaminis exhortatione remittens, ad vltimum ipsam virginis mentem explorare iubetur, quod antiqui in matrimoniorum delectu libera nupturas optione donassent. Hærebât siquidem animo rex, inter metum pugnae pudoremq; trepida fluctuatione suspensus. Ita Westmarus ad præcordialem puellæ sententiam relegatus, sciens sceminam omnem vt volubilis animi, ita versilis esse propositi, tanto rem fidentius exequi cœpit, quanto virginum votis plus varietatis inesse compertum habuit. Auxit curæ eius fiduciam, adiecitq; studio spem simplicitas virginis, proprio permissa consilio, libertasq; sceminæ politionibus blanditiarum delinimentis palpanda, non modò abduci facilis, verumetiam obsequi præceps. Pater vero, quo certius filiae mentem inspicere, legatos subsequi cœpit. Illa prius in amorem proci latenti potionis operatione perducta, plura se de Frothonis indole referebat spe præsumpsisse quam fama: quippe quum is ab illustri genus parente duxerit, naturaq; omnis suæ soleat origini respondere. Quamobrem iuuenem sibi non tam præsentis, quàm futuri splendoris intuitu placuisse. Quibus auditis mirabundus pater: sed ne permissam quidem puellæ licentiam rescindere passus, Frothonis eam coniugio pollicetur. Quam postmodum, prouisis abunde com meatibus, tollens magnifico rerum apparatu, consequentibus se legatis Daniam adire deproperat, sciens neminem patre melius filiam nuptijs oblaturum. Frotho sicut iocundissime sponsam excepit, ita futuri quoq; soceri maiestatem amplissimis honoribus celebravit, quem peractis tædis, magna auri atq; gentiq; summa donatum dimisit. Igitur Hanunda vrus (Hunorum hæc regis filia erat) florentissima pacetriennium duxit. Cuius contrubernales ocio petulantiam nacti, partam quiete lasciuiam improbiis extulere scelestis. Quosdam enim restibus in sublime pertractos, more agitabilis pilæ pendula corporum impulsione vexabant. Alijs hædinum incedentibus corium substrictentes, lubrici tergoris offendiculo per occultum funis raptum incautos subegere regressus. Alios veste nudatos, varijs verberum supplicijs lacerabant. Alios clauic affixos, laquei more suspensionis multauere ludibrio. Quorundam barbæ & verticis pilos faculis torruerunt. Alijs pubem atq; inguina subiecto torre cremabant. Virginibus nubere non licebat, nisi quarum castitas eis ante delibata fuisset. Aduenas ossibus conuerberabant. Alios ad intemperantiam compulsos, immoderata potione rumpebant. Nemini filiam nuptum dare licebat, nisi gratia ipsorum, fauoreq; mercato. Nulli matrimonium contrahendi fas erat, si eorum non precio præmisset assensum. Præterea non in virgines modo, verumetiam in matronarum turbam passim dissolutissimæ libidinis suæ flagitia porrexerunt. Mixtam petulantia rabiem duplex furoris species agitabat: conuenis hospitibusq; receptuum loco conuicia præbebantur. Tot ludibriorum irritamenta à petulantibus & lasciuis reperta sunt. Adeò sub rege puero temeritas libertate nutrita est. Nil enim tantum peccandi licentiam protrahit, quantum vltionis poenæq; dilatio: tam effrenata militum procacitas, non exteris tantum, sed etiam patriæ inuisum fecerat regem. Dolenter siquidem ferebant Dani superbe sibi ac crudeliter imperari. Grep vero haud humili contentus Venere, eò se temeritatis effudit, vt cum regina commercioli libidinis habito, tam regi perfidus, quam cæteris violentus existeret. Adoleuit deinde paulatim infamia, tacitoq; gradu criminis suspicio serpsit, antè vulgo comperta quam regi. Grep enim in omnes qui vel modicam huius rei mentionem egissent, animaduertere solitus, accusationem sui formidabilem

*Petulantia ob
ferna auis-
corum.*

fecerat. Opinio tamen sceleris primum susurris alita est, dehinc excepta rumoribus. Difficilis liquidem apud conscios alieni criminis occultatio est. Procus Gunwaræ creber extabat. Igitur Grep repulsæ ultionem clandestinis artibus impetrare conatus, æstimandi procos arbitrium flagitat, exquisitissimis puellam nuptijs deberi testando. Obscurabat autem iram, ne virginis odio quæsitum videretur officium. Oranti rex merita iuuenum inspectanda permittit. Primum itaq; cunctos Gunwaræ petitores conuiuij simulatione contraxit, ac deinde conclauē cui puella assueuerat, defectis eorum capitibus cingens, crudele cæteris spectaculum præbuit. Nihil tamen eius apud Frothonem gratiæ detractum est, quo minus consuetō familiaritatis officio fungeretur. Conueniendi liquidem regis copiam precio 10 peti debere constituit, neminem alloquio eius vsurum pronuncians, ni munera detulisset. Neque enim tanti ducis aditum trito consuetudinis genere, sed plenis ambitionis studiis impetrandum edixit, regiæ charitatis simulatione crudelitatis infamiam leuaturus. Taliter lacescitum vulgus afflictationis suæ querelam tacitis gemitibus agitabat. Nulli miseræ tempora culpandi palam animus erat. Nemini ingruentem calumniam apertis efferendi querimonijs ausus inceserat. Internus omnium præcordia dolor hoc acrius, quo occultius lacerabat. Quo cognito, Gotherus Noruagiæ rex contractis concione militibus, refert proprium Danos fastidire regem, exoptare alium, si copiam accepissent, seq; cō exercitum agere decreuisse, facile Daniā occupari posse, si armis adita foret. A 20 Frothone enim tam auarē, quā atrociter patriæ imperitatum esse. Tum exurgens Ericus, contraria rem allegatione prohibuit: Sæpe, inquit, alieni appetitores, proprio priuari solere meminimus. Sæpe amborum captator, vtriusq; perditor fuit. Præualidum enim oportet alitem esse, qui prædam alius vnguibus extrahere cupiat. Animat te frustra internus regionis liuor, quem plerumque hostilis expodit aduentus. Nam etsi nunc Dani diuiduis esse sententijs videantur, vnanimiter tamen mox excipient hostem. Crebro corrixantes porcos, concilia uetispi. Patrium quisque ducem extero præfert. Prouincia omnis regem domestica, quā aduenam, impensius colit. Neque enim te Frotho domi præstolabitur, sed foris excipiet aduentantem. Extremis se aquilæ scalpunt. Anterior 30 alites certant. Nosti ipse pœnitentia vacuum debere contuitum esse prudentis. Proceribus abunde stiparis. Tua tibi quies maneat, per alios gerendi sanè bellifacultatem propemodum exploratam habere poteris. Liceat militi regiam prætentare fortunam. Salutem tuam pacificè moderare, alieno negocium periculo moliturus. Satiū est seruum deperire, quā herum. Quod fabro forceps, tuus tibi satelles agat. Ille ferramenti remedio manus cauterium cauet, atque à digitorum sibi incendio temperat. Tu quoque tibi tuorum opera parcere & consulere discere. Hæc Ericus. Quem Gotherus ut imprudentem hactenus habitum, responsionis suæ contextum exquisita sententiarum grauitate compressisse miratus, disertis donat agnomine, excellentem eius prudentiam appellationis honore iudi- 40 cans prosequendam. Frater liquidem eius Rollerus opinionem inuenis eximio sui fulgore supprefferat. Ericus nominis beneficio rem adijci petit, vocabuli largitionem muneris additione commutandam testatus. Rex nauigium donat, Scroter remiges vocitabant. Erant autem Ericus & Rollerus Regneri pugilis filij, patre eodem sati, diuersaq; editi matre. Matrem quippe Rollerī eandemq; Erici nouercam Cracam vocabant. Igitur Rasno cuidam permittente Gothero lacescendi per piraticam Danos negocium cessit. Excipit illum Oddo, cui tunc temporis apud Danos maxima piratiæ deferebatur autoritas, vir magicæ doctus, ita ut absque carina altum pererrans, hostilia sæpe nauigia concitatis carmine procel- 50 lis euerteret. Itaque ne cum piratis in maritimarum virium certamen descenderet, exasperatos maleficio fluctus, ad naufragia iisdem infligenda perducere solebat. Hic ut negociatoribus atrox, ita clemens agrestibus extitit: non eadem merces, qua statiuam æstimatione commensus: rustici operis munditias, sordidi quæstus laboribus antepouens. Idem inito cum Normannis conflictu, ita vi carminum hostilem hebetauit aspectum, ut districtos Danorum enses eminus radios

*Alieni appetito-
res, proprio in
credum priuati
sunt.*

Ericus disertus.

*Normanni à
Danis victi.*

dios iacere, & tanquam flammabundos scintillare putarent. Cæterum adeò retu-
 lis obtutibus erant, ut ne ferrum quidem vagina detractum visu excipere possent:
 victa quippe fulgore acies, præstigiøsæ coruscationis impatiens erat. Cæso itaque
 Rasno cum multa suorum parte, sex solæ naues Noruagiam relapsæ documento
 fuere regi, haud facile Danos obteri posse. Ab his etiam Frothonem sola pugilum
 ope subnixum, inuito regnare populo vulgatum est, dominio in tyrannidem ver-
 so. Cuius famæ experiendæ gratia Rollerus, ut erat exterarum lustrator rerum,
 ignotaq; visendi audus, Frothonis se uouit contubernio positurum. Ericus il-
 lum, quanquam habitu corporis eximius esset, temere votum nuncupasse firma-
 10 bar. Ad vltimum pertinacissimam propositi eius perseverantiam conspicatus,
 se quoque simili voti nuncupatione constringit. Hisdem se rex pollicitus est,
 quoscunque delectu probassent comites, donaturum. Itaque fratribus primo pa-
 trem adiri placuit, comiteatusq; & necessaria tam longinqui itineris subsidia po-
 stulari. A quo paterne suscepti, die postera in nemus visendi pecoris gratia per-
 ducuntur. Senex quippe armentis opulens erat. Aperiebantur quoque illis ga-
 zæ, quas diu clausæ telluris antra condiderant. E quibus si quæ placuissent, sub-
 legi permixta sunt. Nec cupidius oblatum beneficium, quam receptum. Itaque
 egestis humo opibus, complacitas tollunt. Horum interea remiges, aut curam
 egere corporis, aut iactis se molibus exercebant. Alij saltu, quidam cursu conci-
 20 tauere corpus. Hi vires valida saxorum iaculatione tentabant, illi sagittæ vsum
 tenso experiebantur arcu. Ita roboris firmitatem vario agitationis genere profe-
 quebantur. Fuere & qui somnum, quietemq; potione captarent. Mittitur dein-
 de Rollerus à patre cognoscendi causâ domi interim acta. Is ut maternum fumare
 tugurium vidit, foris accedens, paruulumq; foramen furtiua luminis applicatio-
 ne traiciens, introspecta æde, animaduertit matrem informi cacabo coctilia pul-
 menta versantem. Suspexit præterea tres colubras superne tenui recte depen-
 sas, ex quarum ore proflua tabes guttatim humorem epulo ministrabat: duæ
 quippe colore piceæ erant, tertia squamis albida videbatur, reliquis modico emi-
 nentius pensa. Hæc nexum in cauda gestabat, quum cæteræ immisso ventri
 30 funiculo tenerentur. Ille rem maleficio consentaneam ratus, silentio quod vi-
 derat pressit, ne matrem beneficij ream astruere putaretur. Ignorabat enim in-
 nocuam anguium exitisse naturam, nescius quantum illo vigoris epulo pararetur.
 Superuenientes deinde Regnerus & Ericus, ut fumidam aspexere casam,
 ingressi discubitu petiuere. Quibus ad mensam sitis Craca priuigno, filioque
 vna cibum capturis, canillum discoloris dapis admouit. Pars quippe picea, sed
 croccis guttis interlita, pars albida videbatur: quippe pro varia serpentum specie,
 geminus pulsem color infecerat. Cuius quum solam vterque particulam deli-
 basset, Ericus non ex colorum habitu, sed interni vigoris effectû epulas æstimans,
 nigrantem dapis partem, sed succo potiore confectam, catino quàm celerrime ver-
 40 so ad se transtulit, albidamq; sibi adnotam prius Rollero applicans, cœnam feliciter
 gessit. Et ne mutationis industria notaretur, taliter, inquit, æstuante freto puppim
 in protam referri solitam. Nec tenue viri ingenium fuit, industrij operis dissimu-
 lationem à nauigij consuetudine mutuantis. Ericus itaque fausta iam dape re-
 fectus, interna ipsius opera ad summum humanæ sapientiæ pondus euasit. Quip-
 pe epuli vigor supra quàm credi poterat, omnium illi scientiarum copiam inge-
 nerauit, ita ut etiam ferinarum, pecudaliumq; vocum interpretationem calle-
 ret. Neque enim solum humanarum rerum peritissimus erat, verum etiam sen-
 suales brutorum sonos ad certarum affectionum intelligentiam referebat. Præ-
 terea tam comis atque ornati eloquij erat, ut quicquid disserere cuperet, conti-
 50 nuo prouerbiorum lepore poliret. At ubi superueniens Craca concham trans-
 positam, partemque pulis potiorē ab Erico comensam cognouit, fortunam fi-
 lio præparatam priuigno cessisse condoluit. Cui mox gemebunda supplicare
 cœpit, ne vnquam sua fratrem ope deficeret, quem ipsius mater tot nouæ felici-
 tatis opibus cumulasset: quippe sapido vnus epuli gustu, rationis atque elo-
 quentiæ summam, necnon gerendorum prospere consilium gratiam assecu-

Craca priuigno.

Ericus ferinarum
vocalium
interpretis.Mirapulis-
si-vn.

*Probrose ales
est, que pro-
prium nidum
polluit.*

tus videbatur. Adiecit quoque, Rollerum propemodum consilij capacem, futurumq; ut destinati sibi obsonij prorsus expers non esset. Monuit quoque, si suprema necessitatis violentia postularer, nominis sui nuncupatione remedium celerius esse quærendum, affirmans se diuina partim virtute subnixam, & quasi confortem coelicum insitam numinis gestare potentiam. Ericus se ad astandum fratri natura pertrahi dixit, probrosum referens alitem, qui proprium polluat nidum. At Cracam magis propria molestabat incuria, quam fortuna filio grauaret aduersa. Artificem enim ingenio suo deludi, magnum olim ruboris incitamentum fuit. Deinde hæc ipsa comitante viro fratres ad mare profecturos abducit. Qui vno egressi nauigio, duo sibi mox alia deuinxerunt, & iam Danicum attingere litus, 10 quum explorato loco haud longe septem subisse nauigia discunt. Tum Ericus duos Danicæ facundos linguæ eo sine veste proficisci iubet, qui rem certius speculaturi nuditatis suæ tanquam per Ericum factæ Oddoni querimoniam afferentes, cautius explorata referrent. Illi apud Oddonem familiariter habiti, omne ducis propositum versutis auribus venati sunt. Statuerat enim diluculo hostem improvidum aggredi, quò citius nocturnis implicatum tegminibus obtruncaret, affirmans eo lucis tempore corporibus humanis plus stuporis atque grauedinis inesse solere. Præcepit quoque naues saxi ad iaciendum habilibus onerari, futuram exitij sui causam accelerans. Exploratores concubia nocte delapsi, nunciant Oddonem exquisitis ad iactum lapillis tota replexisse nauigia, cetera quæ ac- 20 ceperant intimantes. Ericus re admodum cognita, quum classis suæ paucitatem attenderet, aquas in hostium perniciem euocandas, earumq; sibi conciliandum putauit auxilium. Itaque scapha exceptus, ac tacito remorum nisu propius hostium carinis aduectus, vicinas aquæ tabulas sensim intorto terebro cauat, ac mox remigio vix auras pulsante, reditui consulit. Adeò autem circumspèctè se gessit, ut excubitorum nemo aditum eius abscellum uè deprehenderet. Quo enauigante, paulatim Oddonis rates excepta rimatim vnda depressit. Eadem aqua latius introrsum stagnante recondi gurgite videbantur, nec parum descensui addidit internum lapidum pondus, & iam transtra fluctibus diluebantur, sorosq; ex aqua- 30 bat mare, quum Oddo nauigia propemodum vndis æquata conspiciens, receptum immodicè fretum vrceis egeri iubet. Itaque nauticis occiduas nauigij partes ab aquarum influxu defendere perseuerantibus, comminus hostis apparuit. Igitur arma capeissentibus acrior imminebat gurgis. Parantibus prælium enandi opus incidit. Erico bellum vndæ, non arma gessere. Pugnabat pro eo mare, cui ipse nocendi vires, aditumq; præbuerat. Itaque Ericus fluctu feliciter quam ferro vltus, efficaci aquarum opera pugnam absens gerere videbatur, à petago præsidium mutuatus. Victoria arti contributa est. Neque enim offusum vndis nauigium pugnae patiens esse poterat. Taliter Oddone cum socijs interempto, cap- 40 tisq; qui in statione erant, neminem cladis nuncium enasisse compertum est. Ericus peracta iam strage, maturato recessu, Lesso insulam subit. Vbi non reperto quo famem lenire posset, duobus prædam nauigijs domum dirigit, com meatus in annum alterum relaturis. Ipse vno duntaxat ad eundi regis copiam petit. Accessa itaq; Syelandia, discurrentes per littora nautici pecus sternere aggressi sunt. Aut enim lenanda esuries, aut fame periclitandum erat. Armento cæso, nudata in nauim cadauera detractis coniecere tergoribus. Quod quum possessores pecoris comperissent, classe prædones insequi properarunt. Cumq; se Ericus ab armenti dominis impeti cognouisset, cæsarum bouum corpora signatis funibus alligata fluctibus occultanda prouidit. Deinde si quid apud se quæriti cadaueris esset, superuenientibus Syelandicis perlustrandi licentiam tribuit, affirmans occultandis rebus angustos nauium angulos esse. Illi cadauere nusquam reperto, suspitione in alios relata, 50 reos prædæ innocuos arbitrati sunt. Dum nulla rapinæ vestigia patuissent, alios sibi nocuisse putantes, fontibus ignouerunt. Quibus enauigantibus, Ericus elatum vndis cadauer excepit. Interea Frotho Oddonem cum suis oecubuisse cognoscit. Quippe ignorato facinoris autore famosus cladem rumor exceperat. Erant tamen qui se terna vela littoribus appellentia, eademq; rursus in boream abeuntia conspexisse

spexisse narrarent. Tum Ericus portum à quo Frotho non longè diuersabatur accessit, statimq; vtrè naui vestigium extulit, inopinato casu correptus, ruibundo terram corpore petiuit. Ille sibi in lapsu faustum ominatus euentum, tenui principio meliores augurabatur exitus affuturos. Cuius quum Grep compertum habuisset aduentum, festinus ad mare contendit, quem cæteris disertiores acceperat, exquisitorum verborum acumine tentaturus. Quippe non tam præstantis quàm procacis facundiæ peruiacaci cunctos sermone vincebat. Igitur à conuitio litigium orsus, talibus Ericum dictis aggreditur:

Grep.

*Stulte quis es? quid inane petis? dic unde iter, aut quò?
Qua via? quod studium? quis pater? unde genus?
Præcipuus vigor ijs, regumq; domesticus est lar,
Qui proprias nunquam deseruere domos.
Acceptatur enim paucis, quod pessimus edit,
Inuisi raro facta placere solent.*

Ericus.

*Regno mihi pater est habitus facundia lingua,
Cui solum virtus semper amata fuit.
Optavi sapere tantum discrimina morum,
Lustravi varium per loca nactus iter.
In rebus mens stulta modum deprehendere nescit,
Turpis & affectus immoderata sui.
Remorum ductus velorum vincitur usu,
Æquora ventus agit, tristior aura solum.
Nam freta remigium penetrat, mendacia terras,
Istas ore premi constat, at illa manu.*

Grep.

*Ut gallus cæni, sic litis plenus haberis,
Sorde gravis putes, nec nisi crimen oles.
Aduersum scurræ causam producere non est,
Qui vacua vocis mobilitate viget.*

Ericus.

*Hercule, ni fallor, ad eum qui protulit ipsum
Aeditus ignavè sermo redire solet.
Ad prolatorem iusto conamine diui
Fusa parum doctè verba referre solent.
Quando lupi dubias primum discernimus aures,
Ipsam in vicino credimus esse lupum.
Nulla fides fidei vacuo præstanda putatur,
Quem rumor fontem proditiõis agit.*

Grep.

*Dictorum temerè pænas puer improbe solues,
Bubo vie vacuus, noctua luce carens.
Quæ nunc ructaris demens, emissæ dolebis,
Interituq; tui dicta profana lues.
Exanimis coruos exanguis corpore pascet,
Esca feris, auide præda futurus ani.*

Ericus.

*Augurium timidi, prauiq; assueta voluntas,
Nunquam se digno continuere loco.
Qui dominum fallit, qui fœdas concipit artes,
Tam sibi quàm socijs insidiosus erit.
Ede lupum quicumq; fouet, nutrire putatur
Prædonem proprio perniciemq; lari.*

Grep.

*Non ego reginam sicut tu rere fefelli,
Sed sene & tutor conditionis eram.*

*Hac mihi res auxit, huius mihi gratia primum
Munera, robur, opes, consiliumq; tulit.*

Ericus.

*En te cura premit culpa rea, tutior huic est
Libertas, cui mens intemerata manet.*

*Decipitur quisquis seruum sibi poscit amicum,
Sæpe solet domino verna nocere suo.*

Ad hæc Grep responsionis aptitudine destitutus, admissis equum calcaribus excipit. At ubi domum peruenit, tumultuoso clamoris impetu regiam complet, verbisq; se victum vociferans, omnem in arma militem concitabat, tanquam manu infaustum vocis certamen ulturus. Iurabat enim se aduenam aciem aquilarum vinguibus substraturum. Contrà rex docet deliberationem furori dandam: improvida plerunque nocere consilia: nihil caute simul ac celeriter geri posse: plurimum præcipites obesse nîsus. Ad vltimum multitudine paucos incessere non decere. Cæterum solertem esse, qui furenti animo frenos iniiciat, fauientemq; ad tempus impetum interpellat. Taliter rex præcipitem iuuenis iram consilio cedere coëgit, nec tamē concitati animi rabiem adeo penitus ad modestiam 20 euocauit, quin altercationum athleta parum prospera disceptatione confusus, negata armorum vindicta, saltem vltionis loco beneficia sibi patere deposceret. Quo impetrato, cum exquisita magorum turbalitus repetere parat. Primum itaque immolatis dijs, equi abscissum caput conto excipiens, subiectis stipitibus distentos faucium rictus aperuit, sperans se primos Erici conatus atrocis spectaculi formidine frustraturum. Arbitrabatur enim ineptas barbarorum mentes oblata ceruicis terri culamento cessuras. Et iam Ericus obuium illis iter agebat. Qui prospecto eminus capite obscenitatis apparatus intelligens, silere socios, cautiusq; se gerere iubet, nec quenquam temere præcipitare sermonem, ne incauto 30 effamine vllum maleficijs instruerent locum, adiiciens si sermone opus incidere, verba se pro omnibus habiturum. Iamq; medius illos amnis secreuerat, quum magi vt Ericum pontis aditu deturbarent, contum quo equi caput refixerant fluuiio citum locant. Ille nihilominus intrepide pontem aggressus, in latorem, inquit, gestaminis sui fortuna recidat, nos melior consequatur euentus, male maleficijs cedat, infaustæ molis gerulum onus obruat, nobis potiora tribuant omina sospitem. Nec secus quam optabatur euenit. Continuo nanque excussa ceruice ruens ferentem stipes oppressit. Ita omnis ille maleficiorum paratus, ad vnius execrationis imperium spe sua vacuus expirauit. Deinde procedentem paulisper Ericum subit, destinanda regi esse ab aduenis dona. Igitur repertum 40 fortè glaciale frustum veste diligenter obuoluens, muneris loco regi deferendum curauit. At ubi ad regiam peruentum est, prior introitum petens, fratrem ponē consequi iubet: & iam vernæ regis vt ludibrio venientem exciperent, lubricam limini substrauere pellem, quam ingrediente Erico celeri funis tractu corripientes, lapsum insistenti fecissent, ni Rolletus ponē subiens pectore nutabundum exciperet fratrem. Ericus itaq; semisus, nudum habere tergum fraternitatis inopem referebat. Cumq; Gunuara talia regi permittenda negaret, ille stoliditatis legatum damnabat, apud quem insidiarum cautela non esset. Itaq; ludibrii excusationem ludificari incuriam fecit. Ardebat intra ædem ignis vultui temporis haud indebitus. Quippe iam medium hyemis fluxerat, hinc distinctis confesibus, hinc rex, inde pugiles assedere. Qui applicante se ipsis Erico, vlulantiū more 50 horrifonas dedere voces. Rex strepitum inhibere cœpit, docens non debere peccatoribus humanis ferinos inesse sonos. Subiunxit Ericus, canum hunc esse morem vt vno inchoante, cæteri latratum edant, quod propriâ cuncti moribus originem prodant, ac suū quisq; genus fateatur. Interrogatus autē à Colone, qui delatorū regi munerū custos erat, an vlla secum dona vexisset, glaciem quam sinu occultaue- rat, pro-

- rat, promit. Quam cum illi transfoculum porrexisset, tanquam manu recipientis elapsam flammis deindustria tradidit. Cunctis qui aderant conspicuum nitore frustum cernentibus, visum est igni liquidum incidisse metallum. Quod cum Ericus receptoris incuria excussum esse contenderet, quid supplicij muneris amissori debeatur, inquit. Rex reginæ sententiam consulit, quæ suadere cœpit, ne ipse legis à se latæ statutum solueret, quæ transmissorum sibi munerum perditores morte mulcandos cauisset. Cæteri quoque decretam lege pœnam remittendam esse negabant. Itaque rex supplicij necessitatem admittere monitus, Colonem laqueo consumi permisit. Deinde Frotho Ericum alloqui sic orsus est: Tu qui verborum fastu ac phaleratæ vocis ostentatione lasciuis, unde huete, aut cur aduentasse commemoras? Ad hæc Ericus: A Renneſeo prodij, sedemque apud lapidem cepi. Contrà Frotho: Quò deinde concesseris, rogo. Cui Ericus: Diuerſi à lapide trabe vectus, identidemque apud lapidem locum cepi. Ad hæc Frotho: Quorsum inde cursum direxeris, aut ubi te vesper exceperit, quaeso. Tum Ericus: Profectus à petra ad saxum perueni, itemque apud lapidem cubui. Cui Frotho: Creber illic cautum numerus erat? Ad hæc Ericus: Crebrior harena patenter conspicitur. Contrà Frotho: Quid tibi negocij fuerit, aut quorsum illinc declinaueris, refer. Tum Ericus: Profectus à petra delphinum cursitante nauigio reperi. Cui Frotho. Iam noua prompſiſti, quanquam vtrunque horum in mari frequens sit, sed velim quis te deinde trames abduxerit nosse. Ad hæc Ericus: A delphino delphinum petiui. Contrà Frotho: Frequens illic delphinorum est agmen? Tum Ericus: Frequentius vndis innatat. Cui Frotho: Liber scire quò te à delphinis proficiscentem viæ captauerit labor. Ad hæc Ericus: Arboreum mox truncum offendi. Contrà Frotho: Quorsum post hæc iter emetiri cœpisti? Tum Ericus: A trunco ad stipitem concessi. Cui Frotho: Frequens illic arboribus locus existit, cum hospitum tuorum sedes tam crebro truncorum nomine complectaris. Ad hæc Ericus: Frequentior nemoribus inest. Contrà Frotho: Quò deinde vestigium pertuleris, ede. Tum Ericus: Identidem ad trunca sylvarum robora penetraui, me autem illic acquiescente, exartati humanis cadaueribus lupi suprema telorum acumina collambebant. Ibi cuspis à robore regis excussa est Fridleui nepos. Cui Frotho: Hæreo altercationis anceps, cum intellectum meum obscura admodum ambage fefelleris. Ad hæc Ericus: Præmium à te peracti certaminis merui, cui sub inuolucro quædam haud satis intellecta deprompsi. Cædem enim Oddonis mea gestam manu superiori custodis appellatione signaui. Cui cum regina quoque eloquentiæ palmam ac victricis facundia præmium adiudicasset, continuo rex armillam brachio suo detractam decretæ mercedis loco tradidit, atque subiunxit, velim ex temet habitam tibi cum Greppo disceptationem cognoscere, qua illum palam se victum protestari non puduit. Tunc Ericus: Robur illum exprobrati adulterij perculit, cui cum defensionem asserte non posset, cum tua se fallus est vxore mee chatum. Et rex ad Hannundam conuersus, qua mente criminationem exciperet, percontatur. Quæ non solum voce crimen confessa, sed etiam vultu testem reatus ruborem exerens, euidentis culpæ indicium præbuit. Rex non verba modò, verum etiam oris signa conspiciens, sed qua lege in ream animaduertetet hæsitans, debitam crimini pœnam reginæ contulit arbitrio decernendum. Quæ cum creditum sibi iudicium reatui suo affine cognosceret, idcoque æstimationem criminis aliquandiu sententiæ dubiæ voluaret, dissiliens Greppus, vt Ericum telo traiceret, procurrit, criminantis eade suam redimere cupiens. Quem Rolletus districto ense occupans, molitionis suæ prædam nauit exemplo. Atque Ericus, optima est affinium opera opis indigo. Et Rolletus: Inter asperos casus officiose ad-
- 50 sciendi sunt boni. Tum Frotho: Credo ea venturum vobis, quod vulgò dici assolent, ferienti interdum breue percussionis gaudium fore, nec diu manum ictu exhiberi solere. Et Ericus: Non est arguendus, cuius operi excusamentum iustitia tribuit. Tantum enim inter meam atque Greppi operam distat, quantum inter defendentis se, atque alium impetentis interest actionem. Deinde fratres Greppi fremebundi dissilire cœperunt, iurantes se, aut in totam Erici classem viatores, aut pu-

In asperis casibus officiose ad sciendi sunt boni.

gnam ei, denisq; cum ipso pugilibus illaturos. Quibus Ericus: Aëris iter arte prouidendum est. Hebetem tenenti aciem, mollia ac tenera lustrare conuenit. Retusum habenti cultrum, artuatim sectionis perquirenda est via. Quoniam ergo laboranti optima est mali mora, nec quicquam in aduersis necessitatis dilatione felicius, triduum apparatus peto, dummodo assequi possim à rege recens maëtatæ pecudis tergas. Cui Frotho: Corium meretur, qui corio concidit, aperte superiorem petitori exprobrans casum. At ille exhibita pelle, crepidas creat, quas abietino gummi interfolis mixtim harenis obliniens, quo firmitus vestigia poneret, suis suorumq; pedibus adaptauit. Considerato tandem quem certamini locum legeret, terrestris pugnae, & totius militaris operæ rudem se referens, campum gelati maris exposcit. In hunc utrisq; consensus est. Rex apparatus inducias tribuens, Westmari filios secedere iubet, incongruum asserens, etiam male meritum hospitio aduenam pelli. Deinde ad inuestigandum supplicij modum, cuius exigendi arbitrium reginæ mandauerat, redit. Quæ quum omiſſa censura veniam lapsi precaretur, adiecit Ericus: Muliebriter erratis sæpius ignoscendum esse, nec pœnam infligendum esse, nisi correctio culpam nequiuisset auertere. Ignouitq; Hannundæ rex. Appetente crepusculo apud Gotarum, inquit Ericus: Epulaturi in conuiuio militis, non solum cœnacula procurantur, sed etiam per ascriptos confessus certi distinguuntur accubitus. Rex loca, quibus athletæ sui infederant, occupanda concedit. Deinde verna epulum asserit. At Ericus comitatis reginæ non ignarus, quæ prandiorum ut reliquijs vetabatur, frustum cuius particulam delibasset, abiecit, integras escas, lacera ciborum fragmenta nominans. Ita rareſcentibus epulis, ministri alias inopiæ atq; verecundiæ suggerunt, paruulæ cœnæ impendentes, quod grandi conuiuio sufficere potuisset. At ergo rex: Assolet ne Gotari miles tactam semel dapem tanquam amolita ciborum crusta disperdere? primaq; fercula vltimorum ritu fragminum aspernari? Ad hæc Ericus: Nihil sibi de Gotari moribus incondita vendicauit affectio, nihil assuetudo incompressa possidet. At Frotho: Ergo domini tui moribus discors, non omnem argueris prudentiam attendisse. Qui enim maiorum exemplis obuiat, transfugam ac defectorem se probat. Tum Ericus: Sapiens à sapientiori erudiri debet, discendo enim doctrina proficit, dogmate disciplina prouehitur. Contra Frotho: Quid mihi exemplaris documenti hæc rux superfluitatis imitatio dabit? Ad hæc Ericus: Tutus regem fides paruula, quàm ingens vallat perfidia. Cui Frotho: Ergo tu nos accuratiore cæteris obsequio complecteris? Tum Ericus: Nemo non natum stabulo, aut ingenitum præſepio applicat. Necdum omnium experientiam accepisti. Præterea apud Gotarum positionis usus epulo permixtus esse solet, liquor cibo coniunctim superadditus cotinensabundos iuuat. Contra Frotho: Impudentiorem potus aut epuli petitem non reperi. Ad hæc Ericus: Pauci tacentis egestatem æstimant, aut silentis necessitudinem meriuntur. Tum soror regis ingenti patera portionem proferre iussa, cuius Ericus dexteram cum oblato simul cratere corripit, an hoc, inquit, regum optime munus tua mihi delegauit humanitas? Num mihi quod teneo irreuocabilis doni loco cessurum esse confirmas? Rex pateram tantum postulari ratus, pronunciat donum. At Ericus virginem sibi veluti cum patera datam applicat. Quo viso rex, fatuum, inquit, opera prodit. Apud nos intacta virginum libertas haberi solet. Tunc Ericus puellæ manum perinde ac poculi nomine traditam, ferro defecturum se simulans, & si, inquit, plura quàm dederis ceperim, aut si totum temere teneo, saltem parte potiri liceat. Rex promissi errore recognito, puellam tradidit, nolens incuriæ vitium scuitate rescindere, quo grauior pollicentis videretur autoritas, quanquam inania pacta reuocare, maturitati potius quàm inconstantia deputetur. Deinde illum ad naues accepta reuertendi sponſione dimittit, tempore quod pugnae debebatur instante. Ericus cum suis crustatum glacie æquor aggressus, lubricum instabilemq; gradu hostem solcatum nixus firmitate prostrauit. Statuerat enim Frotho, ne quis inclinatis, aut laborantibus auxilio foret. Deinde victor repetit regem. Igitur Gotuara consumptæ infelicitè sobolis exitio mœsta, simulq; eam vlcisci auida, pronunciat aduersus Ericum altercandi collibitum sibi

Exemplum maiorum obuiam, se defectorem esse dmonstrat.

Fatum suæ prodi opera.

num sibi fore certamen, ita ut ipsa torquem magni ponderis, ille vitam in pignore poneret, aut aurum vincendo, aut lethum succumbendo laturus. Comprobante certamen Erico, penes Gunuara pignus deponitur. Igitur Gotuara prior sic orsa:

*Quando tuam limas admissa cote bipennem,
Nonne teris tremulas mentula quassa nates?*

Ericus sic contra.

*Et cuius natura pilos in corpore sensit,
Omnis nempe suo barba ferenda loco est.*

Remigij homines artis agitare necesse est,

10 *Motus quippe suos nam labor omnis habet.*

Cum natis excipitur nate, vel quum subdita penem

Vulva capit, quid ad hec addere maius erit?

Ad hæc illa tanquam elocutionis inops, cui necem destinaverat, aurum tradere coacta est, filiorum interfectori pœnæ loco eximium erogans munus. Cumulata siquidem infelicitas est, non vindicata malignitas. Primum enim orbitati adacta, ac deinde verborum violentia confutata, cum opibus simul eloquentiæ præcium perdidit. Beavit liberorum sublatoem, autorem orbitatis suæ præmio munera-
ta. Nihil pro repensanda filiorum clade, præter incertiæ probrum, ac rerum inopiam referens. Quo viso, Westmarus verbis superiorem, viribus inceslere statuit,
20 vincentis præmium in victi necesse constituens, ut utriusq; salus in pignore posita videretur. Nec Ericus conditione rei abnuuit, ne lingua quam manu promptior estimari posset. Erat autem tale certaminis genus: circulus vimine vel fune contextus, magno pedum manuumq; conatu decertaturis raptim distrahentibus exhiberi solebat, fortiori tribuens palmam, quem colluctantium si quis alteri detraxisset, victoria donabatur. In quem modum agonis Ericus, correptam acius restem manibus concertantis excussit. Quod Frotho videns, arduum, inquit, reor contra fortem fune contendere. Et Ericus: Arduum utiq; cum corpori struma insidet, aut tergum occupat gibbus. Statimq; propulso pede, senem colli senilis ac dorsi fractione contriuit. Ita Westmarus inefficax vitionis molitor, dum vindicem agere studuit, in vlciscendorum sortem incidit, quorum vlcisci cupierat eadem imagine prostrigatus. At Frothone Ericum iactū sic trahere meditante, conscia fraternæ mentis Gunuara, sponsum periculi præmonitura, neminem, inquit, sapientem fore, qui sui pronisor non sit. Quo dicto Ericus propulsandæ fraudis admonitus, suggestam sibi cautelam argutus excepit. Continuo nanq; exiliens, triumphalem, ait, fore gloriam sapientis dolum suimet ultorem existere, mo-
desto vocationis genere insidiantis ingenium lacerans. Quem quum rex repenti-
no cultri iactu declinantem occupare non posset, aduerso parieti errabundum incidit ferrum. Tunc sic Ericus: Porrigenda sunt amicis munera, non iactanda: probabile fecisses donum, si comitem ferro vaginam dedisses. Quam rex continuo
40 cingulo detractam petenti tradidit, moderatione hostis odium deponere coactus. Ita alienæ simulationis industria delinixus, emissum maligne telum, benigne possidendum concessit. Sic Ericus exceptam dissimulanter iniuriam ad beneficium transtulit, destinatū cladi suæ ferrum eximij muneris loco complexus. Quod enim Frotho nocendi studio gesserat, hic liberalitatis nomine colorabat. Deinde corporum curæ indultū est. Noctu Gunuara tacite excitato eo, fuga opus esse proponit, perquam utile referens, rebus integris incolumi redire curru. Qua comite litus ingressus, classem regiam illic fortè subductam, diffusa laterum parte, navigationi inhabilem reddidit, insertisq; rursus asserculis sacris, quo minus ab intuentibus læsio nosceretur. Deinde nauigium, quo se, comitesq; receperat,
50 haud procul litore depelli curat. Quem rex laceratis insequi nauibus parans, mox fluctu foras aquante, quanquam armis admodum onustus existeret, enare inter alios cepit, propriæ salutis seruandæ, quam alienæ laceßendæ cupidior effectus. Præcipitatis in altum proris, sedibus suis remiges stagnans introrsum æstus excussit. Quo Røllerus Ericusq; conspecto, cum contemptu periculi incunctanter se profundo dedere, natabundisq; fluctuantem excepere regem.

*Nemo sapiens;
qui sibi ipse
præiudicat.*

iamq; eum superfusa ter vnda subruerat, quum Ericus Cæsarie comprehensum
 pelago leuat. Cætera naufragorum turba, aut aquis obruta, aut ægre littori resti-
 tuta est. Rex humido nudatus cultu, sicca circumactus veste contegitur: multus
 illi ab ore liquor crebra pectoris ructatione manabat: vox quoq; eum continuis
 lassata singultibus deficere videbatur. Tandem redditus calor, frigore hebetatos
 artus spiritu vegetiore firmabat. Residere siquidem, nec assurgere poterat, haud
 iuste vitium compos. Paulatim pristini roboris potentia subijt. Interrogatus tan-
 dem, an vitam, pacemq; deprecaretur: admota oculis manu, deiectam luminum
 aciem attollere nitebatur. At ubi sensim corpori virtus reddita est, & voci fiducia
 maior incessit, per hanc, inquit, lucem, quam inuitus excipio, per cælum, quod
 parum libenter haurio, suspicioq; obsecro vos, obtestorq;, ne mihi vltiorem
 eius vsum præstare animum inducatis. Frustra volentem perire seruastis. Aquis
 mihi interire negatum est, ferri saltem officio moriat. A nemine victus, tuo pri-
 mum Ericæ ingenio cessi. Hoc infelicior, quod qui illustribus viris inuictus extiti,
 plebeio de me victoriam præbui. Ingens hoc regij pudoris irritamentum est. Suf-
 ficit hæc sola duci ad moriendum causa, cui nihil gloria magis placere conuenit:
 qua si careat, cæterorum inopem putes. Nihil enim in rege celebrius fama. Cre-
 dita mihi erat rationis, atq; eloquentiæ summa. Sed quorum utroq; pollere vide-
 bat, utroq; destitutus sum: eo calamitosior, quod regum victor, ab agresti victus
 videor. Quid vita donas, quem gloria spoliasti? Sororem, regnum, gazam, supel-
 lectilem, & quod ijs maius est, claritudinem perdidi, tot infelix casibus, quot tu
 fortunatus agnosceris. Quid tanto superstes dedecori reservabor? Quæ mihi li-
 bertas tam felix erit, ut captiuitatis ignominiam demat? Quid mihi sequentia cō-
 ferent tempora, quæ nihil nisi præteritorum miseriam redolentia, longam animo
 pœnitentiam generabunt? Quid vitæ productio proderit, solam tristitiæ memo-
 riâ relatura? Nihil calamitosius iocundius morte. Felix est obitus, qui succedit opta-
 tus. Hic non temporum dulcedinem tollit, sed retum fastidium consumit. In pro-
 speris salus, in aduersis melius fatum petitur. Nulla me meliorum spes ad viuen-
 di cupiditatem adducit. Quis ad solidum laceratam fortunæ mex sortem resar-
 ciet casus? Et iam horum nisi periclitantem excepsissetis, immemor essem. Reddi-
 deris regnum, sororem reduxeris, instauraueris gazam, claritatem reparare non
 poteris. Nihil quod refartum est, integri splendorem habebit. Captiuum fuisse
 Frothonem longæua recensebit fama. Cæterum si inflictas vobis ex me caluin-
 nias muneratis, vestris occidere manibus merui. Si damna recolitis, beneficij
 pœnitebit. Pudebit subuentum fuisse hosti, si atrocitatis eius in vos magnitudo
 taxetur. Quid reo parcitis? quid manum à persecutoris vestri iugulo cohibetis?
 Par est, ut in me fors, quam vobis parauerā, recidat. Fateor si mihi in vos ea, quam
 in me geritis potestas incideret, nihil à me pietati deferendum esse. Quod si vo-
 bis factò innocens sum, voluntate saltem reus teneor. Redundet in me, quæ so,
 nocens animi culpa, qui interdum operis loco censi solet. Si fato ferrum nega-
 tis, propria mihi manu cladem consciscendam curabo. Contrà sic Ericus: Dij à re
 quæso auertant stolidam mentem, auertant inquam, ne clarissimæ vitæ finem fla-
 gitio quaras. Sanè quidem ab ipsis prohibitum est, benignum in alios, in se parri-
 cidam fore. Tentatus es à fortuna, quo mentis habitu aduersa exciperes, explo-
 rante. Probamentum tibi dedere fata, non casum. Nihil tibi mætoris inflictum
 est, quod fors melior abolere non possit. Cautela etenim præbita est, non mutata
 felicitas. Nemo modeste se in prosperis agit, qui aduersa tolerare non didicit. Præ-
 terea omnis bonorum vsus post agnita gratius mala percipitur. Iocundior est vo-
 luptas, quæ rerum amaritudini succedit. Salutem tuam auerfaberis, si superfuso
 semel æquore maduisti? Quod si aquis frangeris, quando ferrum æquanimiter
 tolerabis? Enasse armatum quis non gloriæ magis tribuat quam rubori? Quot se
 felices reputarent, si tua sorte infelices essent? Summa te rerum manet, floret ani-
 mus, pubescit ætas, plura spe complecti poteris, quam gesseris rebus. Nunquam
 hoc tibi leuitatis inesse vellem, ut non modo fugere aspera, sed etiam ob eorum
 impatientiam vitam abijcere cupias. Quous effeminatior est, qui aduersorum
 meru

Oratio Frotho-
 nis mortem ex-
 uprantis.

In prosperis se
 modeste memo-
 gerit, aduersa
 tolerare qui
 non didicit.

metu viuendi fiduciam perdit. Nemo sapientum morte res aduersas redimere solet. Stulta est in alium indignatio, temeraria in se. Ignauus est furor qui suum condemnat autorem. Quod si ultro ob iniuriam, aut leuem animi commotionem factum appetis, quem tui vindicem derelinquis? Quis tam amens, ut dubium fortunæ habitum proprio vlcei interitu velit? Quis adeo felix vixit, quin tristior illum quandoq; fortuna pulsaret? Inconculsa duxisti tempora, continua felicitate vsus, & nunc ad modicam tristitiæ salebram, ut dolori parcas, vitam deserere paras? Quo modo leniorum impatiens, grauiora deinde supercilia ferre poteris? Inspidus est, qui nunquam mæroris poculum degustauit. Nemo dura non passus, temperanter
10 facilibus vitatur. Qui fortitudinis columnen esse debueras, eneruis animi specimen exhibebis? Fortissimo parente editus, ultimæ imbecillitatis spectaculum dabis? Sic à maioribus discrepabis, ut feminis mollior fias? Necdū adolefcere cœpisti, & iam te vitæ satietas cepit? Quis hanc prior imaginem præbuit? Clarissimi aui nepos inuicti patre editus, leuem contrariorum auram perpeti non valebit? Indoles tua aui
20 ræ virtutis habitum representat. A nemine victus es, tua tibi solum incuria nocuit. Periculo per nos erutus es, non subactus. Amicitiam iniuriæ deputabis, odium pro gratia relaturus? Obsequio placari debueras, non moueri. Nunquam te dii eo furoris excedere velint, ut seruatorem insidiatoris loco notare sustineas. An eo tibi rei erimus, quo benefici sumus, indignationem officijs contracturi? Reputabis hostem, cui salus tua præmium debes? Neq; enim te liberum captiuauimus, sed ope
30 præuenimus laborantem. Et ecce gazam, opes, supellectilem reddo. Soror tua si mihi temere desponsata creditur, cui decreueris nubar, enimvero intacta illi pudicitia manet. Cæterum militare tibi, si acceptaueris, volo. Caue ne ab re ira animum obstines. Nulla te rerum iactura concussit. Nihil libertati tuæ detractum est. Obsequentem me tibi, non imperantem agnosces. Qualemcunq; de capite meo sententiam decreueris, comprobo. Idem te hic, quod in regia posse confide. Eandem hic, quam in aula, imperitandi potentiam tenes. Hoc de nobis in loco quicquid apud
40 regiam placuisset, institue. Proni ad parendum sumus. Hactenus Ericus. At regem hæc tam in se, quam in hostem mansuesecit oratio. Deinde compositis pacatisq; omnibus, reditur in littus. Rex Ericum ac nauticos vehiculis excipii iubet. At ubi in regiam est ventum, concionem aduocari facit, in quam accersito Erico sub spon
50 salium fide sororem ac centurionatum dedit. Adiecit deinde fastidio sibi fore reginam, filiam placuisse Gotari, ideoq; nouum illi legationis opus deberi: optime ab ipso negocium expleri posse, cuius nihil arduum conatui videretur fore. Præterea se Gotaram ob celati criminis conscientiam filicibus obruturum. Hanundam vero redditurum patri, ne in Dania conuersantem capitis sui insidiatricem haberet. Ericus consilium probat, suam imperatis operam pollicens, excepto quod reginam repudio actam, Rollo melius maritandam astrueret, à quo nulla maiestati suspicio foret. Quam sententiam Frotho perinde ac diuinitus datum documen
60 tum venerabundus excepit. Regina quoq; ne violentia astringi videretur, mulcriter obtemperauit, affirmans a natura dolendi necessitatem non esse, omnemq; animi ægritudinem ab opinione proficisci solere. Cæterum plangendam non esse poenam, quæ meritis accidisset. Ita ergo fratres coniunctas egere nuptias, altero sororem regis, altero repudiatam reginam ducente. Deinde sumptis secum coniugibus, nauigationem in Noruagiam referunt. Neq; enim illas à virorum latere, aut
70 viæ longinquitas, aut futuri periculi metus diuellere poterat, affirmantes ut plurimam hirtio, sic se maritis cohesuras fore. Et iam Cracam de mortuo Regno Bracuidam nuplisse comperiunt. Deinde paternæ gazæ memores, egestam humo pecuniam tollunt. At Gotarus omnem Erici fortunam, fama virum præeunte, didicerat. Ut autem ipsum aduenisse cognouit, veritus vltima quæq; in Noruagienses exi
80 mia sui fiducia moliturum, vxore priuare, suamq; illi filiam ademptæ coniugis loco copulare studebat. Regina nanq; nuper de mortua, nullas magis quam germanæ Frothonis nuptias affectabat. Cuius Ericus intentione comperta, conuocatis socijs refert suam necdum cautibus abstulisse fortunam. Cæterum spectare se faciem labilem esse, qui vinculo non firmetur, perindeq; omne poenæ pondus repen
90

*Animi ægritu
do ab opinione
manat.*

te decidere, quod culpæ catena non fixerit. Id eos apud Frothonem nuper expertos esse cernentes, innocentiam suam inter ægerimos casus dijs opitulantibus fuisse defensam, eademq; vltius conseruata, consimilem in aduersis opem sperare debere. Deinde fugam eos paulisper fingere oportere, si primum à Gotaro laceßiti forent, iustiorẽ bellitulum habituros. Manum siquidem capitis periculo obijci, omni iure permissum esse. Raro autem quenquam commissam cum innoxijs pugnam feliciter exequi posse. Prius ergo hostem aduersum se prouocandum esse, quo iustior eundem impetendi causa succederet. Nec plura elocutus, domum Bracum inuisere pergit. Deinde ad Gunuaram conuersus, experiendæ eius fidei gratia percontatur, an Gotarum cordi habeter, indignum docens regiæ stirpis puellam 10
 toto popularis astringi. Quem illa per deorum numina impensius obtestari aggressa, fectim ne an veraciter excogitata haberet: eo per serium se locutum dicente, ergo, inquit, extremum mihi ruborem injicere paras, quam virginem adamasti, viduam relicturus. Sæpe rebus contrarium fama prædicat popularis: me de te fecellit opinio, constanti nup sisse putabam, & nunc ventis leuiorem experior, quem indubitata fidei fuisse sperabam. Hæc facta, abunde lachrymas dedit. Grata Erico vxoris indignatio fuit, cui mox amplexum iniiciens, scire, ait, volebam, quantum tibi in me fidei esset, mors sola diremptionis nostræ ius possider. Te tamen Gotarus raptui destinat, amorem latrocinio quæsiturus: quem quum peregerit, tua gestum 20
 simula voluntate, nihilominus nuptias dilatura, quouq; filiã mibi tui loco tradiderit. Qua impetrata, vno ego ac Gotarus die nuptias acturi sumus. Itaq; disparata nobis ad conuiuandum triclinia, sed medium parietem communicantia præbere curato, ne me fortè coram oculis habito, languidiore regem contemplatione perstringas. Hoc enim ad eludendum raptoris studium perquam efficax commentum erit. Deinde Bracum cum delecta promptissimorum manu haud procul regia delitere præcepit, sibi quum res posceret auxilio futurum. Post hæc ad cito Kollero prouocandi regis gratia cum nupta ac supellectile, simulato metu, fugam nauigio petiuit. Igitur Gotari sibi classem instare conspiciens, en, ait, arcus doli insidiarum spiculum iacit, statimq; concitatis clamore nautis, clauo puppim conuertit. Quem 30
 Gotarus propemodum aduectus, quis rector esset nauigij percontatur: Ericum esse cognoscit. Item exclamans, an ipse sit qui mirifico verborum habitu cæterorum facundiam frustraretur, inquit. Quibus auditis, Ericus olim ab ipso se disertum cognomine donatum esse, nec frustra appellationis augurium excepisse subiunxit. Dehinc ab vtrisque proximum in litus concessum est, vbi Gotarus Erici legatione cognita, Frothonis se refert sororem cupere, legato vero filiã exhibere malle, quominus eum alij suam cessisse coniugem pœniteret. Itaq; nõ incongruum fore, si legationis fructus in suum recidisset latorem. Ericum igitur sibi generum complacere, dummodo per Gunuaram Frothonis affinitatem impetrare potuisset. Ericus regis beneuolentiam exosculatus, sententiam probat, vltro sibi offerri asserens, quo 40
 maius à dijs immortalibus exoptare non posset. Ab ipso tamen Gunuaræ mentem arbitriumq; prænosci debere. Illa adulantem se regem simulato favore excepit, petentiq; promptum deferre videbatur assensum, obsecrans vt Erici nuptijs suas præcurri pateretur, quibus primum admissis, aptior regalibus suppeteret locus, ob hoc quidem maxime, ne denuò nuptura nouum connubij pactum reducta veteris memoria fastidiret. Præterea non expedire firmabat, binos paratus vna celebratione confundi. Rex responsis euectus assatim, postulata collaudat. Qui quum ex crebris Erici colloquijs clarissima sententiarum schemata, quibus animo delectari ac refici possit, hauisset, non contentus ei filiã in matrimonium dedisse, Litharfulki quoq; prouinciam tradit, beneficium affinitati impartiendum existimans. Cra- 50
 ca vero, quæ Erico ob incantationum solertiam itineris comes adcita fuerat, aduersam oculorum valetudinem simulans, ita faciem peplo obstrinxerat, vt ne sola quidem cognoscendi capitis particula prominere: rogata quænam esset, Gunuaræ se sororem perhibuit, eadem matre, diuerso vero patre progenitam. At vbi in Gotari penates peruentum, tædarum Aliulda (id filiæ eius nomen erat) conuiuium exhibetur. Diuersis Ericus ac rex ædibus accumbebant, quarum recta paries communis

*Vxorum erga
 maritus amo-
 ris explorandi
 pulchrum ex-
 emplum.*

- communis exceperat: eædem deintus pensibilibus per totum obductæ aulaeis erant. Assedit Gotaro Gunuara, sed Ericum altrinsecus Craca cum Aluilda stipabat. Qui inter iocandum subducto sensim è pariete assere, quantum loci humanum corpus transmittere posset, aperuit, ignarisq; conuiuii spaciū meatui peruium fecit. Deinde sponsam an Frothoni an sibi nubere mallet, curiosius percontari inter epulas cœpit, maxime cum obseruato copulatum respectu, regia proles consentaneæ nobilitatis amplexui debeatur, ne vnus coniugum dignitas, alterius indignitate depercat. Quæ se inconcessis à patre nuptijs vsuram negante, reginam eam fore, cæterasq; opibus excessuram promittens, ex repugnante obsequentem effecit, nō minus opum spe quam gloria captā. Cracam quoq; traditum est exhibitæ potionis temperamento, Frothonis amorī virginēam adegisse cupidinem. At Gotarus Erici post epulas conuiuium petit, nuptialis loci licentiam adaucturus. Quo exeunte Gunuara, sicut ante iussa fuerat, subducti assers loco peruium transgressa parietem, proximum Erico discubitu occupat. Cui Gotarus eam confessu iunctam miratus, qualiter & quare eō venerit percontari impensius cœpit, illa sororem se Gunuaræ, regemq; formatum falli similitudine memorabat. Cuius cum rex cognoscendi causa, subito regiam repetiisset, Gunuara postico se quō venerat referens, pristino in loco cunctis spectanda confedit. Quæ visa Gotarus parum luminibus credulus, maxima cum agnitionis diffidentia ad Ericum iter remensus, relata suo more Gunuaram præ oculis habuit. Itaque quoties aularum aditus permutauit, toties utrobique quam quærebat offendit. Et iam non consimilis, sed eadem hinc inde facies ingenti regem admiratione torquebat. Impossibile enim ad omnem videbatur modum, absq; notabili discrimine, eundem diuersis habitum inesse formatum. Soluta tandem conuiuio, filiam & Ericum nuptiali in cubiculum vsq; comitate prosequitur. Ipse aliās cubitum redit. At Ericus Aliuldam Frothoni destinata, seorsum cubare permittit, Gunuaram ut antè deluso rege complexus. Itaque Gotarus insomnem agens noctem, stupido errantiq; animo ludificationis suæ speciem agitabat: neq; enim paritas specierū, sed identitas videbatur. Vnde incerta adeo atq; anceps illū æstimatio subijce, ut errori tribueret, quod reuera deprehensum habebat. Tandē pariete fraudem instrui potuisse, animo obuersatum est. Quem cum diligentius inspicere lustrariq; iussisset, nulla fractionis vestigia deprehendit. Inconcuissa siquidem totius ædis integritas apparebat. Quippe Ericus nocte concubia, quo minus dolus conspicuus foret, soluti parietis sarserat læsionem. Deinde duos cognoscendæ rei causa tacite Erici cubiculo intromissos, ac post aulam consistere iussos, cuncta curiosius attendere iubet. Iidem Ericum cum Gunuara repertum, occidendiq; præceptum acceperant. Qui inita latenter æde, velatis cortina angulis præsentiam occultantes, Ericum ac Gunuaram nexis inuicem brachijs, communi toro fruenter conspiciunt. Quos semisopitos rati, profundiorē quietis copiam expectabant, operiri volentes, donec exequendi sceleris grauior porrigeret somnus: qui cum sterrente sonorijs Erico, concepti liberius somni specie in agnouissent, continuo trucidandi eius gratia, destitutis prodiete mucronibus. Quorum Ericus insidioso expergefactus accursu, cum imminentes capiti gladios suspexisset, dicto noueræ nomine, quod olim inter pericula nuncupare iussus fuerat, promptum necessitatis remedium expertus est. Clypeus enim eius, qui sublimius à trabe pendeat, illico in eum collapsus, inerme corpus quasi de industria, ne à latronibus confodere-tur, obtexit. At ille fortuna haud frustra vsus, proximi latronis vtrumq; pedem raptō desecuit ferro. Alterum Gunuara non impetu minori hasta transfodit, muliebri corpore virilem animum equans. Taliter Ericus insidijs liberatus, repetito mari nocturnæ navigationi se præparat. At Rolletus ijs qui comminus excubare iussi fuerant, signum irrumpendæ regis lituo dedit. Quo rex audito, hostium aduentum indicari ratus, præcepit fugam nauigio tenuit. Interea Bracus & qui cum eo irruerant, conuulsam regis suppellectilem, Erici manibus imponendam curabant. Medium ferme noctis agendis impensum est prædis. Quorum manerex cognita fuga insecutionem molitus, per amicorum quendam ne quid subito pararet, auf-

*Op. gloriæ
consequenda
spes quantum
posuit.*

*Egregium stu-
perit in se cras
dolatus esse
emplum.*

cum imperu exequeretur, admonitus est, persuadebatur quippe maiore instrumēto opus esse, nec expedire, cum paucis in Daniā consequi fugientes. Sed ne sic quidem impatiens animus damni impetum pressit. Nihil enim magis mouerat regē, quā quod alienæ cladis paratus recidisset in suos. Enauigans autem rex, peruenit in portum, qui nunc ab Oni vocabulum tenet, vbi aduersa tempestate oborta, alimentis defectus, satius arbitratus est moriendi necessitatem ferro subire, quā fame. Itaq; nautici manu in seipsos versa, alternis vulneribus accelerauere fatū. Rex cum paucis montium prærupta secutus elabitur. Indiciū cladis, colles editi præbent. Interea Erico prospere nauigationē emenso. Frothoni cum Aliulda nuptiæ actæ sunt. Post hæc Sclanorū mandatur irruptio. Ad quam coërcendā Ericus cum octo nauigijs destinatur: quippe Frotho rudis adhuc rei bellicæ videbatur. Ericus igitur ne virilem vnquam operam detrectaret, susceptū gratulanter officium, fortiter exequendū curauit. Qui cum piratas septenis nauibus esse cognosceret, vna tantū ē suis aduectus, reliquas ligneis propugnaculis cingi, tonsisq; arborū ramalibus obduci iubet: deinde cum hosticæ clauis numerum plenius speculaturus procederet, insequentibus se Sclauis, ocyus ad suos refugere cœpit. At hostes vt insidiarum ignari, ita fugientē comprehendere auidi, crebro incunctantiq; fluctus remigio concussere. Naues enim Erici liquidō cognosci non poterant, frondentis syluæ speciem præferentes: qui cum angustioris se maris flexui tradidissent, subito Erici classe conclusos vident. Sed primum inusitata facie stupidi, nauigio nemus agi putabant, deinde fraudem folijs subesse cognoscunt. Scram ergo incuriæ poenitentia agentes, habitā incautius navigationem remetiri tentabant. Sed dum puppes obuertere parant, ab hoste eas insiliri conspiciunt. Ericus vero subducto in litus nauigio, funda procul in hostes saxa torquebat. Igitur Sclauorū cæsi pleriq; quadraginta capui fuere, qui postea vinculis, ac fame coërciti, inter varias cruciatus angustias spiritum deposuerunt. Interea Frotho trajiciendæ in Sclauiam expeditionis gratia, tam ē Danis, quā ex finitimis ingentē adiuerat classem. Huius minima ratis extabat, quæ bis senos vcheret nauticos, totidēq; remigijs agi posset. Post hæc Ericus socijs patientius præstolari iussis, actæ iam cladis famam Frothoni perlaturus occurrit. Cumq; nauigando puppim fortē piraticā vadosis ac minus altis gurgitibus inflatā hædere conspiceret, quod res fortuitas dictorū gravitate prosequi solitus erat, obscura est, inquit, ignobilium fors, fortunatq; vilium sordida. Deinde naue propius applicata, piratas proprium contis nauigium expedire conuissos, ac circa eius seruationē impensius occupatos oppressit. Quo peracto cum ad regiam classem redisset, Frothonem nunciā victoriæ salutatione reficere cupiens, saluum fore florentissimæ pacis autorē iubet. Rex verum eius dictum fieri precatus, augurē esse sapientis animum affirmabat. Ericus verā a se dici, paruulāq; victoriā maioris omen afferri respondit, exiguis sæpe rebus magnatum præfagia captari testatus. Regem deinde manū spargere hortatus, Iutæ equitatum terreno proficisci itinere iubet, reliqua exercitus parte marinū incunte compendium. Tanta autē nauigiorum frequentia mare compleuerat, vt nec receptui portus, nec castris littora, aut comitibus impensæ suppetere. Terrestris autē acies tanta fuisse fertur, vt compendij gratia complanasse montes, meabiles effecisse paludes, lacunas aggeribus exæquasse, vastissimāq; voragines iniectis molibus expleisse dicatur. Interea Strunico Sclauorū rege belli inducias per legatos perente, Frotho tempus apparatui negat, affirmans hostem inducijs instrui non oportere. Præterea hæcenus se bellicorū operum expertem vixisset, nec debere eorū initia ancipiti rerum expectatione suspendere, quod quisquis primā feliciter militiam gesserit, consimile de cætero fortunam sperare possit. Tale enim quenq; omen habiturū pugnæ, quale congressionum principia dederint, cum initiales bellorum successus, sequentibus augurio fore soleant. Ericus responsi prudentiā laudat, affirmans ita ludū fortis agi oportere, prout domi fuerit inchoatus: Danos a Sclauis prouocatos esse significans. Quod dictum acerrimo prælio profecutus, Strunico cum gentis suæ fortissimis interfecto, residuos in fidem accepit. Tum Frotho conuocatus Sclauis per præconem edixit, vt si qui inter eos rapinæ aut furto assueuissent, ocyus exhiberentur, promitt-

Apparatus bel-
licus.

Sclauis a Da-
niis subactis.

promittens se talium mores primis honoribus donaturū. Iussit etiā ut quicumq; ma-
 larū artium studijs caluissent, premia recepturi prodirent. Grata Sclauis promissio
 fuit. Cuius spem quidam cupidius, quam consideratius secuti, prius prodidere se-
 ipsos, quā alieno possent indicio declarari. Quos tanta lucri cupiditas fefellit, ut
 ruborē quæstui postponentes, crimen pro gloria ducerent. Quibus sponte exhibi-
 tis, hac, inquit, Sclaui vos ipsos patriā peste vacuefacere conuenit, continuoq; eos
 à lictoribus abripi iussos, in altissimas cruces ciuiū manu subfigendos curauit. Plu-
 res à paucioribus punitos crederes. Ita callidi ingenij rex dum veniam quam victis
 hostibus tribuit, crimen confessis negauit, totā penē Sclauicæ gentis stirpē consum-
 20 pit. Sic indebiti præmij cupiditatē debita consecuta est pœna, iustoq; supplicio in-
 dignæ mercedis auditas adacta est. Crediderim iure exitio traditos, qui cum raci-
 turnitatis munimento salutē seruare potuissent, voce periculū adciuerunt. Rex re-
 centis victoriæ titulis euectus, ne iustitia quā armis defectior videretur, nouis ex-
 ercitiū legibus formare constituit, quarum præsens quasdam ritus vsutpat, quasdā
 arbitraria iuris nouitas aboleuit. Edixit enim ut primipilus quisq; prædæ partitione
 facta, maiore cetero milite portionem acciperet: ducibus vero quibus in acie signa
 anteferri solerent, dignitatis causa captiuū concessit aurum. Gregariū vero milite
 argento voluit esse contentū. Arma ad pugiles redundare, captiuā nauigia popula-
 ribus cedere iussit, utpote eis debita quibus condendi rates instruendiq; ius esset.
 20 Præterea sanxit, ne quis rem familiarē seris mandare præsumeret, duplam ex fisco
 regis amissorū precium recepturus. Quam si quis arcarum claustris obseruandam
 duxisset, aureæ librę regi debitor fieret. Statuit etiam ut in eum qui furi ignosceret,
 furti pœna recideret. Præterea si quis in acie prius fugam capesseret, à commu-
 ni iure alienus existeret. At ubi in Daniam redijt, ut quicquid Grep sinistra morum
 vsurpatione corruerat, bonis artibus expiaret, arbitrarium fœminis nubendi po-
 testatem indulsit, ne quatorī coactio fieret. Itaq; lege cauit, ut eis in matrimonium
 cederent, quibus inconsulto patre nupsissent. At si libera consensisset in seruum,
 eius conditionem æquaret, libertatisq; beneficio spoliata, seruilis fortunæ statum
 induceret. Maribus quoq; quancunq; primitus cognouissent, ducendi legem infli-
 30 xit. Adulteros à veris coniugibus corporū parte spoliandos constituit, quo minus
 continentia flagitijs elideretur. Edixit quoq; ut si Danus Dano rapinam infligeret,
 duplum rependeret, ac violatæ pacis crimine censeretur. At si quis rem furto quæ-
 sitam ad alienam domū perferret, hospes post illum ædis suæ fores obcluderet, bo-
 norum omnium pœnam incurreret, atq; in concione coram omnibus vapularet,
 quod se eidem delicto obnoxiiū fecisse videretur. Præterea quisquis exulum patrię
 suæ hostis euaderet, aut inimicum ciuib; scutum afferret, rerum ac vitæ periculo
 pœnas lueret. Si quis autem ad exequendum regis imperiū ob animi contumaciā
 piger existeret, exilio muldaretur. Solebat nanq; sagitta lignea ferreæ speciem ha-
 bens, nunciij loco viritim per omnes mitti, quoties repentina belli necessitas inci-
 40 disset. Qui vero ex popularibus primipilū in acie anteiret, ex seruo liber, ex agre-
 sti illustis euaderet. At si ingenuus foret, sarapa crearetur. Tanta olim audaces sti-
 pendia merebantur. Ad eō vereres nobilitatē fortitudini tribuendam putabant. Si-
 quidem non fortunæ virtutē, sed virtuti fortunā deferri oportere, existimatum est.
 Præcepit quoq; ne lis vlla iuristurandi fide aut pignorū positione contraheretur.
 Qui vero alium pignus secum ponere iussisset, eidem aureæ librę dimidium sol-
 ueret, alioqui grauem corporis mulctam subiret. Prouiderat enim rex ex pigno-
 rum positione maximas litium causas incidere posse. De qualibet vero contro-
 uersia ferro decerni sanxit, speciosius viribus quā verbis conflegendum existi-
 mans. Quod si alter dimicantium relato pede prænotati orbis gyrum excederet,
 50 perinde ac victus causæ detrimentum reciperet. Sin autem quis de re pugilem
 popularis impeteret, ipsum armatus exciperet, cubitali duntaxat stipite pugnatu-
 rum. Quinetiam cladem Daniā alienigena oppressi duorum extraneorum ex-
 de faciendam instituit. Interea Gotarus sumendi de Erico supplicij gratia, pu-
 gnæ exercitum comparat. Econtrario Frotho cum magno clavis apparatu Nor-
 uagiam petit. Cum ad insulam Reuso pariter appulissent, Gotarus Frothoniani

*Leges Frotho-
nis Danarum
regis.*

*Speciosus est
viribus quā
verbis confli-
gere.*

nominis magnitudine territus, pacem per legatos efflagitat. Ad quos Ericus, iu-
uerecundus, ait, est latro, qui prior concordiam quærit, aut bonis communicare
præsumit. Qui enim obtinere gessit, obtinere debet: ictus ictui opponendus est, li-
uorq; linore pellendus. Cumq; hoc dictum Gotarus attentis eminus auribus ex-
cepisset, quàm poterat clara voce ita inquit: Quisque virtuti militat, prout benefi-
cij meminit. Cui Ericus: Beneficentiã tuam reddito tibi consilio repensati. Quo
sermone egregios monitus omni donorum genere præstantiores indicabat. Et ve
Gotarum accepti consilij ingratum ostenderet, quando coniugem mihi, inquit,
cum vita adimere cupiebas, melioris exempli speciem lacerasti. Solam inter nos
ferrum decernendi ius obtinet. Post hæc Gotarus parum prospera congressione
Danorum classem adorsus occiditur. Cuius regnum Rollerus beneficij nomine
postmodum à Frothone suscepit, quod septeno provinciarum numero rendeba-
tur. Eundem quoq; Ericus collata sibi quondam à Gotaro provincia muneratus
est. His gestis, Frotho per summam ac securam pacem triennium gessit. Inter hæc
rex Hunorum audito gnaræ repudio, adiuncto sibi rege orientalium Olimaro, ad-
uersum Danos biennio belli apparatû contraxit. Igitur Frotho non solum indige-
nas, sed etiã Noruagienses, ac Sclauos in copias vocat. A quo Ericus hostiles spe-
culatum acies missus, Olimarum qui classis magistratû acceperat, Hunorum rege
terrestres ductante copias, haud procul Ruscia reperit, quem taliter affati cœpit:

Quid sibi vult queso belli grauis iste paratus?

Aut quò classe potens rex Olimare ruis?

At Olimarus.

Fridleui natum nobis incesse re cordi est,

Et quis es audaci talia voce rogans?

Ad quem Ericus.

Vincendi inuictum subijt spes irrita mentem,

Frothonem nullus exuperare potest.

Contrà Olimarus.

Quicquid contingit primo, semel accidit, & res

Non sperata satis saepe subire solet.

Qua sententia à nemine nimium fidei: fortuna reponendum esse perdocuit. De
inde Ericus Hunorum agmen exploraturus obequitat. Quod Ericum præteriens,
inuicemq; ab ipso præteritum, primam ortiuo sole aciem, postremã occiduo præ-
buit. Itaq; penes quem tot millium regimen foret, ab obuijs sciscitatus est. Quem
Hun fortè conspiciens, rex hic Hunorum erat, speculandi ministerium acceperat
cognouit, perquiriq; quod percunctatori vocabulum foret. Ericus se ubiq; ad-
uentantem, nec vsquam compertum vocitari perhibuit. Rex item admoto inter-
prete, quid Frotho operis exerceret interrogat. Cui Ericus: Nunquam Frotho
domi inimicum præstolatur exercitum, nec hostem in ædibus operitur: pernox
enim & peruigil esse debet alienum appetens culmen: nemo stertendo victoriam
cepit, nec luporum quisquam cubando cadauer inuenit. Quem rex exquisitis di-
ctorum sententijs callere cognoscens, hic ait fortasse Ericus est, à quo filiam meã
falsi criminis insinulatam accepi. Qui continuo prendi iussus, nō decere, inquit,
vnum à pluribus abripi. Quo dicto nō modo regis animũ complacuit, sed etiam
ad ignoscendi sibi voluntatem perduxit. Cuius impunitatis causam potius à cal-
liditate quàm beneuolentia profectam constabat, cum ob hoc maxime dimittere
tur, vt Frothonem nunciata multitudinis rumore terretet. A quo cum reuersus
explorata referre iuberetur, sex classium senos reges, earumq; quamlibet quina
nauium millia complectentem vidisse se retulit, quarum vnamquãq; trecento-
rum remigum capacem esse constaret. Quemlibet vero totius summæ millena-
rium quaternis alis contineri dicebat. Volebat autem millenarium mille, ac du-
centorum capacem intelligi, cum ala omnis trecentorum numero compleatur.
Cunctante vero Frothone, quid contra tot acturus esset, attentiusq; subsidia cir-
cumspectante: probum, inquit Ericus, audacia iuuat: acri cane occupandus est vr-
sus: molossis quippe non imbellibus auiculis opus est. Quo dicto Frothoni contra-
hendæ

Nemo unquam
stertendo victo-
riam cepit
consecutus.

25

30

40

50

hendæ classis consilium præbuit. Qua instructa aduersum hostem nauigatio tēditur. Igitur insulas quæ Daniā orientemq; interiacent, prælijs subigunt. Vnde procedentes naues aliquot Rutē classis offendunt. Quarum cum Frotho paucitatem incescere deforme duxillet, a macro, inquit Ericus, & tenui petendus est cibus. Raro pinguescet qui cadit. Neq; enim mordendi potens est, quem vastus occupauerit follis. Quo documento regi irruptionis edendæ ruborē excussit, eūq; mox ad paucitatem multitudine lacescendam perduxit, vtilitatem pudori præferendam significans. Post hæc ad Olimarum processum est, qui multitudinis segnitie excipere hostem, quā aggredi præoptabat: quippe Ruthenorum nauigia incompolita, minusq; ob granditatem ad remigium habilia videbantur. Sed ne ei quidem numerositatis potentia profuit. Inusitata nanq; Ruthenorum multitudo copijs quā virtute præstantior, robustæ Danorum paucitati victoriam tradidit. Frotho cum patriam repetere vellet, inauditum nauigationis impedimentum expertus est. Quippe crebra interfectorum corpora, nec minus scutorum, hastarumq; fragmenta iactante æstu vniuersum maris constrauerant sinum. Itaq; portus non angusti minus, quā olidi erant. Igitur medijs obstrictæ cadaueribus hæserē puppes. Nec putria quidem ac circumflua corpora remis abigere, aut contis propellere poterant, quo minus vno sublato, mox aliud aduolurum impelleret classē: bellum cum mortuis obortum crederes. Nouum contra exanimis dileri men extabat. Igitur Frotho conuocatis quas vicerat gentibus, lege cauit vt quisquis paterfamiliās eo conciderat bello, cum equo omnibusq; armaturæ suæ insignibus tumulo mandaretur. Quem si quis vespillonum seclēta cupiditate tentasset, pœnas non solum sanguine, sed etiam inhumato cadauere daret. Busto atq; inferijs cariturus. Siquidem par esse credebat, vt alieni corruptor cineris, nullo funeris obsequio donaretur, sortēq; proprio referret corpore, quā in alieno perpetrasset. Centurionis vero, vel Satrapæ corpus rogo propria naue constructo, funerandum constituit. Dena autem gubernatorum corpora vnius puppis igne consumi præcipit. Ducem quempiam aut regem interfectum proprio iniedum nauigio concremari. Tam scrupulosam ducendis interfectorum funeribus obseruationem præstari voluit, ne promiscuos exequiarum ritus existere pateretur. Iamq; cuncti Ruthenorum reges, Olimaro Dagoq; exceptis, Marte conciderant, bella quoq; Ruthenos ex Danorum imitatione celebrare præcepit, ac ne quis vxorem nisi emptitiā duceret, venalia siquidem connubia plus stabilitatis habitura censebat, tutiorem matrimonij fidem existimans, quod precio firmaretur. Præterea si quis virginis stuprum vi petere ausus esset, supplicia abscissis corporis partibus lueret, eloqui mille talentis concubitus iniuriā pensaturus. Deceunt etiam vt quisquis militiæ deditus, spectatæ virtutis titulum affectaret, impereret vnū, exciperet duos, tres modica pedis retractione vitaret, quatuor fugere non erubesceret. Aham quoq; super militum stipendijs consuetudinem a subiectis sibi regibus obseruandam edixit. Patrium domesticumq; militem hyberno tempore ternis argenti talentis donari iussit, gregarium aut conductitium binis, priuatum ac militiæ laboribus defunctum duntaxat vno. Qualege virtuti iniuriā afferebat, conditiones militum non animos æstimans. In quo quidem erroris argui poterat, cum familiaritates meritis anteferreret. Post hæc interrogatus a rege Ericus, an Olimari copias Hunorum æquaret exercitus, carmine sic eloquiorus est:

*Hercule deprendi nulli numerabile vulgus,
Vulgus cuius erat terra nec vnda capax.
Colluxere ignes crebri, sylua omnis obarsit,
Index innumera flamma cohortis erat.
Calcibus obruta tellus subfedit equinis,
Edebant rapidos stridula plaustra sonos.
Ingemuere rota, ventos auriga premebat,
Vt tonitrum currus assimulasse putes.
Vix armatorum cœtus sine lege ruentes,
Ponderis impatiens pressa ferebas numus.*

*Ruthenorum
gumstrago.*

Obmugire aër visus mihi, terram moueri,

Tantus in externo milite motus erat.

Nam quindena simul vexilla micantia vidi,

Quodq; ex his centum signa minora tenet.

Post quorum quoduis poterant bis dena videri

Signorum numero: par erat ordo ducum.

*Huni periculi
tantar incidia.*

Igitur Frothone quid contra tot opponeret perquirente, redeundum docet, patiendumq; hostes propria primum immanitate consumi. Obeditum monitui est. Neque enim minore studio probatum consilium quam editum fuit. At Huni per auia solitudinesq; progressi, nusquam repertis comitatibus, passim inedia periculi 10
rari coeperunt. Quippe regio valta ac palustris exibat, nec erat vllum egestatis subsidium reperire. Tandem fuis comensq; iumentis, tam vehiculorum quam victus inopes spargebantur. Cæterum error par fami periculum erat. Non equis, non asinis parcitur, non fœdis aut putribus abstinetur. Postremo ne canibus quidem temperatum est, ne phas omne morientibus licitum fuit. Nihil enim tam difficile, quod necessitas suprema non imperet. Ad vltimum fame exhaustis publica clades incessit. Efferebantur absque cessatione corpora, cunctisq; exitium formidantibus, nulli miseratio pereuntium fuit, humanitatem quippe metus excluderat. Primum itaque regem paulatim defecere cohortes, deinde centuriatim defluxit agmen: deseruit cum quoque Vggerus vates, vir ætatis incognitæ, & supra hu- 20
manum terminum prolixæ, qui Frothonem transfugæ titulo petens, quicquid ab Hunis parabatur, edocuit. Inter hæc Hithinus rex aliquantæ Noruagienſium gentis, Frothonis classem centum quinquaginta nauigijs accedebat. E quibus duo decim lectis, propius navigationem cœpisti habere, erecto in malum scuto socios aduentare significans. Qui regi in proximum amicitia: gradum receptus, magnum copijs eius attulit supplementum. Eidem postmodum cum Hilda Hogini Iutorum reguli filia, spectatæ admodum opinionis virgine, mutuus amor incessit. Quippe nondum inuicem conspectos, alterna incenderat fama. At ubi mutux conspectionis copia incidit, neuter obtutum ab altero remittere poterat, adeo 30
pertinax amor oculos morabatur. Interea Frotho distributo per municipia milite, diligentius impensas hybernis comitatibus necessarias conuectabat. Sed ne sic quidem onerosum impensis exercitum sustentare suffecit. Par propemodum Hunorum cladi pernicies incidit. Igitur ad inhibendum aduenarum confluxum, classe in Albiam missa, ne quid traieceretur, curæ habuit. Cuius duces Reuillus & Meuillus fuere. Soluta hyeme Hithino, Hoginoq; socialem exequi piraticam placuit. Ignorabat enim Hoginus suam à sodali filiam adamari. Erat autem is corporis habitu præstans, ingenio peruicax, Hithinus vero corpore perquam decoro, sed breui exitit. Cæterum cum Frotho sustentandi exercitus sumptum in dies difficiliorem aduerteret, Rollerum in Noruagiam, Olimarum in Suetiam, Onetum regem, & Glometum piratarum præcipuum ad Orcades petendorum comitatu 40
gratia dirigit, proprias cuiq; copias tribuens. Triginta reges sequebantur Frothonem, qui ipsum amicitia vel obsequio colerent. Audiens autem Huni, dimissas à Frothone copias, nouum recentemq; militem contrahit. At Hoginus filiam suam Hithino despondit, coniurato inuicem vter ferro perisset, alterum alterius vltorem fore. Autumno petitores comitatu redeunt, trophæis quam alimentis locupletiores. Rollerus enim provincias Summoriam & Normoriam, occiso earum rege Arthorio, velligales effecerat. At Olimarus Thoriā Longum Ianitorum atq; Helsingorum regem, duosq; alios haud inferioris potentix duces, Hestiam quoq; & cum Olandia Cutetiam, sed & insulas Suetiæ præsentas celeberrimus Barbariæ domitor triumphauit. Itaq; septingenta reducebat nauigia, duplicato educto- 50
rum antea numero: Onetuo vero & Glometo, Hithino quoq; & Hogino Orcadum trophæa cessere. Hisdem cum nongentis nauibus reditum est. Etiam quasitilæ sumptus, conuectæq; raptu impensæ alendis abunde copijs suppetebant. Cæterum viginti regna imperio Frothonis adiecerant, quorum reges triginta prædictis adiuncti, Danorū partibus militabant. Hac virium fiducia cum Hunis pugna conficitur.

feritur. Cuius prima dies tanta intersectorum strage reerudit, ut præcipui tres Rusciæ fluuij cadaueribus velut ponte constrati, peruij ac meabiles fierent. Præterea quantum quis itineris per triduum equo conficere posset, tantum locorum humanis cadaueribus completum videres, adeò spatiosa cædis vestigia erant. Itaq; prælio septem dies extracto, occidit rex Hun. Cuius frater eodem nomine inclinatam Hunorum aciem conspicatus, cum sua se cohorte dedere cunctatus non est. Eo Bello septuaginta ac centum reges, qui aut ex Hunis erant, aut inter Hunos militauerant, submisere se regi. Quem numerum Ericus superiori signorum expressione complexus fuerat, cum Hunorum multitudinem Frothone percontante distingueret. Igitur Frotho vocatis in concionem regibus, sub vno eodemq; iure degendi normam imponit. Præfecit autem Olimarum Holingardix, Onewum Conogardix, Hun vero captiuo Saxoniam tribuens, Reuillum Orcadibus donat. Prævincias Helsingorum, Iarnberorum, & Ianitorum, cum vtraq; Lappia, Dimaro cuidam procurandas attribuit. Dago Hestix regimen erogauit, quorum vnumquenq; certis tributi legibus onerauit, obsequium beneficio applicans. Itaq; Frothonis regnum Rusciam ab ortu complectens, ad occasum Rheno flumine limitatum erat. Interea Hithinus apud Hoginum quorundam obreptatione infimulatus est, quasi filium eius ante sponsalium sacra stupri illecebris temerasset, quod tunc immane cunctis gentibus facinus habebatur. Igitur Hoginus credulus auribus rem falso nunciatam excipiens, Hithinum regia apud Sclanos stipendia colligentem, classe lacessit, confertaq; manu victus Iuliam periit. Itaq; statim à Frothone pacem internum labefactauerat bellum, primi q; indigetes regiam detrectauere legem. Quamobrem Frotho missis qui simul eos accerferent, scrupulosius causam simultatis inquit. Qua cognita, iuxta legis à se latæ formulâ pronunciauit. Videns autem ne sic quidem eos in gratiam reduci posset, patre filiâ pertinacius reposcente, litem ferro decidendam edixit. Id quippe solum dirimendæ controuersix remediū videbatur. Inita pugna Hithinus acerrima perstrictus plaga, cum sanguine & viribus corporis deficeret, insperatam hostis elementiam expertus est. Hoginus siquidem promptissimam occidendi ipsius facultatem adeptus, formæ tamen eius, & iuuentæ miseratione scuitiam mansuetudini cedere coëgit. Itaq; ne ephebum inter extremi spiritus momenta palpitantem extingueret, abstinuit ferro. Olim nanq; impuberem, aut inuolidum vita spoliare rubori deputabatur. Adeò cuncta verecundiæ momenta prisca pugilum fortitudo seruabat. Ita Hithinus sociorum opera ad naues relatus, hostis beneficio seruatus est. Idem septimo abinde anno apud insulam Hithinso pugnam exorti, mutuis vulneribus consumpti sunt. Felix Hoginus foret, si circa deuictum semel Hithinum seueritate potius quam elementia usus fuisset. Ferunt Hildam tanta mariti cupiditate flagrasse, ut noctu intersectorū manes redintegrandi belli gratia carminibus excitasse credatur. Eodem tempore Alrico Sueonum regi aduersum Gestiblundum Gothorum regem atrox incidit bellū. At Gestiblundus viribus minor, Frothonē supplex accessit, se ac regnū percipiendæ opis gratia dediturus. Qui mox Skale Scanico, atq; Erico in subsidium receptis, cum supplementis militū redit. Cumq; militiæ procursum in Alricum effundere statuisset, Ericus prius filium eius Gunthionum, Vermis ac Solongis prælatum censuit impetendum, oportere asserens festum tempestate nautam proximum captare litus. Præterea radicem inopem raro virere truncum. Igitur irruptione facta perit Gunthionus, nomenq; eius tumulus refert. Audiens Alricus interemptionem filij, vltum ire deproperat. Conspicatus hostes Ericum clandestino accersitum colloquio, recensitis patrum suorū fœderibus, ut Gestiblinde militiam detrectaret, orabat. Quod Erico pertinacius abnuente, cum Gestiblindo dimicandi licentiam flagitat, priuatam pugnam publicè proferendâ existimans. Quem Ericus senectute armis inhabilem referens, tristeq; eius valetudinē maxima cum ætatis excusatione prætendens, se eius loco obtulij pugnaturū, probrosum docens, si duellum præstare refugeret, pro quo bellū commissurus venisset. Hinc abiq; cunctatione dimicatum est. Occiso Alrico Ericus quam grauissime affectus, ægre compertis remedijs, serū incolumitatis regressum

Incredibile
minu strage.

Inuoluitum vi
tæ spoliare quā
di pueri de-
putatur fatis.

Qui bellum
missus est
ut si duellum
præstare nollet,
probrum com-
traheret.

habuit. At Frothoni ipsum occubuisse falso fama vulgauerat, mentemq; regis magno ob id mœrore torquebat. Quam tristitiam Ericus redivit sui beneficio dispulit. Quippe Suetiam, Wermland, Helsingiam, atq; insulas Solis, opera sua Frothonis adiectas imperio nunciabat. Quem mox Frotho deuiotarum ab eo gentium regem constituit, ac præterea Helsingiam ei cum vtraq; Lappa, Finnam quoq; & Estiam annuo stipendiorum iure contulit. Nemo ante ipsum Sueticorum regum Erici nomine censebatur, ab ipso autem in cæteros vocabulum fluxit. Eodem tempore regnabat Alfin Hetmarchia, filium habens Asmundum. Biorno vero in Wik prouincia, cui Asuitus filius erat. Accidit autem Asmundum parum prospere venationi intentum, dum feras aut canibus occupare, aut cassibus excipere pergeret, irruente fortè caligine longius à retarijs auio fuisse calle diuulsum, vastaq; pererrantem iuga tandem equo & vestibibus destitutum, fungos & tubera peredisse, ad vltimum in Biornonis regis penetralia fortuito deuenisse progressu. Præterea ipse filiusq; regis conuictu paulisper habito, ad confirmandum inter se amicitiae cultum omnibus coniurauere votis, quencunq; eorum vita prolixior excepisset, mortuo contumulandum fore. Tantis enim societatis eorum atq; amicitiae vigor extabat, vt neuter altero satis absumpto, lucem prorogare statueret. Post hæc Frotho omnium subiectarum sibi gentium manu contracta classe Noruagiam petiit, Erico terreum agmen ducere iusso. Humanæ siquidē cupiditatis more quo plura possederat, plus affectans, etiam vastissimam atq; horridissimam orbis terrarum partē ab hoc iniuriæ genere intentatam existere passus non est. Aded opū accessio auiditati incrementū asserere consuevit. Igitur Noruagenses abiecta defensionis spe, rebelandi fiducia defecti, in Halogiae fines maiore ex parte profugere cœperunt. Sukla quoq; virgo seruandæ castitatis causa patriæ se subduxit, bellicis quam nuptijs exerceri præoptans. Inter hæc Asuitus morbo consumptus, cum cane ac equo terteno mandatur antro. Cum quo Asmundus ob amicitiae iusiurandum viuus contumulari sustinuit, cibo quo veleretur illato. Iamq; Ericus cum exercitu superiora permensus, Asuiti fortè tumultum appetebat: cui Sueones thesauros sine ulla rati, lignibus perfringere collem. Itaq; maioris quam credebatur altitudinis specum aperiri conspiciunt. Ad quem perlustrandum opus erat eo, qui se in illum pendulo circumligatum fune demitteret. Delectus est fortè ex promptissimis iuuenibus vnus, quem quū Asmundus sporta restim sequente intromissum aspiceret, protinus eiecto eo, corbem conscendit. Deinde superne astantibus, ac moderantibus funem, abstrahendi signum porrexit. Qui ingentis pecuniæ spe reducto corbe quam ignotam extracti speciem animaduertent, inusitata facie terri, defunctumq; iedisse rati, proiecta reste in diuersa fugere. Quippe Asmundus tertio oris habitu, ac veluti funebri quodā tabo oblitus videbatur. Qui fugientes reuocare conatus, vociferari cœpit, falso eos formidare viuum. Quem videns Ericus, præcipue cruentati oris eius imaginem mirabatur. In vultu siquidem proflus emicabat sanguis. Quippe Asuitus noctibus rediuius crebra colluctatione læuā illi autē abruperat, sœdumq; indigestæ ac crudæ cicatricis spectaculū apparebat. Igitur à circumstantibus accepti vulneris causam refert iussus, sic orsus est fari:

*Quid stupetis qui relictum me colore cernitis?
Obsolecit nempe viuus omnis inter morsuos.
Mala soli grauis vni manet omnis domus orbis.
Miseri quos hominum subsidij destituit fors.
Mibi specus & iners nox, tenebraq; & vetus antrum
Oculis delicias eripuerunt, animoq;
Hæmus horrens, tumulus patris, & immunditiarum
Grauis æstus minuerunt iuuenilis decus oris,
Habitumq; & validi roboris usum vitiarunt.
Super hæc omnia contra exanimem conserui viam,
Graue luctu subiens pondus & immane periculum,
Laceris vnguib; in me rediuius ruit Asuit,
Stygia vi reparans post cineres horrida bella.*

Quid

*Asmundus etiam
ante viuum cum
Asuiti mortuo
conspicitur.*

*Morsuum qui
fecerat, de no-
cte rebitum
cum aduersa-
rio collucta-
tur.*

10

20

30

40

50

Quid stupetis, qui relictum me colore cernitis?

Obsolescit nempe vivus omnis inter mortuos.

Nescio quo stygi numinis ausu

Missus ab inferis spiritus Asuit,

Sævis alipedem dentibus edit,

Infandæq; canem præbuit ori.

Nec contentus equi vel canis esu,

Mox in me rapidos transulit ungues,

Discessaq; gena sustulit aurem,

Hinc laceri vultus horret imago,

Emicat inq; ferro vulnere sanguis.

Haud impune tamen monstrifer egit,

Nam ferro secui mox caput eius,

Perfoditq; nocens stipite corpus.

Quid stupetis, qui relictum me colore cernitis?

Obsolescit nempe vivus omnis inter mortuos.

- Iamq; Frotho in Halogix fines emouerat classem, vbi ad cognoscendam multitudinis suæ speciem, quæ numeri mensuram, capacitatēq; transcendere videbatur, collem à militibus congeri iubet, viritum lapide in aceruum misso. Eundem quoq;
 20 hastis numerandi agminis modum secutus est. Conspicui adhuc colles fidem viventibus præbent. Hic Frotho conferta cum Noruagienſibus pugna, grauem cædibus diem egit. Noctu vtrinque receptui consultum est. Appetente diluculo terrestria per mensus superuenit Ericus. Hic regi certamen suggerit iterandum. Quo bello tanta de Danis strages accepta est, vt æternis nauium millibus solæ centum septuaginta superstites fuisse credantur. Normani vero tam vasta clade deleti
 sunt, vt fama sit, ne quintæ quidem vicorum parti remansisse cultorem. Victor Fro-
 tho pacem per omnes gentes reficere cupiens, vt vniuscuiusq; rem familiarem à
 furum incurſu tutam præstaret, ociumq; regnis post arma defereret, armillam v-
 nam in rupe, quam Frothonis petram nominant, alteram apud Wig prouinciā
 30 habitā cum Noruagienſibus concione, defixit, edictæ à se innocentæ experi-
 mentum daturas, subductis iisdem, in omnes regionis præfides animaduertendum
 minatus. Itaque summo cum præfectorum periculo aurum absque custodia
 medijs affixum triuijs, magnum auaritiæ irritamentum extabat, opportuna rapi-
 næ præda plena cupiditatis ingenia prouocante. Statuit idem, vt nauigantes re-
 pertis vbiunque remis licite fruerentur. Annem vero transituris vsum equi,
 quem vado proximum reperissent, liberum esse concessit. Eodem descendē-
 dum fore constituit, quum priores eius pedes solum attingerent, postremos ad-
 huc vada sublueret. Talium siquidem commodorum beneficia potius huma-
 nitatis, quàm iniuriæ nomine censenda credebat. Cæterum reum capitis fieri,
 40 qui superato amne equi vsum longius expetere præsumpsisset, instituit. Iussit
 etiam, ne quis ædem vel arcem feris obfirmatam haberet, aut rem vllam clauſtro-
 rum custodia contineret, triplicem amissorum restitutionem promittens. Præ-
 terea tantum alieni cibi in comædatione assumi fas esse, quantum vni cœnæ suffi-
 ceret, promulgabat. Quam si quis in capiēdo mensuram excederet, furto obno-
 xius haberetur. Furi vero traiectis ferro neruis in suspendium acto, lupum colla-
 teralem affigi præcepit, vt malitiā hominis acerbitati belluæ similitudo exæqua-
 ret pœnæ. Eandem quoq; in furtorum conscios multam extendi curauit. Ibidem
 septennio iocundissimum ocij tempus emensus, filium Aluonem, filiamq; Osuram
 nomine procreauit. Iisdem fortè diebus Arngimus pugil Sueticus Frothonem
 50 accesserat, qui Seale ſcanicum, quod ab eo olim nanigio spoliatus fuerat, ex pro-
 uocatione laeſſitum occidit. Quo facinore supra modum elatus, aggressus est
 Frothonis filiam postulare. Obſeratas regis aures expertus, Erici Suetici regē-
 tis subsidium flagitat. Quem Ericus hortari cœpit, vt aliquo præclari operis meri-
 to Frothonis sibi fauorem aſciceret, pugnaretq; aduersum Egtherum regem Bi-
 armix, & Thengillum regem Finnimarchiæ, quod ij soli cæteris obſequentibus,

*Normanorum
clades ingens.*

*Antiqui præfata
petram.*

*Finni populi
magica artem
periti.*

Danicum detrectare viderentur imperium. Nec mora, eò exercitum egit. Sunt autem Finni ultimi Septentrionis populi, vix quidem habitabilem orbis terrarum partem cultura ac mansione complexi. Acer iisdem telorum est usus. Nō alia gens promptiore iaculandi peritia fruitur. Grandibus & latis sagittis dimicant, incantationum studiis incumbunt, venationibus callent. Incerta illis habitatio est, vagaq; domus, vbiq; feram occupauerint locantibus sedes. Pandis trabibus vecti, conferta niuib; iuga peteunt. Hos Arngrimus concilianda sibi claritatis causa adortus, obtrivit. Qui quum infelice dimicando fuga dilaberentur, tribus lapillis post tergum coniectis, totidem montium instar hostibus apparere fecerunt. Igitur Arngrimus ludificati visus errore perstrictus, ab insectando hoste exercitum 10 reuocauit, magnarum se rupium interiectu coercitum putans. Iidem postera die congressi, victiq; coniectæ in terram niui ingentis fluuij speciem indiderunt. Itaq; Suetis per summum visus errorem falsa rerum opinione delusis, inusitata aquarum moles obstrepere videbatur. Ita victore vanam aquarum imaginem formidante, fugam impetrauere Finni. Tertio identidem die reparauere bellum, nec iam amplius vllum fugæ efficax remedium fuit. Videntes enim suas inclinari acies, potestati se permisere victoris. Quibus Arngrimus hanc tributi legem instituit, vt recensito Finnorum numero, rheda ferinis pellibus conferta, ab vnaqua; decade loco census, exacto triennio, penderetur. Deinde Egtherum Biarmia ducem duello 20 prouocatum deuicit, indiditq; conditionem Biarmis viritum pellem pro capite persoluendi. Post hæc spolijs trophæisq; auctus, ad Ericum reuertitur. Quem Ericus in Daniam consecutus, multam iuuenis laudem Frothonis auribus instillabat, dignum regis filia affirmans, qui imperio ipsius vltimos humanarum rerum terminos adieciisset. Cuius egregia Frotho merita contemplatus, haud incongruum duxit, eius se socerum exhibere, qui sibi tantis operum titulis, patentem late claritatem struxisset. Sustulit autem Arngrimus duodecim ex Osura filios, quorum hæc nomina subnotaui: Brander, Biarbi, Brodder, Hiarrandi, Tander, Tiruingar, duo Haddingi, Hiorthuar, Hiarthuar, Rani, Angantir. Hi ab adolescentia piratico muneri incumbentes, vno omnes forte nauigio Sampso insulam aduecti, duas 30 in maritimis naues Hialmeri atq; Aruaroddi piratarum reperiunt: quas pugna adorti remigibus vacuefecere, atq; an gubernatores oppressissent incerti, interfectorum corpora suis quaq; transiris aptantes, quæsitos ab elle cognoscunt. Qua de re inæsti, partam floccipendere victoriam, scientes sibi consequentis pugnae discrimen maiore salutis impendio subeundum. Quippe Hialmerus atq; Aruaroddus, quorum iam pridem abrupto gubernaculo tempestas nauigia lacerauerat, alterius excidendi gratia nemus ingressi, ligni rudem extenuauere materiam, conq; truncum dolabris ambientes, donec naualis instrumenti formam vastum robur indueret. Quod quum humeris impositū sociæ cladis ignari deferrent, ab Osuræ filijs recenti oppressorum cruore madentibus lacescit, duo cum pluribus ferro decernere coacti sunt. Nec par quidem congressus extabat, cum geminam bisena 40 manus exciperet. Cæterum victoria numero non respondit. Interfectis enim omnibus Osuræ filijs, oppressoq; ab hisdem Hialmero, victoriae Aruaroddum titulus non fefellit, quem solum ex tanto sociorum agmine fortuna residuum fecit. Qui informem adhuc gubernaculi truncū incredibili libratū nisu tanta vi hostiū adægit corporibus, vt duodecim vnico eius impulsu cōtusos elideret. Ita cuncta admodum bellicarum rerum tempestate depulsa oceanū manus adhuc piratica non reliquit. Quæ res maxime Frothone ad occidentem armis incessendum adduxit, cuius vnicum in propaganda pace studium versabatur. Accersito ergo Erico, cunctaq; famulantium sibi regnorum classe concita, Britanniam innumera aduehitur puppi. Cuius insulae rex manu se imparem nescens (quippe frerum nauigijs vide- 50 batur occludi) Frothone per deditionis simulationem petito, non solum magnitudinem eius adulationis officio prosequi cepit, sed etiam domitoribus gentium Danis suam, patriæq; subiectionem promittit, pensiones, censum, vestigalia, siue quicquid ex peterent, offerebat. Ad vltimum hospitaliter inuitandos curat. Grata Frothoni Britanni humanitas fuit, quanquam doli suspicionem aleret, tam facilis omnium

omniū absq; coactione promissio, tam prompta hostium ante bella deditio, quæ raro sincera fide administrari solet. Lacescebat quoque conuiuij merus, veritos ne clandestinis insidijs appeteretur subeuntis crapulæ laqueis implicata sobrietas. Caterum rarior inuitatorum numerus videbatur, quam vt tuto inuitanti parere possent. Ineptum quoque existimatum in experta hostium fidei credere salutem suam. Quare rex mentium fluctuatione comperta, denuò Frothonem accedit, cum duobus millibus ac quadringentis viris epulaturū accersens, quem antè cum mille ducentis proceribus conuiuium inire poposcerat. Frotho nondum suspicione deposita, quanquam adaucto inuitatorum numero fretus, petendi conuiuij fiduciam mente præsumere posset, subornat qui regionis abdita percurrentes, si quid insidiarum speculando deprehenderent, ocyus intimandum curarent. Cuius rei causa nemus ingressi, reperta castrorum acie, quæ Britannorum copias attinebat, dubium pressere gressum. At vbi res liquidius agnita est, pedem deferre deproperant. Furua siquidem tentoria fuere, & quasi piceis quibusdam obscurata tegminibus, quò minus obtutum propinquantis offenderent. Quo cognito, Frotho validiore procerū manu mutuas dispensat insidias, ne conuiuium incautius adito, opportunis fraudaretur auxilijs. Quibus latebrā nactis, ferēdæ opis signum ad litui sonitum prænotauit. Deinde cum itaruta manu leui armorū genere culta conuiuiū petit. Aula erat cultu magnificentiq; regalis instructa, aulaeis ostro tinctis vndiq; secus obducta, in quibus mirifici luxus operam annotares. Cortina murice picta cōpactos ligno parietes adornabat. Cōstrata pallis nitidioribus pauimēta, quas pede premere perhorresceres. Supernè cernereres crebras micare lucernas, adulas oleo lampades coruscare. Ex acerris quoq; fragrantia fundebatur, quā suauissimus vapor exquisitis cumulabat odoribus. Ambitum omnem frequentibus epulis mensæ cōsepterant. Intextis auro puluinaribus ornabantur accubitus. Cervicalibus sedilia replebantur. Reuerendā aulæ faciem visentibus arridere putares, nec quicq; in tanto paratu, aut visu inconcinnum, aut olfactu triste deprendi poterat. Media dolium q̄de perstabat explēdis aptum poculis, & liquoris immodici capax, vnde haurire effet, quod ingentis ora cōuiuij saturaret. Ministri purpura culti aureos gestantes cyathos, propinandiq; mutus comiter exequentes, cōpositis gradiebantur ordinibus. Nec bubalinorum cornuum, quibus potio promeretur, ysus aberat. Aureis cœna pateris resolvebat, nitidioribus onusta poculis, quæ plerunque fulgentes interstinxerant gemmæ. Iugens omnia luxus repleuerat. Mensæ dapib⁹ luxuriabant, crateris vario potionis genere redundātib⁹. Nec meri simplex vsus extabat, quum petiti late succi vario nectar sapore conficerent. Sapidioribus lances epulis renidebant, quos maximè venatica referferat præda. Sed ne domesticæ quidem carnis obsonia deerant. Parcior domesticis, q̄ conuenis bibendi studium erat. Hos enim securitas incitabat ad crapulā, illis insidiarum cōmētum ebrietatis illecebram dempserat. Dani igitur (vt patriæ pace loquar) siccandis certatim calicibus assucti, ingenti se onerauere vino. Quos Britanni potos admodum conspicati, conuiuium furtim elabi cœperunt, relictisq; intra aulam conuiuiis, summis cōniti viribus valuas regiæ ad motis obicibus, varijsq; impedimentorum generibus obferare, deinde tectis ignem inferre orsi. At Dani qui intrā ædem clauis continebantur incendio pullulāte pulsatis nequicquam foribus ab egressu prohibiti, ipsū mox adorti parietem, eruptionis facultatem petebant. Quem Angli validiore Danorū impulsu labefactari cernentes, mutuis obniti viribus, molibusq; extrinsecus applicatis, nutabundam fulcire congeriem institerunt, quo minus cōuulsus paries clauis exitum aperiret. Qui tandē robustiori Danorum manu cedēs, quorum quo periculum maius, hoc validior conatus extabat, facilē pressis eruptionē contribuit. Tū Frotho classicū succinere iubet, quo manū in insidijs cōstitutā accersiret. Quæ litui sono elangentis excita, dolum in autores retorfit, Britannorum rege extreme cladi cū innumeris suorum copijs tradito. Quo facto geminū Frothoni beneficiū p̄buit, quum & saluti socijs, & hostibus exitio fuerit. Interea Hyberni, crebrescēte Danicæ fortitudinis fama perculsi, quo difficiliore partium suarum irruptionem p̄starent, ferreos terre murices instrauerunt, quibus littorū vetaretur accessus. Vi

*Aula regis
Britannorum
laustissima cū
epulis, tum re
bus alijs in
structissima.*

*Dani potius
avidissimi.*

*Hybernorum
beligerant in
Angliam.*

tur autem Hybernorum gens leui & parabili armatura. Nouaculis comam extenuat; totum occipiti crinem abradit, ne fugiens capillitio teneatur. Ceterum telorum cuspides obuertit instantibus, mucronumq; acumina insequentibus de industria opponere assolet, ac plerumq; post tergum lanceas iaculari, doctior fuga superare, quam bello. Quo fit ut cum victoriam tibi cessisse putes, discrimē immineat. Tam insidiosam hostium fugam Frotho consideratius quam cupidius insectatus, ducē gentis Kernillum acie fudit. Cuius superstes frater, deposita rebellandi fiducia, patriam dedit regi. Captiuam rex prædam militi dispartiuit, uti se totius auaritię expertem, & a nimia rerum cupiditate auersum, solius glorię lucrum appetere testaretur. Itaque post Britannicos triumphos, Hybernasque manubias in Daniam re-

Danorum gloria.

ditum est, annisq; tricenis ab omni bellorum negotio temperatum est. Quo tempore cunctis penē terris eximia fortitudinis laude Danicum nomen inclaruit. Volens itaque Frotho fulgorem imperij sui perpetuo firmitatis habitu prorogare, primum aduersum furta ac latrocinia tanquam familiaria mala ac domesticas pestes seueritatem suam distingere curę habuit, quibus vacuefactę gentes tranquilliorē vitę viū apprehenderent, ne propagatę pacis incessus vllō malignitatis obstaculo lederetur. Prouidit quoq; ne cessante hoste, ciuili patriam lues exederet, aut post exteram pacē domestica grassaretur improbitas. Deniq; in Lutia tanquam in capite regni sui magni ponderis auream armillā triuijs affigi curauit, edictę a se innocentię experimentū tam insignis prædę documēto daturus. Cuius irritamen-

Christi nativitas.

tum quāquam improbas laceraret mētes, ac sinistra sollicitaret ingenia, superabat tamē indubitatus periculi metus. Tanta liquidē Frothonianę maiestatis auctoritas erat, ut etiam aurum rapinę expositū perinde ac firmioribus claustris obsitū tueretur. Cuius rei nouitas, ingentem auctori claritatem conciuat. Qui quū patris latē credibus insignes ubiq; victorias edidisset, oculū omnibus erogare constituit, ut pacis iocunditas bellorū atrocitati succederet, & cladis finis salutis initiū foret. Sed

Veneficę fraus.

& omnium opes ob hoc maxime edicti munimēto vallādas curauit, ne domi raporē inuenirent, quę foris hostibus caruissent. Per idē tēpus publicę salutis auctor mūdum petēdo seruādorū mortaliū gratia mortalitatis habitum amplecti sustinuit, cum iā terrę sopitis bellorū incēdijs, serenissimo tranquillitatis ocio frueretur. Creditum est tam profusę pacis amplitudinē ubiq; æqualem, nec vllis orbis partibus interruptam, nō ad eodē terreno principatū, q̄ diuino ortu simulatā fuisse, cœlitusq; gestum, ut inuliatū temporis beneficiū, p̄sentem temporū testaretur autorem. Inter hæc matrona quædā magicę rei perita, plus sp̄ci in arte sua, quā metus in regis scuitia reponens, filiū petendę furtim prædę cupiditate sollicitat, impunitatē promittēs, quod Frotho facto propemodū confinis extaret, occiduo corpore ægras senilis animę reliquias trahens. Quo materno hortatui peticuli magnitudinē opponente, melius cum sperare iubet, aut maritimā bonę fœtū edituram, aut aliū quempiā casum vltioni repugnaturū affirmans. Qua voce solutū metu filium, hortamēto obsequi cōēgit. Quo factō Frotho perinde ac cōtumelia laceratus, ad diripiendos matronę penates, maximo impetu, studioq; cōtendit, præmissis qui eam cum liberis cōprehensam adducerent. Quod p̄sciens femina, ludificatis p̄stigio hostibus, tœmineā sp̄ciē equina permutandā curauit. Accedēte verō Frothone, maritimę bouis figurā cōplexa, pastū in littore vagabunda petere videbatur: filios quoq; tanq̄ minores corpore vitulos adumbrabat. Cuius monstri rex admirationē caprus, circūiri ipsos, reditūq; eis ad vndas negari iubet. Deniq; vehiculo, quo ob annosi corporis inualitudinē utebatur, excedēs, humi mirabundus cōsedit. At ma-

Frothonis interitus.

ter, quę maioris bellū sp̄ciē sumpserat, p̄tento cornu regē adorta, alterum eius latus cōfodit. Quo vulnere exanimatus, indebitū tantę maiestati exitum habuit. Cuius mortē milites vltione p̄sequi gestiētes, petita iaculis portenta configunt. Quibus interemptis, animaduertūt humana cadauera ferinis capitibus prædita. Ea res maximē p̄stigium detexit. Hic Frothonis toto orbe clarissimi regis excessus fuit. Huius egestis visceribus, salitum corpus triennio procures asservandū curabant, prouinciārū defectionem vulgato regis exitu formidātes, mortēq; eius ob hoc maximē clam exteris esse cupientes, ut vitę simulatiōe propagati iam pridē im-

perij

perij terminos tuerentur, pristinaque ducis autoritate subnixi, consuetam a subiectis pensionem elicerent. Deportabatur itaq; ab eis exanimus corpus, ut iam non fenebris lecto, sed regali vehiculo gestari videretur, tanquam inualido seni, nec satis virium compoti id muneris a milite deberetur. Tantum magnificentię etiam extincto ab amicis tributum est. At ubi putidos artus extrema corripuit sanies, nec tabes reprimi poterat, secus Weram Sialandię pontem regio funere tumulauere corpus, affirmantes Frothonem eo loci mortis ac busti copiam exoptasse, ubi regni eius præstantissima haberetur prouincia.

10 HISTORIÆ DANICÆ LIBRI QUINTI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

SEXTVS.

10 **D**EFUNCTO Frothone, Dani Fridleuū qui apud Rusciā educabatur, falso extinctū rati, quū iam regnū hęredis inopia claudicare, nec in regia gēte cōtinuari posse videretur, hūc sceptro dignissimum arbitrati sunt, qui illustrādi Frothonis gratia, ceteri eius tumulo plenū laudis carnē affigeret, famāq; extincti regis specioso posteris titulo commēdaret. Tunc quidem Hiarnus Danicę admodum poēsis peritus, ut claritatem viti insigni dictorū monumento prosequeretur, præmij magnitudine concitatus, more suo barbarū condidit metrum, cuius intellectū quatuor versiculis editū in hæc verba transcripsit:

Frothonem Dani, quem longum viuere vellent

Per sua defunctum rura tulere diu.

30 *Principis hoc summi tumulatum cespite corpus,*

Æthere sub liquido nuda recondit humus.

Quo carmine edito, autorem Dani diademate munerati sunt. Ita ab eis capitulum regno repensum, imperijq; pondus paucarum literarū contextui donatū est. Adeo exili impendio ingens premium stetit. Eximium exigui poematis premium, famam quoq; Cæsarianę retributionis excessit. Diuus siquidem Julius victoriarum suarum toto orbe editarum scriptorem, illustratoremq; municipio donare contentus extitit. Nunc vero rusticano regnum prodiga plebis humanitas erogauit. Sed ne Africanus quidem in repēdendis operum suorum monumentis, munificentia Danos æquauit. Illic enim elucubrati voluminis merces auro simplici
40 stetit, hic agresti sceptrum incondita versuum paucitas ministravit. Eodem tempore Ericus qui Suetię præfecturam gerebat morbo exanimatus est. Cuius filius Haldanus paterna procuratione functus, quum xij. fratrum Noruagię oriundorum crebris congressibus terreretur, nec oppressioni vindicta suppetere, spe capessendę opis Fridleui tunc Ruscię consistentis copiam profugio periuit. Quem supplici vultu aggressus, secq; ab externo hoste contractum ac contusum deplo-
rans, tristem iniuriarum querimoniam afferebat. Per quem Fridleuus accepto paternę mortis nuncio, supplicem auxilijs prosecutus, Noruagiam armis instructus accedit. Quo tempore prædicti fratres deficientibus a se socijs, intra insulam rapidissimo ambitu fluuio præaltum moliti vallum terrestrem in plano munitionē
50 extenderant, cuius receptaculo freti, crebra vicinos irruptione lacerauerant. Excedentes enim insula, continente extructo ponte perere consueuerant. Quem portę munitionis annexū ita quodā funiculorū regimine moderari solebāt, ut quasi volubili aliquo cardine circūuectus, modo trās flumē iter sterneret, modo occulto restiū ductu supernē retractus ianuę deseruiret. Fuere autem iuuenes hi acres animis, robusti iuuenta, præstabiles habitu corporis, gigantæis clari triumphis,

Hiarnus poeta obscriptum a se super morte Frothonis epitaphium de admiro a Daniā donatur

*Equus Bior-
ni.*

trophæis gentium celebres, spolijs locupletes. Quorundam verò ex ipsis nomina; nam cætera vetustas abstulit, subnotavi: Gerbiorn, Gunbiorn, Armbiorn, Stenbiorn, Esbiorn, Thorbiorn, & Biorn. Hic equum habuisse traditur præstantem corpore, præperem velocitate, adeò, ut cæteris amnem traicere nequeuntibus, hic solus obstrepentem indefessus vorticem superaret. Cuius aquæ lapsus tam in cito ac præcipiti volumine defertur, ut animalia nandi vigore defecta plerumq; pessunda re solcat. Ex summis enim môtium cacuminibus manans, dum per cliuorum prærupta faxis exceptus eliditur, in profunda vallium multiplicato aquarum strepitu, cadit, verùm continuo saxorum obstaculo repercussus, celeritatem impetus eadē semper æquabilitate cōseruat: Itaq; toto alvei tractu vndis vniformiter turbidatis, 10 spumens ubiq; candor exuberat. At vbi scopulorum angustijs euolutus laxius stagnando diffunditur, ex obiecta rupe insulam fingit. Præruptum hincinde iugum eminet varijs arborum generibus frequens, quarū obiectus amnem eminus perui deratione suat. Præterea Biornoni inusitatæ ferocitatis canis extabat, horrendæ qui

*Canis miræ
ferocitatis.*

dem acerbitatis bellua, atque humano conuietui formidolosa, quæ sæpius bis senos sola viros oppresserit. Sed quoniam tradita magis quā cognita referuntur, fidē arbitri penitet. Hæc siquidem, ut accepi, deliciarum quōdam loco habita, Offotigigantis inter pascua tuebatur armentum. At iuuenes latrocinio viciniam inceslere soliti, magnas sæpe strages edebāt: populari penates, armēta sternere, diripere omnia, ingentem agere prædam, spoliatas rebus ædes exurere, mares passim cum fœminis obtruncare, probitatis loco curatum est. Quorum improuidā Fridleuus irruptionem excipiens, omnes ad monimentū refugos egit, occupato eximiarum viriū equo quem præceps metu sessor maturandæ fugæ gratia citra amnem relictū, pontem secū traicere non audebat. Deinde si quis fratrum illorū quempiā interemisset, interfecti corpus auro se repensurū edixit. Qua spe quidam regionū pugilū incitati, nec tam auaritiæ, quā virtutis ardore correpti, conuento tacitè Fridleuo operam se facinori daturus promittunt, salutem admodū deuouentes, ni trunca prædonū capita retulissent. Quorum Fridleuus virtute & promissione laudata, at bitris expectare iussis, solo cōtentus comite, noctu fluvium petit. Ne enim alienis quā proprijs viribus instructior videretur, auxilium virtute præcurrere statuit. Post hæc comitem 30 crebro contusum silice exanimauit, iniecitq; exangue vndis corpus, cui etiam detractum sibi cultum applicuit, eiusdem exuias mutuatus, ut intuito cadauere, periclitationis regis species daretur. Iumentum quoq; quod eum vexerat elcito deinde dustria cruore conpersit, eodem castra repente, necis suæ fidē facturum. Deinde calcaribus subditis medijs equum vorticibus adegit, coq; superato anme delapsus, prætentum munimento vallum per subiectas aggeri scalas transcendere conabatur. At vbi supernè euectus propugnacula manu complexi poterat, illato tacitè pede, ædem quam comestabundi prædones infederant, ignaris vigilibus leui suspensioq; vestigio petit, cuius conclaue nactus sub imminente foribus testudine cōsistebat. Iuuenes siquidem à munimenti firmitate profecta securitas ad erapulam pro- 40 uocabat, arbitantes incitatissimi lapsus fluvium inaccessum fecisse præsidium, qui nec nando traiei, nec ratibus superari posse videretur. Neq; enim vlla amnis pars peruiani vadi copiā dabat. Tum Biorno conuiuiali hilaritate suffusus, egressam vndis belluam per quietem sibi conspectam affirmat, quæ tristes ore flammæ egerēs, continenti cuncta incendio daret. Quamobrem indagandā insulæ latebram esse, aucto nec locorū habitui confidendū, ut nimia securitatis præsumptione extrema incautis pernices afferatur. Nihil enim ita situ munitū esse, cui si humana desit opera, simplex naturæ tutela sufficiat. Præterea summopere cauendū, ne somni sui denunciationem tristior cladis euentus excipiat. Igitur omnes munimētis egressi, totiusq; insulæ ambitū curiosius speculari, reperto caballo, Fridleuū fluuialibus aquis 50 obrutum coniectabant. Equū verò præcipitato sessor transisse rati, perinde ac regis mortis nunciū portis gratulāter excipiūt. At Biorno nocturnarū adhuc imaginum memoria territus, excubijs utendū hortatur, quod periculi suspicionē nondū tūto deposituri viderētur. Ipse deinde capiendæ quietis gratia cubiculū petit, visionē mēte altius repositā habens. Inter hæc equus quē Fridleuus ob vulgandam interitus sui

sui fidem interuentis tantum cruoris effusione resperferat, militum eius castra maculosus irrupit. Qui illico annem petentes, reperiunt serui cadauer, regium existimauere corpus, quod nitida veste cultū stridulus ripe vortex adegerat, quorū maximè errorē cōuerberati corporis turgor adiuuit, cū lacerata contusaq; silicibus cutis, informes oris notas ex angui pallore confunderet. Huius rei indignatione permoti pugiles, qui Fridleuo nuper delendorum prædonum curam sponponderant, præruptum aquæ periculum accedebant, ne promissionis gloriam timidiore voti negligentia respergere viderentur. Quorum cæteri fiduciam imitati, pari cupidine fluium petunt, ni regē vlciscerentur extrema passuri. Quibus visis Fridleuus, pontem continenti committere properauit, receptisq; pugilibus, prima vigiles irruptione prostermit. Residuos quoque consequenter adortus, Biornone excepto, ferro consumpsit. Quem impensiori curatione è vulneribus recreatū, sub sacra obtestationis pignore collegā adsciuit, operaq; eius vri, quā exitio gloriari satius duxit. Indignum quoq; allerebat, tantæ fortitudinis florem prima pubertate decerpium, intempestiua nimis clade consumi. Dani verò Fridleuum aduentantē experti, cuius iam pridem obitum falso didicerant nūcio, missis qui eum accerferent, Hiarnonem regno cedere iubent, quod ipsum precario ac perfundiori gerere videretur, Qui tāto honore defungi nō passus, spiritum pro gloria erogare, quā in obscurā vulgi sortem concedere præoptauit. Quamobrem ne regijs honoribus exutus pristinum fortunę habitum recipere cogere, præsentem armis tueri cōstituit. Itaq; diuidua regio præruptis consternationis motibus agebatur. Alij siquidem ab Hiarnonis paribus stabant, alij Fridleui titulis ob egregia Frothonis merita ad stipulati sunt, hærebatq; vulgi discors suffragium, his præsentium habitum, illis præteritorū memoriam venerantibus: præponderauit tamen Frothonianę recordationis intuitus, eiusq; suauitas maiorem Fridleuo fauoris partem cōciliauit. Pleriq; enim quibus altior sensus extabat, rusticæ conditionis hominem quanquam ad insperatum rerum culmē præter generis ius solo fortunæ beneficio peruenisset, regno submoendum censebant, ne verum honoris hæredē adulterinus possessor elideret. Fridleuus verò Danorum legatos redire iubet, Hiarnonem aut regnum deponere, aut acie secum configere rogatuos. At Hiarno lucis auiditatem honori anteferre, salutemq; gloriæ dispendio quærere morte tristius ratus, dum bello Fridleuum excipit, in lutiam obtritus aufugit, victoremq; denuo reparata manu aggressus, haustis ferro socijs, fugam absq; comite habuit, quam insula, vocabulum ex eius nuncupatione sortita, testatur. Igitur humiliorem animo fortunam expertus, cū se gemina strage omnibus propemodum copijs exutū videret, traiecto in dolum studio, obscurato oris habitu Fridleuū accedit, ipsum quæsis per familiaritatem insidijs necaturus. A quo susceptus, aliquandiu seruitij simulatione propositum occultabat. Siquidē decoquendi salis opificē professus, inter sordidioris ministerij famulos ignobilia exequabatur officia. Cibi quoq; capiēdi tempore discubitu vltimus existere solebat. Præterea balneis abstinebat, ne nudato corpore ctebris vulnere vestigijs proderetur. Quo rex absoluēdæ suspitionis gratia lauari compulso, vt hostē ex cicatricibus cognouit, age, inquit, improbissime latro, qualiter in me cōsulturus fores, si interficiendi tui cupidū liquidō cōperisses? Ad hæc stupefactus Hiarno, ex puocatione te, ait, deprehensum aggrederer, quo maiore demēdæ criminationis copia potiretis. Quem mox Fridleuus sentētiæ suæ exemplo, prouocatum oppressit, tumulo cadauer obruens interfecti vocabulū referente. Qui postmodū a suis propagandæ sobolis gratia, coniugio sibi consulere monitis, cælibem præstare vitam, paterno contendebat exemplo, quod Frothoni coniugis petulantia, graue probrū affixerit. Ad vltimum perseuerantissimis omnium precibus victus, per legatos aggressus est Noruagiæ regis Amundi filiam postulare. Quorum vnus Froco nomine fluctibus internauigandum absumptus, inusitatum moriens prodigiū dedit. Qui p vbi illum confluus vndarum æstus implicuit, sanguis medio enatus gurgite, ita totam ponti faciem peregrino quodam rubore perfudit, vt spumeum paulo anto pelagus procellisq; albidum, mox punicies fluctibus intumescens, alienum a natura sua colorē inducere videretur. Amūdus vero regię petitionis inexorabiliter vota

frustratus, legatis indecentius habitis tyrannidem Frothonis olim Noruagiæ grauius imminerem causam spernendæ legationis asseruit. Frogertha verò (filia hæc Amūdi erat) non modo Fridleui genus intuita, sed etiam factorum claritudinem venerata, conuicio patrem insequi cœpit, quod generum habere spreuisset, cuius consummata nobilitas nec virtute deficeret, nec sanguine claudicaret. Adiecit quoq; prodigialem illam maris faciem, vndis repente in sanguinem versis, quid aliud quàm Noruagiæ cladis interpretem, Danicæ vero victoriæ liquidū extitisse portentum? Quam cum Fridleuus iteratæ legationis officio postularet, perseuerantia repulsatu vincere cupiens, indignatus Amundus, rem à se semel negatam pertinacius flagitari, raptis ad necē legatis improbi peritoris studio crudelius obuiandum curauit, Cuius iniuriæ Fridleuus famam expertus, Haldano ac Biornone aditis, Noruagiam navigatione complectitur. Contrà Amūdus patrio instructus præsidio, obuiam exerit classem. Frocasund appellant sinum in quem classis utraq; coierat, vbi Fridleuus noctu speculandi gratia castris egressus, cum inusitatum quendam ictu aëris sonum comminus percepisset, fixo gradu suspiciēs trium

Мунн трийоло
етиа ин ауре
сирпатетиум
саним.

Dum mare vertit Hythin, ravidosq; interfecat astus,

Auro verna bibit, & lactea pocula ligurit.

Optima conditio serui cui rege creatus

Obsequitur, temere mutatis fortibus hares.

Deniq; post ipsas alituum voces lapsum ab alto cingulum literas carminis interpretes præferebat. Regis quippe Thialamarchiæ filium pueriliter obludentē, gygas Hythiū nomine vtitatum mortalium habitum mutuatus abduxerat, eoq; vltus remige cymba in proximum littus traiecta, Fridleuum tūc fortē speculationis officio fungentē, nauigio præteribat. Quem rex captiui adolescentis opera uti nō passus, præda raptorem exuere gestiebat. Aduersum quē adolescens primū acriori inuectionis genere vtendū esse præmonuit, facilius oppugnandum promittens, dum antē cygnico fuisset carmine lacessitus. Tum Fridleuus sic orsus:

Cum sis gigas tricorpor inuictissimus,

Tuoq; cælum penè exaques vertice,

Cur hoc ridendus ensis fœmen obligat?

Latusq; grande curta cingit framea?

Quid fortē munis pectus ense debili,

Habitusq; corporalis instar negligis,

Sic breuis paruo fretus gestamine?

Iam iam tuum frustrabor audax impetum

Ferro retnso molientem prælia

Ateticulosa cum sis ipse bellua,

Molesq; digno destituta robore

Vmbra fugacis more præceps tolleris,

Speṣtabili clarosq; nactus corpore

Imbelle pectus & pauore lubricum

Membrisq; summe dissidentem spiritum,

Ex hoc tue compago nutat fabrica,

Cum forma felix strage mentis claudicat

Suisq; sit natura discors partibus,

Te laudis ex hoc munus ÷irne deferet,

Nec fortium clarus loco censeberis,

Obscura computandus inter agmina.

Quo dicto gigantem pede manuq; curtatum liberato captiuo coëgit in fugam. Cuius consequenter promontorium petens, egestam antro pecuniam asportauit. Quibus spolijs ouans, creptiq; adolescentis in traiciendo mari navigatione vsus, hoc alacri carmen voce subtexuit.

Sanguine suffusus enses ferrumq; cruore

Pum cum rapidi versauimus in nece monstri

Dum

*Dum te Noruagica cladis moderator Amunde
 Excipit alta quies, quem cum sine lumine mentis
 Nox ignara premat, virtus dilapsa fefellit.
 At nos defunctum membris, opibusq; gigantem,
 Contudimus, vastiq; chaos penetrauius antri.
 Illic congestum raptu, violauimus aurum,
 Et iam fluctuagum tunsis euerrimus aquor,
 Confertamq; ratem spoliis ad litus ouantes
 Remigio reduces agimus, percurrimus undas
 10 Permensore maris carabo, sulcemus alacres
 Hoc pelagus, ne nos hosti lux obuia prodat.
 Ergo leues, totoq; manus conamine nisi
 Atmemur mare, castra prius, classemq; petentes
 Quam roseum liquidis titan caput exerat undis:
 Ut cum remi rumor vulgauerit atq; Frogertha
 Querit egregio partem conamine pradam,
 Blandior in nostrum moueat precordia votum.*

Die postera Fridleuo aduersus Amundum magnò copiarum cōcursu cruentū incidit bellum, quod partim terrestri, partim maritimo certamine gerebatur. Nā
 20 & in cāpis acie explicabantur, & classi nihilominus bellator incesserat. Cumq; res plurimo sanguinis impendio gereretur, Biorno demū inclinata suorum acie solutum nexibus molossum concitauit in hostem, quam ferro obtinere non poterat, canino morfu victoriam adepturus. Quæ res aduersarijs probrosam peperit stragem, cum fortiū phalanx mordicus lacescita profugeret: quorum fuga tristior an turpior fuerit, nescias: erubescendus siquidē Normānorum exercitus erat, quem hostis opem à bellua mutuatus obtulit, nec fraudi Fridleuo fuit, labentē militum virtutē canino reparare præsidio. Occidit hoc bello Amundus, cuius affecla Auo cognomento sagittarius, Fridleuū ad secum dinicandum hortatus, a Biornone se questris ordinis viro regem cum plebeio congregi prohibente lacescit. Cumq;
 30 Biorno sinuato arcu neruo sagittam aptaret, subito emissum ab Auone ipiculum cordis summa transfixit, cuius altera mox sagitta comes medijs digitorum conclusis impacta successit. His tertia superueniēs, in applicatam neruo sagittam incidit. Auo quippe promptissima sagittandi opera eminus vtens, deindustria gestamen tantum hostis offenderat, vt idem in ipsum sibi licere demonstrans, pugilē a proposito reuocaret. Biorno verò nihil ob hoc animi minuens, spreto corporis periculo constanti mente & vultu discrimen iniit, ita vt nec Auonis quicquam ingenio deferre, neq; ex consueta aliquid fortitudine deponere videretur. Itaq; nulla ex parte proposito turbatus, intrepidus duello se credidit. Quo cum vterq; fau-
 40 cius excessisset, aliud itē apud Addarnes mutua laudis æmulatione gesserūt. Interfecto Amundo, Fridleuus acerrimo hoste liberatus, summumq; & securum ociū nactus, ferocissimum ingenium suum voluptati cedere coëgit, traiectoq; in venerē studio, classem instaurat, negatas olim nuptias petiturus. Deniq; navigationē ingressus, quum defecta ventis classe, vicōs alimēta petiturus irumperet, à Grubbo quodam hospitaliter habitus, tandemq; filix eius cōnubio potitus, Olauum vocabulo filium procreauit. Interiecto quoq; tempore Frogertham adeptus, dū patriam parū prospera navigatione repeteret, ignota insula littoribus appulsus, thesaurum humi cōclusum effodere, custodēq; eius draconem vitandi veneni gratia bō vino tergo reiectus appetere cuiusdā per quietē conspecti monitum perdocetur, intentūq; scuto coriū venenatis dentiū moribus obiectare præcipitur. Igitur ex-
 50 peritiēq; visionis causa anguem vndis emergentē adortus, diu in squameū latus irrita tela coniecit: quippe spiculorū impulsū crustata corporis durities frustra-
 batur. Ipse verò coluber crebras admodum spiras agitans; orbiculato caudē flexū tactas obiter arbores stirpitibus euertebat. Caterum crebro corporis tractu cauata ad solidum humo præruptum hinc inde latus effecerat, vt quibusdam in locis aduersos colles media valle sequestrari cōspicimus. Igitur Fridleu⁹ inuicta bellū su-

prema considerans, ima gladio tentat, perfossaq; inguinis parte saniem palpitantis elicit. Qua extincta, pecuniam Hypogeo erutam nauigijs deportandam curauit. Euoluto anno, Biornonem atque Auonem saepius exprouocatione congestos, maxima cura in gratiam reduxit, amicitijsq; odia mutare compulit, quibus etiam filium Olauum, tres annos natum nutriendum concessit. Pellicem verò Iuritham, eandemq; Olauī matrem recepto in commilitium Auoni matrimonio copulauit, æquiori animo repudium laturam existinans, si tanto pugile maritata, pro regio strenuum fortiteretur amplexum. Mos erat antiquis super futuris liberorū euentibus Parcarum oracula consultare. Quo ritu Fridleuus Olauī filij fortunam exploraturus, nuncupatis solenniter votis, deorum eides precabundus accedit, vbi inspecto facello ternas sedes totidem nymphis occupari cognoscit. Quarum prima indulgētioris animi liberalem puero formam, vberemq; humani fauoris copiam erogabat. Eidem secunda beneficij loco liberalitatis excellentiam cōdonauit. Tertia verò protetuioris ingenij inuidētiorisq; studij scemina, sororum indulgentiorē aspernata consensum, ideoq; earum donis officere cupiens, futuris pueri moribus parsimoniz crimen affixit. Ita aliarum beneficijs tristioris fortunæ veneno corruptis, accidit, vt Olauo pro gemina munerū ratione permixta liberalitati parcitas tribueret cognomentum. Quo euenit, vt prioris indulgētiz suauitatem inserta beneficio nota confunderet. Cumq; regressus Noruagia Fridleuus iter per Suetiam haberet, vltro legati partibus assumptis cœlibi adhuc Haldano Hithini filiā, quam monstro quondam eximerat, impetrauit. Interea coniunx eius Frogertha Frothonem enixa est, ab eximia mutuantem largitate cognomen. Itaq; Frothio ob auitæ felicitatis memoriam quam suo nomine referebat, ab incunabulis, primisq; infantiz rudimētis adeo cunctis charus euasit, vt ne humi quidem incedere aut cōsistere toleratus, sinu iugiter atq; osculis foueretur. Ita non vni modo pædago additus, sed quasi communis omnium alumnus extabat. Defuncto verò patre cū duodecimum ætatis annum ageret, Saxoniz regulos Suertingum, & Hancuū imperium detrectantes, ac palam rebellare conatos, acie superauit, deuictisq; gentibus seruitutis nomine pendendi pro capite nummi multam inflixit. Adeo namq; liberalis exiit, vt recenti largitatis consuetudine prisca militiz stipendia duplicaret: neque enim se tyrannorum more communibus vitiis illecebris obiciebat, sed quicquid honestati proximum peruidebat, ardentem appetere, opes in propatulo habere, ceteros largiendo præcurrere, omnes humanitatis officijs anteeunire, & quod difficillimum est, virtute inuidiam vincere contendebat. Cuius rei gratia breui tantam apud omnes claritatem contraxit, vt adolescentulus non modo fama maiorum titulos exæquaret, sed etiam vetustissima regū monumenta transcenderet. Hisdem temporibus Starchaterus quidam Storuerki filius perichlatis naufragio socijs, solus vi aut fortuna delapsus, ob incredibilem corporis animiq; præstantiam hospes à Frothone colligitur. Cuius cum aliquandiu contubernalem egisset, indies cultius, ac decentius habitus, tandem specioso donatus nauigio, maritimas excubias procurando piraticum munus agitare præcipitur. Siquidem excellentius humano habitu corpus à natura sortitus, ita id animi magnitudine æquabat, vt nulli mortalium virtute cedere putaretur. Cuius tam latè patens claritas fuit, vt adhuc quoq; celeberrima factorū eius, ac nominis opinio perseueret. Neque enim solum apud nostros egregijs operū titulis coruscabat, verum etiam apud omnes Sueonum Saxonumq; provincias speciosissima sibi monumenta pepererat, hunc in ea regione quæ Suetiam ab oriente complectitur, quamq; nunc Estonū aliarūq; gentium numerosa barbaries latis sedibus tener, originē duxisse memoriæ proditū constat. Fabulosa autē & vulgaris opinio quædam super ipsius ortu rationi in consentanea, atque à veri fide penitus aliena confinxit. Tradunt enim quidam quod à gigantibus editus, monstruosi generis habitum inuisitata manuum numero sitate prodiderit, asseruntq; Thor deum quatuor ex his effluentis nature vitio procreatas, elis neruorū compagibus auulsiße, atq; ab integritate corporis prodigiales digitorū eruisse cōplexus, ita vt duabus tantū relictis, corpus quod antè in gigantez granditatis statū effluerat, eiusq; formā informi mēbrorū multitudine repræ-

senta-

*Parcarū oracula
super futuris
liberorū
euentibus olim
consultata.*

*Starchateri
pugili celeberrimi
origo.*

sentabat, postmodum meliore castigatum simulacro breuitatis humanæ modulo caperetur. Olim enim quidā magicæ artis imbuti, Thor videlicet & Othinus, alijq; Thor & Othinus profligatos mares callide prodia uenerant. cōplures miranda præstigiōrū machinatione callentes, obtentis simpliciū animis, diuinitatis sibi fastigiū arrogare cœperunt. Quippe Noruagiam, Suetiam, ac Daniā vanissimæ crudelitatis laqueis circūuentas, ad cultus sibi pendendi studium concitantes, præcipuo ludificationis suæ cōtagio resperferunt. Adeo nanq; fallaciæ corū effectus percrebuit, ut in ipsis cæteri quādam numinū potētiam venerantes, eosq; deos, vel deorum cōplices autumantes, veneficiorum autoribus solennia vota dependerēt, & errori sacrilego respectū sacris debitū exhiberent. Quo euenit ut legitima feriarū series apud nos eorundē nominibus censeatur, cum ipsis Latinorū veteres, siue à deorū suorum vocabulis, siue à septeno planetarū numero nuncupatione singulatim adaptasse noscātur. Eos tamē qui à nostris colebantur nō esse, quos Romanorū vetustissimi Iouē Mercuriūq; dixere, vel quibus Græcia, Latiumq; plenum superstitionis obsequium exoluerūt, ex ipsa liquidō feriarum appellatione colligitur. Ea enim quæ apud nostros Thor, vel Othinus dicitur, apud illos Iouis, vel Mercurij feria nuncupatur. Si ergo Thor Iouē, Othinū, Mercuriū, iuxta designatæ interpretationis distinctionem accepimus, manente nostrorum assertione, Iouem Mercurij filiū extitisse conuincitur, apud quos Thor Othino genus, vulgari sententia perhibetur. Cū ergo Latini cōtrario opinionis tenore Mercuriū Ioue editū allexerent, restat ut constante eorum affirmatione, Thor alium q̃ Iouē, Othinū quoq; Mercurio sentiamus extitisse diuersum. Sūt qui dicāt deos quos nostri coluere, cuius quos Græcia vel Latium celebrabat, solū participasse vocabulū, sed istos tanq̃ maiestate suppres ab illis cultū cū nomine mutatos fuisse. Et hæc top Danicæ vetustatis naminibus differuisse sufficiat. Quæ ideo paulisper à me in comune deducta sunt, ut legētib; liquidū fiat, quibus patria nostra ritibus pagana superstitione patuerit. Nunc propositi diuerticulū repetā. Tradunt veteres Starcatherū, cuius supra memini in Wicari Noruagienſium regis iugulo, deorū fauori facinorū suorū principia dedisse, cuius rei tenor tali quorundam assertione cōtexitur. Volens quondam Othinus Wicarū funesto interire supplicio, cū id apertē exequi nollet, Starcatherum inusitata prius granditate cōspiciū, non solū animi fortitudine, sed etiā cōdendorū carminū peritia illustrauit, quo promptiore eius opera ad peragēdum regis exitiū vreretur. Hanc quippe eū dignationi suæ gratiā relaturum sperabat. Quē etiā ob hoc ternis ætatis humanæ curriculis donauit, ut in his rotidē execrabilium operum autor euaderet. Adeo illi consequente flagitio vitæ tempora proroganda constituit. Qui mox Wicarū adiens, inq; eius aliquandiu contubernio diuersatus, infidias obsequio texit. Tandem piraticum cum eo opus ingreditur. Cumq; quodam in loco diutina tempestatum sæuitia vexaretur, ita ventis navigationē frustrātib; ut maiorem anni partem quieti tribuerent, deos humano sanguine propitiandos duxerunt. Itaq; coniectis in urnam sortibus, regis necis victimam deposci contigit. Tunc Starcatherus factō ex viminibus laqueo regem implicuit, pœnæ speciem duntaxat exiguo temporis momento daturum. Sed nodi rigor suum ius exequēs, supremum pendentis halitus rapuit. Cui Starcatherus adhuc palpitanti ferro spiritus reliquias enullit. Cumq; remedium afferre deberet, perfidiam derexit: neq; enim illa mihi recensenda videtur opinio, quæ viminum mollitiē subitis solidatam complexibus ferrei morem laquei peregisſe commemorat. Deinde capto Wicari nauigio, Bemonum quēdam cunctis Daniæ piratis virtute præstantē, maritimum prædonē gesturus accedit. Bemoni nanq; collega Fraccus nomine piratici laboris ædio nuper se eius societati interpolita pecuniæ pactione subduxerat. Tantam autem Starcatherus, ac Bemonus, seruandæ sobrietatis curā habebant, ut nunquam ebriosa sibi potione indulgisſe dicantur, ne præcipuum fortitudinis vinculū cōtinētia, luxuriæ viribus elideretur. Cum ergo profligatis latē prouincijs ardore quoq; tyrannico Rusciā inuasissent, incolæ parum mœnibus armisue confisi, prohibendis hostium incessibus inusitati acuminis clauos obijcere cœperunt, ut quorū reprimere nequirēt imperum, moraretur excursus, taciteq; plantas humus elideret, quibus palam acies resistere trepidasset. Sed ne id quidem impedimenti genus

Fraccus in cōsuetudine præstantissimæ virtutis exemplum.

arcendis hostibus efficax fuit. Neque enim Danis ad eludendam Rutenorum operam calliditas defuit, continuo namque lignea pedibus tegmina submittentes, subiectos plantis aculeos innocuis pressere vestigijs. Est autem ferrum hoc quatuor dissipatum stilis, iisdemque taliter constitutis, ut in quamcunque illud partem casu se eiciat, trium incunctanter pedum æqualitate subsistat. Tum saltus inuios ac nemorum densissima quæque penetrantes, Ruthenorum principem Floccum montanis quibus creperat latebris eiecere. Quo in loco tanto prædæ potiti sunt, ut ne unus quidem extaret, qui non aut o argentoque onustus classem repeteret. Mortuo autem Bemono Starchatherus ab athlethis Biarmensibus ob virtutem aditus, cum plurima apud eos memoratu digna edidisset facinora, Sueonum fines ingreditur, ubi cum filiis Fro septennio feriat, ab his tandem ad Haconem Daniæ tyrannum se contrahit, quod apud Vpsalam sacrificiorum tempore constitutus, effæminatos corporum motus, scænicosque mimorum plausus ac mollia nolarum crepiracula fastidiret. Vnde patet quam remotum à lasciuia animum habuerit, qui ne eius quidē spectator esse sustinuit. Ad eam virtus luxui resistit. Itaque cum Hacone classem in Hyberniam exulit, ne vel ultima rerum humanarum imperia Danicis armis intacta cōsisterent. Ea tempestate rex insulæ Hugletus extabat, qui cum frequēs opibus ærarii haberet, adeo tamen auaritiæ obnoxius extitit, ut datis aliquando calceis, quos studiosi manus commendasset opificis, ligamenta detraheret, submotisque loco suo corrigijs, donum ad iniuriam transferret. Cuius rei deformitate tantum muneris criminis afferebat, ut odium pro gratia percipere videretur. Itaque neminem ex honestis liberalitate prosequi solitus, circa mimos ac ioculatores munificentiae studiis uti consuevit. Oportebat namque ut turpis turpibus commercia familiaritatis impenderet, & vitiatorum tabo oblitus, culpe socios blandimentorum lenocinio demulceret. Fuere tamen ei spectatæ virtutis procures, Gegathus & Suibdaus, qui inter effæminatorum consortia veluti geminæ stercorebus insitæ, conspicuo militarium operum fulgore pollebant. Itaque soli regiarum opum defensores extabant. Igitur prælio inter Hugletum & Haconem cæpto, mimorum greges quibus instabilitatem corporum leuitas peperit, animorum trepidis aciem soluere decursibus, tantaque regis beneficia sola fugæ deformitate pensarunt. Tunc Gegathus & Suibdaus soli tot hostium millibus obiecti, incredibili bellum virtute gesserunt, ut non duorum modo militum, sed vniuersi agminis partes agere viderentur. Sed & Gegathus Haconem sibi pertinacius imminente tanto pectoris vulnere affecit, ut iocinoris suprema detergeret. Illic Starchatherus dum ferro Gegathum petit, acerbissimum capite vulnus excepit, unde postmodum in quodam carmine, non alias tristiore sibi plagam incidisse perhibuit, quod licet discissi capitis partes exteriore pellis ambitu necerentur, latens tamen in vulnere liuor, clausum putredinis contagium occultabat. Victo occisoque Hugleto, sed & Hybernensibus in fugam actis, Starchatherus quoscunque ex histrionibus captiوني casus obtulit, cædendos curauit, satius ratus in scurrarum agmen cuticulæ damno ridiculum dictare supplicium, quam pœna capitis funestum impetrare discrimen. Ita iocularis ministerij, sordidæque conditionis cateruam probroso animaduersionis genere insecutus, obscæno verberum ludibrio mulctate contentus extitit. Tum Dani apud urbem Dufflinam regias opes ærario egestas publico raptu conuelli iusserunt. Tantæ siquidem magnitudinis pecunia reperta fuerat, ut minor partitionis cura cunctis existeret. Post hæc Starchatherus ad inhibendam orientalium defectionem vnâ cum Wino Sclauorum principe delegatur. Qui simul aduersum Curetum, Semborum, Sangalorum, omniumque postremo orientalium exercitus, præliati, claras latè victorias edidere. Eximiæ opinionis gladiator nomine Wisinnus apud Rusciam rupem, quæ Anafal dicitur sede & mansione complexus, vicinas longinquasque prouincias omni iniuriæ genere vexauit. Hic omnem telorum aciem ad hebetudinis habitum solo conspectu redigere solebat. Quamobrem tantam viribus eius audaciâ peperit exclusus vulnere metus, ut etiam illustrium virorum coniuges maritis spectantibus raptas, ad stuprum pertraheret. Cuius sceleris Starchatherus rumore excitus, tollendi auctoris gratia Rusciam petit. Qui quoniam nihil expugnatum difficile habuit, petitum ex prouocatione Wisinnum etiam artis suæ beneficio

neficio spoliatum oppressit. Ferrū quippe ne prestigiatori conspicuum foret, tenui
 admodum pelle contextit, neq; Wilanno aut præstigiij virtus, aut vitium magnitu-
 do, quo minus Starcathero cederet, auxilio fuit. Deinde apud Byzantium inuictæ
 opinionis gigantem, Tannam nomine, corporis viribus fretus colluctâdo deuicit,
 ignotasq; terrarum partes proscripti titulo petere coëgit. Igitur cum nulla fortu-
 næ læuitia vires eius victoria fraudare potuisset, Polonię partes aggressus, athletam
 quem nostri Wasce, Teutones verò diuerso literarum schemate Wilzee nomi-
 nant, duelli certamine superauit. Interea Saxones defectionem moliri, idq; maxi-
 me in animo habere ceperunt, qualiter inuictum bello Frothone præter publi-
 ci conflictus morem opprimerent. Quod optime duello gerendum rati, mittunt qui
 20 regē ex prouocatione lacerarent, scientes cum discrimen omne prompta semper
 mente complecti, animiq; eius magnitudinem nulli proflus exhortationi cessurā.
 Quem tunc temporis maxime adoriendum putabant, cum Starcatherum cuius
 pleriq; formidolosa virtus extabat, negotiosum abesse cognoscerent. Cunctante
 verò Frothone, seq; cum amicis super dando responso collocuturum dicente, su-
 peruenit Starcatherus piratica iam regressus, qui ex hoc maxime prouocationis ha-
 bitum reprehendit, quod diceret regibus non nisi in compares arma congruere,
 eademq; aduersum populares capiunda non esse: per se verò tanquam obscuriore
 loco natum, pugnam rectius administrandam existere. Igitur Saxones Hamam
 20 qui apud eos gymniciis palmis clarissimus habebatur, multis aggressi pollicitationi-
 bus si duello operam commodaret, molem corporis eius aut se repensuros esse
 promittunt, illectumq; pecunia pugilem ad campum conflictui deputatum mili-
 taris pompæ tripudio prosequuntur: hinc Dani Starcatherum regis sui partes ex-
 equuturum ad certaminis locum militiæ insignibus ornati perducunt. Quem Ha-
 ma ætate marcidum iuuentæ fiducia despiciatus, defunctum viribus senem lucta
 quam armis excipere præoptauit. Eundem adortus terræ nutabundum adegerat,
 ni fortuna quæ vinci vetulum non sinebat, iniuriæ relictisset. Ita enim impellentis
 Hamæ pugno obrutus memoratur, vt genibus nixus humum mento contingeret.
 Quam corporis nutationem egregia vltione pensauit. Nam vbi resuscitato poplite
 30 manum expedire, ferrumq; distingere licuit, mediū Hamę corpus dissecuit. Com-
 plures agri sexagenaq; mancipia victoriæ præmium extitere. In Saxones verò post
 Hamæ eadem adco Danorum insoleuit imperium, vt pro cubitalium membrorū
 quolibet indicem seruitutis stipein quorannis pendere cogerentur. Quod agrē fe-
 rens Haneſ, bellum demendæ pensionis cupidine cum animo volutabat. Cumq;
 pertinax amor patriæ mentem in dies oppressorum miseratione pertunderet, spiri-
 tum pro libertate ciuium erogare cupiens, rebellionis studium patefecit. Quē Fro-
 rho traiectis per Albiam copijs, apud vicum Hanofra taliter ab eo nuncupatum oc-
 cidit. Suertingus verò quanquam non minus ciuium afflictatione moueretur, dissi-
 mulato patriæ malo, peruicaciori quā Haneſ ingenio libertatis propositum agi-
 40 tabat. Quod quidem studium dubitari solet virtuti an vitio propius fuerit. Ego ve-
 ro plane id sceleris arguo, quod insidiosa defectionis cupiditas edidit. Nam etsi pa-
 triæ libertatem quærere perutile videbatur, ad hanc tamen dolo ac proditione cō-
 tendere non licebat. Cum ergo Suertingi facinus planè ab honesto desciverit, ne
 vtile id quidem extitisse constabit. Nam speciosius est aperte quem velis incescere,
 odiumq; in propatulo exercere, quā adulterina familiaritate veram nocendi cu-
 pidinem obscurare. Sed quicquid scelere paritur, gloria vacuū est, breuesq; & occi-
 duos fructus habet. Nam sicut lubricus animus est, qui fallendi supercilium clau-
 destinis artibus tegit, ita quicquid dolo affine est, fluxum ac fragile esse conuenit.
 Plerunq; enim crimen in autorem recidere cognitum est: quod & Suertingo cue-
 50 nisse, fama compertum habetur. Qui cum conuiuij simulatione exceptum regem
 incendio consumere statuisset, ab eodem occupatus, tametsi ipsam mutuo pere-
 misset, occiditur. Quo euenit, vt alterius scelus amborum interitus foret. Itaq; etsi
 dolus in hostem efficax fuerit, autorem tamen impunitatis præsidio non donauit.
 Frothoni filius Ingellus succedit, cuius transuersus ab honesto animus, relictis
 maiorum exemplis, totum se petulantissimi luxus illecebris mancipauit. Igitur à

bono rectoq; discolor, vitiaque pro virtute complexus, discissis continentia nervis, intermissisq; regie maiestatis officijs, sordidum luxurie mancipium euasit. Sane quicquid cōpositis moribus obuium, aut inconcinnum erat, excoluit, paterna auitaq; decora scēdissimarum libidinum assuetudine polluebat, clarissimos maiorum titulos improbiis obscurabat operibus. Adeo nanq; libidini vētris obnoxius erat, ut nec patris vltorem agere, nec hostium iniurias propulsare gestiret, nihilq; dum gulę parēret, modeste ac cōtinenter habendum putaret. Egregiū stēma ocio inertiaq; corrumpit, fluxaq; ac voluptariam vitā degens, degenerem spiritum, atq; a parentum vestigijs obliquo longe calle distortum, in obscēnissimas scēditarum voragines pręcipitare gaudebat: fartores, lixas, frixoria, gulę multiplices officinas, variosq; torrendę aut cōdiendę dapis artifices legere, claritatis loco ducebat. Arma verò, militiam, bella, nec ipse quidem vsu discere, nec alios exercitio celebrare sustinuit. Ita abiecto virili studio, scēmineum æmulatus est, quē in omnē culinæ nidorem irrestrictus palati pruritus accenderat. Semper crapulā profans, cunctisq; sobrietatis partibus exutus, indigestam ventris saniem scetido oris anheliu tuctabatur. Nec minus luxuria scēdus quā Frotho militia clarus extabat. Adeo delicijs nimium intempestiua gulę corruptela molliuerat. Cuius intemperantię fastidio Starcatherus ad deferendam Ingelli familiaritatem adductus, petito Sueonum regis Haldani contubernio, ocio negotium prætulit. Adeo ne nimia quidem luxurię assensor esse sustinuit. Filij vero Suctingi veriti, ne Ingello penas paterni facinoris darent, sororem ei in matrimonium contulerunt, vltionem beneficio pręcursuri. Ex qua filios susceptos Frothonem, Fridleuum, Ingellū, atq; Olauum, quem quidem ipsius sorore editum assuerāter iniquitas perhibet. Cuius sororem Helgam, quidam auri opifex obscurę stirpis blanditijs compositus, ac varijs instructus munusculis, quibus muliebris maximē cupiditas capitur, in mutuas faces amatoria comitate pertraxerat. Quippe post obitum regis non existentibus qui paterna in prole merita colerent, custodię inops, tutoribusq; defecta fuerat. Quod cum Starcatherus ex assidua viatorum relatione cognosceret, impunitum fabri luxum praterire non sustinens: quippe ut memorem beneficiorum cultorem, ita promptū insolentię vindicem agere consueuerat, tam inusitata pręsumptionis audaciam vltum ire deproperat, orphanę alumnę vetusta Frothonis merita repensurus. Deniq; peragrata Suctia fabri penates ingressus, vicinum limini locum occupat, pillocolo ne proderetur obscurante. Quem faber non satis doctus vili interdum amiculo validas subesse manus, obiurgatum adeo cius excedere iubet, inter egentium gregem vltimis escarum reliquijs potiturū. At senex ab inolita sibi moderatione patientiam mutuatus, nihilominus ibidem acquiescere, paulatimq; petulantiam hospitis experiri studebat. Procursum nanq; furoris superior impetu ratio refrenabat. Tum faber aperta puellam procacitate aggressus, in eius fortē sinum iactauerat corpus, capitis comam virginis manibus offerens depectendam. Exerto quoque lumbari, operam eius demendis pulicibus expetebat, extorsitq; ut splendidissimę familię scēmina, pollentes amcēnitate digitos sordidissimis femoralibus inserere non erubesceret: deinde credita voluptatis licentia interiori ipsius togę prurientes inferre palmas, instabilesq; manus pectori propius ad mouere sustinuit. At illa noti quondā senis intuitu curio siore pręsentiam capiens, concepto pudore, libidinosę contrectationis petulantiam spreuit, manusq; repulit impudicas, quin etiam armis opus habendū edocens, lasciuioris lusu desistēdum hortatur. Quo viso Starcatherus, qui propter fores pileo caput obscurante confederat, iam tantum hauserat irę, ut vltius colibendę manus impatiens, deposito velamine dextrā distringendo iniiceret ferro. Tum faber qui nil nisi lasciuum nouerat improviso fluctuans metu, vbi rem ad manus peruenisse cognouit, abiecta defensionis spe, in fuga vnicum necessitatis pręsidium circūspexit. Ita q; tam foribus, quarū hostis aditū tuebatur, erumpere arduum erat, quā intra penates percussorē operiri graue. Tandē obstrictus necessitate animus, finem cunctationi posuit, censuitq; certo atq; euidenti periculo appetibilius esse discrimen, cui vel modica salutis spes subesse poterat. Fugam quoq; quanq; periculi affinitate

Intemperantis
vita exēplū

Fuga vnicum
necessitatis
pręsidium.

præarduam, tamen quia ministra opis salutis; propior videbatur, appetijt, moram quæ tanquam expertis subsidij malum inevitabilis; iacturæ capax videbatur abiciens. Sed dum limen occupat à præfidente foribus sene medias cæsus nates, lapso semineccis vestigio concidit. Quippe percussor magnopere cauendum duxerat, ne clarissimas manus turpissimi ciniſſonis exitio commodaret, improbi amoris faces grauius ignominia quam morte mulctatas existimans. Ita à quibusdam calamitosus extincto punitior existimatur. Quo effectum est, vt puella parentum officijs defecta, eruditissimâ moribus feminam ageret, inq; semetipsam quasi seduli tutoris officium exerceret. Cumq; Starcherus circumspectam vndiq; familiam, recenti hospitis iactura indoluisset cognosceret, ignominiam faueij inuectius exaggerandam curauit, insultandoq; sic cepit:

Vnde stupet taciturna domus? quæ causa dolorem

Integrat, aut ubi nunc uxoris ille quiescit,

Quiper ob indignum ferro mulctatus amorem?

Nunquid adhuc fastum luxumq; reservat inertem?

Aut tenet inceptum, primaq; libidine feruet?

Extrahat alternis mecum sermonibus horam,

Hesternumq; odium verbis componat amicis.

Lacior emergat facies, nec plangor in ade

20 *Personet, aut mæstos sinat obtorpescere vultus.*

Scire volens quis virgineo flagraret amore,

Dilectaq; mihi facibus premeretur alumna,

Pilleolum sumpsi, ne toto proderet ore.

Cum faber ille procax lasciuus gressibus intrat,

Hæc illacq; agitans instructo femina gestu

Nec minus ad varios intendens lumina natus,

Castorio cui tegmen erat chlamys obsita limbo,

Instrata gemmis crepide, toga cultior auro,

Splendida nexuerant tortum redimicula crinem

30 *Et varicata vagum stringebat vitta capillum.*

Hinc adoleuit iners animi tumor, ingentumq;

Dinitias genus esse putans, aut exa parentes,

Fortunamq; magis opibus quam sanguine pensans.

Hinc subiit fastus, habitumq; superbia traxit.

Nam miser ob cultum magni se credere cepit,

Ingenuisq; parem ciniſſo, qui pellibus auras

Venatur, crebroq; ciet spiramina tractu,

Qui digitis cineres verrit, qui sepe reductis

Aëra folliculis captat, tenuiq; stabello

40 *Spiramenta creat, torpentesq; excitat ignes.*

Inde puellare gremium petit, appositusq;

Virgo, inquit, mihi pectus comam, tactusq; salacis

** Compressa pulices, & quo cutis vritur aufer.*

Hinc residens antro sudantia brachia pandit

Puluino annixus tereti, cubitoq; reclinis

Ornatum iactare volens, ceu bellua latrans,

Explicat obtorta contracta volumina caudæ.

Illam mei noscens compescere cepit amantem,

Lasciuasq; fugare manus, meq; esse professa,

50 *Parce precor digitis, inquit, stimulumq; coercens*

Contiguum valus vetulum placare memento.

In luctum recidet lusus, Starcherus adesse

Creditur, & lento quid agas disquiris ocello.

Cui faber, imbellem noli palleſcere corum

Pannosumq; senem, nunquam validissimus ille,

a
Forti, Com-
pressa.

Quem metuis tam vulgato vilescere cultu
 Sustinuit, gaudet nitido vir fortis amictu,
 Et vestem pro mente petit, tunc tegmine dempto
 Eripui ferrum, fabrique, pudenda fugacis
 Persecui, patuere nates & ab osse resectæ
 Viscera nudabant: surgo mox, atq; puella
 Ora premens pugno, contusa nare cruorem
 Elicio, tunc labra malis assueta cachinnis
 Sanguine permixto lachrymis maduere, iuitq;
 Stultus amor quicquid blandis commisit ocellis.
 Luserit infelix, quæ ceca libidine fertur
 More furentis equæ, sepelitq; cupidine formam.
 Gentibus externis precio venire mereris,
 Digna mola, ni te falso probet insimulatam
 Elicitus mammis cruor, expugnetq; reatum
 Vber inops lactis: at ego te criminis huius
 Arbitror immunem, sed noli suspicionis
 Ferre notas, aut te falsis permittere linguis,
 Et male carpendam populo præstare loquaci.
 Rumor obest multis, nocuitq; infamia mendax.
 Fallitur exiguo vulgaris opinio dicto.
 Defer auis, venerare patres, memor esto parentum,
 Et proavos metire tuos, stes gloria carni.
 Quis furor incessit quod te faber improbe fatum
 Impulit ingenuam tentare cupidine stirpem?
 Aut quis te virgo claris dignissima fulcris,
 Egrot in obscuram venerem? dic quo potes ausu
 Os cinerem redolens roseis gustare labellis,
 Vel fædas carbone manus in pectore ferre?
 Ac lateri sociare tuo versantia prunas
 Brachia, & assidua duratas forcipe palmas
 Synceris adhibere genis, sparsumq; fanilla
 Complecti caput, & nitidis mandare lacertis?
 Quanta sit in cunctis memini distantia fabris
 Ictus ab his quondam, nomen quippe omnibus unum
 Officii commune manet, sed pectora subsunt
 Ingeniis discreta suis, me iudice præstant,
 Qui gladios & tela viris ad prælia cudent,
 Ingenioq; animos produunt, & corda rigore
 Officii signant, ausumq; labore fatentur.
 Sunt & nonnulli quibus æca testula promit
 Diversas fuso species imitantibus auro,
 Qui torrent venas recoquuntq; metalla, sed ipsi
 Mollius ingenium finxit natura, manusq;
 Eximit quas arte dedit formidine præsit.
 Tales sæpe dolo dum flatilis eliquas ardor,
 Aes teste immixtum, subducunt aurea massis
 Crustula, furituum concha sitiente metallum.

His dictis Starcatherus non minorem ex voce, quam opere voluptatem forti-
 rus, Haldanum repetit, eiusq; militiam proxima familiaritate complexus, nun-
 quam bellorum exercitio abstitit, ita ut abstractum delicijs animum continua ar-
 morum intentione torqueret. Fuere autem Ingello sorores Helga & Afa, ex qui-
 bus Helga toris admodum matura, Afa vero annis minor, connubioq; inhabilis
 erat. Tunc Helgo Noruagiensis postulandæ Helgæ cupidine concitatus, naucm
 conscendit. Cæterum navigationem tanto instruxerat luxu, ut excultorum auro
 velorum

velorum apparatu vteretur, quæ etiam inauratis malis subnixa, purpureis restibus
 tenebantur. Venienti Ingellus votum impetrandum promittit, si modo oblatos
 pugiles ad testandam opinionis suæ experientiam pugna sustinere præsumeret.
 Nec conditione permotus Helgo, quam libentissime se pacto operam daturum
 respondit. Itaq; solenni sponsalium titulo futuræ copulæ pactio consecratur. Per
 idem tempus apud insulam Sialandiam nouem ducis cuiusdam filios inoleuisse
 memoriæ proditum est, apprime viribus & audacia præditos, quorum maximus
 Angaterus exabat. Qui cum eiusdem puellæ competitorum ageret, negatasq; si-
 bi nuptias Helgoni promissas videret, palæstrica illum prouocatione sollicitat, fer-
 10 ro molestiam propulsurus. Approbat Helgo propositas pugne partes, & nuptiarum
 die dimicandi tempus amborum votis condicatur. Confundebatur enim apud
 omnes, quisquis certamen ad dimicandum prouocatus abnueret. Quamobrem
 Helgonem hinc detrectandæ pugnæ rubor, inde gerendæ metus angebat. Siqui-
 dem præter commune prouocationis ius impari manu se laceffitum credebat,
 quod solus aduersum nouem pugnam spondisse videretur. Hæc voluentem,
 sponsa auxilio opus habiturum docet, hortaturq; pugna absteat, qua nihil præ-
 ter mortem aut ignominiam petiturus videatur, præsertim cum eorum aduersum
 quos dimicaturus esset numerum, nulla diffinitionis certitudine clausisset: quam-
 obrem periculo parcat, Starcatherumq; apud Sueones agentem saluti consultu-
 20 rus exposcat, qui indigentibus adesse, & tristes plerunq; casus felici interuentu re-
 dimere soleat. Gratum Helgoni consilium fuit, qui quum paruulo comitatu sum-
 pro Suetiam ingressus, ad nobilissimam eius urbem Vpsalam peruenisset, ingressu
 abstinens præmittit, qui Starcatheru salutationis officio prætentatum ad Frotho-
 nis filia nuptias inuitaret. Qua comitate Starcatherus perinde ac iniuria laceffitum,
 acrius inspectum iuuenem tam ineptæ legationis pœnas daturum respondit, nisi
 charissimi sui Frothonis mentionem mandatis insertam haberet, quod se scurræ
 vel parasiti more lautioris alimonie gratia ad alienæ culinæ nidorem decurrere
 solitum existimauerit. Quod postquam Helgo ex satellite cognouit, regiam in-
 gressus, Frothonis filia titulo consalutatum senem condictæ ex prouocatione pu-
 30 gnæ socium deposcit, cui ob hoc se minus sufficere dixit, quod conflicturæ secum
 partis numerum conditionis modus incertum reliquerit. Quem Starcatherus lo-
 co certaminis, ac tempore cognito, non solum supplicem recepit, verum etiam au-
 xilij promissione firmatum Daniæ cum comitibus repetere iussit, affirmans se
 eius aditum occulto callis compendio quaesiturum. Quo discedente interiectis
 diebus profectionem orsus, si famæ credi fas est, velocitate gressus tantum loco-
 rum diali itinere emensus proditur, quantum præcedentes diebus duodecim per-
 agrasse dicuntur: ita utriq; fortuito vestigiorum concursu vno eodemq; tempore
 destinatos Ingelli penates attigerant, vbi cum Starcatherus ministrorum more
 mensas conuiujs oblitus præteriret, præmemorati nouem plenis deformitatis ge-
 40 stibus toruos ore fremitus dantes, ac more scenico decursantes, in pugnam se mu-
 tua adhortatione firmabant. Sunt qui eos venienti athletæ sauientium canum ex-
 emplo oblatrasse perhibeant: quibus Starcatherus increpat, quod adulterino o-
 ris habitu ridiculam sibi formam consciscerent, patulisq; buccarum restibus lasci-
 nirent, taliter effæminatorum dissolutam mollitiem intemperantiæ suæ luxum de-
 ducere prædicabat. Interrogatus igitur an ei dimicandi virtus suppeteret: non v-
 num tantum, verum quotlibet admissos excipiendi certissimas sibi vires extare
 respondit. Quod audientes nouem, animaduertunt hunc esse quem in subsidium
 Helgonis è longinquo venturum acceperant. Idem ut sponsæ thalamum atten-
 tionibus vallaret excubijs, voluntariam vigiliarum curam amplexus, reductas cu-
 50 biculi fores obicis loco gladio obserat, stationis suæ beneficio securam nuptijs
 quietem daturus. Expectatus Helgo, cum somni stupore discusso, promissum me-
 moriæ subiecisset, armis corpus induendum curauit. Animaduertens autem par-
 uulam noctis adhuc superesse caliginem, cum præstolari veller diluculi tempus,
 cum animo propinqui discriminis negotium volutaret, obrepentis furtim som-
 ni suauitate præuenius, grauatum stupore corpus lecto restituit. Quem ut Starca-

Cum alijs ve-
 li dicatur, ne
 quidem Her-
 culum contra
 duos, hacten-
 accidet, ut v-
 num se nouem
 opponat.

therus prima luce superueniens dormientem vxoris amplexibus inhærere cognouit, importunæ concussionis molestia à quietis ocio reuocari passus non est, ne per ignauiam excitandi officium præsumere, & tam recentis copulæ dulcedinem interpellare videretur. Solus itaq; periculum petere, quam alienæ voluptatis offensione comitem quærere speciosius duxit. Tacitus igitur vestigium retulit, campumq; qui lingua nostra Rolung dicitur, cum contemptu aduersariorum ingressus, sub montis cuiusdam cliuo sessione quæsitæ, aduersum ventis ac niuib corpus præbuit. Tunc ac si verna cæli temperies aspiraret, deposita veste, demendis operam pulcibus dabat. Purpureum quoq; quo nuper ab Helga donatus fuerat, sentibus amiculum iniecit, ne contra saeuientiæ grandinis tela indumentorum umbracula mutuatus videretur. Tunc venientes athletæ, montem ex opposito subeunt, auersumq; ventis sedendi locum petentes, accenso frigus igne depellunt. Denique non viso Starcathero, quendam montis fastigio immittunt, qui tanquam è specula liquidius eius contemplaretur aduentum. Is postquam montanæ celsitudinis verticem conscendit, inde uexa eius parte senem prospicit, scapulis tenus nivali desuper resperione contextum. Percontatur itaq; an is sit, qui promissas pugnæ partes agere debeat. Cumq; se hunc esse Starcatherus astrueret, superuenientes cæteri, pariter ne omnes an singillatim excipere statuisset, interrogant. At ille, quoties mihi, inquit, triste canum agmen oblatrat, simul non vicissim eos abigere soleo? ita se cum vniuersis quam singulis conflagere malle significans, aduersarios prius dictis quam armis contemnendos putabat. Inito conflictu, sex eorum absq; mutuo vulnere receptu prostravit: tres vero residuos, quanquam decem ac septem vulneribus ita ab eis affectus esset, ut maior viscerum pars ventre elaberetur, nihilominus fratrum exemplo consumpsit. Cumq; extis vacuus, labefactis viribus graui sitis angustia premeretur, petendæ potionis cupiditate pergenuens, labentis comminus riuuli lympham exposcit. Quem ut cruore tabidum animaduertit, à polluto eius haustu fastidita aquæ specie temperauit. Angaterus siquidem inter amnis fluentia prostratus, ita alueum eius sanguinis sui rubore consperserat, ut iam non aquis, sed roseo quodam liquore manare videretur. Ita Starcatherus corporis viribus defici, quam eas à tam fœda portione mutuati speciosius duxit. Igitur consumpto penè robore, saxo quod in uicino fortè situm erat genibus aduolutus, paulisper eidem accliuis incubuit: cuius caua adhuc superficies cernitur, ac si illam decubantis moles conspicua corporis impressione signasset. Ego autem hanc imaginem humana arte elaboratam reor, cum veri fidem excedere videatur, insecabilem petræ duriciam ita cæræ molliem imitari potuisse, ut solo innitentiæ contactu humanæ sessionis speciem repræsentaret, habitumq; perpetuæ concauitatis indueret. Cumq; Starcatherum quidam fortè curru præteriens, toto penè corpore sauciatus vidisset, horrore rei pariter atq; admiratione permotus, propius lora defleuit, quærens quid sibi præmij foret, si plagas eius medendi officio prosequeretur. Sed Starcatherus vulnerum acerbitate cruciari, quam fordidæ conditionis hominum ministerio uti præoptans, officium eius ac genus cognoscere institit. Quem cum præconis partibus fungi didicisset, spernere non contentus, etiam conuicio proculcauit, quod cunctis honestatis partibus neglectis, scurrilitatis officia sectaretur, omnemq; vitæ cursum nefanda semper opinione resperferit, & quæstus loco pauperum duxerit detrimenta, nemini innocentiam tribuere, cunctis acensationis iniuriam irrogare paratus, tunc præcipue lætus, cum quid alienis luctuosum rebus incideret, dum in hoc maxime sua defunderet intentione, ut omnium actus insidiosæ explorationis arte cognoscat, & innoxios mores quæsitæ fraudis occasione perstringat. Abeunte eo, superuenit alius opis in delatq; promissor, qui prioris exemplo conditionem fateri iussus, ancillam se cuiusdam in matrimonio habere, eiusq; domino emancipandæ coniugis gratia rusticum opus dependere testabatur. Cuius opera Starcatherus idcirco se uti nolle perhibuit, quod erubescendo connubij genere serules sibi consciuisset amplexus. Cui si quid virtutis suppeteret, fastidita alieni saltem familiaritate mancipij, libera tori particeps frueretur. Quantam porrò huius viri magnitudinem

*Starcatheri
figura saxo
impressa.*

*Starcatheri
impressio
saxo.*

- tudinem existimemus, qui summis vitæ periculis implicatus, tantū se in repellendis auxilijs gessit, quantum in excipiendis vulneribus gesserat. Itaque discedente eo subiens fœmina fortuito senem præteribat incessu. Quæ cum pertergendorum eius vulnerum gratia propius accessisset, in primis quo genere aut officio esset exponere iussa, ancillam se molendi officio assuetā perhibuit. Quam rursūm Starcatherus an prolem haberet percontatus, postquam fœmineam ei sobolem esse cognouit, domum abire, & vagienti filix mammas præbere iussit, perquam deforme existimans, ab extremæ fortis muliercula subsidium mutuari. Quinetiam melius eam proprium sanguinem lactis nutrimentis, quàm aliena vulnera remedijs prosecuturam sciebat. Hanc quoque discedentem iuuenis curru delatus insequitur. Qui cum conspecti senis vulneribus opem laturus accederet, quifnam esset rogatus, agricola se patre natum, rusticiq; laboris operibus assuefactum subiunxit. Cuius Starcatherus natalibus collaudatis, officium quoq; veneratione dignissimum iudicauit, quod talibus vitæ subsidia iusto laboris commercio peterentur, qui nimirum quæstum non nossent, nisi quem fusi sudoris impendio peperissent. Nec immeritò ruralis vitæ habitum etiam excellentissimis opibus præferendum putauit, cuius integerrimi fructus inter splendidam abiectamq; fortunam mediocritatis gremio orti educatiq; viderentur. Ne autem indonatam iuuenis humanitatem relinqueret, chlamydem à se vepribus interiectam oblata dignationis præmium effecit. Accedens itaq; rusticolæ filius, euulsas stomachi partes pristino loco restituit, elapsamq; extorum congeriem nexili viminum complexione perstrinxit. Deinde exceptum vehiculo senem, ad regiones usq; penates pleno venerationis studio deportandum curauit. Interea Helga verbis magnam præ se cautelam ferentibus, virum instruere aggressa, scire se, inquit, Starcatherum mox ut victis pugilibus remearer, absentix pœnas ab eo sumpturum, à quo plus ignauix & libidini quam conditi certaminis fidei indultum existimet. Cui deo acrius resistendum fore, quod fortibus parcere, ignauos odisse soleat. Cuius prædictionem Helgo æque ac consilium veneratus, corpus animumq; capeßendæ virtutis ardore firmavit. Cumq; Starcatherus ad regias esset ædes delatus, vulnerrum dolore neglecto, ocyus curru defiliit, ac veluti toto integer corpore nuptialem irrumpens chalamum, pugno valvas perfregit. Tunc lecto exiliens Helgo, ut coniugis erat consilio doctus, aduersæ eius fronti ferrum immergit. Cumq; secundi vulneris meditatione denuò ferrum adaçturus videretur, Helga toro ocyssime euolans, senem ab imminente exitio correpti vmbonis interiectu defendit: quod tamen ab Helgone validiore ferri impulsu medio tenuis vmbone dissectum est. Ita laudabilis fœmina ingenij amicū auxilio prosecuta, quem consilio læserat, manu seruauit, utq; monitis maritum, ita factis senem protexit. Quæ res Starcatherum ad incolumitatem Helgoni tribuendam adduxit, præfatum parci oportere cui certum virtutis indicium præfens fortitudinis fides exhibeat. Morte siquidem indignissimum prædicabat, quem tanta resistendi fiducia plenum probitatis ingenium exornasset. Idem plagis nondum medicamine procuratis, nec vlla adhuc cicatrice resperlis, occiso ab æmulis Haldano, Suetiam repetens, filium eius Syuardum denicta quorundam rebellionē, paternæ dominationis hæredem constituit. Apud quem diutile conuersatus, cum Frothonis fraudulenter oppressi filium Ingellum transuerso animo actum patris interfectoribus animaduersionis humanitatem atque amicitiam erogasse fama rei crebrescente cognosset, ob tam horridum facinus indignationis aculeis laceßitus, dolenterq; ferens tantæ indolis iuuenem tam inclyti patris filium exuisse, eximium carbonum fascem tanquam opimam sarcinam humeris suis Daniam petiturus impendit. Rogatus ab obuijs, quid tam insolitum onus deferret, Ingelli regis hebetudinem ad acuminis habitum carbonibus se perducturum altruxit. Itaq; expedita & compendiarie semita velut vno spiritu rapidum ac præceps iter explicuit, tandemq; Ingelli hospitio vsus, sedem maioribus destinatam suo more conscendit. Quippe apud prioris seculi reges amplissimum dignitatis gradum obtinere consueuerat. Quem cum regina squalore oblitum sordidisq; & agrestibus pannis videntem ingressa conspi-

*Agricultura
laus.*

*Mens, sepia in
sublimi loco
splendidiore lo-
cet, quam ve-
stis.*

ceret, ob deformitatē cultus parum curiosa hospitis æstinatrix effecta, simulq; vī-
rum ex veste metiens, stoliditatis increpitū quod maiores discubitu præcurrisset,
ac sedem rustico cultu indignam occupasset, loco excedere iussit, ne pulvinaria te-
tiore quā par esset habitu contrectaret. Quod enim ille ex fiducia agebat, stoli-
ditas atq; impudentiæ deputabat, ignara aliquanto splendidius mentem quam ve-
stem i sublimi lucere confessu. Paruit animosus senex, tametsi repulsa æger, inde-
bitamq; fortitudini suæ contumeliam egregio animi temperamento suppressit, ac
ceptum ruborem nec voce nec gemitu profecutus. Nec tamen tacitā doloris acer-
bitatem, prorsus occultare sustinuit. Exurgens enim atq; in vltimā ædis partem se-
cedens, adeo ipsa parietum robora dimissi corporis impulsu contudit: vt teētū rui-
na penē eximia tignorum trepidatione submitteret. Quo euenit vt non solum re-
pulla, sed etiam exprobrata sibi paupertatis ignominia laceffitus, iram suam aduer-
sum contumeliosam reginæ vocē irreuocabili seueritate destingeret. Quem cum
Ingellus à venatione regressus curiosioribus oculis collustratum, nec os vsquā hila-
riter circumferentem, nec se assurgendi officio venerantē animaduerneret, Starca-
therum esse parū blandæ frontis annotatione cognouit. Nam cum manus eius bel-
lico opere duratas, cicatrices aduerso corpore exceptas, acerrimūq; oculorum vi-
gorem attenderet, animaduertit nequaquā enerui animo esse, cuius corpus tanta
vulnerum vestigia confodissent. Obiurgatam igitur vxorem impensius monuit, vt
abiecto irarum supercilio, quem conuicio insecuta fuerat, blandimentis permul-
sum liberalitatis officijs deleniret, ciboq; & potione firmatum benigno recrearet
alloquio, præfatus hunc sibi olim à patre tutorem datum, infantia suā indulgentis-
simum exstitisse custodem. Tum sera senilis animi cognitrix rigore in mansuetu-
dinem verso, quem repulsa affecerat, conuicij amaritudine lacerauerat, ministran-
di studio venerata est, atq; ex hospita indignante, obsequentissimam adulatricem
agere cœpit, curiositatem suam iræ eius apponere cupiens, eo quidem minus er-
rore culpabilis, quo illum celerius obiurgata deseruit. Nec tamen leues eius pœ-
nas pendit, cum loca in quibus fortissimum senem discubitus repulsa fugillaue-
rat, postmodū fratrum suorum cladibus cruentata conspiceret. Nocte vero Ingel-
lo cibum cum Suertingi filijs capiente, apparatus dapibus insistens luxurioso
amensas epulo cumulauit, senemq; ne maturius se conuiuio subtraheret, familiari
inuitatione retinuit, tanquam operosioris escæ oblectamenta solidū virtutis rigo-
rem excavare potuissent. Quibus cum Starcatherus oculos inseruisset, corū vīu
lasciuioze contempto, ne quid externo ritui indulgeret, temperantia qua plurimū
pollebat appetitum suum aduersus deliciarum irritamenta firmavit, ne bellicam
claritatem conuiualibus illecebris absumendam permitteret. Erat enim fortitudo
eius frugalitatis amatrix, aliena nimia ciborum abundantia & ab immoderato da-
pum vīu auersa, utpote quæ aliquo in momento ponendi luxuriā nunquam vaca-
uit, semperq; voluptate omīssa, virtutis respectum egit. Cum ergo verustos conti-
nentia mores, omnemq; pristinae consuetudinis habitū nouo luxu ac lautitia cor-
rumpi animaduerneret, rusticiore escæ paratū appetens, cœnæ sumptuosioris im-
pendium fastiduit. Igitur profusam dapum indulgentiam aspernatus, fumidoq;
ac rancidulo cibo vīus, famem eo sapidius quo simplicius pepulit, ne veræ virtutis
neruos externarum deliciarum contagione, tanquam adulterino quodam dulco-
re remitteret, aut prisca frugalitatis normam inuistatis gulæ superstitionibus ab-
rogaret. Caterum indignanter ferebat assam dapem, eandemq; elixam vīus cœ-
næ sumptibus erogari, edulium pro monstro accipiens quod culinæ nidoribus de-
libutum, factoris industria multiplicis temperamenti varietate perfreuit. Contra-
rio Ingellus proiectis maiorum exemplis, innouando mensarum ritu licentius sibi
quā mos patrius permittebat indulgit. Postquā se enim Teutoniae moribus per-
misit, effeminatae eius lasciuia succumbere non erubuit. Ex cuius sentina in patrię
nostræ fauces haud parua luxuriæ nutrimenta fluxerunt. Inde enim splendidiore
mensæ, lautiores culinæ, sordida coquorum ministeria, variaq; farciminū sordes
manuere. Inde licentioris cultus vsurpatio à ritu patrio peregrinata est. Itaq; regio
nostra quæ continentiam in se tanquam naturalem aluit, luxum à finitimis depol-
pocit.

*Profusum obso-
norum appa-
ratum à Teuto-
nibus in Da-
niam tradu-
ctum.*

poscit. Cuius Ingellus illecebra captus, iniurias beneficijs rependere erubescendū non duxit. neq; illi misera parentis clades cum aliquo amaritudinis suspirio obuersata est. At regina ne propositi irrita abiret, iram senis donis optime propulsandam existimans, mirifici operis vittam proprio capiti detractā gremio cœnitantis apposuit, beneuolentiā eius quia virtutem hebetare nequiuerat, mercari cupiens. Quā Starcatherus necdum offensæ acerbitate deposita, in os ferentis reijciens, plus contemptus quā venerationis in eo munere repositum arbitrabatur: prudentiq; animo egit ne cicatricibus confito, galeisq; assueto capite, insolitum effœminati cultus ornamentum exciperet, sciens virilibus comis muliebre redimiculum iniijci non oportere. Itaq; repulsam repulsa virtus, contemptum suum mutua aspernatione pensauit, tantum se penē in vindicando rubore gerens, quantum gesserat in sustinendo. Veterani nanq; bellatoris animus Frothonis cultum inextricabilibus amicitia hamis complexus, torq; ac tantis munificentia eius meritis inuitatus, ad abijciendum vitionis propositum nullo indulgentia blandimento seduci poterat, quo minus debitam beneficijs eius gratiam etiam post fata referre satageret, extinctoq; vicissitudinem humanitatis rependere curaret, cuius adhuc extantis amantissimum animum, liberalissimamq; amicitia expertus fuerat. Adcō quippe miserrimam Frothonianæ cladis imaginem alte pectori insertam gerebat, ut ab intimo præcordiorum eius secessu, clarissimi ducis respectus conuelli nequireret, atq; ob hoc præsentī beneficio pristina familiaritatis titulum antepone non dubitaret. Cæterum superioris contumelia memoria nihil gratia sequenti obsequio reddidit, lacerati pudoris ignominiam deponere nequiens. Tenacius enim iniuriarum vel beneficiorum imagines fortium quā mollium animis inhaerere consueuerunt. Neq; enim illorum insuevit moribus, qui amicorum prosperum vitæ cursum comitantur, aduersum deserunt, quiq; fortuna magis quā charitati cultum tribuunt, proprijs commodis quā aliena beneuolentiæ propiores. Animaduertens autem pertinax propositi scœmina, ne sic quidem conuiualem a tene hilaritatem elici posse, ut blanditiarum ceptum liberaliori comitate prosequeretur, cumulationemq; hospiti honorem redderet, tibicine de industria modulari iussu, musam qua indignationis eius perseverantia flecteretur instituit, artificialis soni ministerio naturales inclementia neruos elidere cupiens. Sed fistula aut chordarum lenocinium in hebetanda viri pertinacia parum efficax mansit. Auditor enim exhibiturum sibi cultum figmentum magis quā charitatem redolere cognouit. Quo euenit ut elusus opinione sua mimus, statuz magis quā homini canere putaretur, disceretq; ponderosissimæ seueritatis statum frustra scurrarū lulis attentari, inaniq; oris spiraculo maximæ rei molem labefactari non posse. Adcō enim Starcatherus oris habitum indignationis pertinacia firmauerat, ut nulla ex parte consueto infractor videretur. Quippe debitus votis rigor nec tibicæ cantu, nec gulæ lenimento permulsus, plus strenuo viriliq; proposito, quā aurium aut epuli blandimentis tribuendum putauit. Ossē itaque quod vescendo carne spoliauerat in vultum gesticulantis proiecto, plenas aurarum buccas, violenta flatus excussione laxauit. Quo facto, quantum seueritas scenicos plausus fastidiret, edocuit. Ira siquidem obserata aures nulli voluptatis effectui patuerunt. Dignum histrione munus turpi præmio deforme multauit obsequium. Siquidem optimus meritorum æstimator, muneris loco tibicini tibiam erogauit, ac durum mercedis genus molli officio retulit. Itaq; mimus nescias sonorius cecinerit an fleuerit, quam parum in luxuriosis pectoribus fortitudo possideat, effusa lachrymarum acerbitate testatus. Neq; enim qui totum se voluptati substrauerat, quandoque calamitatis incursum tolerare didicerat. Cuius læsio futuras cœnæ clades ominata est. Et bene quidem cultor seueritatis animus vindictæ constantiam pertinaci grauitate complexus, qui quantum alij suauitatis, tantum ex fidibus fastidij traxit, probroso ossis iactu ingrati pensauit officij, plus se valentis amicti preciosis cineribus quā improbis turpissimæ alumni moribus debuisse confessus. Deinde in ampliorē histrionis suggillationem, mox citandū carmen subtexuit. Regina vero virtutem quam debilitare nequiuerat stupens, eius quem frustra beneficijs coluit,

*Constantia
Starcatheri.*

admiratrix euasit. Videns autem Starcatherus eos qui Frothonem opprefferant in summa regis dignatione versari, concepti furoris magnitudinem acerrimo oculorum habitu prodidit, internosque motus externo oris indicio patefecit, occultam animi procellam aperta luminum scintilla testatus. Denique Ingello se regis dapibus delenire cupiente, edulium repulit, quod vulgaris cibi vilitate contentus peregrina admodum obsonia fastidiret, communibusque epulis assuetus, nullius gulam saporis oblectatione palparet. Interrogatus cur fronte tam nubila regis liberalitatis obsequio uti nolisset: repetendi Frothonis filij gratia, Daniam sibi petitam asseruit, nec eius qui petulantis stomachi ingluuiem operosa dapum vbertate farciret: hoc enim familiaris regi Teutonum luxus egerat, ut ex coctas aquis epulis 10 deliciosis satietatis studio rursum igni torrendas præberet. Post hæc Ingelli mores intactos præterire non passus, in eius caput omnem reprehensionis amaritudinem transtulit, impietatis damnatum quod nimis saturitatis usu oscitans, partam edendo crapulam fœda ructatione exhalaret, Saxoniamque imitatus illecebram amplissimis à sobrietate excessibus oberrasset, adeo virtute vacuus, ut ne minimam quidem eius umbram conlectaretur. Maxime autem illi turpitudinis cumulum accedere memorabat, quod in ipso militia tyrocinio vlciscendi parentis immemor neglecta naturæ lege paterni sanguinis carnifices beneuolentia atque officio amplecteretur, iniquissime meritis amantissima charitate complexus, eosque in quos quam acerrime animaduertere debuerat, non modo impunitate donasset, 20 verum etiam conuictu ac mensæ honore dignos iudicasset, à quibus potius capitale supplicium fumendum fuisset. Præterea hic hoc carmine usus asseritur:

Offensor pro
ximus canio-
mandorū præ-
clarum exem-
plum.

*Cedat imbellis vetulo iuuentus,
Et senis crebros veneretur annos,
In viro forti numerosa nemo
Tempora culpet.
Albicet quanquam senio capillus
Permanet virtus eadem vetustis,
Nec fluens etas poterit virile
Carpere pectus.
Me grauis fessor cubito repellit,
Qui boni formam visio prophanat
Dum gula parens nihilum diurnis
Prorogat escis.
Quando Frothonis comes annotabar
Militum semper medius resedi
Ac de sublimis, procerumque primus
Prandia duxi.
Sorte nunc versa melioris aui,
Angulo claudor simulog, piscem
Qui vago captat latebram recursu
Abditus vndis.
Seculo certe solitus priore
Culcius strato recubare fulcro,
Inter extremos premor & referta
Pellor ab aula.
Pellerer far san foribus supinus
Nilatus pulsum paries referret
Et fugam truso facilem negaret
Obuius asser.
Autici risu populi laceffor,
Aduena digno vacuus receptu
Aspero carpor sale, dum loquaci
Mordeor ansu.
Quid noui rumor celeber volutat,*

*Quis tenor rerum, patriæ quis ordo
Cliscerem vestra regionis actus
Aduena nosse.
Ut quid Ingelle vitio sepultus
Vindicem patris remoraris ausum,
Num pii cladem genitoris aequo
Pectore duces?
Quid dapem deses colis? ocioque
Mollior scortis, stomachum reclinas?
An tibi paruo patris interempti
Vltio constat?
Proxime quando Frotho te reliqui
Mente presaga didici quod armis
Hostium certe periturus esses
Maxime regum.
Cumque rus longum trererem viator
Prescius mentem gemitus subibat
Qui quod hinc esses mihi non videndus
Omne finxit.
Proh dolor quod tunc aberam remotus
Extimos orbis populos laceffens
Cum dolo regis iugulum petebat
Perfidus hospes.
Aut enim vindex domini probarer,
Aut comes pœna, sociusque fati,
Et pari gaudens sequeretur beatum
Funere regem.
Non gulam veni dapibus beare,
Cuius enitar vitium ferire,
Nec cuius curam sequar, aut obese
Gaudia ventris.
Nemo me regum prius inclitorum
Exteros iuxta medium locauit*

30

40

50

Cui

*Cui frui primis licuit cathedris
Inter amicos.*

*Suetia veni, spatiosa mensus
Rura, mercedem ratiis affuturam
Si modo chari fruerer reperta
Prole Frothonis.*

*Sed probum querens adij gulosum
Deditum ventri vitioq; regem,
Cuius in luxum studium refudit*

10 Ad hanc vocem tremefacta regina, detractum capiti suo redimiculum, quo
forrè capillitium muliebriter adornabat, efferato seni tanquam beneficio bilem
auerfura porrexit. Quo Starcatherus quamturpissime in os offerentis cum indi-
gnatione reiecto, clara rursus voce recinuit:

*Amoue queso muliebri donum
Et tuo mitram capiti repone,
Insulas nemo Venerem decentes
Fortis adoptat.*

23 *Absonum namq; est ut in arma promptus
Nexili crinis relizetur auro,
Mollibus cultus tenerisq; turbis
Competit iste.*

*At tuo munus refer hoc marito
Cui placet luxus, digitusq; prurit
Dum nates versans volucris rubella
Viscera tractat.*

*Vxor Ingelli levis ac petulca
Teutonum ritus celebrare gestit,
Instruit luxus & adulterinas
Preparat escas.*

30 *Nam nonis palpat dapibus palatum
Captat ignota libitum saporis,
Aestuans ferclis onerare mensas
Lautius omnes.*

*Hæc viro vinum pateris propinat,
Cuncta propenso meditans paratu,
Cocta torrerit inbet & secundo
Destinat igni.*

40 *Pascit ut porcum petulans maritum
Impudens scortum, natibusq; fidens
Gratis admissum tolerare penem
Crimine stupri.*

*Assat elixum, recoquitq; tosta
Prodigio canam meditata luxu,
Negligens morum, vitijq; cultrix
Femina turpis.*

*Hæc procax fastu, Venerisq; miles
Appetens escæ, bene temperatos
Abdicat ritus, simul & gulosas
Instruit artes.*

50 *Rapelum laui patina liquatum
Praditas succo tenui placentas
Prurians aluo petit, ordinesq;
Conchyliorum.*

*Non ego magnum memini Frothonem
Dexteram sibi volucrum dedisse,*

Fæda voluptas.

*Claret Haldani ratiis esse sermo
Quibrevi nobis cecinit futurum
Quod patri gnaro generandus esset
Filius excors.*

*Degener quanquam reputetur hæres
Non opes magni patiar Frothonis
Aduentis lucro fore, vel rapina
More patere.*

*Podicem cocti lacerasse galli
Pollice curto.*

*Quis prior regum potuit gulosus
Viscerum patres agitare sordes?
Aut manu carptim fodicare fœdum
Alitis anum?*

*Fortium crudus cibus est virorum,
Nec reor lautis opus esse mensis
Mens quibus belli meditatatur usum
Pectore forti.*

*Aptius barbam poterat rigentem
Mordicus presso lacerare dente,
Quam vorax lactis vacuare sinum
Ore capaci.*

*Fugimus lautæ vitium popinæ
Rancidis ventrem dapibus fœnentem.
Coctiles paucis placuere succi
Tempore prisco.*

*Discus herbosi vacuus saporis
Aricum carnes dabat & suillas,
Temperans usus nihil immodesto
Polluit ausu.*

*Lacteam qui nunc adipem lignis
Induas mentem petimus virilem
Esto Frothonis memor & paterni
Funeris ultor.*

*Occidet nequam pavidumq; pectus
Nec fugax sati stimulum refellet
Valle condatur lætæ, aut opacis
Incubet antris.*

*Vndecim quondam proceres eramus
Regis Haconis studium secuti,
Hic prior Helgo Begathus resedit
Ordine cænæ.*

*Hic famis primæ stimulum licebat
Aridis perne natibus lenare,
Ventris ardorem rigidi domabat
Copia crustæ.*

*Offulam nemo vapidam petebat
Quisq; communes celebrabat escas
Simplici tantum stetit apparatus
Cæna potentum.*

Vulgus externum fugiebat esum
Nec fuit summis epuli libido,
Ipse rex paruo meminit modestam
Ducere vitam.

Mellei temnens speciem saporis
Combibit tostum Cereis liquorem
Nec parum coctis dubitabat uti
Assa perosus.

Atensa perstabat modico paratis
Exhibens sumptum tenui salino
Ne quid externo variaret usu
Docta vetustas.

Amphoras nemo paterasue quondam
Intulit mensis, dolio profudit
Poculum promus, nec erat catillis
Copia pictis.

Nemo transacti venerator aui
Cantharis iunxit teretes diotas
Nec cibis lancem cumulavit olim
Comptus agaso.

Non breui concha ciathone leni
Prandium vanus decorabat hospes,
Nunc recens morum facies pudenter
Omnia prepsit.

Aere quis sumpto toleraret unquam
Fumus amissi redimi parentis,
Aut loco patris peteret necati
Munus ab hoste?

Quis valens heres, sobolesque, fausta
Talibus iunctum latus applicaret,
Ut viri nervos vacuaret omnes
Pactior turpis?

Vnde cum regum tituli canuntur
Et ducum vates memorant triumphos
Pallio vultum pudibundus abdo
Pectore tristi.

Cum tuis nil enitcat trophaeis
Quod stylo digne queat annotari,
Nemo Frothonis recitatur heres
Inter honestos.

Improbis quid me laceras ocellis
Qui reum patris veneratus hostem
Panibus tantum tepidolique iuri
Credideris ultor?

Vindices quando scelerum probantur
Quo minus mentem pudeat prophanam
Aurum prompto vacuatus usu
Esse peropita.

Saepe nam virtus aliena suenit
Conscium culpa lacerare pectus
Et boni fama premitur malignus
Pectore sensus.

Appetas ortum licet, aut remotus
Occidentali regione degas,
Seusitum mundi medium sequaris
Concitus istinc.

Seu plagam caeli gelidam renisfas
Qua poli vertex patet, impetuque
Versili sphaeram rapit, & propinquam
Despuit vrsam.

Te pudor late comes insequetur
Et graui vultum feriet rubore
Quando magnorum sociata ludis
Concio regum.

Dedecus quem cum maneat perenne
Inter illustres modius venire
Non potest urmas, reprobusque in omni
Climate degas.

Fata Frothoni sobolem dedere
Editam mundo superis sinistris,
Cuius affectum scelus & libido
Sordida cepit.

Sicut in nauis fit ut obsoletum
Fada sentina gremium requirant,
Sic in Ingellum viciosa rerum
Copia fluxit.

Ergo vulgatum veritus ruborem
Angulis pressus patria iacebis
Torpidus fædo lare nec videndus
Agmine claro.

Sorte ium barbam quaticus sinistra
Concubinarum stimulis repressus
Cum tibi pelle querulus perurat
Vocibus aurem.

Cum paucior mentem gelidus repigret
Et patris vindex fieri timescas,
Degener plane, parilisque scorti
Ritibus extas.

Obrui paruo poteris paratu,
Ut quis arreptum iugularet hædum,
Aut ouem cultro teneram trucidet
Gutturis scello.

Ecce Sueringo genitus tyranno
Dania post te putietur heres,
Cuius ignam retines sororem
Fædere turpi.

Dum grauem gemmis nitidamque cultu
Aureo gaudes celebrare nuptam,
Nos dolor probro sociatus urit,
Turpia questos.

Quando te preceps agitat voluptas
Anxius nobis animus prioris
Temporis formam reuocat, monetque
Multa dolere.

Nam secus quam tu scelus aestimamus
Hostium quos nunc veneraris, unde
Prisca noscenti facies molesta est
Temporis huius.

Re magis nulla cuperem beari
Si tui Frotho iuguli nocentes
Debitas tanti sceleris viderem
Pendere panas.

10

20

30

40

50

Tan-

Tantum autem monitus sui incitamento profecit, ut ab enerui & frigescenti animo veluti quadam reprehensionis filice flagrantissimum fortitudinis ignem extunderet. Primum enim rex vacuas carmini aures præbuit, deinde impensiori educatoris sui hortamine concitatus, serum ultionis calorem animo traxit, oblitusq; conuiuiæ, hostem induit. Ad ultimum discubitu euolans, omnem iræ suæ procursum in confessores effudit, ita ut ferrum aduersus Suertingi filios cruenta feruitate nudaret, & quorum gulam mensæ delicijs fouerat, destitcto mucrone iugulum peteret. Hisnanq; continuo trucidatis, sacra mensæ sanguine inuoluit, infirmum societatis vinculum diremit, erubescendumq; conuiuium egregia crudelitate mutauit, atq; ex hospite hostis, ex abiectissimo luxuriæ mancipio truculentissimus ultionis minister euasit. Siquidem industria hortatoris oratio, molli ac teneræ iuuentæ animositatis spiritum ingenerauit, latebrisq; suis extractam reercauit audaciam, extuditque ut grauissimæ cladis autoribus pœna factis debita rependeretur. Exulauerat liquidem probitas iuuenis non expirauerat, quæ in lucem senili suffragatione producta, opus eo maius quo tardius edidit, aliquanto speciosius cruore quam mero calices imbuens. Quam portò industrium existimemus senem, qui disertissima admonitione immensum regalis animi vitium expugnauit, eiusq; loco petruptis nequitæ claustris, efficacissimam virtutis sementem inferuit. Ipse quoq; manum regis pari facinore profecutus, fortitudinem non solum in se plenissimam exhibuit, sed etiam ex alieno pectore erutam reuocauit. Quo peracto sic cœpit:

*Rex Ingelle vale, cuius iam prodidit ausum
Plenum animi pectus, tibi mens in corpore regnat
Auspicio patefacta suo, nec defuit altum
Pectore consilium, quanquam taciturnus aethoram
Extiteris, nam damna mora a probitate rependis,
Torporemq; animi redimis virtute potenti.
Fac age fundamus reliquos, nullusq; periculum
Effugiat, quod quisq; pari ratione meretur:
Cedat in autorem facinus, premat artificemq;
Culpa relata suum, caesorum corpora curru
Excipiant famuli, promptusq; cadauera licetor
Efferat, officijs merito caritura supremis,
Et bustis indigna regi, non funebus illis
Pompa rogusue pium tumuli condonet honorem:
Putida spargantur campis, autumq; terenda
Moribus, infesto maculent rus undiq; tabo.
Tu quoq; rex saeuam si quid sapias effuge nuptiam,
Ne lupa consimilem sibi fœtum gignat, & ex te
Bellua consurgat proprio nocitura parenti.
Dic Rotho perpetuo timidorum irrisor, an ultos
Frothonem satis esse putas, qui funera septem
Vindictæ unius impendimus? ecce feruntur
Exanimes, qui non rebus sed imagine tantum
Imperium coluere tuum, fraudemq; parabant
Obsequio, sed ne semper spes illa subibat
Quod solet ingenuus sua respondere propago
More secutura sortem quam sanguine traxit.
Nunc ergo Ingelle, melius quam tempore lapsa
Letharum dici dominus Daniaq; mereris.
Imberbis quando ductum auspiciumq; sequebar
Miluita rex Hako tue, lasciua perosus,
Ingenia & luxum, nil præter bella colebam,
Exercens animum cum corpore, mente prophanum
Omne relegavi, stomachoq; placentia fugi,*

Fortia complexus animo, namq; arma professus
 Aspera vestis erat cultusq; parabilis olim,
 Rara quies, somniq; breues, labor oia longe
 Propulit, & parco fluxerunt tempora sumpta.
 Non ut nunc quidam quibus insatiata cupido
 In glauie ceca visum rationis inumbrat.
 Horum aliquis vestis operosa tegmine cultus
 Molliter alipedem flectit, sparsamq; renodat
 Casariam, & laxos patitur fluitare capillos,
 Discere saepe foro, turpiq; inhiare lucello
 Gaudet, & hoc studio vitam solatur inertem,
 Venali celebrans commissa negocia lingua.
 Vi violat leges, & ferro iura lacescit,
 Obterit innocuos, alieno pascitur are,
 Stupra gulamq; colit, risu conuiuia mordax
 Insequitur, sic scorta petens ut sarculus herbam.
 Occidit ignauus dum praelia pace quiescunt
 In media si valle cubet, testudine nulla
 Tutus erit qui fata timet, fors ultima viuum
 Queng, rapit, latebra lethum depellere non est.
 At ego qui totum concussi cladibus orbem
 Leni morte fruor, placidoq; sub astra leuandus
 Funere, vi morbi defungar vulneris expertus

Carpit suo
 perbas.

10

20

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI SEXTI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

SEPTIMVS.

30

INGELLO quatuor filios fuisse, ex iisdemq; tribus bello con-
 sumptis, Olauum solum post patrem regnasse, perita rerum
 prodit antiquitas, quem quidam Ingelli sorore editum, incerto
 opinionis arbitrio perhibent. Huius actus vetustatis squalore
 conspersos, parum iusta notitia posteritas apprehendit, ex-
 tremum duntaxat prudentiæ eius monitum memoria vendi-
 cavit. Quippe cum supremis fati viribus arctaretur, Frothoni
 & Haraldo filijs consulturus, alterum terris, alterum aquis regia ditione præesse,
 eamq; potestatis differentiam non diutina usurpatione, sed annua vicissitudine
 fortiri iubet. Ita regnandi inter eos conditione æquata, prior Frotho maritima-
 rum rerum regimine potitus, crebris piraticæ damnis deformis euasit. Infortunij
 causa recentia nautarum coniugia fuere, domesticas tori voluptates externis mi-
 litæ laboribus præferentium. Intericcto tempore natus minor Haraldus maris
 dominationem sortitus, vacuum coniugio militem legit, fraternæ frustrationis
 euentum metuens. Fortuna delectui respondit. Quippe tam gloriosum piratam
 egit, quàm frater inglorium gesserat. Quæ res fraternam ei inuidiâ peperit. Quin-
 etiam eorum coniuges Sygne & Vhilda, quarum altera Suetiæ rege Syuardo, al-
 tera Carolo Gothiæ præfecto orta fuerat, crebra nobilitatis contentione rixan-
 tes, alternos maritorum soluere conuictus. Quo euenit, ut Haraldus & Frotho rei
 familiaris societate conuulsa, communem parientes suppellectilem, plus mulie-
 bris rixæ iurgijs, quàm fraternæ charitatis officijs indulgerent. Sed & Frotho frā-
 tris claritate deformem se fieri contemptumq; sibi strui iudicans, à quodam fami-
 liarium

40

50

liarium occulte cum interfici iubet, quod quem ætate vinceret, ab eo se virtute superari videret. Quo peracto ne scelus à conscientia proderetur, insidiarum ministrum tacite trucidandum curat. Post hæc ut innocentia sibi fidem pareret, notamque sceleris evitaret, quisnam rerum casus inopina germanum clade sustulerit, latius investigari præcepit. Sed neque tot artibus perficere potuit, quo minus eum tacita vulgi notaret opinio. A quo Carolus postmodum quis Haraldum occidisset rogatus, dissimulante ab eo notæ rei quæstionem agi respondit. Quo dicto mortis causam adiecit, Frothone exprobratum sibi latenter patricidium iudicante. Post hæc Haraldus & Haldanus filij ex Sygne Caroli filia suscepti, cum ad necem à patre 10 quærerentur, ab eorum tutoribus callidior servandorum pupillorum ratio excogitata est. Nam truncos luporum ungues subtelibus annectentes, contiguum penatibus suis lutum, obfusamque niuibis humum crebris decursibus exarare coeperunt, ferini incessus speciem præbituri. Post hæc trucidatis ancillarum liberis, eorumque corporibus frustatim disceptis, lacera passim membra dissipant. Itaque requisitis adolescentibus, nec inuentis, fusi reperiuntur artus, ferarum vestigia demonstrantur, tellus cruore delibuta conspicietur: creditum est pueros lupina ingluvie consumptos, nec cuiquam ferè de tam manifesto lacerationis argumento dubitare concessum: cuius spectaculi fides pupillis præsidio fuit. Qui mox à tutoribus caua conclusi illic, ne ullum vitæ eorum indi- 20 cium ederetur, diu sub canum specie nutriebantur: latrantium quoque eis vocabula indita: quo minus latentium opinio vulgaretur. Solus Frotho mortis eorum fide repudiata, latebræ locum ex perita augurij fœmina cognoscere instituit. Cuius carminum tanta vis erat, ut rem quantalibet nodorum consertione perplexam, è longinquo soli sibi conspicuam ad contactum euocare posse videretur. Hæc Regnonem quendam occulte circa illos educationis officium peregis- 30 se, eosque regenda rei gratia caninis censuisse nominibus astruebat. Qui cum se iniustata carminum violentia latibulis egestos incantantis obtutibus admoueri conspicerent, ne tam horrendæ coactionis imperio proderentur, gremium eius accepti à tutoribus auri incussione perfundunt. Quæ recepto munere, repentinam morbi simulatione par exanimi concidit. Perquirentibus ministris causam tam subiti lapsus, inscrutabilem filiorum Haraldifugam existere memorabat, quorum exitia vis etiam atrocissimos carminum temperaret effectus. Ita paruulo contenta beneficio, maius à rege præmium præstolari passa non est. Post hæc Regno suam ac pupillorum opinionem populari sermone crebrescere expertus, in Feoniam utrosque deuexit. Vbi à Frothone captus, adolescentes se custodia profectum fa- 40 tetur, precaturque regem pupillis quos patre priuauerit pateat, nec se duplici patricidio obiectare felicitatis loco ducat. Quo dicto sæuitiam eius in ruborem conuertit, pollicitusque est, si quid ab eis in patria nouaretur, se regi indicia delaturum. Ita pupillis incolumitate parata, metuliber, multos annos confecit. Qui cum adulti Sialandiam petiuisent, ultionem patris ab amicis exequi iussi, non se ac patrum annua luce potituros vouerunt. Quo comperto Regno pacti memoria concitatus, noctu regiam petit, seque promissæ rei indicem venire tacite asserit. Dormientem tamen ad vigilias euocare passus non est, eo quod Frotho excitationis suæ præ- 50 nas ferro exigere solitus fuerat. Tanti quondam regium somnum importuna frustratione perturbare existimatum est. Id Frotho mane ex vigilibus expertus, ut animaduertit Regnonem insidiarum nuncium attulisse, contracto milite sæuitia fraudem præcurrere statuit. Nec aliud Haraldifilijs auxilio, quam furoris simulatio fuit. Nam cum se ex improviso occupari conspicerent, perinde ac furijs acti lymphantibus morem gerere coeperunt. Quos cum Frotho mente captos putaret, propositum remisit, deforme existimans ferro petere, qui ferrum in se conuerrere viderentur. A quibus proxima nocte incendio consumptus, dignas patricidij pœnas pependit. Quippe regiam adorti, reginam in primis lapideo obruere congestu: igne deinde penatibus applicato, Frothonem in excisi dudum specus angustias & opacos cuniculorum recessus obrepere coegerunt. Vbi dum clausus destitescit, vapore & fumo strangulatus interijt.

*Marice dñs
efficitur.*

*Regis somnū
qui olim in-
terruptus fuit
reprehendit.*

Perempto Frothone cum Haldanusternos circiter annos patriæ præfuisse, Haraldø fratri regnandi iure perfunctorie tradito, Olandiam eiq; finitimas insulas quas à Suetiæ complexu sinuosus aquarum diuellit anfractus, piraticis populatur iniurijs. Ibidem subductis hyeme nauigijs ac vallo cinctis expeditioni triennium dedit. Post hæc Suetiæ manus iniiecit, eiusq; regem bello consumpsit. Cuius nepotem Ericum, patrui vero sui Frothonis filium pugna postmodū excepturus, postquam pugilem eius Haquinum hebetandi carminibus ferri peritum didicit, eximie magnitudinis clauam ferreis confectā nodis, rursus vñsibus adaptauit, perinde ac præstigijs vires ligneo robore debellaturus. Deinde cum ceteris conspicuo virtutis habitu præmineret, inter acerrimos hostium procursus obnupto galea capite, scuti inops libratum clauæ robur in obiecta clypeorum munimina geminæ manus ope torquebat. Nec erat vllum tantæ soliditatis obstaculum, quod non statim adactæ molis impulsus obreretur. Quo euenit vt occurrentem sibi in acie pugilem acriori gestaminis impactione subrueret. Victus tamen & in Helsingiam fuga delapsus, Vitolfum quendam olim Haraldø militantem saucijs corporis curam peritutus accessit. Hic in castris maiore ætatis parte consumpta, tandem in huius provincie solitudinem post tristia ducis fata concesserat, ibiq; rusticæ vitæ cultu consueta militiæ studia relaxabat. Qui quod hostilibus sæpe telis peritus fuerat, non infimam medendi peritiæ assidua vulnerum suorum curatione contraxerat. Si quis vero operam eius blandimentis exposceret, hunc medelæ loco occultæ læsionis noxa afficere solitus erat, aliquanto speciosius beneficia minis quam adulatione exposci iudicans. Idem Erici milites penatibus suis occupandi Haldani cupidine imminentes ita videndi officio spoliavit, vt propinquas ædes nec prospectu capere, nec certis possent vestigijs indagare. Adco luminum vñm nubilus quidam error obruderat. Cuius opera Haldanus vitium integritatem adeptus, accito Thorone conspectioris ingenij pugile, Erico bellum denunciat. Quem cum productis ediuerso copijs militum numero præstare conspiceret, occultatam agminis partem inter propinquos viæ frutices delitere præcepit, hostem per angustiora semitæ compendia gradientem insidijs consumpturus. Quod præuidens Ericus, explorata progrediendi facultate, secessu vtendum putauit, ne proposito incedens tramite, hostium dolis inter præruptos montium vrgeretur anfractus. Igitur apud conuallem arduis montium iugis vtrinq; conseptam mutuis viribus pugna confertur. In qua Haldanus inclinatam suorum aciem conspiciens, frequentem saxi rupem cum Thorone conscendit, indeq; erutas moles in subiectum hostem deuoluit, quarum pondere & ruina aciem in occiduo constitutam oppressit. Quo euenit, vt victoriam quam armis amiserat, cautibus recuperaret. Ob cuius facti virtutem Biargrammi cognomen accepit: quod vocabulum ex montium effertaris nuncupatione compactum videtur. Igitur apud Suones tantus haberi cepit, vt magni Thor filius existimatus, diuinis à populo honoribus donaretur, ac publico dignus libamine censeretur. Sed quoniam ægre deuictorum ingenia quiescere solitum est, & in vetitum semper subactorum oblectatur improbitas, accidit vt Ericus dum fugæ damnis consulere studet, subiectas Haldano provincias attentaret. Sed ne Daniæ quidem ab hoc sæuitiæ genere immunem reliquit, perquam dignum existimans eius laceßere patriam, per quem sua abactus fuerat. Ita dum iniuriam inferre quàm repellere maluit, Suetiam armis hostilibus liberauit. Quippe cum Haldanus Haraldum fratrem ab eo tribus deuictum prælijs, quarto occisum cognosset, amittendi imperij metu relictis Sueonum agris patriam reperere coactus est. Ita Ericus, quo facilius Suetiæ regnū deseruit, hoc celerius recepit. Quæ si fortuna æque in retinendo regno, ac recuperando instruere voluisset, nequaquā Haldano prendendum dedisset. Cuius captionis modus hic erat: Reuersus in Suetiam Haldanus, occultata per insidias classe, binis obuiam Erico nauigijs proficiscitur. A quo denis peritus, varijs nauigationis reflexibus ad occultum suorum agmen relabatur. Quem longius insequente Erico, Danica ponto classis emergit. Circumuentus itaq; Ericus oblatum sibi sub seruiendi conditione spiritum repudiavit, lucemq; libertati præferre non passus, mori quàm obsequi præoptauit, ne vitæ cupiditate

Beneficia minis
quàm adu-
latione expo-
scere speciosius
est iudicatum.

dicatē ex libero seruus euadere videretur, aut quem nuper fortuna æquasset, nouo famulatus officio coleret. Ad eò salutē dedecore mercari virtus ignorat. Compeditus igitur & ad loca feris peruia relegatus, indignū tanta animi maiestate exitum habuit. Haldanus gemini regni imperio potitus, opinionis suæ titulum tribus honestatis gradibus decorabat. Erat enim condendorum patrio more poematum peritia disertus, nec athletica minus virtute quàm regia potestate conspicuus. Audiens autem vegetioris ingenij piratas Tokonem & Anundum circumpositis imminere prouincijs, maritima pugna tentatos oppressit. Nihil enim veteres claritate
 10 perisser. Itaq; seditiones amplecti, instaurare lites, ocia fastidire, paci militiam anteferre, virtutum non rerum æstimatione censeri, plurimū voluptatis in prælijs, minimum in conuiuijs reponere clarissimis quondam viris curæ extitit. Sed neq; diu Haldano æmulus defuit: nam Syualdus quidam claro admodum loco natus, apud Sueonū concionem Frothonis ac coniugis eius exitio flebiliter memorato, tantū Haldani odium penē omnibus ingenerauit, vt plurimorū suffragijs nouarum rerū licentiam assequeretur. Nec solo vocum fauore contentus, adeò plebis animū ambitionis artibus occupauit, vt omnium ferē manus ad regiū insigne capiri suo imprimendū adduceret. Hic septem filios habebat tanto veneficiorum vsu callentes, vt sæpe subitis furoris viribus instincti solent ore toruum infremere, scuta mor-
 20 bus atrectare, torridas fauce prunas absumere, extructa quæuis incendia penetra-
 re, nec posset conceptus dementiæ motus alio remedij genere quàm aut vinculo-
 rū iniurijs aut cædis humanæ piaculo temperari. Tantā illis rabiem siue sæuitia ingenij, siue furiarum ferocitas inspirabat. Quibus auditis Haldanus, vt erat circa piraticā occupatus, expedire militibus dixit, vt qui in exteros hæctenus desæuierint, nunc ciuium visceribus ferrum adigant, creptiq; regni iniuriā propulsent, qui dilatandi curam gerere consueuerunt. Quo imminente Syualdus missis ad eum legatis iubet, si famā factis æquaret, & tantus re esset quantus opinione censeretur, se suamq; sobolem pugna solus excipiat, priuatoq; periculo publicū redimat. Eo deinde respondente, legitimæ dimicationis formam duorum numerum excedere
 30 non debere: nil mirandū, inquit Syualdus, hominem cælibem proleq; vacuū oblatos detrectare congressus, cui inops caloris natura deforme corporis animiq; frigus incusserit. Nec liberos ab eo diuersos existere, quem suæ generationis autorem habuerint, quod ab ipso commune nascendi principium traxerint. Ita se ac filios vnus hominis loco censendos esse, quibus veluti vnū corpus à natura tributū videatur. Cuius conuicij rubore permotus Haldanus, prouocationi parēre cœpit, tam contumeliosam cælibatus exprobrationem egregijs virtutis operibus pensaturus. Cumq; per opacam fortē nemoris indaginem graderetur, hærentem obiter quercum humo radicitus eruit, solisq; spoliata ramis in solidam clauæ speciem transformauit. Quo gestamine fretus, tali carmen breuitate compegit:

40 *En rude quod gerimus obnixo vertice pondus
 Vulnera verticibus exitumq; feret.
 Sed neq; frondosi gestamen roboris vllum
 Omne Gatenfes horridiore premet.
 Ardua comminuet nodosi robora colli,
 Et caua syluestri tempora mole teret.
 Claua quidem sauum patriæ domitura furorem,
 Nulla magis Suetis exitialis erit,
 Ossa domans, lacerosq; virum libranda per artus
 Impia prærupto stipite terga premet,
 50 *Cagnatos pressura lares, fusura cruorem
 Ciuiū, & in patriam perniciofa lues.**

His dictis Syualdum cum septem filijs attentatum acerrimas eorum vires eximia clauæ mole frustratus, exitio tradidit. Ea tempestate Harthbenus quidam ab Helsingia veniens, raptas regum filias stupro scædare gloriæ loco ducebat, illum perimere solitus, à quo peragenda Veneris vsu prohiberetur, illustres nuptias humi-

*Æstli bñ cor
pore proteri-
tur.*

libus præferens, tantoq; se clariorem existimans, quanto splendidiotes concubitus per vim assequi potuisset. Nec ultionem effugit qui se ei comparatione virtutis æquare præsumeret. Tanta vero corporis magnitudine erat, ut nouem cubitis proceritatis eius dimensio tenderetur. Huic duodecim athletæ contubernales fuerunt, quibus officio erat quoties illi præfaga pugna rabies incessisset, vinculorum remedio oborti furoris impetum propulsare. Ab his Haldanus Harthbenum, eiusq; pugiles viritini impetere iussus, non solum certamen sponddit, sed etiam victoriam sibi ingenti verborum fiducia promissit. Quo audito Harthbenu repentinò furiatum afflatu correptus, summas clypei partes morsus acerbitate consumpsit, igneos ventri carbones mandere non destitit, raptas ore prunas in viscera ima transfudit, crepitantia flammatarum pericula percurrit, ad postremum omni sæuitiæ genere debacchatus, in sex athletarum suorum præcordia furente manu ferrum conuertit. Quam instantiam illi pugnandi auditas an naturæ ferocitas attulit, incertum est. Haldanum deinde residua pugilum manu petiuit. A quo miræ granditatis malleo contusus, vita ac victoria caruit, deditq; pœnas & Haldano quem prouocauerat, & regibus quorum sanguine per vim potitus fuerat. At quoniam Haldano fors inopinas pugnae causas porrigere consuevit, quasi nunquam virium eius experimentis contenta, accidit ut Egtherus Fynnensis piratico Sueones molestaret incurfu. Quem Haldanus ternis adortus nauigijs, nam & ei toridem esse compererat, cum nocte prælium finiente debellare non posset, postera die ex prouocatione secum decernentem oppressit. Deinde cum Harthi Reguli filiam Thorildam à Grimmonem eximiarum virium athleta sub duelli comminatione expeti comperisset, edictumq; à patre esset, potiturum ea qui pugilem amouisset, quanquam ad senectutem cælebs peruenerat, non minus Reguli promissione quam athletæ petulantia concitatus Noruagiam petit. Quam in ita cunctas agnitionis suæ notas adulterina oris illuue respergens, ut pugnae locum accessit, prior ensē dstringit. Quem ad hostilem sciens obriguisse conspectum, humi deiecit, alioq; vagina submoto Grimmonem appetens, extremos lorice nexus cum occidua clypei parte persecuit. Quod factum Grimmo admiratione persecutus, verulum, inquit, acrius dimicantem non memini: statimq; ferrum exerens obiectam gladio parmam penetrabili sectione conuulsi. Cuius immorantem ictui dextram Haldanus nihil hæsitans obuia ferri celeritate corripuit. Ille nihilominus læua gladium stringens, ferientis femur transegit, mutilati corporis ultionem exiguo vulnere prosecutus. Victor Haldanus victo residuum vitæ pecunia redimendi potestatem fecit, ne imbelli & manco miseræ animæ reliquias deformiter adimere videretur. Quo facto tantum se penè in seruando hoste egit, quantum gesserat in vincendo. Cuius victoriæ præmium Thorildæ nuptijs allecutus, filium ex ea Asmundum sustulit, à quo se Noruagiæ reges originem duxisse magni æstimaunt, ab Haldano solennem generationis suæ seriem retexentes. Post hæc cum Ebbo pirata plebeij generis ad splendida coniugia capeffenda virtutis fiducia concitatus, Sygrutham Gothensium regis Vnguini filiam postulareret, ac præterea Gothici regni dimidium in dotem expeteret, super matrimonij admissione consultus, consensum falso spondendum monuit, seq; nuptias frustraturum promissit. Quinetiam sedendi locum sibi inter conuiuatiū discubitus assignari præcepit. Probante consilium Vnguino, omnem regis dignitatis speciem peregrina corporis deformitate corrumpens, noctuq; nuptijs superueniens, occurrentibus formidini fuit, maiorem humano habitu virum aduenisse mirantibus. Qui mox ut regiam intrauit circumspēctis omnibus quærit quis proximum regi discubitus occupauerit. Ebbone deinde futurum Vnguini generum eius lateri coniunctū dicente, per summam verborum iracundiam percontatur, qua vesania quibuscue furij eo petulantia adductus sit, ut despicabiles generis sui sordes eximiæ nobilitatis splendori miscere præsumat, rusticasq; manus regis genti inferere audeat: nec id quidem expetere contentus, etiam alieni regni consortium captare videatur. Deinde cum ferro secum decernere iubet, non prius voto quam victoria potiturū. Quo nocturnum monstris certamen, diurnum hominibus congruere respondente, ne temporis ex-

*Generatio et
origo regum
Noruagiæ.*

his excusatione pugna abnuiposset, lunæ splendore diem æquari perhibuit. Taliter adactum pugnae Ebbonem conuulso in spectaculū verso prostravit, nuptiasq; exequijs mutauit. Qui interiectis annis in patriam decedens cum sine liberis esset, regias opes Vnguino testamento legauit, eumq; regem constituit. Hic postmodū ab æmulo cui Regnaldo nomen erat bello oppressus, filium Syualdum reliquit. Huius filia Syritha adeò spectatae pudicitiae erat, ut cum ob formae pulchritudinem ingenti procorum frequentia peteretur, ad neminem ex eis inspectandum adduci posse videretur. Cuius continentiae fiducia à patre coniugem depoposcit, qui de lenimentorum dulcedine mutuum eius conspectum impetrare quiuisset. Oam si-

10 quidem apud nos puellarum continentia magnopere visus petulantiam edomare solebat, ne mentis integritas oculorū libertate corrumpere, affectabaturq; ut cordis castimoniam, oris modestia fateretur. Tunc Otharus quidam Ebbonis filius siue gestarum rerum magnitudine, siue comitatus & facundiae fiducia accensus, pertinacius postulandae virginis ignibus aestuabat. Cuius obtutum omnibus ingenij neruis emollire conatus, cum demissum oculorum eius habitum nulla penitus arte flexisset, inuictae seueritatis perseuerantiam miratus abscedit. Eiusdem rei cupidus gigas cum aequae se effectu vacuum animaduerneret, foeminam subornat, quae cum obtenta virginis familiaritate eius aliquandiu pedissequam egisset, hanc tandem à paternis procul penatibus quaesita callidius digressionem se-

20 duxit, quam ipse mox irruens in arctiora montanae crepidinis septa deuexit. Opinantur alij quod foemineam mentis effigiem cum insidiosa artis protractione domesticis puellam adibus abduxisset, partes demum raptoris impleuerit. Quod ut comperit Otharus, indagandae virginis gratia montis penita perscrutatus, inuentam oppresso gigante secum abduxit. Adeò autem gigantea fedulitas puellae caesariem nexili comarum astrictione reuinxerat, ut pilorum perplexa congeries crispara quadam cohaerentia teneretur, nec facile praeter ferrum quis posset confectos crinium extricare complexus. Denuò igitur varijs rerum irritamentis aggressus puellarem in se prouocare conspectum, cum diu torpentes nequicquam oculos attentasset, proposito parum ex sententia cedente, ceptū reliquit. Sed neq;

30 puellam stupro violare sustinuit, ne splendido loco natam obscuro concubitus genere macularet. Quae cum varios solitudinum anfractus diutius errabunda percurreret, contigit ut ad syluestris cuiusdam immanisq; foeminae tugunum perueniret. A qua pascendi captarum gregis officio deputata, cum denuò per Otharum libertatis auxilium impetrasset, talibus eius tentatur alloquijs:

*Num meis maioris monitis adesse
Et pares votis sociare nexus
Quam gregi praesens, oli disq; curam
Ferre capellis?*

*Impia dextram domina refelle
Et trucem praeceptis fugito magistram,
Vt rates mecum socias reuiscens
Libera degas.*

*Linque commissum studium bidentis,
Sperne caprinos agitare gressus,
Et tori consors refer apta nostris
Praemia votis.*

*O mihi tanti studij petita
Torpidos rursus radios reflecte
Paululum motu facili pudicos
Erige vultus.*

*Ad lares hinc te statuam paternos
Et pia letam sociabo matri,
Si semel blandis agitata votis
Lumina pandas.*

*Quam tuli claustris toties gigantum
Confer antiquo meritum labori,
Et graues rerum miserata misus
Parce rigori.*

Quare etenim cerebrosa adeò dementire coepisti, ut alienum ducere pecus, & in monstrorum famulatio numerari praepotes, quam pari consensus aptitudine mutuum tori promouere contractum? Illa nihilominus ne pudicae mentis constantia, ad externos titubaret aspectus, luminum habitum immoto palpebratum rigore continuit. Quanta porro pudicitiae seculi illius foeminas extitisse putemus, quae ne ad leuem quidem oculorum motum maximis amatorum irritamentis adduci potuerunt? Cum ergo Otharus ne gemini quidem beneficii meritis virgineū in se visum concitare quiuisset, pudore & aegritudine fatigatus classem reperijt. Cumq; Syritha more pristino decursis late scopulis, in Ebbonis fortè sedes erronea

Quanta quondam foeminarum fuerit pudicitia.

peruenisset, nuditatis & inopiæ rubore egentium se filiam astruebat. Animaduertens autem hanc Othari mater, quamuis marcore illitam, inopiâq; contectâ amiculo, à generosis pullulasse ramalibus, honorato sedendi loco susceptam, reuerenda secû comitate detinuit. Nobilitatem quippe virginis index forma prodebat, & vultu genus interprete resultabat. Quam videns Otharus, cur vultû peplo obscuraret inquiri. Cuius animû certius experturus, nupturam sibi sceminâ fingit, eiusq; torû conscendens, lucernâ Syrithæ gestandâ committit. Quæ cû absumptis penè lychnis admoto propius igne premeretur, tantû patientiæ specimen præbuit, vt manû absq; motu continere visa, nullâ ardoris molestiâ sentire crederetur. Externû quippe æstum cohibebat interior, & pruritantis animi feruor adustæ cutis incendium temperabat. Quæ demû ab Otharo manui consulere iussâ, placidos in eum obtutus verecunda luminum erectione conuertit, statimq; semoto nuptiarû figmento, genialè torû nuptura conscendit. Cumq; postmodû Syualdus comprehensum Otharû ob illatum filia stuprû suspensio consumendû duxisset, cõtinuò Syritha raptus sui casibus explicatis, non solû eum in regis gratiâ reduxit, sed etiam patrè ad eius sororè matrimonio sibi copuladâ adduxit. Post hæc inter Syualdû Regnaldûq; exquisitæ probitatis militibus vtrobiq; delectis, apud Sialandiâ prælium agitur, in quo cum triduo mutuis cædibus exacto ob summâ vtriusq; partis virtutè incerti victoriæ procursus existerent, Otharus siue diuinæ pugnæ tædio, siue gloriæ æmulatione correptus, cû mortis contemptu confertissimos hostes irrumpit, Regnaldûq; inter fortissimas militû acies obruncato, subitâ Danis victoriam peperit. Insigne hoc præliû maximorû procerû ignauia fuit. Adeò siquidem rei summa perhorruit, vt fortissimi Sueonû quadraginta terga fugæ dedisse dicantur, quorû præcipuus Starcatherus nulla sæuitia rerû aut periculorum magnitudine quatit solitus, nescio qua nunc obrepente formidine sociorû fugam sequi quam spernere præoptauit. Crediderim hunc metum ei diuinis viribus iniectum, ne supra humanam fortitudinem virtute sibi præditus videretur. Adeò nihil perfecti mortalium felicitas habere consuevit. Tunc hi omnes maximi piratarum Haconis quasi quædâ belli reliquiæ ad eum delapsæ commilitum amplectuntur.

Starcatheri
fuga.

De Sigaro re-
ge, à quo vil-
la Syersted no-
men accepit.

Post hæc Syualdo filius Sigarus succedit, cui filij Syualdus, Alf, & Algerus 30
fuere, filiaq; Sygne: è quibus Alf cæteris animo formaq; præstantior, piraticis incumbebat officijs: cuius etiam insignem candore cæsaricem tantus comæ decor asperferat, vt argenteo crine nitere putaretur. Eodem tempore Gothorum rex Syuardus filios habuisse fertur Wemundum & Ostenum, filiamq; Aluildam, quæ tantam verecundiæ fidem ab ipsis propemodum incunabulis præfererat, vt os peplo iugiter obnuptum haberet, quo minus formam suam alienæ libidinis irritamentum efficeret. Huic pater in arctam admodum custodiam relegatæ vipetam anguemq; educandos commisit, pudicitiam eius adulterum tandem reptilium custodia vallaturus. Neq; enim facile thalamus inuestigari poterat, quem tanti discriminis pessulus obserabat. Statuit etiam, vt si quis eius aditum frustra tentasset, 40
protinus amputandum caput, paloq; refrigerandum præberet. Ita annexus petulantique metus concitata iuuenum ingenia castigabat. Tunc Alf Sigari filius, rē hoc illustrius quo periculosius tentandam existimans, proci titulum professus, animalia propter virginis conclaue excubantia debellare iubetur, quod edicti ratione eorum victori virgineus deberetur amplexus. Quorû vt acius aduersum se rabiem excitaret, cruenta corpus pelle contextit. Quæ succinctus, mox vt septi valuas subiit, torridam calibem forcipe comprehendit, hiantis viperæ faucibus immergit, eamq; exanimem prostravit. Anguem deinde sinuosa volubilitate prolapsus, inter medios rictus telum iaculatus absumpsit. Cumq; pacti conditione connexum victoriæ pignus expeteret, refert Syuardus hunc sibi generum acceptari, in quem 50
filia solidum optionis arbitrium contulisset. Cumq; sola puellæ mater proci votum difficulter exciperet, mentem filia secreto perlustrat alloquio. Quæ procum impensius ob virtutem laudante, conuicijs eam acius lacerat, quod elitis pudicitia nervis specierum illecebra caperetur, omissaq; virtutis censura adulantibus formæ blanditijs lasciux mentis intuitum exhiberet. Ita Aluilda ad Danici iuue-
nis con-

nis contemptum adducta, virili veste fœmineam permutauit, atq; ex pudica admodum puella ferocem piratam agere crepit. Compluribus quoq; eiusdem voti puellis in commilitium aditis, eo fortè loci peruenit, vbi piratarū agmen amissi bello ducis interitū deplorabat. A quibus ob formæ pulchritudinem piraticæ princeps creata, maiores muliebri virtute res edidit. Quam Alf crebris nauigationis laboribus insecrari conatus, in Blacmannorū fortè classem hyeme incidit. Quo tempore densatis aquarum coadibus tanta glaciæ moles naues corripuit, vt eis nulla remigandi vis processum struere potuisset. Cumq; frigoris diuturnitas tutiorem cōclusis sponderet incesum, iubet Alf suos concretum pelagi sinum caligatis tentare vestigijs, calceorum lubricitate deposita, glaciæ planum firmitus percursuros. Quos Blacmanni succincta pedum agilitate fugæ consulere rati, inita cum eis pugna, vacillantibus nimirū cessere vestigijs, vtpote quorum ancipites gradus subiectis plantis lubricū impellebat. Dani vero crustatum algore pelagus passu tutiore permenſi, infirmos hostium elifere progressus. Quibus deuictis, nauigationem in Finniā vertunt. Vbi contractiorem fortè sinum ingressi, missis qui rerū habitum explorarent, paucis nauibus portū occupari cognoscunt. Aluilda quippe easdem faucium angustias prior classe petierat. Quæ cum ignotas eminus puppes adesse conspiceret, præper remigio velox in eorum desertur occursum, irrumpere hostē quam operiri satius iudicans. Tunc Alf prohibentibus socijs plures naues paucioribus attentari, indignum respondit, vt Aluildæ quis perferat paucarū puppiū obiectu procurſus sui studia deturbari, præfatus parua rei memento magnorum operum titulos respergendos non esse: nec parua Danis admiratio fuit, vnde hostium corporibus talis formæ decor, tantaq; membrorum aptitudo suppeteret. Vt ergo naualem committere pugnam cœperunt, iuuenis Aluildæ proram insiliens in puppiū vsq; facta resistantium strage progreditur. Cuius comes Borcarus decussa Aluildæ galea, menti q; eius lenitate conspecta, animaduertit osculis non armis agendum esse, telorumq; rigore deposito blandioribus hostem officijs attrahendam. Igitur Alf quam terra mariq; tot obstantibus periculis indefesso labore quæſierat supra spem offerri gauisus, cupidins apprehensam, virilem cultum in muliebre conuertere cœgit, ex qua postmodum filiam Guritham procreauit. Sed & Borcarus Aluildæ comitem Gronomine matrimonio complexus, filium ex ea Haraldum suscepit, quem sequens ætas Hyldeitan cognominauit. Et ne quis hunc bellis sexum insudasse miretur, quædam de talium fœminarum conditione & moribus compendio modicæ digressionis expediam. Fuere quondam apud Danos fœminæ, quæ formam suam in virilem habitum conuercentes, omnia pene temporum momenta ad excolendam militiam conferebant, ne virtutis neruos luxuriæ contagione hebetari paterentur. Siquidem delicatū viuendi genus perosa, corpus animumq; patientia ac labore durare solebant, totamq; fœminæ leuitatis molliem abdicantes, muliebri ingenium virili vti sæuina cogebant. Sed & tanta cura rei militaris notiā captabant, vt fœminas exuisse quis putaret, præcipue vero quibus aut ingenij vigor, aut decora corporum proceritas erat, id vitæ genus incedere consueuerant. Hæ ergo perinde ac nativæ conditionis immemores, rigoremq; blanditijs anteferentes, bella pro basijs intentabant, sanguinemq; non oscula delibantes, armorū potius quam amorum officia frequentabant, manusq; quas in telas aptare debuerant, telorū obsequijs exhibebant, vt iam non lecto, sed letho studentes spiculis appeterent, quos mulcere specie potuissent. Nunc à diuerticulo propositum reperā. Veris initio cum Alf, & Algerus reperitis piraticæ operibus varia pelagus nauigatione tentarent, in Hamundi Reguli filios Helwin, Hagbarthum & Hamundum centenis incidere nauigijs. Quibus illato prælio cum fessas exde dexteras sola crepusculi caligo dirimeret, noctu militi fœdus imponitur, quod postero die perpeti inuicem iure firmatū est, tanto vulnere hesternæ pugna utrobique suscepto, vt nulla renouandi certaminis facultas existeret. Ita quos par virtus exhaust, necessitas in pacem cœgit. Per idem tempus Hildigisseus claro Teutonum loco ortus, formæ & nobilitatis fiducia Sygnem Sigari filiam postulabat, apud quem maximum ei contemptum obscuritas peperit, quod fortitudine va-

Glaciæ calorem di modus.

Fœminarū Danicarum illustrium quondam studium.

cuus, aliena probitate fortunam instruere videretur. Præcipue eandem in amore Haconis magnaliū eius spectata deflexit opinio. Quippe maiorē fortium quā mollium respectū agebat, nec formæ, sed operū insignia mirabatur, sciens omne decoris blandimentum sola virtutis æstimatione sordescere, nec æqua illi lance conferri. Sunt enim puellæ, quæ potius amatorū claritate quā specie capiuntur, quasque non oris, sed mentis habitum æstimantes, in alternū copulæ votū solus animi respectus accendit. Hagbarthus vero cum Sigari filijs Daniā petens, iisdemque ignaris sororis eorū alloquio potitus, tandē eam ad clandestini concubitus promissionem fide sibi obligandā adduxit. Quæ postmodū fortē pedisse quis insignes procerum titulos conferentibus Hildigisleo Haconem prætulit, in illo nihil præter speciem laudabile reperiri, in isto oris liturā animi flore pensari testata. Nec eum simplici laudationis genere extulisse contenta, tali concentu vsa perhibetur:

Hic candoris inops prima probitate relucet,

Vultum vigore metiens.

Nam damnum rigida redimis mens ardua forma,

Mendamq, vicit corporis.

Corde micat species, facies feritate iuuatur,

Ipso rigore præcluis.

Hac candore beat mentem, sed mente colorem

Morum seuerus arbiter.

Huic precium non forma facit, sed fortior ausus

Armisq, parca claritas.

At illum capitis decor approbat, & nitor oris,

Vertexq, crine fulgidus.

Sordet inane decus formæ, confunditur in se

Fallax decoris dignitas.

Disparibus studijs virtus, speciesq, reguntur,

Hac perstat, illa deperit.

Importat vitium vacuus color, hunc leuis anni

Fluxus gradatim dissipat.

At probitas meliore loco sua pectora format

Nec lapsa prorsus excidit.

Exteriore bono vulgaris fallitur aura,

Rectiq, normam negligit.

At mihi censura virtus potiore probatur,

Spretæ decoris gratia.

Quæ vox ita ad altantium aures delapsa, vt Hagbarthus Haconis laudari vocabulo putaretur. A qua cum Hildegisleus Hagbarthum sibi prælatū dolenter tulisset, Bolwisum quendam luminibus captum muneribus illicet, qui Sigari & Hamundi filios ad amicitias odio permutandas adduceret: Rex quippe Sigarus senum duorum, quorum alter Bolwisus erat, consilio cuncta ferē gerere consueuerat. Horum tam discors ingenium fuit, vt alter inimicitijs dissidentes, in gratiam reducere solitus esset: alteri curæ foret amicitia iunctos odio sequestrare, & simul tatum pestes alternis ventilare dissidijs. Primum itaq; Bolwisus apud Sigari filios Hamundi sobolem pleno obtrectationis mendacio lacerabat, affirmans eam nunquam fida pace societatis iura seruare solitam, bello potius quā federe continendam. Itaq; iuuenum pactione perrupta Helwis & Hamundus, Hagbartho procul agente, Sigari filijs Alf & Algero prælium inferentibus apud portum, qui Sinus Hamundi dicitur, opprimuntur. Quos Hagbarthus postmodum integris viribus superueniens in ultionem fratrum bello consumpsit. Hildigisleus ambas nates telo traiectus elabatur. Quæ res insectandorum risu Teutonum occasio extitit, quod opprobrij nota plaga deformitas non careret. Post hæc Hagbarthus muliebri corpus cultu instruens, tanquam Sigari filiam fraterna clade non læserit, solitarius eam acceptæ promissionis fiducia repetit, plus securitatis ex ipsius fide, quā suo facinore formidinis contrahens, adeū libido periculum contemnit. Et

ne pro-

*Senum duorum
dispar studiū.*

10

30

ne profectiōni causa deesse videretur, pugnacem Haconis famulam proficundo, legationem eius ad Sigarum perferre se dixit. Cumq; noctu inter pedissequas cubitum reciperetur, pedesq; ei ab ancillis lauandi officio pertergerentur, interrogatus, quid hispidis adeo cruribus esset, manusq; parum blandi contactus haberet, hoc modo respondit:

- Quid miri tenerum nobis durescere subtel,
Et longos hirtos crure manere pilos?
Cui plantas toties subiecta relisit harena,
Et vepres medium corripuere gradum?*
10. *Nunc saltu nemus exsuperior, nunc æquora cursu,
Nunc mare, nunc tellus, nunc iter unda mihi.
Sed neq; ferratis conclusum nexibus vber,
Aut iaculis solutum, missilibusq; premi,
Ad tactum vestro potuit mollescere ritu
Quas chlamydis tegmen aut toga leuis habet.
Nec colus aut calathi, sed eade madentia tela
Officium nostræ composuere manus.*

Cuius affirmationem Sygne consentaneo dissimulationis genere prosequi nō morata, par esse refert manus vulnera sæpius quā vellera, pugnam quā pensa tractantes, consentaneam officio præferre duritiem, nec tractabili foeminarum molitudine enervem leuitatis speciem alienis contactibus exhibere. Quippe eas partim bellico labore, partim nauigandi consuetudine duratas esse. Neq; enim bellatricem Haconis vernulā muliebribus inferuire negocijs, sed iaculandis hastis, torquendisq; missilibus oblitam cruore dexteram afferre consueuisse. Quamobrem mirandum non esse plantas ingenti itinerum emensione duratas, quasq; decursa toties littora scabris lapidum fragmentis obtriuerint calloso rigore lentescere, nec parem earum teneritudini contactum præ se ferre, quarum vestigia digressus expertia aulicis iugiter liminibus includantur. Quam quum Hagbarthus perinde ac honoratiorem cubandi locum habiturus tori sociam recepisset, inter mutar volu-

32. ptatis colloquia talibus sensim oris compellat:
- Sic aptum genitor tuus Me tristi dederit neci,
Nunquid coniugij fidem Tanti fæderis immemor
Post fatum repetes meum? Nam si fors ea cesserit,
Haud spero venia locum, Nec parcens miserebitur
Vlturus sobolem parens, Nam fratres necui tuos
Priuatios ope nautica, Et nunc te patre nescio
Ac si nil prius egerim Votis illius obuiam
Communi teneo toro. Dic ergo Venus vnica
Quam voti speciem feres Complexu soluto carens?*

40. Ad hæc Sygne:
- Me crede tecum chare velle commori
Si fors exitij pratulerit vicem,
Nec ulla vitæ prorogare tempora,
Quum te mors tumulo tristis adegerit.
Nam si supremam fortè lucem clauseris,
Lictorum rabido subditus ausui,
Quocumq; letho præfocetur halitus,
Morbo seu gladio gurgite vel solo,
Omnis petulæ labis ignes ab dico,
Et me consimili deuoueo neci,
Vt quos idem fædus tori reuinxerat,
Idem supplicij contineat modus,
Nec hunc necis sensura pœnas desertam,
Quem dignum Venere constitui mea,
Qui prima nostri carpisset oris oscula.*

Et floris teneri primitias tulit.

Nullum puto votum futurum certius,

Si quid feminea vox fidei gerit.

Quæ vox ita Hagbarthi animum vegetavit, ut plus voluptatis in eius promisso quam periculi in sua digressionem reponeret. Qui quum ab ancillis proditus à Sigari licitoribus oppugnaretur, diu se strenua pugna defendit, compluresq; ex eis in aditu trucidavit. Comprehensus tandem, & ad concionem perductus, diuersa plebis suffragia expertus est. Siquidem complures supplicium ab eo tam grauis iniuriæ exigendum dicebant. Sed Bilwifus Bolwif frater, alijq; sententiæ potioris auctores, potius strenua eius opera utendum, quam crudelius in eum consulendum monebant. Tunc subiens Bolwifus, iniqua affirmabat consilia, quæ regem quum ultione uti debeat, ignoscere iubeant, & iustum iracundiæ motum indigna miseratione deleniant. Quo enim pacto Sigarum circa hunc parcendi miserendique studio moueri posse, à quo non solum gemino filiorum solatio spoliatus, sed etiã corruptæ filiæ contumelia respersus videatur? Quam sententiam maiore concionis parte suffragijs prosequente, damnatur Hagbarthus, stipesq; eum excepturus erigitur. Quo euenit, ut qui prius nullum penè triste suffragium habuerat, omnium sæuitia mulstaretur. Quem regina mox porrecto poculo sitim lenire iussum, taliminarum afflictione sollicitat:

Nunc insolens Hagbarthe Quem morte dignum concio

25

Adiudicauit omnis, Situs fuganda gratia

Ori dabis bibendum Cypho liquorem corneo.

Ob hoc metum resutans Vita supremo tempore

Audacibus labellis Letale liba poculum,

Quo potus inferorum Mox applicare sedibus,

Iturus in reclusam Ditis seueri regiam,

Patibuloq; corpus, Orco daturus spiritum.

Tunc iuuenis oblatum apprehendens poculū, tale fertur intulisse responsum:

Hac gustum capiam manu supremum,

30

Extrema quoq; potionis haustum,

Qua natos tibi sustuli gemellos.

Iam non elysios inultus axes

Non impune truces adibo manes,

Nam nostro prius hos peracta nisu

Clades tartareis reclusit antris.

Hæc vestro maduit cruore dextra,

Hæc proli teneros ademit annos,

Quam luci tua procreauit alius,

Cui tunc nec funebris pepercit ensis.

40

Infamis mulier furensq; mente,

Infelix genitrix & orba natis,

Sublatum tibi nulla reddet ætas,

Nec tempus redimet, diesue quæuis

Demptum lethifero rigore pignus.

Ira mortis comminationem interfectorum à se iuuenem exprobratione ultus, reiecto in reginam poculo, os eius sparsit meri liquore suffudit. Interea Sygne deflentes famulas an sibi coëptorum sociæ fieri paterentur, interrogat. Illæ quicquid dominæ voti incederet, suis spondent effectibus exequendum. Promissioni fides adiecta est. Deinde lachrymis suffusa, quem vnice tori consortem habuerit, fato insequi velle se dicit, iubetq; mox ut signum è specula datum esset, faces thalamo subdi, deinde laqueos ex peplis fieri, hisdemq; fauces pulso pedum fulcimine strangulandas præberi. Assentientibus quo minorem mortis metum haberent, merum propinat. Post hæc Hagbarthus ad montem, qui postmodum ab ipso vocabulum traxit, suspendio consumendus adducitur. Tunc experturus amastiæ fidem, amiculū suū à licitoribus suspendi præcepit, voluptati sibi esse præfatus, si propinquæ mortis instar

instar alicuius spectaculi imaginem peruidisset. Quo impetrato, speculæ custos id circa Hagbarthum peragrat, conclusis intra aulâ puellis conspecta denunciat. Quæ mox datis incendio tectis, subiecta pedibus robora depellentes, gulas laqueis obtorquendas dederunt. Igitur Hagbarthius regiam igni implicatam conspiciens, ac notum conflagrare cubiculum, plus lætitiæ se ex amicæ fide, quàm mœroris ex propinqua morte sentire perhibuit. Quinetiâ astantes ad necem sibi inferendam hortatus, in quam paruo momento fatû poneret, huiusmodi carmine protestatur:

Ocyus ô iuvenes corruptus in aëra tollar,

Dulce mihi nupta est post tua fata mori.

10 *Aspicio crepitus & tecta rubentia flammis,*

Pollicitusq; diu pacta reuelat amor.

En tua non dubijs completur pactio votis,

Quum vitæ mihi sis, interitusq; comes.

... *Vnus erit finis, unus post fœdera nexus,*

Nec passim poterit prima perire Venus.

Felix qui tanto mœui consorte iuuari,

Nec male tartarcos solus adire deos.

Ergo premant medias subiecta tenacula fauces,

Nil nisi quod libeat pœna suprema feret,

20 *Quum restauranda Veneris spes certa supersit*

Et mors delicias mox habitura suas.

Axis uterq; iuuat, gemino celebrabitur orbe,

Vna animi requies, par in amore fides.

Ecce enim oblatum libens discrimen accipio, quum ne apud manes quidē amor ipse participis sui complexum deperire patiatur. Et cum dicto lictorum opera laqueo profigatur. Et ne cuiquam antiquitatis vestigia prorsus exoleuisse credantur, prædictæ rei fides præsentibus locorum indicijs exhibetur, quum & Hagbarthus pago vocabulum extinctus intulerit, nec longe à Sigari oppido locus pateat, vbi plano paululum agger elatior veteris fundi instar protuberantis fumi speciem

30 demonstrat. Sed & quidam Absaloni trabem se eo loci repertam vidisse narrauit, quam agrestis vomere glebam rimatus offendit. His auditis Hako Hamundi filius, quum in vltione fratrum arma ab Hybernensibus in Danos translaturus videretur, ab Hakone Sialandico Wigeri filio, Starcatheroq; deferitur, quorum post Regnaldi necem ad id vsq; tempus auxilij utebatur. Alter siquidem familiaritatis, alter originis intuitu mouebatur, diuersaq; ratio par ambobus studium peperit. Hakonem nanq; ab inuasionē patriæ pietas deturbauit, quod cæteris aduersum

40 exteros bellum gerentibus, ipse cum ciuibus præliaturus videretur. Starcatherus vero quod Sygari senilis hospitio vsus fuerat, hostem agere supercedebat, ne bene meritum iniuria afficere putaretur. Tantum enim quidam hospitalitatis gratiæ deferunt, vt ad molestiam eis inferendam adduci non possint, quorum se quandoque humanitatis officia expertos meminerint. Sed & Hako plus damni in fratrum nece, quàm pugilum defectione reponens, in portum qui Danicæ Herwig, latine Exercituum sinus dicitur, classe collata, militem exponit, pedestremq; aciem instruit, quo loci nunc oppidum ab Helberno constructum, munimine suo præsidium accolis facit, aditumq; barbaræ feritatis eliminat. Deinde sparsis trifariam copiis, geminam nauium partem, paucis remigio destinatis, ad Susam amnem præ-

50 mittit, quæ per obliquos aluei flexus ancipiti nauigatione progrediens, peditibus si res posceret subsidium ministraret. Ipse cum residuis pedestri itinere facto, syluestribus maxime locis ne cerneretur, incessit. Quæ via crebris quondam occlusa nemoribus, nunc partim aratris apta, tenui fruticum raritate prætexitur. Et ne progressis in planum arboreum deesset umbraculum, ramalia ab eis incidi gestariq; præcepit. Præterea ne quid properantibus oneri foret, vestium partem ac vaginas abijci, nudosq; gladios deferri iussit. Ob cuius facti memoriam æternum monti vadoq; cognomen reliquit. Ita binas vigilum stationes nocturna progressionē frustratus, quum in tertiam incidisset, mox speculator insolitum facti contemplatus

Hagbyr Dani
et vocatur.

Susa amnis.

Frondes et frutices humano more videtur incedere.

cuentum, accesso Sigari cubiculo stupendæ rei nuncium afferre se dixit, quod frondes ac frutices humano more gradientes aspiceret. Tunc percontatus rex quantum nemoris distaret aduentus, ut propinquum esse cognouit, hoc monstro fatum sibi portendi subiunxit. Quo euenit ut succisorum fruticum palus letalis publico nuncuparetur eloquio. Igitur locorum angustias veritus, relicto oppido conspectiorem soli planitiem prælio hostes excepturus petiuit. Idem apud locum qui vulgo Walbrunna, latine cadauerum vel stragis puteus appellatur, gesta infelicitè pugna, prostritus extinguitur. Tunc Haco victoria in crudelitatem versa tanto facinore fortunam prosequi cepit, ut promiscuæ cædis audius, nihil conditioni aut sexui deferendum putaret. Sed neq; miserationis aut verecundiæ respectui indulisit, quo minus fœminæ ferrum cruore respergeret, matresq; cum liberis communi stragis sœuitia violaret. His auditis Syualdus Sigari filius, quum paternis hætenus penatibus inhæsisset, vltoris partes executurus exercitum contrahit. Igitur Haco multitudinis concursu conterritus, cum tertia agminis parte in Herwig classem repetens, maritimo sibi discessu consuluit. Cuius collega Haco cognomine Fastuosus, plus fiduciæ in recenti victoria, quàm metus in Haconis absentia reponendum existimans, mortemq; fugæ præferens, residuum tutabatur exercitum. Itaq; reductis paulisper castris apud villam Axelstadam naualem diutile præstolatus occursum, venientium tardius sociorum segnitiam causabatur. Nondum enim ad destinatum portum immissa anni classis appulerat. Adeo autem Sigari clades Syualdiq; charitas promiscuos plebis animos incitabant, ut vterq; se bello sexus impenderet, nec certamē crederes fœmineis caruisse præsidij. Postera luce Haco, Syualdusq; congressi, biduum extraxere pugna, in qua rebus atrocissime decertatis, viroq; duce prostrato, Danorum reliquias victoria decorauit. Nocte vero prælium inscuta ad constituti portus receptaculum classis Susan rimata peruenit. Cuius alueum quondam temigij peruium, nunc solidioribus elementis concretum angustia limitant, ut verante constrictionis inertia rarus puppium admittatur ingressus. Diluculo nauæ sociorum cadauera conspici, funerandi ducis gratia, collem spectatæ magnitudinis extruunt, quem vltq; nunc opinione celebren Haconis bustum fama cognominat. Quorum multitudinem Borcarus cum Scanico repente equitatu adueniens, nec implicuit. Consumpto hoste vacuas remigio rates instruens, Hamundi filium anhela præceps celeritate persequitur. Cuius congressu habito, contigit Haconem rebus infelicitè gestis metui præcipitem in Scotorum patriam ternis euolare nauigij, vbi decurso biennio defungitur. Talia rerum bellorumq; discrimina adeo regiam apud Danos gentem exhauserant, ut hanc ad solam Iuricham Alfi filiam, Sigari vero neptem redactam esse constaret. Qui quum se consuætæ nobilitatis regimine defectos viderent, regnum popularibus tradunt, creatisq; ex plebe principibus Ostmaro Scania, Hundingo Sialandia procurationem attribuunt. In Hanonem Fionia dominium conferunt. Penes Roricum atq; Haterum Iutia summam discretæ potestate constituunt. Quod ne lateat quo regum posteritas satore succreuerit, occurrunt quædam necessariò paulisper perstringenda digressu. Ferunt fortissimum Suetonum Gunnarum olim ob grauissimas causas Noruagia infensum, lacerandæ eius licentiam precibus impetratam maximis exasperasse periculis, ac primum in Iather prouinciam propositos effudisse decursus: quam partim flammis, partim cædibus implicans omnis rapinis tantum obstitos cadaueribus calles ac fusas cruore semitas permeare gaudebat. Nam quum cæteri iugulis abstinere, prædamq; magis quàm cædem affectare solerent, hic spolijs sœuitiam anteponebat, funestum animi libitum, humanis potissimum cladibus exercebat. Cuius atrocitate permoti incolæ, propinquum periculum publica deditione præueniunt. Sed & rex Normanorum Regnaldus vltimæ senectutis, audito tyranni studio, filiam Drotam factò specu claudendam curauit, aptumq; ei prouisis in longum sumptibus famulitium tribuit. Sed & gladios exquisita fabrorum opera decusatos, cum regia suppellectile pariter antro mandauit, ne ferri vsum, quem sibi inhabilem videret, hosti capiendum relinqueret. Et ne conspicua caueæ pateret elatio, solidiori terræ tumore æquabat.

Ad bellum

Ad bellum deinde profectus, quum senilibus membris in aciem descendere non posset, comitum innixus humeris, alienis fulta gradibus vestigia proferbat. Igitur pralio cupidius quàm felicius gesto consumptus, grauem ruboris causam patriæ reliquit. Vt enim Gunnarus deuictæ gentis ignauiam inusitata conditionis deformitate mulctaret, rectoris loco canem eis præponi curauit. Quo facto quid aliud eum assequi voluisse putemus, quàm vt plenus superbix populus insolentiam suam manifestius puniri cognosceret, dum obnixos latranti vertices inclinaret. Et ne quid contumeliæ decisset, satrapas procurauit, qui sub eius titulo priuata ac publica negotia tuerentur. Cuius etiam iugi constantiq; custodiæ distinctos procerum ordines applicabat. Statuit insuper, vt si quis aulicorum ducis sui despicabile duxisset obsequium, variosq; discurrentis incessus plenis venerationis obsequiis insequi super sedisset, membrorum clade supplicia lueret. Sed & geminum genti vestigal imposuit, vnum autumnalibus copijs, alterũ vernali tempore persoluumdum. Ita Noruagienlium timore exploso obtentum est, vt liquidius fastus sui detrimenta cognoscerent, quem caninis adactum obsequijs viderent. Audiens autẽ regis filiam longinquis oclusam latibulis, omnibus ingenij neruis ad eam inuestigandam contendit. Quo euenit, vt dum ipse quoq; lustrandi inter alios officio fungeretur, subterranei murmuris sonum dubia procul aure colligeret, tunc sensim progressus certiore humane vocis habitum deprehendit. Cumq; subiectam pedibus humum ad solidum fodi iussisset, subito patente cauea cuniculatos animaduertit anfractus. Trucidatis itaq; famulis, dum detectos antri aditus tueri cupiit, puella cum repositis inibi spolijs cauo extrahitur, quæ rerum admodum prouida patrios duntaxat enses secretioris custodiæ tutamento tradiderat. Hęc a Gunnaro stuprum pati coacta, filium procreat Hildigerum, cui tanta paternæ crudelitatis æmulatio fuit, vt cædium semper appetens, & humanis solum intentus excidijs, immensa fundēdi cruoris cupidine suspiraret. Igitur ob intolerabiles scæuitiæ mores à patre proscriptus, moxq; ab Aluero tyrannide donatus, finitimos bellis ac cædibus implicando omne ætatis tempus armis exegit, nihilq; exilij conditione ex consueto crudelitatis habitu remittens, animum cum loco mutare passus non est. Interea Borcarus Regnaldi filix Drotæ matrimonium per vim a Gunaro occupatum expertus, coniuge cum, vitæq; priuat, ac sibi Drotam connubio sociat, quæ etiam ægrè nuptijs assensu non est, quod parentis ultorem iure complexura videretur. Neque enim lugentis patrem filix eius interfectori voluptuosus poterat obtemperare consensus. Huius Bocariq; filius Haldanus fuit, cuius iuuentæ initia soliditatis opinione referta fuere, sequens verò ætas fulgentissimis operum insignibus illustris euasit, maximisq; vitæ ornamentis inclaruit. Adolescens pugilem ingenuæ famæ, quod ab eo pueriliter obluens colapho percussus esset, gestamine quod in manu habebat petiitum oppressit. Quo facto futuros operum titulos auspiciu præteritæ vitæ contemptum in amplissimum sequentis fulgorem conuertit. Ea quippe res bellicorum eius insignium magnitudinem augurata est. Ea tempestate Rotho Rutenorum pirata patriam nostram rapinæ & crudelitatis iniurijs proffigabat. Cuius tam insignis atrocitas erat, vt cæteris extremæ captorum nuditati parcētib; hic etiam secretiores corporum partes tegminibus spoliare deforme non duceret. Vnde graues adhuc, immanesque rapinas Rothoran cognominare solemus. Sed & torquendi interdum hunc supplicij modum adhibere solebat, vt dextris eorum pedibus terræ tenacius affixis, læuos curuatis de industria ramis annecteret, quorum salacitas medijs corporis distractione recurreret. Quem Fionix rex Hano dum speciosos sibi titulos consciscere cupit, maritimis viribus oppugnare conatus, fugam vno comitatus ingreditur. In cuius exprobrationem prouerbum manauit, in proprio plus lare Hanonem valere. Tunc Borcarus vltiorem ciuium iacturam inspectare non passus, Rothoni se obijcit, quorum vt mutuum bellum, ita etiam exitium fuit. Eadem pugna Haldanum grauitè affectum fama est aliquandiu susceptis oblanguisse vulneribus, e quibus vnum euidentius ori inflictum habebat. Quod adeo cicatrice conspicuum erat, vt cæteris medela recreatis, patientiori quadam lentigine teneretur. Oblisam quippe labelli partē ita

Inaudita crudelitas rexem pluit.

verrucae vitium vlcera bat, vteius timosa tabes carnis excremento sarciri nequirit. Quæ res ei plenum contumeliæ cognomē impressit, quum potius vulnera aduerso corpore excepta laudem quàm dedecus asserre soleant. Adeo maligna virtutum interpres vulgaris interdum existit opinio. Interea Alfi filia Guritha, quū regiam stirpem ad se solam redactā animaduertteret, neminemq; cui nuberet nobilitate parem haberet, nuncupatis votis voluntariam sibi castimoniā indixit, concubituq; carere quàm ex plebe maritum adsciscere satius duxit. Qui et iā cauēdæ iniuriæ gratia cōclauē suum electo pugilum agmine tutabatur. Ad quam quū Haldanus semel fortē venisset, abessentq; pugiles, quorum ipse fratrem impubis extinxerat, oportere eā, inquit, soluto virginitatis vinculo, castimoniæ rigore rebus permutare venereis: ne ita pudicitie votis indulgeat, vt lapsa regni gubernacula copula suæ beneficio reparare contemnat. Se ergo nobilitatis splendore conspicuum nuptialibus ab ea votis respici iubet, quod ob dictā causam voluptati aditum data videatur. Ad hæc Guritha adduci se nō posse retulit, vt regiæ nobilitatis reliquias inferioris ordinis viro copulare sustineat. Nec generis obscuritatē exprobrasse cōtēta, etiam oris deformitatem impropertat. Haldanus geminū ab ea sibi vitū obiectari subiunxit, vnum quod sanguine parum niteret, alterū quod rimosi oris iacturam inexplata cicatrice præferret, ideoq; non prius se postulandæ eius gratia rediturū, quàm viranq; notā parta armis claritate terisset. Obsecrat quoq; ne cui tori conuiuentiā præberet, antequam reditus, interitū sue sui certitudinem nuncio cognouisset. Quē athletæ fratre iam pridem ab eo spoliati Gurithæ locutū indignē ferentes, discedentē equis insectari conantur. Quo viso, commilitibus latebrā petere iussis, se solū pugiles excepturum dicebat. Morantes assecclas impetioq; obsequi deforme ducentes minis abigit, præfatus non cōperturam Guritham pugnā a se formidine detrectari. Mox quercu succisa, atq; in clauæ habitū redacta, solus cum duodecim manū conseruit, eosq; spiritu spoliavit. Quibus percēptis tam præclari operis titulis non contentus, maioris edendi gratia auitos à matre gladios recepit, quorū alter Lyusingus, alter Huuytingus ob collinati acuminis nitorē vocabulū habuit. At vbi inter Aluerū Suetiæ regem, Rutenosq; bellū flagrare cognouit, è vestigio Rusciam petit, oblatoq; incolis auxilio, summa cum omnium dignatione suscipitur. Sed nec procul Aluerus agebat, breui locorum traicctu paruulam interneccente distantia. Cuius miles Hildigerus Gunnari filius, Rutenorum pugilibus ad secum dimicandū prouocatis, cum Haldanū offerri animaduertteret, eiusq; se fratrem esse non ignoraret, pietatem fortitudini prætulit, seq; septuaginta pugilum oppressione conspicuum, cum homine parum spectato manum conseriturum negauit. Iubet itaq; eum minorum se rerum experimētis metiri, ac deinde æqua viribus studia consecrari. Hæc autem non virtutis diffidentia, sed integritatis seruandæ gratia astruebat, quum non solum acerrimus, verum etiam liebetandi carminibus ferri peritus existeret. Quippe quum ab eius patre suum oppressum meminisset, affectusq; geminos, vnum paternæ vltionis, alterum fraternæ charitatis haberet, prouocationi cedere, quum maximo implicari scelere satius duxit. Cuius loco alium Haldanus athletam deposcens, exhibitum iugulat, moxq; ei etiam hostium suffragio virtutis palma decernitur, omniumq; fortissimus publica proclamatione censetur. Postera die duobus in pugnam petitis, ambos obtruncat. Tertia luce ternos expugnat. Quarta, quatuor secum congressos exuperat. Quinta verò quinos expostulat. Quibus oppressis, quum ad octauam similibus pugna & victoriæ incrementis peruentum esset, vndecim simul admissos prostermit: cui Hildigerus quod operum suorum titulos virtutum eius magnitudine æquatos videret, cōgressum vterius negare non passus, quum ab eo obducto panniculis ferro mortificum sibi vulnus inflictum animaduertteret, abiectis armis humi decumbens, tali fratrem voce compellat:

*Collibet alternis deuolui fatibus horam,
Et ferro pausante solo subsidere paulum,
Alternare moram dictis animosq; fouere.
Resat proposito tempus, nam fata duorum*

Haldanus de
duodecim pug-
iles quos ob-
truncat.

Fors diuersa tenet, alium discrimine certo
 Sors feralis agit, alium potioribus annis
 Pompea decusq; manent, & agendi temporis usus.
 Sic sibi diuiduum partes discriminat omen.
 Danica te tellus, me Sueticus edidit orbis.
 Drot tibi maternum quondam distenderat vber,
 Ille genitrice tibi pariter collacteus exto.
 En pia progenies trucibus concurrere telis
 Ausa perit, sudo pro nati sanguine, fratres
 10 Illata sibi cedere ruunt, dum culmen auentes
 Tempore deficiunt, sceptriq; cupidine nacti
 Exitiale malum socio stygia funere visent.
 Ad caput affixus clypeus mihi Sueticus astat,
 Quem specular vernans varij calaminis ornat,
 Et miris laqueata modis tabulata coronant.
 Illic confectos proceres, pugilesq; subactos,
 Bella quoq; & nostra facinus spectabile dextra
 Multicolor pictura notat: medioxima nati
 20 Illita conspicuo species calamine constat,
 Cui manus hæc cursum metæ vitalis ademit.
 Vnicus hic nobis hæres erat, vna paterni
 Cura animi, superaq; datus solamine matri.
 Sors mala quæ letis infustos aggerit annos,
 Et risum morore premit, sortemq; molestat.
 Lugubre enim ac miserum est delectam ducere vitam,
 Et tristes spirare dies, omemq; dolere.
 Sed quæcumq; ligat Parcarum præscius ordo,
 Quæcumq; arcantum superæ rationis adumbrat,
 Seu quæ fatorum serie præuisa tenentur,
 30 Nulla caducarum rerum conuersio tollet.

His dictis quum ab Haldano ob tam feram fraterni vinculi confessionem inertiæ damnaretur, idcirco se silentio usum esse dicebat, ne aut pugnam detrectando ignauus, aut committendo scelestus existimari posset. Talibus excusationis verbis intētus exstinguitur. Sed apud Danos Haldanum ab Hildigero prostratum rumor ediderat. Post hæc Gyuritha, quæ regij sanguinis sola apud Danos supererat, quū à Siuaro Saxonice gētis nobilissimo postulari expisset, latenterq; ei Haldanū præferret, conditionem pro eo intulit, ne suum prius cōnubium peteret, quàm Danorum regnum membratim diuisum in vnum corpus redigeret, idq; sibi per iniuriā ereptum armis restituisset. Quod frustra tentante Siuaro, omnibus arbitris pecunia ab ipso corruptis, tandem ei despondenda conceditur. Quod Haldanus apud Rusciam per negotiatores expertus, tanto studio nauigationi incubuit, vt nuptiarum tempus aduentu præcurreret. Quarum prima die regiam petiturus præcepit, ne comites prius à constitutis sibi mouerētur excubijs, quàm ferri stridorem eminus aure perciperent. Cumq; conuiuis parū cognitus coram virgine constitisset, ne vulgaris eloquij nuditate pluribus intellecta depromeret, in hunc modum abstracta carmen ambage compegit:

Patris sceptrâ relinquens Nil signum a verebar
 Commenti muliebris Alus fæminæ,
 Vnum quando duosq; Tres ac quatuor & mox
 50 Quinos indeq; senos Post septem simul octo
 Vndenos quoq; solus Victor Marte subegi,
 Sed ne tunc fore rebar Probri labe notandus
 Promissi leuitate, Pactis illicibusq;.

Ad hæc Gyuritha,
 Fragili moderamine rerum

*Animus mihi pendulus haſit
Trepida leuitate pererrans:
Tua fama volatilis, anceps,
Variisq; relatibus acta,
Dubium mihi pectus inuſſit,
Teneri tibi temporis annos
Gladio periſſe verebar,
Poterámne reſiſtere ſola
ſenioribus atq; magiſtris
Prohibentibus iſta negari
Thalamoq; monentibus uti?
Manet & Venus, & calor idem
Socius tibi, parq; futurus:
Nec ab ordine ſponſio ceſſat
Aditus habitura fideles.*

*Mulier ſterilis
fecunda quomodo
uideatur eſſe facta.*

Nec enim vlla adhuc te ſefellit promiſſio, quanquam ſola multiplicis ſuadele
conſilia detrectare non poſſem, & in iugalis copulæ receptione monitis obuiare
cenſorijs. Nec dum reſponſum virgo complebat, & iam ſponſum Haldanus ferro
tranſuerberat. Nec vnum oppreſſiſſe contentus, maximam conuiuarum partem
obtruncat. In quem quum Saxones ceſſim ebrietate labantes irruerent, à ſuper- 22
uenientibus eius vernaculis trucidantur. His geſtis Gyuritha potitur: quam quum
ſterilitatis vitio obnoxiam animaduertetet, maximamque proliſ creandæ cupi-
dinem haberet, conciliandæ ei ſecunditatis gratia Vpſalam petit, reſponſoque
monitus ſuſcitandæ ſobolis cauſa fraternis primum manibus parentare, poſtquam
oraculo paruit, optatæ rei ſolacium impetrauit: ſiquidem filium ex Gyuritha ſuſce-
pit, cui Haraldus vocabulum aptauit. Cuius titulo Danorum regnum principum
iniurijs laceratum ad priſtinum dominationis habitum reuocare conatus, dum
bello apud Sialandiam geſto, Weſetum præcipuæ opinionis athletam in acie op-
pugnat, occiditur. Quo viſo Gyuritha, quum prælio ob filij charitatem ſub virili ha-
bitu intereſſet, eundem fugientibus ſocijs cupidius dimicantem ad propinquum ne 32
mus humeris deportandum curauit. A cuius inſectatu plurimum hoſtes laſſitudo
prohibuit, quorum aliquis dependentis pygam ſagitta conſixit. Igitur Haraldus
plus ruboris ſibi, quam opis materna cura allatum exiſtimauit. Qui quum eximie
formæ, præcipuæque magnitudinis eſſet, coruiſque robore & ſtatura præſtaret,
tantam Othini, cuius oraculo editus videbatur, indulgentiam expertus fuerat, vt
integritatis eius habitus ferro quaſſari non poſſet. Quo euenit vt vulniſca alijs te-
la, ad læſionem ei inſtigendam inſtabilia redderentur. Nec præmij inops benefi-
cium fuit, animas quippe ei quas ferro corporibus cieciſſet, pollicitus proditur.
Idem in monumentum patris eius res geſtas apud Blekygiam rupi, cuius memi-
ni, per artiſices mandare curæ habuit. Poſt hæc quum Weſetum apud Scaniam 40
nuptias acturum audiret, eâſque ſub egentis ſpecie petuiſſet, finito noctium con-
uiuio, omnibûſque mero ac ſomno ſopitis, nuptialem thalamum trabe pertudit,
cuius buccam Weſetus ita abſque vulneris inſiſtione fulſe quaſſauit, vt binis eam
dentibus vacueſaceret. Quorum iacturam poſtmodum inſperata molariam eru-
ptio ſarciebat. Hic euentus Hylde tam ei cognomen impoſuit, quod cum quidam
ob eminentem dentium ordinem aſſecutum affirmant. Illic occiſo Weſeto Sca-
niæ dominium adipiſcitur. Inde Hatherum apud Iutiam oppugnatum extinxit,
cuius occaſum perpes oppidi vocabulum indicat. Poſt hæc Hundingo, Roriceq;
proſtratis, Leithram occupat, diſtractumque Daniæ regnum in priſtinum corpus
reformat. Deinde Wicarorum regem Aſmundum à ſore natu maiorem regno 50
ſpoliatum comperiens, pendente bello tanta ſceminæ petulantia concitatus, ſola
naue Noruagiam Aſmundo opem laturus accedit. Commiſſo prælio purpurea a-
miclus lacerna, intraq; auto variata capillitium redimitus, in hoſtē progreditur.
ita armorum loco tacita fortunæ conſcientia fretus, vt conuiuali potius quam bel-
lico cultu inſtructus videretur. Sed nec apparatui ingeniū reſpōdit. Inermis liqui-
dem

- dem ac regijs duntaxat insignibus ornatus, cœtus anteibat armigeros, expeditamque pugnandi copiam feruentioribus belli periculis obiecit. Directa nanque in eum spicula, ac si retusi acuminis essent, nocuo cassabantur effectu. Cùmque ceteri præliantis inermitem aduerterent, impressione facta, ad eum acius impetendum pudore coguntur. Quos Haraldus corpore integer, aut ferro consumpsit, aut fugam arripere coëgit, sicque regnum Asmundo prostrata eius sorore restituit. A quo oblati sibi victoriæ præmijs, solam gloriæ mercedem sufficere dixit, tantùmque se in repudiandis muneribus gessit, quantum egerat in promerendis. Quo facto non minorem omnibus continentiæ suæ, quàm fortitudinis admirationem incussit, claritatem se, non pecuniam ex victoria percepturum testatus. In-
 10 terea rex Sueonum Alucrus decessit, Olauo, Ingone, & Ingeldo filijs relictis: quorum Ingo paternæ hæreditatis titulis non contentus, proferendi imperij gratia Danis bellum denunciat. Cuius euentum Haraldo oraculis explorare cupienti, senex præcipuæ magnitudinis, sed orbus oculo obuius extitit, qui hispidus etiam amiculo circumactus Othinum se dici, bellorumque vsu callere testatus, vtilissimum ei centuriandi in acie exercitus documentum porrexit. Iussit igitur vt terrestribus bellum copijs editurus, vniuersam aciem in tres turmas diuideret, quarum v-
 20 namquamque vicensimam ratione densaret, mediam verò viginti virorum numero reliquis porrectiorem extenderet, quam etiam in coni sue pyramidis acumen dig-
 30 gerens, alarum recessus vtrinque secus discretis ambagibus obliquaret. Cuiuslibet verò turmæ seriem hac ratione contexeret, vt à duobus frons inchoans, consequentibus locis vnitatis duntaxat incrementa reciperet, & quidem in secunda linea tres, in tertia quatuor, eodémque modo postetius ordinandos, habita congressione statueret, sicque consequentes gradus idem proportionis tenor instrueret donec coniunctionis extremitas alas æquaret: cornu verò quodlibet denis ab eo ordinibus formaretur. Post has item turmas instructam iaculis iuuentutem admittat, à cuius tergo grandæuorum cohortem adhibeat, quæ labantes sociorum vires veterana quadam virtute firmaret. Deinde funditorum alas gnarus locorum supputator annecteret, qui post sodalium agmina consistentes, eminus hostem tormentis inces-
 40 sissent. Post quos cuiuslibet ætatis aut ordinis homines absque conditionis æstimatione passim adscisceret. Ceterum postremam aciem ternis ad instar primæ cornibus interstinctam, similiq; graduum proportionem digestam explicet. Cuius tergum superiori coniunctum agmini, ipsum auersæ frontis obstaculo tueretur. At si nauale fortè prælium incidisset, partem classis secerneret, quæ eo propositos incho ante conflictus multiuola rates hosticas reflexione circumdaret. His disciplinæ militaris rationibus instructus, Ingonem, Olauumq; bellum parâtes, anticipatis apud Suetiam rebus, oppressit. Quorum fratri Ingeldo sub aduersæ valetudinis simulati-
 50 one belli inducias per legatos posceti postulata concessit, ne virtus quæ mœstis rebus parcere didicisset, humilis ac iacētis fortunæ temporibus insultaret, à quo postmodum raptæ sororis iniuria laceratus, quum diu bellis cum ancipiti victoriæ fatigasset, in amicitiam adieuit, sociumque quàm hostem habere satius duxit. Post hæc quum inter Olauum Thirondorum regem, virginesq; Sticlæ & Rusilæ regnum bello decertandum audiret, foemineæ admodum præsumptione permotus, clam arbitris cum accessit, cultuq; quo dentium prolixitatem obnuberet sumpto, pugnam virginibus intulit. Quarum vtræque prostrata binis portibus affine earum vocabulis nomen reliquit. Tum verò conspectissimum virtutis argumentum exhibuit. Quippe subarmali tantum subucula fretus, inermem telis thoracem opposuit. Igitur Olauo victoriæ sibi præmium offerente beneficium repudiavit, sicq; fortitudinis an continentiæ maius specimen dederit, incertum reliquit. Deinde Fresicæ gentis athletam Vbbonem nomine Iutiæ fines crebra popularium strage vastantē adortus, quum armis subdere non posset, milites ad eum manibus capiendum hortatus, humi prostravit, victumq; compedibus tradidit. Ita quem paulò ante grauissimam sibi cladem allaturum putauit, deformi expugnationis genere superatum obtinuit. Quem forote ei in matrimonium data militem nactus, finitimos Rheno populos tributo submisit, militēq; ex eius gētis fortissimis legit. Quo fretus bello Scla-

Acierum in-
struere.

uiam preffit, eiusque duces Duc & Dal ob virtutem capi potius quam occidi cura-
 vit. Quibus in commilitium receptis, Aquitaniam armis perdomuit, moxque Bri-
 tanniam petens, Humbrorum rege prostrato, promptissimos quosque deuictæ iu-
 uentutis adciuit. Quorum præcipuus Orm cognomento Britannicus habebatur.
 Hac rerum fama athletas è varijs orbis partibus accersitos in mercenariam ma-
 num redegit. Quorum frequentia actus, adeò regnorum omnium motus nomi-
 nis sui terrore cohibuit, vt eorum rectoribus mutuum conferendæ manus ausum
 excuteret. Sed nec quisquam maris dominationem absq; eius nutu vſurpare præ-
 ſumpſit. Quippe quondam in Danorum republica diuiduum terræ & pelagi impe-
 rium fuit. Interea apud Suetiam moritur Ingeldus, Ringone, quem ex Haraldſi ſo-
 rore ſuſtulerat, paruulo admodum filio relicto, quem Haraldus paterno regno da-
 tis ei tutoribus præfecit. Ita prouincijs principibusque perdomitis, quinquaginta
 annos, in ocio habuit. Quorum quiete ne militum animos in deſidiam reſolui pa-
 teretur aſſidue eis cauendi, inferendiq; ietus rationem à gladiatoribus perdiſcen-
 dam conſtituit. Quorum quidam inſigni dimicationis arte callentes, aduerſæ frō-
 tis ſupercilium inſallibili ictu ferire ſolebant. Quo ſi quis recepto verſilitate palpe-
 bræ timidius conſpiceret, mox aula eiectus ſtipendijs deſungebatur. Hiſdem tem-
 poribus Olonem Syuardi filium Haraldſi ſorore editum in Daniam e Noruagię fi-
 nibus conſpiciendi auunculi cupido perduxit. Quem quia primum in Haraldſi cli-
 entela habitum, poſt bellum verò Sueticum Danicarum rerum imperio poſitum
 conſtat, propoſito paulisper atinet, quæ de eius operibus memoriæ ſunt prodita,
 recensere. Igitur Olo tertium ætatis luſtrum apud patrem emenſus, quantum ani-
 mi corporisq; dotibus inclaruerit, incredibile reddidit. Præterea adeò viſu efferus
 erat, vt quod alij armis, ipſe oculis in hoſtem ageret, ac fortiffimum quenq; vibrā-
 te luminum acritate terreret. Cui quum nuncio delatum eſſet Gunnonem Thele-
 marchię ducē cum filio Grimone nemus Ethaſcog, quod & fruticibus prædenſum
 & vallibus quàm maximè opacum erat, per latrocinium obſidere, facinoris indi-
 gnatione cōmorus, cum cane & equo parabilem à patre armaturam depoſcit, iu-
 uentam dampnans, quæ debitū virtuti tempus inertia dilabi pateretur. Quibus im-
 petratis, prædictam ſyluam arctiffimè ſpeculatus, hominis veſtigia niui altius im-
 preſſa cognoscit. Quippe latronis inceſſum pruina greſſu violata prodiderat. Qua
 duce vſus ſuperato montis chuo præcipuæ granditatis amnem offēdit. Quo pri-
 ſtinam humani veſtigij ſpeciem auferente, traiectu vtendū conſtituit. Verum ipſa
 aquæ moles rapidiore lapſu præcipiter agens vndas, difficultate tranſitum negare
 videbatur. Siquidem occultis cauitibus frequens omnem aluei tractum ſpumeo
 quodam volumine turbidabat. Sed ex animo Olonis periculi metum feſtinationi-
 nis cupido detraxerat. Igitur vbi domitus virtute timor, contemptumq; temerita-
 te periculum, nihil quod animo libitū foret actū difficile ratus, ſtridulos equo vor-
 tices ſuperauit. Quos emēſus in anguſtias paludibus vndiq; ſecus ambitas incidit.
 Quarum interna facile peti præiecti aggeris obſtaculum non ſinebat. Trans quē
 leuato equo frequens ſtabulis repagulum animaduertit. Vnde egeſto equorum
 grege, ſuum inducere cupiens, à Tokone quodam (ſeruus hic Gunnonis erat) adeò
 aduenam inſoleuiſſe dolente acrius imperitus, oppugnantem ſolo clypei fruſtraba-
 tur obiectu. Quē ferro opprimere deforme exiſtimans, apprehenſum, artuatimq;
 contraſtū, recto quo præceps exceſſerat, tranſuerſum iniecit. Qua ignominia Gū-
 no ac Grimocycus incitati, diuerſis elapſi poſticis pariter in Olonem cum contē-
 ptu ætatis eius ac virium ruunt. A quo lethaliter vulnerati, quum corporis admodū
 viribus deſicerentur, Grimocycus ſupremi vix ſpiritus potens, ac toto penē vigore de-
 functus, carmen hoc extremo vocis ſingultu contexuit:

*Sinus nempeliet corpore debiles,
 Elapſuſq; cruor robar obbauſerit,
 Quum nunc elicitus vulnere ſpiritus
 Vix ſenſim lacero pectore palpitet,
 Diſcrimen moueo temporis vltimi,
 Per nos intrepidis clareat auſibus.*

Ne conflictum aliquis fortius editum,
 Pugnatumue magis dixerit usquam.
 Et certamen atrox arma gerentibus
 Quum per busta caro fessa quicuerit,
 Fama conciliet præmia perpetuis.
 Prima hostis scapulas sectio comprimat,
 Et ferrum geminas abripiat manus,
 Ut quum nos stygius Pluto receperit,
 Olonem quoq; par exitus occupet,
 Et commune tribus fanus inhorreat,
 10 Vnatrium cineres urnaq; contegat.

Haëtenus Grimo. Cuius inuictum pater spiritum æmulatus, ut fortissimam filij
 vocem mutua adhortatione prosequeretur, sic crepit:

Quanquam defectis ad summum sanguine venis,
 Extet in occiduo corpore vita brevis,
 Taliter extreme vigeat contentio pugnae,
 Ut laudem nostri non sinat esse breuem.
 Ergo humeros hostis & brachia fræmea primum
 Impetat, ut manuum debilitetur opus.
 20 Sic commune tribus dabitur post fata sepulchrum,
 Et socios cineres par tribus urna teget.

His dictis ambo genibus nixi, nam fati propinquitates vires hauferat, comminus
 cum Olone cōlligere summo opere niti, ut perituri morte hostem æquare possent,
 floccipendere fatum, dummodo eum à quo occidebantur, socio amplexerentur
 occasu. E quibus Olo, alterum ferro, alterum cane cōsumpsit. Sed ne ipse quidem
 incruentam gessit victoriam, quum haëtenus integer, tum demum aduerso vulnus
 corpore suscepisset. Quod sedulo cane perlinctum recuperata corporis firmitate,
 mox ad vulgandam victoriæ suæ fidem ipsa latronum cadauera patibulis ingesta
 latius inspectanda constituit. Cæterum castro potitus, quicquid mibi præde repe-
 30 rit, clandestinæ custodiæ traditum futuris vñbus asseruauit. Ea tempestate Scati
 & Hiali fratrum intolens luxus eò petulantia prorepsit, ut excellentis formæ vir-
 gines parentibus ereptas concubitu violarent. Quo euenit ut Esam quoque Ola-
 ui Wermorum reguli filiam raptui destinantes patri mandarent, si illam externæ
 libidini famulari noller, per se, aliūque quempiam pro tuenda prole decerneret.
 Quod quum Olo nuncio comperisset, oblata pugnae facultate gauisus, Olauī pe-
 nates agrestium cultum mutuatus accedit. Vbi quum inter extremos discubitu
 frueretur, inærentem regis familiam conspicatus, eius filio deindustria propius
 accersito, quid ita cæteri luctuosa facie essent, inquit. Quo sororis suæ pudicitia
 ni cuiuspiam defensio ocyus intercederet, proximè per acerrimos pugiles profa-
 40 natidam dicente, percontatur rursum quid præmij recepturus foret, qui salutem
 suam pro virgine deuoueret. Super quo Olauus per filium interrogatus, filiā pro-
 pugnatori cessuram respondit. Quæ vox præcipuam Oloni subeundi discriminis
 cupidinem attulit. Consueerat autem virgo hospitum vultus propius accedendo
 quam curiosissimè prælato lumine contemplari, quo certius susceptorum mores
 cultumq; perspiceret. Eandem quoq; creditum ex notis atq; lineamentis oris con-
 spectorum perpendisse prolapiam, solaq; visus sagacitate cuiuslibet sanguinis ha-
 bitum discreuisse. Quæ quum Olonē scrutabundis aggressa luminibus cōstitisset,
 inusitato oculorum eius horrore perstricta, penè exanimis cōcidit. At ubi sensim
 redditus vigor, spiritusq; liberius in ea re cæperat, rursum iuuenem conspici co-
 50 nata, lapsa repente corpore ceu mente capta procubuit. Tertio quoq; dum clau-
 sam delectamq; aciem attollere nititur, non modo oculorum motu, certe etiā pe-
 dum regimine defecta, subito lapsu decidit. Adeò vigorem stupor hebetat. Quo
 viso Olauus cur toties casum corpore præbūisset interrogat. Qua se truculento ho-
 spitis visu perculsam testante, eundemq; & regibus ortum, & iraptorum vota re-
 felleret iuis perquam dignum amplexibus asserente, rogatur a cūctis Olo, nam os

Effectus luxu-
 ris surpissi-
 mus & sceler-
 atissimus.

pileo obnuptum habebat, discussio velamine cognoscendi capitis notas præbere. Tum ille cunctis mœrorem deponere, animûmque procul à dolore habere iussis, detecta fronte anidius omnium in se oculos eximie pulchritudinis admiratione deflexit. Flaua quippe cæsaries, nitentique capillitio erat. Cæterum pupillas ne visentibus formidini forent, palpebris arctius obstringendas curabat. Crederes repente animis spe meliorum erectis tripudiare conuiuas, dissultare aulicos, summamque ægritudinem effusa mentium hilaritate conuelli. Igitur spe merum leuante altera conuiuij facies, nec quicquam initio par aut persimile fuit. Ita benignum vnus hospitis promissum, communem omnium formidinem propulsabat. Inter hæc Hiallus & Scatus cum decem vernaculis superuenientes, tanquam puellam ilico sublaturi tumultuoso cuncta clamore miscebant, regem ni filiam in expedito siteret, euocantes in pugnam. Quorum debacchationem protinus Olo sponsione certaminis excipit, conditione adiecta, ne quis furtim tergum dimicantis incesferet, sed aduersis tantum pugna congressibus staret. Deinde gladio Logrhi dicto, solus duodecim prostratis maius adolescente opus edidit. Cæterum pugne locum insula dabat stagni medium tenens, vnde non longè vicus abest, qui cladis huiusce modi monumentum Hialli & Scati fratrum vocabula coniunctim referens, præbet. Igitur puella sibi in præmium victoriæ data, quum filium ex ea sustulisset, Omûdum repetendi patris licentiam à focero nactus, postquam patriam à Thorone regulo per Tostonem Victimarium & Leotarum cognomine præditum oppugnari cognouit, ad conferendam cum eis manum solo satellite muliebriter culto contentus, perrexit. Cûmque non longe Thoronis ædibus abesset, suum comitisque ferrum cauaris baculis condendum curauit. At vbi regiam subiit, verum oris habitum adulterina specie supprimens, obtritum annis hominem simulabat. Apud Syuardum verò se Egentium regem fuisse, filijq; eius Olonis odio pertinacius actum exulare dicebat, quem mox aulicorum plerique regis nomine consalutantes, genibus nixi manus ei per ludibrium offerre cœperunt. Quibus ille quod ioco gesserant ratum habere iussis, ferro quod baculis inclusum gestabant erepto, regem inuadit. Itaque pars Olonem iuuare, iocum pro serio ducere, nec fidem per ludibrium præstitam violare. Complures voti vanitate rescissa, à Thoronis partibus stare. Igitur anceps, intestinûmque prælium oritur. Denique Thorone non minus suorum quàm hospitis armis oppresso, Leotarus leraliter saucius victorem Olonem tam ingenio viuidum, quàm acrem operibus indicans, Vegeti cognomento donauit, eundem fraudis exemplo, qua circa Thoronem vsus fuerat, periturum vaticinans: indubitanter quippe domesticis occasurum insidijs. Et cum dicto repente exanimatus est. Itaque suprema morientis vox futurum victoris exitum augurij sagacitate complexa dinoscitur. His gestis Olo nō prius se patri restituit, quàm pacem eius penatibus reportauit. A quo recepta pelagi dominatione, septuaginta maritimos reges nauticarum virium certamine consumpsit, inter quos Biruillus & Huiruillus, Thoruillus quoque, Nef & Onef, Reduarthus, Randus atque E-

Olo paterna
dominacionem
sua præclare
gestis restituit

randus præcipui noscebantur. Cuius rei fama ac titulo pugiles, quorum omne fortitudini studium inhæbat, accensos, ad firmandam secum societatem frequentes adduxit. Quinetiam effrenati ingenij iuuenes claritatis cupidine concitatos stipatores adciuit, inter quos Starcatherum summa dignatione susceptum familiarius quàm vtilius colebat. His viribus instructus ita finitimorum regum petulantiam opinionis suæ magnitudine castigauit, vt iisdem gerendorum inuicem bellorum manus curam audaciamque detraheret.

Post hæc ad Haraldum profectus, ab ipsoq; maritima prælatione donatus, tandem Ringoni in commilitium delegatur. Eodem tempore Bruno quidam omniû Haraldî consiliorû vnicè particeps ac cōscijs habebatur. Huic ipse & Ringo quoties secretiore nuncio opus habebant, mandata credere consueuerant. Quæ familiaritatis gradû educationis & crepundiorum consortione adeptus fuerat. Quo fluminis cuiusdā aquis inter assiduos pfectionum labores absumpto, Othinus eius nomine & habitu subornatus insidiosæ legationis cura arctissimā regum concordia labefactauit, tãtâq; inimicitias ferentis fallacia fuit, vt amicitia ac necessitudine vin-

Etis mutuum odij rigorem ingeneraret, quod absq; bello satari nō posse videretur. Primum apud eos tacita adoleuere dissidia, donec vulgatis vtrinq; studijs arcanus in publicum liuor erumperet. Denunciatis itaq; inimicitijs, colligēdis belli instrumentis septem anni cessere. Sunt qui Haraldū non liuoris impulsu, aut regni æmulatione, sed industrio quodam spontaneoq; conatu clandestinas exitij causas quæ-
 30 suisse testantur. Quū enim ob senectam, leueritatemq; ciuibz etiā onustus existeret, ferrum morbi cruciatibus anteponeus, spiritum in acie quā lectulo deponere præoptauit, consentaneum præteritæ vitæ operibus exitum habiturus. Itaq; quod mortem suam clariorem efficeret, inferosq; comitatio peteret complures fati cō-
 40 sortes adsciscere gestiebat, futuræ cladis materiam vltionca belli instructione molitus. His ergo de causis tam propriæ, quā alienæ necis auiditate correptus, vt par vtrobiq; strages incideret, pares vtrinq; copias instaurauit, aliquāto fortius Ringoni robur applicans, quem victorem superesse maluerat.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI SEPTIMI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

 20 HISTORIÆ DANORVM LIBER
 OCTAVVS.

HISTORIAM belli Suetici Starcatherus, qui & eiusdem præ-
 lij præcipuum columē erat, primus Danico digessit eloquio, mē-
 moriæ magis quā literis traditum. Cuius seriem ab ipso pro mo-
 re patrio vulgariter editam, digestamque latialiter complecti stā-
 tuens, in primis præstantissimos vtriusque partis proceres re-
 censebo. Neque enim mihi multitudinem complectendi cupi-
 30 do incessit, quam ne præcise quidem numerus capit. Et prius eos
 qui ab Haraldi partibus steterant, mox qui sub Ringonis stipendijs egerant, stilo
 retexam. Igitur ex ducibus qui ad Haraldum coierant clarissimi noscuntur Suen,
 ac Sambar, Ambar, & Elli, Rati, Fionicus, Salgarthus, & Roë, quē barbæ pro-
 lixitas cognomento insignem effecit. His accedunt Scalk, Scanicus, & Alf Aggi
 filius, quibus iunguntur Oluir latus, & Gnepia vetulus. His annumeratur Gardh-
 stang oppidi cultor. Cui adijciuntur necessarij Haraldi Blend vltimæ Tyles inco-
 la, ac Brandmicæ cognomen habens. Hisdem sociantur Thorny cum Thoru-
 go, Tatar atq; Hialto. Qui quidem nauigio Lethrā aduecti instructis ad bella cor-
 40 poribus, ingenij quoq; virtute pollebant, proceritatis habitum animorum exerci-
 tijs æmulantes. Quippe spicula arcuum, balistarumq; tormentis excutere, ac ple-
 runq; virum cum hoste decernere, pœses quoq; patrio sermone cōtexere prom-
 ptissimè calluerunt, ad eò animum cum corpore impensa exercitatione coluerāt.
 E Lethris autē prodire Hortar, Borthyq;, præterea Belgi cum Begatho. Quibus
 adiecti sunt Bari ac Toli. At ille oppido cum Hacone genam scisso sub Hetha Wis-
 naq; ducibus Tummi velificator excesserat, quarum muliebri corpori natura viri-
 lem animum erogauit. Webiorgam quoq; eodem spiritu præditam, Bo Brami fi-
 lius, & Brat iutus belligerandi cupidine prosequuntur. His agglomerantur Orm
 Anglicus, Vbbo Fresicus, Ary altero cassus lumine, Alfer Goter. Post quos Dal
 corpulentus, & Duc Selanicus recensentur.

30 **W**ISNAM verò imbutam rigore sceminam, rei que militaris apprimè petitaui
 Selaua stipauerit manus. Cuius præcipui Barri ac Gnizli satellites agnoscuntur. Cæ-
 teri verò ex eadem cohorte corpus clypeolis recti, prælongis ensibus, aëriūque co-
 loris parmulis utebantur. Quas belli tempore aut in tergum repellentes, aut impe-
 dimentorum gerulis dantes abiectis pectorum munimentis, expositisque ad di-
 scrimen omne corporibus, districtis Martem mucronibus intenderunt. E quibus

Tolcar atque Ymi præcipui claruere. Post quos Toki Iumensi provincia ortus cū Otrito, cui agnomen iuuenis erat, illustris agnoscitur. At Hertha promptissimis stipata comitibus, armatam bello centuriam afferebat. Cuius primi fuere Grimar, ac Grenzli: post Hofger, Liucius: Hama quoque & Hunger Humbli Biariq; regum fortissimi memorantur. Hi persæpè duellis feliciter gestis insignes latè victorias edidere. Itaque memoratæ virgines non modò comiter, sed etiam pugnaciter cultæ, terrestres in aciem copias ductauere. Igitur centuriatim Danicus confluit exercitus, septem reges pari ingenio, sed dispari voto. Alij Haraldo, pars Ringoni præsidio fuerunt. Præterea in partem Haraldī concesserant, Horni & Hofa, Thulhim Hastinusq; & Hythlin gracilis, Dahar quoque cognomento Grenski. Sed & Haraldus Olauo genitus patre. Ex Hatica verò provincia Har atq; Herleuuar cū Hothbroddo, cui Effreni cognomen erat, Danicis militauere castris. At ex Imica regione Humnehy, & Haraldus adueniunt: quibus applicantur à septentrione profecti Haki Bemonisq; filij Sygmundus & Serker. Horum omnium clientelam rex liberali familiaritate coluerat: nam primis apud ipsum honoribus habiti, cultos autò gladios, opimaq; bellorum præmia perceperunt. Aduenerant & editi Gandal senne, quos Haraldī familiares clientela vetus effecerat. Igitur frequens Danica classe pelagus, Sialandiam Scaniae veluti inter sito ponte committere videbatur. Quas quidem provincias intermeare cupientibus consertissimo nauium globo pedestre compendium exhibebat. Sed ne impronidis bellum Sueonibus pararetur, mittuntur ab Haraldo, qui Ringoni palàm inimicitiarum mandata perferrent, ipsamque sequestræ pacis direptionem vulgarent, hisdem pugnae locum præstituerent iussu. Igitur qui Haraldo militauerant, hi fuere quos edidi. At ex parte Ringonis computantur Vlf, Abgi, Windar, Eyil Iulcus, Gotar, Hildi, Guti, Alf patre genitus, Stur robustus, Sten, Wienicæ paludis accola. Applicantur hisdem Gerth alacet, Gromer, Vermicus. Post quos septentrionales Albiae finitimi supputantur: Saxa, Fletir, & Saligothus, Thord nurabundus, Throndar nasutus, Grundi, Othi, Gmader, Toui, Coll, Byarchi, Hogni ingeniosus, Rokar fuscus. Hi siquidem multitudinis collegium aspernati, in vnam se acie à cætera cohorte seceuerant. Præter hos Rani, cui Hyld pater erat, & Lyuth Guthi, Sueno quoque superne tonsus, Rethyr, accipiter, & Rolf vxorius numerantur. Quibus conglobantur Ring Atly Iæ filius, Haraldusque Thohtni editus vico. His annectuntur Walsten Wicentis Thorulf spissus, Thengil procerus, Hunsolwe, Birwil pallidus, Burgar, & Scumbar. At è Thelemarchia fortissimi venerant, quibus animi plurimum, fastus minimum erat: Thorleuar pertinax, Torkill Guticus, Greit iniquus irruptionumque audus. His succedunt Haddir durus, & Roldar articulus. E Noruagia verò memorantur Thronder, Thronski, Thoki moricus, Rafn candidus, Hafwar, Biarni, Blihar cognomento simus, Biorn è vico Soglini, Findar maritimo genitus sinu, Bersi quoque apud Falu oppidum creatus, Syuardus verris caput, Ericus sibilator, Alsten, Harki, Ruthar, Rauui, Erlingar, cui Colubra cognomentum erat. At è Yathrica provincia prodire Od Anglus, Alf multiuagus, Enar protuberans, Yuuarusque cognominatus Thruwar. A Tyle autem venire Mar Ruffus, eo videlicet pago, qui Mithfrichi dicitur ortus, educatusque Grombar annosus, Gram Brundelucus, Grim ex oppido Skierum, apud Scaha Fyrchi quidem provinciam fatus. Deinde Berhgar vates aduertitur, cui Brahi & Rankil comites adhibentur. At Sueonum fortissimi hi fuere: Ar, Backi, Keclu, Rarl, Croc agrestis, Guthfast, Gummi è Gystamarchia. Qui quidem Fro dei necessarii erant, & fidissimi numinum arbitri. Ingi quoque & Oly, Alwer, Folki patre Elrico nati, Ringonis militiam amplectuntur, viri quidem manu prompti, consilio vegeti, proximaque Ringonem familiaritate complexi. Idem quoque ad Fro deum generis sui principium referebant. Inter quos & Simundus aderat ex Sigtim oppido forensis quidem athletæ, emptio- nūque ac venditionum contractibus assuerus. Huic additur Frosty cognomento Crucibulum. Cui sociatur Alf elatus è vico Vpsala. Idem & iaculati promptus & in acie præire solitus erat. At Olonem septem reges manu consilioque promptissimi stipauere, Holty videlicet & Hendill, Holmar, Leuy, & Hama. Quibus Re- gnal-

*Telemarchia
animi pluri-
mum, fastus
autem mini-
mum.*

gualdus Ruthenus, Rathbarthi nepos ascribitur. Præterea Syualdus, vndecim sa-
 lum paronibus sulcat. Lefy Pannoniorum victor bracteata auro Liburnam lin-
 theo excipit. Thritikar verò instar draconis tortuosas habente proras nauigio ve-
 hebatur. Thrygir quoq; & Torwil diuissimi nauigantes duodenas ductauere pup-
 pes. Cæterum in tota Ringonis classe nauium duo millia quingentæ repectæ sunt.
 Guttonica verò classis in portu cui Garnum nomen, Sueticam operiebatur. Itaq;
 Ringo terrenum ductabat agmen. At Oloni naualibus præesse copijs imperatum.
 Igitur Gothis obuiam Suetis veniendi inter Wic & Werundiam locus cum tem-
 pore denunciatur. Cernere cum erat late proris exaratum mare, prospectumque
 10 pelagi explicata malis carbasa præstruebant. Et iam classis Suetica prospera nauig-
 atione vsa, Danis adhuc aduerso laborantibus cælo maturius belli locum petiue-
 rat. Vbi Ringo expositas classe copias, simulque quas ipse terreno ductarat itinere
 gregatim in aciem dirigere parat. Quæ vbi campis laxius explicari cœperant, cor-
 nu alterum in Werundiam extrahi compertum est. Quam multitudinem rex lo-
 cis ordinibusque confusam equo circuiens, in fronte promptissimos quosque &
 præstantiori armatura cultos sub Olone Regnaldo Wuilloque ducibus collocat.
 Deinde veluti flexu quodam in duo cornua reliquam aciem cogit. Equibus dex-
 trum Vngonem cum Elrici filijs, Trigonemque tueri iubet. At lauum Læsoni pa-
 rere iussit. Cæterum alas globosque maxime Curetum Estonumque conseruior
 20 turma texuerat. Vltima funditorum acies stabat. Interea classis Danica ventorum
 indulgentia aspirante, septem dierum continuam nauigationem emensa, Calmar-
 na oppidum subiit. Miraretis late ventis velificatum mare, cælumque ex oculis in-
 tenta antennis linthea eripiebant. Nam Sclauj ac Liui, Saxonumq; septem millia
 classem auxerant. At per solidum proficiscentibus Scanientes, quod locorum pe-
 riti essent, duces ac præuij destinantur. Igitur vbi præstolantibus Suetis, Danicus
 superuenit exercitus, Ringo suis quoadusque Haraldus aciem centuriasset, pacien-
 ter considere iussis, non antè signa canere præcepit, quam regem propter aquilas
 curru compositum aspexissent, præfatus sperare se facile collabi aciem posse, quæ
 cæci ductamine niteretur. Præterea Haraldum supremo ætatis tempore alieni im-
 30 perij cupiditate correptum, non minus mente captum, quam luminibus fore, nec
 opibus exariari posse, qui si annos respiciat, tumulto penè contentus esse debeat.
 Suetis itaque pro libertate, pro patria ac liberis dimicandi necessitatem incumbere,
 hostem temeritate atque insolentia suscepisse bellum. Præterea ex parte aduer-
 sa perpaucos Danos esse, Saxones complures, aliasq; effœminatas gêtes in acie sta-
 re. Ob quod cogitare debere Sueones Noricosq; quantum Germanos ac Sclauos
 septentrionales semper turba præstitit. Sprenendam ergo aciem fore, quæ po-
 tius lubrica hominum colluione, quam solido militum robore cõtexta videatur.
 Nec parum ea oratione militum animos accendebat. At Bruno Harald i loco aci-
 em statuere iussus, cuneo frontem molitur, Hetham verò in dextero latere locat,
 40 Haconem læuo præficit, Wisnam aquiliferam facit. Igitur Haraldus curru eminēs
 quam potuit cella voce beneficia sua iniurijs a Ringone rependi queritur. Ab illo
 sibi bellum inferri qui regnum suum munere adeptus fuerit. Ita Ringonem nec se-
 nis misereri, nec auunculo parcere, propriosq; motus cunctæ necessitudinis aut be-
 neficentia respectui præferre. Iubet itaq; meminisse Danos, vt exteris semper vi-
 ctorijs inclaruerint, vt finitimis imperare potius quam obsequi consueuerint, hor-
 taturq; ne tantæ gloriæ decus deuictæ gentis insolentia labefactari sustineant, nec
 imperium quod sibi iuuenta florenti pepereant, senectute confectis demi permit-
 tant. Deinde canentibus lituis summa vtrinque vi conferitur bellum. Crederes re-
 pente terris ingruere cælum, syluas camposq; subsidere, misceri omnia, antiquum
 50 rediisse chaos, diuina pariter & humana tumultuosa tempestate cõlundi, cunctaq;
 simul in perniciem trahi. Nam vbi ad teli iactum peruentum, intolerabilis armorū
 stridor incredibili cuncta fragore compleuit. Vapor vulnerum repentinam cælo
 nebulam intendebat, dies effusa telorum grandine tegebatur. Nec parum in acie
 funditorum opera valuit. At vbi pila manu aut tormentis excussa, comminus gla-
 dijs ferratisq; clavis decernitur. Tum verò plurimum sanguinis periclitatum est.

Igitur fessis manare sudor corporis cœpit, mucronumq; crepitacula eminus exaudiebatur. Illic Starcatherus qui belli huius seriē sermone patrio primus edidit, prior in acie dimicans, Haraldiproceres Hun & Elli, Hort, ac Burgha à se prostratos, abscissamq; Wisnæ dexteram commemorat. Caterum Roa quendam cum duobus alijs Gnepia & Garthar à se in acie vulneratos occubuisse declarat. Hisdem Scalki patrem tacito nomine applicat. Idem fortissimum Danorum Hacðem à se in terram prorutum, seq; ab ea ita mutuo vulneratum testatur, ut exertum thorace pulmonem ceruicemq; mediotenus scissam, manum quoq; vno truncam digito gerens excederet bello, diuq; hiscens plaga nec cicatricis capax, nec medelæ habilis videretur. Eodem teste puella Wegthbiorg in hostem dimicans Soth pugilem in acie strauit. Eandem athletarum cœdibus imminetent Thorkillus Thelemarchiæ ortus, emissio per chordam spiculo trajecit. Tanta enim vi periti arcuum Guttones nertuos intenderant, ut clypeos quoq; iaculis transuerberarent, nec alia efficacior cœdis exitit causa, loricas, galeasq; perinde ac inermia corpora sagittarum acumina penetrabât. Interea Vbbi Fresicus promptissimus Haraldimiles, ac præ alijs habitu corporis insignis, præter vndecim, quos in acie vulnerauerat, vigintiquinq; delectorum pugilum interfecit. Si omnes Sueti sanguine fuere, vel Gothi. Deinde primam aggressus aciem confertissimos hostes insilit, palâtesq; metu Sueones hac illac hastâ gladioq; dispellit. Etiam penè res in fugam cesserat, cum Hagder, Rolder, & Greitir emulatione virtutis athletam adorti, publicam perniciem priuato redimere periculo statuerunt. Verum comminus instare veriti, spiculis procul agendum curabant. Sicq; crebrescentibus iaculis eminus Vbbo confoditur, nemine propius cum ipso manum conferere præsumente. Centum quadraginta quatuor sagittæ prius pectus præliantis obsederant, quam lapsis corporis viribus solo poplite daret. Tum demum per Throndos, eosq; qui Dala prouinciam colunt, ingens de Danis clades accepta est. Nam summa sagittariorum vi recruduit bellum, nec alia res nostris perniciosior fuit. At Haraldus cum defectam lumine senectam ageret, triste suorum murmur exaudiens, intellexit superiorem hostibus atrisisse fortunam. Igitur ut erat falcato curru vectus, Brunonem aurigæ per insidias officio fungentem, qualem Ringo in centurianda acie tenorem habuerit cognoscere iubet. Qui paulum soluto in risum vultu, corniculata illum acie præliatum respondit. Quo audito rex trepidare animo cœpit, ac per summam admirationem percontari, quo Ringo talem ordinandi agminis doctrinam autore contraxerit, maxime cum Othinus disciplinæ huius traditor ac repertor extiterit, nec ab ipso quispiam præter se nouum hoc rei bellicæ documentum perceperit. Ad quod silente Brunone subiit regem Othinum hunc esse olimq; familiare sibi numen, impræsentiarum dandæ vel subtrahendæ opis gratia versiformi corporis habitu regi. Cui mox supplicare obnixius cœpit, uti Danis, quibus antè clemēter affuerit, supremam quoq; victoriam tribuat, cōplementumq; beneficii origini exæquaret, eidem se prostratorum manes muneris loco dedicaturum pollicitus. At Bruno nihil obsecrantis precibus motus, repente excussum curru regem arietauit in terram, ereptamq; cadenti clauam in ipsius caput detorsit, proprioq; eum gestamine interfecit. Iacebant circa curru regis innumera extinctorum corpora, rotatumq; fastigium congeries funesta vincebat. Temonem quoq; cadauerum cumulus exæquauit. Nam in acie Ringonis ad duodecim millia proceres exanimati sunt. At ex parte Haraldimiles, præter popularium stragem ad triginta millia proceres corruerunt. Cuius Ringo nec cognita, dato signo laxare aciem suos, bellumq; remittere iubet. Deinde sequestra pace scœdus cum hostibus, ferit, frustra pugnam absq; duce pertrahi monitis. Post hæc Sueonibus passim inter promiscuas cadauerum strues Haraldicorpus exquiri præcepit, ne regium funus debitis fraudaretur inferijs. Igitur reuoluendis interfectorum corporibus, auidæ plebis iniicere operam cœpit. In hanc curam dimidium diei extractum est. Tandem cum corpore reperta claua, Haraldimanimbus parentadum ratus, equum quem insidebat regio applicatum curru, autemq; sub sellijs decenter instratum, eius titulis dedicauit. Inde vota nuncupat, adiicitq; precem, uti Haraldus eo vectore usus, fati consortes ad tartara antecederet, atq; apud præ-

Vbbonis inuol-
ti nominis pu-
gilis interfectus

præ-

psititē Orci Plutonē socijs hostibusq; placidas ex peteret sedes. Deinde rogū extru-
it, Danis inauratā regis sui puppim in flāmē fomentū cōijcere iussis. Cūq; supiectū
ignis cadauer absumeret, mœrētes circuire, pœeres, impēsusq; cūctos hortari cœ-
pit, vti arma, aurū, & quodcunq; opimū esset, liberaliter in nutrimentū rogi, sub tāri-
taliterq; apud oēs meriti regis veneratiōe transmitterēt. Cineres quoq; pusti cor-
poris vrnę cōtraditos Lethrā perferri, ibiq; cū equo & armis, regio morte, funerari
præcepit. Tali parētationis cura iustis auunculo persolutis, Danorū sibi fauorē cō-
ciliauit, odiumq; hostiū ad gratiā deflexit. Post hæc à Danis vti Hertham regni reli-
quijs præficeret exoratus, ne repente recidiuæ hostium vires coalescerēt, Scaniā
10 à Daniæ corpore abruptam in Olonis præfecturam secreuit, Sialandiam verò reli-
quosq; regni fines, Hethæ dūtaxat patēre iussit. Ita in potestatē Sueticam fortunæ
varietas Danicum redegit imperium. Et hic quidem belli Brauici finis.

*Reges cum e-
quis & armis
olim consepeli
ri sunt iulith.*

At Sialandenses qui Haraldo duce vsi fuerant, cum adhuc prioris fortunæ spe-
cies animis oberraret, fœmineis parēre legibus, pbrosum rati, Olonē accedunt, po-
stulantes ne clarissimī regis militiæ assuetos, muliebri iugo obnoxios habere pate-
retur. Præterea ad ipsum se defecturos si pro conditionis eorū deformitate tollen-
da arma susciperet, pollicentur. Nec segniter Olo supplicantibus affuit, tam auidæ
maiestatis memoria, quā militū inuitatus obsequio. Igitur Hertham ad se venire
iussam, cundis præter lutiam dominationis suæ partibus cedere, ante minis q̄ ar-
20 mis cœgit, ipsamq; lutiam ne fixminæ liberū regni vsum tribueret, vestigalem ef-
fecit: filium quoq; procreauit, cui Omundo vocabulum posuit. Cæterum crude-
litati intentus tam impium regem agebat, vt superior reginæ contemptus cundis
pœnitentiam pareret, quibus regnum eius rubori fuisset. Duodecim duces siue
patriæ calamitatibus mori, siue Oloni ob aliam olim causam infesti, insidias capiti
eius pparare ceperunt. Ex his fuere Lēnius, Atyla, Thottus, & Virhnus, qui quan-
quam apud Sclauos præfecturam gerebat, Danos tamen origine contingebat. Cæ-
terum ad peragendum facinus parum viribus atque ingenio freti, pecunia Starca-
therum adfiscūt. Ille vt rem ferro exequeretur adductus, vtentem balneis regem
susceptis cruenti ministerij partibus attentare constituit. Quo lauante ingressus,
30 mox acri ipsius visu luminumq; continua mobilitate vibrantium fulgore perstri-
ctus, occulto metu hebetaris artubus vestigium pressit, relatoq; pede manū pro-
positumq; suspendit. Itaq; qui tot ducum, tot pugilum arma protriuierat, vnus in-
ermis vitiaciem ferre non potuit. At Olo sanē vultus sui conscius, obrecto ore ac-
cedere eum propius, & quid afferat edere iubet, quippe quem vetustas conuictus,
& longa familiaritatis experiētia ab insidiarum suspicione alienissimum faciebāt.
At ille destricto mucrone desiliens transuerberat regem, nitentisq; ac assurgere iu-
gulum ferit. Centum & viginti auri libræ in pramio reponebantur. Postmodum
pœnitentia ac pudore percussus, tanta animi acerbitate commissum facinus luxit,
vt si mentionem eius incidere contigisset, à lachrymis temperare nō posset, adeo
40 culpæ atrocitatem resipiscens animus erubescbat. Præterea aliquot ex his quo-
rum instinctu vsus fuerat, in secleris à se commissi vindictam occidit, & cui factō
manum tribuerat, præbuit vltionem.

CÆTERVM Omundum Dani Olone ortum creauere regē, plus parentis eius
nobilitati, quā meritis deferendum putantes. Hic postquam maturuit, in nullo
paternis operibus defectior extitit. Siquidem res ab Olone gestas, aut æquare, aut
transcendere curæ habuit. Præerat eo tempore aliquantæ Normannorum genti
Ringo, cuius filiam Esam Omundo matrimonium circumspicienti insignis com-
mendauerat fama. Verū poscendæ eius spem singulare Ringonis studium mi-
nuebat. Is quippe solum spectatæ fortitudinis generum affectabat, tantum gloriæ
50 in armis reponens, quantum cæteri in opibus litum autumāt. Igitur Omundus vt
eo claritudinis genere illustris euaderet, laudemq; sibi fortitudinis conciliaret,
viribus votum impetrare conatus, classe Noruagiam accedit, Ringonis regnum
hæreditatis nomine tentaturus. Excepit amicē illum Iathriæ regulus Oddo, qui
Ringonem certissimum patrimonij eius inuasorem assereret, seque sapius ab eo-
dem iniurijs laceratum desleret. Itaque Ringone interim apud Hyberniam pirati

*Virtute non
microbilla ge-
renda.*

cam exercente, provinciam propugnatore vacuam adortus, præteritis popula-
rium rebus pecularia Ringonis bona rapinæ tradidit, eiusque necessarios interfe-
cit. Nam Oddo quoque Omundo manum iunxerat. Inter omnia autem facinora,
quæ varie ac multipliciter gesserat, nunquam quibus multitudine copiarum præ-
staret, vim inferre sustinuit, memor se fortissimo parente editum, virtute non nu-
mto bella gerere oportere. Interea Ringonem à pitatica reuertentē adesse con-
tigit. De cuius reditu edoctus prægrande moliri nauigium cœpit, vnde tanquam
è munimento superne hostem telis appeteret. Huic Atylonis Scanici filij Homo-
thus ac Thola remiges adsciscuntur, quorū alter gubernatorem agere, alter pro-
ræ præesse iussus. Nec Ringoni in his excipiendis ingenium aut solertia defuit. 10
Quippe exiguam copiarum partem ostendens, à tergo hostem incursum cur-
rauit: de cuius astutia Omundus per Oddonem certior factus, qui in insidijs con-
stitutos opprimerent mittit, Atylone Scanico Ringonem excipere iussu. Is impe-
rio pronius quàm felicius obsecutus, fractis bello rebus, acceptaque strage victus
refugit in Scaniam. Igitur Omundus reparatis per Oddonem viribus, pugnatu-
ram pelago classem explicat. Quo tempore Atylo bellum Noruagicū ex somnio-
rum visis haud dubie speculatus, redimendæ fugæ gratia quam celerrime nauiga-
tionem orsus, Omundum prælio propinquum grata societate prosequitur. Cu-
ius Omundus opera fretus, pugnam tam feliciter quàm fidenter ingreditur. Nam
habito per se conflictu, victoriam quam in suis amiserat recuperavit. Quem Rin- 20
go mortifico vulnere perstrictus exanguibus contemplatus oculis, manu ut pote-
rat mota (nam vox linguam defecerat) accersitum fore sibi generum obsecrat, io-
cunde se satum excipere asserens, si tali filiam connubio reliquisset. Nec respon-
so exceptus exstinguitur. Cuius excessum Omundus lachrymis prosecutus, Omo-
thum, cuius fidam in bello operam expertus fuerat, alterius filiarū Ringonis con-
nūtiō donat, alterā ipse complectitur. Eodem tempore Russa virgo strenuis mi-
litiæ operibus muliebrem animū supergressa, apud Noruagiā cum fratre Throndo
crebros de rerū summa conflictus habuerat. Hæc Omundū Noruagienſibus præ-
esse nō sustinens, in omnes Danorū dedititios decreuerat bellū. Quod Omundus
nuncio expertus, ad hunc tumultum comprimendū promptissimos destinat. Qui 30
bus superatis Russa superbiam ex victoria nacta, animū spe immodica raptū ad ipsā
rerum Danicarū summā potiendam intendit. Primū igitur Hallandiæ partes ador-
ta, ab Omotho & Thola à rege transmissis excipitur, victaque bello refuga concessit
ad classem. Cuius triginta solæ rates, cæteris ab hoste captis, fugā navigatione car-
pserunt. Euitantē Danos sororem armis excipit Thronodus, à qua victus, totoque ex-
ercitu spoliatus, Doſtinæ alpes permetiundo, neminem fugæ comitem habuit. Ita
quæ paulò ante Danis cesserat, mox fratre superior, fugam victoria mutauit. Quo
cognito, Omundus ingenti Noruagiā classe repetit, primūque Thelemarchiæ po-
pulū per Omothū & Tholā clandestino compendio missos, aduersum Russæ do-
minationem erexit. Quo euenit ut Russa regno per populares exacta, apud insu- 40
las, quas spe salutis accesserat, superuenientibus Danis terga sine prælio daret. Cu-
ius fugā rex impensius persecutus, interceptā pelago classem internitiōe deleuit,
incruentaque victoriā ac speciosa spolia cum summo hostiū discrimine retulit. At
Russa per paucis elapsa nauigijs, incitatori fluctus remigio persulcabat. Quæ dum
Danos declinat fraterno trucidatur occurſu, adeo efficacior vim nocendi in-
circumspecta solent habere pericula, & quæ minus metuuntur mala, plerumque in-
stantibus grauiora gradus efficit. At rex Throndo ob interfectionē sororis præfe-
ctura donato, cæteris vero sub pensione coercitis in patriam redit. Ea tempestate
Thorias ac Bero promptissimi Russæ milites apud Hyberniam piraticū munus e-
debant. Hi cognita dominæ nece, quam se olim ulturos iureiurando promiserant, 50
Ringonē auide petiitum duelli prouocatione sollicitant. Quod abnuere quondā
probrosū regibus habebatur. Veterū enim claritudo principū ex armis potius
quàm opibus æstimabatur. Subeunt igitur Omothus & Thola, qui se prouocato-
res regis pugna excepturos offerret. Quibus Omundus impense laudatis primū eo-
rum operā admittere vitandi ruboris gratia recusauit. Ad vltimū crebris suorum
precibus

*Incircumſpec-
ta pericula
magis nocent,
quàm alia.*

*Claritas prin-
cipum veterū
magis ex ar-
mīs, quàm pe-
nſionis æstimā-
ta fuit.*

precibus exoratus, aliena manu fortunam experiri sustinuit. Quo certamine Bero-
nem occubuisse, Thoriam graviter affectum pugna excessisse proditum est. Quem
rex primo è vulneribus recreatum, mox in fidem acceptum, ducem Noruagie creat. De
inde cum consuetum à Sclauis per legatos tributum exigeret, non solum legatorum cædi-
bus, sed etiam vi Sclauica apud Iutiā lacessitus, septem reges vno certamine superauit,
solumque tributum ius victoria confirmauit. Interea Starcatherus prolixa iam ætate
defessus, cum castrorum stipendijs, ac gladiatorio munere emeritus haberetur,
ne senij vitio pristinum gloriæ decus amitteret, egregium fore putauit, si voluntarium
sibi cõseisceret exitum, fatumque proprium maturasset arbitrio. Itaque qui toties excellētes
10 ediderat pugnas, in cruenta morte defungi ignobile ratus, ut specioso obitu præteritæ
vitæ claritatem augeret, maluit ab ingenuo quouis interfici, quam ferum naturæ iacu-
lum operiri. Adeo quondam rei bellicę deditis morbo oppetere probrosum exi-
stimatum est. Itaque cum & corpore inualido & defectis perspicuitate luminibus esset,
diuturnioris vitæ moram perosus, emendi in se percussoris gratia, aurum quod pro
Olonis interfectione meruerat, collo appensum gerabat, non aptius se violatæ maie-
statis iniuriā expiaturum ratus, quam si idem suæ quod Olonianæ necis extiterat præ-
mium effecisset, aurumque quod pro aliena clade tulerat, damno propriæ salutis im-
penderet. Hunc quippe visum scelestissimum precij pulcherrimum credidit. Itaque ge-
mino cinctus ense, totidem baculorum adminiculo vacua viriū vestigia tutabatur.
20 Quo viso popularium quidam geminum gladiatorum visum seni supuacuum ratus, donari sibi
alterum per ludibrium petiuit. Quem Starcatherus spe petitionis facta propius acce-
dere iussit, detracto lateri mucrone transuerberat. Quod Hatherus quidem, cu-
ius patrem Lennonem Starcatherus olim patricidij poenitentia adductus occiderat,
dum canibus feras insequeretur aspiciens, omisso venationis officio, duos è comi-
tibus iniiciendi metus gratia cõcitatis vehementer equis in senem impetum dirigere
iubet. Qui dum procursu edito refugere cupiunt, Starcatheri baculis intercepti mor-
te supplicia luerunt. Quo spectaculo Hatherus admodum perterrefactus, propius
equo aduolat, agnitumque senem, sed ab eo minimè recognitus, an gladium vehiculo
permutare vellet interrogat. Refert Starcatherus, quondam poenas se ab irrisoribus
30 exigere solitum, nec unquam impune sibi à procacibus insultatum. Sed neque iuuenem
ex oris notis defuncta visu acies deprendere poterat. Itaque carmen quod indigna-
tionis suæ magnitudinem patefaceret, in hunc subtexuit modum.

Militibus mor-
bo oppetere o-
lim probrosum.

*Ut sine regressu pronas agit alacrum undas,
Sic ætas hominum cursim labentibus annis
Irreditura finit: præceps ruit orbita facti,
Quam generat finem rerum factura senectus.
Illa oculos hominum pariter gressusque relidit,
Eripit os animumque viris, famamque nitorem
Paulatim premit, & claros obliterat actus,
Occupat occiduas artus, frustratur anhelæ
40 Vocis opus, vegetamque premit torpedine mentem
Dum paritur tussis, dum pellis scabida prurit,
Dens stupet exesus, stomachus fastidia gignit,
Eiacuat inuenile decus, marcore colorem
Oblinit, & picea crebras ferit in cute rugas.*

*Obturit egregias artes, monimenta priorum
Obruit, & titulos antiquæ laudis adurit,
Demolitur opes, precium virtutis & usum
Carpit edax, transuertit res, & ab ordine turbat.
Ipse ego quam noceat didici damnosam vetustas,
Visu eger, vocis modulis, & pectore rauci,
Cunctaque in aduersam fluxerunt commoda sortem.
Iamque minus vegetum corpus fulcimine tutor
Flaccida subiectis innixus membra bacillis.
Lucis inops moderor vestigia fuisse gemello,*

4 fertiobrua

Egregium con-
stito firmoq;
amicitia ex-
emplum.

Et virga monstrante sequor compendia callis
Stipitis auspicio potius quàm lumine fissus.
Nemo mei curam celebrat, nec in agmine quisquam
Solamen veterano adhibet nisi forsan Hatherus
Assit, & infracti rebus succurrat amici.
Ille semel quemcunq; pio dignatur amore
Integer, incapti studio constanter eodem
Prosequitur, primosq; timet peruellere nexus.
Ille etiam bello meritis bene pramia crebro
Digna refert, animosq; colit, largitur honorem
Fortibus, & claros donis veneratur amicos,
Spargit opes, laudisq; sua cumulare nitorem,
Dapsilitate studet multos superare potentes.
Nec minor ad Martem pietatem viribus aequat,
Belligare celer, labi piger, edere pugnam
Promptus, & virgensi tergum dare nescius hosti.
At mihi, si recolo, nascenti fata dedere
Bella sequi, belloq; mori, miscere tumultus,
Inungilare armis, vitam exercere cruentam.
Castra quietis inops colui, pacemq; perosus
Sub signis Gradine tuis discrimine summo
Consenui, victoq; metu pugnare decorum,
Turpe vacare ratum, crebras committere cades
Egregium duxi, & strages celebrare frequentes.
Sæpe graues bello reges concurrere vidi,
Et clypeos, galeasq; teri, crude scere campos
Sanguine, loricas affixa cuspide rumpi,
Vndiq; thoraces admissis cedere ferro,
Luxuriare feras inhumato milite passas.
Hic aliquis forte egregij conaminis autor
Marte manuq; potens medium dum pugnat in hostem
Intentam capiti loricam diffidit, alter
Casside perfossa, ferrumq; in vertice merfit.
Hic gladius sæpe dextra bellantis adactus
Tegmine discisso capiti destrietus inhaesit.

Contra Hatherus huiusmodi carmen habuit:

Vnde venis patrias solitus scriptare poëses,
Infirmo dubium suspendens stipite gressum?
Quoue ruis Danica vates promptissime Musa?
Roboris eximij cassus decor excidit omnis:
Exulat ore calor animosq; amota voluptas:
Destituit fauces vox & rauedine torpet:
Deseruit corpus habitus prior, ultima cepit
Illuies formæq; notas cum robore carpsit.
Ut ratis assiduo fluctu quassata futiscit,
Sic longo annorum cursu generata senectus
Triste parit funus, defunctaq; viribus etas
Occidit, & prima patitur dispendia fortis.
Quis vetuit te note senex iuuenilibus uti
Ruteiocis, agitare pilam, morsu nuce vesci?
Iam satius reor ut rhedam qua sæpe veharis
Venditor ensis emas, facilè in freno caballum,
Aut precio leue curriculum merceris eodem.
Aspinis iuuvalidos sua quos vestigia fallunt
Excipiant iumenta senes, rota proficit illi

Orbibus acta suis, cui planta vacillat inanis.
At si forte caues cassum venundare ferrum,
Ereptus tibi te perimet ni vaneat ensis.

Ad hæc Starcatherus.

Improba verba seris, facili temeraria labro
Auribus inconcinna pijs: quid præmia ductus
Qui gratis præstandus erat per munera quaris?
Nempe pedes gradiar, nec turpiter ense relicto
Externam mercabor opem, natura meanti
Ius dedit, & proprijs insit considerare plantis.
Cur cui debueras ultro dux esse vianti
Ludibrio insultas, sermone procaciter usus?
Quæq; olim gessi memori dignissima fama
Dedecori tribuis, meritum quoq; crimine pensas?
Quid risu insequeris vetulum pugnare potentem,
Inuictosq; meos titulos & splendida facta
Probro adigis, famosa terens & fortia carpens?
Qua probitate petis indignum viribus enses?
Haud latius hic imbelles decet, dextræ mæ bubulci
Agrestem soluti calamo deducere musam,
Procurare pecus, arvis armenta tueri.
Nempe inter vernas olla vicinus obuncæ,
Crustula spumantis patina bulligine tingis,
Crassi adipis macrum perfundens unguine panem,
Iusq; sepiens furtim digito sitiente liguris,
Doctior assuetam cineri prosternere Gallam,
Indormire lari, somnos celebrare diurnos,
Sedulus officium nidentis obire culina,
Quam bello fortem iaculis aperire crurem,
Aversans lucem, latebræ sordentis amator,
Mancipium ventris miserabile, parq; putaris
Sordida cum siliquis lambentis farra catello.
Hercule non tunc me ferro spoliare petebas,
Quando ter Olonis summo discrimine nati
Expugnator eram: namq; agmine prorsus in illo
Aut gladium fregit manus, aut obstantia sudit.
Hæc grauitas ferientis erat. Quid quando Curetum
Littus, & innumera constratum cuspide callem
Primus ligniferis docui decurrere plantis?
Namq; aditurus agros consertos murice ferreo
Armabam laceros subiecto stipiti gressus.
Hinc mecum egregijs congressum viribus Hamam
Enecui, mox cum Rino duce Flebace nato
Obtrivi Kyrios, vel quas alii Estia gentes,
Et populos Semgala tuos. Post hæc Thelemarchos
Aggressus, caput inde tuli luore cruentum
Quassum malleolis, armisq; fabrilibus ictum.
Hic primum didici, quid ferramenta valerent
Incudis, quantumue animi popularibus esset.
Teutonici quoq; me pœnas autore dedere,
Quum natos Suertinge tuos Frothonis iniqua
Cedere reos domini vindex ad pocula stravi.
Nec minus hoc facinus, quando pro virgine chara
Vno septenos necui certamine fratres
Teste loco, qui me stomacho linquente peresus

Mediocritas
hæc unguis
soli laquei
exemplum.

*Non parit arenti rediuiuum cespite gramen.
 Moxq; ducis Kerri bellum nauale parantis
 Vicinus egregio confertam milite puppim.
 Inde dedit leitho Wazam, Fabrumq; procacem
 Multaui natibus casis, ferroq; peremi
 Rupibus à niueis hebet antem tela Wisinnum.
 Quatuor hinc Leri natos, pugilesq; peremi
 Biermenses, gentis Hyberna principe capto,
 Dufliua populabar opes, semperq; manebit
 Nostra Brauuellinis virtus conspecta trophæis.
 Quid moror? excedunt numerum que fortiter egi,
 Quodq; manu gessi ad solidum celebrare recensens
 Deficio, sunt cuncta meo maiora relatu,
 Vincit opus famam, nec sermo suppetit actis.*

Hæc Starcatherus. Tandem quum Hatherum Lenno patre ortum mutuo sermone expertus fuisset, animaduertens iuuenem splendido loco natum, feriendū ei iugulum præbuit, hortatus ne à parentis sui interfectore pœnas exigere vereretur. Hæc facientem auro, quod à Lennone receperat, positurum esse promittit. Et ut eiusdem in se vehementius animum efficeret, huiusmodi exhortatione vsus esse traditur:

*Præterea Hatheri priuauit patre Lenno:
 Hanc mihi queso vicem referas, & obire volentem
 Sterne senem, iugulumq; meum pete vindice ferro:
 Quippe operam clari mens percussoris adoptat,
 Horret ab ignaua fatum deponere dextra.
 Sponte pia legem fati præcurrere fas est.
 Quod nequeas fugere, hoc etiam anticipare licebit.
 Arbor alenda recens, vetus excidenda, minister
 Natura est quisquis fato confinia fundit,
 Et sternit quod stare nequit. Mors optima tunc est
 Quum petitur, vitæq; piget, quum funus amatur,
 Nec miseros casus incommoda proroget ætas.*

Mors quando
 optima.

Starcatheri
 interitum.

Hæc dicens exercitæ crumena pecuniam promittit. Hatherus autē tam fruēdi æris, quàm paternæ vltionis capeſſendæ cupidine concitatus, obsecuturū se precibus, nec præmia repulsurū spondit. Cui Starcatherus cupide ense præbito, pronam postmodū ceruicē applicuit, ne timidē percussoris opus exequeretur, aut ferro muliebriter vteretur, hortatus, præfatusq; quod si peracta cæde ante cadaueris lapsum caput ac truncū medius interfiliret, armis innocuus redderetur. Quod vtrum instruendi percussoris, an puniēdi dixerit, incertū est. Fore enim poterat, ut saltantē eximij cadaueris moles obrueret. Igitur Hatherus adactō vegete gladio, senem capite demutilauit. Quod corpori auulsum, impactūq; terræ glebā morsu carpsisse fertur, ferocitatem animi moribundi oris atrocitate declarans. Percussor tamē promissis fraudē subesse veritus, saltu non incautus abstinuit. Quē si temerē peregisset, fortē lapsi cadaueris ictu obrutus, occisi senis pœnas proprio funere persoluisset. Verum ne tantum athletam busti inopem iacere patreretur, corpus eius in campo, qui vulgò Rolung dicitur, sepulturæ mandandum curauit.

OMUNDVS autem, ut accepi, pace integra summa cum tranquillitate decessit, duobus filiis & totidem filiabus relictis. E quibus maximus natu Syuardus, fratre Butho adhuc tenero, regnum hæreditate consequitur. Quo tempore Sueonum rex Goratus alteram Omundi filiarum ob eximia pulchritudinis famam, infinito amore complexus, Ebboni cuidam Sibbonis filio postulandæ virginis gratia negocium legationis imponit. Is officio prudentius administrato, gratum de puellæ cōsensu nunciūm retulit. Iamque nihil voto præter nuptias deerat, quas Goratus apud alienos agere metuens, per Ebbonem quo prius legato vsus fuerat, sponsam sibi transmittendam efflagitat. Is quum parua admodum familia comitatus Hal-
 landi-

*Horribile du-
orum fratrum
hospites suos
clam trucidat-
um historiam.*

landiam præteriret, ad agrestem vicum se pernoctandi gratia contulit, in quo du-
orum fratrum habitationes aduersas medius amnis secreuerat. Et hi quidem con-
suetudinem iugulandi quos hospitãliter recepissent habebant, liberalitatis specie
latrocinium obscurare callentes. Trabem enim in modum præli oblongam, ean-
demque ferri acumine præditam, arcanis quibusdam vinculis in excelsa domus
parte suspenderant, quam nocturno tempore subductis nexibus demittentes, sub-
iectorum capita defecare solebant. In quem modum complurium vertices pen-
sili mole præciderant. Igitur Ebboni suisque post epulas abunde præbitas, penes
focum ministri torum extruunt, ut applicatas igni ceruices insidiosæ trabis impul-
su demeterent. Quibus abscedentibus Ebbo impensum capitibus machinamen-
tum suspiciens, socios simulato somno corpora transponere iubet, præfatus perq̃
salutarem eis loci variationem existere. Fuere autem inter eos quidam ab Ebbonis
clientela extranei, qui spretis quæ ceteri exquebantur monitis, immoti ut cuiq̃
iacendi locus obuenerat, cubuerunt. Sub opacam verò noctem ab insidiarum mini-
stris pendulum machinamenti pondus impellitur. Quod nodis quibus inhærebat
excussum, magnaq̃ vi solo adactum, subiectos exitio tradidit. Igitur qui facinoris
exequendi curam habebant, quo certius rei euentum discerent, illato lumine Eb-
bonem, propter quem maximè rem adorsu fuerant, prudenter periculo occurrisse
cognoscunt, à quo protinus impetiti, sanguine pœnas dederunt. Ebbo quoq̃ suis
per mutuam stragem amissis, frequentè crustulis glacialibus amnem inuento for-
tè nauigio superat, Gotaroq̃ cladis suæ potius quàm legationis euentum declarat.
Quam rem Gotarus à Syuardi instinctu profectam iudicans, iniuriarum vindictam ar-
mis exequi parat. Quo Syuardus apud Hallandiã expugnatus, fotore ab hostibus
capta, concessit in lutiam. Vbi Sclauorum vulgus pugnam sine principe ausum acie
supetauit, tantum gloriæ ex victoria nactus, quantum ex fuga dedecoris traxerat.
Verùm hisdè quos ductu vacuos debellauerat, paulò post ducem nactus pugna apud
Fioniam cessit, aduersum quos identidem in lutia præliatus, infelicem pugne eue-
ntum habuit. Quo euenit, ut Scania lutiaq̃ exutus, media duntaxat regni veluti
quasdam exeli corporis partes sine capite retineret. Iarmericus ex eo genitus, cū
sororibus admodum paruulis præda hostibus fuit, quarum altera Noruagiensibus, al-
tera Germanis, quod venalia quondam solebant esse connubia, precio vedita est.
Itaque Danorum regnum fortissimè propagatum, tantis etiam maiorum titulis illu-
stratum tot victorijs auctum, ob vnius viri inertiam ex summo nitore fortunæ &
florētissimo rerum statu eò ignominia peruenit, ut pensionem quam prius exige-
bat, exolueret. Syuardus autem sæpius victoria cassus, ac deformium fugarum re-
us, post tot maiorum decora, in tam erubescendo patriæ statu cōfusa regni guber-
nacula gestare non sustinens, ne diuturnior vita ad extremam gloriæ iacturam per-
tingeret, speciosum sibi fatum pugna parere properauit. Quippe memorem cala-
mitatis animum, deponendæ ægritudinis cupido salutis fastidio cruciabat, adeò
demendi ruboris studium lucem ei inuisam effecerat. Igitur comparatis pugne co-
pijs, Simoni cuidam sub Gotaro Scaniam procuranti, bellum aperte denunciat.
Quod obstinatis temeritatis viribus executus, occiso Simone, per summam hostium
stragem vitam finiuit, patriam tamen præstandæ pensionis onere liberare nequi-
uit. Interca Iarmericus apud regem Sclauorum Ismarum cum coæuo sibi colla-
teoque Gunnone coniectus in carcerem captiuus degebat. Quo demum erutus
atq̃ exercendi ruris culturæ applicatus, rusticum opus exequitur. Ob cuius prom-
ptissimam administrationem ad regalium mancipiorum magistrum transfertur. Eo
quoq̃ sincerissimè gesto, in necessariorum regis gregem assumitur. Vbi quū se iuxta au-
licorum ritum egregia morum amœnitate gessisset, breui in amicorum numerum
translatus, primū familiaritatis locum obtinuit, ac veluti quibusdam meritorum gra-
dibus fretus, ab infima sorte ad spectatum honoris fastigium concessit, & ne segnem
eneruētiq̃ iuuentam ageret, militaribus se studijs assuefecit, naturæ dorēs indu-
stria cumulans. Grata omnibus Iarmerici indoles erat, soli reginæ suspectum ado-
lescētis ingenium fuit. Fratrem quoq̃ regis fato functum repentinus rumor edocuit.
Cuius corpus limarus amplissimo funere elaturus, quo maior exequiarum pom-

*Connubia, nō
alteratq̃ pri-
uilegia.*

pa fieret, regia comitate conuiuium instruit. At Iarmericus aliàs cum regina familiaris curam sortitus, ad fugam, cuius facultatem regalis absentia promittere videbatur, circumspicendum accessit. Animaduertebat enim se etiam inter opes positum miserabile regis mancipium fore, & quasi alieno beneficio precarium spiritum possidere. Præterea quanquam primis apud regē honoribus vteretur, libertatem delicijs præferendā existimans, visendæ patriæ, noscendiq; generis eximia cupiditate flagrabat. Sciens aut quod regina ne quis captiuorum elabi posset cōpetentibus prouidisset excubijs, quò viribus puenire nequibat, arte assurgendū procurat. Fiscellam itaq; biblo ac vimine textam, qua agrestes instar hominis formata aues arstis deturbare cōsueuerant, viuo cane cōpleuit. Quam etiam detractō sibi 10 cultu quo verisimilius humani repræsentaret imaginē, texit. Deinde priuatū regis gratiarum demolitus, egestā inde pecuniam notis sibi tantū recondidit locis. Interca Gunno absentiam socij simulare iussus, illata in regiā fiscella, impulsōq; ad latrandum cane, percontanti quidnam hoc esset reginæ, mente captū clamitare retulit Iarmericum. Illa ad aspectum statuē similitudinis errore delusa, insanum æde eijs iuber. Tunc Gunno perlaram foras statuam, perinde ac futentem socium lectulo tradit. Sub noctem verò vigiles epularum hilaritate, ac vino prouehit largiore, abscessaq; dormientium capita, quo turpiore eos morte cōsumeret, inguini sociavit. Excitata strepitu regina, causamq; eius discere cupiens, concita fores petiuit. Sed dum caput incautius exerit, improviso Gunnonis ense confoditur. Quē quū mor- 20 tificum vulnus experta corrueret, reflexis in occisorem luminibus, nullius, inquit, obtentu fraudis si incolumi mihi viuere licuisset, his finibus impunitus excederes. Ad hunc modum crebras in percussorem minas moribunda profudit. Post hæc Iarmericus vnā cum Gunnone præclari facinoris socio, tabernaculum in quo rex fraternas conuiuiis celebrabat exequias, cunctis temulentia victis, admoto furtim incendio complet. Quo latius fuso quidam ebrietatis stupore discusso, immissis equis deprehensos periculi insequuntur autores. At iuvenes primum iumentis quæ receperant vecti, ad vltimum hisdem prolixiori cursu debilitatis pedites dedere fugam. Jamq; penè occupatis amnis remedio fuit. Pontem enim quem antè morandī persecutoris gratia præcisus ad medium trabibus non modo onerum impatien- 30 tem, sed etiam ruinæ propinquum effecerant, prætergressi, in opacam de industria voraginem concesserunt. Quibus imminentes Sclauī, dum parum prospecto periculo equis improvidi, pontem onerant, desidentibus tabulatis excussi, præcipitantur in flumen. Sed dum enando ripam appetunt, à Gunnone & Iarmerico obstantibus intercepti, merfi aut interfecti sunt. Ita iuvenes egregia calliditate vsi, non ut fugitiua mancipia, sed quasi præditi consilio senes, maius ætate sua facinus ediderunt, quod acurè conceperant efficaciter adimplendo. At vbi in litus ventum, raptō quod fors obtulerat nauigio, in altum procedunt. Quos qui insequabantur barbari nauigare conspectos, vociferando reuocare conati, regnatos si redeant spondent, quod publico veterum instituto regum percussoribus regnorum suc- 40 cessio decreta fuerit. Diu recedentium aures pertinax Sclauorū clamor promissis pellacibus exurdabat. Ea tēpestate Buthlus Syuardi frater Danis perfunctoriè præerat, à quibus venienti Iarmerico regnum tradere coactus, ex rege priuatus euasit. Eodem tempore Gotarus Sybbonem stupratæ sororis insinulatum occidit. Cuius nece affines permoti, ad Iarmericum ciulabundi decurrunt, seque in vltionem propinqui, Gotarum cum eo oppugnatos promittunt. Nec parum promissa soluerunt, nam eorum auxilijs oppresso Gotaro, Iarmericum Suetia potiri contigit. Qui quum duarum gentium imperio fungeretur, antè dominationis fiducia Sclauos prælio tētat, quorum quadraginta captos applicatis totidem lupis laqueo adegit. Quem supplicij modum olim parricidis debitum, ob hoc circa hostes per- 50 agere voluit, ut quantæ in Danos rapacitatis extiterint, ex ipsa atrocium belluarum communiōne videntibus conspicuum foret. Subacta quoque regione præsidia locis opportuna disponit. Inde profectus Sembonum, Curetum, compluriumque Orientis gentium cladem exercuit. Qua regis occupatione Sclauī datam sibi defectionis materiam iudicantes, interfectis qui ab ipso præsides consti- tuti

Нармариум
имитиæ vecem
peniande offe
снует, туша
имого.

Паррицида quo
nam supplicio
fuit olim affe-
cti.

tuti fuerāt, Daniam depopulati sunt. Quorum classem Iarmericus forte ē piratica
 rediens interceptam deleuit, eoq; facinore priores victoriarum titulos decorauit.
 Ceterum optimates eorum primo tibias loris traiectos, moxq; immanium taurorū
 vngulis alligatis, molossisq; incessentibus raptim in cœnum, voraginesq; pertra-
 ctos lachrymabili spectaculo consumpsit. Ea re hebetati Sclauorum animi summa
 cum trepitatione regis imperium coluerunt. Iarmericus itaq; tot gentium manu-
 bijs locupletatus, vt tutum prædæ domicilium compararet, in editissima rupe mi-
 rifico opere ædem molitur. Aggerem collatis glebis extruit, fundamētum crebris
 coniecit saxis, ima vallo, triclinijs media, summa propugnaculis cinxit. Secus vn-
 10 dique iuges excubias fixit. Quatuor portæ magnitudine præstantes, à totidem pla-
 gis itrestructos aditus dabant. In huius domus magnificentiam omnem opum sua-
 rum apparatus congeffit. Ita domesticis rebus compositis, rursum in externas cu-
 pidinem vertit. Igitur nauigatione cœpta, quatuor fratres genere Helleponticos
 obuios pelago factos, piraticæq; admodum studijs assuetos, maritima pugna atten-
 tare non distulit. Qua triduo gesta, sororem eorum cum medietate tributū quo vi-
 ctos onerauerant pactus, præliū reuocauit. Post hæc Liuorum regis filius Bieco
 captiuitate quam sub memoratis fratribus ducebat elapsus, Iarmericum, à quo o-
 lim fratribus spoliatus fuerat, iniuriæ haud oblitus accessit. Apud quem benigni-
 20 us habitus, breui arcanorum omnium arbiter singularis euasit. Hunc vt suis per o-
 mnia tractabilē monitis sensit, in res quàm maximē factu detestabiles consultan-
 tem adduxit, atq; ad scelera flagitiaq; committenda compellit, adeo nocēdi artem
 obsequij simulatione captabat: præcipue eum aduersum eos quos sanguine proximē
 contigisset, armabat. Ita fraternā vltionē, quia viribus nequibat, fraude exequi
 pertentabat. Quo euenit vt rex virtutum loco vitiorum sordes amplexus, ob ea
 quæ perfidi monitoris impulsu atrociter gesserat, communibus in se locum odijs
 daret. Aduersum quem etiam Sclauorum tumultus exoritur. Cuius sopiendi gra-
 tia duces eorum captos, traiectis fenebris, equis in diuersa raptantibus præbuit
 lacerandos. In hunc modum consumpti principes, corporum suorum distractu
 pertinacis animi pœnas dederunt. Quæ res Sclauorum obsequia in suo statu æquali
 30 ac solida subiectione continuit. Interea qui ex sorore Iarmerici apud Germaniam
 orti, educatiq; fuerant, auito nomine freti, in auunculum arma suscipiunt, æque si-
 bi regnum atque ei debere certantes. Quorum munitiones rex apud Germaniam
 machinis demolitus, oppidis compluribus aut obsessis, aut captis, nonnullis etiam
 solo aequatis, incruentam ad ciues victoriam reportauit. Occurrunt Helleponti-
 ci pactis sororem nuptijs offerentes, quibus celebratis rursum Bieconi instinctu
 Germaniam petens, captis bello sororij laqueo spiritum eripere non dabitauit.
 Optimates puoque conuiuij simulatione contractos, eodem exemplo consumen-
 dos curauit. Interea Broderus, quem olim rex ex alio sustulerat matrimonio, no-
 ueræ curam ab eo susceptam, plenis sanctitatis excubijs celebrabat. Quem Bieco
 40 apud patrem incesti crimine accusatum, ne falso insinulasse videretur, subornato
 rum testimonio insecutus est. Cumq; Broderus accusationis partibus plene exhi-
 bitis defensionis præsidia afferre non posset, pater ab amicis in conuietum ferri sen-
 tentiam iubet, minus inpiū rarus sumendam de filio vindictam alieno quàm, p-
 prio delegare iudicio. Quem ceteris proscriptione dignum decernentibus, Bie-
 co tristiorē de capite eius sententiam ferre nō veritus, a nefarij stupri autore pœ-
 nam suspendio capiendam esse pronunciat. Quam ne quis à paterna crudelitate
 profectam putaret, eūdem laqueo allixum à ministris subiecto asserere excipiendū
 percensuit, vt quum hi fessas oneri manus subducerent, perinde ac rei perempti
 iuuenis forent, regemq; parricidij crimine sua culpa liberum facerent. Præterea
 50 nisi pœna accusationem sequeretur, paternæ eum saluti insidiaturū astruxit. Adul-
 teram verò Swauildam quò turpius ē vita excederet, pecudum vngulis procul-
 cari debere. Parum Bieconi rex, adactumq; suspendio filium ne strangulari posset
 à circumstantibus tabulati ope alleuandum curauit. Igitur innoxium vinculum pa-
 rum compressis faucibus solam pœnæ speciem præ se ferebat. Reginā verò firmissi-
 mo nexu humo allectā, equinis obterendā calcibus præbuit. Hanc tātq; fuisse pul-

*Sclauicorum dū
 cum supplicij
 horrore ple-
 nissimum.*

*Swauildæ
eximie,
exitus autem
miserandus.*

chritudinis fama est, ut ipsis quoque iumentis horrore foret artus eximio decore præditos sordidis lacerare vestigijs: quo argumento rex innocentiam coniugis declarari coniectans, accedente erroris penitentia, falsò notatâ festinat absolueret. Aduolat interea Bieco, qui supinam iumenta diris deturbare carminibus, nec nisi pronam obteri posse firmaret. Quippe eam formæ suæ beneficio seruata sciebat. In hunc modum collatum reginæ corpus, adactus iumentorum grex crebris altè vestigijs fodit. Hic Swauildæ exitus fuit. Interea canis cui Broderus affluenerat, cum quibusdam questibus aggressus regem, deslere domini supplicium videbatur. Eiusdemque illatus accipiter intimas corpori plumas rostro detrahare cœpit. Ex cuius nuditate rex sumptis orbitatis auspicijs, omen intercepturus præpropere qui filium laqueo detraherent, mittit. Per implumem enim auiculam futurum se, ni canis uisset, absque liberis auguratur. Liberato clade Brodero, Bieco de lationis pœnas exoluere metuens, nunciare Helleponticis pergit, Swauildam à viro nefaria strage consumptam. Quibus vliscendæ sororis gratia nauigantibus, ad Iarmericum reuersus, parari bellum ab Hellepōticis indicat. Rex mœnibus quæ acie tutius dimicandum existimâs, in eam quam ex ædificauerat, munitionem confugit, ubi ad ferendam obsidionem cōmeatibus penitiora propugnacula armatis implebat, fulgentes auro cetræ, circumpenisq; clypei supremum ædis ambitum adornabant. Contigit autem ut Hellepontici prædæ partitionem acturi, magnam suorum manum peculatus insinulatam occiderent. Igitur quod tantam copiarum partem intestina clade consumpserant, aulæ expugnationem suis altiore viribus rati, veneficam, cui Gurlrunæ erat vocabulum, cōsulant. Qua efficiente, regie partis propugnatores subito oculis capti, in seipsos arma conuertunt. Quo viso Hellepontici applicata testudine primos portarum aditus occupant. Deinde cōuulsis postibus, irruptaq; æde, cæcas hostium phalanges obtruncant. Eo tumultu superueniēs Othinus, mediosq; præliantium globos appetēs, Danis quos paterna semper pietate coluerat, ademptum præstigijs visum supera virtute restituit. Helleponticos verò corpora aduersum tela carminibus durare solitos, crebro siliçe conuerberandos esse perdocuit. Ita utrunque agmen mutua cæde consumptum interiit. Iarmericus utroque pede ac manibus spoliatus, trunco inter exanimis corpore rotabatur. Cui Broderus parum idoneus successit in regnum.

Post hunc regnat Syualdus, cuius filius Snio, senescente patre strenuum piraticæ opus complexus, patriæ res non solum seruauit, sed etiam diminutas in pristinum habitum reuocauit. Idem tyrannide suscepta, Eskilli atq; Alkilli pugilum insolentiam comprimendo, Scaniam à Danicæ iurisdictionis integritate submotam ad societatem patriæ victoria reduxit. Tandem filia Gothorum regis mutuo amore perstrictus, conueniendæ eius copiam clandestinis nuncijs tētat. Qui à patre puellæ intercepti suspendioq; consumpti, improuidæ legationis pœnas dederunt. Quorum Snio ultionem exigere cupiens, quum Gothiam hostiliter aggressus fuisset, rege eius cum copijs occurrente, prædictorum pugilum prouocatione rem per athletas gerere iussus, hanc duelli legem edidit, ut alteruter regum pro varia athletarum fortuna aut proprium perderet, aut alienum lucraretur imperium, victiq; regnum in victoriæ præmio reponeretur. Quo euenit ut Gothorum rex propugnatorum suorum infortunio superatus, regno Danis cedere cogeretur. Cuius filiam Snio, quum in Sueonum regis connubium paterno impulsu comperisset abductam, quædam obsoleto habitu per itinera publica stipem petere solitum, ad eam usq; tentandam transmisit. Qui quum egentium more propinquum liminibus discubitu habuisset, visa fortè regina exili uocula succinens, amat, inquit, te Snio. Illa allapsum auribus sonum dissimulante excipiens, nec visu nec gradu relato procedit in regiam, atque euestigio regressa obscuro & vix aures offendente sibilo, amantem, inquit, me redamo. Eo dicto vestigium extulit. Quam egenus mutui amoris vocem edidisse gaudens, die postera foribus assidens, præsentē domina consueta sermonis breuitate, locum, ait, voto suppetere cōuenit. Illa rursus arguta vocis industriam colligēs, summa cum dissimulatione discessit. Paruo post percontatorem præteriens, Bocheror breuise perueniuntam asseruit. Hunc quip-

per locū fuga petere destinavit. Quade regenus certior redditus, solito percon-
 tationis acumine competens promisso tempus cognoscere perseverat. Illa vero
 nec astu inferior, nec sermone lucidior, quam breuissime potuit hyemis initiū nū-
 cupavit. Cæterū stipatores eius qui leuem amatorię vocis iactum exceperant, ple-
 num calliditatis ingenium extremæ stoliditatis deliramentū esse credebant. Que
 quum Sinio certius ex egeno cognosceret, reginam sublaris mariti opibus lauan-
 di simulatione digressam, nauigio deportandam curauit. Postea vero sæpenume-
 ro inter ipsum ac Sueriæ regem, altero iustas repetente faeces, altero illicitas tueri
 perseverante, ancipiti euentu variaq; victoria dimicatum est. Fatempestate per
 10 summam cæli intemperantiam agrorum vbertate corrupta, ingens annonę carit-
 tas incidit. Cumq; oborta victualium raritate grauis plebem inedia laceraret, rex
 quonam modo temporis difficultati succurreret anxius, quum aliquanto maiore
 bibulorum, quam edacium impensam animaduerneret, frugalitatem populo in-
 tulit, conuiuiorum vsum abrogans, ne qua ex fruge potio pararetur edixit, acer-
 bitate famis superflui haustus interdicto pellendam, atq; a siti abundantia eius
 mutuandam existimans. Tunc quidam petulantioris gulæ proscriptam bibendi
 consuetudinem deffens, altum calliditatis genus complexus, nouam voluptati li-
 centiam reperit, ac publicam continentię legem priuata intemperantia soluit,
 deliciarum vsum à ridiculi operis acumine mutuatus. Veriti enim liquoris gustu
 20 minutim liguriendo vsum, desiderium ebrietatis expleuit. Quam ob rem conuen-
 tus à rege, integerrimum se frugalitatis obsetuatorem asseruit, utpote auiditatem
 haustus moderatę sumptionis ingenio castigantem, affixamq; sibi culpam forbi-
 tionis titulo tueri perseverauit. Deniq; adiecto minarum terrore, non modo bi-
 bere, verumetiam pitillare prohibitus, consuetudini tamen imperare non po-
 tuit. Ut enim tanquam licite illicitis frucretur, nec gulam alieno subiectam habe-
 ret imperio, madefactis portione crustulis, capace liquoris ostiula vesecebatur, cu-
 pitamq; crapulam lento gustu prouexit, interdictum satietatis modum haud se-
 cus ac licitum consecutus. Adeo pertinacissima gulæ rabies salutem pro luxu de-
 nouens, nec regia quidē conminatione deterrita, ad omne periculum spernen-
 dum temerarium solidauerat appetitum. Secundo quoq; perinde ac violatę con-
 30 stitutionis reus conuenitur à rege. Sed ne tunc quidem facti defensionem abiecit,
 nequaquam à se regalibus institutis obuiam itum esse contendens, aut decretam
 edicto continentia suis profanatam illecebris, præsertim quū lata frugalitatis lex
 ita parsimonię formam tradiderit, ut potandi magis quam edendi liquoris facul-
 tas inhibita videretur. Tum rex obtestans deos, per communē iurare salutem, tale
 quid deinceps audentem capitaliter esse plecturum. Ille mortem temperantia le-
 uiorem, vitamq; quam luxum deponere tolerabilius ratus, rursus aquis exco-
 quit frugem, detostoq; liquore cum se nullam vltius excusandæ cupiditatis de-
 fensionem obiecturū speraret, palam portioni indulgendo ad calicem vsum libe-
 40 ra fronte conuertit, astq; in audaciā versō, regiam animaduersionē operiri quam
 frugi fieri maluit. Interrogante ergo rege, cui toties rei interdictæ licentiam vsur-
 passet, desiderium hoc, inquit rex, nō tam auiditas mea, quam habita in te beneuo-
 lentia peperit, funeribus enim regijs, inferias conuiuio persoluentidas meminerā.
 Itaq; ne epulum quo tuz peragantur exequiæ ob frumenti inopiam solenai po-
 tionis vsum careat, industria potius quam ingluuie ductus prohiberi liquoris tempe-
 ramento prouidi. Te autem ante alios inedia periturū, prioremq; busto opus ha-
 biturum non ambigo, cum ob hoc inusitatā parcitatis legem tuleris, quod defutu-
 ram tibi primum alimoniā verearis. Tibi quippe nō alijs consulendo nouum aua-
 ritię autorem agere sustines. Tam urbana hominis cauillatio iram regis in rubo-
 50 rem conuertit, qui cum publicæ salutis decretum in ludibrium sui recidisse con-
 spiceret, omisso communis vtilitatis consilio, renocauit edictū, sententiāq; solu-
 re quam ciuiū offensam contrahere maluit. Cumq; ut dixi, siue parum compluta
 humo, seu nimium torrida torpentibus satis, ac parce fructificantibus campis, in-
 edix languor defectam escis regionem attereret, nullumq; parum suppetentibus
 alimentis trahendæ famis superesset auxilium, Aggoñe atque Ebbone autoribus

*Ceruisiæ usum
interdictum.*

Bibacis astus.

*Edictum gra-
dele.*

plebiscito prouisum est, ut senibus ac paruulis cæsis, omniq; demum imbelli ætate regno egesta, robustis duntaxat patria donaretur, nec nisi aut armis, aut agris colendis habiles domestici laris paternorumq; penatium habitacula retinerent. Quorum mater Gambaruc, id ad se deferentibus filijs, cum à scelesti decreti autoribus salutem in crimine repositam animaduerteteret, damnata concionis sententia, necessitatem parricidio redimi oportere negabat: propius honestati consilium fore asserens, animorumq; ac corporum virtuti expetibilis, ut seruata erga parentes ac liberos pietate, patria excessuri forte deligerentur. Quæ si senes inuálidos obtulisset, robustiores se eorum loco exilio offerrent, eiusq; pondus pro debilibus perferendum sua sponte susciperent. Cæterum indignos esse vita, qui illam scelere & sacrilegio comparare, parentesq; ac prolem tam iniquo sententiæ genere persequi sustinuisent, charitatis loco crudelitatis officia peracturi. Postremo cunctos malè patriam demereri, apud quos parentum aut liberorum amor proprii spiritus charitas præponderaret. Huic voci ad concionem relatæ, plerique suffragijs assentiebantur. Igitur omnium fortunis in sortem coniectis, qui delignabantur, extorres adiudicati sunt. Quo euenit, ut qui sponte necessitati parère noluerant, fortunæ iudicio obsequi cogerentur. Primum itaque Blekingiam aduecti, ac deinde Moringiam præternauigantes, ad Gutlandiam se appulerunt, ubi & Paulo teste, autore Frigida, Longobardorum vocabulum, quorum postea gentem condiderunt, traduntur adepti. Tandem ad Rugiam se applicantes, desertisq; nauigijs solidum iter ingressi, cum multam terrarum partem emensi, armisque depopulati essent, post editas late strages, postremo petitis in Italia sedibus, priscum gentis vocabulū suo nomine permutarunt. Interea Danorum tellus rarefcente cultorum opera, sulcorumq; vestigijs situ obductis, syluestrem induit vultum, & quasi natui cespitis amœnitate deposita, informi succrescentium nemorum densitate perhorruit. Quod præsens quoque camporum eius facies prodit. Quæ enim olim feracia frugum ingera fuerant, eadem nunc arboreo stipite conferta visuntur. Atq; ubi olim cultores terram altius versantes vastas dissipauere glebas, illic nunc enatum nemus seruantia adhuc veteris culturæ vestigium rura complectitur. Quæ nisi cultore vacua ac diuturno situ vasta mansissent, nequaquam vnius ruris glebam inter factos aratro sulcos, tenacesq; arborum radices partiti potuissent. Colles quoque quos in plano humandorum cadauerum cura veterum labor extruxerat, præsens sylvæ congeries occupat. Cernere etiam est crebros petrarum aceruos sylvarum saltibus interfitos, quas toto quondam rure dispersas, ne proscindendis ubiq; sulcis officerent, coniectis in struem molibus rustica cura sublegit, malè exiguum agri perdere quàm totum difficile reperire. Vnde ex eo quod tunc exercendorum liberius aruorum gratia agrestium labor egerat, prioris æui populus postero numerosior extitisse perpenditur, qui breuibus agellis contentus agrestem operam citra veteris culturæ vestigia cohibet. Itaque præsens seculi vultus capax quondam aristæ solum, nunc gignendis glandibus idoneus agrestem stiuam accuteres culmos confita arboribus facie se permutasse miratur. Et hæc quidem de Snione quàm verissimè potui digesta sufficiant.

Hic succedit Biorn, itemq; post ipsum Haraldus rerum assequitur summam. Cuius filio Gormoni inter priscos Danorum duces non infimæ laudis locum rerum strenuè gestarum titulus tribuit. Hic enim nouum audaciæ genus complexus, hereditarium fortitudinis spiritum scrutandæ rerum naturæ vestigijs quàm armis excolere maluit, utq; alios regum ardor bellicus, ita ipsum cognoscendorum mirabilium quæcunq; vel experimento deprehensa, vel rumore vulgata fuerant, præcordialis stimulabat auaritia. Cumq; esset, externa atq; inusitata visendi cupidus, experiendam præ cæteris duxit Geruthi cuiusdam sedem acceptam a Tilen-
sibus famam. Incredibilia enim ab eis super opum inibi cōgestarum magnitudine iactabantur, sed iter omnium refertum periculo ac penè mortalibus iniuriam ferebatur. Ambitorem nanq; terrarum oceanum nauigandum, solem postponendum ac sydera, sub chao peregrinandum, ac demum in loca lucis expertia, iugibusque tenebris obnoxia transeundum, expertorum assertione constabat. Sed in iuuenili
ani-

lianimo circumstantis periculi metum, non tam prædæ quàm gloriæ cupido cal-
 cabat, multum sibi claritatis accessurū sperante, si rem admodum intentatā aude-
 ret. Trecentis idem cum rege votum nuncupantibus, autorem famæ Thorkillum
 itineris ducem assumi placuit, utpote locorū gnatum, peritumq; adeundæ regio-
 nis eius. Is officio non recusato, aduersum inusitatam nauigandi maris sæuitiā fir-
 miore structuræ genere nodisq; crebrioribus, ac confertioribus clauis preparan-
 da iubet nauigia solidari, eademq; magnis repleri commearibus ac bouinis super-
 nè tergoribus claudi, quæ intrinseca nauium spacia ab incurfantium vndarum asper-
 gine tuerentur. Inde tribus duntaxat liburnis nauigatio tenditur, vnaquaque cen-
 10 tenos capiente delectos. At vbi in Halogiam ventum, secundis flatibus destituti,
 varia pelagi iactatione dubijs nauigationis casibus agebantur. Tandem per sum-
 mam alimētorum inopiam etiam pane defecti, exiguæ pultis vsu traxere famem.
 Interiectis diebus eminus perstreptentem procellæ fragorem, perinde ac scopu-
 los inundantis exaudiunt. Igitur intellecta telluris vicinia, agilitatis eximie inue-
 nis specularē rei gratia cacumen mali conscendere iussus, prærupti situs insulam
 in conspectu esse denunciat: læti omnes regionem quæ ab eo significabatur, audi-
 dis insequuntur luminibus, attente promissi lictoris præsidium expectantes. Cuius
 tandem adiuu nacti, in editiorem soli partem per obstantes cliuos præaltis calli-
 bus enituntur. Tunc Thorkillus ex armentis quæ in maritimis frequentia discut-
 20 rebant, suprà quod semel leniendæ fami sufficeret, negat esse tollendum, futurum
 enim si secus agerent, ut à dijs loci præsidibus discedendi potentia priuarentur. At
 nauitæ magis prorogandæ satietatis quàm seruandi imperij cupidiores, incitamen-
 to gulæ salutis consilium subiecerunt, exhausta nauium gremia cæsorū gregum
 corporibus onerantes. Qui ideo capti perfaciles exitere, quod ad inusitados viro-
 rum aspectus firmato pauore mitabundi conuenerant. Nocte insequenti mōstra
 littori inuolantia, ac toto concrepantia nemore, cōclusas obsedere puppes. Quo-
 rum vnum cæteris grandius ingenti fuste armatum profundum passibus emetie-
 batur. Idem propius admotum vociferari cœpit, non antè enauigaturos, quam si
 gregis iniuriam expiando, viris pro nauium numero traditis, diuini pecoris da-
 30 mna pensassent. Cuius minis obsecutus Thorkillus, ut vniuersorum incolumita-
 tem paucorū discrimine tueretur, tres sorte denotatos exhibuit. Quo facto, opta-
 to vento excepti in vltiorem Byariniam nauigant. Regio est perpetui frigoris ca-
 pax, præaltisq; offusa niuib; ne vim quidem feruoris per sentiscit æstiu; inuiorum
 abundans nemorum, frugum haud serax, inusitatisq; alibi bestijs frequēs. Crebri
 in ea fluuij ob insitas alueis cautes stridulo, spumantiq; volumine perferuntur. Illic
 Thorkillus subductis nauibus tendi in litore iubet, eo loci peruentum astruens,
 vnde brevis ad Geruthum transitus foret. Prohibuit etiam vllum cum superueni-
 entibus miscere sermonem, affirmans monstra nullo magis nocendi vim, quàm
 aduentarum verbis parum comiter editis sumere. Ideoq; socios silentio tutiores
 40 existere, se verò solum tuto profari posse, qui prius gentis eius mores habitumq;ue
 peruiderit. Crepusculo appetente, inusitatae magnitudinis vir nominatim saluta-
 tis nauticis interuenit. Stupentibus cunctis, Thorkillus aduentum eius alacriter
 excipiendum admonuit, Guthmundum hunc esse docens Geruthi fratrem, cun-
 ctorum illic applicantū piissimum inter pericula protectorē. Percontantiq; quid
 ita cæteri silentium colerent, refert rudes admodum linguæ eius ignoti pudere ser-
 monis. Tum Guthmundus hospitio inuitatos curriculis excipit. Proccedentibus
 annis aureo ponte permeabilis cernitur. Cuius transeundi cupidos à proposito re-
 uocauit, docens eo alueo humana à monstrosis rerum secreuisse naturam, nec
 mortalibus vltà fas esse vestigijs. Subinde ad ipsa ductoris penetralia peruenitur.
 50 Illic Thorkillus seductis socijs hortari cepit, ut inter tentamentorum genera quæ
 varius obtulisset euentus, industrios viros agerent, atque à peregrinis sibi dapibus
 temperantes, proprijs corpora sustentanda curarent, discretasq; ab indigenis sedes
 peterent, eorum neminem discubitu contingendo. Fore enim illius escæ participi
 bus inter horridos monstrorum greges amissa cunctorum memoria sordida sem-
 per cōmunionē degendum. Nec minus ministris eorum ac poculis abstinentum

*Rebus creatis
temperanter
utendum.*

*Bidarini regio
his descripta*

edocuit. Duodecim filij Guthmundi egregia indole, toridēq; filix prælui forma circumstiterant mensas. Qui cum regē a suis duntaxat illata delibare conspiceret, beneficij repulsam obijciēs iniuriosum hospiti querebatur, nec Thorkillo competentis facti excusatio defuit. Quippe insolito cibo videntes, plerunq; graviter affici solere commemorat, regemq; non tam alieni obsequij ingrātū, quam proprię sospitatis studiosum, consueto more corpus curantē domesticis cœnā obsonijs instruxisse, Igitur haudquaquā contemptui imputari debere, quod fugiendę pestis salutariter gereretur affectu. Videns autē Guthmundus apparatus sui fraudem hospitem frugalitate delusam, cū abstinentiam hebetare non posset, pudicitiam labefactare cōstituit, omnibus ingenij nervis ad debilitandam eorum temperantiam inhians. 10 Regi enim filix matrimonij offerens, cæteris quascunq; ē famulatio peterent potendas esse promittit. Plerisq; rem approbantibus, Thorkillus hūc quoq; illecebrarum lapsum sicut & cæteros salubri monitu præcurrit, industriam suam inter cautum hospitem aclatū conuiuiam egregia moderatione partitus. Quatuor ē Danis oblatum amplexi, saluti libidinem prætulērunt. Quod contagium lymphatos inopesq; mentis effectos pristina rerū memoria spoliavit. Quippe post id factū parum animo constiuisse traduntur. Qui si mores suos intra debitos temperantię fines cōtinuissent, herculeos æquassent titulos, giganteā animo fortitudinem superassent, perenniterq; patrię mirificatū rerū insignes extitissent autores. Adhuc Guthmundus propositi pertinacia dolū intendere perseuerans, collaudatis horti sui delicijs, 20 eō regem percipiendorum fructuum gratia perducere laborabat, blandimentis nixus, illecebrisq; gulę cautelę constantiam elidere cupiens. Aduersum quas insidias rex Thorkillo, vt prius, autore firmatus, simulatę humanitatis obsequium spreuit, vtendi excusationem a maturandi itineris negotio mutuatus. Cuius prudentię Guthmundus suam in omnibus cessisse considerans, spe peragenda fraudis abiecta cunctos in vltiorem fluminis ripam transuectos iter exequi passus est. Progressi atrū incultumq; oppidum vaporātū maxime nubi simile, haud procul abesse prospectant. Pali propugnaculis interstiti defecta virorum capita præferebant. Eximix ferocitatis canes tuentes aditū præ foribus excubare cōspecti. Quibus Thorkillus cornu abdomine illitum collambendum obijciens, incitatissimam rabiem 30 paruula mitigauit impensa. Superne portarū introitus patuit. Quem scalis arquant, arduo potiuntur ingressu. Atrę deintus informesq; larę conferserant urbem. Quarum perstrepenes imagines aspicere horridius an audire fuerit, nescias: fœda omnia, putidumq; cœnum aduentium nares intolerabili halitu fatigabat. Deinde conclaue saxum cui Geruthum fama erat pro regia assueuisse, reperiunt. Cuius arctam horrendamq; crepidinem inuisere statuētes, repressis gradibus in ipso pauentes aditu constiterunt. Tunc Thorkillus hærentes animo circūspiciens, cūctationem introitus virili adhortatione discussit, monens temperaturos sibi, ne vllam ineundę ædis suppellecilem tametsi possessu iocunda aut oculis grata videretur, attingerent, animosq; tam ab omni auaritia auersos, quā a metu remotos ha- 40 berent, neque vel captu suauiā concupiscerent, vel spectatu horrida formidarent, quanquam in summa vtriusq; rei forent copia versaturi. Fore enim vt auidæ capiendi manus subita nexus pertinacia a re tacta diuelli nequirent, & quasi inextricabili cum illa vinculo nodarentur. Cæterum compositę quaternos ingredi iubet. Quorum Broderus & Buchi primi aditum tentant. Hos cum rege Thorkillus, insequitur. Cæteri deinde compositis gradiuntur ordinibus. Aedes deintus obsoleta per totum, ac vi teterrimi vaporis offusa, cūctorum quibus oculus aut mens offendi poterat, vberima cernebatur. Postes lōgeua fuligine illiti, obductus illuue paries, compactum ē spiculis tectum, instratum colubris patimentum, atq; omni sordium genere respersum inusitato aduenas spectaculo terruerunt. Super omnia 50 perpetui fœtoris asperitas tristes laceslebat olfactus. Exanguia quoq; monstrorum simulacra ferreas onerauerant sedes, deniq; confessuum loca plumbeę crates creauerant, liminibus horrendę janitorum excubię præerant. Quorum alij confertis fustibus obstrepentes, alij mutua caprigeni tergoris agitatione deformem edidere lulum. Hic secundo Thorkillus auaras temere manus ad illicita tendi prohibens,

bens, iterare monitū cepit. Procedētes per fractā scopuli partē, nec procul in editiore quodam suggestu senem pertuso corpore discissæ rupis plagæ aduersum residere conspiciunt. Præterea scēminas tres corporeis oneratas strumis ac veluti dorsi firmitate defectas iunctos occupasse discubitus. Cupiētes cognoscere socios, Thorkillus qui probè rerum causas nouerat, docet Tor diuum gigantea quondam insolentia lacescitum per obluētantis Geruthi præcordia torridam egisse chalybem, eademq; vltèrius lapsa, conuulsi montis latera pertudisse, fœminas vero vi fulminum tactas infraçti corporis damno eiusdem numinis attētati pernas pendisse firmabat. Inde digressis dolia septem zonis aureis circumligata panduntur, quibus penfiles ex argento circuli crebros inseruerant nexus. Iuxta quæ inu-

10 sitatæ belluæ dens extremitates auro præditus reperitur. Huic adiacebat ingens bubali cornu, exquisito gemmarum fulgore operosius cultum, nec exlaturæ artificio vacuum. Iuxta quod eximij ponderis armilla parebat. Cuius immodica quidam cupiditate succensus, auaras auro manus applicuit, ignarus excellentis metalli splendore extremam occultari perniciem, intentique prædæ fatalem subesse pestem. Alter quoque parum cohibendæ auaritiæ potens, instabiles ad cornu manus porrexit. Tertius priorum fiduciam æmulatus, nec satis digitis temperans, osse humeros onerare sustinuit. Quæ quidem prædæ uti visu iocunda, ita visu

20 probabilis extitit. Illices enim formas subiecta oculis species exhibebat. Armilla siquidem anguem induens venenato dentium acumine eum à quo gerebatur appetijt. Cornu in draconem extractum, sui spiritum latoris eripuit. Os ensẽm fabricans, aciem præcordijs gestātis immerisit. Cæteri sociæ cladis fortunam veriti, insontes nocentium exemplo perituros putabant, ne innocentia quidem incolumitatem tribuendam sperantes. Alterius deinde tabernaculi postica angustiorẽ indicante secessum quoddam vberioris thesauri secretarium aperitur, in quo arma humanorum corporum habitu grandiora panduntur. Inter quæ regium paludamentum cultiori coniunctum pileo, ac mirifici operis cingulum visebantur. Quorum Thorkillus admiratione captus, cupiditati frenos excussit, propositam animo temperantiam exuens, totiesq; alios informare solitus, ne proprios

30 quidem appetitus cohibere sustinuit. Amiculo enim manum inferens, cæteris cõsentaneum rapinæ ausum temerario porrexit exemplo. Quo factõ, penetralia ab imis concussa sedibus, inopinatæ fluctuationis modo trepidare ceperunt. Subinde à fœminis conclamatum, æquo diutius infandos tolerari prædones. Igitur qui prius semineces, expertiaq; vitæ simulacra putabantur, perinde ac fœminarum vocibus obsecuti, elisis repente sedibus dissiultantes, vehementi incursum aduenas appetebant. Cætera raucos exulere mugitus. Tum Broderus & Buchi ad olim nota sibi studia recurrentes, incurstantes se lamias adaçtis vndique spiculis incessabant, arcumq; ac fundarum tormentis agmen obtriuere monstrorum. Nec alia vis repellendis efficacior fuit. Viginti solos ex omni comitatu regio sagittariæ artis interuentus seruauit. Cæteri laniatui fuere monstris. Regressos ad annẽ

40 superstites Guthunundus nauigio traiecit, exceptosq; domicum diu ac multum exoratos retentare non posset, ad vltimum donatos abire permisit. Hic Buchi parum diligens sui custos, laxatis cõtinentiæ neruis, virtute qua hæctenus fruebatur abiecta, vnam è filiabus eius irrenocabili amore complexus, exitij sui connubium impetrauit, moxq; repentino verticis circuitu actus, pristinum memorię habitum perdidit. Ita egregius ille tot monstrorum domitor, tot periculorũ subactõr, vnus virginis facibus superatus, peregrinatum à continentia animũ miserabili iugo voluptatis inseruit. Qui cum abiturum regem honestatis causa prosequeretur, vadũ curriculo transiturus, altius desidentibus rotis, vi vorticum implicatus absumitur.

50 Rex amici casum gemitu profecutus, maturata nauigatiõe discessit. Quæ primum prospera vsus, deinde aduersa quassatus, periclitatis inedia socijs, paucisq; adhuc supersticibus religionem animo intulit, atq; ad vota superis nuncupanda confugit, extremæ necessitatis præsidium in deorum ope cõsistere iudicans. Deniq; alijs varias deorum potentias exorantibus, ac diuersæ numinum maiestati rem diuinam fieri oportere censentibus, ipse Vgarthilocum votis pariter ac propitiamen-

Insatiabilis auaritia prædæ per quã miræculosa.

Malum consi-
derum consilio-
rum essimum.

ris aggressus, prosperam exoptati syderis temperiem affecutus est. Domum veni-
ens cum tot maria se, totq; labores emensum animaduerneret, fessum ærumnis spi-
ritum à negocijs procul habendum ratus, petito ex Suetia matrimonio superioris
studij habitum ocij meditatione mutauit. Vita quoq; per summum securitatis vsum
exacta ad vltimum penè ætatis suæ finem prouectus, quum probabilibus quorum-
dam argumentis animos immortales esse compertū haberet, quasnam sedes esset
exuto membris spiritu petiturus, aut quid præmij propensa numinum veneratio
mereretur, cogitatione secum varia disquirebat. Hæc volentem subeunt quidam
parum benigni in Thorkillum animi, docentes diuino opus esse consultu, tantæq;
rei certitudinem humano altiore ingenio, nec mortaliū cognitu facile, cœlesti- 10
bus expetendam oraculis: quamobrè propitiandum esse Vgarthilocū, neminēq;
id Thorkillo aprius executurum. Fuere quoq; qui eūdem inlidiarū reum, ac regij
capitis hostem deferrent. Qui cum vltimo se periculo destinari videret, criminati-
onis autores profectionis comites experituit. Tum qui insontem notauerant, peri-
culum alieno capiti præparatum in seipsos recidisse cernentes, consultum reuoca-
re tentabant. Sed frustra regias aures implentes, etiam pauoris increpidati Thorkillo
duce nauigare coguntur. Ita ex cogitatis in alterum malis, in autorem plerunq; adi-
gi necesse est. Qui cum se ineuitabili discriminis necessitate districtos animadu-
terent, nauigium taurinis obstructum corijs prouisis abunde com meatibus imple-
uerūt. Quo euecti eò peruenere loci, vbi regio Solis inops, ignara syderum, nec di- 20
urni luminis capax, perpetuæ noctis specie caligabat. Cumq; diu sub inulitata cœli
facie nauigassent, tandem incidente lignorum inopia, foculi nutrimentis defecti,
nec suppetente decoctionis officina, crudis famem obsonijs propulerunt. Verum
complures vescentium vltimam pestem ab indigestæ dapis facietate traxerūt. Pri-
mum enim paulatim stomachis inuistrato partus edulio languor irrepfit, deinde la-
tius manante contagio, vitalia morbus appetijt. Sicq; anceps vtriusq; intemperan-
tiæ malum vt inedia grauem, ita gulam quoq; suspectam effecerat, cum nec absti-
nere commodum nosceretur. Igitur omnem salutis spem abijcientibus, vt neruū
tunc facilius rumpi solitum est cum arctius tenditur, patrocinium inopinatæ com-
moditatis affulsit. Subito enim ignis haud procul emicare conspectus, exhaustis 30
trahendę vitæ fiduciam ingenerauit. Quem Thorkillus tanquam diuinitus datum
remedium colligere statuens, quo sibi certiore ad socios reditum strueret, cacu-
men mali infixæ gēmx fulgore signauit, littore deinde potitus subijcit oculis angu-
stiaditus, arctarumq; faucium specum. Quem comitibus foris præstolari iussis in-
gressus, duos eximix granditatis aquilos conspiciatur corneis naribus contracta,
quæ fors obtulerat igni nutrimenta præstantes. Ceterum deformis introitus, ob-
soleti postes, ater situ paries, sordidum tectum, frequēs anguibus pavementum, nō
oculum magis quàm animum offendeabant. Tunc gigantum alter salutatū eum
rem conatu præarduā orsum esse dicebat, inulitati numinis adeundi cupiditatē fla-
grantem, atq; extra mundani climatis cognitionem inuestigabili scrutatione com 40
plexum. A se autem propositi itineris semitas cogniturum, si tres veridicas sentē-
tias, totidem prouerbijs comprehensas expromeret. Tum Thorkillus: Non me-
hercule incomptiorē naribus familiā peruidisse commemini. Sed neq; locum quo
minus libenter degerem attingi. Item: Illum mihi pedem potiore statu, qui pri-
or exitum capessere quiverit. Gigas Thorkilli prudentia delectatus, prouerbiorū
veritate laudata, docet ad inops graminis solum, altisq; obfusum tenebris inprimitis
esse migrandū. Antè aurē quàm destinatus possit locus accipi, nauigationē quatti-
duo pertinaci remigio pertrahendā. Illic visendum fore Vgarthilocum tetros hor-
rendosq; specus sordida mansione cōplexū. Thorkillus magnopere stupēs, quod
& longa & periculosa nauigatio imperabatur, spe tamen dubia præsentē metū vin 50
cente foculū experituit. Et gigas, si ignem, inquit, desideras, necesse est alias tres sen-
tentias similibus prouerbijs edas. Tum Thorkillus: Consilio, tamen si exilis id au-
tor ediderit obsequēdum est. Item, eò temeritatis processu, vt si regredi quivero, sa-
lutem meā nulli magis quàm pedibus debeā. Rursum, si impræsentiarū recessu libe-
re fruerer, yltèrius à reditu temperandū curarem. Inde perlato ad socios igne, auræ
indul-

indulgentiam nactus quarto die ad propositum portum appulit, aggressusq; cum socijs terram apud quam continuæ noctis facies alterni luminis vicissitudinem frustrabatur, ægrè prospectum capientibus oculis inusitatæ molis scopulum conspiciat. Cuius perlustrandi cupidus, à comitibus foris stationem peragētib; extusum silicibus ignem, opportunum contra dæmones tutamentum, in aditu iussit accendi. Post hæc prælato per alios lumine, arctis caternæ faucibus corpus subijciens, inter crebros serpentum allapsus ferreorum vndiq; sedilium frequentiam contēplatur. Inde placidior aquæ moles subiectoq; sabulo molliter influens conspectui obuersata est. Quæ transita paulò defectiorem situ speluncam aggreditur. Ex qua

10 item atrum obscurumq; conclaue visentibus aperitur. Intra quod Vgarthilocus manus pedesq; immensis catenarum molibus oneratus aspicitur: cuius olentes pili tam magnitudine quàm rigore corneas æquauerant hastas. Quorum vnum Thorkillus adnitentibus socijs mento patientis excussum, quo promptior fides suis haberetur operibus asseruauit, statimq; tanta fectoris vis ad circumstantes manauit, vt nisi repressis amiculo naribus, respirare nequissent: vixq; egressu potiti, ab inuolantibus vndiq; colubris conspuuntur. Quinq; duntaxat Thorkilli comitum ceteris veneno consumptis nauigium cum ductore conscendunt. Imminent esse

20 ridæmones, & in subiectos venenata passim sputa conijciunt. Ar nautæ præteritis coriorum vmbraculis illapsum respuere virus. Hic cuiusdam fortè prospicere cupientis tactum veneno caput, perinde ac ferro recisum ceruici exemptum est. Alius ocellos vmbraculis exercens, sub eadem vacuos luminum orbes retulit. Alius exerta manu regimen explicans, eiusdem tabis vi truncum ad se brachium reuocauit. Igitur ceteris propensiora sibi numina nequicquam deprecantibus, Thorkillus vniuersitatis deum votis aggressus, eiq; cum precibus libamenta defundēs, mox prioris cæli vsum ac perspicua rerū elementa prospera nauigatione collegit. Iamq; alium sibi orbem atq; ipsū rerum humanarum aditum perspicere videbatur. Tandem ad Germaniam Christianis tunc sacris initiatam appulsus, apud eius

30 populum diuini cultus rudimenta percepit, vbi sociorum manu ob inusitatum æris haustum propemodum consumpta, duobus tantum quos fors vltima præterierat comitatus, reditum ad patriam habuit, verum illitus ori marcor ita habitū corporis, ac pristina formę lineamēta confudit, vt ne ab amicis quidē potuisset agnoscere. At vbi deterfa illuue, notitiam sui visentibus reddidit, eximīā regi cognoscēde legationis auiditatem ingessit. Sed necdum æmuloꝝ obrectatione sopita, fuere qui regem cognitis quæ Thorkillus afferret, subito decessurum astruerent. Auxit affirmationis fidem, eiusdem rei falsa somnij prædictiōe suggesta crudelitas. Igitur qui noctu Thorkillum opprimerent, regis imperio subornantur. Cuius ille rei vt

40 cunq; indicium nactus, clam cunctis relicto cubili magni ponderis lignū subiecit. eoq; facto subornatis truncum cadentibus regiæ fraudis commentum elusit. Die postero regem corpus curantem aggressus, ignosco, inquit, sæuitiæ tuæ, errori q; veniam tribuo, qui prosperū legationis nuncium afferenti poenā pro gratia decreuisti. Itaq; te solū, pro quo caput tot ærumnis deuoui, tot periculis cōtudi, quemq; operū meorum gratissimū pensatorē speraui, acerrimū virtutis punitorē inueni. Verum vltionis partibus prætermisissis, interno animi tui rubore (si tamen ullus ingratos pudor afficit) læsionis meæ vindice sum contentus. Nec immerito te omnem

50 dæmonū rabiem, aut belluarum sæuitiam superare coniecto, quod tot monstrorū insidijs erutus à tuis immunis esse non potui. Rex cuncta ex ipso cognoscere cupiens, satisq; arduū obstate iudicās, euentū ordinē exponere iubet. Cumq; per cetera auidis referentē auribus excepisset, postremo recensitā numinis sui mentionē sinistra opinione colligi passus non est. Exprobratā enim Vgarthiloci sceditatē exaudire non sustinens, adeo indignitatis eius vicē doluit, vt impatientē dictorū spiritum inter ipsa narrantis recitamēta deponeret. Itaque dum vani numinis cultum cupide fouit, vbinam versus esset miseriarum carcer agnouit. Crinis quoq; oliditas, quem Thorkillus perinde atq; operum suorum magnitudinem testaturū, capillitio gigantis excerpserat, in circumstantes effusa, compluribus exitio fuit.

Defuncto Gormone, Gottricus ex eo genitus regnat. Hic non armis modò, sed

etiā liberalitate conspicuus, incertū fortior an clementior fuerit, adeoq; seueritatē
 mansuetudine castigabat, vt alterā altera rependere videretur. Eodē tempore rex
 Noruagiæ Goto à Berone & Refone Tylensibus petitus, Refonē cultius ac fami-
 liarius habitū, magni ponderis armilla donauit. Quo quidā aulicorū conspecto,
 magnitudinē doni impensiori laude complexus, neminem Goto ni parem huma-
 nitate firmabat. At Refo quamquam gratiam beneficio deberet, tamen immodi-
 ci laudatoris tumidā vocem approbare non passus, Gotricū ei prętulit. Vt enim va-
 nam assentatoris affirmationē obtraheret, absentī liberalitatis testimonium redde-
 re, quā pręsentem beneficij datorem falso palpare maluit. Partim quoq; ingra-
 titudinis argui, quam inanis iactantiæ laudē assentiendo prosequi, regemq; veri-
 tatis serio mouere, quā adulationis mendacio fallere, aliquanto preciosius duxit.
 At Vluo dictas in regē laudes, non solū pertinaciter affirmare, sed etiā experimen-
 to prosequi perseverans, pignus cum negante proponit. Cuius consensu Refo in
 Daniā pergens, Gotricū sella posita, stipendia inter milites partientem inuenit. A
 quo quisnam esset rogatus, vulpeculæ sibi nomē esse respondit. Cumq; risu quos-
 dā, alios admiratione complexset, & vulpem, inquit Gotricus, ore prædā excipere
 conuenit. Ac mox detractū lacerto torquem accersiti labris inseruit. Quem Refo
 confestim brachio applicans, id cunctis auro præditū ostentabat: reliquum vero
 perinde atq; ornamenti inops occultius habuit, eoq; acumine ab inuictæ munifi-
 centiæ dextera consentaneū priori munus accepit. Quod ei non tam precij ma-
 gnitudo iocundū, quam litis inita victoria faciebat. A quo cū rex de pignoris po-
 sitione cognosceret, fortuitō magis quam de industria munificus erga ipsū existi-
 tisse gaudebat, plus se voluptatis ex datione, quam accipientem ex munere sentire
 restatus. Igitur reuersus Noruagiam Refo concertatorem pignus exoluere recu-
 santem occidit, filiamq; Gotois captiuam Gotrico potiendam adducit. Cumq;
 Gotricus, qui & Godetridus est appellatus, transfusus in externos prælijs, famam ac
 vires felicibus propagasset auspicijs, inter cætera factorū monimenta, hanc quoq;
 Saxonibus tributi legem indixit, vt eorum duces quoties apud Danos regni mu-
 tatio obuenisset, centum equos niueos suffecti regis inijs dedicarent. Quod si
 nouum Saxonibus ducem variata rerum successio peperisset, is quoq; prædictæ
 pensionis obsequio potestatis principium Danicæ maiestatis titulis inclinaret,
 quo & gentis nostræ fateretur imperium, & subiectionis suæ solenne præberet
 indicium. Nec Germaniæ quidem oppressione contentus, per Refonem legatio-
 ni addictum Sueoniam tentat. Quem Sueones aperta vi necare veriti, latrocini-
 um ausi incussu lapide dormientem consumpserunt. Quippe molarem superne
 pensum, rescissis vinculis, subiecti ceruicibus illabi fecere. In cuius noxæ expia-
 tionem actum est, vt singuli facinoris autores bisseua auri talenta, è plebe vero
 quilibet vnam eiusdem generis vnciam Gotrico persolueret. Vulpeculæ pensio-
 nem vocabant. Accidit interea vt rex Francorum Carolus contusam bello Ger-
 maniam, non solum christianismi sacra suscipere, sed etiā ditioni suæ parēre con-
 pelleret. Quo comperto Gotricus finitimas Albje gentes adortus, Saxoniam su-
 sceptrum Caroli iugum cupidius amplexantem, ac Romana arma Danicis præ-
 ferentem, ad pristinum regni sui titulum reuocare tentabat. Quo tempore Ca-
 rolus victicia trans Rhetum castra receperat, ideoq; ab aduenæ hostis con-
 gressu, perinde ac fluuij interstitio veritus, temperabat. Quem quum ob res
 Gotrici comprimendas iterato transmeare proponeret, à Leone Romanorum
 pontifice in vrhis tuendæ præsidium accersitus mandato paruit, filio vero P. pino
 gerendi aduersum Gotricū belli partes commisit, vt dum ipse in longinquum ho-
 stem ageret, hic contra vicinum susceptum pugna negotium procuraret. Opor-
 tebat enim vt gemina curarum anxietate distractus, sparsa manu aptum utrique
 remedium prouideret. Interea Gotricus speciosam ex Saxonibus victoriam refe-
 rens, contractis denuò viribus, ac frequentiori copiarum robore comparato, non
 in Saxones modò, verum in omnem Germaniæ populum amissæ dominationis
 iniuriam vlisci constituit. Ac primo quidem classe Fresiam domat. Quæ provin-
 cia admodū situ humilis, quoties sæuiente oceano obiecta fluctibus æstuaria per-
 rumpan-

*Tributū lex Sa-
 xonibus à Da-
 nis imposita.*

rumpuntur, totam inundationis molem patentibus campis excipere consuevit. Huic Gottricus non tam arctam quàm inusitatam pensionem imposuit. De cuius conditione & modo summam referam. Primum itaque ducentorum quadraginta pedum longitudinem habentis ædificij structura disponitur, bisseis distincta spatijs, quorum quodlibet vicenorum pedum intercapedine tenderetur, prædictæ quantitatis summam totalis sparij dispendio reddente. In huius itaque ædis capite regio confidente quæstorie, sub extremam eius partem rotundus, è regione clypeus exhibetur. Fresonibus igitur tributum daturis mos erat singulos nummos in huius scuti cauum conijcere, è quibus eos duntaxat in censum regum ratio cõputantis eligeret, qui e minus exactoris aures clarioris soni crepitaculo perstrinxissent. Quo euenit vt id solum æs quæstor in fiscum supputando colligeret, cuius casum remotiore autis iudicio perferensisset. Cuius vero obscurior sonus citra computantis defecisset auditum, recipiebatur quidem in fiscum, sed nullum summæ præstabat augmentum. Compluribus igitur nummorum iactibus quæstorias aures nulla sensibili sonoritate pulsantibus, accidit, vt statim pro se stipem erogaturi, multam interdum æris partem inani pensione consumerent. Cuius tributum nec per Karolum postea liberati produntur. Cumq; Gottricus transcursa Fresia, ac reuerso iam Roma Karolo in vltiores se Germaniæ prouincias effundere statuisset, proprij satellitis insidijs circumuētus, ferro domesticæ fraudis interijt. Quo audito Karolus effuso gaudio exultauit, nihil eo casu vnquam fortunæ suæ iucundius obuenisse confessus.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI OCTAVI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

NONVS.

30

LA VVS Gottrici filius patre mortuo regnat. Hic paternæ vindictæ studio ciuilibus patriam bellis implicare sustinuit, publicam pietatem priuato affectui subijciendo. Cuius extincti corpus collis Olauititulo celebrer prope Lethram congestus excipit. Huic succedit Hemmingus, cuius dignum memoratu opus non reperi, nisi quod pacem cum Cæsare Ludouico iurifirmandi firmitate composuit. Et fortè complura temporum eius insignia, quanq̃ præclara extiterint, vetustatis luore teguntur. Post hos Syuardus cognomento Ring, quem eiusdem nominis pater Noruagiæ dux olim ex Gottrici filia suscepserat, Scanis, Sialandisq; sanctoribus regnat. Nam consobrinus eius Ringo, idemq; Gottrici nepos luciam occupabat. Igitur vnus regni diuidua potestas, tanq̃ vtraq; parte ob paruitatem ignobili, non sperni modo sed etiam lacelli ab exteris coepit. Quos Syuardus maiore odio quam regni æmulum insecutus, peregrina bella ciuilibus præferendo, quinquennio periculis patriæ defensionem suam opponere perseuerauit. Elegit enim vulnus tolerare domesticum, quo promptius sanaret externum. Quamobrè Ringo dominationis eius occasione suscepta, vniuersum imperij ius in seipsum transferre conatus, foris excubias peragentē, intus lacerare sustinuit. Prouincias siquidem quæ ab ipso possidebantur inuadens, communis patriæ defensionem ingrata mente pensabat. Igitur ex Sialandicis quidā Syuardi studiosiores, quo synceriores absenti fidem gererent, filium eius Regnerum vixdum cunis erutum, regis nomine censuerunt, non quod ipsum regimini intempestiuum nescirent, sed vt tanti pignoris ductu aduersum Ringonem torpentium sociorum animos excitarent. Audiens autem Ringo Syuardum interim ab expeditione regressum, Sialandenses magna manu petitos ni se dederent, fer-

ro perituros edixit. At Sialādici quibus aut rubor, aut periculū imperabatur, viribus ob paucitatem diffusi, deliberandæ rei inducias poposcerunt. Quibus impetratis, quum nec Syuardi gratiam colere liberum, nec Ringonis amplecti videretur honestum, diu inter metum pudoremq; solliciti iactabantur. Quam in re ne senibus quidem consilio suppetente, Regnerus tunc fortè cōcioni præfens, brevis, inquit, atque subito spiculum iacit: ego verò tamen si puerili ausu maiorum ora præcurrere videar, ignoscendum erratis veniamq; immature editis precor. Verum prudentiæ monitor tamen si despicabilis videatur, respiciendus non est. Docili quippe animo torbenda est vtilium disciplina. At quoniam ut desertores ac transfugas notati turpe, ita supra vires audere temerarium est, & utrobique par culpa subesse conuincitur: simulata transiitione petendus est hostis, idemq; quum primum facultas obueniret, opportuna defectione linquendus. Satiùs ergo erit aduersarij iram obsequij sigmento præcurrere, quàm negatione eundem in nosmetipsos acius incedendos armare. Quid enim fortioris imperium detrectantes agimus, nisi quod ipsi in iugulum nostrum arma sponte præstamus? Sape inuolutioribus studiis efficacissima fraus alitur. Astu illaqueanda est vulpes. Cuius consilij salubritate, & fluctuantium ciuium cunctationem discussit, & hostilibus castris noxium robur adiecit. Concio quoque infantiz eius non facundiam minus quàm ingeniū mirans, egregiæ indolis decretum habitu annorum excellētius cupide amplexata est. Nec rubori fuit defectis consilio senibus puerilibus obsequi monitis, quæ quanquam à tenero manassent, integerrimo disciplinæ pondere redundabant. Autorem vero consilij instanti periculo obijcere veriti, educationis gratia Noruagiam transtulerunt. Breui post conferta pugna Ringonē Syuardus aggreditur, quo occiso ipse immedicabili plaga perstrictus, paucis interiectis diebus ex vulnere decessit.

Cv i Regnerus in regnum succedit, quo tempore rex Suetiæ Fro, interfecto Noruagienſium rege Syuardo, coniuges necessariorum eius prostibulo religatas, publicè constuprādas exhibuit. Quo Regnerus audito, auitæ vltionis studio Noruagiam petiuit. Eò veniente matronæ complures, quæ corporum suorum ludibria, aut nuper passæ fuerant, aut in proximo pudicitiz periculum verebantur, viriliter cultæ cupide castris eius adproperare cœperunt, prostites se fatum contumeliæ prælaturas. Nec erubuit futurus muliebris improperij vindex, aduersum autorem turpitudinis, quarum ignominiam vlciſci venerat, auxilia mutuari. Inter quas affuit & Lathgertha perita bellandi scēmina, quæ virilem in virgine animum gerens, immisso humeris capillitio, prima inter promptissimos dimicabat. Cuius incomparabilem operam admirantibus cunctis, quippe cæsaries tergo inuolare conspecta scēminam esse prodebat. Regnerus aut interfectore prostrato, de puella quam in acie prænam prænotauerat, commilitones plurimum percontatus est, vnius scēminæ viribus victoriam sibi constitisse professus. Quam quum illustri inter barbaros loco natam cognouisset, per internuncios procari perſtitit. Illa legatione tacite spreta, consensum simulat. Cumq; datis fallaciter responsis anhelanti proco potiendi voti fiduciam attulisset, adiectum vrsu canem in ædis suæ vestibulo religari præcepit, contra omne amatoris studium per obiectas belluas proprium tutatura conclaue. Regnerus verò fauorabili nuncio recreatus, nauigium scandit, ctenſusq; fretum, comitibus apud Golerdal (id valli nomen est) subsistere iussis, solitarius puellæ penates accedit. Vbi exceptus à belluis, alteram telo traiecit, alteram faucibus apprehensam obtorto guttore strangulauit, virginemq; victi periculi præmium habuit. Ex cuius matrimonio geminis filiabus, quarum nomina memoriæ prodita non sunt, filioq; Fridleuo susceptis, triennium feriatus est. Cuius ob recentes nuptias reditu desperato, lutigens insolens Scanis in societatem contractis, Sialandos, qui Regneri fidem propensiori charitate colebant, bello lacessere tentant. Quo comperto Regnerus tricenas instruit puppes, ventisque nauigationi parentibus, Scanos apud Whiteby vicum bellum ausos obtriuuit, exactaq; hyeme, cum Iutis prope Lym Fyorthinum eius regionis fretum habitantibus secundis euentibus dimicauit. Tertio itē ac quarto Scanis, Hallandisq; scēlici auspicio domitis, in Thoram Herothi regis filiam nuptiarum amore cōuerso, sibi

ac Lathgerthæ repudium interiecit. Damnabat enim coniugis fidem, quam olim in perniciem suæ summæ ferocitatis belluas admouisse meminerat. Interea rex Sueonum Herodus sylvas forrè venatione complexus, repertas à comitibus angues filiz detulit nutriendas. Illa paterno ocyus obsecuta præcepto, vipereum genus virgineis manibus educare sustinuit. Quinetiam cutæ habuit, ut integrum bovis cadauer earum quotidie satietati suppetere, ignorans se priuato pabulo publicam sustentare perniciem. Quæ quum adultæ pestilentissimo halitu viciniam virent, rex incertis operæ poenitens, potiturum filia qui pestem amouisset, edixit. Quo non minori fortitudinis quàm libidinis incitamento frequens iuuentus adducta, 10 periculosam gnauiter operam erogabat. Cuius rei summam Regnerus ab intermeantibus expertus, lancum à nutrice sagulum, villosaq; admodum fœmoralia quibus inflicto anguium morsus elideret, expetiuit. Nam ut munimentigratia referto pilis cultu utendum credidit, ita agilitatis causa tractabilem sumpsit. Cùmque nauigio Suetiam appulisset, incidente gelu aquis de industria corpus iniecit, humefactamque vestem quo minus penetrabilis redderetur, brumæ durandam præbuit. Quæ amictus salutatores comites ad fidem Fridleuo seruandam hortatus, solus procedit ad regiam. Quæ visa enseni lateri nectens, dextræ telum inserit amictum. Procedenti inusitatæ magnitudinis obtutus allabatur serpens. Huic alter granditate par priorisq; prolapsus insecutus arcepit. Qui iuuenem modo cauda voluminibus quater, modo pertinaci vomitu ac veneno conspuere decertabant. Interea aulici tutiora complexi latibula, perinde ac pauentes puellulæ rem 20 eminus inspectabant. Ipse rex pari metu perterritus, in angustum cum paucis conclaue refugerat. At Regnerus gelati cultus duritie fretus, non armis modo, sed etiã amictu virulentos frustrabatur assultus, solusque duarum rictum pertinaci spiritu virus in se profundentium infatigabili congressione sustinuit: quippe morsus clypeo, venenum veste respuit. Ad vltimum excussus manu telum strenuè incessentium se belluarum corporibus adigit, eoq; vtriusque præcordia lacerans, felicem pugnae euentum habuit. Cuius cultum rex curiosius contemplatus, quum hirtum atque hispidum animaduertisset, præcipuè tamen occidua vestis horrorem, maximeq; incomptam braccarum speciem eludens, Lorbrogæum per ludibriū agnominauit. Quem etiam ut ex laboribus recrearet, cum amicis epulaturum accersit. Ille prius reuifendos sibi quos reliquerat arbitros aiebat, profectusq; eisdem futuræ epulationis gratia nitidius cultos adducit. Ac demum peractò conuiuii præfixum victoriæ pignus accepit. Ex qua Rathbarthū Dun, Warthnumq; egregiæ indolis pignora procreauit. Hisdem Syuardus, Biornus, Agnerus, Iuarusq; natura fratres adiecti sunt. Interea Iuti ac Scani insopibili seditionis face succensi, abrogato Regneri titulo, Haraldo cuidam rerum cōtribuunt summam. Aduersum quos Regnerus legatis Noruagiam missis, quum amica precaretur auxilia, Lathgertha pristini amoris pertinaciorē haustu exuberans, cum viro ac filio nauigationem arripuit. Centum ac viginti nauium classem ei à quo olim repudio acta fuerat, exhibere sustinuit. Qui etiam vniuersæ opis egenum se iudicans, ab omni ætate præsidium mutuari curauit, robustisq; imbecilles agglomerans, fortium cuneis senū, puerorumq; partes inferere non erubuit. Igitur apud campum qui latialiter Lancus dicitur, in primis Scanorum res obterere orsus, graue cum factiosis bellum habuit. Vbi Iuarus septimum agens annum insigni pugna edita puerili corpore grandem robur exercuit. Syuardus verò dum hosti vim aduerso corpore ingerit, humi collapsus prono vulnus excepit. Quæ res inspectantibus socijs grauissimam circūspiciendæ fugæ sollicitudinem attulit, nec Syuardum modò, sed & omnia ferè Regnericæ partis arma deiecit. Verum hūc attonitarum mentium lapsum Regnerus 30 vitili opera hortatuq; firmavit, paratosq; vinci victoriam conari perpulit. Lathgertha quoq; teneris membris incomparabilē sortita spiritum, trepidantis militiæ studium specioso fortitudinis exemplo contexit. Militari nanq; discursu inopinatorum terga circunvolans, socialem metum in hostilia castra cōuertit. Ad vltimum laxata Haraldæ acie, atq; ipso per summam suorum stragem fugato quum domum ex acie reuertisset, spiculo quod toga occultauerat noctu mariti iugulū attentauit,

Angues quotidie boui intergri cadauere in proprium pascuis perniciē nutria.

totiusq; potentia eius ac nominis summam inuasit. Insolentissimus nanq; fœmi-
 næ spiritus absq; viro regnū gerere, quā fortunæ eius communicare iocundius
 duxit. Interea Syuardus oppido quod in vicinia erat allatus, curandū medicis cor-
 pus præbebat. Quibus ad summā vsq; desperationē prouectis, dum vulneris im-
 manitas adhibita fomentorū genera frustraretur, quidam stupenda magnitudine
 ægri lectulum adire conspectus, si sibi illorum quos armis oppressurus foret ani-
 mas dedicasset, protinus incolumitate gauisurū promittit. Nec nomine quidem
 suppresso, Rostarum se dici subiunxit. Animaduertens autem Syuardus paru-
 læ promissionis impendio ingens comparari beneficiū posse, penitus cupide pa-
 ruit. Tunc senex attrectatæ tabis liuorem repentino manus auxilio dispulit, subita-
 tamq; vulneri cicatricem intendit. Postremo pupillas eius puluere perfundens
 abiit. Qui maculis repente coortis, eximiā vermiculorū similitudinē obstupefescen-
 tibus oculis ingenerauit. Crediderim huius miraculi autorē futuram iuuenis fœ-
 uitiam euidentiori luminū testimonio prodere voluisse, ne perspicacior corporis
 pars sequentis vitæ prælagio vacua maneret. Quem anus quæ potionibus eius
 præerat, vermiculatas ore notas præferre conspiciens, inusitato iuuenis horrore
 permota subito lapsu decidens, linguam animo cepit. Quo euenit vt Syuardo ser-
 pentini oculi vulgatum late cognomen accederet. Interea nuptam Regneri Tho-
 rā violentus morbi casus absumpsit, eaq; res amantissimo coniugis viro infinitam
 ægritudinis molestiā peperit. Quam optime negotio discutiendā ratus, solatium
 ab exercitio mutuari, doloremq; labore temperare constituit. Militiā itaq; detra-
 hendæ ægritudinis, patiendiq; solaminis gratia medicatus, statuit vt vnusquisque
 paterfamilias, quem inter liberos contemptissimū duceret, aut si quem pigrioris
 operæ, ac minus spectatæ fidei seruum haberet, stipendia sibi meriturū offerret.
 Quod edictum tamen parū proposito competens videretur, inualidissimos Da-
 nicæ gentis aliarum nationum fortissimis præstare docuit, magnumq; iuuentuti
 profectum attulit, defectis certatim socordiae notā abstergere cupientibus. Præ-
 terea vt omnis controuersiarum lis semotis actionū instrumentis, nec accusantis
 imperitione, nec rei defensione admissa, duodecim patrum approbarorum iudi-
 cio mandaretur, instituit. Cuius legis beneficio temeraria litū contractione sum-
 mota, improborum calumniæ sufficienter obuiatum existimans, arma in Britan-
 niam crexit, regemq; eius Hamam, Hellæ nobilissimi iuuenis patrē, pugna perstri-
 ctū occidit. Inde Scotiæ ac Perici insularūq; quas australes vel meridianas vocant,
 ducibus interfectis, Syuardo ac Rathbartho filiis vacuas gubernatore provincias
 in potestatem addixit. Noruagiam quoq; principe suo violenter exutā Fridleuo pa-
 rēte præcepit, cundēq; Orchadibus proprio duce defectis præferre curauit. Inte-
 rea Danorum quidam pertinacioris erga Regnerū odij obstinatis ad rebellandū
 animis Haraldī quondam profugi partibus aduoluti, prostratā tyranni fortunam
 artollere conati sunt. Quatemeritate insolentissimos belli ciuilis aduersum regē
 spiritus excitauerunt, externisq; liberum domesticis implicuere periculis. Ad
 quos constringendos Regnerus cum insularium Danorum classe profectus, re-
 bellium agmē elisit, Haraldumq; superati exercitus ducem fugam in Germaniam
 actum, honorē improbe partum impudenter abijcere compulit. Captiuos quoq;
 simplici morte afficere non contentus, tortos necare inualuit, vt qui ad deferen-
 dam impietatem adduci non poterant, ne spiritum quidem nisi per summam pœ-
 narum violentiam deponere sinerentur. Cæterum latifundia eorum qui cum Ha-
 raldo profugerant, secum stipendia peragentibus partitus est, eo patres punitio-
 res iudicans, quod ad liberos quos suo iudicio repulissent, charioribus patrimo-
 nio spoliatis, honorem hæreditatis suæ translatus viderent. Sed ne sic qui-
 dem vltionis satietate perfusus, insuper Saxoniam, quod eam asylum hostium,
 Haraldūq; profugum crederet, oppugnare constituens, implorato filiorum au-
 xilio, Carolum tunc fortē illis imperij sui finibus immorantem offendit. Cuius
 quum interceptis vigilibus præiectas fessellisset exubias, atque ob hoc cætera fa-
 ctū leuia duceret, conatuq; promptiora speraret, subito diuina futuri mulierecula
 tanquam cæleste quoddam oraculū, aut diuinæ voluntatis interpres, salutare re-
 gem

gem prædictione permonuit, aduentantisq; periculi malum felici vaticinio præcucurrit, Syuardi classem ad Sighnini fluminis fauces appubisse denunciatis. Imperator attente accepto monitu hostilem interpretatus aduentum, significatos sibi barbaros pugnae oppositu constringendos curauit. Qua in Regnerum habita, non similiter ut discriminis cautelam hausit belli actum impleuit. Itaque infatigabilis ille totius penè Europæ domitor serenissimis, amplissimisq; victorijs tantam terrarum partem emensus, tot ciuitatum, tot gentium victorem exercitum auersis bello pectoribus vnus provinciae paruula manu profligatum aspexit. Cumque Regnerus oneratis tributo Saxonibus de morte Herothi certum è Suetia nunci-
10 um accepisset, liberòsque suos Sorli suffecti regis calumnia auribus bonis exutos cognosceret, Biorni, Fridleui, atque Rathbathi collegium apprecatus (nam Regnaldus, Wirsereus, & Ericus, quos ex Suamlogha progenuerat, nondum habilem armis ætatem impleuerant) Suetiam petijt. Cui occurrens cum exercitu Sorlus, publice an priuatim dimicandi optione facta, singularem deligenti conflictum Scarchdhum spectatae audaciæ pugilem, cum septena filiorum manu ex prouocatione pugnaturum admouit. Cum quibus Regnerus tribus filijs in certaminis societatem assumptis, utroque exercitu inspectante congressus, agone victor ex-
20 cessit. Biornus verò quod integer hosti cladem ingesserat, tanquam à ferrei lateris firmitate sempiternum usurpauit agnomen. Qua victoria Regnerus omnis periculi superandi fiduciam nactus, Sorlum cum vniuersis quas ductauerat copijs impetum occidit. Cumq; Biorno ob conspicuæ fortitudinis meritum Suetica prælatione donato, aliquanto bellorum interstitio quieuisset, cuiusdam fortè mulierculæ amantior factus, quo promptiorem sibi potiendæ eius aditum strueret, patrem ipsius amplissimo beneficentiæ cultu officiosissime captandū curauit. Sæpe enim numero accersitum ad epulas plurimæ comitatis officijs prosequēbatur. Nam & venientem assurgendi reuerentia, discumbentemq; proximo sibi confessu veneratus est. Sæpe etiam donis, interdum benignissimo recreauit alloquio. Qui quum tantæ honotationis causam à nullo suo merito profectam animaduerteteret, cogitatione variè deflexa, ex amore filix suæ tacitam principis liberalitatem descendisse
30 cognouit, libidinosum propositū humanitatis nomine colorantis. Quā ut exactissimi amantis ingenium frustraretur, tanto impensus obseruandā curauit, quāto eam latentioribus studijs ac peruiacacioribus modis ambiri cōperit. Verum Regnerus certissimo consensu eius nuncio recreatus, villā in qua assuetuabatur accessit, nihilq; amoris inuium putans, in vicino quendam rusticæ vitæ solitarius hospitio petijt. Mane commutata cum fœminis veste, amicæ laneum opus explicanti muliebriter cultus afficit, virgincoq; operi rudes artificij manus callide ne pderetur admouit: nocte vero votis virginem amplexatus indulgit. Cumq; maturescente partu temeratae pudicitia facinus tumidiore puellæ gremio proderetur, incertus patet cui se filia polluendam dedisset, ignoratum stupri autorem ex ipsa maxime co-
40 gnoscere perseuerauit. Qua se neminem præter pedissequam lecti participem habuisse pertinacius affirmante, rem regi cognoscendam mandauit. Ille in fontem famulam inusitata criminatione notari non sustinens, proprii sceleris professione alienæ innocentia fidem facere non erubuit. Qua humanitate, & muliebris calumniæ partes repulit, & ne ridiculus rumor apud improbas aures sereretur effecit. Prætere agnendum ex ea filium sui sanguinis esse, quodque eum Vbbonem nuncupari veller, adiecit. Qui quum aliquatenus exereuisset, teneræ ætatis ingenio maturæ discretionis habitum apprehendit. Matris enim dilectionem quod excellenti se toro miscuisset, amplexus, venerationem patris quod ad obscuriorē iusto copulam descendisset, abiecit. Post hæc Regnerus expeditionem in Helle-
50 sponticos parans, vocataq; Danorum concione saluberrimas se populo leges latuturum promittens, ut vniūquisque paterfamilias sicut ante quem minimi inter liberos duxerat militaturum exhiberet, ita tunc valentioris operæ filium, aut probatoris fidei seruū armaret, edixit. Quo facto, omnibus quos ex Thora procreauerat filijs præter Vbbonem assumptis, Hellepontū eiusq; regem Dian varijs cōtutum bellis lacessendo perdomuit. Ad vltimum eundem creberrimis discrimini-

bus implicatum extinxit, cuius filij Dian & Daxon olim Rutheni regis filias maritali sorte complexi, impetratis à socero copijs, ardentissimo spiritu paternæ vindictæ negotium rapuerunt. Quorum Regnerus immensum animaduertens exercitum, diffidentia copiarum habita, equos æneos ductilibus rotulis superpositos, ac versatilibus curriculis circumductos, in confertissimos hostes maxima vi exagitari præcepit. Quæ res tantum ad laxandam aduersariorum aciem valuit, ut vincendi spes magis in machinamento, quam milite reposita videretur. Cuius intolerabilis moles quicquid impulit, obruit. Altero ergo ducum interfecto, altero fuga sublapso, vniuersus Helleponticorum cessit exercitus. Scithæ quoq; Daxon ætissimo materni sanguinis vinculo contingentes, eodem obititi discrimine referuntur. Quorum prouincia Witsereco attributa, Ruthenorum rex parum viribus fidens, formidolosa Regneri arma fuga præcurrere maturauit. At Regnerus cæteris prompta sibi deditione substratis, quum quinquennem propemodum piraticam expleuisset, Biarmos nuper deuictos inualida subiectionis fide palam imperium derreptantes inuenit. Qui quum aduentum eius compertum haberent, carminibus aggressi cælum, sollicitatas nubes ad summam vsque nymborum violentiam impulerunt. Quæ res Danos aliquandiu nauigatione prohibitos alimentorum facultate defecit. Eisdem quoque subito remissa tempestate ætuosissimi feruoris flagrantia torruit. Nec ea quidem pestis concitati frigoris magnitudine tolerabilior exitit. Itaq; anceps gemine intemperantiæ malum, vicissim affecta corpora immoderata vtriusque status accessione corrumpit. Cæterum laxi ventris profluium complurimos exanimauit. Ita Danorum plerique dubia cæli qualitate conclusi, passim oborta corporum pestilentia decesserunt. Cumq; se Regnerus adulterina magis quam vera aëris vi præpeditum animaduertaret, vtcunq; nauigatione producta, in Curorum Semborumq; regionem accessit, qui maiestatem eius perinde atq; honoratissimi victoris amplitudinem impensius venerati sunt. Quo beneficio rex magis aduersus Biarmorum insolentiam efferatus, sprete maiestatis suæ vindictam inopinato petiuit assultu. Quorum ignoti nominis rex subitanea hostium irruptione percussus, simulq; conferendæ cum ipsis manus fiducia vacuus, Matullum Fin marchie ducem perfugio petijt. Cuius peritissima sagittariorum opera fretus, Regneri apud Biarmiâ hyberna peragentem impune lacerauit exercitum. Quippe Finnilubricorum stipitem ceteri allapsu cursum intendere soliti, arbitraria velocitatis potentia rapiuntur, promptissimamq; propinquitatis vel absentia facultatem obtinere creduntur. Mox enim ut hostem læserint, eadem celeritate qua subeunt auolant, nec pro cursu languidius reditum tentant. Itaq; & vehiculorum & corporum agilitate instandi, fugiendiq; expertissimam ebtiinent potestatem. Credendum est tunc Regnerum fortunæ suæ imbecillitatem admiranter tulisse, quum se olim Romani culminis triumphatorē, ab incrimine cōditoq; agmine ad vltimū vsq; discrimen abripi peruideret. Itaq; qui splendidissimum Romanæ militiæ decus, maximiq; ac serenissimi ducis insignes copias excellēter obtriuera, agrestis & ignobilis vulgi sordidissimo atq; tenuissimo apparatu cessit: isq; cuius bellicam antea claritatē fortissimę gentis vis hebetare nequiuerat, despicabilis populi paruulā manum sustinere non valuit. Quo euenit, ut ea manu qua clarissimam orbis pōpā ac grauissimū militaris roboris instrumentū fortissimē cōtudit, qua tot peditū, tot castrorū, tanti equitatus fragorem apertissime subruit, vilē obscuramq; plebeculam furtim & quasi per latrocinium incessere sustineret, illustremq; gloriam suam palam atq; interdū partam nocturna fallacia maculare nō erubesceret, manifestæ fortitudinis loco clādestinas amplexatus insidias. Quæ res ut opere deformis, ita exitu utilis fuit. Nec Finnorū quā Caroli fuga parcius gratulatus est, plus se virium in nudissima plebe, quā in instructissimo milite reperisse confessus. Siquidem grauissimam Romanorum armaturam, quā leuia pannosa gentis spicula tolerabilius ferre potuit: vbi Biarmorum rege interfecto, Finnorum vero fugato, Regnerus saxis rerum gestarum apices præ se ferentibus, hisdemq; superne locatis, æternum victoriæ suæ monumentum affixit. Interea Vbbo per auū suum Hesbernū ad sacrilegam regni cupiditatem adductus, abiecta paterni res-

spectus verecundia, capiti suo regium arrogavit insigne. Cuius quum Regnerus insolentiam ex Suetiæ ducibus Keltbero, Thorkilloq; cognosceret, Gothiam versus perpropere navigationem exercuit. Quos Hesbernus Regneri partibus singulari fide deuinctos expertus, præmio sollicitatos regis desertores efficere laborabat. Illi non flexo è sententia proposito, ex Biorni arbitrio suum consistere retulerunt, cōfessi Sueonum neminem quod ab eius placito destitisset ausurum. Nec segniter ipsum Hesbernus benignissimis legatorum alloquijs captauit. Qui se perfidia quam bonæ fidei propiorem fore denegans, pijsimi patris amori improbijsimi fratris gratiam anteferri perquam nefariū iudicabat. In ipsos verò legatos perinde ac grauissimi criminis hortatores laqueo animaduertit. Sueti quoq; de reliqua legatorum turba pari clade noxiæ exhortationis pœnas sumpserūt. Igitur Hesbernus occulto clandestinoq; paratui parum prosperum ratus constare progressum, aditis palam copijs manifestè procurrit ad bellum. At præfectus Iutiæ Iuarus neutram sacrilegæ pugnæ partem pietati propinquam autumans, impium bellum voluntario præcucurrit exilio. Regnerus verò Hesbernū apud sinum qui latialiter viridis appellatur aggressus, occidit, exanimisq; abscisum caput prora excipi mandans, terribile factiosis spectaculum edidit. Vbbo verò profugio vsus, itemq; patrē reuocato apud Sialandiam bello adortus, dum laxata suorum acie vndique solus impetitur, tantum aduersi agminis fudit, vt hostilium cadauerum excremēto perinde ac munitiōe firmissima circumactus facile prouocantiū inhiberet accessum. Ad vltimum frequentioribus hostium globis obfusis, comprehensusq; publicis vinculis onerandus abstrahitur. At ille immensa vi extricatis recisisq; catenis, inditos sibi nexus disijcere ac lacerare adorsus, nullis obitum modis effugere potuit. At vbi Iuarus tumultum patriæ factiosi supplicio discussum comperit, Daniā petijt, quem Regnerus quod inter sæuissimas parricidiorum procellas, integerrimum se pietatis cultorem gesserat, amplissima veneratione suscepit. Interea Daxon Withsercum Suetiæ principantem, diu nequicquam superare conatus, tandem factæ pacis commento circumuentū aggreditur: conuiuialiter ab eo exceptus, armatum subornauit exercitum, qui simulata mercatione in urbē rhedis aduectus, hospitis domum nocturno laceraret assultu. Cuius latrocinij manum tāta Withsercus strage perculit, vt hostilium corporum cumulo circumfusis, nisi scalis supernè admotis comprehendi nequiret: duodecim quoq; comites eius pariter ab hoste capti, facta sibi reperēdæ patriæ potestate, deuotis pro rege capitibus alienum participare periculum, quam suū, abijcere maluerunt. At Daxon egregiæ Withserci formæ miseratione permotus orientem speciosissimæ indolis florem conuellere passus nō est. Cui non tantū salutem, sed & filiam dimidio regni sui dotatam in matrimoniū obtulit, ac decori incolumitatem, quā fortitudini pœnā afferre maluit. Ille vero precariæ vitæ vsum animi magnitudine floccipendēs, impunitatem perinde atq; paruulum aliquod beneficiū respuit, mortis sententiam sua sponte complexus, præfatus Regnerum vindictam filij remissius exacturum, si cum in eligendo mortis genere proprio vsum arbitrio cōperisset. Cuius temeritatem admiratus hostis, ea fati specie qua ipse in se animaduertisset, consumendū esse promittit. Quam liberratē iuuenis ingentis beneficii loco suscipiens, vinctum se cum socijs cremari petiuit. Nec segniter Daxon audis fati precibus obsecutus, pro beneficio optatæ mortis supplicium erogauit. Quo audito, Regnerus obstinato ad moriendum luctu, non modo mœrorem induit, verū & per summam animi ægritudinem lectulo corpus affixit, doloremq; conceptum gemitu patefecit. Quem coniunx virilem supergressa fiduciam, imbecillitatis increpitū virili adhortatione firmavit, reuocatumq; à mœrore animū, arma impensius celebrare perdocuit, affirmans fortissimum patrē cruentos filij cineres, iustius armis quā lacrymis expiaturū. Monuit quoq; ne muliebriter lugens, tantum sibi ignominia fletu pareret, quantum antea claritatis virtute contraxerat. At hanc vocem veritus Regnerus, ne pristinos fortitudinis titulos effæminato mœrore contereret, discussis mœstitiæ habitu, depositisq; doloris insignibus, promptissima vindictæ spe iacentem reuocauit audaciam. Adeo interdum ab inualidis fortia roborantur ingenia.

Iuaro ergo regni tutelam deferens, Vibbonemq; pristinae gratiae redditum paterna charitate complectens, traiecit in Rusciam classem, comprehensum Daxon, catenarumq; poena coercitum, apud Vigarthiam custodiam relegauit. Siquidem tunc Regnerum aduersus charissimi filij interfectorem, clementissima animi moderatione usum esse constabat, cum ad concupitae uitae satietate exilium fontis, quam necesse sufficere maluit. Qua quidem humanitate magnus Ruthenis iniectus est rubor, ulterius aduersus eum sauiendi regem, quem ne iniuriarum quidem acerbitate ad intelligendam captiui mortem impellere potuerunt. Eundem quoq; Regnerus breui in gratiam reductum patriae reddidit, pollicentem se ei annuo nudatum pedes, cum duodecim patribus discalceatis suppliciter tributa pensurum. Enimuero in captiuum ac supplicem leniter animaduertere, quam cruciatam securim dstringere, superbamq; ceruicem sedulo mulctare seruitio, quam semel elidere satius duxit. Inde procectus filium suum Ericum ventosi pilci cognomen habentem Suetiae praefert. Vbi Fridleuo atq; Siuardo apud se stipendia merentibus, Normanos, Scotosq; duobus alijs falso regis nomen arrogasse comperies, imprimis Noruagicae rei usurpatorem sustulit, eamq; Biorno fruendam tradidit.

Vera animae
renuunt potest.
esse enim videtur,
ubi differt re-
ligio.

DEINDE eo atque Erico aditis Orcades populatus, ad vltimum Scotorum finibus appulit, eorumq; regem Murial triduo exhaustum praelio interfecit: verum filij eius Dunuat, atq; Rathbarthius pugna spectabiliter edita ab hoste necati, sanguine suo cruentam patri victoriam pepererunt. Cumq; in Daniam reuersus coniugem Suanlogam interim morbo cognouisset absumptam, pronus solitudinis remedium solitudine qua fuit, aegraq; mentis luctum intra penatium suorum claustra cohibere passus non est. Verum hanc meroris acerbicatem Iuari regno pulsi repentinus detraxit aduentus. Quippe Galli fugato eo in Hellam quendam Hamonis filium falsam regis contulerant potestatem. Quo duce Regnerus perinde atque locorum perito usus, edita classe, portum qui Noruicus appellatur accessit, ubi expositis copijs, Hellam Gallicana virtute subnixum, post extractam in triduum pugnam fugae amantem effecit, eaq; res creberrimo Anglorum, rarissimo Danorum sanguine constitit. Cumque ibidem Regnerus annum victor expleflet, consequenter excitis in opem filijs Hyberniam petit, occisoque eius rege Melbrico, Dittinam barbaris opibus refertissimam obsedit, oppugnauit, accepit, ibique annuo statuis habitis, mediterraneum fretum per nauigans ad Hellesponticum penetrauit, interiecta regnorum spacia clarissimis clementis victorijs, continuæ felicitatis progressum nusquam interpellante fortuna. Inter hæc Haraldus quorundam astipulatione Danorum Regneri militiam languidiore studio comitantium, reciduos patriae tumulus incutiens, regij nominis usurpator emerlit. Qui Regneri ab Hellesponto redeuntis armis exceptus, cum rebus infelice gestis exhausta domesticæ opis praesidia animaduerteret, Lodouicum Maguntiae constitutum auxilia petiturus accessit. At Ludouicus summo amplificandæ religionis ardore confectus, conditionem Barbaro intulit, opem spondendo, si Christi cultum ex- qui consensisset. Nullam enim posse aere animorum interuenire concordiam, dissona sacra complexis. Quamobrem petitorum opis primum religionis contubernio opus habere, neque magnorum operum consortes existere posse, quos supernæ venerationis formula disparasset. Qua sententia & salutem hospiti, & sibi pietatis praconium peperit. Haraldum enim solenni lauacro usum consequenter Saxonieis roborauit auxilijs. Quibus is fretus, in territorio Slesuicensi dicendam deo ædem sollicita moliebatur impensa. Hic itaque sanctissimi tenoris specimen à Romanis ritibus mutuatus, profanato perfidorum errore delubra diruit, victimarios proscripsit, flaminium abrogauit, atque inconditæ patriæ christianismi sacra primus intulit, reiectoque dæmonum cultu, diuinum æmulatus est, supremo quicquid ad custodiam religionis attinuit, scrupulotissima cura seruauit. Sed non tam efficaciter, quam pie rem auspicatus est. Superueniens enim Regnerus, inductaq; per eum sacra temerans, vera religione proscripta, pristino adulterinam loco restituit, ac suo caerimonias honore donauit. Haraldus vero profugus fortunam ad sacrilegium transtulit. Nam ut præcipuum inchoatæ religionis specimen, ita

ita primum neglectæ spectaculum fuit, atq; ex splēdido sanctitatis autore, infamis
 eiusdem desertor euasit. Interea Hella ad Hybernos collatus, omnes qui se Regne
 ro propiore fide deuinxerant, ferro supplicijq; multauit. Quem Regnerus classe
 adortus, iusta omnipotentis animaduersione manifestas detractæ religionis pœ-
 nas pependit. Comprehensus enim atque in carcerem coniectus, noxios artus co-
 lubris consumendos aduertit, atque ex viscerum suorum fibris tristem viperis ali-
 moniam præbuit. Cuius adeso iocinore, cum cor ipsum funesti carnificis loco co-
 luber obsideret, omnem operum suorum cursum animosa voce recensuit, superi-
 ori rerum contextui, hanc adiciēs clausulam, si lūculæ verris supplicium scissent,
 10 haud dubio irruptis haris afflictum absolueret properent. Quo dicto Hella adhuc
 nonnullos filiorum eius viuere interpretatus, quiescere carnifices, amoueriq; vi-
 peras iubet. Cūque satellites peragendæ iussione gratia accurtissent, Regnerus
 imperium regis funere suo præcesserat. Quem quid aliud quā duas inter se for-
 tunas partitas esse dicemus, alteram quæ ei incolumem classem, propensum impe-
 rium, præcipuas piraticæ vires adijceret, alteram quæ claritatis ruinam, commili-
 tonum necem, acerbissimum vitæ exitum irrogaret, cum ipsum carnifex venena-
 tis belluis circumfusum, eo corde, quod aduersus omne discrimen immobile gesse-
 rat, aspides exatiantem videret. Itaque ex speciosissimo victore ad miserabilem ca-
 ptiui sortem deductus, ne quis nimium fortunæ credat, edocuit. Quem casum Iua-
 20 rus dum fortè ludos inspectaret, accepit. Sed nihilominus vultum in eodem ha-
 bitu continens, solitōque nulla ex parte infractior, non solum nunciatam parentis
 cladem doloris dissimulatione suppressit, sed ne strepitum quidem exoriri passus,
 attonitum rumore populum theatro discedere vetuit. Itaque neque oris hilarita-
 tem deposuit, ne cessato ludo scēnam interromperet, neq; oculos à publico plau-
 su ad priuatam mœstitiā flexit, ne ex summo tripudio repente in vltimum prola-
 psus mœrorem potius calamitosi filij, quā iocabundi ducis partes egisse videretur.
 Syuardus vero eodem nuncio accepto, propior paternæ charitati, quā priua-
 tæ passioni, hastile quod fortè in manu habebat alius pedi stupetactus immerfit,
 30 tristitiæ salebra corpoream negligente molestiam: vt enim animi vulnus patienti-
 us ferre potuisset, corporis partem grauius afficere studuit. Quo factō simul forti-
 tudinem mœroremque detexit, fortunam suam inter calamitosum filium, constan-
 temque partitus. At Biornus inter tesserarum iactus delato ad se paternæ mortis
 nuncio, tanta vi correptum manu calculum pressit, vt tabulæ quoque cruorem di-
 gitis extortum insunderet, vbi nimirum fortunæ iactum ipsa quam versabatur alea le-
 uiotem esse didicit. Quod audiens Hella, hunc trium parentis obitum fortiori ani-
 mi robore sustinuisse iudicauit, qui nihil pietatis eius funeri præstitisset, ideoq; sibi
 Iuari suspectissimam haberi virtutem. Iuarius verò petitis Angliæ partibus, quum
 classem suam conferendi cum hoste belli impotentem animaduerneret, astum au-
 daciæ præferens, Hellam acumine tentat, spatium arui quantum equino tergo
 40 complecti potuisset, in sequestræ pacis pignus expostulans. Et quidem quod petijt
 impetrauit. Rex enim paruo preces stare autumans, à tanto hoste exiguum ma-
 gnæ rei loco expeti gratulatus est, ratus perquam breue tergus, paululum ruris oc-
 cupatarum. At Iuarius corio in exiles admodum corrigias scissum extracto, habi-
 lem exædificandæ vrbi agrum implicuit. Igitur Hella prodigalitatis penitentia
 succedente, magnitudinem corij sēra estimatione collegit, diuisam cuticulam re-
 ctius quā incolumem mensus. Quam enim exiguum soli cincturam credidit,
 amplissima iugera latius occupantem aspexit. Iuarius vero conditæ vrbi abunde
 suffecturos obsidioni commearus inuexit, ab inedia perinde atq; hoste defensam
 haberi cupiens. Interea Syuardus ac Biornus cum quadringentarum nauū classe
 50 supervenientes, bellum regi manifesta prouocatione significant. Idque statuto
 tempore executi, comprehensi ipsius dorsum plaga aquilā figurante affici iubent,
 scvillimum hostem atrocissimi alitis signo profligare gaudentes. Nec vulnus im-
 pressisse contenti, laceratam saluere carnem. Taliter perempto Hella, Biornus ac
 Siuardus regna sua reduces experiri. Iuarius Angliam biennio tenuit. Interea
 Dani perseverantissima bellum factione complexi, Syuardo cuidam atque Erico

*Calamitosus
viperam.*

*Iuari ostes in
petendo aruo.*

regi agente creatis publicam detulere tyrannidem. Quos Regneri filij communi-
ter mille septingentarum nauium classe apud Slesuicū adorti, semestri deleuere pu-
gna. Colles indicio manēt, nec minus is apud quē belligeratū est finus Syuardi fu-
nere inclaruit. Iamq; præter Regneri filios regius propemodū interierat sanguis.
Exinde Biorno atq; Erico domum reuersis, Iuarus atq; Syuardus quo tenaciores re-
bellibus frenos imponerent, in Dania resederunt, Agnerum Angliæ præferentes,
qui repulsa prouocatus Anglorum, opitulante Siuardo contemptricem sui prouin-
ciam incolis vacuefaciendo tenacia situ iugera cultore carere, quā insolentē ale-
re maluit, pinguiſſimāq; insulę rura, teterriſſima vastitate perfundens, desertæ quā
superbæ regioni imperitare satius autumauit. Post hæc Ericum apud Suctiā Oste-
ni cuiusdam malignitate sublatum vleisci cupiens, dum alienę vindictę arctius in-
cumbit, suum hosti sanguinem erogauit: dumq; cæsi fratris pœnas auidiſſe expetit,
propriū fraternæ charitati funus impendit.

ITAQUE Syuardus summis totius Danicæ concionis suffragijs paternū appre-
hendit imperiū. Hic autem post editas late strages domestica claritate contentus,
roga quam armis illustris haberi maluit, omissoq; castrorum cultu, ex acerrimo ty-
ranno exactissimū pacis custodem agere cepit, tantū decoris in ocio atq; vacatiōe
constituens, quantū antē in victoriarū frequentia repositū autumabat. Adeo autē
studiorum eius mutationē fortuna fauorabiliter profecuta est, vt sicut ipse nemi-
nem, ita nec ipsum quisquā hostiliter laceraret. Idem fato functus, Ericum admo-
dum infantulū naturæ magis quā regni aut pacis heredem habuit. Quippe Eri-
cus Haraldī frater tenerrimā eius ætatem spernēs, irrupta cum seditiosis patria,
regium occupauit insigne, nec erubuit lacerata legitimi ducis infantia, adulterinā
arripere potestātē, hoc se regno indigniorē comprobans, quod in bellem eo spoli-
are sustinuit. Igitur illum sceptro, seipsum virtutibus exuit, & dum armis incuna-
bula appetit, omni pectus virilitate nudauit. Neque enim vbi cupiditas ambitioq;
flagrauit, consanguinea charitas sedem habuit. Sed hanc inhumanitātē supernę vl-
tionis ira pensauit. Inter ipsum namq; ac Guthormum Haraldī filium subito tanta
clade confectum est bellum, vt eorum vtroque cum innumeris alijs interempto,
regia Danorum stirps atrocissimis exhausta cædibus, ad vnicū superioris Syuar-
dī filium redigeretur.

Vbi cupiditas
ambitioq; fla-
grat, consan-
guinea chari-
tas locum non
habet.

Hic consanguineorū iactura regnandi fortunā adeptus, vt pote propinquo-
rum nece quā incolumitate felicior, relictis aliorum exemplis per auiti negocij
vestigia decurrit. Repente namq; studiosissimus piratici muneris executor apparu-
it. Et vti vā in abolendo christianissimi cultum, temerarium Regneriani spiritus
non egisset heredem. Siquidem religiosissimum quenque aut supplicijs insequi,
aut rebus exuere, exiliōque mulctare perseuerauit. Sed frustra principium causer,
cuius exitum probem. Laudabilior enim est vita, cuius initium turpe, speciosus
finis abripit, quā cuius probabile exordium in culpas flagitiaque decurrit. Siqui-
dem Ericus ad salutare Ansgarij monitus sacrilegæ mentis errore deposito, quic-
quid per eiusdem insolentiam commiserat, expiauit, tantumq; in excolenda religi-
one se gessit, quantum egerat in aspernanda. Itaque non solum sanioris disciplinæ
haustum docili animo traxit, verum etiam primæuas maculas finali puritate per-
terſit. Hic filium Kanutum ex Guthormi filia eademq; Haraldī nepte progenitum
superſtitem moriens dereliquit.

Hi vix infantia maente regni pupilliq; tutor exposcitur, verum quoniam hu-
iusce muneris aduocationem præstare plerisq; vel inuidiosum, vel arduū vide-
batur, sortitione virū legi placuit. Prudentissimi namq; Danorum in tam excellēti
negocio arbitrario delectu vti pertimescentes, plus alienæ fortunæ quā suis sen-
tentijs permiserunt, electionis euentum fortunō magis quā solido consilio dele-
gantes. Quo euenit vt Ennignupus quidam amplissimæ atque integerrimæ vir-
tutis, tam onerosæ functioni humeros suos submittere cogeretur, decretamq; for-
te administrationem ingressus, non minus vniuersorum res, quā singularia regis
incunabula tueretur. Vnde & ei quidam parum annalium periti medium in fastis
locum tribuunt. Cūque Kanutus decursis adolescentiæ spatijs ab annis viri-
lita-

litatem traxisset, amoris qui sibi beneficium educationis impenderant, ex penè desperato adolescente aut or in speratę probitatis euasit. hoc vno deflędus, quod absq; Christianę religionis insignibus ę vita ad mortem transitum habuit.

10 SED mox ad filium eius Frothonem rerum summa concessit, cuius fortuna armis belloq; alita, eò felicitatis excessit, vt prouincias quę a Danis quondam defece- rant, pristino adaçtas iugo, vetustis alligaret obsequijs. Qui etiã seipsum apud Angliam iam pridę christianismi peritam solennibus aquis humectandũ exhibuit. Cę- terum priuatam salutę suam in publicã exuberare cupiens, ab Agapito qui tunc ci- uitatis Romanę sacris pręerat, Daniã diuinitus erudiri petiuit. Quod antequã vo-
tis exequeretur absumptus est. Nam fatis suis Romanę legationis pręcurrit ad- uentum, animo certe quã effectũ superior, tãtumq; supernę compensationis ob- pietatis propositum assecutus, quantum cęteris pręstatur ex opere.

20 H V I V S filius Gormo, cui quod ex Anglia oriundus extirrit, Anglici cognomen incessit, patre extincto, promptiore fortuna quã diuturniore apud insulam regi- am adeptus est arcem. Dum enim Daniam disponendę eius gratia petisset, ex An- glia, lōgam paruuli secessus iacturam expertus est. Quippe Angli libertatis suę for- tunam in eius absentia reponentes, publicam a Danis defectionem moliendo, prę- cipitem rebellandi fiduciam induerunt. Sed quo cum Anglia inuidentiũ spreuit, hoc Dania sidentius coluit. Itaque dum ad duarum prouinciarum vtramque aui-
das imperij manus portexit, altera potitus, alterius irreuocabiliter dominationem amisit, nihil vnquam fortiter pro ipsius recuperatione conatus. Ad eò difficile prę- grandia continentur impetia.

POS T quem filius eius Haraldus Danię regnator incessit, ob hoc quidę obscu- rioris apud posteros memorię, egregiorumq; operum monimentis vacuus, quod regiarum opum scruator magis quã propagator extiterit.

30 POS T hęc Gormo arcem obtinuit, semper intensi erga religionem animi, chri- sticolarum perinde ac teterrimorum hominum respectum extinguere cupiens. Omnes huiusce normę participes vario iniuriarũ genere fatigatos, quibus potuit calumnijs insequi nō quieuit. Quinetiam vt priscum delubris cultum restitueret, templum in fundo Slesuicensi a religiosis conditum tanquam sacrilegum aliquod impietatis domicilium, ab iniis fundamentorum partibus demolitus est, quos sup- plicijs non attigerat sacrę cellę strage puniens. Hic tamen si proceritatis habitu exi- mius putaretur, parum respondentem corpori animum gessit.

40 I R A enim mores suos intra regnandi satietatem continuit, vt seruata potius quã aucta maiestate gauderet, satiusq; tueri proprium, quã alienum inceslere duceret, magis de acquisite custodia, quã acquirendorum incremento so- llicitus. Hic a maioribus coniugalia sacra celebrare permonitus, Anglorum regis Hedelradi filiam Thiram nuptiali studio insecutus est. Illa vt erat grauitate atque industria ante alias pręstans, conditionem pro eo attulit, non ante se ei nupturam
50 pręfata, quã Daniam sub dotis nomine recepisset: eoque pacto intercedente, Gormoni desponsa nocte qua prima genialem torum conscendit, sponsum perse- uerantissimis precibus aggressa in triduum se virilis concubitus expertem dimitti petiuit, non ante rebus veneris indulgere constituens, quã matrimonium cre- andis liberis efficax futurum aliquo per quietem pręsagio didicisset. Itaque simu- latione continentię, matrimonij experientiam interpellabat cognoscendę poste- ritaris propositum pudicitię specietolerando, commerciumque libidinis distulit, verecundię figmento fortunam propagandę successionis explorans. Alij eam vt temperantia sua tori socium christianismi sacris adscisceret, maritalis lecti blandi-
tias detrectasse coniectant. Verum quanquam iuuenis amoris eius flagrantissimo
50 animo inhęreret, alienę tamen continentię, quã proprię voluptati obsequi prę- tulit, speciosiusque nocturnis motibus imperare, quã lachrymosa amicę vota re- pellere arbitratu est, profectas ab industria preces pudicitię propinquas autu- mans: euenitque vt qui mariti partes agere debuerat, pudicitię custodem pręsta- ret, ne in capite nuptiarum stuprosę mentis nota afficeretur, quasi plus libidinis viribus, quã proprię indulisset verecundię. Cæterum ne inconcessum virgi-

nis amorem libidinoso complexu præripere videretur, vicina latera non solum alterius complexibus exiit, sed etiam destitudo mucrone secreuit, atque ex cubiculo lecto suum ac sponsæ diuiduum contubernium reddidit: sed voluptatem quã gratuita humanitate distulit, mox laxa somnij specie delibavit. Quippe profuso in somnum animo, existimavit duos alites conjugis suæ genitali parte prolapsos, sed alterum altero grandiore corpora supernelibrantes præpeti cælum volatu petere, exiguoque tempore interiecto reuersos, suis alitrinsecus manibus infedis-
 Secundo quoque ac tertio paruula quiete recreatos, propassis alis aëri se credidisse: tandemque minorem ex his ad se pennis cruore oblitis comite vacuum reme-
 asse. Ea opinione attonitus, ut erat somno pressus indicem stuporis questum ad-
 didit, ac totos penates tumultuoso clamore compleuit. Quam speculationem eo percontantibus famulis explicante, Thira scelicem se prole futuram autumans, omisso differendarum nuptiarum proposito, castimoniam quam cupide precata fuerat, auidius remisit, exlibatumq; ad Venerem transferens, sponso gratam tui-
 met petendæ copiam tribuit, continentis animi virtutem admissi concubitus tæ-
 ticitate pensando, præfata minime se ei nupturam fuisse, nisi ex his adumbratæ qui-
 etis imaginibus certiorẽ fecunditatis suæ fortunam haulisset. Itaque ut vasro ita inusitato consilio pudicitia simulatione in futuræ prolis agnitione transiit: nec fors opinionem eius frustrata est, breui enim Haraldæ atque Kanuti scilicet prole mater apparuit, qui cum virilem attigissent ætatem, exerta classe effrenatam Sclauotum
 intolerantiam domuerunt, nec Angliam quidem immunem ab hoc vexationis gene-
 re reliquerunt: quorum i Edebrandus ingenijs delectatus, illatam à nepotibus vim voluptatis loco habuit, amplissimi beneficij nomine terrorem amplexatus iniuri-
 am. Multo enim amplius virtutis in eorum fortitudine, quam pietate reposuit. Ideoq; ab infectis laceffi, quam ab ignavis coli speciosius duxit, tãquam ex ipso fortis-
 simo indolis habitu futurum virilitatis eorum specimen peruideret. Non enim ambigere potuit, quin cetera quandoq; imperituri essent, qui materna tam auda-
 cter exigerent. Adco autem iniurias officijs anteposuit, ut præterita filia Angliam
 iidem testamento legaret, autũ nomen paterno præferre non dubitans. Nec im-
 prudenter, quoniam aliquanto speciosius mares, quam feminas regni vsum dece-
 re nouerat, imbellis filia ac fortissimorum nepotum conditione separandam existi-
 mans. Quo euenit ut Thira filios suos paternorum bonorũ hæredes non inuident-
 ter ex hæres ipsa conspiceret: prælationem enim eorum honorabilem sibi magis
 quam contumeliosam fore arbitrata est. Idem crebris piraticæ questibus locuple-
 tati, summa cum fiducia spes suas ad iniiciendum manus Hybernica promouerunt.
 Cuius rex, Duflina quæ provinciae caput habebatur obsessã, cum paucis admodũ
 sagittariæ artis peritis coniunctum urbi nemus ingressus, Kanutũ magna cum mi-
 litum frequentia nocturnis ludorum spectaculis interpositum insidioso fraudis cir-
 cuitu vulnifica procul sagitta petiuit, quæ in aduersum regis corpus incidens, mor-
 tificum ei vulnus intorsit. Veritus autem Kanutus ne periculum suum hostes effu-
 so gaudio insequerentur, atq; ob hoc cladis suæ fortunam dissimulanter haberi cu-
 piens, voce supremos anhelitus recedente, ludos absq; tumultuatiõe peragi iubet.
 Qua arte prius Danos Hybernicae potitores, quam suam Hybernica exitum notum
 reddidit. Quis autem extinctum non plangeret, cuius disciplina militum suorum
 victoria consilio quam spiritu diuturniore suffecit: Salus namq; Danorum in vlti-
 mas angustias deducta, ac pene desperationis periculis implicata, quia morientis
 ducis iussui paruit, breui quos timuit triumphauit. Quo tempore Gormo ad vlti-
 mum ætatis suæ finem prouectus, ingentem annorum seriem luminibus captus ex-
 egerat, senectam ad vltimos humanæ conditionis terminos prorogando, magis
 de filiorum vita & incrementis, quam reliquo spiritu suo sollicitus. Tanta autem
 maioris filij charitate tenebatur, ut à se occidendum iuraret, qui prior ipsius exi-
 tum nunciasset. Cumq; fortẽ Thira haud dubium de eiusdem exitu nuncium ac-
 cepisset, nemine id Gormoni palam insinuare audente, præsidium calliditatis am-
 plexa, casum quẽ ore prodere timuit, opere explicauit. Maritum namq; regio cuius
 exiũ, tetriore circũdedit, aliaq; doloris insignia p quẽ causam luctus aperiret, ad-
 mouit,

i. Fortẽ Bedel-
 radus, ut sup-
 ra. i. i. i. i.

mouit, quod antiquitalibus inter exequiarum actiones uti consueuerant, acerbitatem meroris habitus asperitate testantes. Tunc Gormo: En mihi, inquit, Kanuti fatum publicas: Et Thira, id ipsum (ait) tuo potius quam nostro declaratur augurio. Quo dicto marito mortem, sibi viduitatis causam præbuit, nec antè filium quam coniugem plauxit. Itaque dum viro nati fortunam exprimit, alterum alterius funeri sociant, amborumque exequias paribus profecuta lachrymis, huic conjugales, maternos illi planctus impendit, quanquam tunc temporis magis solatijs erigenda, quam cladibus obtergenda fuisset.

10

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI NONI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

DECIMVS.

20

30

40

50

DEFUNCTO Gormone Haraldus hæreditariæ dominationis fortunam conspicuæ fortitudinis operibus prosequi cupiens, traiecit in orientem piratica, circumpositum lacecessit oceanum. Sed absumpto interim Hedelrado, quanquam sedulos quasuosi negotij fructus decerperet, aliquanto plus tamen in auito fato amaritudinis, quam ex tyrannide voluptatis accepit. Dum enim cum fortuna cumulatus barbaris ditavit opibus, Anglicis exiit, externaque donatum præda, domestica atque hæreditaria spoliavit. Siquidem Hedelradi filius Adelftenus patris testamento perterritus, indignationem suam literis quibus Haraldus hæres scribebatur opposuit, rescissoque parentis arbitrio, proprium æmulatus est. Igitur Noruagiæ rex obtusi cordis homini amplissimæ rei summam celsisse ingemens, potiendæ eius spe armata insulam classe petijt. Cuius cum se Adelftenus viribus minorem animaduerneret, conficiendæ pugnæ fiducia vacuus, bellum ad obsequium transtulit, benevolentiam hostis quem armis propulsare nequiverat, officijs capeßere cupiens. Non solū enim regem amicissimo vultu, benignissimoque excepit alloquio, sed etiam quo salubrius patriam armis hostilibus liberaret, filio eius Haquino admodū tenero educationis impensam pollicitus, regnum se pariter testamento legaturum promittit. Quam rem maxime ut Noruagicis armis aduersum Haraldum vteretur, oblatu dignam putauit. Eius namque ferociam pertimescens, orbitatem suam gratuito hærede solari, quam violentum expectare satius existimauit. Rapuit hostis conditionem præceps, propositamque pactionem amplexus, tantum de offerentis humanitate præsumpsit, ut filium proprio spiritu chariorem inexploratæ eius fidei credere non dubitaret. Post hæc Haraldus reductis ab oriente copijs, quanquam ad impetendum auunculi factum præcipuis iuris viribus inuitari poterat, nihilominus impunitam eius ambitionem dissimulatæ indignationis patientia præterire sustinuit, iustisque operibus pie carere, quam crudeliter potiri maluit. Post paululum verò temporis Haquinus audito paterni fati nuncio, cum proficiscendi gratia velis navigationem intrueret, magno superuenientis Adelfteni impetu reuocatus, paulisper omisso ventorum usu propius littori nauigium egit. A quo post cætera morum documenta, quibus quotidie informabatur, noui quid accepturum se ratus, ne inter epulas obsecuto se vultu gereret, sed magis in circumspectis amicis hilari oculorum habitu vteretur audiuit. Quem enim Adelftenus compluribus alijs honestatis præceptis imbuerat, etiam aptos conuictui mores ignorare passus non est. At cui parentis mors Noruagiam cessit, paulo post præceptoris occasus Angliam patefecit. Veritus ergo Haraldus, ne iniuriarum tolerantia, quæ hætenus consanguineæ charitatis respectui dabatur, deinceps in ignauia verteretur opprobrium, & quod mo-

derationis esset, vitio applicaretur, Noruagicæ rei turbatione primam Haquino iacturam inferendam constituit, domesticis eius viribus debellatis, externas facilius obtinendas existimans. Cum itaque res barbaras regia executione tractasset, in Daniam reuersus occursum Haraldî Gunnildæ filij aduersus eundem Haquinum auxilia petentis excipitur, pollicentisque se tributa daturum, si Danicæ opis beneficio efficacia partium suarum adiumenta sumpsisset. Enimuero inter acerbissimos rerum casus clemētissimam regis humanitatem expertus est. Heuindo enim atque Karlhoftho pugnae adiutoribus receptis, sexaginta nauium classe donatus petiti præsidij compos abscessit, euenitq; vt plus spei in auxilio Danorū quàm metus in sua aduersitate reponeret. Igitur nauigationem remensus, aduersus hostem 10 navalis pugnae copia non suppetente, terrestrem exercuit, in qua Heuindus Haquinum, vt in primos præliantiū globos progrediretur hortatus, ipsum clarius sui indicium exhibentem, inusitata magnitudinis securi petijt, attingissetq; ni satellitū quidam adactum regi ferrum proprii corporis periculo sefellisset. In quem Heuindus tanta vi restrictæ bipennis aciem egit, vt ferrum medio corpori elapsū nullum inter artus obstaculum reperiret. Quod cum terræ altius illapsū, genibus nixus abstrahere conaretur, ab Haquino interfecti militis corpus cōscendente perfoditur. Incertum ergo vter alteri plus pietatis impenderit, ille enim salutis suæ impendio regis farum repulit, iste seruatoris sui cladem speciosissima vltione pensauit, cuius beneficio fatum effugerat, exitium vltus. Et quid huius militis opera clarius, qui ali 20 enæ incolumitati quàm suæ propior, voluntarium pro duce spiritum erogauit, priuatq; mortis obiectu, ne publica sociorū salus periclitaretur effecit? Interea Thoraluus quem Haquinus ad exturbanda hostiū terga in insidijs collocauerat, superueniens, edito in aciem impetu Karlhoftho, mortem, Danis fugam inflixit. Enimuero cæterorum fortunam vnus inclinauit occasus. Haquinus autem palātes pectinacius vrgere veritus, effusas sociorū habenas salutari consilio reuocauit, ne qua improvidi militis incuria effici posset, vt in victricem victæ partis fortuna recideret. Igitur aequales ambarum partium strages parem vtrobiq; belli successum effecerat. Nam etsi altera victoriæ propior videbatur, cladibus victam æquabat. Repetente verò classē Haquino incredibile memoratu mōstrum incidit, iaculum 30 nanq; vago ancipitiq; discursu supernè inter auras oberrare conspectum, non minore intuentes metu, quàm admiratione compleuit. Siquidem in diuersas partes dubijs reflexibus agitatum, figendi vulneris locum exploratius prospicere videbatur. Quod miraculum cunctis inhumani stupore prosequētibz, incertisq; quidnam res tam inusitata portenderet, subito casus in solius Haquini caput suspectū omnibus periculum transfudit. Arbitrantur quidam matrem Haraldî Gunnildam procurato maleficijs spiculo victi filij pœnas a victore sumpsisse. Haraldus itaq; insperato hostis exitio regnandi fortunam adeptus, triēnio promissum Danis bonæ fidei vestigal exhibuit. Ea tempestate Sturbiornus Suerici regis Biornonis filius à patruî Olauî filio Erico regno spoliatus, petendi auxiliij gratia ad Haraldum, cui 40 Thyra mater exiit, cum sorore Gytritha supplex migravit, tantoq; apud eum paratiorem amicitia locum reperit, quanto illi eiusdem sororis suæ matrimonium liberalius permisit. Post hæc Haraldus armis Sclauia potitus, apud Iulinū nobilissimū illius prouinciæ oppidum Sturbiorno duce competentia militum præsidia collocauit. Quorū piratica egregio animorum robore celebrata, ac finitimis paulatim trophæis alita, eò demum ferocitatis excessit, vt continuis nautarum cladibus septentrionalem repletet oceanum. Ea res plus Danico imperio quàm vilum terrenæ militiæ negocium attulit, inter quos fuere Bo, Vllf, Karlshelm, Siualdus, alijq; complures, quorū prolixam enunciationem tædio quàm voluptati propinquiorē stylo prosequi superfedeo. Inter hæc Sturbiornus vltionis aculeo laccssente, acceptam iniuriā pensare cupiens, Haraldō in opem accito, memorē damnorum iram aduersus inuisam Erici dominationē destrinxit. Cuius rei gratia Haraldus Hallandiam proficiscens, Theutonicæ irruptionis nuncium, quæ à Cæsare Othone gerebatur, accepit. Igitur alienæ rei impetitionem quàm propriæ defensionem languidiore studio prosecutus, externæ pugnae proposito domesticæ curam anteposuit, re-

*Mirum iaculi
in aere oberrare
in spectu oculi.*

reflexoq; in Iutiam cursu, ad opem oppressis ferendam præcipiti celeritate conten-
 dit. Sed eo superueniente, Cæsar Iutiam utpote regio ductu vacuum nullo resistē-
 te permenſus cum Lymici sinus obiectu tunc temporis Wendalam aquis claudē-
 tis, ulterius excurrere vetaretur, coniecta in vndas lancea, non solum iter ad Eydo-
 ram reflexit, verum & similitum fugæ reditum habuit. Siquidem hastam cuius
 vsum habebat, maritimos in fluctus relinquendi monumenti gratia iaculatus, suū
 freto vocabulum indidit. Verum ut imperu grauis, ita exitu vanus apparuit. Ha-
 raldus quippe ardentissimo cursu abscedentes hostium reliquias insequutus, Ep-
 ponem extremi agminis ducem cum ijs quos reperit, trucidauit. Interea Sturbi-
 10 ornus contumeliosa militum adhortatione cōpulsus, fortunam suam temere soci-
 orum fortitudini credidit, inq; proprium exitum ruens, regiarum partium redi-
 tum stolta præcessit audacia. Bellum enim præponere ausus, rebus Sueonum per
 incuriam lacessitis occiditur. Et sanè hostilibus gladijs vltro iugulum subijcit, quif-
 quis in vrgenti aliquo discrimine magis alienæ temeritati, quàm propriæ obsequi-
 tor prouidentię. Post hæc Thyra quo patriam à clandestinis exterorum irruptioni-
 bus tutiorem præstaret, quantum a Slesuico ad occidentalem oceanum patet, val-
 lo fossaq; proſcindere aggressa est, superq; iacto aggere tenacissimi operis terrenū
 molita est munimentum. Cui postmodum Waldemari regis Absalonisq; Danicæ
 20 gentis antistitis, consimilis erga patriam pietas murum cœtilateris superiecit, ut
 potius veteris valli occiduos lapsus solidior nouæ molis structura reficeret, quàm
 debilem eius situm crebrior in posterum ruina submitteret. Siquidem priori mu-
 nitione fundamenti loco vñ, imperfectū scemineæ virtutis propositum virili prudē-
 tia complenerunt, tanto excellentius opus edentes, quanto se muliebri noyerant
 industria clariores. Eadem quoq; cum sub specie feminæ virilem animum gere-
 ret, Scaniā Suetica dominatione cōpressam præstandi tributū onere liberauit. Itaq;
 hinc muro, inde armis hostem repellens, diuersis patriæ finibus par tutela benefi-
 cium peperit. Interea defuncto apud Noruagiā Haraldō, filius eius Haquinus pa-
 30 triam hæreditariæ pensionis ignominia exuere cupiens, cum Haraldū auditis quæ
 Cæsar apud Iutiam gesserat, Germanicis diutile bellis implicadum speraret, palam
 detrectadæ stipis audaciam præbuit, plus spei ac fiduciæ ex Saxoniceis armis, q̃ suis
 viribus capiens. Verum Haraldus rebus cum imperatore compositis, consortium
 catholicæ religionis amplexus, diuinam humanamq; pacem regno suo cōciliauit.
 Sicq; Haquinum conceptæ inaniter spei irritum reddens, seipsum errore, patriam
 præijs liberauit. Comperta vero Haquini defectione, tanto in Noruagica iuuen-
 tutis contumaciā asperius animaduertendū putauit, quanto eam aduersum se cer-
 uicem insolentius extulisse cognouit. Missa igitur aduersus hanc Iulinc piraticę ma-
 40 nu, Bo, atq; Siualdo ducibus contemptus sui vltionē mandauit. Quorū Haquinus
 perspectis copijs, cum intolerabile rebus suis onus imminere cognosceret, excipi-
 endi eius materia non suppetente, tanquam humanæ opis diffidentia, diuinam am-
 50 plexus, superos inuisitato piaculo propitiandos curauit. Duos siquidem præstan-
 tissimæ indolis filios hostiarum more aris admotos, potiendæ victoriæ causa nefar-
 ia litatione mactauit, nec sanguinis sui interitu regnum emere dubitauit, patrisq;
 nomine quàm patria carere maluit. Sed quid hoc rege stultius, qui geminam cha-
 rissimorum pignorum stragem, incertis vnus pugnae euentibus impendendo, for-
 tunam belli patricidio petere, & orbitatem suam muneris loco dijs bellorum fau-
 toribus erogare sustinuit? Quo euenit ut Dani manū cum eo nauali certamine cō-
 ferentes, quocunq; militaris discursus imperū contulissent, infestā nymbi vim qua
 tanquam ab hoste læderentur exciperent. Ceterū coorti imbris maleficium, ita no-
 strorum vertices inuisitatis grandinis ictibus conuerberauit, ut eorum oculi veluti
 50 quibusdam nymborū spiculis lacessiti, prospiciēdiq; penitus facultate defecti, gra-
 uiorem ab elementis pugnam quàm ab hoste sentirent. Accidit ergo ut Noruagię-
 ses cœli, quàm suis viribus feliciores, Danos districtam aduersum se nuuinū itam
 haud dubie sentientes, antè fuga quàm credibus implicarent. Inter quos Karlshef-
 ni ac Siualdus à victoribus capti, q̃quā dimicando speciosissimā rei militaris operā
 edidissent, aliquanto tamen plus laudis in vinculis quàm prælio meruerūt. Haqui

Duo filii, vñ
 gloria per deos
 consequenda
 causa, tanquam
 bestia mactata

*Danorum in
rebus aduersu
municium ani-
mum.*

nus enim celeberrimam Danicę iuuetutis fortitudinem exploratus nosse cupiēs, duos qui captiuorum patientiā plenius experientur admonuit. Tantum enim viriū animis eorum à natura insitum esse fama fuerat, vt etiam receptis in vultū ictibus, ne leues quidem superciliorum nutus ederent, atq; aduersus omne percussoris irritamentū in eodem animū habitu continerent. Cuius experientię gratia prior Siualdus ingenti satellitis fuste percussus, oculos motu vacuos præbuit. Quinetiam eo minus fortunę cessit, quo miserius virtutis suę experimentum habuit. Nec minus in reliquo mentis robur apparuit. Karlshefni enim alium distrieta securi capiti suo imminuentem pulsu pedis humi prostrauit, applicatūq; ceruici suę ferrū manibus ferire conantis excutiēs, vt erat vinculatus arripuit, quemq; lapsu affecerat, capite spoliavit. Enimvero vt strenuo ita impigro nisu periculū audacia præcucurrit. Neq; enim captiui virtus inter vinculorū stridorē vigore suo exui potuit, quin & inter grauiissimas contumelias, eo clariorē fortitudinis suę expetientiā præbuit, quo incitatiores fortunę aduersum se fremitū sen sit. Sed nec illi aut mortis propinquitas, aut catenarum cōtumelia, quo minus liberum fortitudinis opus ederet, obstare valuit. Quorum constantiam admirans tyrannus, vt vtroque potius bono milite vteretur, quàm in vtrunque animaduerneret, remissionem pœnæ, dummodo partes suas fide atque amicitia cohererent, pollicetur. Illi vero violentum obsequiū vitę respectui erogare inde eorum putantes, vt pote alienę fidei quàm proprię saluti propiores, conditione insolentius spreta, turpi pacto prorogandi spiritus beneficium expetere noluerunt. Quo viso Haquinus, ne patientiæ punitor magis quàm probator existeret, virtuti eorum incolumitatem tribuendam putauit. Haraldum verò duos ex Gerytha filios sustulisse memorię proditū est. Quorum maior Haquinus excellentissimę indolis habitu, ac foelicissimis naturę incrementis, fratris Suenonis fulgorem suppresserat. Idem Sembos aggressus cum militum animos periculosi belli respectu aliquanto infractiores animaduerneret, quo melius fluctuantibus fugę spem demeret, ignē subductę classi subiecit, eoq; necessitatis duntaxato imbecillitatis ignauiam repulit: effecit enim vt nauigiorū facultate defecti, reditū victorię struendū animaduernerent. Itaq; quo æquiore animo scpsum classe spoliavit, eo tutiore hosti spolia detraxit. Miserta est tunc profecto fortuna Danici ducis, a nauigiorū iactura nautarū præsidia mutuantis, cum summā classis inopiam opē victorię cerneret. Igitur vt prudenti, ita periculoso consilio salutare ministravit euentum. Periti enim Sembia Dani, necatis maribus foeminas sibi nubere coegerunt, rescissaq; domesticorū matrimoniorū fide, externis auidius inhaerentes, suā cum hoste fortunā communi nuptiarū vinculo partiti sunt. Nec immerito Sembii sanguinis sui contextū à Danicę gētis familia numerant. Ad eō enim captiuarum amor victorum animos cepit, vt omīssa redeundi cupiditate, barbariem pro patria colerent, alienis quàm suis coniugijs propiores. Post hæc Thyra Danicę maiestatis caput absumpta est: cuius corpus Haraldus amplissimo funere elatum magno cum omnium plangore, non longe à patris tumulo sepulturę mandauit. Neq; enim tam acri iactura cuiusquam penates mœroris expertes esse poterant, priuato funere publicam patrię fortunam expirasse credentes. Vbi nunc quoq; sacrarium perspicere est, duorum coniugum socialibus bustis interstitum. Nec silentio implicandum quod sequitur. Toko quidam aliquandiu regis stipendia meritis, officijs quibus commilitonum studia superabat, complures virtutum suarum hostes effecerat. Hic fortē sermone inter conuiuas temulentius habito, tam copioso se sagittandi vsu callere iactabat, vt pomum quantumcunq; exiguum baculo è distantia superpositum, prima spiculi directione feriret. Quæ vox primum obtrectantium auribus excepta, regis etiam auditum attigit. Sed mox principis improbitas, patris fiduciam ad filij periculū transtulit, dulcissimum vitæ eius pignus baculo loco statui imperans. Cui nisi promissionis autor primo sagittæ conatu pomum impositum excussisset, proprio capite inanis iactantię pœnas lueret. Urgebat imperium regis militem maiora promissis edere, alienę obtrectationis insidijs parum sobriæ vocis iactum carpentibus. Itaque ex dictis etiam non dictorum effectui obligatur, euenitq; vt conatus suos ad id quod minus præsumebat erigeret.

& quod parum professione coluerat, plenius experientia celebraret. Neq; enim solida virtus tametsi detractiōum laqueis implicata, iustam animi fiduciam abijcere potuit. Quinetiam eo certius quo difficilius experimentum accepit. Exhibitum itaque Toko adolescentem attentius monuit, ut æquis auribus, capiteq; inflexo quāmpatientissimē strepitum iaculi venientis exciperet, ne leui corporis motu efficacissimæ artis experientiam frustraretur. Præterea de iaculandi formidinis consilium circūspiciens, vultum eius ne viso telo terreretur auertit. Tribus deinde sagittis pharetra expositis, prima quam nervo inseruit proposito obstaculo incidit. Cui si fortuna caput adolescentis obiectisset, haud dubie in patris periculum nati pœna recideret, spiculiq; error percussorem percussī exitio sociasset. Virtutē ergo patris an ingenium filij impensiori admiratione prosequar ambigo, quorum alter artis suæ prudentia patricidium eavit, alter corporis animiq; patientia sibi sospitatem peperit, patri pietatē servauit. Enimvero iuvenile corpus senilem animū roborauit, tantum fortitudinis in expectando iaculo exhibens, quantum peritiæ pater in emittendo præbuerat. Itaq; constantiæ suæ beneficio, ne sibi spiritus, patri salus eriperetur effecit. Interrogatus autem à rege Toko, cur plura pharetræ spicula detraxisset, cum fortunam arcus semel duntaxat experimento prosequi debuisset. Vtin te, inquit, primi errorem, reliquorum acumine vindicare, ne mea fortē innocentia pœnam, tua impunitatem experiretur violentia. Quo tam libero dicto & sibi fortitudinis titulum debeti docuit, & regis imperium pœna dignum ostendit. Sed ijs necessitatū procellis erutum, paulò post par mali tempestas implicuit. Haraldus enim eius se artis qua Finij niuales saltus peragant, peritiorem iactanti, Toko in consimili genere laudis suam ausus conferre virtutem, apud Collam rupem editæ professionis experimentum præbere compellitur. Sed quod minus exercitio celebrauerat, plenius à virtute mutuatus est. Eminentis enim scopuli cacumine conscenso, exiguo se sustinere credidit, lubricasq; plantis tabulas adaptando, rapidum in præceps vehiculum egit. Cuius præcipiti raptu in præruptos silices actus, nihilominus debitum eius regimen intrepida manu continere suffecit. Neque illi aut periculi magnitudo, aut ullus animi stupor quo minus firmo se corpore contineret, officere potuit. Exterritus alium conspecta præcipitiū immensitas, atq; ante ipsum periculi ingressum plena metus hebetudine confecisset. Tandem illiso cautibus vehiculo cui insisteret excussus, fortuito solum fragmento solidum incolu mitatis præsidium reperit, fatoq; aliqui propinquius felici naufragio insperatam salutis anchoram apprehendit. Enimvero acrius cliuo impactus, pertracti vehiculi damno tutum cursitandi euentum habuit. Nisi enim impetum eius inuia petrarum robora, vastæq; voragines interpellassent, haud dubie pro cursu subiectum rupi pelagus excepisset. Vbia nautis exceptus, inuiso regi tristitorem fortuna sua famam reliquit. Vehiculo quoq; fragmenta à nauigantibus inter undas repta, falso periculi eius fidem auxerant. Ipse vero suspectam Haraldī præsentiam reputans, quod virtuti suæ præmiorum loco pericula proponi cognosceret, studiorum suorum exercitia ad filij eius Suenois militiam contulit. Post hæc Haraldus totam regni classem exerens, ne paruo apparatu magnæ molis pondus aggredere, iunctis hominum boiūque copijs inusitatæ magnitudinis saxum litore repertum quo maris tumultum insigniret, abstrahi iussit. Interea qui cum Suenone classi præerant, Haraldī imperium, tum quia diuino cultui fauorem tribuerat, tum quia inusitatis plebem oneribus adigebat perosi, quendam compositum & subornatum, qui Suenonem an arma aduersus patrem sumere, regnoq; potiri vellet, callide percunctaretur, inducunt. Quo mandato Sueno ad regnum patricidio petendum adductus, percunctanti grates habuit, libenterq; se patriæ dignatione vlturum respondit. Quo accepto, maiores exploratam eius cupiditatem securius amplectentes, occultis animorum commentis audacter euidentiam præbuerunt. Enimvero quod clandestinis motibus texerant apertius executi, continuo regem cum publica acclamatione decernunt. Inter hæc Haraldus circa tractum lapidis occupatus, quendam suorum è classe supernenientem arctius percunctari cepit, an tantam alius molem mortali manu tentatam conspexerit. Ille se

maioris ponderis ductum humanis viribus effectum recenter oculis subiecisse commemorat. Quod rege crebris percussationibus prosequente, nuper, inquit, cum Dania tibi subduceretur intereram, ipse vter onerosior tractus extiterit pen-
ses. Ita Haraldus cum alieno iudicio cepti gloriam quærit, cepti regni nuncium accepit. Pœnituit tunc regem pecudalibus iugis, humanas alligasse ceruices. Nam cum omisso vehendæ molis proposito, tractû saxi in belli apparatû conuerrere vo-
luisse, grauissimû militis supercilium expertus est. Exercitus nanq; tam probro si officij cõtumelia laceffit, p quo iugû tulerat, arma capere recusauit. Neq; enim maiestatis imperio aut prece adduci potuit, vt eius capiti incolumitatẽ quæreret, q
omniû ceruices erubescenda iussione damnaſſet. Nonnulli tamen popularis senten-
tiæ expertes, inter publicæ consternationis pcellas consueta se erga regẽ charitate gesserû. Quibus adiutoribus vsus, dũ filij conatus armis elidere nititur, acrius san-
guinis sui viribus oppugnatur. Siquidẽ bello à Suenone victus, fugã suã Sialandiæ credidit, contractisq; ex ea viribus, rursus consimilẽ fortunẽ habitû nauali ex cer-
tamine retulit. Iamq; domesticis exuro copijs, externa manus implorãda restabat. Igitur relicta patria Iulinû Danicis armis refertû, vtpote fidiſsimû militiẽ suẽ gremi-
um exilio petiuit. Interea Sueno nondũ paterno odio pietatẽ violaſſe contentus, conciliandẽ sibi plebis gratia, effusis impieratis habenis delendorû factorû curam animo pertinacius sumpſit, omniq; diuinitatis cultu patria eiectio victimarios tem-
plis, aris libamẽta restituit. Quẽ rursus pater mixtis Danorû Sclauorûq; copijs a-
pud Helgenes litus aggressus, diẽ prælio rã fugẽ q victoriæ alienus extraxit, in quo
defatigati exercitus, ne cẽdẽ pacis gratia, postera lucẽ colloquio tribuunt: cum
forẽ Haraldus creandẽ cõpositionis fiducia licentius euagatus, in angustiores ne-
moris partes concessit. Vbi cũ ex inaniẽdi ventris gratia arbuſtis infideret, à Toko-
ne iniuriarû suarum vltionẽ sitiente, sagitta vulnus excepit, idẽm q; saucius à suis Iu-
linum relatus, celerẽ vitæ exitum habuit. Corpus eius Roskildia missum apud sa-
crarium nuper ab ipso conditum, solennẽ sepulturæ locum recepit. Ingrata enim
olim bonorum suorum patria, pijsſimi ducis opera fera animaduersione comple-
ctens, quod minus vitæ eius præstiterat, funeri plenius deferendum putauit: omni-
busq; humanitatis neruis exequiarum cultui insiſtens, cuius spiritum superbe ode-
rat, clementer cineres amplexata est.

*Princeps in vi-
ta odio habi-
tus, post mortẽ
honoratur.*

DEFUNCTO Haraldo, Sueno pſperam sibi in diuina sæuiẽdi occasionẽ venisse gauisus, totã religionis stirpẽ ab radice conuulsit, coq; autore Dani susceptû diuini-
tatis cultû reperita superstitiõẽ mutarû, hoc liberius erroris sui recursum cõplexi,
quo certius amarissimû eius reprehensorẽ accidisse cognouerant. Quã temeritatẽ
vindex contemptus sui diuinitas, non parua rerû acerbitate pensauit, autorem eius
tristissimis fortunæ viribus inſecuta. Ipsum nanq; deferendæ religionis ducẽ perq;
grauiter affectû, violentissimis casibus implicare non destitit, latisq; successibus
spoliatû, amarû vitæ vsum experiri coëgit. Quippe à Iulini oppidi accolis piratica
Dania incessantibus, captus facta sibi redimẽdi potestate, corpus suû auro semel,
argento bis rependẽdum promissit. Ea summa à Danis ob deferta facta nimio cum
fauore proſequentibus attributa patriæ restitutus, nihilominus oculos densissimis
ignoratiæ tenebris obſusos, cõspicue lucis radijs ad mouere cõtẽmplit. Enimuero
plenû nequitia portenti, paternoq; animo parû respõdens, ab eximio eius splen-
dore in profundû caliginis secedere non erubuit. Sed cui propria damno labes ex-
titit, aliena vsui benignitas fuit. Idẽm secundo cõsimili fortuna affectus, nobiliû li-
beris vadibus pro se datis, priorisq; summæ pactiõne interposita, redẽptionis præſi-
dium impetrauit. Sed cum promissum æs ex proprio fisco soluere nequireret, omni-
bus qui pro salute eius filios proprio spiritu chariores prædes dederant, nunc publi-
ce, nunc priuatim saltus ac nemora venditabat, eorumq; precium protinus capti-
uitatis suæ autoribus numerauit. Enimuero Scani ac Sialandenses communes syl-
nas publico ære comparauerunt. Apud Iutiã vero nõ nisi familijs propinquitatis
serie coherentibus, emptionis communio fuit. Eo tempore piraticæ vsus nostris
creber, Sclauis perrarus extitit, qui ob hoc latius ad eos manare cœpit, quod Iulini
oppidi piraticæ studijs aduersum patriã vsi, eo maxime Danis, quod ab ipſorû in-
genijs

genijs traxerāt, nocuerunt. Quem incursionis morem nostris annis Waldemari regis, maximiq; pontificis Absalonis, propensa pro ciuibus excubiæ domuerunt: quorum strenuo interuentu tranquillitas terris cultus geritur, tuta aquis nauigatio celebratur. At Sueno oppressionum suarum vindictam sitiens, maximeq; Iulinum, perinde ac scelestissimi contubernij domicilium armis euertere cupiens, sinum quo Moën insula à Falstria secernitur, regia classe compleuit. Qui cum se mox in Selauorum effusus prouinciam videretur, qui Iulini constiterant, audacter cal-
 lidi imperum hostis arte præcurrendum duxerunt. Nam cum muniendæ classis gratia nocturnas à Danis circuii vigilas nossent, delectos remiges subornaue-
 10 runt, qui mane anticipato vigilum more simulatoq; ab excubijs reditu, frequen- tem liburnis portum breuili intrepemensi, cum ad regis usq; nauigium processis- sent, esse gubernator dixit, quod secretius eum nosse admodum oporteret. A quo rex noctu exploratæ rei nuncium afferri ratus, detracto nauigij tegmine, capiteq; exerto, veluti familiaris colloquij gratia acclius vocanti corpus præbuit. Quem ut ille insidijs opportunum animaduertit, subito ceruicem eius perquam violento amplexu corripuit, liburnæq; detractum apparitorum ope myoparone suo inij- ciendum curauit. Nec segniter fugam nauæ concitatis remorum ictibus expete-
 20 bant. Ita præsidium strenuæ calliditatis amplexi, quod armis nequibant, insidijs promouerunt. Igitur qui paulò ante in maiestatis fastigio fulserat, tunc barbaro- rum miserabile mancipium contumelioso ludibrio fortunæ effectus. Nescio pa- tris maior, an religionis iniuria, prouinciam quam parentis exilio violauerat, mi- nistram carceris vlticemq; parricidij sensit, patriam quam sacris spoliauerat, eti- am opibus exuere necesse habuit. Neq; enim ocyus a suis iuuari poterat, utpote quibus primum detrahenda nauigij tegmina, aptandi foris remi, extollendæq; vndis anchoræ fuerant. Cessit igitur expeditio fraudi, nec barbariem absq; regio ductu petere ausa, soluta classe domesticis militem littoribus reddidit. In qua for-
 30 tunæ violentia Sueno virili defectus auxilio, scæmineum expertus est. Nam cum exhaustis regni opibus ne autem quidem redemptioni eius suppetere videretur, tanta ei matronarum humanitas affuit, ut detractis aurum insignibus, cæteroq; cultu, certatim digestam pondere summam explerent, plus commodi in salute principis, quam amœnitatis in ornamentorum suorum specie reponentes. Ad eò in liberando eo uterq; sexus vnus humani voti curam habuit. Ita matronalis sto-
 40 le publicum culmen priuatis facultatibus emere voluptati magis quam oneri fuit. Neq; enim eius capiti incolumitatem publicæ stipis impendio petere dubitatum est, qui primus deferendæ religionis constantem se gessisset autorem. Enimvero ignara perditionis suæ patria, summum scelus, amplissimis beneficijs rependere pietatis loco duxit, parentis ac numinis violatorem indebito gratulationis officio prosecuta, quodq; pœnis expiandum fuerat, obsequijs pensans. Quanto enim Ha-
 50 raldi odio tenebatur, tanta Suenonis charitate flagrabat, autorem religionis fasti- dio aspernatorem beneuolentia insequendo. Ita populus sacrilegi animi proba- tor, religiosi punitor, quantum in patris sanctitatem contemptus, tantum in filij la- bem honoris congesserat: cultumq; eius quia sacrærum morem abrogauerat, co- piofa fauoris indulgentia prosequutus, ter regem à piratis captiuum interposita munerum pactione receperat. Nec illi quidem ad præmia matronarum obsequio exoluenda ingrata mens fuit: Nam scæminis deinceps participandarum hæredi-
 60 tatum ius, à quibus antè legere repellbantur, indulgit. Ut autem argentum priori summæ debitum contraheret, agros ac latifundia vanire iussit, utq; ab exteris ipse vxnij, ita vanalem suis patriam fecit. Ita nescio in acie miserior an felicior fuerit, quæ quantum eius corpori detraxit, tantum sensui pepereit, opesq; artuum con-
 70 sumptione seruauit. Cæterum barbari nondum rebus cum exuile contenti, tru- culentius affectum iurare etiam iram remissurum compellunt, gemina miserum pactione torquentes. Sed alteram exhibere difficile, alterā admittere turpe. Opes enim hosti fundere necessitati conuenit, iniuriæ vero respectum abijcere, pœ- nasq; impunitate pensare, vicinum rubori beneficium est. Siquidem ut violentiæ cedere infirmum, ita vindictam eius abdicare probrosum. Quippe supra vires co-

Quod nullū
armu, si sepe
solum efficitur
insidiam.

*Supra vires co-
gi, p. 120. et re-
misse uti, spe-
cium.*

gi, quàm viribus remisse vii speciosius. Nec segniter exuendæ captiuitatis cupi-
 dus, sacramento omittendæ ultionis exhibito, propositæ conditionis partes ad-
 milit, hostemq; non minus fruendæ securitatis beneficio, quàm auri impendio lo-
 cupletauit, hoc magis seruilē se exhibens, quo turpius libertatem impetrare su-
 stinuit. Tantum autē transfugarū erga patriam charitas valuit, vt cum regiā Dano-
 rum stirpem ad vnicū Haraldī filium redactam esse cognoscerent, quo minus
 alienis summa cederet, salutē ipsius parcendum existimarent. Quamobrem opes
 eius non exitum sitientes, egestatem suam censu solari quàm sanguine maluerunt.
 Nec tamen erga desertorem sacrorum principem diuinæ correptionis aculei
 quieuerunt. Nam Suetiam quoq; Danorum rebus infestam fecere. Cuius rex Eri- 10
 cus agnomen à victorijs mutuatus, per Haraldum iam pridem latam Stybiorno ad-
 uersus Sucones opem memoriæ subijciens, perquam grauitē in Suenonis caput
 exarsit, utq; sui vindictam perageret, exercitum in Daniam traiecit, expugnatione
 filij patētis noxam pensare cupiens. Quamquam enim eum arctiore materni san-
 guinis nexu contingeret, iram tamen affinitati prætulit, eo quidem fidentius, quod
 Suenonis fortunam sapius ægram atq; fractam, ac crebris detrimentorum incur-
 sibus laceratam, suam iugiter in summo felicitatis cardine versatam nouerat. A
 quo Sueno bello Scanico victus, relicta excellentis pulchritudinis filia Thira auiz
 nomen referente (quæ qua matre orta fuerit ignoro) Olauum Thirgonis filium
 Noruagiæ regimen gerentem exilio petiuit, eo quidem ampliori spe, quod pa- 20
 trem eius iam pridem regno exactum, Haraldī succursu restitutionem impetrasse
 meminerat. Is quamquam regio nondum titulo censeretur, regijs tamen partibus
 pleno procurationis officio fungebatur. Quo beneficio quamquam obligatus esset
 Olauus, nihilominus debitam patris eius meritis gratiam referre negligens, pro-
 fugum ac supplicem spreuit, omniaq; momenta petitiæ opis abnegans, nullum pe-
 nē misero suffragium præbuit. Neq; enim exuli succurrit, nec aspernatur illum à
 se repelli, à cuius parente suus patriæ redditus fuerat. Cuius repulsæ Sueno contu-
 melia suggillatus, ad Anglorū præsidia conuolauit. Quorū rex Eduardus ætate ad-
 modū tenera auxilij petitorē ambitionis nota percussit, existimans nō tam opem
 à profugo peti, quam exilij simulatione regnum à callido repeti, fortunæq; ino- 30
 piam argumentum astutiæ reputans, obseratis exulem auribus auersatus est. Adeo
 paterna felicitas suspectam nati miseriam fecerat. Ita maligni animi ducibus spes
 suas precesq; frustrantibus in Scotiam profectus, clementiam quam in aliquanto
 mitiore gente non reperit, apud efferata barbarorum ingenia sensit. Adeo enim
 volubilis fortunæ varijs atq; ancipites motus existere consueuerunt, vt interdum
 humana mens ubi speratis fallitur, insperata facilius assequatur. Hac fortunæ sæ-
 uitia Sueno ad amplectendam religionis charitatem adactus, abstractos caligine
 oculos salutari lucis contemplatione suffudit. Nam cum duos maxime reatus suos
 patricidium atq; sacrilegium, cotidem grauissimis supplicijs captiuitate atq; exilio
 abunde mulctatos animaduerneret, piā neglectæ salutaris disciplinæ verecun- 40
 diam egit, conuersoq; in curam sacrorum animo, vtriusq; delicti contagium ple-
 nis pœnitentiæ lachrymis expiauit. Quinetiam cunctis circa se rite peractis, lau-
 cri vsum promptissimo religionis tenore percepit. Cuius quanta prius labes exti-
 terat, tantum postea robur ac columen euasit. Nec segniter pœnitentiæ beneficio
 permulsa deitas, propitij numinis fauore pristinum ei fortunæ splendorem con-
 ciliavit, amorq; ipsius septimo decedente Erico, promptum regni introitum stru-
 xit, pro exilio patriam, pro paupertate amplissimum decus, ac summam largita po-
 tentiam. Nam Erici filius Olauus cum matre Syritha Suetiam repetiuit, ibiq; de-
 gens regnum materno arbitrio subiectum habuit. Ita Sueno eodem penē tempo-
 re & religioni paruit, & patria potius est. Ne autem quorum fauorem impierate 50
 contraxerat, sanctitatis irritamento odia in se repente traieceret, publice dissimu-
 lata religione priuatim exhibita, pium mentis habitum texit. Itaq; diuersi motus
 hisdem præcordijs inclusi, summa formido ac sanctissima deuotio animum eius
 perplexa cunctatione distractum ad vltimam penē hæitationem redegerant.
 Hinc enim perdendi regni, inde laudendi numinis metus pectoris eius munimen-
 tum

*Ma ubi spera-
ta nō respici-
tur, inspiratus
sepe fruitur.*

tum anticipiti periculo vulnerabat. Fastiditæ siquidem religionis ultorem deum, plebem culturæ vindicem metuebat. Quæ tam dissona studia attentiore animi comparatione expendens, plus diuini quàm humani timoris viribus indulgendum prouidit. Priuatim itaq; maiores aggressus, clandestina admonitione sacris ritibus subijcere perseuerabat, differendi officium quod à literis doctrinæq; non traxerat, rudi atque impolito ingenio profectus: ad eò præceptoris partes, quas solertia ac consuetudine parum complexus fuerat, à fundandæ religionis cupidine mutuabatur. Verum medelæ salubritatem ab incolumi capite quæsitam, ab aridis atque indignantibus membris euoni crederes. Neque enim amator veterum
 10 populus, docilem inusitatis animum præbere sustinuit. Quinetiam externi cultus tædio patrium æmulatus est. Igitur cupido sed inefficaci serendæ religionis auctori, numinis sui illustrator deus Popponem ingenio ac sanctitate conspicuum, præcipuæq; literarum scientia excellentem præclari operis consortem adiecit. Hic Danorum concione publice apud portum, cui glaciei frequentia agnomen
 20 ri laminam chirothecæ formam habentem expediri iussit, eiq; brachium cubito tenus inseruit, ac protinus per omnes interrite circumlatam ante principis pedes excussit, dextramq; nulla ex parte corruptam in eodem incolumitatis colorisq; habitu religiosæ omnium admirationi conspiciendam monstrauit. Quo tam mirifico spectaculo alioqui inexorabiles studio suo consentaneos reddidit, effecitq; ut periculum non impedimentum monitorum eius esset, sed experimentum. Enim uero ipsam rerum naturam audacis voti constantia superauit. Quinetiam ea
 30 miraculi celebritate externum genti nostræ religionis spiritum ingenerauit. Quo euenit, ut Daniæ brogata duellorum consuetudine, pleraque causarum iudicia eo experimenti genere constatura decernerent, controuersiarum examen rectius ad arbitrium diuinum, quàm ad humanam rixam relegandum putantes. Quamobrem Poppo à maximo pontifice Bremensi Adaldago apud Arusium honorem gerendi pontificij vitæ atque operibus suis perquam debitum impetrauit. Eodem officij nomine Harico Seuisus, cum Lisdago Ripæ cesserunt. Gerbrandus Roskildæ claruit. Adeò religiosissimi principis exactissima sanctitas christianismi cultum nouis sacerdotijs auxit, cellis atq; sacrarijs decorauit. Prius enim quatuor hic religionis domicilia externis factorum contenta præsulibus, domesticæq; prælationis expertia, sortuito magis quàm solido pontificum ordine nitebantur. Nec minus Noruagia Bernardi ex Anglia profecti saluberrima admonitione profecit. Cuius regi Olauo tanta sumendorum auspiciorum adnotando-
 40 rumq; omnium cura acta est, ut etiam aquarum sacrarum liquore perfusus, cum partem religiosæ disciplinæ rudimenta sorpsisset, nullo tamen sanctitatis exemplo, nullius autoritate doctrinæ, quo minus augurum monitus consecraretur, futuraq; per pullarios disceret, vetari posset. Itaq; sanctitate vacuus, nec non inanem eius umbram complexus, susceptam religionis speciem fucosa superstitione damna-
 50 bat. Consimilis eiusdem pontificis industria, Suctiæ regem Olauum ad christiana sacra perductum, Iacobi nomine venustauit, morum profectui, decus vocabulitribuens. Vtrum autem idem rex ab eo, an à Bremensium pontifice Vnnone, sacerorum usum disciplinamq; perceperit, parum comperi. Eo tempore Lundenses sacrarium moliti, sub Gerbrando Roskildæ præfule rem diuinam domestici templi religione gesserunt. Cæterum Vnnonis corpus Byree oppidum veteri fama inclutum, Bernardi Lundense hypogæum tenet. Interea rex Noruagiæ Olauus adhuc cælebs, fruendæ claritatis potiendæq; Daniæ cupidine instinctus, quo facilius voti se compotem redderet, petitis Syrithæ nuptijs, Sucticas partibus suis vires applicare curauit. Ne ergo Sueno duorum regum iunctis copijs geminum patriæ latus incurrandum præberet, perquam callido consilij genere usus, duos per-

Portus à glaci-
 ei frequentia
 nomines ad-
 pino.

uicacioris animi satellites subornauit, qui simulata damnatione Olauum supplices petiuerunt. A quo exulum more indulgentius habiti, cum post aliquantæ familiaritatis usum proposito licentius vrendum animaduernerent, Suenonis vituperio, Thyre commendationem impensioribus verbis sociate cœperunt, quantum patris mores conuicio, tantum filie speciem laudibus insecuti, adeo falsum proscriptorum nomen complexi, mendacij noxam beneuolentiæ simulatione tlexerunt. A quibus Olauus probabilis formæ irritamento virginem petere persuasus, legationem preces suas Suenoni porrecturâ instruxit. Qua aditus Sueno, petitas proco nuptias pollicetur. Quo nuncio Olauus ad summâ usq; gratulationem euectus, matronali stolæ illibatas pudicitie faces præferendas existimabat, virgineumq; adulatus amplexum, adolescentiam suam intra viduitatis gremium obterere passus non est. Igitur quantum alteri contemptus, alteriq; venerationis deferret, aperuit. Syriham namq; colloquij simulatione celebriter accersitam, nauigium conferendi secum sermonis gratia subintrare petiuit. Cuius precibus regina quo verecundie munimento tutior fieret, aliquandiu reluctata, ad extremum imperio cecidit. Igitur vix atq; ægre obtemperanti lignum pensilibus vncis subnixum, pontis loco scandendæ puppis gratia sternitur. Quod cum regem aditura conscenderet, eodem per insidiosos subducto, præceps fluctibus obuoluta est. Nec contenti nauis amplissimam maiestatem ultimo dedecore confudisse, quo clarius libidinosum eianimum exprobrarent, inflicti casus turpitudinem clamore sub hinnitus specie edito persecuti sunt. Hæc est Noruagica humanitas, dolis ac derisione instructa, quæ splendidissimæ femine fidem probrosis insidijs circumuenire, matronale decus contumelijs proculcare, amoremq; ignominia rependere non erubuit. Et sanè quisquis ei populo humanitatem atq; obsequium erogat, ingratis beneficiû præstat. At regina penè periculo præfocata, magno cum Sueonum rubore ægre littori restituta est. Tandem recepto spiritu impudicitiam sibi à rege exprobratam indicans, ruborem periculi tacita ferte nequiuit, opprobrij deformitatem minis quibus potuit insecuta. Neq; enim duabus grauissimis calumnijs periculo ac rubore affecta, laceßiti pudoris irritamentum æquo animo tolerare sustinuit, utpote quæ ex integerrimæ maiestatis regina ad insolentis proci plenum ignominie ludibrium redacta fuerat. Ita versuti ducis acumen admirabilis vaframenti inuolucro rectum, vires quibus Olauum exiit sibi sagacissime conciliauit. Continuo nanque petite in matrimonium Syrihæ, eo benigniorem animum, quo Olauo infestiores expertus est. Nec inerte ruborem coniugis negata mox proco filia vindicauit. Interiecto tempore Kanutû ex Syriha suscepit. Ita Olauus duob. splendidissimis coniugijs destitutus, dum alterû temere respuit, ab altero turpiter repellimur, utq; hoc repulsa, ita illud insolentia perdidit. Verum quia Suenonem parum prospere bella gerere solitum nouerat, facta non virium eius, sed fortunæ æstimatione, instructoq; nobilis famæ nauigio, armis ultionem exequi parat. Contra Sueno ad cita priuigni manu, maritimo hostem certamine excipit. In quo Olauus sagittarius Enarus, magno corporis artisq; robore præditus, tanto rigore mirifici arcustormentum intenderat, ut excussum ab eo iaculum, nulla rerum duritia sisteret, quo minus citato motu, vniuersum penetraret obstaculum. In malum nauigij incidens, lignum violentia sua periculum habuit. Eodem interiecto regis clypeo tabulæ ratis illapsum, vix inter vndas impetus sui finem reperit. Itaque grauius hostem solus quam tota sociorum manus afficere valuit. Cæterum adeo certo ictu destinata feriebat, ut quicquid impetebat offenderet. Quo euenit, ut Sueno tormenti monstro territus, plus metus in vnico stipite, quam tota hostium classe reponeret. Cumq; solum in eius corruptione remedium animaduerneret, non tam sagittarium quam artis sagittariæ instrumentum ab eius rei peritis impeti iubet, violata arcus fortunatius bellum gerere cupiens. In quo delectis certatim tela congerentibus, vnum forte arcui impactum, artificem ingenio, hostem victoria spoliavit. Cumq; late ruptionis eius fragor obstreperet, stupens Olauus quidnam esset comminutum interrogat. Cui Enarus, conuulsam, inquit, abs te Noruagiam puta. Plus namq; opis in arcu quam exercitu repositum iudicabat,

Norua
in Jugilatio.

Enari sagittarius
monstrum
vultus.

dicabat, futurum pugnae exitum abscissa responsi sagacitate complexus: nec secus quam prædixerat accidit. Fractio namque arcus insecutam Noruagienſium cladem ominata eſt. Vt autem Olauus hoſtium manus arbitrario fato præcurreret, mortemque ſibi ipſe cōſciſceret, armis onuſtus præcipiti ſaltu profundū petiit, tanquam vitæ feliciter exceſſurus ſi non auiditate lucis victorem intueri cogereſtur. Cumque Sueno hoſtium vires in ſuam redactas poteſtatem vidieſſet, quos armis ad fugam inclinauerat oratione ad obſequium ſteſtere cupiens, in ſignem rei bellicæ ſucceſſum ad blanditiæ tranſtulit, victorque cum victis pacifici deſorme non duxit. Nec Noruagiam ſibi ſubieciffe contentus, petita Angliæ pactū cum Adalſtano habuit, ut eo decedente regis bonis ac nomine frueretur. Iſſdē temporibus Popponi Rimbrandus, Henrico Marcus, pontificij religione ſucceſſit, Pro Leſdago Fulbertus ſacerdotio fulſit: poſt quem Othuncarus Albus ſplendidiffimo loco natus in ſulas ſumpſit. Cuius liberalis in deum animus, ne paruula quidem ſibi ſumma retenta, ampliffimum patrimonium neceſſarijs templorum vſibus erogauit, cellasque ante id rei familiaris inopes vberrimis agris ac latifundijs locupletes effecit, adeo ut excellentiffimæ totius Iutiæ ciuitates quicquid penē prædiorum poſſident, à religioſa eius donatione perceperint. Itaque propior publicæ deuotioni quam priuæ facultati, ſolidæque magis quam fluxæ laudis appetens, momentaneo rerum impendio manſuras animi delicias comparauit, ſeque patrimonij quam religionem rei familiaris inopem eſſe maluit, ad eum hæreditatis ſuæ honorem tranſferens, à quo pia dona perpetuis bonis rependenda cognouerat. Nec poſſeſſionem ſacris impenſiſſe contentus, ut omnes virtutis partes ac numeros exequeretur, etiā rerum beneficijs virtutum adiumenta ſubtexuit. Siquidem Sialandiam & Scaniam officio piæ eruditionis aggreſſus, mirificum ſacri dogmatis autorem agere cæpit. Ac ne parcus animi quam corporis officium adminiſtraret, tantum ſe in ampliſſeanda religione geſſit, quantum egerat in locupletanda pro quo patrimonium erogauerat, etiam morte paratus occumbere. Cæterum Sueno ſenilis animæ laboribus feſtus, diuinis rebus inſatigabilem vltimi temporis curam tribuit, nec ſpīitu quam religione diuturnior fuit. Siquidem omni humana concuſſionē vacuus, in ipſo perfectiſſimæ vitæ fulgore deceſſit. Hunc igitur dux inter ſe diuiſere fortunæ, quem varia ſors in ludibria ac decora alterna vice traiecit, regno illius captiuitatem, captiuitati exilium ſubſtituendo. Quis enim crederet illum à maximo ſolio ad Sclauorum peruenturum catenas? Quis rursus exiſtimaret à Sclauicis vinculis ad regni rediturum inſignia? Attamen ex rege captiuus, atque ex captiuo rex eſt factus. Ita nunc miſerrimis nunc feliciffimis par, diuerſo conditionis habitu geminam vtriuſque fortunæ meſuram æquauit.

Rex gloriſſiſſimus, exul ex inſperato ſcelus, regia dignitate tandē reſtituitur.

Mortuo Suenone Angliæ Noruagienſes, ne rerum ſummam alieno imperio ſubiectam haberent, reges ex ſuis legere, quam à finitimis mutuari ſatius rati, abrogato Danici nominis reſpectu, Eduardum atque Olauum in maiſtatis ſaſtigio locauerunt. Quorum præualidum robur Kanuus Danorum ſolio functus inter rerum iuitia aggreſſi veritus, ne tamen regnandi vſum intra patriæ metas clauſum haberet, diſſimulata magis quam omiſſa paterni imperij recuperatione, primum Sclauicæ ac Sembicæ, perinde ac debilioribus regnis ferrū inijcere ſtatuit. Quarum alteram Sueno tametſi graues iniurias paſſus, obſtante religionis vinculo concutere formidabat, altera ab Haquino oppreſſa, abſumpto eo rebelles Danis manus exercuit. Solerter igitur à Danici regiminis ſucceſſore prouiſum eſt, ut in hac paterni grauaminis, in illa defectionis noxam puniret. Neque enim ignorabat bonæ indolis habitum ad maiorem virtutem capeſſendam leuiori rerum conamine roborari, ideoque in ipſo militiæ tyrocinio, adoleſcentiam ſuam aliquo præclaro opere auſpicari cupiuit. Nec eo quidem ſegnioreſ deſertoribus manus intulit, ſed neſcio an ideo promptiores, quia ſtrenua ingenia quo plus experimenti ſumunt, hoc ad inſignem operam edendam maiore auſu proficiunt. Cuius propoſiti compos ſpes ſuas duabus ſplendidiffimis victoriis alitas, tertiā ab Angliis expetere docuit. Quod ut promptius expediretur, Olauum Noruagiæ potitorem cum fratre Haraldō, tectis diſſimulatione odijs, aduerſum defectionis ſuæ conſortem armauit. Enimvero

ut prudenter, ita periculose hoste in hostē vsus, ambitione coniunctos armis diuiduos fecit. Igitur Danorū Anglorūq; exercitibus acerrima pugna confertis, Tymmo genere Sialandicus, cū hostili impetu sociæ partis aquilas admodū inclinatas videret, leuēq; & quem fors obtulerat ramulum hasta sustulit, eoq; vexilli loco vsus, atq; in eum vociferatus modū quo Kanuti milites mutæ adhortationis gratia acclamare consueuerant, aduersas in fugam turmas felix antesignanus auertit. Itaq; non tam signi quā animi virtute salutarē suis aquiliferum gessit, nutantēq; Danorum fortunā ad victoriā vsq; ne laberetur erexit. Nec solum fortitudinem ipse plenissimā præbuit, sed etiam ex sociorum animis penē profugam reuocauit. Cuius facti decus postmodū cognomine vsurpauit, insuperq; virtutis titulo honore primipili à rege donari meruit. Nec puduit Danorū partes splendidissimo aquilifero defectas, plebei hominis ductum ut obscurum specie, ita præclarum euentu recreatis animis salutis præmium consecrari. Igitur Eduardus contusis suorū animis, intolerabilem Danici exercitus spiritum animaduertens, quia manum non poterat, pactum cum hoste conseruit, ut quoad ipse viueret, Kanutum dimidij regni consortē haberet, extinctus omnium bonorum hæcedem relinqueret. Ita victor à victo extudit, ut is sibi consortionem imperij viuens cederet, totū moriens testamento legaret. Eodem tempore Alwinam ab Olauo adamatā, Kanutus eximia matronæ specie delectatus, stupro petijt. Igitur Olauus siue quia concubinæ facibus spoliatus, siue quia promissa Angliæ parte per Kanutum fraudatus fuerat, priuatam offensam publicæ militiæ prætulit, peractisq; stipendijs, ira pariter ac dolore instinctus Noruagiam redijt, non incongruum eius desertorem agere ratus, à quo plena turpitudinis iniuria vexatus fuerat. Septenis postmodum interiectis annis quidam triclinium in quo Kanutus epulabatur ingressi, totius Angliæ regem salutare cæperunt. A quibus rex sibi idum cum Eduardo sœdus per inuolucrum exprobrari ratus, nihil eius se pudere respondit. Sed neq; ab ira animum neq; vultum à rubore continuit, profectas à scelere voces ludibrio propinquas existimans. Tunc illi functum ministeriū incauto confessionis officio profecuti, Eduardū sua interemptū opera iactitabant, eo se regi placituros rati, quo summam ipsius offensam accenderant. In quos rex perinde ac maiestatis insidiatores, præparati præmij loco, suspendio protinus animaduertendū curauit, deterrimū opus deformi vindictæ specie puniens. Quanquā enim se acri æmulo liberatum cognosceret, scelerei tamen pœnam, quā vilitati gratiam referre maluit. Memorant alij Eduardum clandestino Kanuti imperio occisum, eiusdemq; iussu pœnam à maleficis, gratia deinde suspicionis exactam. Ut enim innocentia suæ fidem astrueret, seq; ei culpæ affinem fuisse negaret, grauius in sceleratos consulendum putauit. Ea tamen res primum regis apud domesticos fauorem quassauit. Qui cum Anglorū rebus obtentis neſtendam cum finitimis amicitiam decreuisset, Normaniæ præfecti Roberti filiam Immam matrimonio duxit, eiusq; fratri Rikardo sororem Estritham coniugio potiendā permisit. Igitur ex Imma Kanuto, Gunnildaq; suscepta, duorū populorū concordiam communi sanguinis vinculo stabiliiuit. Caterū quo promptiusabilem expeditamq; clientelam contraheret, splendidis militiam tyrocinij auxit, amplissima fortibus stipendia proponendo, non tam numero quā robore militum venerabilius imperij sui decus futurū existimans. Itaq; militaris alacritas, cuius maxime præmij honos alitur, certatim in eius contubernium defluebat. Cuius munificentia gratia Vluonem quendam è Suetia accersitum, dolis magis quā viribus insignem, in militarem ordinem allici contigit. Cuius quoniam incidenter mentionem egi, ortum summam differam. Cuiusdam patrisfamilias in agro Suetico filiā liberalis formæ cum ancillis lusum egressam, eximie granditatis vsus deturbatis comitibus complexus rapuit, exceptamq; vnguibus præse leniter ferens, ad notam nemoris latebram deportauit. Cuius egregios artus nouo genere cupiditatis aggressus, amplectendi magis quā absumentis studiū egit, penitamq; laniatui prædam in vsu nefariæ libidinis vertit. Continuò enim ex raptore amator effectus, famem concubitu soluit, ardoremq; gulæ Veneris satietate pensauit. Quoq; eam indulgentius aleret, crebris incursationibus vicinū actius

*Mirum dictū
corpus fera bel
luis puellam
deperit.*

acrius incessabat armentum, nec nisi lautioribus antè vesci solitam, sparsis sanguine dapibus assuefecit. Ad eò enim captivæ species effæratam raptoris sævitiam fre-
git, ut quem sanguinis sui cupidum extimescebat, amoris avidum expetiretur, pa-
stusq; ab eo perciperet, ^{Amoris ubi} cui fore protinus alimonia memebat. Quò non pene-
trat, aut quid non excavat amor? cuius ductu etiam apud effæratam belluarum ra-
biem gulæ irritamentum libidinis imperio cedit. Tandem gregis possessor exhau-
sti pecoris inopia provocatus, observatione adhibita circumventam canibus bel-
luam cursu ac clamore vehementius virgere perstitit, fugacemq; sectatus, eo fortè
loco quo puella servabatur accessit. Siquidem domicilium eius in ijs paludibus
10 clausum, perplexa amorum series continenti frondium umbraculo texit. Vbi
mox fera à retarijs circumventa ac venabilis occupata confoditur. Ut ergo du-
plicis materiæ benigna artifex natura nuptiarum deformitatè seminis aptitudine
coloraret, generationis monstrum vfitato partu edidit, sylvestremq; sanguinem
humani corporis lineamentis excepit. Nato itaq; filio, paternum à necessarijs no-
men imponitur. Qui tandem agnita suæ veritate propaginis, à patris interfectori-
bus funesta supplicia exegit. Cuius filius Thrugillus cognomine Sprageleg, nul-
lo probitatis vestigio à paternæ virtutis imitatione defecit. A quo Vluo genitus,
originem ingenio declaravit, autum animo sanguinem repræsentans. Cæterum
ut ad diuerticulum quo excessi redeam, Olauum cum Haraldo fratre Danis atro-
20 citer imminentem Kanutus clasle ex Anglia petiit, ad socerum Gerithaslaum
Orientalium ducem exilio migrare compulsi, recuperataq; Noruagia rediens, Ri-
kardum acerrimum vxoris osorem effectum patria exegit, sed & sororem Sialan-
diz redditam regiarum partium functione donauit. Interea absumpto Sueonum re-
ge Olauo, succedit Omundus, à vitæ diuturnitate cognomen sortitus. Cuius fato
Olauus Noruagiensis repetendæ patriæ fiduciam nactus, contracta Sueonum ope
Noruagiæ summam audaci vsurpatione corripuit, quod Kanutum fraternæ opis
causam, ac celeberrima virium parte defunctum aduerteret. Idem ignarum iuris
populum, passimq; & agresti more viucentem, legibus salubriter editis, ad melio-
ris vitæ habitum perduxit, quarum vetusta monumenta plebs Norica præfenti ve-
30 neratione complectitur, nec minus in deum venerabilis, memorabili exemplo
seruatæ religionis inclaruit. Nam cum prima feria cultello fustem per incuriam
secuisset, atq; ab his qui proxime constiterant, solutæ à se religionis fuisset admo-
nitus, continuo dexteram suam, quod eius ministerio lapsæ mentis errorem com-
pleffet exosus, sparsas repente scindulas legit, factoque ex eis foculo, subiectam pal-
mam cremandam præbuit, fortuitum culpæ modum, solido cruciatus genere pun-
gens. Ad eò scrupuloso cultu leuia quoq; religionis momenta seruauit, cuius detra-
ctæ tristitiam à seipso pœnam exigere cunctatus non est. Nam cum reos pœnas apud
40 inferos manere persuasum haberet, leui admodum cruciatus grauiorè præcurrere
statuit, manumq; ad præfentes pœnas perferendas patientia duramento firmare,
quàm animæ futurarum metu suspendere tutius duxit. Ita ne ceteri à diuinitatis cul-
tu auocarentur, ne sibi quidem ignoscendū putauit, & quod pie dissimulare licuit,
suppliciter expiauit. Cumq; præsidio negligentie errorem tueri posset, ne qua reli-
gioni fraus fieret, pœnitentiam magis repræsentare curauit, pœnamq; correctionis
suæ fidem, quàm impunitatè delicti testem esse maluit. Ita prudentia ac deuotione
instructissimus, propior publicæ religioni quàm priuato reatu fuit. Cuius facti cir-
cumspectissima sanctitate, æternam cognomine memoriam vsurpauit. Ab eodem
quoq; pauperibus protectio, pupillis tutela, sacerdotali ordini veneratio, detrimen-
torum violentia laceratis subsidia præbebantur. Præterea ex gremio eius veluti
quodam munificentie fonte, complura alia virtutum spectacula manauerunt. Hæc
50 hæcenus, quia publico cultu consecrata pietas, priuatæ laudis egena non est. At
Vluo ob virtutis emulatione grauib; in Kanutum odijs effærat; quia tutò ini-
micitias gerere nequibat, quo efficaciores insidias neceret, instrumentum doli si-
mulatione officij texit. Suetis enim assidue Scania irrumpentibus, primus ad con-
stringendam rem proficisci poposcit, impetratisq; petiti ministerij partibus, Estri-
tham quæcunque imperasset exequi, literis signatorio anulo impressis iuberi peti-

uit. Quibus acceptis, continuo matrimonium eius postulare aggressus, rei bellicæ
mandatum ad nuptiarum preces transtulit, libidinosumq; quam strenuum lega-
tionis ministrum agere satius duxit. Quam rem Estritha arcana fratris imperio
consentaneam rata, perseveranti repugnare passâ non est. Ita versuti ducis animus
impulsu capri odij instinctus, corrupto legationis officio, linguæ volubilitate qua
plurimum valuit, fratris ac sororis credulitatem nefarijs perfidiæ laqueis circum-
uentam oppressit, bellumq; aduersus Daniam profectus, structis callide dolis au-
dacter euentiam præbuit. Et ne Kanutum in Dania victorem operiretur, decli-
nandæ vindictæ gratia, in Suetiam sibi cum coniuge transeundum prouidit. Vbi
inuadendæ Daniæ propositum pertinacius animo voluens, Omundo, Olauoq; 10
consilij participibus factis, alteri maritimis Sialandiam copijs, alteri Scaniam ter-
restribus impetendam proponit, ipse se classem è Suetia ducturum promittit. Cu-
ius rei molitione detecta, Haquinus quidam è villa Stangby, amantissimus regis,
arrepta quameclerrime nauigatione, Kanuro cuncta ex se cognoscendi copiam
tulit, eaq; humanitate quanta principis ac patriæ charitate teneretur, aperuit. Rex
tantæ conspirationis nuncium exercitu subsecutus, ne rumoris autorem præmio
vacuum præteriret, fidem nuncij quod & longam & periculosam nauigationem
egetat, præmij loco duum iugerum agri Scanici donatione pensauit. Interea
Olauus classe sua apud insularum vnam acquiescere iussa, habili expeditoq; nauig-
gio Sialandiam petiit. Vbi accersitum concionis nomine populum ad deditionem 20
quam potuit disertissimo prouocabat eloquio, modo vniuersorum, modo singu-
lorum compositis blanditiarum figmentis animos demulcens, eam demum tu-
torem potentiam credens, quæ pace magis quam prælio constitisset. Igitur à ma-
iorum quodam astu benignissimæ responsionis exceptus, simulatum plebis fauo-
rem spe eximia complectebatur. Tandem inter varium plebis tyranniq; sermonem
speculatorum vnus ex maritimis superueniens, grandia terris vela propinquare
narrabat. Igitur fluctuantem Olauum, senior regis aduentum operiens, interrito se
animo gerere cohortatus, consuetam littoribus mercem aduehi prædicabat, non
aliam premendi inimici occasionem aptiorem fortunam ratus, quam si odium
benevolentia specie suppressisset, spemq; eius vano sermone protrahere potuif- 30
set. Secundo quoq; pari nuncio accepto, concionantis metum consimili affirma-
tione discussit. Tum demum Olauus assertionem eius suspitione infectus, emis-
sum in litrus speculatorem explorare iubet, Kanutus ne esset, an negociatorum
aliqui venientis exercitus speciem præbuisent. Quo reuerso seq; frequens classe
pelagus prospexisse perhibente, continuo senem mendacij damnans colloquium
soluit. Ille nihilominus vera se omnia retulisse contendens, eos aduentare dicebat,
à quibus Daniam ferro comparare quis posset. Olauus vix fuga vsus, pertinaci re-
migio sociam repetit classem. Subinde Kanutus portum classe complexus, victum
labore remigem nocturna quiete firmavit: vbi ab incolis Omundum terrestri ag-
mine Scaniam, Vluonem nauali fluuium Helgam occupasse cognoscit. Ipse igitur 40
Omundū excipit, classem ad opprimendos qui ad amnem appulerant mittit. A quo
cum nauium duces Omundū apud Stangam montem insigni pugna obrutū com-
perissent, ipsi quoq; consentaneam fortitudinis operam edere cupientes, ne rege
audacter agente ignauum gessisse militē viderentur, quo promptius in eā quam ho-
stes occupauerant insulā traicerent, aliam eidem vicinā ingressi, mediū amnis spa-
tium contabulatis molibus sternunt. Illic siquidē fluuius latius manantibus aquis,
amnis modū excedens, ingentis stagni speciem præbet. Tum Vluo suos ne hostē cœ-
pto deturbarent admonitos, traicientē telis eminus ac sagittis incessere iubet, fu-
turū taliter inquiens, vt ipse sua sibi manu vltimā fati semitā strueret. Progresso ve-
ro longius opere veluti nostros trāsitu prohibiturus, in aduersa ripa phalangē expli 50
cat. Quo viso Dani traiciendi cupidiores effecti, frequentes onerauere pontem.
Vbi dum conferti, sed in quam periculosum iter progredierentur ignari, bellum in-
stanter appetunt, subito deficiente congerie inter vndas audū pugnae spiritū depo-
suerunt. Si quem vero (vt in eo discrimine accidere solet) semel ad summū fluctus
retulit, proinus alterius amplexibus implicatus, in profundum periturus abstra-
hebatur.

hebatur. Ita dum mixti atq; alius alij cohærentes inuicem opem exigunt, mutuò sibi exitium pepererunt, & quem salutis quis autorem petijt, infelicè fati comitem habuit. Neq; enim armorum pondere pressi, tutum natandi euentum assequi poterunt. Ita Vluo Danorum deceptor magis quam victor, aliena temeritate quod proprijs viribus nequibat obtinuit, certissimam hostium virtutem salubrius cunctatione pugnae quam impetu proculcando. Cuius facinoris infecuturâ metuens vltionem, quod sibi hinc classem obstare, inde regem imminere conspiceret, salutis obtinendæ consilium vt viribus difficile, ita arte promptissimum reperit: fugam nanq; diligentius animo circumspectans, cum vnicum eius diuerticulum in classis desertione restare animaduiceret, noctu maioribus nauigijs relictis, in proximam ripam vniuersum scaphis traiecit exercitum, sicq; clandestino secessu vsus potitû latebris agmen abducit. Diluculo Dani sociæ cladis vltionem avidius sitientes, dū in hostium nauigia ruunt, eadem propugnatores vacua repetiunt. Rex lacu lustrari iussu, merforū corpora vncis aut euerriculis capta, apud Asum contiguū anni oppidū supremis procurauit officijs: Olatum vero per Noruagiensem quosdā pecunia à se corruptos domestico bello opprimendū curauit. Ita egregij animi dux suorum auaritia lacescit, quos foris propugnatores habuit, domi percussores inuenit. Cuius frater Haraldus consimilem gentis perfidiam veritus, adito Byzantio suspectam patriæ fidem longinquo declinauit exilio. Igitur Kanutus sex præpollentiū regnorū possessor effectus, eximio sui fulgore etiam Romanū illustrauit imperiū. Enimuero eius principi Henrico, filiam Gunnildam nuptū tradidit, eundēq; paulò post Italica consternatione perculsum auxilio prosecutus, pristinae fortunæ pressa rebellium conspiratione restituit. Inde reuersus Haraldū natu maiorem Angliæ, Daniæ Kanutum, Noruagiæ Suenonem, quem ex Aluina sustulerat, absq; vlla maiestatis suæ diminutione præfecit. Nam et si tres prouincias totidem filiorum regi mini tradidit, nihilominus commune sibi trium imperium reseruauit, neq; summam penes alium consistere voluit. Prætereatenetis adhuc ducibus, in officiorum tutelam fortissimorum præsidia sociauit. Post hæc Hestriþha filiū Suenonem enixa, sobolis intercessu viro fratris gratiam conciliauit. Beneuolentiam enim quam Kanutus perfidis Vluonis meritis denegauit, consanguineæ sibi prolis respectui tribuendam putauit. Quinetiam sororem Anglorum satrapæ Godewino nuptijs iunxit, gentem genti animis atq; affinitate conferere cupiens. Ex qua Haraldum, Biornonem, Tostonemq; ortos memoria proditū habemus. At Cæsar ex Gunnilda filium æque fortuna ac vocabulo Magnum suscepit, à quo illustrium Teutonorum imagines, splendidaq; Germaniæ lumina successionis serie pullulasse produntur. Eo temporis Guthscalcus Sclauicus eximia indolis adolescens, commilitum regis stipendia meriturus accessit. Is Apribigneuo parte christiani cultus amantissimo, deficientemq; à religione Sclauiam nequicquam reuocare conante, præter nationis suæ morē percipiendæ literarū disciplinæ gratia, doctoribus traditus, vt eum à Saxonibus potiendæ Sclauicæ cupidis interemptum cognouit, effertum ingenium leni studio mitescere passus non est. Repente enim armis scholam mutauit, & ne alienigeni ingenij exercitatione patrios ritus pigrius prosequeretur, literarū cultū in tyrocinium verrit, omissoq; doctrinæ studio, strenui vindicis quā ignaui discipuli partes agere maluit, audacter quā industrie animo vti satius autumans. Itaq; naturæ magis quā præceptoris monitis obsecutus, parta tandē vltiōe, Kanuci cōmilitiū expetiuit. Ita adolescentis mens in ipso doctrinæ limine sauitiæ stimulis intercepta, studiose rationis clemētis ingenitū sanguini suo rigore expugnare non potuit. Eodē tempore apud Daniā sacrorū antistites alijs alij successisse traduntur. Nam Gerbrando substituitur Auaco, Otkynkarus iunior Ripen. pontifex creatur. Cæterū Kanutus tria præmemorata regna circuiēs, clientelā suā sex milliū numerū explentē, sexaginta nauigijs cultius apparatus, eorūq; quolibet centenos armatos capiente distinxit. Eandē ætate pro tuendo imperio excubantē, hyemæ cōubernijs discretā alere consuevit: mensibus stipendia nouabantur. A quo Vluo tēpore quo rerū autor nobiscū immortalitatē suā partiri voluit, annuo feriarū circuitu repetito, apud Roskildā cōuiuialiter accersitus, postquā industriā temulēna

In aquis uero quod saltem conferuntur, inter se solent effa comites.

vicerat, mensæ nuper militiæ cladem nocturnis laudum suarum cantibus celebra-
bat. A quo rex suorum sibi pericula palam exprobrari iudicans, vehementis iræ
procursum aduersum contumeliosum eius carmen destrinxit, indignum ratus eo
conuiuanti, cuius ductu se fortissimis propugnatoribus spoliatum cognouerat. Igi-
tur Vluo inter ipsa mensæ sacra ab astantibus interfici iussus, præcipitis linguæ iu-
sta supplicia pependit. Ita dum aliena fata parum subrie meminit, sua cecinit, sicca-
tosq; cupide calices proprii sanguinis liquore compleuit. Merito enim ex tam pe-
tulantia ingenio amaritudinem potius quam voluptatem percipere debuit, quod
gloriæ sibi loco arrogasset, ductu suo præcipuis regis viribus vltimam incessisse ia-
cturam. Quo peracto Kanutus violatæ necessitudinis iniuriam, ac sororis viduita-
tem, duarum provinciarum attributione pensauit, quas eadem postmodum sa-
cro sanctæ Trinitatis ædi, præcipua apud Roskildiam veneratione cultæ, decima-
rum nomine partiendas curauit. Iamq; frequens ad Kanutum miles defluxerat,
animis quam impensis onerosior. Plerisq; enim amplior virium quam morum gra-
uitas inerat, quiq; se splendidius bello gesserant, obscurius pacis decora intueban-
tur, adeo vt qui foris insignes extarent, domi ignobiles viderentur, vixq; eadem
& honesta & acria ingenia reperiebantur. Igitur complures ad vim & rixam vsq; in
aula perniciosi esse consueuerant. Quos cum rex natione, linguis, ingenijs quam
maxime dissidentes animaduertteret, quippe varijs ac perplexis inuicem affecti-
bus vrgebantur, nam petulantia alios, alios inuidia, quosdã etiam ira vexabat, quo-
minus seditiose se gererent, saluberrimum castrensis disciplinæ renorem, qua tan-
tæ varietatis discordiam rumperet, debitamq; militi maturitatem monstraret, ex-
actissimis edidit institutis. Itaq; circumspectissima eiusdem deliberatio Oponis Sia-
landici, cæteros prudentia atq; autoritate præstantis, monitis persuasa, ne externa
fortè domestico crimine turbarentur, socialis odij tempestatem repressit, legesq;
seuerissime cauendo seditiosum militi spiritum veluti fraterna quadam charitate
coërcuit. Atq; vt audacię comitatē adijceret, fortissimo militi speciosissimū moris
habitum ingenerauit, clientelā suam effreniū ac litigioforū conuictu tanquā eru-
bescenda aliqua sentina vacuefacere cupiens. Vt ergo improborū frequentiam à
curiæ valuis repelleret, statuit vt in capeßendo discubitu ordine quo quisq; mili-
tariis muneris aduocationē sortitus fuerat, vteretur, locoq; antecelleret, qui prior
obsequio foret. Adeo militiæ verustatem honore mensæ rependi pat duxerat, ne
promiscuis sedendi locis cōfusa meritorū series videretur. Eū vero qui cerna inita,
aliqua mora interpellante tardior superuenisset, inter confidentes excipi oportebat.
Qui si tam arcto se confessu iunxissent, vt ob nimiam eorum frequentiam qui su-
peruenerat sessum recipi nequiret, qui eius loco infederat exurgens proximū oc-
cupabat, eousq; inuicem se assurgendi officio venerantibus, donec laxato totius
confessionis ordine, legitimū recipiendo spaciū patuisset, mensaq; qui postremus
residebat abscederet. Si quis vero alieno discubitu vti per insolentiam perseuerasset,
qui eo spoliatus fuerat proxime circumsedentibus iniuriæ querelam detulit, his-
demq; testibus in concionem productis aduersus reū actione contendit, effecitq;
vt qui cedere iussus contumaciter superfedisset, contumeliose stipendijs amoue-
retur. Terramē regi tali culpa affectis necessitatem pœnæ remittendi fas erat. nec
aliter quam vt tot gradibus quis discubitu indignior fieret, quot vicibus sodalem
dignæ sedis negatione spreuisset. Ita enim legis temperamentū inter seueritatem
ac mansuetudinem medium, rigori clementiam sociauit, vt nec poenitentiam repel-
leret, nec impunitatē excessui daret. Quod si quatto se quis eodem reatus genere
maculasset, discretio à milite loco, mensæ alienus fiebat, cōmilitonū nemini catino
aut calice communicabat. Neq; enim ter veniam experto vltius ignoscendū pu-
tabat, quia sua iam noxa penam meruit, qui se ea toties affectis, adeo contumaciam
contemptu mulctari placuit. Valuit enim apud regem sprete militaris dignitatis
indignatio, cumq; qui parem venerari nesciret, parum superiori delaturū esse exi-
stimatū est. Eodem pœnæ genere in minutos quosq; animaduertebatur excessus:
vt, si quis alium conuicio infecurus fuisset, aut potione per contumeliā resperisset.
Cæterum rex maritimā sæpius quam terrestrem militiam agere consueuerat. Igi-
tur

*Signe prati-
cis supplicia.*

*Regis Kanuti
in milites pro-
teruos animad-
uersio.*

tur quoties equitatu opus erat, milites equis omnibus vacui pro afferuandis equis alternis vicibus excubabant. Qui vero adaquandi tempore ita sodalis equo usus fuisset, ut ipsum continue, nec modo suum, modo illius vicissim insidendo premeret, prædictum pœnæ modum expleuit. Tanto enim studio rex verecundiâ à suis feruari voluit, ut etiam paruulo impudentiæ excessu denique, castigationis remedio coercendos putaret. Qui vero tribus fasciulis in stabulū coniectis, equo suo communis pabuli spicam, alieno stipulam adnouisset, iuxta priorem formulâ militiæ, aut turpiter uti, aut deformiter excedere cogeatur. Ac ne quis socio flumen transequitanti, ita equo concurreret, ut ad ipsum turbulentior vnda deflueret, pari industria caurum. Ad eò scrupulosa cura paruula quoque societatis officia pensabantur. Ei vero qui stationi addictus, ita se somno onerasset, ut vestes aut arma dormienti detrahi possent, consimile vindictæ genus multæ nomine irrogabatur. Neque enim regio profuturus imperio putabatur, quem priuatus torpor publico excubiarum officio submouisset. Verum aduersus grauiora præfractior actio constituta fuerat. Si quis enim commilitonum suorum quempiam manu, ferro, vel fuste laisset, aut si quicquam violenter eius manibus extorsisset, comamue alieni capitis violasset, postremo si maiestati insidias struxisset, abundeque de facto testium adstructione constaret, tanquam capitalis criminis reus, clientela amotus, militari munere defungebatur. Is namque qui grauius ab eo affectus fuerat, in primis regem sella positus ius militi dicere postulabat, deinde reum ut in concionem veniret, tertio citatorum ordine prouocabat. Vnumquemque bini duntaxat commilitones explebant. A quibus si reus in quæstionem publicâ deducendus rem familiarem possideret, domi semel, bis in curia apud discubitus sui locum præfens absensue postulari solebat. At si fundo caretet, eo loci ubi in aula accubare consueuerat, ter sponcione prouocandus fuerat. Concione inita qui prouocauerant sincere se reum postulasse, nihilque in ea causæ dictione fauoris, aut offensæ respectui indulisse iurabant, simulque & citatorum, & testium partibus inseruiebant. Consequenter in reum principalis facti testimonium, à duobus denunciandum testabat, iuramento præfari iussis, nec actoris amore, nec rei odio quicquam se præter oculis aut auribus explorata dicturos. Nam in quæstione læsæ maiestatis propensior auditui fides haberi consueuerat. Cæterum testimonium in oculis reponebatur. Præterea obiecta defensionis præsidio repellere non licebat. Siquidem testium criminatio, neque alieno patrocinio, neque propria cuiusquam repullione subruui poterat. Tantum quippe auctoritati ipsorum pondus inerat, ut assertionis eorum fidem eleuare proxima sacrilego dementia putaretur. Ita reus aduersum testimonij fulmen, nec culpam nec innocentiam villo argumento tueri potuit. Sed neque ei si sponcione prouocatus fuisset stipulatione uti licuit. Rationem testium districta iudicum insequabatur autoritas, reum veluti euidenter noxium, nihilque iam pro se recusantem, honore, opibus, patria, atque omni demum militari functione damnantium. Hostibus eius honores atque impunitas adiudicabantur. Iuxta in præsentē absentemque sententiæ ferebantur. Sua nulli longinquitas præsidio esse poterat, quo minus & accusatio testibus, & damnatio sententijs instrueretur. Quarum utraqque plenè partes suas exhibente, reo defensionis amplecti præsidium non licebat. Tum demum rex cognitione suscepta, an ea cæteris pronuntiatio placuisset, interrogat. Ipse enim auditoris tantum partem exequens, militiæ iudicationis mandauit arbitrium, deforme ratus damnare viros, quos ipse fouisset. Quapropter in eos quorum egregia opera usus fuerat, asperre pronuntiare verius, quæstionem ad se delatâ, ad curiæ cognitionem relegauit, silentiūque moderationis suæ fidem, quam sententiâ seueritatis testem esse maluit. Cumque demum exaudita militum responsione, totius concionis suffragia iudicationi consentanea noscerentur, qui damnatus fuerat interrogari solebat, terreno an maritimo secessu fugam petere decreuisset. Ita rex proscriptione suos quam nece puniri maluit, delectumque fugæ, ne violentiam repræsentaret, indulxit. Quod si reus mari se credere delegisset, eo commilitonum frequentia prosequendus, dataque naue, remigijs, comæatu, vasculo egerendis aquis idoneo tandiu in littore operiendus fuerat, donec rem, si eis nauigatio gereretur, vel si velis, antennæ extra

*Sententiæ i. in
absentes quâ
præfentes laia.*

conspectum abiissent. Tum deniq; qui profugerat superiori ab omnibus sententia
 repetita, amarissimorum maledictorum verberibus laceratus, tristissimis totius
 militiæ suffragijs damnabatur. Qui si tempestate in litus relatus fuisset, continuo
 ut hostis habitus violatæ societatis pœnas pendebat, discrimenq; capitis eius fune-
 sto damnationis incurfu cupide à commilitonibus expetebatur. Ita non pericu-
 losa minus, quàm ignominiosa fontium euitatio fuit. At si militiæ munere defun-
 ctus terra perfugeremaluisse, ad nemus vsq; pari militum cura comitandus erat,
 cunctis tandiu in eius abitu expectantibus, quousq; procul ipsum abesse cogno-
 scerent. Actunc demum magno cum totius militiæ fragore ter valide edendus
 clamor, cunctaq; strepitu miscenda fuerant, ne fugiturus vilo ad eos errore refer- 15
 ri posset. Tunc demum districta etiam inexorabilis omnium seueritas cunctis so-
 lenni iure completis, ne de indemnato supplicium sumere videretur, supremam
 reo damnationem intendit, effecitq; , ut qui se à specioso militiæ conuictu abrupe-
 rat, rursus vagam vitam proscriptus exigeret. Ita militaris disciplinæ rei, iudicia-
 lis ignominia gravitate in abiectissimorum conditionem relegabantur. Adeo e-
 nim rex contumeliam fontium non sanguinem sitiebat, ut eos probroso castiga-
 tionis genere, quàm cruento punitiones putaret. Si quis autem ei postmodum com-
 militonum vno telo aut comite superior obuio pepercisset, ipsius se contumelia
 participem præbuit, cuius culpam vindicta prosequi formidauit. Tale noxijs quo- 20
 ties à curiæ moribus degeneratum fuerat, militiæ munere defungendi ius erat. A-
 deo quondam castrensis notæ dedecora iudiciali repellebantur vmbone. Quod
 si reus ab actore testimonio superari nequiret, sex secum commilitonibus in iusu-
 randum accitis, culpæ quæ obijciebatur alienum se fuisse monstrabat. At si com-
 militonum quis eum quem militiæ consortem nescisset iniuria per ignorantiam
 affecisset, ad conciliandam errori suo fidem, prædictum sodalium numerum in sa-
 cramenti societatem contrahere debuit. Caterum solenni iure conuictos, ac su-
 periori modo damnatos felicitas deficiebat, occupabat aduersitas: eo quidem cer-
 tius, quod trium regnorū pontifices aduersum talium transgressionū reos solenni
 execratione vfos esse constabat. Ita disciplinæ ius geminū amplexa columen, par- 30
 tim regio, partim religionis præsidio nitebatur, ut humanam sententiā diuino cre-
 deres iudicio comprobati. Cuius rigor discordias rupit, simultates finivit, seditio-
 nes extinxit, pacatioremq; regi militem reddidit. Postmodum vero seueritati eius si-
 ue ob inertiam, siue ob clementiam principum, pecuniariæ multæ temperamen-
 tum accessit. Quo tamen sola ligni percussio caruit, quod eo canes quis abigere
 soleat. Adeo maiorum verecundia summam iniectu probroso contumeliam re-
 ponebat. Contigit autem ut ipse rex sua primus lege caderet, iurisq; firmamentum
 quod catenus syncerum, atq; incolume steterat, parum subrius proprii militis oc-
 cisione laxaret. Cumq; se legibus quas ipse tulerat euidenter noxium animadu-
 teret, pœnitentiæ acerbitate correptus, vocata militum concione, regia sella de-
 scendit, inq; omni conspectu supplex humi demissus, milites commissi sceleris pœ- 40
 nas suo arbitrio exigere iussit, libenter se decretam ab eis pœnam suscepturum pro-
 mittens. Cumq; factum maiestatis nomine tueri posset, militari se animaduersioni
 substravit, humilitatemq; mansuetudinis suæ documentum, quàm vires elatio-
 nis indicium esse maluit. Illi concione lachrymantes egressi, deliberatione inita
 tristem de rege sententiam ferre ut minus honestum, ita parum utile peruiderunt,
 non ignari sine eo esse se vacuum spiritu corpus, prædam quibus ante imperassent
 futuros. postremo, vniuersum rei militaris statum eo pœnam subeunte conuelli,
 inq; vnius omnes proscriptione damnari, lapsum eius ruinam suam, damnatio-
 nem, commune omnium periculum fatebantur. Igitur in tam ardua re sententiæ
 dubij, creditoq; sibi iudicio æquo leuius austeriusue uti veriti, proprio regem arbi- 50
 trio decrevere multandum, existimantes plus nutui maiestatis, quàm priuatorum
 sententijs deferendum. Emendabile enim credidere delictum, quod impetu ma-
 gis quàm industria nosceretur admissum. Igitur ex eo iudicem statuunt, pœnamq;
 præstolanti impunitatis potentiam largiuntur. Et pulchre quidem factam sibi iu-
 dicandi potestatem ipsius arbitrio reddiderunt, ne difficillimum negotium teme-
 re iacta

re laeta pronuntiatione finirent, vel commilitonis ultionū placide, vel regis supplicium crudeliter expetentes. Ita salus regis penē suo scelere euerſa, temporis difficultati donata eſt. Ad hæc ſatis graues eum delicti pœnas dediffe arbitrabantur, qui ſe in tanto fortunæ faſtigio, tam ſuppliciter abijcere ſuſtinuiſſet. Tum demum venerabiliter exceptum, atq; ex ancipiti reo ſecuri iudicis partibus inferui-
 reiuſſum, ſellæ reſtituerunt. Rex culpam ære redimi debere conſtituit. Cumq; aliàs homicidiorum crimen quadragenis nummi talentis expiari ſoleret, ipſe ſibi trecenta ac ſexaginta multæ nomine numeranda deſcripſit. Huic ſummæ nouem talenta auri doni nomine adiecit, eandemq; multæ ſpeciem conſimilis cul-
 10 pæ reis, lege pereuniter irrogauit. Totius vero pecuniæ partem regi primam, alteram militibus, tertiam interfecto ſanguine coniunctis adiudicauit. Cumq; ipſe in præſentiarum tam regis quàm rei partes exequi debuſſet, aſcriptam ſibi portionem ſactorum præſidibus egenisq; diuiſit, deum perinde ac communem omnium principem pio munere propitiandum exiſtimans. Egit humanum iudicem, reum liberalem, veniæ genus abſolutionis ſpem, debito emendationis ordine complectendo. Cæterum eo viuente militaris mox æquē violatore atq; expiatore caruit. Igitur dum ſic ſeditioſis occurritur, mens militum à litigijs aberat. In ex-
 20 quenda enim ultione non ſanguinis, non neceſſitudinis vinculo parcebatur, quo minus damnationis partes legitimo rigore procederent. Nunc vero ſolutis hæberatisq; priſtinis militiæ neruis, grauiora inter commilitones quam exteros dedecora pariuntur, cum & omnis aduerſum improbos actio ſileat, & qui culpæ punitor eſſe debuerat, patronus exiſtat, nec ſit qui diſſolutos militiæ mores prætra-
 ctius rigidiusq; conſtringat. Hanc itaq; militaris diſciplinæ conſuetudinē diuturna uſurpatione firmatā, noſtri temporis principes abrogare minime erubeſcendum duxerunt. Vbi enim domeſtica quies ſeditionum fluctibus agitur, priſcæ conſuetudinis forma conuellitur. Quippe aduerſum eſſenes, concitatiq; inge-
 nij tyrones, ſeueritate potius quam nimio fauore, ac profuſa indulgentia viden-
 30 dum eſt. In quem modum Kanuti induſtria pro adminiſtrandis militaris diſciplinæ negocijs, ſincere ac valenter excubiſſe cognoſcitur. Præterea militi regem, vel regi militem, non niſi pridie Calend. Ianuarias abdicandi ſas erat. Eiſdem quoq; poſtmodum obſeruantia grauitas ab aula regum, in aliquanto obſcurioris familiæ conuiſtum prorepiſit, diuq; ſuperioris diſciplinæ etiam apud ſupparis conditionis viros ſimitatio valuit. Interea Suenonē tutelæ tunc Noruagiæ vacan-
 tem caſus abſumpſit, moxq; ad partem prouincialis miniſterij ſumma conceſſit. Vt autem Kanutus à Richardo, quod ſororis ſux repudium egifſet, atq; aduerſus uxorem ſeuerius æquo maritali ſupercillo uſus fuiſſet, tanquam à coniugalia ſa-
 cra contumelioſe tractante pœnas ſumprurus, ac tori genialis iniuriam repulſu-
 rus, in Normaniam magnæ claſſe traiecit. Vbi cum paulò poſt triſte quoq; de
 40 Haraldi fato nuncium accepiſſet, propior publicæ expeditioni quàm priuato af-
 ſectui, agmen eadem qua prius celeritate promouit, neq; animo aut officio quo minus cepto inſiſteret, remiſſior fuit: ſed neque oculos ad ſingularem luctum à generalis militiæ contemplatione deſlexit, adeò rerum ac temporis ſtatum inter fortem patrem ac ſtrenuum ducem egregia animi moderatione diuiſit, nec minus in toleranda filij morte, quàm in hoſtium appetenda perſpicui roboris ſpectaculum præbuit. Cuius impetum Richardus Siciliam petens, fuga præcur-
 rere maturauit. Interea Kanutus ob grauis militiæ labores aduerſa valetudine preſſus, cum ſe corporis firmitate defectum, ac mox ſpiritu cariturum animadu-
 uerteret, conuocatos proceres, non niſi bello conſecto, domos reuerti iuſſit, haud
 50 dubie victoria potituros, ſi ſinebri eiſ lecto humeros in acie ſubieciſſent, atque
 inter primos præliantium globos ducis nomine corpus ſuum exanime pertuliſ-
 ſent, idq; fugato hoſte quo clarius cinerum ſuorum monumentum extaret, apud Rothomagum promiſſa indigenis libertate, ſepulturæ mandarent, facile uſuros
 conditione Gallos, ſi ſilico hoſtem finibus ſuis exceſſurum cognoſcerent, paru-
 oq; impendio grandi patriam metu liberate quiuiſſent. O immenſam perituri
 regis induſtriam, quæ ſuis in ultimas rerum anguſtias deuolutis, diſciplina quàm

spiritu viuidior affuit. Enimvero superstitum salus decedentis ingenio stetit. Nam corpus eius funebri lecto à militibus in acie perlatum, ad Danorum usque victoriam veluti viua adhortatione profecit, ut non minus extincti, quam superstitis fortunæ pondus inesse crederes. Cui mox sepulturam discessuros se pacti à Rothomagensibus experierunt. Rapuere conditionem hostes, cineribusque eius in vrbesua acquiescendi locum dederunt. Ita milites suscepti monitus ratione, pugnam, pacem, sepulturam atque exequias profecuti, fato sanctum humeris suis regem in acie pertulerunt, victoresque funerato eo sumptis tantum comœtibz, ad propria reditum habuerunt. Hunc Kanutus exitum habuit, quo nemo nostrorum regum, tamen si plura alij victorijs illustrauerint, splendidior fuit. Adeo enim operum eius magnitudinem propitiæ famæ fides auxerat, ut quos rerum gestarum gloriæ pates habuerat, amplitudine claritatis excellat. Cumque aliorum splendorem ignorantia obscuritas, ac vetustatis rubigo perederit, huius decus longa famæ usurpatione subnixum, perpetuis memoriæ fructibus reuirescit. Siquidem sanctitate ac fortitudine instructissimus, non minus religionem, quam regnum proferre curæ habuit. Quippe cum bellicis late titulis inclaruisset, placidiore studio usus, ex fisco suo compluribus in locis priuatorum clericorum conuictu instituto, cellularum frequentiam nouis conuenticulis auxit, sacrorumque venerationem, quam maximam semper exhibuerat, regiarum opum impendio stipendijs multiplicauit: monachalem quoque ordinem vberiore reliquit, ne ferociæ propior quam pietatis officijs videretur, æquam sibi vtriusque laudem adijcere cupiens. Cuius studij industria ad tantum claritatis lumen accessit, ut cum fortissimorum regum bellica virtus antiquitate exoleuerit, eius famam gloriæ quæstu opulentissimam tenacissima posteritatis agnitio comprehenderit. Interea Sueno Estrithæ filius expectato apud Angliam Kanuto, quo plenius incolis ausum defectionis excuteret, militiam præsidijs sparsit, ne libera monumentorum occupatione suspectas Anglorum vires armaret. Ut autem Noruagienfibus mortis Kanuti nuncius adfuit, continuo pudore externi obsequij Danicum detrectantes imperium, ad Olavi filium Magnum, cui bonitas sua cognomini erat, deficiunt, eique regnum imponunt. Quippe spectata patris sanctitas popularium ei fauorem conciliauerat. Neque enim parenti gratiam impendisse contenti, in filium quoque fauorem extenderant. Interea Kanutus haud leuius Noruagiæ perfidiæ quam paterni fati rumore perculsus, vereri cepit, ne si finitimorum bello intenderet, ex dilatione rerum Anglia per absentiam careret, ideoque minoris regni defectionem tolerare, quam maiori consimilis ausus locum tribuere, consultius duxit, leuiori malo solam grauioris formidinem præponderare iudicans. Itaque dissimulata iniuriarum offensâ conditione defectorem aggreditur, iurciurando pactus, eius qui prior decederet, superstiti regnum esse cessurum, ne priscam regnandi consuetudinem noua regnorum partitiō laceraret, rerumque quondam iunctarum diuiduam efficeret summam. Adeo enim Daniam Noruagiæque vnius esse regiminis affectabat, ut alteram alteri subijci quam vtramque separatim regnum gerere præoptaret, patriæque exteros imperitare, quam patriam sine exteris imperium gerere inallet. Quæ nimirum conditio eo stoliditati propior, quo fortunæ subiectior, alterutri aut splendidum imperium, aut sordidam paritura fuerat seruitutem. In hanc pacti fidem vtrique pars sacramento conuenit. Deinde Angliam profectus cum cuncta Suenonis industria pace plenissima comperisset, Eduardum fratrem quem eiusdem nominis pater ex Intmæ matrimonio sustulit, in regni societatem adsciscit, non quod fraterno illum affectu coleret, sed ut eius ambitionem munificentia ac liberalitate præcurreret, regnique parte potitum, totum cupere prohiberet. Itaque non tam veneratione charum quam popularium ambitione, paternique generis autoritate suspectum, consortem imperij facit. Verum Eduardo humilior origine animus fuit, siquidem obtusi admodum cordis obscuriorem indolis experientiam præbuit. Kanutus cum biennio regnasset defungitur. Cuius Sueno propinquitate filius, relictis apud Angliam præsidijs, Daniam nauigatione contendit, retinendæ insulæ spem non solum in Godovini filijs,

*Patris probi-
tas filio popu-
larem fisco-
re conciliat.*

filijs, quibus sanguine admodum coniunctus fuerat, reponens, sed etiam ex ipsa
 consortis sui stoliditate desidiaq; præsumens. Quod audiens Magnus, Daniam
 perinde ac sibi mutæ pactionis lege debitam, ipsiusq; Kanuti testamento lega-
 ram, æquis popularium animis occupat, Suenoniq; cognationis rationem edenti,
 pristinam fœderis conditionem opponit. Nec dubitavit alienissimum sibi, sangui-
 ni suo regnum legati titulo postulare. Sed & Dani pactioni cui se sacramento obliga-
 uerant ratione permoti, constantius religionis quàm familiaritatis fidem præstan-
 dam putabant, ideoq; facta competitorum estimatione, alienum domestico præ-
 tulerunt, curiosius fœderis pignus quàm debitam regno profapiam intuentes, fi-
 deiq; suæ quam patriæ respectui propiores. Igitur alienigenæ partes religioso fa-
 uore complexi, præteritam Kanuti familiam regum suorum sanguinem repulsæ
 deformitate confundere, quàm iurifurandi vinculum perumpere maluerunt,
 suffragiorum iura non adulationis, sed fidei intuitu ponderantes, seq; plus religio-
 ni quàm regno debere confessi. Ad eò promissionem suam sequestram pericuri fie-
 ri noluerunt. Quanti igitur roboris fuisse tunc inter ciues iustitiam credimus,
 cum inter diuersæ nationis viros tantum virium possedisse cernamus? Et utinam
 adultæ iam religioni ea apud nostros vis, autoritasq; constaret, quam inter anti-
 quos tenera atq; eneruis habuerat. Contra Sueno subiectam stoliditati conditio-
 nem reputans, temerarium consobrini pactum nequicquam rescindere cupie-
 bat, perquam stultum argumentando, quibus antè imperitassent obsequi, inq;
 vnus iuramenti imprudentia communem deponere libertatem, atq; ex fulgenti
 imperio repente in humilissimam concedere seruitutem. Sed religiosa popularium
 sententia superabat, quorum arbitrio pactioni non sanguinis habitus æstimabatur.
 Verum ut Magni votis Danica fides respondit, ita Suenonis crudelitatem Angli-
 ca perfidia circumuentam oppressit. Nam post eius ab Anglia profectionem, Go-
 douini filius Haraldus spe improba totius Angliæ regnum complexus, participa-
 to cum incolis consilio, Danicum ut erat per præsidia distributus exercitum com-
 pluribus separatim vicis vno eodemq; tempore magnifico conuiuiorum appa-
 ratu per obsequij simulationem excipi iussit, meroq; ac somno sopitum noctu per
 insidias trucidandum curauit. Ea nox paruulo temporis momento vetustam Da-
 norum dominationem, diuq; maiorum virtute elaboratum finiuit imperium.
 Sed neque id postera nostris fortuna restituit. Ita Anglia dominandi ius ignauia
 perditum scelere recuperauit. Igitur Haraldus Danicæ oppressionis, simulq; do-
 mesticæ libertatis autor, Eduardo summam, facta non animi eius, sed sanguinis
 æstimatione, permittit, quatenus ille nominis, ipse rerum vlsurpatione regnaret,
 & quò nobilitate peruenire non posset, potentia vallatus assurgeret. Eduardus ve-
 ro sola generis autoritate, non prudentiæ ratione munitus, vano maiestatis obten-
 tu prauorum ingenia, maiorumq; petulantiam nutrebat, titulo rex patriæ, con-
 ditione miserabilis, procerum verna, contentus quod alij fructum, ipse vmbra
 tantum ac speciem occupasset. Ita Anglorum inter se summam, nomen atq; po-
 tentiam diuiserunt, tituliq; ius ac rerum dominium veluti diuersis ab inuicem
 gradibus differebant. Sed nec Haraldus alienum specie regnum gessisse conten-
 tus, propriam claritatis imaginem affectabat. Igitur Eduardo ipsum quoq; nuncu-
 pationis decus inuidit, omniaq; regni insignia in se ipsum transferre conatus, cu-
 piditati aditum scelere petiuit, occisoq; rege, tituli qui solus sibi deesse videbatur,
 gloriam occupauit. Interea Sueno tancti rara fautorum ope subnixus, belli cum
 Magno fortunam experiri decreuit, cumq; paucis & incompotis aduersus mul-
 titudinem manum conferere cunctatus non est. Igitur in Iutia prius maritima, de-
 inde equestri pugna sinistris congressus auspicijs, vtrq; victus concessit in Fio-
 niam, nec armis maior quàm agmine fuit. Cumq; se omni auxilio desertum, nec
 hostium tantum, sed etiam suorum contemptu persusum videret, Sialandiam,
 Scaniamq; prætergressus, Suetiam maternæ necessitudinis fiducia petere cogita-
 bat. Quem Magno terra mariq; pertinacius insequente, in Iutiam se repente Scla-
 uicus effudit exercitus. Quorum irruptio dubium victori effecit, fugacem ne ho-
 stem pellere, an imminentem excipere debuisset. Quidam enim gentis illius no-

*Anglia quo-
modo ius do-
minandi per-
diderit & po-
tens recuperat-
uerit.*

bilissimus, duodecim filijs maritimis prædonibus apud Daniam spoliatus, Iutorū fines ferro orbitatem viturus inuasit. Quamobrem Magnus persequantissimis popularium precibus committendi prælij autorem agere postulatus, omisso æmulo a domestico hoste in externum arma conuertit, & quasi privatæ affectionis oblitus publicam induit, ne suas quā regni partes curiosius egisse videretur. Nec dubitavit alienigeni sanguinis dux summa adhuc fluctuante in seipsum dubiæ potestatis transferre periculum. Nocte vero quam belli dies insecutus est, quietem eius certæ prædictionis species adumbravit. Quippe somnum capienti imago cuiusdam obuerlata prædixit, hoste cum superiore futurum, inq; aquilæ nece victoriæ fidem auspiciq; sumpturum. Expergefactus rex visionis ordinem die postera magna cum omnium admiratione vulgavit. Sed & somno omen consentaneum fuit. Progresso namq; exercitu aquilam quæ in quiete demonstrata fuerat, cominus confidere contpectam, perniti equo aduolans hasta petiuit, fugamq; alitis veloci iaculo præcucurrit. Itaq; nouitate rei ad spem victoriæ spectatores erexit. Arripuit igitur omen exercitus, atq; fortuito aquilæ occasu certissimam hostium ruinam interpretatus est. Cuncti quippe euentum somnio congruisse cernentes, perinde atque securi rerum in fortunam suam acceptæ rei prælagium referunt, & quasi indubitaram vincendi sortem, pari mentium alacritate præsumunt, quos cō audaciæ ipsa auspicii religio prouehabat, ut iam sibi victoriam ante oculos præponentes, absque respectu periculorum certarim in prælium profilirent. 20 Quibus primā pugnandi occasionem corripientibus, eodemq; euentu quo omne dimicantibus, cæduntur funditus Sclauī, victor Magnus felici pugna popularibus percharus euasit, eorumq; propensiore subsidio roboratus, ad prosequendum regni æmulum redit, eo quidem instantius, quod rerum successus quo plus sibi gratiæ peperit, hoc magis Suenonis fauorem absumpsit, auersoq; vulgi animo magnopere residuum eius debilitauit auxilium, nec solum contrahendarum virium spem sustulit, sed etiam contractas excussit. Quinetiam Guthscalcus Sclauicus inter cæteros qui infelicis eius militiæ stipendia descruerant, diu se sub alienis auspicijs rem infelicitate gessisse considerans, cum domino nihil spei relictum animaduertens, militem exuens defectorem agere non erubuit, suamq; experiti 30 fortunam quam alienam sequi tutius duxit, ut cum regem meliora speraturum diffideret, paternæ saltem neci ultionem non negaret. Consilio respondit euentus, siquidem gestis varie bellis Sclauiam suæ ditionis effecit, utq; externis rebus infractus, ita domesticis inuictus apparuit. Nec quæsitæ dominationis felicitate cōtentus, Saxoniam postmodum parentis necem ultus obtruiuit, patris gloriæ regnū, aut diuitias reputans, si non ultionem opibus adiecisset. Adeo autem Magnus ob vindictam finium suis charus haberi ceptus est, ut omnium consensu boni cognomine censeretur, quodque aliorum moribus tribui assoler, fortunæ laudibus impetraret. Sueno vero desperatis iam rebus in Scaniam, ut diximus, profectus, Suetiam (nam paternum inde genus traxerat) reuifere proponebat. Quem Magnus 40 concitato animi impetu subsecutus, cum oppidum Alexthathiam præteriret, deturbato per occursum leporis equo, trunco cuius præcuti fortē stipites eminebant adactus extinguitur: corpus eius Noruagiam relatum Throndemi in regionum monumentorum arca sepulturam possedit. Ita Suenoni angustissimis fortunæ casibus implicato, omniq; mortalium ope defecto, præsidium supernæ pietatis affulsit, regnumq; quo illum fortunæ iniquitas spoliavit, eiusdem beneficium reddidit.

185

HISTORIÆ DANICÆ LIB. XI.
SAXONIS GRAMMATICI
 HISTORIÆ DANORVM LIBER
 VNDECIMVS.

OST hęc Danię status varijs rerũ casibus fluctuatus est. Quippe Sueo summam successu magis quàm viribus capit. Sed neq; ad restituendam Danici nominis fortunam quicquam eius susceptione profecit. Nam adeò nec fauore felix, nec imperio efficax fuit, vt subiectorum animos veteris offensę acerbiterem redolentes, ad sincerum sui cultum adduceret, aut ira abstractos ad placidiorem mentis habitum inclinaret. Tanta siquidem mole in Danorum præcordijs prioris odij reliquię confederunt, vt priuatos motus reipublicę vsibus anteferrent, honoremq; patrię sua deperire socordia, quam suscepti ducis auspicijs restitui præoptarent. Neq; enim facile propagata odiorum sementis stirpitis interit, quippe vt gratiæ in odium deflexus facilis, ita odij ad gratiam difficilis esse transitus consuevit, raroq; animus quem semel grauius salidiuit, sinceræ fidei stipendijs excolit, aut cum quo vehementes primum inimicitias gessit, affectuose postmodum in gratiam redit. Cuius impotentia vis à
 20 simultatis ardore profecta, arcanisq; æmulationis flammis alita, non solum gerendarum præclare rerum spem sustulit, sed etiam magnifice gestarum gloriam corripit. Verum ea res, vt nouæ maiestatis conceptum, ita prioris fideliter cultæ indicium edidit, simulq; recentis iniurię crimen & pristina fidei perfectionem exhibuit. Principio regni Suenonis Roskildensium sacrorum antistes Anachus moritur. Sufficitur Wilhelmus, quo Kauntus maior & scriba & sacerdote vsus fuerat, genere quidem Anglus, sed omnium virtutum partibus ac numeris abunde instructus, idemq; pontificalium sacrorum apprime peritus. Ad cuius vsq; tem-
 30 pota Scanix genti religionis priuilegio Roskildensis præsidebat autoritas. Ab eo viro diuinum esse sacerdotium cepit. Cuius Scania veluti alteram partem ad-
 30 pta, protinus inter coniuncta admodum oppida nouam muneris potentiam partita est. Nam Lundia Dalbiaq; protinus susceptum inter se sacrorum diuise te-
 40 primatum, geminaq; eiusdem dignitatis vsurpatione certarunt. Nam alteri Henricus, Eginus alteri sacerdos accessit. Verum Henrico ob immoderatum potionis
 40 vsus absumpto, pontificatus eius vniuersum ius, omniaq; honoris insignia ad Eginum Lundensium præfulem concesserunt, ac veluti in vnum corpus vtraq; sacerdotij summa confluxit, quanquam merito in ebriosis antistitis fato sobrius ciuium honos expirare non debuit. Sed in gregis perniciem fordida pastoris intemperantia redundauit, innoxiaq; ciuitas poti pontificis temulentiam deponendi sacerdotij causam habuit. Ita alterum inimica bibendi cupiditas abstulit, alterum sa-
 40 litatis continentia disciplina prouexit. Indignum populari nedum pontifice excessum, cuius plenam ignominia sortem omnis xui derisus pleno cauillationis ludibrio prosequitur. Ita bibulus præful candorem sacerdotij turpissimis gulæ maculis obsoletum, quem viuendo corruerat, moriendo consumpsit, humaniq; calicis cupido haustu diuini vsus amittere meruit. Cumq; ordini gloriam deberet, notam intulit, pro virtutis conciliatore probri autor effectus. Nec immerito, qui alijs continentia & frugalitatis specimen exhibere debuerat, tam indecenti fato violata sobrietatis pœnas pendebat. Huius memoria Danicis annalibus non parua est verecundia, quoniam perdidicula morte consumptus, priuatum opprobrium publico rubore perfudit. Hoc loci splendida Haraldis memoria tempestiuam sui
 50 exhibet mentionem. Qui quum fratre cassus, salutem suã intra patriam tueri non posset, fugam Byzantio credidit. A cuius rege homicidij crimine damnatus, domesticæ draconi lacerandus obiectari præcipitur. Nihil enim eius morsu ad necandos reos valentius ducebatur. Cui in carcerem eunti ingenuæ fidei seruus ultro sese damnationis comitem obtulit. Exiit vernam vt focium ageret, mortemq; excipere quàm domino deesse maluit. Vtrunq; is qui custodia præerat curiosus

Præful bibulus.

Haraldus frater sancti Olani ad bestiam damnatur.

observatum, per os antri inermem excussumq; demisit. Itaq; nudato ministro, Haraldum verecundiae gratia lintheo tantum discinctum excepit. A quo clam armilla donatus, pisciculis pavimentum instravit, ut haberet draco in quo primae famis procursum effunderet, reorumq; carceralibus tenebris obfusi oculi vel parvula perspiciendi copiam ipso squamarum nitore capefferent. Tunc Haraldus lecta cadaverum ossa angustius telae confertioris implicuit, hisdemq; in vnum globum coactis veluti clavam effecit. Cumq; allapsus draco in obiectam perquam auide praedam irrueret, dorsum eius veloci saltu conscendens, cultellum tonsorium, quem secum forte lectum attulerat, umbilico qui solus ferro patebat, immergit. Sectionem enim rigidissimis squamis oblitus serpens cetera corporis parte spernebat. 10
 Hunc cultellum Waldemar rex res gestas cognoscendi ac referendi cupidissimus, rubigine exesum, vixq; secandi sufficientem ministerio, familiaribus saepe monstrabat. Sed neq; Haraldus ob sessionis eminentiam ingenti bellum ore corripitur, dentium acumine noceri, aut caudae voluminibus elidi poterat. Minister vero compacto gestamine usus, conerberatum bellum caput ad sanguinem & necem usq; crebris ictum ponderibus contundebat. Quo cognito rex ultione in animi rationem vestra fortitudini supplicium remisit, salutemq; animositati tribuendam putavit. Nec poenam remisisse contentus, addidit charitatem. Nauigio enim stipendioq; donatus abire permisit. Cumq; crimini supplicium deberet, fortitudini pepercit, virtutemq; colere quam culpam punire maluit. Reversus Haraldus 20
 Noruagiam occupat, eaq; potius, arma in Daniam transfert. Igitur Sueno contractis liris cupidius quam consideratius apud Dyursam fluvium totam Noruagienstem manum aggressus, ut classe, ita bello quoq; inferior fuit, copiarum numero respondente fortuna. Siquidem tam infelicitate quam temere dimicavit. Maxima litoris pars ferri metu flumen insiluit, praereptoq; hostis officio, suam quam aliena consumi turius duxit. Itaq; quod ab hoste timebat, sibi ipsa conceiuit, inq; gemino fati delectu vnda, quam armis perire maluit. Igitur dum alterum mortis genus timide declinavit, alterum cupide comprehendit, dumq; adversarium refugit, hostilem in se ipsa crudelitatem exercuit, tanquam spiritum placidius aquis quam aeri redditura, ac violentiore exitum ferro, quam fluctibus expertura: ita nescias 30
 viriliter mortem, an effeminate petiverint, incertumq; utrum fati cupidis ignavia, an virtus inceserit, quoniam tam vehemens animi estus fortes ne an timidi spiritus sui raptores extiterint, ambiguae estimationis esse fecit. Brevis post dux victi agminis Sueno Scaniam, Sialandiamq;, ac praeterea quarundam insularum viribus recreatus, Viszan fluvium classe corripit, eademq; superuenienti Haraldo obviam in altum procedit. Cumq; Dani paucitatem suam hostilis frequentiae comparatione pensassent, raritati consertione succurrere dum rati, digesta in ordinem navigia tenaculis sociare coeperunt, quatenus continenti nexu cohaerens classis expeditius opem invicem ferendae iter sterneret, cunctisq; hac necessitate duratis, tam fugae quam victoriae indissolubilis communio foret, nec cuiquam tanta collegij firmitate dilabendi fas esset: adeo 40
 imbecillitatem necessitate roborandam duxerunt. Hic nobis Aslace Skyalmonis Candidi remex ob imensam bellicae virtutis gloriam literarum praconiis inculcandus occurrit. Danis siquidem adversum Noruagienstem matitimo certamine decernentibus, non contentus clarissimam pugnam intra proprium edidisse navigium, omnibus corporis tui munimentis praeter sentum abiectis, confertissimam hostium ratem insiluit, quercuq; quam in gubernaculi prius colligamentum excideras, viribus fretus hostium corpora conerberasti, eiusq; crebris & vegetis ictibus quicquid obuium fuerat obtinisti, ingentiq; verberum fragore stupentes praehantium animos a propriis periculis ad tuae virtutis spectaculum deflectisti. Quin etiam fortissimos utriusq; agminis bellatores, operis tui admiratione suscepti certaminis immemores reddi 50
 disti, pugnaq; ac periculorum oblitis avidius te intuendi, quam seipsos tuendi studium incussisti, ita ut promptissimi quiq; neglecto discriminis sui negotio, plus te visio stuporis, quam ex dubia salute formidinis caperent. Itaq; fortius fuisse, quam ceteri ferro, rem gessisti, cunctaq; intolerabili modo comminuens, hinc Danicis, inde Noruagicis oculis incredibilem nisi spectareris operam edidisti. Adeo autem sociorum

eorum paucitatem hostium multitudini coequasti, ut disparem viribus pugnam
 in noctē usque par bellī successus extraheret, numeroque dissimiles copias fortuna
 per similes reddidisti. Postremo quum omnem navis remigem partim fuste, par-
 tim fluētibus obruisses, cōpluribus sed leuibus plagis perstrictus, ex tot hostibus
 admirabilem solus victoriam retulisti. Quæ res veri fidem excederet, si non Ab-
 solon autor suis eam reatibus tradidisset. Verum Danis nullam virium accessio-
 nem circumspectantibus, Noruagienſibus insperatus domestici ducis aduentus
 affulſit. Quo viſo Scanienſes contuſis debilitatisque animis noctu, ne res strepitu
 proderetur, classis societatem ſoluere, recisique vinculis, ac perrupta nexuū con-
 10 fortione, à cætero agmine intempeſta ſe nocte ſubducunt. Deinde tacitis remo-
 rum ictibus fugā adepti, furtiuo diſceſſu fluminis diuerticula quibus exceſſerant,
 repetebant, ibique relictis nauibus paſſim per aua profugere, meritò omnis Dani-
 cę ætatis cōiugio lacerandi. Cuius fugę deformitas autoribus quāmaxime erube-
 ſcēda, ad poſteros quoque probroſa deſcendit. Luce reddita Sueno fugitiuæ admo-
 dū classis pudore percuſus, pertinaciſſima reſiſtendi virtute fortunā ſuam armis,
 quam fugę credere maluit. Igitur quanquam & classis, & militum numero infe-
 riorē ſe cerneret, exiguas bello reliquias applicat, virtute ſua ſociale probum ab-
 luere cupiens, bellaque animorū quā numeri robore fortius geri iudicans. Sed pe-
 ſtiferum temere inſidi certaminis exitum expertus eſt, quippe numero victoria pa-
 20 ruit. Skyalmo Candidus, cuius nutu ſuo tempore totius Sialandię vires regeban-
 tur, grauiter aſtriſtus, immenſaque hoſtium multitudine concluſus, capitur, non
 quod timide præliatus, ſed quia labente ſanguine viribus prorsus vacuus extitit,
 tantumque eius apud victores amplitudini donatum eſt, vt aliās captiuis parcere
 inſoliti, ſaluti ipſius cuſtodię præſidium adhiberent. Quippe tam conſpicuæ di-
 gnitatis vitum ferro aggredi paſſi non ſunt. Neque enim præſens illi fortuna præte-
 ritę venerationem adinere valuit. Sed hanc cuſtodię vim apud Caprinum lacū
 profunda nocte decepit. Cæterum Haraldus non contentus Danorū vires dua-
 bus exauſiſſe victorijs, iſſdem hoſtili ſtudio frequentius imminēbat. Cuius quū
 Sueno inſtanter motibus vrgeretur, læſſitæ patrię deſenſionem maiore fiducia,
 30 quā fortuna parabat. Tercio tamen bina prius clade aſſiſtus, fortunam ſuam
 publicis armis committere verebatur, qui iam rem Danicam duarum pugnarum
 temerarijs ingreſſibus à ſe contraſtā videbat. Interea minores Godouini filij re-
 gni æmulatione maiorem per oſi, voluntario ſecceſſu inuiſam eius dominationem
 vitarunt, vltroque exilij tenebras ferre, quā fraternæ intra patriam fortunę ſplen-
 dorem conſpicere maluerunt. Ad vltimum Haraldū Noruagię regem obſequij
 promiſſione conueniunt, ſuā patrięque ſubiectionē polliciti, ſi ſumma per eum po-
 tiri quuiſſent. Rapuit oblationē exulum auida dominationis ambitio, Anglięque
 lictoribus Noruagica classis aduehitur. Eodē fortē tempore Normanorū dux pari
 impetu diuerſum in ſulæ latus aggreditur. Cuius rex Haraldus inter geminas ho-
 40 ſtium partes anceps quam priorem exciperet, aliquandiu liberū vtrique procurſum
 reliquit. Quam ipſius cunctationē Noruagienſes timori conſentaneā rati, negle-
 ctis corporum munimentis, perinde ac ſecuri periculorum validius prædæ incu-
 buerunt. Sed dum incautius ruunt ſparſi palantesque, ab Anglis nullo negotio tru-
 cidati ſunt. Ea res victoribus maxima quæque audendi fiduciam miniſtrauit. Sed
 mox temere credente audacia Normanos adorti, inſelici pugna recentis victorię
 titulum perdiderunt. Neque vllum victi regis veſtigium extitit, niſi poſtmodum
 ab agreſtibus obſcuro ſolitudoſiſ loco repertus proderetur. Cuius filij duo confe-
 ſſim in Daniam cum ſore migrarunt. Quos Sueno paterni eorum moſtri obli-
 tus, conſanguineę pietatis more excepit, puellamque Rutenorum regi Waldema-
 50 ro, qui & ipſe ſarizlauns à ſuis eſt appellatus, nuptum dedit. Eidem poſtmodum
 noſtri temporis dux vt ſanguinis, ita & nominis hæres ex filia nepos obuēnit. Itaque
 hinc Britannicus, inde Eous ſanguis in ſalutārē noſtri principis ortum conſtuens,
 communem iturpem duarū gentium ornamentum effecit. Exinſto Haraldō, cui
 ſcelera mali cognomen adiecerant, Suenonis regnum quod antē admodum clau-
 dicauerat, perinde atque acerrimo hoſte vacuum, proſperioris fortunę gradibus in

Maiorem ma-
 iorſa poſte-
 ri, ſolent eſſe
 probroſa

Haraldus ad
 aduſſa ſacra-
 menta multum co-
 gnominatus.

cedebat, oppressumq; Daniæ gubernaculum plena prosperitatis vela soluebant. Hic quum liberalitate illustris, beneficentia celebrer, cunctisq; humanitatis partibus perfectissimus haberetur, etiam sacrarum ædium condendarum, ornandarumq; curam intentissime edidit, rudemq; adhuc sacrorum patriam ad cultiorem religionis usum perduxit. Verum hunc morum candorem sola libidinis intemperantia maculabat. Complurium namq; illustrium puellarum castitate delibata, ut nullum ex matrimonio, ita complures ex pellicibus filios sustulit: è quibus fuere cum Gormone Haraldus, cum Suenone Omundus. His accessere Vbbo & Olanus, Nicolaus, Biorno, atq; Benedictus, paterno quam maxime, materno minimum sanguini respondentes. Confimilis copulæ obscuritas Kanutum & Ericum 10 maxima patriæ ornamenta progeniuit. Sed & filia Siritha quæ postmodum Guthsthalco Sclauico coniunx accessit, in sequentibus referenda, pellice pariter orta proditur. Tandem rex animum suum ab illecebris luxuriæ & immoderato Veneris usu retractum, genialis tori castitate cohibere constituit. Ut ergo multorum pellicatum experientiam licenti nuptiarum usu, vnusq; matrimonij lege redimeret, nec talibus vltius cubiculis maiestatis suæ vigorem absumeret, Gutham Suetico rege genitam sanguine coniunctam sibi legitimæ prolis cupiditate complexus, simulata coniugij religione collegit, eiusq; coitum pro matrimonio habuit: ita ut dum ad conjugalia sacra celebranda animum induxit, eorum nomine flagitium colorauit: dumq; ab vno se crimine retrahit, in aliud repente prouoluit. 20 Sed tolerabilius quod alieni sanguinis, quam quod suæ propinquitatis copulam usurpauit, quanquam vterq; huiusce Veneris usus impudicitia crimini obnoxius sit. Quam rem Eginus & Wilhelmus intactam præterire passi non sunt: quippe regem à tam illicito thalamo frustra conantes abstrahere, monitisq; dirimendi contractus perseveranter aggressi, aduersum incestuosam eius libidinem debitæ reprehensionis amaritudinem destrinxerunt. Cumq; correctioni insistentes nihil se ea profecisse cognoscerent, apud Bremensium antistitem iniustas eius nuptias accusantes, maiori pontificio castigationis arbitriū reliquerunt. A quo cum rex per sacram ac salutarem admonitionem incesti reus ageretur, disciplinæ minas opposuit, seq; ferro correctionis insolentiam repressurum edixit. Itaq; vexa- 30 tionis impatiens, plus crudelitati suæ quam sacrosancti iuris viribus indulgendū putauit, religionisq; quam nuptiæ desertor esse maluit. Quæ res ab Hamburgensibus maritimi periculi metu ad Bremenses pontificium transtulit. Hæc volentem Wilhelmus propositum exequi monitis suis passus non est. Sanctitate enim consilij consentaneum furori impetum ab eiuspectore submouit, maximaq; doctrinæ suæ perseverantia studium eius à sententia reuocauit. Itaq; repente sanior affectus regis animum occupauit. Saluberrimo namq; præceptoris imperio resipiscere coactus, continuo iniusti concubitus nexum rescidit, depositoq; stuprosæ mentis ardore, nuptam repudio submouit. Nec solum ira abstinuit, sed etiam ab illicita connubij usurpatione mentem retraxit. Gutha quoq; paternos penates re- 40 petens, susceptis viduitatis insignibus cum summa morum sinceritate consenuit, castitatemq; voris professa, virilis concubitus experientiam abdicauit. Et quia iniusto se toro maculauerat, nullum vltius sibi iuri esse permisit. Sanctitatis siquidem amplexa propositum, reliquum vitæ tempus cælebs exegit, ingentiq; pudicitia seueritate illiciti concubitus noxā licentis cuitatione pensauit. Sed nec inerti ocio effluere passa, quotidiana consuetudine exquisita sacrariorū ornamenta fingeat, inq; eandem operam continuam ancillarū curam cogeat. Inter quæ chlamydem sacerdotalem subtilibus sigillis excultam, preciosaq; materiæ impen- sa ac mirifici operis arte elaboratā, Roskildensi sacrario doni nomine largita est. Alia quoque complura diuini cultus insignia sacrorum vsibus operata est. Sueno 50 veto sacrorū administratores quam maxime conuersatione probabiles contraherebat, in quibus quanquam scientiam veneraretur, morum tamen curiosius habitū intuebatur, indignum ratus literarū suauitati summū familiaritatis consortiū tribui. Adeo igitur honestatis scholam literarum rudimentis præponderate credebat, ut in agendo clericorū delectu virtutis potius, quam scientiæ elementa pen- saret,

faret, latetæq; sua fides quàm doctis obsequijs vallare mallet. Suenonē quoq; Noruagicæ regionis virum cunctis virtutis partibus ac numeris instructissimū, sed parum iusta notitia literarum monimenta complexū, in ius familiaritatis adciuerat. Hic ex præfectura ad sacerdotium translatus, tamen Latinæ vocis penuria premeretur, domestici sermonis opibus abundabat. Quem ceteri ingenijs suis ob virtutem qua ipsis præstabat à rege præferri videntes, perridicula imperitiæ exprobratione scurriliter cauillandū duxerunt. Rem enim diuinam acturo, derisus gratia affectum litura codicem subiecerunt. Qui quum salutē regi votis libello expressis solenni verborum precatione debuisset exposcere, ipsum famuli nomine designaturus, vitata ab æmulis pagina, muli appellatione scœdauit. Neq; enim lituræ errorem correctionis beneficio redimere nouerat. Igitur circumstantes lectoris imperitiā iocabundo cachinnorū anhelitu profecuti, inmodico orarifu soluerunt: ipso quoq; ioci irritamento religio in ludibriū abiit. Finita actione rex amotum aræ libellum complexus, cum & ipsam inuida manu corruptū & recentis lituræ vestigia causam inexter fusæ precationis aspiceret, inuidæ societatis animos detestatus, insultantiū fraudem coarguit, ipsosq; obtrectatione vitiosiores, quam Suenonē inficitia comprobabat. Eundem quoq; breui irrisoribus suis imperitiā exprobraturū adiecit. Deinde scholam cum petere hortatus, sumptum se administraturū promittit. Neq; hac re quicquā de consueta eius familiaritate decerpit,

ne inuidiæ respondisse potius quàm obstitisse videretur. Profectus Sueno efficacissime liberaliū artium studijs operatus est. Quippe literarū quibus parum inservierat documenta sumere cupiens, percipiendæ earū disciplinæ gratia, omisā domestica, peregrinæ scholæ erudiendum se dedit, animumq; doctrinæ capacissimū excolens, Latino se sermone assuefecit. Cuius studijs abunde instructus, vocabulorū vim ad summa quæq; Græmicæ rationis elemēta animi docilitate percepit, abscessorū rustici rigoris crimine, facundiā suam ingenij exercitatione politioem effecit. Itaq; flagrantissima discendi cupiditate clarū sciētiæ magisteriū retulit, breuiq; morarū processu quos imperitiæ derisores habuit, ingenij admiratores inuenit. Primū inter omnes Wilhelmus apud regem familiaritatis locū occupauerat, eiusq; gratiæ mutua animi vicissitudine respōdebat. Etenim ab ipso ceteris imperisus cultus, charitatis dignationē singulari fide pensabat. Horū fidei rex tanquā tutissimis obsequijs latera sua cingenda cōmiserat. Sed & sequens casus in antistite seueritatis pulcherrimū, in rege certissimū moderatiōis documētū exhibuit. Ipse nanq; sacro circuncisiōis peruiigio solenni magnatū cōuiuio feriatas, cū quorundā principū clandestina obtrectatione patū honorate de se habitū cōperisset sermonem, occultam eorum perfidiam temulentia lasciujs detectā existimans, iræ aculeis actus, misit qui ipsos matutino tempore intra Trinitatis ædē oraturos confoderent, tanquā in sacris penetralibus aptissimus humanarū cladum locus existeret. Itaq; actum erga cōuiuas facinus sarilegio duplicauit, ipsumq; pietatis domicilium crudelitatis officinam effecit, neque loci, aut temporis, quo minus cupiditati indulgeret, respectum habuit. Quā in re antistes, templi (ut par erat) violatione permotus, in primis dissimulanter excepit, neque indignationem suam vlla ex parte stipatoribus patefecit, opportuno vindictam tempore præbiturus. Nam quum rem diuinā pontificali more peragere debuisset, non solum aduentantem regem occurrendi veneratione excipere superfedit, sed etiam sacrarium subire conuictum à primis eius liminibus absque respectu familiaritatis sacerdotij insignibus ornatus, baculo quo utebatur exclusit, sacrorum penatium aditu indignum iudicans, quorum religionem non sine graui pacis rubore ciuili sanguine maculasset, suppressorūq; dignitatis nomine non regem eum, sed humani cruoris carnificem appellabat. Nec reum obiurgasse contentus, aculeum virgæ eius pectori infixit, armatumq; duritia animum imperati parricidij pœnitere perdocuit. Enimuero priuata societati publicæ religionis verecundiam prætulit, non ignarus alia esse familiaritatis officia, alia sacerdotij iura, quibus seruorum æque ac dominorum, neque ingenuorum parcius, quàm ignobilium flagitia vindicari par est. Cumq; abunde foret repulsam egisse, etiam execra-

*Episcopi fratres
lat. in regem.*

tionem adiecit, nec dubitavit in præsentē damnationis quoq; proferre sententiā. Itaq; mirifica audacia dubium reliquit, fortius illum manu ne, an voce pulsauerit, quē grauib; admodū cōtumelijs proculcatū prius linguæ, deinde dextræ repulsa mulctauit, inq; pectore quo virtutē antè coluerat, vitium cōtudit. Neq; enim in tam euidenti scelere longum ultionis tempus expectandū putauit, facilius origini atq; incunabulis culpe, quā vltioribus eius incremētis occurrendū existimās, ne mora alitū crimen diuturnitatis tractu cōualefceret. Igitur vt regem impotentia & temeritatis incurfus transuersum in facinus egit, ita antistitē ad exercendam vindictā profecta à religionis æmulatione seueritas concitauit. Enimvero fortiter vindicata religione, & debitā ordini suo fidem, & alienæ temeritati salutarē reddi- 10 dit disciplinā. Ne enim solenniū officiorum tutelam omittere videretur, velui indulgētiæ oblitus, seueritatē exercuit, neq; sanctitatis inimico amicus existere aut assentatoris potius quā pontificis partes præsentare sustinuit. Cæterum specie hostem reuera amicum exhibuit, quia fida concordia pignora ac sincera familiaritatis stipendia potius iusti rigoris, quā iniqui favoris examine ponderabat. Quapropter mansuetissimum ingenium suum deposita ad tempus clementia austeritati subiecit, meritoq; ad firmandam religionis disciplinā aliquid à crudelitate sibi paulisper mutuandum putauit. Quamobrem infesto militum concursu petitus, applicatos ceruici suo gladios animi firmitate contempsit, tantumq; se in despi- 20 ciendis periculis gessit, quantū egerat in prouocandis. Tanto animi robore præditus, tamq; generosi spiritus abundantia instructus, diuinæ charitatis munimento superior humani timoris viribus apparuit. Cuius rex inhibita nece, quum cum non temeraria offensa, sed publicæ seueritatis fiducia concitatum animaduerteter, conscientia rubore peresus, sceletisq; quā repulsæ pudore ægrior, continuo regiam repetit, quietamq; frontem contumeliose correptus exhibuit, nec ipsa quidem generosæ indignationis verba inuitus audiuit. Deinde regia veste deposita obsoletam accepit, mœroremq; deformitate cultus, quā splendore contumaciam testari maluit. Neq; enim tam tristi pontificis sententia perculsus, regalis magnificentia cultum gestare sustinuit. Sed abiectis regis maiestatis insignibus, insigni pœnitentia sagulum sumpsit. Quinetiam simul cum veste potentiam 30 exuit, atq; ex sacrilego tyranno fidus sacrorū venerator euasit. Siquidem nudatis pedibus ad atrium regressus, in eius se aditu prostrauit, terramq; suppliciter osculatus, dolorem qui ex contumelia acerrimus infligi solet, verecundia ac moderatione compressit. Neq; enim continuo repulsæ vindicem egit, sed pudore ac pœnitentia culpam cruenti imperij redemit. Exulasse huius animum in nequitia, non habitasse credimus: quē vt primo temeritas transuersum in facinus egit, ita postmodū æquissima moderationis temperies rexit. Quanta enim mansuetudine pectus eius instructum fuisse putemus, qui pontificem palam seuerissimis sacerdotij viribus aduersum se vltum, non solū impunitate donaret, sed etiam humilima venia petitione venerari sustinuit, gratiamq; tam pudoris patrocinio, quā pœnitentia beneficio meruit. Diuina siquidem obsequio, non viribus propitianda nouerat, ideoq; atrocitatem sceleris verecunda mœroris acerbitate pensabat. Quinetiam paruulo pudoris irritamento magnopere confusus, excitatā ignominia virtutem rubori imperare cōegit, quantumq; violentia religioni crudeliter imperando incusserat, tantum venerationis vehementer animo contusus exoluit. Sed dum taliter se gerit, inusitatā sacerdotalis auxilij clementiam expertus est. Interea antistes inchoamento psallendi factō, primaq; concentus parte edita, quum græcæ precatiōi solennem rite gloriam subnectere debuisset, ex stipatoribus supplicem foribus regem adesse cognoscit. Igitur cessato cantu, cleroq; conticere iussō, fores repetens, quum regem quid ita se gereret percontatus fuisset, atq; ille crimi- 40 nis confessiōe facta, religioni sese satisfacturū promittens, sacerdotalis subsidij veniā postulasset, continuo execratione remissa iacentem amplexus, absterfis lachrymis, depositisq; doloris insignibus, & cultum & animum regium resumere iussit, non licere inquit priuatum mœrorem publicis interesse tripudijs. Neq; enim cum humiliorem dignitate sua vultum gerentem, aut supplicem liminibus aduolu-

*Sacrilegus ty-
rannus, fidem
sacrorū sit ve-
nerator.*

aduolutum intueri sustinuit, sed benignioribus verbis recreatum, pristinam vestem, qua maiestatem suam concinniore efficeret, corpori reponere cultiorēq; progredi iubet: satis graues eum poenas religioni dedisse ratus, qui se tam demit-sc agere, tamq; suppliciter posternere sustinueret. Deinde imperatis pœnitentiæ rebus, cantores quorum frequentia solennitas agebatur, in occursum eius quo ornatus reciperetur procedere iussit, statimq; venerabiliter exceptum, cunctis lætitia orantibus, ad aram usq; perduxit. Itaque prioris violentiæ speciem honesto comitatis genere temperauit, repulsæq; deformitatem specioso pensauit obsequio. Nec minus in pœnitentia uenerationis, quā austeritatis in admissio reposuit. Quin etiam adhuc mœrenti sollicitudinem detraxit, fiduciam adiecit, priuatæq; tristitiæ salebram publica gratulatione discussit. Itaq; quod in potentis viri scelere pollutum fuerat, religiosa seueritate expiatum est. Sed & populus maximo plausu tam spectatam in rege verecundiam comprobabat, plus pœnitentia pium, quā imperio scelestum euasisse confessus. Peregerat iam pontifex seueri ac pij vindicis partes, inq; eodem rigoris & clementiæ experimento se gessit, nec parcus veniam quā vindictam exhibuit. Quippe cuius contumaciam seuerè repulit, indulgenter modestiam coluit, sicq; pietati iustitiam contemperauit, vt nec sperneret iupplicem, nec reciperet insolentem. Quæ in re paterni affectus habitum plenissime repræsentauit, quod parentis more correptionem blanditijs subsecutus, neq; aur elatum amplecti, aut demissum aspernari sustinuit. Post hæc omiſſa altaris sacra repetens, summo patri regiæ expiationis gloriam succinit, eoque serenius gaudium subiit, quo tetrior luctus causa præcessit. Rex ipse biduum quiete peragens, tertio demum die regio cultu ornatus inter ipsa missæ sacra excelsam ædis partem conscendit, silentioq; per præconem venerabiliter actio, coram omnibus semet grauiſſima accusatione perstrinxit, acerbū religioni vulnus infixisse confessus. Deinde collaudata antistitis indulgentia, quod tanto crimini tam repente ignouerit, seq; iussu etsi non manu reum celerime sacrorum vſibus restituerit, pro tam cruenti imperij expiatione muneris loco Steſſnicæ provinciæ dimidiū aris à se conferri publicat. Nec erubuit multorū auribus singularem flagitij sui committere notionem. Ea res inextricabilem regni, sacerdotiq; concordia operata est. Quippe rex non solum antistitem in eodem amicitia gradu habuit, sed etiam maioribus dignitatis incrementis donauit, plus officijs eius ad gratiam, quā conuellijs ad iracundiam concitatus, quem non priuata ira, sed publicæ religionis iniuria aduersum se prouocatum videbat. Hic enim mirificam illius seueritatem, ille sanctissimam huius moderationem beneuolentiæ constantia proſequabatur. Sed & uterq; quotidianis votis netantæ animorū concordia diuiduum sati tempus intercederet, exoptabat. Itaq; summæ uenerationis officia certatim mutuis sibi studijs impendebant, adeoque eximiam societatis fidem honoris vicissitudine nutriebant, vt potius inter eos amicitia paritas, quā superioris ad inferiorem familiaritas cerneretur. Veniam nunc ad Kanutum Suenonis filium, qui propitia fortunæ beneficio summis naturæ dotibus cumulatus, magno cum indolis experimento ætatem animo præcucurrit. Quippe contracta iuuentute myoparonum piraticam monſtra perdomuit, Sembicis atque Eltonicis illustrem trophæis adolescentiam egit, nouisq; virium gradibus paterni roboris fundamenta transcendit. Quæ victoria futurum eius dominium ominata est. Pro amplificanda tuendaq; patria iuges excubias gessit, rerumq; quatum ob infirmā adhuc ætatem vix spectator esse potuit, autor haberi præſumpſit. Quin etiam iuuenile corpus continuo vſu ad bella impigre conficienda, armaq; viriliter ſuſtinenda firmabat, fama que eius bellica vi in tantum claritatis exceſſit, vt rediuium magni Kanuti ſpiritus fortunamq; ſimul cum nominis videretur communione ſortitus, adeo vt nullus eum paterni regni ſucceſſione potiturum ambigeret. Neq; enim virtute iam maturus, honori intempeſtiuus videbatur. Sed nec liberalitatis ſpecies eius adoleſcentiæ deſuit, cuius fratrem Haraldū natu maiorem obtuſi admodū cordis inter iuuentutis initia perpetuus inertia ſopor oppreſſum tenebat. Tandem Suenonem vltima penè ſenectute conſectum, apud Suddathorp luticarum partium oppi-

dum febris implicatum aduersa corporis valetudo corripuit. Qui cum pestifero humore grassante fatalem cordi dolorem imminere cognosceret, paruulas adhuc extremi spiritus reliquias trahens, à praesentibus se Roskildiae sepeliri petiuit. Nec ministerij eorum promisso contentus, sacramento fidem exegit. Siquidem loci illius religio regibus vetusto more exculta, ut viuis sedem, ita fato functis sepulturam praestare consuevit. Iamque regis corpus ab iisdem amplo funere elatum Sialandiam usque peruenerat, cum primum Wilhelmus in occursum eius veniendi mandata suscepit. Nec moratus ad urbem cursu festinato contendit, inque ipsa trinitatis æde accersitis qui terram ad solidum fodereut, prius regi, deinde sibi tumulum extrui iubet. Quam vocem fossoribus potius à mœrore, quam industria profectam putantibus, extinctisque non viuis tumulo opus esse dicentibus, suum antequam regis funus ab eis excipiendum asseruit, non se voto fraudandum inquit, quo cum eo commori semper optasset. Eisdem admiratione stupentes, imperium deliramento consentaneum existimantes, ad obsequendum poenam, ni paruissent, comminatus adduxit. Ita adhuc experte morbi corpore, mortis certitudinem praesumebat. Deinde citato equo in occursum exequiarum contendens, cum ad nemus forte Topshogicum peruenisset, duabus miræ proceritatis arboribus secus iter conspectis utranque praecidi, inque usum lecti funebris aptari praecipit. Illi sibi regalis feretri constructionem praecipiti rati, imperium exequuntur. Compactum deinde vehiculum praestantibus robore equis imponunt. Cuique pontifex syluam praetergressus regium in vicino funus adesse cognosceret, autigam consistere iussit, ac protinus veluti laxamenti gratia amiculum quod habebat exuit, ei que humi expanso seipsum praecipitem superiecit: deinde erectis superne palmis, si quo rerum auctori seruitio placuisset, vitam à se finiri petiuit. Sanè absque ulla fati cunctatione amicum morte insequi, quam vita deferere praoptauit. Hæc fatus, veluti in domestico lectulo acquiescens extinguitur. O immensam concordiam, quæ superstite spiritu iucundior fuit. Quem famuli longam admodum cubandi moram egisse mirati, cum nequicquam erigere iacentem vellent, exanimem reperiunt. Igitur recens omnibus inopinati funeris ludus exoritur. Ipse vero à suis feretro exceptus atque ante regem elatus, ut fato posterior, ita funebri pompa prior extitit. Viris namque tenebri Suenonis lecto humeros subiicientibus, ipse equis subuectus veluti quidam exequiarum eius auriga praecessit. Prior vero sacratio allatus, veram praesagij fidem retulit. Quam tam admirabili fati sorte potitus, se regis cultum charitati, quam fortunæ erogasse perdocuit. Exequijs impensius actis, amborum corpora coniunctis admodum tumulis occluduntur. Hæc sunt veneranda amicitiae stipendia, quæ cum è duobus eius consortibus alter excidit, reliquo vitæ dulcedine fastidita, mortis appetitum ingenerant. Post hæc Sueno Noricus quem supra significauimus, communibus cleri suffragijs sacerdotum sumit.

REGIÆ vero successionis delectum, anceps popularium sententia pertrahabat. Maior namque Danorum pars memor quantis per Kanutum adhuc priuatae fortunæ periculis obiecta fuerit, grauiora si regnum indueret verita, maligna virtutis interpres, quod gloriæ eius accrescere debuerat, iniquissima meritorum æstimatione damnabat, eleuatis virtutum præmijs clarissima eius opera repulsæ turpitudine rependendo. Igitur ut hunc negotiorum metu perosa, ita Haraldum ocij cupiditate complexa, audaciæ hebetudinem praetulit, ignauiumque sibi regem maluit imperare quam fortem. Quamobrem egregiæ indolis claritate contempta, negatum virtuti culmen vitio tribuere non erubuit, repulsa fortitudine, inertiam honoribus insecuta. Verum hunc ingratae mentis habitum fucosa rationis specie colorabat, Haraldum perinde ac natum maiorem ipso naturæ iure regno debitum certans. Genus affectionis inuistratum: hunc virtus inuifum, illum vitium probabilem fecerat. Soli Scanienfes iusta animi inclinatione prouecti, Kanuti probitate culta, Haraldæ defidiâ respuebant. Igitur Ysoram habendi delectus gratia conuenitur. Ibi quidem ingens oceani vastitas ostijs admodum angustis excipitur, sustensque fretum coactu littorum in arctas fauces terra compellit. Medium sinus ha-

renæ

Tropis orr.

Wilhelmi epi
scopi obitus
mirabilis.

10

20

30

40

50

renz tenent obscura nautarum celantes pericula, nam vt abiens eas æstus aperit, ita rediens claudit. Orienti Scania, cætera vero occidenti classis appulerat. Hic fratres apud suos quisq; fautores diuersis in locis concionati sunt. Tunc Haraldus vocato assensorum concilio, nequaquam contumeliosam sibi fratris prælationē videri refert, si non eum dignitate posteriorem fors ipsa nascendi fecisset, maioremq; à minore superari ridiculum esset. Qui etsi virtuti maturior videretur, se tamen naturæ ordine, ætatisq; privilegio vincere. Præterea indignum fore ciuium illi vexationem, obiectamq; periculis patriam suffragari debere, suæ vero prouectioni seruata in omnes clementiam obesse: nec ita merita ab eis æstimanda fore, vt miseras suas gratia felicitatis repulsa pensare cupiant. Nam ingratorū hanc maxime vicissitudinem esse. Ad hæc si summam assequatur, impias se leges abrogaturum, blandas placidasq; pro eorum arbitrio laturum promittit. Tanti igitur tamq; oprati commodi promissorem concio, pestiferis eius blanditijs inuitata, regem appellat, paternum illi regnum deferens, cuius inertiae contemptus magis quam ullus honos aut gratia referri debuerat. Itaq; populi fauor orationis suauitate præreptus, plus fallacibus eius promissis, quam inuidæ Kanuti fortitudini præstitit. Igitur fraternæ contentionis certamen varia assentatione subnixum, sine arbitris aut iudicibus, solis partium suffragijs gerebatur. Verum Haraldus imperitæ multitudinis errore suffultus, mox per legatos fratri mandat, ne decretam maiori summam ambiat, cumq; honore sibi postponat, quem nascendi serie priorem sciat, neue regnum maiorum virtutibus illustratum domesticæ atq; intestinæ discordiæ bello corrumpat, nec perniciofa seditione diuiduos patriæ motus incutiat, sed potius clausum ambitioni animum gerat, abiectaq; temeritate competitoris sui, suffragatorem agere non erubescat. Adiectæ monitis minæ, mandataq; non tam blanditijs pacis, quam belli irritamentis instructa. Præterea plebrosq; fraternæ partis fautores legum emendatione, liberiorisq; vitæ iocunditate promissa, per subornatos in gratiam suam sollicitandos curauit. Ita à Kanuto vulgianimos partim spes, partim metus auertit. Ipse deficientibus à se copijs, tribus dumtaxat rostratis nauibus in angustissimas Scanici maris fauces elabitur, regno carere iussus, cuius ipse incolumitatem protexerat, terminos auxerat. Vbi fraternæ legatione regni communionem spondente reuerti monitus, spretis mandatorum blanditijs, Suetiam fugibundus intrauit, perquam stultum ratus eius se promissis infracta fortuna credere, cuius eadem adhuc vigente minas acceperit. Mox perinde atq; iniuriarum oblitus, intactis patriæ rebus bellum aduersum Orientales viuente patre cœptum, enixe prosequitur. Haraldus habito in octo dies concilio, quod promissis complexus fuerat, rebus prosequi monitus, vt regia maiestate popularem excoleret, in primis aduersum prouocationem restipulandi ius edidit, prioresq; defensionis partes quam accusationis instrumenta constituit. Reo siquidem actoris ius in refellenda accusatione concessit, quam antea testium fide subnixam defensionis præsidio repellere non licebat. Quod ius usurpatione firmatum vt familiare libertati, ita religioni pestiferum euahit. Ipsa nanq; defendendi potestas non armorum, non testium vsu, sed sola sacramenti fide subnixa, multorum conatus votorum cupiditate periurio polluit, sed & funditus singularium congressionum vsum euertit. Posteris nanq; susceptas causarum contro- uersias satius iureiurando visum est expedire, quam ferro. Verum alterum religionis intuitu, alterum salutis respectu periculolius. Quem morem Dani pertinaciter retentum ad hoc vsq; tempus obstinate usurpant, adeo vt vita magis, quam eo carere cupiant, salutemq; suam pro ipsius obseruatione deuoueant. Haraldus vero solis sacrorum officijs deditus, latatum à se legum seueritate neglecta, impunitas omnium noxas enetui legum indulgentia præteribat, omniaq; statuti iuris munimenta conuulsit, ignarus plus deo sinceram regni administrationem, quam inania superstitionis momenta placere, seuerumq; iustitiæ cultum superuacua precum adulatione gratiorem existere. Præterea diuinum plenius propitiati numen, vbi iura quam thura promuntur, plus scelerum quam pectorum con- tustionem probare, libentius criminum quam genuum flexus aspicere, nullamq;

*Deo magis se-
leris quam pe-
storum placet
contusio.*

victimam vindictæ pauperum libertati præferre. Quanquam enim regum maiestas rite religioni intendere debeat, aliquanto tamen speciosius interdum tribunalia, quàm aras excolere potest. His omiſſis rex ſola ſacrorum charitate conſpicuus, iniquiſſimos actus profuſa animi tolerantia ſuſtinebat, pauciora experimentis proſecutus, quàm promiſſis complexus fuerat. Noxas non venia modo, ſed etiam licentia proſequēbatur, tamq̃ inopem iuris patriam reddidit, quam antea promiſſis diuitem fecit. Sed neq̃ à regijs moribus habituq̃ degenerare deforme ducebat. Regnando biennium emenſus, deſungitur.

Quo mortuo Kanutus fraternis ſuffragijs in regni ſaſtigiū reuocatus, orientale bellum quod in adoleſcentia orſus, in exilio auſpicatus fuerat, accepto ſolio 10 potius amplificandæ religionis, quàm explendę cupiditatis gratia totis viribus innouandum curabat, cum incrementis fortunæ etiam claritatis augmentum apprehendere cupiens. Nec ante manum ab incepto retraxit, quàm Curorū, Sembonumq̃, ac Eſtonum funditus regna deleſſet. Deinde ſublato hoſte nuptias circunſpiciens, ſinitimaq̃ coniugia obſcura ac dignitate ſua minora reputans, præſecti Flandriæ Roberti filiam Echlā in matrimonium aduocauit, ex qua filius ei Carolus obuēnit. Cumq̃ magnatum inſolentia ſolutos hebetatoſq̃ priſci iuris neruos aſpiceret, omnibus ingenij modis ad reparandam patrij moris diſciplinā conſiſus, probatoris iuſtitix cultum ſeueriſſimis edidit inſtitutis, contuſumq̃ & labentem æquitatis tenorem in priſtinum habitum reuocauit. Non ſanguini, non 20 neceſſitudini, quo minus iuſte ſe gereret, indulgentiam habuit, nullius amicitix aut familiaritatis impunitatem iniuriæ tribuit: ſed omnia antiquæ conſuetudinis momenta præcurrens, labefactatum iuris vinculum tenaciſſimo nexu aſtrinxit, ac paternæ ſeueritatis veſtigia ſollicitus uſurpauit, eoq̃ ſtudio grauiffimas maiorum offenſas contraxit. Sacris decus ſuam reddebat. Sacerdotia gerentes gratiæ nutrimētis proſequēbatur. Cumq̃ ab inerti & rudi populo parum iuſtam pontificibus venerationem haberi conſpiceret, ne tanti nominis potitores inter priuatos relinqueret, decreti circunſpectioris induſtria principum eis conſortionem indulſit, iſiſq̃ primum inter proceres locum perinde ac ducibus aſſignauit, auctoritatem honore concilians. Prouidit enim ne tanti officij pondus æquo minor 30 veneratio caperet, inq̃ ſumma religionis arcē poſiti, inſima cultus conditione uileſcerent. Nec ſolum pontificibus dignitatis incrementa donauit, ſed etiam priuatorum clericorum ordinem benigniſſimis decretis adornare ſtudebat. Nam quo cumulationem eis honorem redderet, literatorum controverſias vulgaris fori conditione exemptas, ad eiſdem profeſſionis iudicium relegabat. Iſdem religionis reos obiecta repellere nequeunt, pecuniaria multa puniendos permiſit. Quibus etiam in omnia quæ aduerſum diuina committerentur animaduerſionis arbitrium tradidit, cunctasq̃ huiuſce generis actiones ſacerdotali iudicio deſtinatas à publico foro ſecreuit, ne honore impares conditio æquaret. Quamobrem dignitati pondus adiecit, decusq̃ priuato ſaſtigio excelsius eorum reſpectui ineſſe 40 voluit. Quo effectum eſt, vt Danorum nemini niſi regi aut pontificibus, eiſq̃ qui potiſſimus regni ſucceſſor aduertitur, domeſticis quenquam liceat actionibus poſtulare. Idem populares adhuc ſacrorum rudes decimarum religioni aſſueſcere conabatur. Sed propoſiti irrita ſuaſio fuit: quippe maturitatem rerum capere nouelli cultus rudimenta nequibant. Interea Sueno Roſkilſenſis templi adificationem à Wilhelmo exptam ſaxco opere proſecutus, cum perfectō ſacello ſolas locandi pulpiti anguſtias, quo minus dedicatio perageretur obſtare conſpiceret, condendi eius gratia Wilhelmi monumentum ſummuſit, cinereſq̃ maſoleo erutos, eo loci ubi nunc acquieſcunt transferendos curauit. Nocte igitur quam dedicationis dies inſecuturus putabatur, ſacriſtæ ſomnium capienti quiſdam ſacerdotij inſignibus decoratus per quietem præcepit, Suenoni ſufficere di- 50 ceret, quod in exædificando ſacrario Wilhelmi ſibi merita vendicaſſet, ac gloriæ ſuæ alieno labore partem arrogafſet impenſam, ne cuius famam aucupatus fuiſſet, etiam cineres ſubmoueret, eoſq̃ à Kanuti regis corpore ſepararet. Cuius ſacili pœnas haud dubie ab ipſo violationis autore, niſi vitę eius ſanctitas obſtiſſet, expetendas

petendas fuisse: nunc vero in ipsas sacrarii partes ab eo conditas vlciscendum, seque omnem operis eius molem funditus eversurum. Monuit quoque ne quis suum de cætero tumultum attentare præsumeret, præfatus neminem qui cineres eius loco suo submoverit, impune laturum. Deinde baculo tectum impellere, totamque operis molem diruere visus, somnij fidem ædis excidio comprobavit. Quippe sacrarium repente ab imis fundamentorum sedibus conuulsus excidit: adeoque res visioni consentanea fuit, ut eodem temporis momento ruina somnij comes incederet, nocturnaque vnius opinio omnium oculis interdum subiecta claresceret. Tantum autem rei miraculum exitit, ut ne collapsum quidem sacrarium custodem oppræsserit. Nam neque petrarum pondere quæ undique congeriebantur elusus, neque vlla collapsæ molis importunitate quassatus, tutum quietis usum habuit, quanquam cubile eius cadenti materiæ contiguum fuerit. Attoniti fragore ciues, ruinæ præsentis admiratione concurrunt, custodemque excidio perisse creditum, medijs lapidum coagmentis incolumem egredi cernunt. Quæ res omnium in eum oculos religiosa vulgi admiratione conuertit, incertum utrum templi lapsus an sacrilegiæ salus plus visentibus stuporis attulerit. Nec paruulum visioni autor eius ab imminenti lapidum mole defensus præbuit argumentum. Qui cum antistiti nocturna Wilhelmi mandata prompsisset, subridens præsul, nil se mirari inquit, vitæ eius feueritati fati habitum respondere: suæ nihilominus solitudinis fore, collapsas ædificij partes reficere. Quamobrem diu postmodum intactus Wilhelmi tumultus mansit, donec nostris cum temporibus Hermannus maioris sacrarii præses, Arnfastusque scholæ ministerio functus, coniuente Isaac ruralis sacerdotij præposito, parabilem magis & inter cæteros cultissimum aduertentes Ascerianæ sepulturæ gratia aperiri iusserunt. Porro fossa ad solidum humo, incorruptam antistitis togam inter adfusa solo ossa reperiunt. Quibus sublatis, tanta fragrantia vis sine vlllo autore ad circumstantium nares veluti à beato quodam vnguentorum fonte manauit, ut nemo cælo potitum ambigeret, cuius cineres tam mira terrestrium odorum suauitas perfudisset. Ipsas vero contrectantium manus tanta odoramenti pertinacia astrinxit, ut ipsum triduo balneis ac lauacris attentatum abolere nequiverint. Nec tamen sanctitatem cinerum, ut decuit, venerari, in extremam eos monumenti partem applicandos curabant. Sed neque præsumptioni impunitas affuit. Siquidem sacrilegi consilij autores pestiferum audaciæ suæ exitum experti sunt, tantumque quisque supplicij retulit, quantum violandi busti sententiæ impendit. Hermannus namque sub Absolone sacerdotali concilio assidens, sacrum natibus ignem excepit, cuius vi non solum corporis firmitate, sed etiam vocis officio spoliatus, elinguis ac mutus ante triduum grassante latius ardore decessit, dignus ea corporis parte puniri, qua diuinam ingratus fragrantiam hauserat. Nec leuiorem Arnfastus excessum habuit: qui cum impotentium neruorum hebetudini mederi vellet, potionem per incuriam sumpta, quo salutem conciliare debuerat, languorem instruxit. Sed & rupta tandem iocinoris partes frustatim egestas vomitu protulit, quas à medico pelui exceptas, maximus pontifex Absolon dum ad visendum eum humanitatis officio venisset, aspexit. Quo præsentem æger hic se ob violatos Wilhelmi cineres perpeti protestatus, manifestas neglecti imperij eius pœnas pendisse dicebat, seque sua cum tota re familiari religioni pollicitus, trimestri languore habito per summam animi pœnitentiam expirauit. Miserandos duorum exitus tertius temeritatis autor aspiciens, seque similibus supplicijs propinquum veritus, fati inclementiam pietatis officio præcucurrit. Nam in ade Mariæ magno rei familiaris impendio sacratum virginum conuictum instituit, eisque quoad vixit pudicitia disciplinam ingenerauit. Nec tamen omnem prorsus vindictam effugit, diutino namque vitiati pulmonis languore consumptus intetijt. ita primo fati celeritate correpto, reliquos à diuersis corporis partibus profecta pestis tarditate ad vltimam tabem reductos absumpsit. Igitur tantum unusquisque pœnæ sumebat, quantum in violanda antistitis sepultura auctorem egerat. Quia enim salubritatem suam prudentiæ munimento tueri noluerunt, cladem culpæ præcipitio contraxerunt. Ne autem Sueno promissam templi refectionem negligentius exe-

Wilhelmi reliquorum odor.

Vindicta vis. Lati sepulchri.

qui videretur, exceptam Roskildensis sacrarij fabricam ad finem vsq; perduxit. Cuius excolendi gratia coronam arte, impensaq; operosissime elaboratam, in eius ornamentum appendit, existimans regias opes potius sacrorum splendori, quam humana avaritiæ seruire oportere. Eginus quoq; hisdem ferme temporibus, opitulante rege, Laurentianæ ædis inchoatum à se opus explicuit. Quibus rex dedicari iussit, munificam dotis nomine munificentiam erogavit. Nam in æde Laurentiana annua cantorum stipendia pontificis subsidio fultus, instituit. Ipse enim partim ex fisco suo, regisq; latifundijs, partim antistes ex ante collatis templo beneficijs quotidianos eorum sumptus exhibuit, tantaq; inter ipsos religiosi certaminis alacritas fuit, ut vter in deum venerabilior fuerit, incertum extiterit. Prima itaq; dedicationis die rex solenniter altaria veneratus, quartam regij numismatis, quartam suæ in ciues exactionis, quartam æstivi census portionem ei, qui pro tempore loci antistes extiterit, muneris loco perpetuo iure possidendam concessit. Nec parcius priuata clericorum iura tutatus, ab eis qui sacrarij rus excolunt vniuersum penè regis pensionis ius ascriptis chori ministris deferendum curauit. Cæterum detractæ expeditionis pernas, ac violatæ pacis vindictam, eorumq; qui propinquis vacui decessissent hæreditates, regij duntaxat iuris esse voluit. Itaq; non minorem in ædendis templorum privilegijs, quàm præstandis beneficijs autorem egit. Et ut legibus suis æternitatem conciliaret, eas conuellere conaturos antistitem execrationi subiecit. Cuius edicti postmodum à multis temere perterriti, ut adhuc ratio perseuerat. Rex vero quum in omnibus sancte se industrieq; gessisset, præcipue religionis charitate conspicuum præbuit, nec vnquam remotos ab exactissimo eius cultu oculos habuit. Qui cum fratrum suorum turbam inueniliter intemperantem patriæ admodum onustam videret, largis vberibusq; stipendijs alitam, vno duntaxat Olauo Slesuici patribus præsidente in clientelam assumptis, ac publicum pondus priuato leuauit impendio. Tandem Danorum nomen armis in desidijs cadentibus à paterni auunculi temporibus obrutum, animaduertendi nouandarum rerum cupido subrepfit. Utq; eius animum certius representaret, non contentus studia sua orientalibus decorasse victorijs, Angliam infelicitate amissam hæreditatis duxit nomine reperendam. Reколеbat enim bellicam maiorum gloriam, cumq; opibus imperij fines, nullo magis quàm Anglicis creuisse titulis, maioremq; eis ex vnius insulæ, quàm totius orientis spolijs incessisse splendorem. A quorum imitatione deficere stolidi ac degeneris animi esse, fatiusq; regno carere quam inter paruulæ telluris angustias inclusum maiestatis vsum habere. Ut ergo negotiorum conformitate maiorum fortitudini responderet, operamq; eorum studijs consentaneam ederet, atq; auiti nominis gloriam æquaret, omnium quæ paterna corrupisset inertia, refectionem suæ commendabat industriæ, parentemq; perosus, auum æmulatus est. Primum igitur occultum Olauo consilium prodit, eoq; id ipsum hortante, rem deinde popularibus aperit. Alacris omnium assensio fuit. Sed quem rex sibi fraternæ charitatis vicissitudine respondere crediderat, latenter æmulum habebat, insidiosæq; eius adumbrationis ignarus, affectum referri sibi, quem ipse impenderet, æstimabat. Quem etsi prudentia secus monuit, sanctitas tamen malignam de fratre suspicionem referre prohibuit, ne consanguineam fidem temere damnare, inq; fraudis metu hostes ac necessarios iuxta ponere videretur. Verum Olauus affectatione regni pietatis ergagermanum oblitus, perfidissimi pectoris habitum summa fidei simulatione tenebat, vulgatumq; regis propositum non solum adulationibus fouit, sed etiam hortamentis instruxit, non quod potentissimum regnum ab eo recuperari posse speraret, sed ut imperatæ rei difficultatem in odium imperantis conuerteret. Enimvero fratris animum fastidiose æstimans, piissimum eius amorem patricidali fraude pensabat. Nam quum eum quod neglectam antè seueritatem nouis legibus restituisset, ciuib; inuisum animaduertere, quò odium eius cumulatus redderet, quod publice displiceret, priuatim exequi stimulat. Et ne solus insidias volueret, lecta societate clandestinæ coniurationis cœtum instruxit. Nec frustra ingenium fuit. Quippe primores, quorum violentia regijs sanctionibus retusa fuerat,

Aquilum fraternam charitatem se quis colit credit, nos non raro solet æmulos habere pessimos.

parri-

parricidalis cum Olauo propositi consortium habuerunt. Kanutus vero omnium animos gloriæ magis, quam sceleri intentos existimans, imperata classe Lymici maris oris aduehitur, à quo breuissimus in oceanum transitus patet, quondam nauigijs peruius, nunc vero interiecta arenarum mole præclusus. Hic rex fraternum diu præstolatus aduentum, nauigandi cunctatione exercitus alacritate est excus-
 10 sus. Nam Olauus reddita tarditatis ratione, veniendi moram in dies extraxit, com-
 mentumq; callidæ expeditionis exagitans, alimenta perfidiæ mendaci impedi-
 mentorum simulatione quærebat, eò moram trahere cupiens, donec aut regem
 sine eo proficiscentem interim ipse regno priuaret, vel tarditate suspensum exer-
 20 citum destitueret, rexq; vel desertorum impunitate despicabilis, vel pœna cunctis
 inuisus euaderet. Ità & fratrem & dominum aduentus sui cunctatione ludificans,
 tam vafra, tamq; insidiosæ rationis commento generosi ac fortis propositi molitionem
 subruere conabatur. Nec eum callida consilij ratio fefellit. Nam tota à re-
 ge classis fastidita eius expectatione defecit. Rerum enim quæ à fratre gereban-
 tur ignarus, morantis aduentum sæpenumero mandatis exegerat, quum tandem
 decius perfidia certior factus, classe præstolari iussa, Slesuicum lectissima manu
 festinatò contendit, ibiq; fratrem inopinatum & attonitum interceptit. Deinde
 productum, accusatumq; nec obiecta valide propulsantem, perinde ac conuictum,
 30 impotentemq; defensionis compediti à militibus iubet. Qui indebita regio san-
 guini contumeliam suis manibus administrandam negabant. Cuius tanta apud
 ipsos veneratio fuit, vt ex eo ortos morte, quam vinculis mulctare mallent, tolera-
 bilius rati quod cõmunis conditio admittit, quàm quod seruire supplicium exigit. Sed
 & gentis nostræ verecundia summam in vinculorum pœna turpitudinem reponere
 consuevit, hisq; affici omni fato tristius ducit, ingenuas mentes probroso, quam
 cruento supplicio punitiores existimans, tantoq; alterum altero speciosius censens,
 quantum naturæ habitus à fortunæ vitio distare creditur. Mandatam militibus o-
 peram communis frater Ericus exequitur, plus iusti imperij quàm iniqui germani
 respectui tribuendum, nec sanguini parcendum dum vitia puniuntur, existimans.
 quippe quem virtus defecerit, nullam stirpis reuerentiam obtinere, animiq; labe
 40 fœdum omnem generis infusasse splendorẽ. Igitur nõ tam fratris nomen quàm
 parricidæ propositum intuebatur. Adeo sanguinis precium euile scit, quum se mo-
 ribus ignobilem fecerit. Post hæc rex Olauum catenis coercitum, nauigioq; in Flan-
 driam relegatum, carcerali custodia mandandum curauit. Cuius captionẽ con-
 iurati parum fama aut nuncio experti, quo callidius exercitum soluerent, inermem
 regis moram absentiamq; causati, classem clandestino monitu circumuentam do-
 mos abite iusserunt. Quam rem si quis palam exhortatus fuisset, publicatis bonis
 aut in exilium agi, aut capitali supplicio affici lege merebatur. Quam ob rem defe-
 ctionis incentoribus tutissimum visum, vt sine vlllo autore ipse sibi populus defe-
 ctionis licentiam vendicaret, ne tam priuatum discessionis crimen quàm publicum
 50 haberetur. Tantum autem apud improvidam multitudinis temeritatem insidio-
 sa magnatum ratio valuit, quod plebs non minus eorum autoritate, quàm moræ
 radio adducta, fidentissimam reuertendi libertatem acciperet. Cuius facti rex co-
 gnitione suscepta, dolorem prius, deinde lætitiã egit. Siquidem iniuriã in reli-
 gionis habitum formauit, mulctaq; nomine primam exigendarum decimarum oc-
 casionem corripuit, lætatus quod ei vtilissimam propositi rationem opportunitas
 conciliaffet, suoq; dedecore sacrorum decus instruere cupiens. Cumq; magnates
 Olauum quem sibi factionis ducem futurum sperauerant, à fratre interceptum au-
 dissent, proposita fraude defecti, summam eius dissimulationem egerunt. Itaq; rex
 accersita postmodum concione, docet quantum Danicis armis militaris semper
 60 disciplina profuerit, maiorum imperijs à minoribus semper obtemperatum fuisse,
 regum auctoritatem popularibus inniti suffragijs, principum famam nullo ma-
 gis quàm militum fide creuisse, eorumq; nullius momenti imperium esse, si non
 plebeijs subsistat auxilijs. Sibi vero nuper ignotam regibus contumeliam obue-
 nisse, inusitatæ defectionis autores hebetudinem audaciæ prætulisse, auiditate ocij
 speciosissimæ rei negotium subruisse. Adiecit quoq; quanta pecuniæ summa ob

*Deum vitia pu-
 niuntur, nec
 ipsi sanguine
 contumeliam esse
 priuatum.*

impium defectionis crimen damnari meruerint, gubernatorum singulis quadragenarium talenta, ternarum vicumque multarum loco numeranda proponens. Nemine collationem abnuente, promissa æris solutio est. Quo cognito remittere se Kanutus illam exactionem, si sacerdotibus decimas erogare voluissent, edixit. Tunc concio petita consulendi licentia, paulisper a rege deliberatura secedit, an propositis satis fieri conditionibus oporteret: utraq; exhibitu difficilis æstimata. In soluendo namque crederentur complures inopia afficiendos credebant. Decimarum vero pensionem omni ævo celebrandam, æternam debitoribus infligere feruientem. Igitur quasi in tristium rerum contextu minus asperum delectum facturis, acerbior vasa cui comes diuturnitas affluisset. Nam cum altera se tantum, altera posteros quoque puniendos aduerterent, præsentem inopiam perpetuo muneri prætulerunt. Itaque temporum æstimatione facta, quod sibi tantum quam pro posteris poenam crearent, culpam redimere præoptantes, semel ære, quam semper libertate defici maluerunt, iure elicitum, dedecore vacuum, perturbatione extortum, probro obnoxium rati. Quinetiam annuam alienis frugem dependere ignominie, non religioni attinere censebant. A quibus quum rex deteriore conditionis partem approbari videret, simulata pecunie exactione, septentrionales Iutiarum partes ingressus, Tostonem cognomine Peculatorem, eiusque collegam Hortam colligendæ pensionis quaestores instituit, multarum metu decimarum religionem differere cupiens. Iisdem defectorum res æstimatis possessionum præcijs, intactas dimittere iussit. Qui mandatum inimitius ac iussu fuerant executi, iniqua plebem exactione pulsabant. Quam rem amuli regis in popularium concilio deplorantes, calumniam mendacibus exaggerabant. Veris quoque maiora fingentes, iniustos cunctis reddidere quaestores. Quippe militum opus non regis imperium iudicabant, nec iubentis, sed in studiū inuebantur. Quorum instinctu multitudo quaestores adorta, communem iniuriam publica consternatione cohibuit: magis quid fieret, quam quid fieri iussu esset inspiciens. Nec eorum cædibus satiata, in regem quoque vel sana prorupit. Qui in petum eius opportune suaratus absentia declinandum, Slesuicum concessit, ibique coniugem cum filio constitutam si res sinistre cessissent, perfugere in patriam iussit, nullum inter perfidos præsidium habituram. Siquidem in tempestivum regno hæc edem domesticorum arbitrio relinquere verebatur. Igitur Wandali solam sibi in armis libertatem testare credentes, fugæ eius perinde ac viatores insultare cœperunt. Qui quum imminetibus Iutis & vetera auxilia deficere cerneret, nec nova temporis angustiarum contrahi sinerent, quo tutior secessu foret, Fioniam petit, salutem insula præsidio qua siturus, ubi nihilominus indignam religiosissimo spiritu suo violentiam expertus est. Hinc enim Iutis aucta fauendi fiducia, concitatam multitudinis temeritatem exauit, hinc grassandi præsumpta libertas tristem regi procellam inflixit. Sat enim populares poenæ metu captum omittere veriti, perseverantiam secleri exhibendam duxerunt. Neque enim bis læsum poenam noxijs remissurum credebant. Ideoque eius exitum sitientes, ardentissimo odio sanctissimi viri necem petebant: ac veluti veniæ desperatione compulsi, hostem tollere quam ultorem experiri maluerunt. Nec suis cum finibus exegisse contenti, Fioniam quoque propellendum decernunt. Iamque rex accepto traiectionis nuncio, Sialandiam emigrare statuerat, cum Blacco quidam primam ipsius familiaritatem adeptus, sed nihilominus cum occulte perosus, simulacrum fidei consilio hortatur fugam parcat, Othonienlis pagi præsidia expectat, nec scemineo more latebram circumspectat: se interim plebis acta speculaturus, blanditiasque iræ eius oppositurum promittit. Quod si plebis animum mitigare nequisset, tanto ante id regi pronuntiaturus, quantum fugam occupandæ sat esset. Consilio obtemperatum est. Tunc Blacco omnia legatione, sinistris plebem monitis palpitans, conciliandæ gratiæ loco, odium regi impensius struit. hortatur quamcelerrime calumnie auctorem occupent, nec fugacem elabi permittant, oppressio-

*Honestatis
emulatione
committitur
patriæ tutores
paricidio exui:
priuatum abesse
crimen ubi
publicæ libertatis
vindieta peragitur.*

Præte-

Præterea miserrimos cœpti irritos, compotes felicissimos fore. His atq; consen-
tancis modis sollicitato in regis necem populo, aduersum immerentis caput fune-
stos omnium conatus erexit, eaq; actione consternatâ amentia plebem veluti su-
riali quadam face succendit, statimq; impetus creuit vbi hortatorē habere cœpit.
Neq; enim temeritati eius constantiâ suam obiecit, sed publicæ sese dementiae au-
torem ascripsit. Igitur incitatio seditionis procella pestifera eius concione defer-
buit, grauiorq; tempestatis incensorem nacti tumultus erupit. Inde reuictus paca-
tiorē populi animū nunciat: facile consternationis procellâ acquiescere, si rex irâ
mutuò deponere, reisq; pœnam remittere voluisset. Quem rex fidum legationis
10 ministrū ratus, regalis magnificentiæ conuiuio excipit, malignūq; suæ pietatis in-
terpretē donis prosequitur. Vtrobique gratia perfidiæ habita est. Nam Blacco alter-
na patres vice subiens corrupto legationis officio, pro mediatore proditorē agere
cœpit, atq; ex speculatore sceleris hortator euasit, sinistre regis, falso plebis animū
interpretatus. Ita pellacis viri mendaciū legationis titulo inuolutū, regem pariter
ac populū fefellit, hunc ne imminētē vitaret, illū ne parceret expectanti. Eundē
die postera rex prioribus paria pollicentē ad speculanda seditionis acta dimittit,
communemq; hostem inter se & vulgum creandæ pacis autorē assumpsit. Nec so-
lita legato perfidia defuit: cuius pestiferis monitis instincta plebs vehemētius ad-
uersum regis caput consternationē destrinxit. Kanutus interim quotidianis sacro-
20 rū solennibus assuetus, ne quid religioni præponeret, Albani ædem sacram pro se
deprecaturus accedit. Quippe precibus deum, quā hostē armis ne quid chari-
tati detraheret, aggredi præoptauit. vbi dum religioni vacando, officia sanctitatis
exequitur, consternatæ multitudinis corona armis sacrariū clausit. Quotquot er-
go ex militibus hostem præcurrere poterant, periculi consortiū affectantes, regē
petebant, eius in seiplos discrimen transfundere cupientes. Cumq; salutem secessū
consequi possent, periculū præsentia quæsierunt, morteq; clari quam fugaturi
fieri maluerunt. Quanta porro humanitate clientelâ hanc abundante credemus,
quæ ne infelicē domini fortunâ defereret, periculo sese quod vitare licebat oppo-
suit, inq; magna fugiendi copia salutem regis quā suam tueri satius duxit? Bene-
dictus quoq; fraternitatis nexū fide imitatus, in templo cum fratre commori de-
30 stinauerat. Iracundus vero seorsum ab hoste conclusus cum solus multitudinem totti-
nere nequiret, per medios hostiū globos ferro secessum molitus erupit. Tunc ne-
mine religiose pacis domiciliū violenter irrumperere præsumente, primus Blacco
cunctantibus cæteris ferro valuas petiuit, ductūq; suo eandem cunctis licentiam
tribuit. Ita se non sacrilegij modo, sed etiam publici patricidij ducem autoremq;
exhibuit. Quod videns plebs concitato seditionis motu templū aggreditur, eoq;
irruptione facta diuinos lares, ac sanctissima penetralia sacrilega tempestate fir-
dauit. Verū Blacco in ipso quem irruperat aditu trucidatus, datis patricidij piacu-
lis, violati sacrarij pœnas pepēdit: mors eius interfectoris exitu vindicata est. Itaq;
40 alterius tato scelus, alterius pietas causam præbuit. Crediderim tunc pium cruorē
patricidali permixtū separatim fluxisse meatibus, atq; sine vlla riuulorum commu-
nitione hinc sacrū in scelestū sanguinē diuiduis alueis incessisse. Benedictus limi-
nibus irruptorē excipiens, dum foribus acrius propugnat occiditur. Rex ipse in-
ter cruentos imminentis violentiæ strepitus fiducia conscientia eundē mentis ha-
bitū tenuit: neq; religioni parcius quā si periculū abesset, vacauit, ne plus ab eo ti-
moris quā constantiæ viribus indulgeretur. Sed ne extrema quidē eius hora san-
ctitatis studio vacua fuit. Nam cum parietē vndiq; à popularibus perfringi (quip-
peligens erat) ideoq; propinquā sibi necem instare animaduerneret, accessit sa-
cerdoti factorū arcana confessus, per summā maioris accubitatē præteritæ vitæ
50 culpas absoluit, præmiūq; sibi pœnitentiæ salubritate conciuuit. Tantum enim in
innocentia sua fiduciæ reposuerat, vt mortē non periculo oppressus refugere, sed
metu vacuus appetere videretur. Quinctiâ propassis vtrinq; brachijs antearans
fati securus occubuit: vbi dum victimæ more prostratus percussorē expectat, im-
misit per fenestrâ lanceæ mortifico iactu cōsolus, pium mortis sacrificiū edidit,
profusq; militum sanguine, suum ad vltimū erogauit. Enimvero crebris vndiq;

S. Kanuti
insertum.

telis petitus, corpus immobile tenuit, nec ante loco quo cubabat excessit, quam feretro mandaretur extinctus. Ex cuius sanctissimis vulneribus plus gloriæ quàm cruoris effluxit: quippe præsentis vitæ exitu initium melioris accepit, hostili iudicio punitus, diuino seruatus. Felix eorum parricidium, qui quem terrestrium virtutum orbe exemerant, cœlestium vñibus applicabant, caducaq; & fragili potentia spoliatum, solidæ atq; æternæ felicitatis compotem statuerunt. Sed & clandestina eius virtus perlucidis postmodum experimentis enituit. Hæc audiens regina patriâ cum filio impubere repetit, geminis post se relictis filiabus, ex quibus Ingertha Folconi Sueticæ gentis nobilissimo nupta, Benedictû, Kanutumq; filios habuit, hisdemq; mediantibus, Birgerû qui & nunc extat Suetiæ ducem cum fra- 10 tribus suis nepotem accepit: verum ex Cecilix matrimonio Ericus Gothorû præfectus Kanutum cum Carolo procreauit. Ex quibus generosissimarum imaginû numerosa posteritas clara propinquitatis serie cohærens emerfit. At populus perempto rege exultans, quod scelus deslere debuerat, insultatione prosequi volupratis loco reputabat. Qui cum parricidio pieratis causam prætexeret, idq; tyrannicidij nomine coloraret, militem suum Deus mercede fraudari non passus, arcanam sanctissimi viri innocentiam manifestis publicauit indicijs, eximioq; vitæ eius splendore etiam clara mortis ornamenta concessit. Sanè ad coarguendam parricidarum malitiam puniti merita miraculosis prodidit argumentis, ignotâq; vulgo virtutem mirifico rerum fulgore detexit. Quorum plebs admiratione percul- 20 sa virtutis inuidiam egit, conspicuamq; signorum experientiam diu nequicquam infuscare tentauit. Veteris namq; inuidiæ fremitu, ac pristinis odij viribus pertinacius excandescens, adduci non poterat, vt diuinis honoribus coleret, quem ob scelus à se interfectum putaret, rem cœlitus declaratam humanis argumentis abnegare conando. Quamquam enim damnatos à se mores cœlesti iudicio comprobatos videret, ad dissimulandam tamen, occultandamq; miraculorum fidem iustam cœdis causam fingeat, firmamq; facti tuitionem retinens, sententiæ suæ perseuerantissima propugnatrix existere non erubuit. Nec vita regem spoliassè contenta, etiam fati laudibus exuere conabatur, cuius lucem extinxerat, famâ quoq; sepelire connixa. Sed humanis tenebris diuinus splendor inuolui nō poterat. Quip- 30 pe miraculorum nitor dubietatis caliginem clara rerum luce pellebat. Nam sanctitatis eius medela varias imbecillitatum affectiones remediorû salubritate profecuta est. Cumq; obtrestantium liuor crebrescentibus signis virtuti cedere cogetetur, nec fidem vltius frustrari quiniisset, in facti tamē defensione persistens, sanctitati quidem assensit, sed eam non tam ex præteritæ vitæ meritis quàm vltimi temporis pœnitentia profectam astruxit. Ita & iustam facti causam prætexuit, & vita cassum honore donauit. Siquidem digne regem perisse, sed pium lachrymis euasisse dicebat, intentionem eius auaritiæ quàm religioni propiorē existimans. Cuius erroris non paruas postmodum pœnas pependit. Sed & posteri paternam redolentes inuidiam, sanctitatis eius formam non moribus, sed lachrymis impu- 40 tant, præsentiq; incredulitati præterito sese errori implicant. Neq; adduci possunt, vt ipsius beatitudinem deposito odio sincere æstiment. Verum sacra eius oppidulo orta toto penè terrarum orbe fulserunt, cultusq; ipsius primum à ciuibus exceptus, paulatim in commune prorepsit. Cuius tam vitæ quàm miraculorum virtutem priuatim Othoniensibus venerandam, publica eam religio consecrauit. Sed & cœlestem eius spiritum ad hoc vsq; tempus felix signorum fortuna prosequitur. Hinc est quod Kanutus diuini iam animi immortalitate potitus, vt terrestribus patriam patrocinijs attollere studuit, ita cœlestibus protegere non desistit: ideoq; sanctitas eius gloriæ & celebritatis fructu opulentissima, splendidû in fastis locum obtinet. Quinetiam salutare effectus suos quotidianis administrat indi- 50 cijs, malitiamq; patriæ, beneficijs pensat. Nam virtutum eius insignibus, omnis ætas Danica gloriabitur. Talibus illustrationis radijs sanctorum fati claritas erogatur, cum cœlesti beneficio mortalis liuor opponitur.

HISTORIÆ DANICÆ LIB. XII.
 SAXONIS GRAMMATICI
 HISTORIÆ DANORVM LIBER
 DVODECIMVS.

201

10 **N**YPERFECTO Kanuto, Iuti iniquæ societatis pertinacia singu-
 larem Olavi gratiam amplectentes, creari eum regem alacer-
 rimis petiuere suffragijs: hunc sibi plurimum gratiæ relaturū
 sperantes, cui tanto regnum discrimine quæsiuissent. Neq; eius
 20 fratribus hunc honorem eximio Kanuti amore suspectis, cro-
 gandū duxerunt. Igitur pecunia pacta, Nicolaum communem
 tam præteriti quàm futuri regis germanum, vadem pro eius re-
 demptione dederunt, receptoq; regnum imponunt. Nec paruum Nicolaus fra-
 ternæ charitatis specimen edidit: siquidem fraternas induere catenas, suisq; vin-
 culis germano regnum emere non dubitauit. Quod audiens Ericus, contumeliæ
 memor quam ei communis fratris iussu infligerat, ultionis metu cum coniuge Bo-
 rilda quæ Vluoni Gallitiano ex filio Thrugoto neptis obuenerat, Suetiam petiuit.
 Dani vero collato certatim ære pro sponforis reditu, pactam creditori pecuniam
 20 numerarunt. Quem Flandrensi custodia liberatum, infesta parricidis fortuna ve-
 luti cladem aliquam nostrorum abundantia ac fertilitati iniecit. Nam cum Dani
 noui regis initijs applaudentes pristinae ruinæ procacius insultarent, criminosis
 semper insensa diuinitas ne diu scelus impunitate floreret, petulantiam penuria
 rependere voluit, comuniq; inopia publici parricidij victa exegit piacula. Vt e-
 nim non in singulos modo sed in vniuersos animaduerteteret, summa æris intem-
 pérantia annorum quibus Kanutus regnum gesserat numerum adæquauit, cæle-
 stiq; robore humana vi maiorem edidit ultionem. Quippe verni æstuiq; tempo-
 ris feruore satum omne coaruit, autumnale verò adeo pluuium fuit, vt siquid lo-
 corum humilitate palustrisue madore alitum succreuisset, perseveranti imbrium
 30 inundatione decideret. quanquam contrarium cæli habitum humanæ commo-
 ditatis ratio flagitasset. Igitur opportuno solstitium humore caruit, eundemq; sine
 modo profusum siccum amans sextilis excepit. Tunc planè caniporū facies cæ-
 lestibus imbribus inundata, late patentis stagni speciem præbere conspecta est, ita
 quod æstas ægre genuit, autumnus oppressit: tantaq; temporum intemperies ex-
 titit, vt nec imber æstum leniret, nec æstus imbris illuuiem temperaret. Quineti-
 am agrestes aquis campos regentibus, supernantia spicarum capita demetentes
 nauiculis excipiebant, ac deinde putres aristarum reliquias fornacibus igni per-
 calefactis exiccandas mandabant, sicq; eas molæ subijcientes, quia panem præ-
 stare non poterant, in vsum pultis vertebant. Quamobrem tanta ciborum penu-
 40 ria incessit, vt maxima populi pars alimentorum inops inedia consumeretur. Ea
 res locupletes inopia, pauperes morte mulctauit: maioresq; ære, minores spiritu
 spoliauit. Nam diuitum populus non suppetentibus alimentis, auro argentoq; sa-
 lutarē comparauit impensam: pauperū vero gregē tam census quàm dapis inopē
 horrida passim fames absumpsit. Rex ipse ad ultimā tabem redactus, plurima fru-
 gelatifundia permutabat, agrisq; vānre iussis, alimenta possessionū precijs com-
 parabat. Nobilibus in eundē vsum ingenuitatis insignia erogare, rubori non fuit.
 Enimvero abunde seges finitimis erat, vt priuata gentis, non publica terrarum vl-
 tio videretur. Quæ tam dira clades conuictū populi animū sanctitatē, quam antea
 detrectauerat, fateri coëgit: deq; celsitudinis eius contemptoribus veneratores ef-
 50 fecit. Sanè tam euidentis pœna, alijs fruge abundantibus, Danis priuatim ingruens,
 & parricidarū noxā, & perempti innocentia, liquidò argumentata est. Hanc pestē
 Sueno pontifex, cuius summa apud Danos autoritas erat, populo parricidij pœ-
 nitere permonito incessurā prædixit. Quippe in plebē pius, in deū venerabilis ha-
 bebatur, religionēq; attentiore cura, cōcōnes præstantiore facundia celebrabat:
 ita fauore omnium occupato, arcem inter nostros autoritatis, atq; eloquentiæ fasti-

*Multi fortu-
 ne tenuiora
 homines in
 Daniz fame
 moriuntur.*

gium possidebat. Subiectorum mores, non solum dictis, sed etiam serenissimis operum informabat exemplis, nec voce quam mente concinnior fuit. Idem perfecta trinitatis æde, in exadificando eius ambitu Kanutum religiosi operis socium habuit, nec minorem in extruendis Mariæ sacrarijs operam gessit. Quippe vnum in vrbe, alterum Ryngstiadis enixe molitus, tertium Michaël Slaglofæ condidit. Ad eum se sanctorum penetralium singulari cultu flagrare monstravit. Nec domestica sanctitate contentus, augmentum eius foris petere arrepto peregrinandi labore constituit. Cumq; Hierosolymam proficiscens Byzantium peruenisset, contracta varij generis ornamenta cum sacrorum cinerum reliquijs in necessarios usus domestici templi remittenda curauit. Sed cuius Græcia pietatem vidit, mortem Rhodos aspexit. 10
Iisdem ferè temporibus absumpto Richaldo, Ascerus morum generisq; splendore eximius Lundensi potitur sacerdotio. Olauus cum bis penè lustrum regnando condidisset, inter continuas rei familiaris angustias, nihil regali magnificentia dignum exequi poterat. Sed & finitimi facto paupertatis eius contemptu, famelicum ferro incessere ruboris loco duxerunt, rati inedia armis obrui non oportere, neq; diuinitus afflictum humanitus premi, aut cœlestium vindictam mortalium viribus exagitari. Cui enim inuidiosum existeret regnum, contemptissima tot annis inopia profligatum? Cum rex diuinum natalem celebrans, pane in domo non suppetente ieiunos circumquaq; penates aspiceret, erubescenda mensarum inopia magnopere confusus, obducto manibus capite suffususq; lachrymis vultu, per summa animi ægritudinem temporis difficultatem gemitu profecutus est. Sanè tantulâ dapem tot conuiuiis apponi defleuit, contemptissimam famem honoratissimæ lucis ignominiam iudicans. Qui mihi alienam speciem, suam re vera deplorasse videtur inopiam. Deinde supplicatione habita, superna contuitus auctorem omnium deum ut si quid iræ aduersus populum concepisset, suo non eius periculo satiaret orauit, infelicissimum patriæ statum, difficilimum temporis habitum æstimans. Quippe tam inops epularum conuiuium quo famem instruere potius quam pellere videretur, principum oculis subijcere erubescerebat. Nec difficiles numinis aures habuit: siquidem celerem fati viam obtinuit, sibiq; mortem, salutem patriæ, si qua modo parricidis virtus inest, pia prece concituit, ingenuoq; viuendi pudore maximæ cladis poenam auertit. Itaq; memoriæ 30
eius speciosius deposita vita quam gesta ascribi potest, qui fatum patriæ finiedi spiritus causam habuit. Porro quantum charitatis erga suos cordi insitum haberet aperuit, cum & eorum mala proprio capite luere vellet, & commune periculum ad se solum redundare deposceret. Nempe quia suam pro ciuium salute deuouit, pij animi titulo fraudandus non est. Fortuna siquidem famem cum auctore suo pari funere extulit, in ediamq; satietate mutauit. Huic Ericus natus proximus è Suetia reuocatus, magno omnium fauore sufficitur. Huius ætas periclitanti populo labentis annonæ subsidia reparauit, segesq; tempestiui imbris beneficio visitata conualuit. Nā regnante eo agrorum habitus ad tantam vbertatem excessit, ut singuli cuiuslibet annonæ modij totidem denarijs permutarentur. Sed & continuis regni ipsius annis eadem agris vbertas incessit. Quo euenit, ut non solum ex morum, sed etiam temporum placidissimo usu, boni cognomen acciperet. Tunc planè penuriæ copia, inopiæ successit abundantia. 40
Huius viri virtutes summam cognoscere, tædio non fit. Nam præter ingentia animi decora, singularibus naturæ incrementis euectus, admirabili corporis magnitudine eò proceritatis excesserat, ut cæterorum vertices humeris superaret: nec longitudini inconcinna soliditas fuit, ut totam eius compagem exactissimo naturæ ingenio excultam elaboratamq; purares, quæ copori granditate conspicuo consentaneum vitium habitum conciliauit. Igitur ut corpore nullum, ita nec robore parem habuit, cum stature laude egregia quoq; vigoris ornamenta sortitus. Hastæ aut lapidis iactu sedens stantes vincebat: neq; illi situs quo minus fortitudinis suæ 50
experientiâ ederet officere potuit. Eodem corporis situ ex robustissimis duos lucta aggrediebatur, dumq; alterum attrectaret, alterum genibus compressum urgebat. nec ante desistit, quam prius hunc, deinde illum pedibus subijciendo, amborum manus post terga vinciret. Nec minori robore funiculorum certamen exhibuit, quippe vnum dextra, alterum sinistra, continens eorum extrema quatuor præstantibus

bus robore ex aduerso distrahenda commisit. Quibus cum nequicquam sedē sua detrahere laborantibus, ipse funem vtrinque modo dextra, modo laeva corripuens, ingenti fortitudine effecit, ut aut tenentibus restim exēteret, aut eosdē ad se magnopere renitentes appelleret, funemque ducere nequeuntē sequi cogeret. Eidē quoque speciosissimus vocis habitus fuit. Siquidem conciones non solum præstanti facundia, sed etiam tanta pronuntiationis amplitudine celebrabat, ut in actionibus non solum a præsentibus, sed etiā a procul positīs liquidd exaudiretur. Præterea ad conciliandam sibi popularium beneuolentiā in extrema actionum suarum parte mandati loco subnectere consueuerat, ut viri coniuges suas ac liberos, nec non & seruos cum primum domos redissent, sub eius titulo consalutationis officio prosequerentur, fore se cuique illius seruatore promittens, communemque cunctis in exhibendo æquitatis cultu, debitorem affirmans. Verum hunc corporis eius animique fulgorem, sola libidinis vis tetrīs intemperantiæ maculis obscurabat. Siquidem coniugalis copulæ tædio Veneris usum pellicum cubiculis intentum habuit. quanquam ei fortuna vxore in forma ac moribus conspicuam sociasset. Nec defuit Botilda tolerabunda mens ad insolentiam mariti sustinendā. Puellas siquidē quas ab eo adamari persenserat, maternæ dilectionis officijs prosequēbatur, easque quo promptius mariti studijs indulgeret, quo ad vixit inter pedisse quas habuit. Quarum ut formam quoque concinniorē efficeret, sæpenumero capitis earum cultum proprijs manibus exhibebat. Cumque abunde foret iram abieciisse, addidit charitatem, & quia sua specie non potuit, aliena marito placere voluit, virique in eis affectum colere, quam læsionis suæ vindictam agere præoptauit, ne clarissimum ducem turpitudinis reum ageret. Etenim amoris sui raptrices officijs quam odijs insequi speciosius duxit. Itaque non solum mariti flagitium dissimulatione texit, sed etiā absque respectu pellicatus odium merentibus, gratiā erogare sustinuit, veneratione contemptū, obsequijs iniuriā pensans, eoque factō clarissimū muliebris patientiæ exemplum præbuit. Quinetiā singulari moderationis beneficio posteritati insignem nominis sui memoriā commendauit. Fuere Erico filij, Haraldus, Kanutus, & Ericus: sed primus concubina, secundus matrimonio, tertius adulterio ortus proditur, nec mæstæ erudinis spiritus regis fortitudini defuit, qui ut crudelitatis alienus, ita fœcordia vacuus mediū inter desidiā ferociamque temperamentū teneret. Eiusdem quoque seueritas benignissime popularibus affuit: ne enim potentum auaritia æquitatis vinculum labefactaret, petulantiaque iuris hebetudinem pareret, insolentiæ rigorem opposuit, & quo plus a peruersis loco destitit, hoc magis per imperium nocuit. Quippe cum a popularium oppressoribus parum per absentiam timeretur, eosdē subita satellitū manu interceptos suspensio consumendos curauit. Quo factō quid aliud quā iniuriæ pondus arborea lance pensauit: Quamobrem maioribus formidolosus, minoribus percharus euasit, cum hos paterna indulgentia, illos regia seueritate insequeretur. Filias quoque complures ex concubinato habuit, quarum vnā Haquino cuidam Beronianæ necis ultionem pollicito, præmij nomine nuptum dedit: frater siquidem Erici Berro Holfatijs Dytmerisq; subactis, eo loci vbi Wermundi filium Vffonem, cum duobus Saxonice gentis lectissimis manum duelli nomine conseruisse proditum est, munitionem inhibendæ defectionis causa molitus, vallo fossaq; insulam cinxit. Cuius dominationem popularium quidam priuatim perosus, concionantis latus hasta transfixit. Ea tempestate Selanorum insolentia diu Danicæ rei miserijs alicæ, quippe magis oculis Olai prouecta, quā ullis eius negocijs retusa fuerat, piratica nostros acerrime laceſſebat. Sed & Autonem quendam splendidissimo loconatum, Falstria in Sialandia petentem, morique quā intercipi præoptantem occidit. Enimvero ingenta Danico sanguini virtus, captiuitatis sortem omni fato tristiorē existimat. Quam rem Skialmo candidus, frater hic Autonis erat, in celeberrimis Danorum concilijs querelarum frequentia prosecutus extudit, ut autoritate eius motum vulgus, vnus necem omnium manu vlciscendam decerneret. Adeo quippe regia maiestas populare in euexerat, ut ei decernendarum expeditionū ius esset, armisque publicis, non imperium principis, sed plebis arbitrium

*Clarū mulie-
bris patientiæ
exemplum.*

præfideret. Præterea Alli & Herri Scania oriundi, sed eius vsum facinoribus demeriti, Iulium certissimum Danorum profugium proscriptorum titulo petierunt. Cuius enixe negocia cōsecrantes, maritimisq; patriam latrocinijs incessantes, rem Danicam atrocius profligare cœperunt. Tunc Danica inuentus Iulium adorta, fractos obsidione ciues, quotquot intra mœnia piratas habebant, cum pecunia pactiois nomine præbere cœgit. Quibus nostri in potestatem acceptis, læsæ patriæ pœnas crudelissima mortis ratione expetendas duxerunt. Nam quo violentiore eos morte consumerent, reuinctis post terga manibus palis primum affigendos curabant, deinde ventrium caua cultro rimati, nudatis extis primaq; viscerum parte protracta, cætera stipitibus explicabant, nec ante supplicium remiserunt, quàm tortos extis funditus aluo egestis, horridæ rapacitatis spiritum profundere cœgissent. Quod spectaculum vt specie triste, ita re nostris perquam vtile extitit. Non solum enim reis pœnam inflixit, sed etiam cæteros consimilem cruciatus causam vitare permonuit. Itaque non minori visentibus documento quàm afflictis supplicio fuit. Nec semel quidem Ericus Sclauici roboris amplitudinem preffit, & neruos debilitauit, sed iterum ac tertio effrenata gentis illius ingenia tanto tempore retudit, vt nulla eum vltius piratici ætus procella pulsaret. Interea defuncto Egiuo Ascerus clarissimo inter lutos loco natus, Lundense sacerdotium sumpsit. Fortè autem Hamburgensis antistes ob inanes & falsas suspiciones Ericum execratione mulctandum censuerat. Quod veritus rex, appellatione sententiam præcucurrit, Romamq; euestigio petiuit: vbi causæ suæ examine diligentius habito, pontificis accusationem potenter repulit, cunctisq; defensionis partibus actore superior redijt. Nec contentus efficacissimum causæ dictiois suæ propugnatorem egisse, aduersariæ partis odio penetralium sacrorum decus externo sacerdotio subiectum habere passus nō est. Quamobrem Romam regressus, tum se, tum etiam patriam ac domestica sacra Saxonica prælatione liberari petiuit, ne religionis ratione exteris admodum obsequi cogeretur, aut eius disciplinam ab alienigenis petere necesse haberet. Nec difficilem curiæ consensum habuit. Quæ ne clarissimum virum repulsâ afficeret, tum dignitatis, tum etiâ 30 fatigationis eius intuitu mota, petitioni annuit, seq; regnum ipsius summi sacerdotij insignibus adornaturam sponndit, atq; ea promissorum spe regem à se exhilaratum dimisit. Sed tristioris fortunæ quod sequitur. Reuersus nanque Ericus cum more regio domi in propatulo cœnaret, inter alios quendam musicæ rationis professorem adesse contigit. Qui cum multa super artis suæ laudibus disputasset, inter cætera quoq; sonorum modis homines in amentiam, furoremq; pertrahi posse firmabat. Quinetiam tantas fidibus vires inesse dicebat, vt perceptis earum modulationibus astantes mente constaturos negaret. Cumq; an eiusmodi vfu calleret interrogatus, peritiam fateretur, tum precibus regis, tum etiam minis effectum præsentare compellitur. Qui cum nec vecordiæ metu, nec periculi prædictione imperantem auertere potuisset, ne furori nocendi materia suppeteret, primum æde armis vacuata, complures extra auditum citharæ in ambitu collocandos curauit, oriente vesaniæ strepitu fores irrumpere, creptamq; manibus suis citharam capiti illidere iussos, ne vltior eius modulatio superuenientes quoque mente captos efficeret. Monuit quoque præstò esse qui furentium vesaniæ valenter occurrerent, ne lymphantes dementia in rixam versa, mutuis se ipsos viribus interimerent. Obtemperatum consilio est. Igitur armis domo egestis, claustrorumq; custodia obseratis, fidibus operam dare exorsus, inusitata seueritatis musam edidit: cuius prima specie præsentis veluti mœstitia ac stupore compleuit. Qui postmodum ad petulantioris mentis statum vegetioribus lyræ sonis adducti, iocabundis corporum motibus gestiando, dolorem plausu permu- 30 tare cœperunt: postremo ad rabiem & temeritatem vsque modis acrioribus incitati, captum amentia spiritum clamoribus prodiderunt. Ira animorum habitus, modorum varietas inflectebat. Igitur qui in atrio melodix expertes constiterant, regem cum admissis demerire cognoscunt, irruptaq; æde furentem complexi, comprehensum continere nequibant: quippe nimio capti furoris instinctus, eorum se

*Citharæ dicitur
insignis, effe-
ctus hominum
pro voto in-
flectens.*

rum se valide complexibus eruebat. Naturæ siquidē eius vires etiam rabies cumu-
labat. Victo itaq; colluctantium robore, pcursum nactus, cōuulsis regiē foribus, ar-
reptoq; ense, quatuor militū continendi eius gratia propius accedentiū necē per-
egit. Ad vltimum puluinariū mole quæ vndiq; à satellitibus congerebantur, obru-
tus, magno cum omniū periculo comprehenditur: vbi verò mente cōstitit: læsæ
primū militiæ iusta p̄soluit: vt autē acrioribus expiationis modis penitentiā æde-
ret, redimendæ noxę gratia, religiosæ peregrinationis propositū amplexatus est, lu-
dæamq; diuinæ visitationis memoria venerabilē adire constituit. Cuius studij san-
ctitatem cum diu tacitus animo reuoluisset, tandem ijs maxime quos ob excellen-
tem corporis habitum, p̄fectionis suæ consortes destinabat, insinuat. Quibus rem
dolenter ferentibus, id ipsum apud celeberrima patrię cōcilia publicauit. Quod cū
in Wibergica quoq; concione vulgasset, attonita multitudo perinde ac patrem a-
missura foret ingemuit, absentiam eius perniciosam patriæ futurā vociferans, inq;
eo remorando tota plebs vnus plorabundi amici vultū habuit. Ad vltimū lachry-
mis suffusa supplicem se eius genibus aduoluit, magnopere deprecās, ne magis pri-
uari voti quàm publici commodi debitum intueretur, cumq; plus Deo sincera re-
gni administratione, quàm exilio placiturū affirmans. Ille precibus concionis voti
religiōem opposuit, eiusq; titulo p̄positi pertinaciā tuebatur. Nec populo ad refel-
lendam excusationis rationē consilij sagacitas defuit. Redimendi nanq; voti gratia
tertiā se rei familiaris partem egētibus erogaturum promisit. Sed ne sic quidem
tenacissimam sanctitatis eius perseuerantiā labefecit. Negabat enim rex honestatē
culpa redimi posse, seq; alieni artis interuētū voto liberū fore, futurū asserens si con-
ditione vteretur, vt & se periurū, & patriā paupertatis periculis implicaret. Malle
vero p̄prio sumptu p̄fectionē instruere, quàm aliūde impensatū necessaria mu-
tuari, ne alieno grauamine ad peragendum deuotionis propositū vteretur. Itaque
seductos maiores de substituendo interim procuratore cōsulare cepit, non quia
prudētia fallebatur, sed ne p̄teritis aliorum consilijs, suo indulsisse videretur, pri-
uatam sententiā publicę p̄ferendo. Quo audito principes id se consultoris opti-
oni permittere responderunt, ne hac quidē in re de eius industria dubitatuos, cuius
summā in alijs solertiam didicissent. Tunc rex Haraldū filium quē p̄stantior
ætas honori tempestiuū effecerat, regis partibus p̄functoriē donat. Scialtaoni ve-
ro candido splendidissimæ atq; integerrimæ dignitatis viro, cui non solum totius
Sialandiæ, sed etiā Rugiæ veltigalis a se factæ procurationē detulerat, peragendæ
circa Kanutum educationis officium mādāt. Ericum autē obscuriore loco natum
hebetiore quoq; cura cōplexus, minoris potētiae tutoribus applicauit. Quibus dis-
positis vt granditatis suæ speciē consentaneo corporum habitu minueret, proce-
rissimos quosq; peregrinatiōis participes legit, sicq; alienæ staturæ spectaculo, suæ
miraculum tēperauit, ne singularis eius magnitudo visentibus extetis ludibrio fo-
ret. Nec piger Botildæ ad cōsecranda mariti studia animus fuit. Quem quidē eodē
voto, sed diuiduo toto secuta, p̄fectionis meritū pudicitia cumulauit. Sed neq;
Ericus patriæ quam deseruit curā abiiecit. Ne enim Dani sub externo pontifice sa-
cerorum munera celebrarent, missis ad curiam legatis, in ornamentū domesticæ re-
ligionis maximi sacerdotij insigne exoptendum curauit. Nec cum Romanæ pro-
missionis fides fefellit: p̄fectus enim à curia legatus, qui sacri insignis p̄rogati-
ua nostræ gētis sacerdotiū adornaret, cum celeberrimis Danorum vrbibus inspe-
ctis cuncta curiosissime collustrando, non minorē personarū quàm ciuitatū respe-
ctum egisset, I. undiæ ob egregios Asceri mores, tum quod ad eam ē finitimis regi-
onibus terra mariq; transitus abunde pateat, hunc potissimum honorē deferendū
existimauit. Nec solum eam Saxonica ditione eruit, sed etiam Suetiæ, Noruagięq;
religionis titulo magistrum effecit. Nec parum Dania Romanę benignitati debet,
qua non solum libertatis ius, sed etiam exterarum rerum dominium affecuta est.
Interea Ericus petitam nauigio Rusciam terrestri per mensus itinere magna Oriē-
tis parte transcursa, Byzantium veniebat. Quem imperator nequaquā vrbe excipere
ausus, extra mœnia tendere iussu hospitālitatis officijs prosequēbatur, ratus reli-
gionis simulatione dolum intendi. Siquidem famam eius ac magnitudinem suspi-

cione infecutus, impēlis cum quā mētibz fouere maluit. Ad hæc, Danos summa à se familiaritate cultos eadē suspiciōis occasiōe notabat, perinde ac maiorē patrij regis q̄ stipendiorū suorū respectū acturos. Inter cæteros enim qui Constantinopolitanę vrbis stipēdia mererentur, Danicę vocis homines primū militię gradū obtinent, eorumq; custodia rex salutē suam vallare cōsuevit. Nec imperatoris Ericum opinatio fefellit. Verum re dissimulanter habita, venerandorū sacrorū gratia ciuitatis introitū expetiuit, præfatus maxime se eo loci celebrādę religionis amore perductum. Imperator collaudato petentis studio, postero se die postulationi responsurum promittit. Interea qui ex Danis Græcorū militiam securi fuerant, imperatore adito, regem suū consalutandi potestatē efflagitāt, permissisq; segregatim egredi iussū, ne simul omnīū animos vna regis hortatio caperet. Subornauerat enim imperator vtriusq; vocis peritos, per quos eorum Ericiq; colloquia disceret. Primū itaq; consalutato rege confidere iubentur. Tum ille fari exorsus, docet Danos Græcorum stipendia merētes iam dudū honoris arcem virtutibus impetrasse, indigēis exules imperitare, multoq; foris quā domi feliciores existere. Ad hæc, imperatorē eorum fidei capitis sui custodiā credere, eumq; prælationis vsum non tam ex eorū meritis, quā ex illorum qui ante eos Græcorū militiā coluissent, virtute progenitum. Quapropter magnopere eis curandum esse, ne plus temulentię quā sobrietatis studijs indulgerent, susceptę militię melius affuturi, si neq; se vino, neq; regem sollicitudinibus onerassent. Fore autem si frugalitatis normā deseruissent, vt militiam segnes, iurgia alacres exequerētur. Monuit quoq; ne manum cum hostibus conferturi, maiorem vitę q̄ virtutis curam agerent, nēue mortē fugā præcurrerent, aut salutem suam ignauię præsidio tuerentur, promittens se cum primum in patriam redissent, fidelem eorum operam beneficijs pensaturū. Quod si viriliter dimicantes spiritum in acie profudissent, propinquos eorum ac necessarios honore prosecuturū. His itaq; consentaneis modis vniuersos affatus, propensam Danorum fidē Græcię conciliauit. Cuius rei imperator per subornatos certior factus, falso Græcis sapiētia progatiuam ascribi inquit, quod ducis fidem notassent, cuius gentem toties alienā perfidię cognouissent. Siquidem probatissimo popularis constantię experimento regię fidei habitus æstimari poterat. Cumq; eum religioni potius quā fraudi intentū aspiceret, vrbe exornari iussa, ac plateis cultius stratis, dextera manu venerabiliter exceptū ad curiā & palatium vsq; magno cum omni tripudio triūphantis more pduxit, & cui suspiciōem immerenti inflixerat, honorem quo maior ab homine præstari non poterat, erogauit. Quinetiam ei perinde atq; honoratissimo hospiti regiā cessit, eaq; nemo deinceps imperatorū vti voluit, ne quis se maximo viro recti communione æquasse videretur, hospitijq; reuerentia perpetuū hospitis monumentū existeret. Quinetiā accersito qui statutam eius mensurę parilitate cōprehenderet, stantisq; & sedentis habitū quāmdiligentissimē coloribus cōplecteretur, tantę magnitudinis admirationē perenni spectaculo repræsentandam curauit. Et ne tantum hospitem indonatum dimitteret, complacita postulare præcepit. Quem cum factō opū cōtemptu sacros potissimū cineres exoptare cognosceret, honorandis offiū reliquijs donat: ille religiosum munus cupide amplexatus, id ipsum imperatoria bulla assignatū Lundiani, Roskildiamq; deportandum curauit. Et ne ortus sui locum veneratione vacuum lineret, Slangathorpiam cum Nicolai sacratissimis ossibus diuini patibuli particulā transtulit. Quippe & oppidi illius templū molitus, & eo loci vbi nunc aram videmus, matre editus proditur. Præterea oblatum ab imperatore magni ponderis aurum spreuit, ac repudiavit, ne postposito continentię studio, Græcas opes appetere videretur. Quem mox imperator iniurię reum agere cœpit, affirmans se, non domum cōtemptu ab eo fuisse persusum, abiectisq; precibus vnico notę irritamento oblati verecunde cum vti cōēgit. Et ne rex accipientis porius, quā erogantis partes agere videretur, humanitatis eius officijs mutua liberalitate respondit. Sed donis eius precium nouitas fecit, barbarumq; munus hoc imperatori charius, quo Græciæ rarius fuit. Deinde piraticis ab ipso nauigijs, com meatūque donatus, Cyprum contendit. Cuius intulę natura adeo quondam tumultorum impatiens fuit, vt mandata

data sibi interdiu corpora, proxima nocte reijceret. Hic rex febris implicatus cum vicinum sibi fatum adesse cognosceret, apud celeberrimam Cypri urbem corpus suum funerari petiuit, præfatus tellurem aliorum cineres respuentē, suos quietius habituram. Igitur pro voto tumulum nactus, corporis sui beneficio vetustam humi indignationem repressit, eamque humanis ante cadaueribus reluctantem, non solum suam, sed etiam alienam sepulturam patientem effecit. Coniugem quoque eiusdem peregrinationis labor finivit. Iamque tota regis stirps Suenonis ad tres tantum filios, Suenonem, Nicolaum, & Vbbonem redacta fuerat. Nam ut ex suprapositis liquet, Kanutum, Benedictum, atque Beronem ferrum abstulit, ceteros morbus absumpsit. A discessu vero Erici biennium intercessit, antequam Dania certum mortis eius nuntium accepisset. Igitur Sueno natu maior ab Erico secundus tantopere regnum ætatis fiducia affectabat, ut nequaquam communem patrię sententiam duceret expectandam, vocataque Wibergum concione, publici delectus arbitrium vnius provincię iudicio præcurrere non extimesceret. Et fortassis morum suorum obscuritatem perspicaciori censurę committere verebatur, ideoque fastigium paucitatis consensu rapere, quam fortunam suam incerto multitudinis decreto subijcere maluit, partiumque suffragijs occupare, quod uniuersorum erat sententia tribuendum. Sed dum citato equitatu cursum ad Wibergicę concionis locum dirigit, corporis firmitate defectus, quo lenius commodiusque ferretur, carpente se excipi iussit, affirmans hilariter obiturum, si saltem sub regis titulo triduum exegisset. Neque enim neruorum hebetudo, aut membrorum tarditas festinabundę mentis cursum reflectere potuit: sed ob morbi magnitudinem huius quoque usum perosus, ministris properare iussis, lecticam poposcit, præfatus nil se curaturum, si rex à populo salutat, spiritum in concione deponeret. Enimvero insopibilis ambitionis calor imbecillitate superari non potuit. Sed dum aduersa valentudinis immemor supra vires concionem appetit, non regno fatum, sed fato regni titulum præcucurrit. Restabat igitur ut circa Nicolaum, Vbbonemque delectus perageretur. Nam Haraldus summa sibi popularium odia iniquissima regni administratione pepererat. Quippe procuratore in calumniam versa, tam fœde se, tamque deformiter gesserat, ut abiectio iustitię cultu rapinis ac latrocinijs teterrimam in subiectos potentiam exerceret, plebemque omni iniurię genere fatigaret. Quo euenit, ut cuncti sordidissimam eius dominationem peroli, nequaquam regnum oppressori deferendum putarent, indignum rati iniurias suas obsequijs, angustias honore rependi. Cunctis ergo Ysotam coeuntibus, cum ob ætatem Vbboni summa decerneretur, Nicolaus solus qui id ægrè laturus putabatur, maximo fauore concionis suffragia comprobabat, quod Suenonis filij pro ætatis habitu regni inter se successionem versare consueverint, semperque minorem maior honoris huius heredem habuerit. Vbbo vero parum solertiæ visus, veluti secordiæ conscientia tanto oneri humeros suos subijcere recusauit, vegetioris ingenij fratrem eo munere dignissimum asseuerans. Enimvero animi sui imbecillitatem, proprio quam alieno iudicio metiri prudentius duxit. Sed mihi quidem vitandę præsumptionis gratia, humiliter quam verius de virtute sua sensisse videtur, cui melius respuendo regnum, quam amplectendo consuluit. Eo quidem honore dignior, quod oblatum sibi fraternæ prudentiæ cedere non erubuit. Et quidem Dani parum iusta æstimatione tam modestam eius verecundiam prosecuti, ignarique prudentem virum fugiendi oneris rationem inertię simulatione quæsisse: quem perseverantia superare debuerant, negligentia prætereire sustinuerunt. Quis enim mentis compos huius refertum industria pectus ignoret? qui se intra priuatum fortunæ habitum continere, quam dignitatis incrementa cura ac sollicitudine quærere præoptauit.

*Cypria tellus
humanarum
cadauerum
quondam im-
patiens.*

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI DVODECIMI FINIS.

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

DECIMVSTERTIVS:

GITV & Nicolaus suscepto regno adeo animum ab omni fastu
 auersum habuit, ut nihil ex pristina mansuetudine sua decer-
 peret, totamque præteritæ vitæ consuetudinem retinens, cum
 fortuna animum mutare passus non est, ne potius fortunæ mo-
 res, quàm moribus fortunam subicere videretur. Prætereane
 patriam sumptuosa clientela ac voracibus oneraret impensis;
 quotidianam militiam suam sex tantum aut septem clypeis ob-
 exturbanda latrocinia contentam habuit, nec petulantiorum regem quàm mili-
 tem egit. Duxit autem Margaretam patre Ingone Sueonum rege, matre vero He-
 lena natam, cuius castitatem rex Noruagienſium Magnus coniugio delibauerat.
 Qui cum sedulo Sueones adortus, in Hallandenses etiam arma proferret, inopi-
 nata eorum irruptione percussus, ut erat calciamenti vacuus probrosum ad na-
 ues recursum habuit, eiusque fugæ deformitatem etiam cognomine usurpauit.
 Cuius manum Ingo salutis suæ perniciter imminentem ferre nequiens, merendæ
 pacis gratia filia ei in matrimonium tradita, periculum beneficio repulit. Ex hac
 itaque Margareta Magnus prole non sustulit. Nicolaus in felicibus sobolē auspici-
 is propagauit. Cuius filius Ingo initio adolescentiæ effrenis equi lasciuia excussus,
 eiusdemque ungulis artuatim obrutus, splendidissimum sanguinem lucis viarum
 fordibus erogauit, tristissimoque fati genere consumptus, sparsis viatim mem-
 bris, lacerum humi cadaueri acuit. Pædagogus quippe eum equo assuefacere cu-
 piens, habenas manu continere permisit, quarum regimini intempestiuus adole-
 scens pede sub sellis inhaerente, contiguum solo corpus habuit. Magnus vero fee-
 licioribus naturæ quàm fortunæ incrementis euectus, teterrimum consanguineæ
 cædis piaculum edidit, atque ad notissimum fidei exemplum euasit. Cui mater am-
 pliorem propinquorum fauorem affinitatum beneficio creare cupiens, Henrico
 Regnaldi fratris, Kanuto Ingiburgam sororis filiam coniugio copulauit. Paterna
 vero bonæ in æquales admodum portiones partitione redegit, vnam sibi, cæte-
 ras nuptis (quas præfatus sum) diuisionis parilitate contribuens. Hinc Danorum,
 Sueonumque dissensio orta, ac deinde compluribus inimicitiarum incrementis
 coalita, ad hoc usque tempus veteris odij tenacissima perseverat. Præter hæc In-
 gritha Vbboni cuidam postmodum denupta, Nicolao ex pellice nata prodiit.
 At Margareta non solum diuinarum ædium opes latifundijs auxit, sed & totis vi-
 ribus ad augendum eorum splendorem incubuit, sacerdotalisque cultus inopiam
 exquisito ornamentorum genere permutauit. Enimvero quo rem diuinam orna-
 tiorum efficeret, pallas, laticlavias, cæteraque sacerdotij insignia condere, atque
 sacrorum vsibus erogare curæ habuit. Henricus vero Guthskaldi ex Siritha filius
 maternis à Nicolao bonis indigne spoliatus, tam acrem eorum repetitorem age-
 re cœpit, ut Danis infatigabiliter imminens, ipsum intra Slesuici fines ad tuendam
 salutem suam statione & excubijs uti cogeret. Interiectam Albiæ Slesuicæque
 prouinciæ cultore vacuefecit. Cuius rei vlciscendæ gratia Nicolaus excita
 classe, Liuticham appellit, Eliuo Slesuicensis præfecturæ viro equestres obuiam
 sibi copias ducere iussit. Necdum enim Dani externas obequitando pugnas con-
 ficere nouerant. Verum præfecti leuitas pecuniæ ab Henrico pactione corrupta,
 cupidius quæstum, quàm imperium intuebatur. Itaque Nicolaus Sclauicis in cam-
 pis vacuam equis phalangem explicat. Tunc Sclauum pedites obequitando lassare,
 quàm cum tota acie manum conferere tutius rati, nunc alas, nunc cornua cir-
 cumuolando, eademque varie iaculis incessendo, obliquis hostem insultibus la-
 cerabant. Procursum nanque in eum directo fuga referebantur, nec recursum se-
 gnus quàm imperum edebant, nostrorumque maiore mole quàm pernicitate sibi
 immi-

imminentium ex aduerso congressum vitantes, reiectis habenis, aduersos premebant. Terribilem bello virtutem furtim & quasi insidiarum latrocinij attēantes, Ita laxata debilitataq; Danorum acies, quia rem in plano parum feliciter gesserat, vicini montis editum occupauit, salutem suam quam armis tueri nequibat, loci præsidio munire cupiens: eoq; posita, verticis beneficio subiectum hostem securâ conspexit. Die postera ne loci, quam suis viribus munitior videretur, ancipitē campi fortunam repetere, quam certo montium tutamento gaudere maluit. Sed equestris militiæ spiritū pedestris ferre non potuit. Quo euenit, vt amissum pugne decus recuperare nitentes, pristinae cladis ignominiam postera cumularent. Cre-

10 diderim hanc pugne fortunam ab instrumentorum magis, quam animorum inopia protectam, quia dum fortitudinis spiritus parum curiose prima militiæ cōmoda circumspectit, non metus sed inertiae pœnas pependit, suaq; potius negligentia quam alienis viribus proculcatus occubuit. Haraldus re fortiter gesta adeo grauiter affectus proditur, vt gradiendi inops clypeoq; à suis exceptus, alienis manibus castra sequeretur. Kanutus quoq; per summam vulnerum acerbicatem pedum firmitate defectus, promptissimam militis fidē expertus est. Qui ne dominus ab hoste interciperetur, periculum eius suo discutere non dubitauit. Socijs nanq; de industria fugere iussis, ipse corporis simulatione cursum lentius agens, imminenti sibi

20 Sclauo manus obtulit vincendas, eiusdemq; propius obequitatis habenas corripens, lata a socijs ope, equo barbarum spoliavit. Quo positus, protinus eo summam Kanuti imbecillitatem adiuuit. Igitur vt callida, ita periculosa fortitudinis foelix exitus fuit. Subeunte crepusculo nostri infelicem pugne euentum fortiti, reliquias suas vnico repetiti verticis præsidio tuebantur. Cibo quoque & potione defectos præter vulnera ac lassitudinem etiam alimentorum inopia lacerabat. Igitur ad vltimam penē tabem redacti, quum & pericula vndique, & nusquam auxilia circūspicerent, quippe & Scaniensium tempestate detinebatur aduentus, & Elinus pecunia ab Henrico corruptus, reddita tarditatis ratione, copias ducere supersedebant, humanę opis desperatione ad cœlestē præsidium confugerunt, absumpteq; spei suę reliquias in dei, quam hominum fortitudine reponere maluerunt. Post-

30 ra vero die qua Laurentianę vigilię sacra re colebantur, diuinam potentiam nullo melius, quam frugalitatis voto propitiandam rati, concione lugubriter habita, lucem qua vel priuatum Laurentij, vel publicum sanctorum solenne præcurrimus, siue quam diuinę passionis memorię dedicare consueuimus, annuo temporum volumine repetitam, ab omni Danica atate continentissima ieiunij religione excolendam promittunt. Quod votum publicę necessitatis exigentia nuncupatum, exactissima posteritatis cura firmavit, indignum rata statam à maioribus continentiam stomachi impatientia atque escarum auaritia conuellere. Diluculo vero nostrorum acies centuriatis globis naves repetere adorsa, Scanienses nuper classe aduectos obuios habuit. Quorum aduentus beneficio recreata, ipsos

40 perinde ac corpore & viribus integros ne terga ab equitatu incescerentur, curare iubet. Deinde composito gradum agnūne promouens, cum sortē limosam obiecti lacunaris voraginem trajicere debuisset, neque eam vilo compendij flexu vitare quiuisset, peragrarē adorsa, sed mox palustri cœno tenacius implicata, ac defidentis luti illiuię præpedita, confuso transitionis impetu similem fugę tumultum edebat. Maior pars labili paludis mole pessūdata, pecorum more ab hostibus trucidabatur. Ita transmeandi audis improuidaq; & cæca festinatione ruentibus impedimentū periculo fuit. Tandē agrē in littus reditum, discessumq; est. Cumq; Sclauiperinde ac victoria freti verbis virium suarum laudem præseferētibus, Danicas vituperio insequerentur, & quasi illarum imbecillitati fortitudinis suę iactantia procacius insultarent, Henricus qui probe nostrorum animos nouerat, diuersa se, inquit, hostium robur æstimatione complecti, quippe regis eorum in equo præualido exemplum liquere. Qui si vires suas scisset, omne equitis imperium sperneret. Quas quoniam ignorat, facile insidentis arbitrium patitur. Ita Nicolaum si viribus suis fidem haberet, cuncta prospere, diffidentem vero nihil foeliciter

50 executurū. Post hæc Elinus quod patrię fortunam vendita uerit à rege perfidię da-

innatus, non solum præfecturæ beneficio, sed etiam patrimonij rebus ignominio
 se exutus, vltima inopia sordidissimi lucri pœnas persoluit. At Henricus ob superi-
 oris pugnae successum audaciæ incrementis euectus, littorales Danos piratica la-
 cessendo, non solum Eidoræ finitima, sed etiam cuncta Slesuico Vallôque quod
 Danorum opus vocamus interiecta vastabat: ipsam interdum urbem illatis clam
 per nauigia copijs improvidam aggrediebatur. Itaque post exactum Elinum ad-
 huc finibus illis prouiso vacuis, creberrimæ exterorum violentiæ etiam domesti-
 ca furta accessere, tantoq; ciuitas intus quàm foris acerbius vrgebatur, quanto ad
 nocendum occulta manifestis prouisa noscuntur. Aque ciuis ut hostis formida-
 batur. Quippe Fresones cū Holsatijs ac Dytmerchis impunitatis spe ob præfectu-
 ræ vacationem concepta, dies latrocinijs, noctes furtis et metuebantur, & vbi fasti-
 gia nequibant, imas ædium partes ligonibus adorti, cuniculis custodem fallebāt,
 Nec minor adituorum in asseruandis rebus cura flagrauit. Equi intra repagulum
 ne furtim abstrahi quirent, ferro compediiebantur. Aedium excubitores vberioris
 cautelæ gratia, valuis affixi iacebant. Nec ferarum claustris contenti, etiam fossa
 aditus obfirmabant. Ita grassante latrocinio quidam ingenuæ stirpis plurimorum
 paupertatem partarum nequiter opum incrementis abolitam cernens, absque re-
 spectu verecundiæ eadem amplecti animum induxit, clarissimamq; inoletem suā
 spe lucri incitatom, ex summo nobilitatis fastigio in obscenissimam atque profun-
 dissimam turpitudinis sentinam abijcere non erubuit. Ita sanguinis decore inde-
 center vsus, vires generis ad scelorum licentiam trātulit, & quod virtutibus nutri-
 mentum esse debuerat, vitijs obtentui fecit. Siquidem nulli facta eius aperta crimi-
 natione insequendi audacia fuit, tantoq; propensior delictis impunitas habebatur,
 quanto conspectior delinquentis noscebatur autoritas. Ea tempestate nulli à Ka-
 nuto qui pecuniam quam educator eius depositi nomine conseruauerat, in Fioni-
 am è Sialandia transferrent, cum ab utroq; littore æque distante nauigio procul pi-
 ratas imminere conspicerent, expensam tunc crumenam vndis occultauere. Po-
 stremo cum se parum potentes remigij animaduertent, fugæ diffidentia impli-
 cati, reciso tenaculo, vetustas regum opes harenis, quàm hostibus relinquere ma-
 luerunt. Quam rem Nicolaus in Sialandiam ex Fionia trajiciens tamen eminus
 specularetur, periclitatibus præfidio fore nequiuit, quod exiguis & inhabilibus ad
 remigium nauigijs vteretur. Postea cum Kanutum iocundum præ se vultum ferē-
 tem conspiceret, oris hilaritatem increpans ob recētem auiti paterniq; æris iactu-
 ram, dolere ei admodum expedire dicebat. Ille nihil hac se moueri fortuna dice-
 bat, sed eius beneficio summam liberalitatis occasionem accepisse respondit: ut
 enim ante nihil ex paternarum opum cumulo decerpere ausum, ita deinceps ac-
 cessuras abūde cregaturum. Maximum quippe auaritiæ nutrimentū diuitias esse,
 quas quisquis asseruare intenderit, humanitati vacare nō possit. Qua voce se pecu-
 nia, sed eam regi imperare monstrabat. Cuius rei præcipuum extitit documentum
 quod sequitur. Cum ob creberrimas acerrimasq; finitimorum excursions ne-
 mine Slesuicensis præfecturæ beneficium etiam oblatum recipere audente, Kanu-
 tus tam periculosum à patruo honorē non opum cupiditate, sed fiducia virtutis ex-
 peteret, neque gratis eum impetrare quiuisset, vendita patrimonij parte, formido-
 losum alijs minus precio assecutus est, eam demum quaestuosam esse militiam ta-
 tus, qua gloriæ & claritatis stipendium potuisset acquiri. Ita rex extimescendum
 ignauiæ decus virtuti venale fecit, emptor verò plus lucri in militiæ, q̃ opum agita-
 tione reposuit. Principio siquidem perceptæ potestatis Henrico per legatos man-
 dat libēter se cū eo de pace acturū, si primum & damna lutię emendatiōe pensata,
 & spolia ab ipso restituta fuissent. Quibus profectis ipse interim perinde ac respōsi
 præscijs, non solum suorū, sed etiam eorum quos ex finitimis amicos habebat, ma-
 nu contracta legatorū reditum armis subsequi statuit. Henricus se neq; cum Danis
 amicitias gestorū, neq; à maternæ hereditatis petitione cessaturū respondit. Quo
 accepto Kanutus rursus ad eum legatos mittit, omnē sequestræ pacis cōmunio-
 nem publice recusuros. Quorū Henricus irrita legatiōe, Kanutū impatiēti sessoris
 equo p̃similem ait, se vero petulantiq; eius frenos injicere curaturū. His auditis Ka-
 nutus,

*Diuitia, metri
mētū auaritia*

nutus, ut magno impetu, ita minimo tumultu noctuiter ingressus, ferricq; & prædæ
 abstinens, quo minus aduentus eius pvideretur, diluculo ad Henrici munitionē per-
 uenit. Ille tam subitæ irruptionis incautus, nec arma capere, nec se p̄sidio tueri pa-
 rat, sed protinus vicinū magnibus flumen equo arētans, vnico aquæ interstitio ho-
 stem fefellit, lætatusq; est quod salutē suam, amni quā oppido credere maluisset.
 Quē cum Kanutus vltiore iam ripa potitū aspiceret, an maderet per ludibriū per-
 contactus est. A quo e contrario quid ita incederet interrogatus, venisse se, inquit,
 ut promissa ab eo lora recipiat. Ille minas sibi quas nup̄ intenderat responsi vrbani-
 tate exprobratas intelligens, ignominia loco, p̄sequutus, adeo mihi, inquit, calcicū
 10 viribus obniti videris, ut ne tangi quidē cōtineriue queas. Tunc Kanutus prius ca-
 strum, deinde ceteræ regiōis culta vastauit. Secūdo quoq; nouatis copijs omnem
 Sclauia strage atq; incendio implicauit: nec solum patriā hoste, sed etiā hostem ro-
 bore vacuefecit, ad cō vt prius prouocare solitum ne, ppriæ quidē tutelę sufficien-
 tem relinqueret. Postremo cum totas Henrici vires prudentia sua ac fortitudine
 debilitasset, sanguinis quo illum proxime contingebat natura actus, ut publicē ho-
 stem ita priuatim amicū egit. Semel nanq; dimisso exercitu viginti duntaxat equi-
 tib; comitatus, ad locū in quo Henricū diuersari didicerat, cursū direxit, præ-
 missis qui suæ ei salutationis mandata perferrent. Henricus falso hostē sibi blandiri
 inquit, protinus vhinam effler perquirere institit. Quibus eum in porta adesse re-
 20 ferentibus, ipse nuncio attonitus, mensam ad quā fortē prandendi gratia discum-
 bebatur, vi manus discutere parat. Tunc legati præsentia ducis à pace profectū iuran-
 tes, conceptum falso metū affirmationū suarum perseverantia discusserunt. Qui-
 bus ut Henricus fidem habuit, fugæ meditationē amoris indicio castigauit. Enim-
 uero tabulę innixus suffuso lachrymis ore infelicem Daniā futuram dum tali viro
 caruerit, aiebat: se vero amicitiam eius sincera amodo fide culturū. Hunc nimirū
 consanguineus amor & suæ infelicitatis obliuisci, & hostis virtutem fateri coegit,
 utq; propriæ fortunæ immemorē, ita alieni laudatorē effecit. Deinde præsentē am-
 plexatus, laud parcius lachrymas quā epulum præbuit. Quippe præsentem eius
 mansuetudinem q̄ præteritas noxas attentius intuens, frequentiar damnorū vnus
 30 beneficij indulgentiā anteposuit. Sed neq; Kanutus profectū à pietate moerorem
 ingratus excepit. Quinetiam plus in creanda pace q̄ fruenda dape voluptatis repo-
 nens, & quasi mediatoris partes agere exorsus, Henricū amnuli gratiam expete-
 re iussit, ac demum consensum eius perseverantia admonitionis obtinuit. Siquidē
 Henricus rem maternā, cuius repetendæ causa aduersā Danis arma tulerat, præ-
 cij pactione interposita, Kanuto in possessionem ascripsit, eādēq; Kanutus ad re-
 gem conditionem quā acceperat transtulit, ac deinde receptam ab eo pecuniam
 Henrico numerauit. A quo etiam postmodū ad conuiuandum accersitus excipi-
 tur, affirmante priori eius aduentui minus q̄ decuit impensē seruitum. A quo etiam
 Henricus nuper se vita atq; incolumitate donatum iudicans, Sclauiam ei iurifiu-
 40 randi firmitate legauit. Huic accessit quod ad gerēda cum Theuronis bella, qui-
 bus præcipuē Sclauia vexabatur, filiorum virtutibus diffidebat, maluitq; maturum
 fortitudine heredē circumspecta arbitrij sui libertate cōsciscere, quā sub natura-
 li sed inualido patrimoniū exteris puadedum relinquere. Hæc offerentē Kanutus
 impietatis sibi notā immerentiū liberorū contēptu patiturū affirmat, seqs tam in-
 iustis eius promissis vsurum negat. Postremo perseverantissimis Henrici precibus
 superatur, propositi rationē à natorum socordia mutuāris. A quo etiam imperato-
 ris gratia quod Sclauia in eius beneficio reponi videretur, admodū egere permoni-
 tus, equum ei calces auro confixū muneri loco transmisit, donumq; per se habile
 iuuilitatis vngularum ornamentis accipiēti venerabilius reddidit. Crediderim tūc
 50 imperatorem plus laudis in dantis industria, quā dono reposuisse, cum primi præ-
 cij metallum quo contēptibilius habitum, hoc gloriosius videret oblatum. Absum-
 pto Henrico legatū sibi prouinciam nullo refragante possedit. Interea Haraldus
 cum nec domi clarus, nec foris celeberrimus haberetur, virtutis inopiam quæstuum co-
 pia leuare cupiens, refertum nequitia animum in imā turpitudinis voraginē egit.
 Ad rapinas & furta mancipijs utebatur. Seruorum labores lartocinijs applicabat.

Satellitum cultui vicinæ spolia, sumptui impendebantur armenta. Æstate piratica pariter ciuibus atque exteris insidiosus exegit. Cæterum quò Roskildia damnosius immineret, aduersam ei munitionem crexit, quam & sordidissimæ clientelæ frequentia compleuit. Itaque ruris opima populatus, pari vernarum maleficio ciuilia lacerabar. Qui clam noctu meritorijs sese tabernis subijcentes, complacitas animo merces impune tollebant. Aliis interim districtos hospitum iugulis gladios applicantibus, interitumq; minantibus, ni iniuriæ patientiâ præbeant. Ea furti violentia summam ciuitatis opulentiam ad vltimas rei familiaris angustias redegit. Talibus calumniæ stimulis lacerata prouincia, accensis indignatione animis, vltices damnorum manus Haraldi bonis iniicere aggressa, spolia spolijs, rapta raptis vlciscitur. Neque enim sibi aliena corripere, sed propria resumere videbatur. Ipse turò terras tenere nequiens, consternata multitudinis impetum nauigio vitauit. Quem Kanutus alieni rapacissimum, ac vitiosissimis vbique lucris incumbentem aspiciens, aui per similem aiebat omnigenis alitū pennis nidum compaginantem, subito ventorum turbine dissiciendum. Ita Haraldum prædonē omnium effectū omnibus prædam ex se daturum, aliorumq; spolia suorum indubitanter periculo luiturum. At Erico modestum erga populares ingenium erat. Qui cum debitam sibi paternæ rei portionem expeteret, ab Haraldo fratre repellitur, negante adulterio ortum ad hæreditatis communionem pertingere. Ea re, vt par erat, motus, acerrimum bonorum eius persuasorem agere cepit, fraternisq; spolijs iniurias suas vlcisci probitatis loco duxit. Cæterum Aruacum rapta congestit, sordido neglectoq; loco splendidas opes complexus. Quem Haraldus noctu ibidem inopinatū adortus, postquam fuga delapsum cognouit, morę copia non superet, circa prædam hærete metuens, tecto faces subiecit, refertamq; suis opibus ad eam flammis absumere, quàm raptori intactam dimittere maluit. Quo comperto Kanutus profectas à contemptulites compescere cupiens, metuensq; ne degenerati patris fulgor in filijs exolesceret, vtriq; Slesuicum venire districtius mandat, si super sedeat parte corporum spoliandos minatur. Præsentem deinde fraterne coarguens, curiosa animi inspectione æquissimā inter eos patrimonij participationē peregit, Ericoq; ac Haraldo in paterna bona eūdem iudicauit. Eodem tempore Henrici Suenonis filij coniunx mariti conuictum ingenti perosa fastidio, aliena veste sumpta, suis se penatibus intempesta nocte subduxit. Apud quam iuuenem quidam (vt fama est) plurimam obsequio familiaritatem adeptus, callide effecit, vt ad suum eam amorē perduceret. Deinde ne res amborum periculo proderetur, muliebriter allectam viriliter cultam, furtiue denexit. Quam vir eius fortuitis subsecutus indicijs, apud Alaburgiam in cultu familiari deprehensam, amatore delapso, domū reduxit. Verum hanc ignominiam à clandestino Kanuti consilio profectam ratus, integerri-
na viri innocentiam tacitis suspitionis motibus insecutus, in fontem notabat. Interea Sueticarum partium rege absumpto Gothi summam, cuius omne penes Suenones arbitrium erat, Magno deferre aut, alieni privilegij detrimento dignitatis sibi incrementa quærebant. Quorū Sueones autoritate cōtempna, veterem gentis suæ prærogatiuam in aliquāto obscurioris populi inuidia deponere passi non sunt. Igitur antiquę dignitatis speciem intuentes, titulum iniusta collatione præceptū, nouo regis electu cassarūt. Qui mox à Gothis trucidatus, morte Magno imperiū cessit. At Magnus incidentem sibi nuptiarum cupidinem, Polanorum prælidis Bokisclauu filiam postulando compleuit. Qua sibi per internuncios desponsa, mox Sclauiaz excitam paterno imperio classē admouit, rex cuius Vartisclauus diutinas cū Danis, Polanisq; inimicitias gesserat. Hic Nicolaus urbem Ornam oppugnare adorsus, obsidionem pactione redimere coëgit. Inde Iulinum nauigans, Bokisclauū magna manu instructum obuium habuit. Cuius copijs auctus, celerem oppidi expugnationem peregit: deinde relicto victoriæ socio allatam filio sponsam abducit. Vartisclauus rem Sclauicam intolerabili vastationis onere fessam conspiciens, pacem colloquio petit. Quo parum prospere habito, pari supplicatione apud Strelam discedentes aggreditur, vbi cum pacis pignoribus fretus, nauigium regis ab ipso inuitatus intrasset, maligno satellitum instinctu, captiui more habitus regredi

Ex adulterio
natus, hæredi-
tatem participem
esse non potest.

20

30

40

50

di

di prohibitus est. Quam rem Kanutus in concione querela prosecutus, magno-
 pere regem monere cepit, ne plus alienæ perfidiæ viribus quam propriæ indulge-
 ret temperantiæ, nèue hostem fidem suam secutum captione implicans, ut cum
 libertate, ita seipsum perpetuo famæ splendore priuaret. Fore enim ni captiuum
 omitteret, ut priuatum crimen publicus patriæ rubor existeret. Itaque efficaci per-
 suasione usus, & amicem oppressione & dominum infamia liberauit. Quæ tam iu-
 sta Kanuti sententia totius concionis suffragijs comprobata, magnum alienæ inui-
 diæ irritamentum præbebat. Dimissa classe nuptialia sacra apud urbem Ripam agi
 placuit. Illuc siquidem frequens nauigijs portus oppido splendidam mercium va-
 10 rietatem importat. Vbi cum Kanutus in veste Saxonica cæteris cultior progrede-
 retur, Henricus obfusis inuidia oculis alieni cultus splendorem ferre nequiens, or-
 ta inter ipsos altercatione, latus eius aduersum gladios ostro tutum fore negauit.
 Quem Kanutus nullo magis ouillis securum tergoribus respondit: laceratum ve-
 stis suæ fulgorem urbano rusticitatis opprobrio speciosius quam minis aut conui-
 cijs ultus. Itaque exprobratam sibi externi cultus æmulationem, domestici caulla-
 20 tionem prosequi contentus exitit. Idem postmodum orientis partes piratica perua-
 gatus, cum speciosa domum spolia retulisset, ideoque se dignitatis incrementa acce-
 pturum speraret, pro gratia accusationem expertus est, culpatus à rege, quod in re
 Suetica prædam egisset. Cuius operam valenter editam consimili probitatis gene-
 re æmulatus, Magnus inter cætera trophæorum suorum insignia inusitati ponde-
 ris malleos quos Iouiales vocabant, apud insularum quandam prisca vitorum re-
 ligione cultos in patriam deportandos curauit. Cupiens enim antiquitas tonitru-
 30 orum causas visitata rerum similitudine comprehendere, malleos quibus cæli fra-
 gores cieri credebat, ingenti ære complexa fuerat, aptissime tantæ sonoritatis vim
 fabrilium specie imitandam existimans. Magnus vero Christianæ disciplinæ stu-
 dio paganam perosus, & phanum cultu, & Iouem insignibus spoliare sanctitatis lo-
 co habuit. Et adhuc quidem cum Sueones perinde ac cælestium spoliolum raptore
 rem sacrilegum autumant. Sed utinam iniurijs eius exitus respondisset. Verum ple-
 40 risque Magnum sanguine vel necessitudine contingentibus Kanuti inuisa felici-
 30 tas erat. Nihil enim adeo inuidiæ faces quam patium impar virtus excitat. Sed
 præcipue æmulum ei Henricum genialis tori contumelia faciebat. Margareta au-
 tem benignissima consanguineæ charitatis alitrix, consilij sui tranquillitatem con-
 citatis iuuenum ingenijs opponebat, saluberrimamque disciplinæ moderatione in-
 fidiosam petulantium rabiem temperabat. Quæ cum intercutis humoris vino
 immodico tibiæ turgore premeretur, neque letiferam morbi rabiem medi-
 camentis leuare quiuisset, ad ultimam penè tabem redacta, Kanutum egregiæ in-
 dolis fiducia aduocat, impenseque hortatur, patriæ pacem, propinquorumque con-
 cordiam fidei suæ beneficio foueat, tutamento stabiliat, tantumque se in rebus do-
 mesticis gerat, quantum egerat in externis. Adiecit quoque existeret qui regis
 40 familiæ charitatem odio dissidere niterentur, se vero plenis salubritatis monitis pe-
 stiferos talium instinctus pressisse. Ille deum simplicitatis suæ testem affirmat, seque
 omne vitæ tempus innocentia ac fide exacturum, periculorum procellas excipe-
 re quam instigare malle promittit, odiæque beneficijs repensurum testatur. Illa
 promissionis beneficio delectata, tantæ fidei securam æquo se animo obituram af-
 feruit. Quæ ut iuuenilis inuidiæ fluctus viua cohibuit, ita consumpta laxauit. Nam
 ab eius fato iuuentutis impatientia primam propositi sceleris licentiam mutuata
 est. Sed & Henricus præter communem simultatem etiam priuata Kanutum in-
 dignatione perosus, iniectionis malignitati suæ frenos audaci impietate discussit. Vb-
 50 bonem quoque præfectum & Haquinum filium quo firmitus dolum strueret, prom-
 30 prioremque sceleris aditum conciliaret, insidiarum participes facit. Hi tres exi-
 mium Kanuti fulgorem virtutis æmulatione pertæsi, graue mendacij incitamen-
 tum aduersum excellentem eius claritudinem destrinxerunt. Itaque splendidissi-
 mum patriæ lumen densissimis tenebris inuoluere cupientes, nihil eum regis vi-
 tæ temporibusque deferre, sed ipsius exitum præpropere ambitione præcurre-
 re, iamque regia n sibi potentiam arrogare dicebant. Mouit regem tanti contem-

ptus opinio, denunciataq; concione, Kanutum iubet accersi. Qui cum prior præ-
stitutum frequentia locum adisset, superuenienti patrio Theutonicæ comitatus
more, pallio vacuus obuiam accurrit, equoq; descendente continendæ sellæ mi-
nisterio veneratus est. Tunc Nicolaus fari in concione exorsus, docet Suenonis
filios in regni gestione ætatis præcipue respectum egisse, successionis habitum æta-
tis ordine dispensasse, dominandi ius in annorum prærogatiua constituisse, neque
minori maiorem honore præcurrere licuisse. Quamobrem sese ut natu mini-
mum, ita etiam regno postremum fraternæ moderationis exemplo nullam fortu-
næ violentiam intulisse, expectatorem beneficii eius non raptorem fuisse, neque
ad intempestiuum ætati culmen manus præpropere portexisse cupidine. Kanutū 10
vero parum priorum exempla secutum, violato speciosissimæ consuetudinis habi-
tu, regni ius cum re necdum quæat appellatione præciperet, singulare nominis in-
signe celerius quàm iustius occupare, iamque à suis falso regis titulo censerinon
erubescere, consultius acturum si regnandi fortunam non in suorum adulatione,
sed in extantis adhuc regis occasu reponere, maturumq; præstolari decus, quàm
intempestiuum præripere mallet. His atque consentaneis modis regis sibi nuncu-
pationis insignem eripi querebatur. Tunc exurgens Kanutus diu vultū humi inten-
tum habuit, dicendiq; exordiū aliquantisper sudore & suspirijs præcucurrit. Tan-
dem & oculos & animū leuans, gladij; ut mos est capulo innixus, peccant, inquit,
pater qui moderationē tuam suprà quod aut maiestati, aut ætati debes, exasperant, 20
qui; pacatissimæ mentis tuæ serenum, mendaciorū procellis incitāt, obreſtatio-
num sibilis vexant. Sed onustum mihi valde est, quod integerrimā animi tui tem-
perantiam aliquid ab alienissimæ tibi iracundia mutuata, & quasi sinistro rationis
ductu transuersam ferri conspicio. Reijce quas nugarum auctores mendaciter
obstreptentes, falsiq; huius criminationis figmentum respue. Neq; enim iniurioso
tibi nomine censerin sustineo. Herum me mei, non regem appellant. Itaque cum à
Sclauis dominus salutari consueverim, sinistri tantæ comitatus interpretes alienæ
urbanitatis occasione insimulationis materiam aucupātur, ipsiq; venerationis of-
ficia negligentes, etiam aliorum iusta criminantur obsequia. Ego vero non regnū
(ut aisti) vocabulo usurpo, sed temperata nominis dignitate fastuosum salutatio- 30
nis decus fugio, inuidendum honoris fastigium sperno. Ita absque omni maiesta-
tis tuæ præiudicio barbata circa me resultat humanitas. Meam vero inter alienos
venerationem indigne ferunt, qui & mihi lucem, & fidem lateri tuo militem eri-
pere gestiunt. Hos æque tui vsus ac mei capitis hostes iudico. Esto vocari me re-
gem: en filium tuum Magnum nuper apud Gothiam regij cultus & nominis in-
signibus potitum comperimus. Mihi quoq; si par apud Sclauiam fortuna fauisset,
certe binis regum obsequijs uti iocūdum ducere debueras, idemq; tuæ quod meæ
fortunæ incrementum existimare. Proprio nanque parta negotio, tuo quam mala-
cerime subiectarem fastigio, foretq; ut inde seruiciorum fructum decerperes, vn-
de alioqui damnorum aduersa perferres. Itaq; plus amoris quàm odij in mea fue- 40
ras foelicitate repositurus. Adde quod pro tua ac patriæ incolumitate excubare om-
ni sorte lætius, omni studio speciosius duxi. Ipse an efficaciter militauerim, nosti.
Littora Dani si placet excolite, equoribus ædes quātalibet propinquitate iungan-
tur. Ipsi vndas caute à maritimis, ego vos à prædonibus præstabo securos. Et si ve-
ri confesorem agere non erubescis, ipse iampridem Slesuici consistens, salutem
tuam aduersum Saxonum excursatiōes iugibus excubijs vallare necesse habuisti.
Eò si nunc diuertere libitum est, liberas metu noctes exigere poteris. Præterea an-
gustias regni tui sola Daniæ possessione contentas, inulitatis terminorum augmē-
tis explicui. Quos prius inferos habueras, nunc in tributum acti, tuo per me famu-
lantur imperio. Itaque quarum ego rerum sementem icci, tu fructum absque ne- 50
gocio messuisti. Et quidem impensam ad militem, emolumentum ad regem redū-
dere par est. Et ne ulterius priuata militiæ facta prosequar, etiam in publica aduer-
so pro te vulnera corpore excepi. Et tamen sic de te meritum suspicione, & queri-
monia causabundus aggredieris, veterisq; militis tui promptissimā fidem & certissi-
mam innocentiam notare deformem non ducis. Hisne ergo operibus merui, ut ad-
uersum

uersum me æmulationem tuam in concione destringeres? Hæcne ex labore præ-
 mia, ex militia stipendia decerpam, ut cuius beneficentiam sperabam, indignatio-
 nem experiar? Aliena à te sit ingrati hæc animi labes, ut operum meorum benefi-
 cijs, inuidia atque obrectatione respondeas. Verum totam hanc insimulationis
 vim ab inuidia profectam, non tuæ, sed tuorum malignitati imputadam existimo.
 At in regni fastigio collocatos, difficiles accusatoribus aures præbere conuenit.
 Diu paternum hoc imperium gere, feliciterq; & nominis & regni insignibus utere.
 Hæredem tibi quem natura dedit, fortuna conciliet. Ego vero in quocunque
 me fortunæ habitu continuero, nunquam celsitudinem tuam fide vel obsequio
 10 colere supersedebo. Permultus oratione rex, placidiorem oris habitum induens,
 offensam falso instinctu conceptam in ipsa repente concione deposuit, execratus
 eos qui simplicitatem eius scurriliter attentassent, seq; deinceps aduersum huius-
 modi criminationum susurros aures obsecraturum promittit. Cumque Henticius
 omnem obrectationis suæ molem prudentissima Kanuti responsione subuersam
 videret, familiaribus regem minis aggreditur, summa illum regni affectatione te-
 neri inquiens, incertamque Magno regni positionem futuram, si populo iudice
 de summa secum foret controuersiam habiturus. Quippe Kanutum ceteræ nobi-
 lium turba popularium suffragijs præferendum. Quamobrem debere patrem suc-
 20 cessionis ius proptio potius quam alieno mandare iudicio, destinatumque hære-
 di locum æmulo vacuefacere, dum filij rebus consultum esse velit. Itaque sapere
 cum si suspectam Kanuti fortunam ferro præcurrere studeat. Hæ voces læpius la-
 cessiti regis animum sollicitudinibus implicatum, grauiori quam ante suspitione
 torserunt. Tunc Magnus perinde ac fortunæ suæ consulendi, tollendiq; æmuli, à
 patre licentiam nactus, accitos qui se superius Hentico scelestissimi consilij colle-
 gio sociauerant, iurare coëgit, fidum se commissi silentium acturos. Adiectus est
 his Haquinus cognomine & genere Iutus, neque voci eius vlla ex parte diffusum
 est, quanquam Kanuti sororem in matrimonio habere nosceretur. Igitur coniu-
 rati diu secum taciteq; lustrantes quibus periculorum procellis, quoue exitij pon-
 30 dede diuinum Kanuti caput obruerent, pestiferi consilij laqueos, humi decubando
 necitebant, ut si rem casu detegi contigisset, nunquā stando, sed endōue saluti ipsius
 insidiatos se esse tutō iurare quirent, præsidioq; situs innocentie sibi munimentum
 concilicerent, ignorantes verborum artificio iuramentum edentē, periurio obno-
 xium fore. Quorū fucosa atq; errabunda simplicitas, plus criminis in vocis quam
 actus impietate reposuit, non in manū sed labiorū temeritate religionis violatio-
 nem constituens. Cum autem Haquinus Iutus cœpti modesti sermonis exitum,
 Kanuti ne saluti insidiosum aduerteret, prorinus collegio se pestiferæ conspiratio-
 nis abruptit, conclaueq; excessit, ne latronis potius quam necessarij partes egisse vi-
 deretur. Igitur à coniurationis autore ne iurisiurandi vinculum petrumperet, mo-
 nitus, neque fautorem consilij, neque proditorem se futurum respondit, quanquā
 40 satius esset immerentis periculum indicio præcurrere, quam silentio tolerare. Ut
 autem Magnus insidiarum contextū familiaritatis præsidio obscuraret, cūctamq;
 suspitionis notā calliditatis acuminē vitaret, ante omnia consultum duxit, ut cum
 eo cuius ardētissime cruorem sitiebat, fictā amicitie æqualitatem iurisiurandi pa-
 ctione confereret, perinde ac religionis pondere propinquitatis vinculum atri-
 cturus. Et ut cūctam malignitatis notam sanctitatis simulatione præcutreret, ni-
 hilq; perfidum aut obsecrū voluere putaretur, iniquissimā molitionem suā insidi-
 osa religionis adumbratione contexit. Quippe contracta apud Sialādiam nobiliū
 frequentia, Kanutoq; circa diuinum natalis solenne conuiuandi gratia Roskildia
 vocato, sacre sibi peregrinationis amorem incessisse perhibuit. Præterea coniugis
 50 ipsum ac liberorum tutorem ordinat, eiq; plenissimam rei familiaris suæ custodiā
 mandat. Et fortē tunc Ingiburga consilij cognitionē consciorum indicijs appre-
 henderat, statimq; virum ut præparatas capiti suo vitaret insidias, missis hteris mo-
 nendum curauit. Ille nunciū non tam à deprehensionis certitudine, quam à mulie-
 bri pauore profectū existimans, monitionē respuit, seq; non minus fidei in Magni
 quam vxoris præcordijs reponere dixit. Quem si fortuna æque ac coniunx con-

filio instruere voluisset, obiectos perfidiae laqueos consultius vitasset, neque creditatem suam alienae malignitatis hamis implicandam praeuisset. Interea magnanibus apud Roskildiam, quatuor solennium dies continuo feriatis, Kanutus ac Magnus, publico iam conuictu soluto, sacri temporis residuum diuiduo peregrare contubernio. Eodem forte tempore quidam Kanuto admodum sanguine coniunctus, in eius conspectu dissidentem secum militem fuisse percussum interemit, atque ob id curia abire iussus, Magnum petiuit. Prouidens autem Magnus, ne per eum vllum consilij sui indicium ad Kanutum manaret, nocte qua ad detestabile carnificis ministerium peragendum contedit, ceteris se sequi iussis, solum hunc pristina Kanuti familiaritate suspectum comitem reculauit. Consilij deinde participes iurciurando obstrictos fidem facere compulit, silentio se cuncta testuros. Post haec militem latebra claudit, insidiasque circumspecta locorum obscuritate disponit. Mox Kanutum apud oppidum Haralstadium, ab Erico Falstriae praefecturae viro domi exceptum, per coniuratorum quendam genere Saxonem, arte cantorem, sine arbitris sibi obuium venire iubet. Occursus locum apud citimum villae nemus denunciat. Ille nihil in re doli suspicatus, duobus tantum militaris ordinis viris totidemque equisonibus in comitatu assumptis, armis vacuus equum petiuit, neque lateri suo ferri munimentum adsciscere curae habuit. Quem cum e famulis quidam gladio vacuum incedere vetuisset, nequaquam se in salutis tutelam ferro opus habere respondit. Tantum enim fiduciae & pacis in Magni societate reposuerat, ut in occursum eius ne ense quidem utendum putaret. Monitore vero ne ferrum omitteret insistere, agere gladium sumpsit. Tunc cantor quod Kanutum Saxonici & ritus & nominis amantissimum scisset, cautela sensim instruere cupiens, cum iurisiurandi religio quo minus id ageret obstare videretur, quialiquidò nephas ducebat, sub inuolucro rem prodere conabatur, integritatem suam inter fidum arcani, & pium innocentiae seruatorem partitus. Igitur speciosissimi carminis contextu notissimam Grimildae erga fratres perfidiam de industria memorare adorsus, famose fraudis exemplo similium ei metum ingenerare tentabat. Sed nullis monitorum ambagibus securitatis eius columen quassare potuit. Tantum quippe fidei in Magni propinquitate repositum habebat, ut salutem suam periclitari, quam ipsius amicitiam notare mallet. Quem cantor certioribus adhuc indicijs aggredi perseverans, loricae quam sub veste gestabat summa detexit. Sed ne eo quidem suspicionis irritamento refertum fortitudine pectus, ignauia astringere valuit. Ira solidae industriae satellites fidem suam & periurio vacuam, & innocentia plenam praestare voluit. Iamque Kanutus primos syluae aditus subibat, cum a Magni occiduum arboris truncum insidente, falsa oris hilaritate, & fidei osculorum blandimentis excipitur. Cuius ut strictum amplexibus pectus ferro testum agnouit, quid ita eo cultu esset perquirere institit. At ille dissimulandae fraudis cupidine munimenti rationem referre cupiens, esse virum, inquit, vitae rusticae, cuius populari penates vellet. Kanutus & rei atrocitatem, & temporis religionem sancte affirmans, quippe Epiphaniae sacra gerebantur, ne priuata ira publicum solenne macularet, orabat. Quo, neque se ultionem remissurum, neque proposito cessurum iurante, ipse satisfactionis iusta promittere, suamque pro eius correctione sponsonem offerre cepit. Obstrepentibus deinde qui insidijs addicti fuerant, oculos in partem circumferens, quid sibi militum haec manus velit interrogat. Cui Magnus, iam de regni successionem & rerum summa agendum respondit. Tunc Kanutus, ut patris eius maiestas diu letis fortunae velis prosperum cursum teneat, exoptat. Tempestiuam vero talium mentionem incidere negat. Haec dicentis verticem exiliens Magnus obiurgantis more corripuit. Igitur Kanutus patente iam dolo manum capulo inferens, vagina ferrum abstrahere conabatur: iamque gladium mediotenus destrinxerat, cum eum Magnus capitis media diffissum exanimat. Ceteri coniuratorum prostrati crebris confodere cuspidibus. Sanguis eius terrae redditus salutarem fontis scatebram perpetuis visibus mortalium administrat. Cuius exade compta Skvalmonis filij, quibus multa ad eum ex educationis communione familiaritas erat, petiti milico regem ut ipsum in Roskyldensium monumentorum area tumulari patiat exorat. Ille loci copiam negare, ciuitatem tantum mali aspectu ex-

asperandā dicere, eosq; à quibus funebris Kanuti pompa duceretur, indignationem suam aduersum inuisam Magni præsentiam acius destituros. Quapropter exequias potius seditiosum pugnae strepitum, quam pium humanitatis obsequiū habituras. Hic mihi pauorem specie, reuera odium exhibuisse videtur, curasseq; ne specioso occisi funere terrior interfectori labes accresceret. Reuersi qui regi supplicauerant, miserandum amici corpus tenui funere Ryngstadium extruxerūt. Nec diuina laborantibus beneficētia defuit. Siquidem locum in quo paulantibus gerulis funebris eius lectus constiterat, repentino fontis ortu signauit. Alijs quoq; compluribus rerum indicijs ingens sanctitatis eius splendor eluxit. Facinoris fama, promiscuum patriæ lamentum exciuit, omniq; penates plangore compleuit.

10 Populus enim cum calamitosum de nece eius nuntium accepisset, protinus conuiuiorum quæ ea tempestate gerebantur, hilaritate deposita, morem temporis impensum merore mutauit, inq; eolamentando, vterque sexus vnus gemebundi amici vocem habuit. Cuius funus publico luctu elatum, quantus eius amor omnium animis infusus esset, indicio fuit. Itaq; cuius vitam patria charitatis officijs excoluerat, morti quoque testes grati animi lachrymas erogabat, vt Kanutum eiulatibus, ita raptorem spiritus eius validissimis execrationibus infecuta. Magnus verò ob impiæ cædis euentum profuso in gaudium animo, Roskildiam repetit, regnūq; quasi sublato iam æmulo spei firmitate complexus, erubescendam facinoris fortunam tripudio prosequi deforme non duxit.

20 Quinctiam sanctissimis Kanuti vultibus quibus plenas pœnitentiæ lachrymas debuerat, voluptate ex facinore concepta, per ludibrium insultare sustinuit. Ne autem sanguis cælo terraq; egregie meriti propagine vacuus interiret, hæredem deus extincto subiecit. Nam octaua post hæc luce, Ingiburga Kanuti conceptum ex eo marem enixa proditur, cui & materni aui nomen inditur. Tunc Haquinus quem superius Sunniua ortum significauit, cumq; eo Petrus matre Botilda natus, & filij Skialmonis, facinoris atrocitate graui querelarum contextu prosequuti, indignam amici necem in populariū vbiq; concilij deplorabant, aduersum iniquissimum percussoris actum vulgi iram erigere cupiendo. Quinctiam tunicam eius crebris foraminibus absumptam omnium

30 oculis in concione subijciebant. Nec parum luctuosam eorum actionē laceræ vestis irritamentū adiunxit. Quippe compluribus ingentem vltionis cupiditatē tam foedæ lacerationis spectaculum ingenerauit. Sed & sanctitas Kanuti crebris signorum indicijs prodita, ac diuinis vulgata miraculis, incredibili cladis eius cōquestoribus adminiculo fuit. Haraldus quoq; interdum declaratam apud Ryngstadium concionem, maiore regni quam vltionis affectatione petiuit, ibiq; tristissimam fraternæ necis querelam peregit. Ericus vero insularū à Kanuto præfectura donatus, sola vindictæ meditatione sollicitus æstuebat. At Nicolaus popularis inimicitia metu periculosum concionis aditum suspicatus, suamq; vel filij copiam multitudinis viribus offerre non ausus, Lundensium antistitis Aſceri consilium aduocat. Quo

40 edoctus, Magna Roskildis relicto, Ryngstadium petit, sperans se per absentiam filij pacatiorem plebis frequētiā reperturum. Verum quia habendam in collibus concionem tuto petiturus non videbatur, in oppido acquiescere, quam incertam populi fidem discrimine suo tentare maluit. Cumque Kanuti fratres fatum eius apud concionem pari fuissent querimonia prosequuti, populus lachrymosa eorū actione permotus, tam innocui sanguinis carnificem publica damnatiōe multauit, sententiāq; suam aduersum tam pij spiritus oppressorem destrinxit. In regem vero pristina adhuc fortuna venerabilem, tanquam de eius incerta consensu seuerius consulere passus non est, ne noxam & innocētiā in equo ponere videretur. Itaq; patriæ parentem honoris pariter eius atq; ætatis æstimatione verecundius ha-

50 bita, ab hoc animaduersionis genere immunem reliquit. Orta tandem de regis absentia mentione, subitis consternationis furijs incitatus, laxato concionis ordine, intra suos eum penates opprimere gestiebat, præfatus iuste regē ab his adiri, quos prior ipse petere noluisset, præsertim cum præsentiam suam concioni quæ per eum vigere debuerat, in vicinia constitutus negasset. Quod cum rex ex his quos ad cognoscendas cōcionis voces direxerat accepisset, Aſcerū emittit, qui reuertentiā &

nobilitati suæ, & sacerdotio debitam iræ vulgi irumpentis opponeret. Ille plebis in occursum contendens, conspecto Erico, dexteram habenis eius equo delapsus inseruit. Quem diu ac multum ut iram cōceptam temere, remitteret precatus, pro Magni facinore decretam lege correctionem, pro patris eius innocentia statutam defensionis iustitiam promittebat. Quinetiam detractō pileo, consternatæ multitudini capitis sui maiestatem obiecit. Tantum autem eius apud Ericum precatio valuit, ut regi non modo salus, sed etiam in proximo petendæ concionis licētia deferretur. Quamquam enim populus ardētissimo studio in Kanuti ultionem ferretur, auctoritatem tamē antistitis quæ inter Danos amplissima erat, ante oculos præponens, plus eius precibus quàm suis sententijs indulgendum putavit. Itaq; rex cōtione sine filio petita, non aliter defensionem sibi cōciliare permissus est, quàm ut se Magni præsentiam vitaturum, eumq; domo ac patria excessurum, nec ante receptam a populo veniam reuersurum iuraret. Ceterum ne vulgi iram exasperaret, diuiduum cūm eo concilium habuit, internuncijs partium mandata gestatibus. Arbitrij siquidem regis facultatem, exilij quod Magnus apud Gothiam cuius rex esset agere poterat, inuidentes conditione vtendum monebant, futurum rati, ut interim in omnium animis odij eius habitus exolesceret, ipseq; prolixioris absentia beneficio mitiorem patrię sententiam reperiret. Populum quippe exilij eius miseratione mouendum, iram quam scelere inflixerat, pœnitentię remissurum sperabant. Ita pacato popularium motu, rex Iuriam, Magnus Gothiam exilij speciem præbiturus petiuit. Huius pactionis obrectatores amici regis fuere: quippe qui Magno occidenti Kanutum consilium dederant, conditionis habitum exectantes, teterima sibi ratione regem consuluisse dicebant, satius affirmantes ut ipse rerum summam deponeret, quàm vnicum filium & in spem regni procreatum, ob leues agrestium minas exilij deformitate damnasset. Quamobrem oportere Magnum reuersiōis ius paterno potius quàm populari arbitrio subiectum habere, citissimoq; reuocationis beneficio patriæ & propinquis inconsulta plebis malignitate restitui. His vocibus irritatus Nicolaus, missis qui Magnum accerferent, abdicatam eius communem inimica religioni charitate repetijt. Nec pensi duxit cum contemptu periurij damnatam sanguinis sui præsentia amplexari. Cuius indulgentia temeritas procellam Magni discessu pacatam, teditu concitauit. Enimvero Ericus ac Haraldus Nicolaum, cui eatenus indemnitate detulerant, utpote voce sacrilegum, cōsilio parricidam, detestabili filio damnationis consortione iunxerunt, scelere pares pœna æquandos existimantes. Neq; enim vltior iurationi eius fides habita est, qui iam præpropera filij reuocatione conspicuum cūctis periurium edidisset. Verum ne populus regio ductu vacuus regem incesceret, sub certis signis militare constituit, fragiles conatus & propositi irritos iudicans, quos nulla auspicia procurassent. Itaque regem ex consueta potissimum familia petiturus, præterito Haraldo, Erico quod huic stirpi affinis esset, & nomen, & regias vires suffragijs detulit. Siquidem facilem ex his electionem morum inæqualitas faciebat. Non solum enim auaritia Haraldus, sed etiam libido flagitijs obstrata, a regno repelli meruit. Huic coniugalia sacra spernenti, frequens cōcubinis cubiculum exitit. Quippe matrimonio non contentus, genialem torum pellicum vsu pollutum habuit. Quorum partus singulis in cunabulis excepti, & in aula liberis matrum officijs educati, triste nuptæ spectaculum fuere. Igitur ob inuisos parentis mores, suspecta quoq; posteritas erat, nec solum præsens patris, sed etiam futura liberorum metuebatur impietas, quod filiorum affectus paternis soleant ingenijs respondere. Eapropter cuncti ab Haraldo oculos auercentes, benignis Ericum animis respicere maluerunt. Ipse vero plus propriæ moderationi quàm alieno fauori indulgendum existimans, oblatum a popularibus honorem sumere recusauit, ornamentum eius viribus quærere, regnūq; armis præcurrere cupiens. Igitur & ultioni studendum, & imperio ante partam victoriam abstinendum putauit, ac primum Iuriam imparatę expeditionis viribus perit. Quem contexta acie procedētem Toro Riparum antistes compositis perfidia commentis excepit, summā regis innocentiam prædicās, eumq; iurationis suæ tenorem deinceps executurum promittens. Verbis deinde magnam præ se executionis

Periuro iurā-
t: non facie si-
des adhibetur.

fationem præferentibus, preces de pace multiplicat. Ericus obsecrantis animū simpliciter æstimans, securitate ex eius mendacio concepta, continuo reuocatis aquiliferis, subsistere copias iubet. Cuius mora Nicolaus ex speculatoribus cognita, profusos in ocium hostes nullo negotio fugauit. Ira dux antistitis commento ludificatus, stolidæ credulitatis suæ pœnas pendit. Cumq; ob hoc datum sibi iustum belli titulum animaduerteret, sed ob rerum angustias regio apud Yforam nomine insigniri nequiret, Sialandiam reuersus, eius Scaniaeque suffragijs recusatum prius honorem accepit, omniq; dissimulatione reiecta, acrius in fratris ultionē erigitur. Inde literas ad Lotharium facit, amici necem vlciscatur orat, patricidij à Magnopœnas expetat, eumq; in societatem belli tum precibus, tum etiam præmij partitione sollicitat. Imperator maiore potiendi regni quàm exigendæ vltionis cupiditate perductus, secus Iutiae mœnia gradum Romano militi struxit: etenim propositi spem non tam in viribus suis, quàm interno diuiduæ regionis motu reposuit: cui se Ericus apud Slesuicum classe obuium dedit. At Magnus vtriusq; hostis aduentum accurata valli munitione præcurrens, validum portis præsidium applicuerat. Interiectis diebus Nicolaus citeriora valli immenso Iutorum agmine circumfudit: cuius tantæ copiae erant, vt imperator acie manum cum eo conferere formidaret, sed neque classe Erici ad copias suas in urbem traijciendas vti præsumeret. Cumq; nec aggerem oppugnare, nec militem nauigijs mandare tutum duceret, inaniter tempus à se feri conspiciens, pacis conditiones excogitauit, quibus speciosam sibi soluendæ obsidionis rationem conscisceret. Ericum itaque cui integerrimam opis stabilitatem sponderat auersatus, pactum cum aduersæ partis principibus habuit, vt obsidioni ipse parceret, Magnusq; Romani imperij militem ageret. Qui cupide conditione vsus, supplex Lotharium veneratus est, sed insidias parabat obsequio. Ille ex pacto copias trans Eydoram recepit. Quo accepto Ericus Casarem nauigio petiit per summam Theutonicæ perfidiæ execrationem exprobratione leuitatis insequitur, futurum affirmans, vt Magnus tali se circa ipsum fide gereret, qualē nuper in excolenda Kanuti societate præbuerat. Nec vana assertio exitit. Imperatore siquidem Eydoram remenso, Adoltum extremos ab eo curare iussit, Magnus per insidias adortus, non solum copijs spoliavit, sed etiam arma deformiter abiectantem nando fugam capessere coëgit. Ericus imperatoris ope defectum se vident, per summam animi agnitionem orientalia reperit. Superueniunt legati à Magno rege Noruagientium missi, maiorem Kanuti filiam sed nondum nuptijs tempestiuam, eius coniugio petitori. Quorum legationem Ericus contrahendum virum spe fauorabiliter habuit, excepit alacriter, cupiens finitimorum auxilia affinitatis beneficio comparare. Ipse quoq; bellis ocium interpellantibus, adhuc coniugio vacuus, nouercam Magni Noruagientium quondam reginam, vt pote dignus hac nuptiarum vicissitudine fauente eiussdē priuigno suscepit uxorem. Hybernis itaq; per quietem exactis, recidiua belli tempestas efferbuit. Nam Nicolaus occasum Daniae militem cōtrahebat. Ericus Christierni splendidissimo inter lutos loco nati promissis euectus, orientis auxilia pugnae comparat. Is Magni odio à Nicolao deficiens, enixe se Erico affuturum sponderat. Petrus vero Roskildensium pontifex Ericum corpore, Nicolaum animo comitabatur: metu alterum, alterum charitate complexus. Sed Haraldi fauor inter ruborem & odium varie fluctuatus est. Vt enim Nicolai castra verecunda pudoris meditatione vitabat, ita fratris prælationem perosus, militiā eius inuidia detrectabat. Itaque partes eius cum duobus spectatæ indolis filijs, specie magis quàm beneuolentiā prosequabatur. Neq; enim ei parcus aduersum germanum, à quo se in regni petitione superatum videbat, quàm in fratris interfectorem odium erat.

Interea Christiernus necessariorū manu contracta, acie regem aggredi statuebat. Cuius Nicolaus non solum defectione, sed etiam hostili molitione comperta, copias quas aduersum hostes contraxerat, inter naualem terrestremq; partitur exercitum. Quinetiam Christiernum acie excipere parat, Magnum classe præfectum Erico obuium destinat. Iam vero Ericus ad insulam, cui Syra nomen, appulerat. Quo ignorato Magnus aura quam euentu prosperiore ab Arusia soluit, nauigijsq;

alijs alia præcurrentibus, sparsâ incompolitaq; classe processit. Cuius Ericus ad-
 ventu præcognito, scasa exceptus, nunc singulos, nunc vniuersos classis suæ magi-
 stros, maximeq; Petrum & Haraldum, quorum dubiam suspectamq; fidem habe-
 bat, impensioribus pugna hortamentis sollicitat. Neq; enim repere cum tota Ma-
 gni classe manum conferere cupiebat, sed nauigia vt cuiq; celeritas cursum dede-
 rat accedentia sigillatim nautarum internicione vastauit. Quorum Magnus emi-
 nus pericula speculatus, confestim demisso velo, nauigium suum anchoræ quàm
 aucte credere præoptauit, disiectamq; pelago classem lituo recinente cōtraxit. Igi-
 tur ignauis fugam, fortioribus pugna apprehendentibus, Ericus cum nauium nume-
 ro præstaret, arctissimo earum cōtextu hostē conclusit, ac veluti classe classem ob- 10
 sedit, atrocitatemq; pugnaugebat necessitas. Cumq; lutēses neq; victorię facul-
 tatem neq; fugæ copiam fortunæ suæ suppetere viderent, duci quàm sibi cōsulere
 præoptantes, salutē eius proprijs seruauere periculis. Quippe cōfertissimæ classis cu-
 neum irrumpentes, quia victoriā Magno præstare non poterant, victo fugā quere-
 bant. Nam eidem Mioparonē ingressō, veluti quandā elabēdi semitā securis peri-
 culorum animis extruebāt. Quo dilapso nihilominus pugna diu pertinaciā retinen-
 tes, aut morte, aut captione finiure bellū. Cumq; victores spolijs deuictæ classis in-
 cumberēt, inter egestā nauigijs prædā, quendā velo implicatum cōspiciūt. Cuius
 ex deformitate latebræ formidinē æstimantes protinus ob ignauia cū laqueo con-
 sumperunt, vt scedo mortis genere spiritū redderet, quem pugna fortiter impen- 20
 dere dubitasset. Interea Christiernus manu cum Nicolao infelicitate cōserta, per
 ingentem suorum stragem capitur, & in ostij Slesuicensis ergastulum relegatur.
 Ericus vero recentis pugnae successu elatus, sed eorum quę circa Christiernum ge-
 rebantur ignarus, potiendæ lutia spe mare Lymicū classe compleuit. Vbi cum ex-
 positis incautē copijs, & Christierni fugā & regis aduentationem nūcio didicisset,
 plus amici fortuna concussus q̃ propria recreatus, recepto milite reuerti matura-
 uit. Ex cuius agmine cōplures tardius nauigia reperentes, ab imminente regis exer-
 citu trucidantur. Hunc euentū secutus Haraldus, ad Nicolaū occultis se promissi-
 onibus inuitantē defecit. Plus siquidem indignationis ex Erici dominatione, quàm
 ire ex Kanuti internicione conceperat, eiq; frater fratris oppressore onustior erat. 30
 Quinetiam Magnus vt latum hostilis militiæ incrementum, ita tristem suæ defe-
 ctum aspiciens, fraterni commilitij societatem labefactare tētabat. Haraldū itaq;
 quem Erici partes dubia fide secutum nouerat, promissis dignitatis incrementis vr-
 gebat. Nam & Haraldus quanq̃ iram obsequio tegeter, incitatore odio aduersus
 Ericum, quam Erici impugnatorē ardebat. Itaq; non solum eius arma deseruit, sed
 etiam quō validiorē Nicolao opē impenderet, castellum quod in Roskyldenē sub
 urbio molitus fuerat, impensiore munimēto vallauit, inuidiā fraterna prælatione
 conceptā, perfidia detractionis exsatiens. Idem cum Ericus magna Sialandensium
 manu per obsidionem clausisset, valliq; firmioribus obstaculis conatus suos admo-
 dum interpellari videret, à Saxonibus qui Roskildia degebant tormentorū artifi- 40
 cia mutuatus, domesticas vires externis cumulauit ingenijs. Quippe nostri rerum
 adhuc militarium rudes, raro taliū vsu caliebant. Primum itaq; saxū parum vegeto
 iactu machinamēto egestū, citraq; valli propinquitatē collapsum, ludibrio castrēsi
 bus fuit. Siquidē irrisa tormenti vi, vltiores eius impulsus irritos augurabantur.
 Secundum incitatus actum ac mirifico cuidam recto superne impactum pōdere
 & incussu suo funditus penetrabilia transuerberauit, ædemq; magno cum fragore
 collisit. Quæ domus fundamenti loco lignea tantum base subnixa, eidemque ve-
 lut cardini imminens, leui tactu quamlibet in partem circumagi poterat. Quo
 viso Haraldus fiduciam quam ex prima iactus defectu conceperat, in secundi pro-
 cessu deponere coactus, cum neque se domi obsidionem laturum, neque foris au- 50
 xilia accepturum speraret, noctu maritima aggeris parte perfracta, quod ab hoste
 negligentius obsideretur, equos per prærupta demissos, pedes cum suis insequi coe-
 pit. Cumq; totis in castris tumultus exoriretur citato acrius equo, comitibusq; vt
 Haraldo occurreretur de industria vociferari iussis, non Haraldus sed Haraldī in-
 sequutor creditus, inter medios perstreptentium globos facilem fugæ meatum
 habu-

habuit. Itaq; non minus fictæ fugientium voces, quàm temporis habitus hostium existimatione fefellisse creduntur. Fuere tamen ex Theutonibus qui hunc in ipso fugæ procursu, sagittis à se confixum assererent. Ita vatri ingenij dux obsidionem arte, periculum calliditate frustratus, reperta rate lutiam petit. Quem Nicolaus perinde ac partibus suis in Sialandia propugnantem non solum regali beneficentia profecutus, sed etiam primis inter amicos honoribus veneratus est. Nec tamen suspicione vacua familiaritas fuit. Quippe & repentina fratris desertio, & subitaneus transfugæ notabatur aduentus. Interea Sucones quod Magnum domesticis bellis occupatum audierant, Suerconem quendam mediocri inter Sueones loco

10 natum regem constituunt, non quod illum tantopere diligerent, sed quia externi hominis imperium recusarent, ceruices indigenam ferre solitas peregrino duci submittere formidantes. Hic Suero Vluildam Noricam quam Nicolaus in matrimonium emortua Margareta receperat, amatorijs primo legationibus sollicitatam, mox viro furtim abstractam ad suum vsque connubium perduxit. Cuius coitupro coniugio vsus, Karolum ex ea, qui & post ipsum in Suetia regnabat, suscepit. Per eadem tempora diui Kanuti filia iam pridem regi Noricorū desponsa, per legatos ab eo in Daniam missos nuptura deducitur. Peractis Hybernis Nicolaus diutinam deficientis à se regni vlciſci cupiens iniuriam, crebra laticarum partium classe Sialandiam appulit. A quo Ericus apud Weram pontem grauiſſimo prælio

20 superatus, cum vxore quondam Noruagiæ regina, filioq; paruulo Suenone quem ex pellice procreauerat, necessitudinis fiducia Magnum petiuit, eiusq; humanissimam primo hospitalitatem, mox dolum atque fallaciam expertus est. Interea Nicolaus Haraldi Theutonicorum supplicia exigentis precibus inclinatus, Roskyldiam irrupit, comprehensosq; in vrbe Germanos incentoris arbitrio mulctandos dimisit. Quos Haraldus tum quia tormentorum opifices, tum quia de falsa nece sua gloriantes audierat, extrema narium parte præcisa deformes reddidit, percontatus an Haraldus eorum fuerit iaculis interfectus. Tunc quidam ex his applicatum ori suo cultrum aspiciens, parcendum sibi quod doctus esset asseruit. Haraldus hominem literarum peritum existimans, reuocato lictore ad epistolas perductum, ipsas (vt fieri assolet) solennium nuncupatione verborum dedicare præcepit. Cui captius suendi se, non sacrandi professorem respondit. Haraldus hominis acumine delectatus, impunitatem astutiæ tribuit, itamq; quam deceptus abiecerat, correctus repetere erubescibat, ne errorem supplicio emendare videretur. Per eadem tempora Haraldus Hybemicarum partium oriundus, florentissimum Noruagiæ statum veluti fulmen aliquod ac tempestas incussit. Qui cum se Magno Hybemiæ populatore procreatum aſtrueret, affirmationi suæ fidem diuini examinis argumento præstare iussus, super candentes laminas nudatis plantis (nam id ab eo experimentum poscebatur) incesſit. Hiſdemque nulla ex parte corruptioribus, complures Noruagiensium liquido incolumitatis miraculo, ad asserctionis suæ

40 credulitatem perduxit: ex cuius gremio omnis Noruagicorum bellorum lues manauit. Interea Nicolaus per insidias æmulum opprimere statuens, Magnum Noricum in eius necem mercedis pactione sollicitat. Ille lucri irritamento latrone corruptior, hostisq; ex hospite effectus, impensis obsequij simulatione curam Erici exactissima satellitum custodia vallauit, officijsq; fallaciam texit. Ericus vero per reginam cuius patruus erat insidias obsequio subesse doctus, amicis quos in Lalandia habebat propositū regis cum remedij precatione denunciat. Nec segnis Lalandensibus ad opitulandum animus fuit. Solo quippe nauigio Noruagiam petentes, occulto nuncio aduentum suum Erico significant. Qui quod Noruagienses summam in portionis magnitudine voluptatem habere nouerat, applicatam sibi custodiam remulencia ludificandam putabat. Igitur stipatorum sobrietatem crapulæ delectamento adorsus, instaurata comestatione crebris custodes poculis at-

50 tentabat. Quibus vt bibendi cupiditatem augeret, irritamentum ebrietatis aleam cyphis interſerit. In qua posito cum quibusdam pignore decertans, etiam prospectum resſerarū iactum inertilusu de industria proſequebatur, vt colluſores fortuna lucri illectos ad laſciuendi cupiditatem, ludendiq; perſeuerantiā incitaret. Po-

Haraldus un-
datus pedibus
super candem-
tes laminas in-
cesſit.

stremo petinde ac prolixioris vigiliæ tædio fatigatus cubitum excessit, sacerdotemq; exilij socium a se securatorem reliquit. Ille rem sobrie prosecutus, temperantiam eorum multiplicatis poculis quantulacumq; restabat subuertit, interq; mero ac somno sopitos medium cubandi locum habuit. Interea Ericus perrupta cubili parte cum clientela ac coniuge furtiuo ad mare discessu peruenit, repertaq; in littore nauigia, quò tutius fugam caperet, in sentinis perforanda curauit. Hæc tranti succurrit filiolum hospitio dormientem fuisse relictum: adeò obliuisci animi festinatio implicat. Quippe quò occupatus, hoc negligentius humanum esse ingenium consuevit. Quanquam vero præstolationi periculum inesse non dubitaret, sanguinis tamen sui curam deformiter abicere passus non est. Missis igitur 10 qui adolecentem exciperent, tarditatis molestiam eximia filij charitate contempsit. Quo allato in altum processit. Diluculo quibus Erici cura mandata fuerat, pulsatis hospitij foribus, an hesternam adhuc temulentiam non discussisset, interrogat. Nemi ne vero responsum edente, taciturnitatis admiratione crebris idipsum clamoribus prosequuntur. Tandem silètio attoniti, cõuulsis ianuis, vacuum hospitibus ædem inueniunt. A quibus vafre sibi illudum vociferantes, euentum domino trepidi nunciant. Qui protinus petito littore, detractisq; in altum nauigijs, fugacem intercipi iubet. Quæ cum vitiatis lateribus vndarum plena conspiceret, subducta rescui curauit. Iisdemq; rursus in mare detrusis, ad accelerandam nauigationem velo pariter ac remis incubuit. Adeo promissum in mortem Erici præmium affectabat. In- 20 terea Ericus grandem pelagi partem emensus, magno hostem interuallo præcesserat, ideoq; facile ab insequentibus occupari nequibat. Cumq; Magnus nauigationem diuile gestam propositi irritam animaduerneret, reuocato remigio domum reuertit. Ericus vero fidissimam sibi Lalandiam repetens, intercepti Vbhonis suspendio, quem Nicolaus minorum insularum præfectum creauerat, clarum reditus sui indicium dabat. Audito deinde regem diuini natalis die Lundia feriari debere, aduentum eius petita Scania præcucurrit, totamq; regij apparatus impensam præripuit. Quod audiens in Sialandia rex, alimentis publica administratione contractis procedere supersevit. Astate vero præter Scania omni Danica classe contracta, ad Forum sinum appulit, pedestremq; propter litus aciem statuit. Quæ 30 cum centuriatis parumper ordinibus constitisset, aduentante Erico exercitum equorum ungulis puluerem in speciem nebulæ eminus exhalare conspiciens, paulatim ad naues gradum retulit, Sed inter eundem aduentantis equitatus fragore percussa, incessum ad fugam conuertit. Quam superueniens Ericus fortuna, non prælio superatam impune cecidit, incruentamq; deo patricidium vindicante victoriam habuit. Magnus cum aliquanta fortium manu cedere veritus, cæteris terga obuertentibus, aduerso hostem corpore repellebat. Quippe cum fugam parum liberam cerneret, animosum sibi consciscere exitum, mortemq; suam pugnando clariorem efficere egregium duxit. Quinetiam ne pristinum fortitudinis suæ splendorem obtereret, fatum quam fugam amplecti maluit. Postremo ut inigni pugna, ita multa 40 aduersariorum strage edita, super prostratorum à se cadauerum struem vnâ cum Petro pontifice Roskildensi consumptus occubuit: quem ut fati comitem, ita tumuli quoq; consortem habuit. Nicolaus admoto sibi per villicum equo, nauem petiuit. Maior fugientium pars cõprehensa per foros nauigia conscendere cupiens, ingenti quadam mole merfabat. Igitur qui primi introrsum euaserant, tardiorum manus nauigijs insertas absque societatis respectu ferro truncantes, ferociore in suos quam in hostes fuere. Calamitosa nimirum illa facies erat, cum pendulis nauigia brachijs amplectentes, hinc hostis vrgeret, inde ciuis repelleret. Quo experimento quantum quisque salutem suam alienæ præferret, fortuna detexit. Taceant nugaces adulantium voces, quæ spiritum amicorum proprio chariorem astruere 50 non erubescunt. Crediderim hanc victoriam humanis parum vitibus partam, sed deo pijsimi viri interitum vleiscente concessam. Neq; bellum aliud crebriore pontificum cruorem absumpsit. Quippe Petrus Roskyldensis, & Henricus Sucticarum partium pontifex, omnesq; lutia, præter vnum, antistites hoc prælio oppressi traduntur. In cuius apparatu Magnus Saxonis filius Erici miles singulare fidei specimen

timen edidit. Nam cum Nicolaus maritima Sialandix loca ne quis ad Ericum trā-
 fret à militibus observari iussisset, per Sterbinnenfis promonturij prærupta à satel-
 litibus fune demissus, noctu scalam conscendit, eaq; Scaniam petens, gratam Eri-
 co opem attulit. Post hæc Magnus Noricus nudati consilij sui conjugem arguens,
 reiectam a se Erico remisit, dignam repudio ratus, quæ conjugali charitati consan-
 guineum prætulisset affectum. In cuius contemptum temerata matrimonij religi-
 one seipsum nuptijs spoliare triste non duxit. At Nicolaus fuga lutiā elapsus, & tan-
 quàm ad fortunæ ludibrium reservatus, æstimato pariter & orbitatis suæ, & ætatis
 habitu, non ut sibi successorem sed ut æmulo hostem relinqueret, Haraldum regni
 10 post se declarathæredem. Deinde Slesuicenses ob Magni iam pridem facinus in-
 fensos ad habitum pacatæ mentis reducere cupiens, de componenda secum pace
 sollicitat, eisdemq; & ætatis suæ & fortunæ miseratione acturos existimans, lumen
 dorum obsidum gratia oppidum intrare constituit. Rursum cum caput suum in ex-
 ploratæ fidei civibus objicere dubitaret, Beyonis cuiusdam summam inter oppi-
 danos auctoritatem gerentis hortatum secutus, salutem simul cum suspitione depo-
 suit. Portas siquidem de industria patefactas ingressus, ut pium cleri, ita ferocē ple-
 bis occursum repperit. In excipiendo namq; eo diuiduum ciuitas animum habuit.
 Clericis quippe cum sacre processionis officio venerantibus, cætera vici pars ut ho-
 stem excepit. Qui cum inter plateas aduersis sibi signis obuiam iri cōspiceret, ami-
 20 cis ut in ædem Perri confugeret exhortantibus, aulam petiuit. Erne cruenta corri-
 xatione diuini sedarentur penates, regia sese quàm templo tueri maluit, paterno
 in lare quietius obiturum præfatus. Nec defuit militibus prompta mens ad eius sa-
 lutem suis cladibus defendendam. Diu siquidem intactum eum animosis corpo-
 rum suorum obiectibus seruauerūt. Neq; triste duxerunt pro ruenda illius incolu-
 mitate, suam vltimis implicare periculis. Quorum Slesuicenses primum sanguine
 profuso, ad vltimum & regium absumperunt.

*Magni Saxoni
 filij memorabi-
 le fidei secretum.*

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI DECIMITERTII FINIS.

30

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

DECIMVSQVARTVS.

40 **I**NTEREA Ericus destinata in lutiā classe, cum ad Syram insulā
 appulisset, nūcium de regis oppressione suscepit. Et fortè in ca-
 rerū colluione Ericus ac Bero natu inter Haraldī filios primi,
 deserto patre fidelius se quàm felicius Erico iungere. Idem no-
 ctu clandestina patris legatione petiti, silenter accepta gesse-
 runt. At Ericus nihilominus legationis indicium nactus, experi-
 endæ eorū fidei gratia aliquandiu ignorantie simulatione silen-
 tium egit. Quibus secretū paternum tegere perseverantibus, cum se nullam ex eis
 arcani cognitionē suscepturū putaret, desperato voluntariæ confessionis indicio,
 vocatos in medium vehementi perfidiæ exprobratione pulsabat, quod rem à patre
 mandatam parum lucide pertractassent. Interrogati quoq; quam ad eos pater le-
 gationem habuerit, consultos se quid agere cum potissimum expediret, ut ad Nor-
 uagiam exularet respondisse dicebant, ideoq; non ante consilium fateri voluisse,
 50 quàm ei à consultore obtemperatum agnoscerēt. Quorum affirmatio quanquam
 vera esset, fidē non habuit, quod inuita potius quàm vitronea videretur. Igitur eorū
 experiri Ericus asserta cupiens, ambos arctissima apud castrum Slesuicense custo-
 dia asseruari præcepit, uti veritatis cognitione suscepta, aut innocentie præmiū, aut
 reatui poenā referret. Cui postmodū idem fortè castellū intrāti, memorati iuvenes
 compeditis semet incessibus obtulerūt, supplicesq; eius genibus aduoluti, præcen-

tis innocentiae meritis, captionis remedia flagitabant. Quorum Ericus ut fortunae mi-
 ferrus, ita fidei gratulatus: quippe fuga patris filiorum affirmatione adiuuerat, sicut e-
 rat merito percaesus, & calamitatis lachrymas dedit, & veracitati salutem promisit.
 Quod cum forte Christiernus ex aulicis cognouisset, antelucano tempore petiti sacra-
 rium Erico obuius factus, hesternae cum temulentiae lasciuia concitatum intemperatam mu-
 nificum extitisse ridebat, quod Daniam hosti dono dare sustinisset. Rationem quoque di-
 cti lucidiore sententia persecutus, Fore, inquit, ut Haraldus filius maior vinculo-
 rum quam absolutionis respectus incesceret, odium liberatori per gratia relaturis. Quid
 enim aliud Ericus eorum saluti parcentem agere, quam Haraldus robustorum iuuenum auxilia
 referuare? His vocibus inclinatus Ericus, a promisso suo quam ab amici consilio rece-
 dere maluit, profectusque a crapula indulgentiam sobria animaduersione cassauit. Huic
 elementiae studium in crudelitatis exhortatione deponere rubori non fuit. Itaque quo-
 rum spes ad vitam intenderat, salus aquis consumpta est. Eodem tempore Noruagiae
 primoribus Magnum Haraldum, qui aequae rege genitus esset, dimidium regni ce-
 dere postulantes, eoque hominem ignotis ortum parentibus admittere recusante,
 in agro Fridleuino ferro certatum est. Interea Haraldus repetita Iutia, Vrnicae concio-
 nis suffragijs rex est declaratus. Quo cognito Ericus nauigijs glaciatis (nam ge-
 lu vendam durauerat) in altum usque pertractis, Iutiam tacite petiuit, Haraldumque apud Scy-
 petor vicum noctu cum supstitibus filijs interceptum, diluculo conclauis extractum,
 absque respectu fraternitatis capitali supplicio affecit. Ex quibus Olauus clausum ar-
 mis cubiculum videns, mutata cum foeminis veste, salutem inter hostes egressum ha-
 buit. Ea tempestate Haraldus Noruagia pulsus, ut ab Erico aliquid virum contrahe-
 ret, in Daniam peruehitur. Quem Ericus ob relictum ab eius amulo matrimonium sup-
 plicem recepit, oblatumque libi speciosum pugnae titulum gauisus, auxilium cum profe-
 qui statuit. Haraldus autem excepta liberalitate, nullam animi ferre dotem adeptus, cre-
 bra corporis virtute pollebat. Cuius viribus fretus apud Helsingam oppidum pi-
 gnore cum Erico posito, an cum lectissimis eius equis cursu contendere potuisset,
 duobus in certamen admissis utroque victor prior tenuit. Geminis siquidem inter cur-
 rendum bacillis innixus, crebris corpus saltibus concitabat. Aliud quoque inusitatae agi-
 litatis spectaculum edere consueuerat. Saepe etenim inter nauigandum puppi exiliis,
 in proram per exerta remorum capita decucurrit, indeque cursu in aliud nauigij latus
 reflexo, per reliquos remorum ordines locum quo excesserat, repetiuit. Qui si parum ani-
 mi virtute a natura traxisset, nequaquam se inter amplexus pellicis amulo obtuendum
 dedisset. Huic Ericus tamen si opitulari vellet, Sclauis domesticam pacem interpellan-
 tibus, animum opere comitari nequiuit. Igitur omisis amici rebus, propriis curam inie-
 cit, contractaque aduersum Rugiam classe, quod gnauius bella conficeret, maritimae
 Danorum expeditioni primus equos adiecit, quaternos singulis nauigijs mandans,
 eumque more diligens posteritatis cura seruauit. Classis eo numero digesta, mille &
 centum nauigijs frequens reperta est. Quibus Dani ad Rugiam appulsi, urbem Archonem
 aduersum se valido praesidio firmatam inueniunt. Quam ne finitimorum auxilium iuuari
 sinerent, tractum qui Archonensem fines propemodum Rugia abscissos cum con-
 tinenti committit, lignis concisum in vallum opacae admodum altitudinis re-
 degerunt. Tutio eius Hallendensibus credita, iisdemque Petro parere iussum. Quos
 Rugiani quæsito per vada transitu, noctu inopinatos adorti, compluribus caesis, a cae-
 tero repelluntur exercitu. Igitur Archonenses cum nec vires conferendi belli ha-
 berent, neque locum ad contrahenda auxilia suppeterere cernerent, necessitate victi, sa-
 lutem & in Christiana sacra transitionem pacti, statua quam venerabantur retenta, Da-
 nis se tradunt. Erat enim simulacrum urbi praecipua ciuium religione cultum, crebrisque
 finitimorum officijs celebratum, sed falso sacri Viti vocabulo insignitum. Quo asserua-
 to oppidani veterem sacrorum morem penitus abrogari passi non sunt. Primum itaque
 solenni ritu prolui iussi, stagnum maiore pellendae sitis, quam initiandae religionis ar-
 dore petentes, sub specie sacrorum fessa obsidione corpora refecerunt. Datur Ar-
 chonensibus pariter rerum diuinarum antistes, qui & eis cultioris vitae formam perscri-
 beret, & novae religionis rudimenta contraderet. Sed post abscissum Erici, cum an-
 tistite pulsa religio. Siquidem Archonenses abiecta obsidum charitate, pristinum statum
 cultum

- cultū repetentes, qua fide diuinū susceperunt, prodiderunt. Post hæc Ericus ordinatis in Dania rebus, amici curā importunitate omissam, accepta rerū tranquillitate resumpsit, iuuandiq; gratia eius urbē aſylo Magno deuotam primo diripuit, mox igni subuertit. Interiecto anno Haraldo eidē opē iterato poſt eundē, vniuerſam Dania classem ꝑ supplemento trāmiſit. Collato bello viribus, Magnus inferior capitur. Quē Haraldus vita frui permiſſum, oculis ac genitalibus catere præcepit, ne aut luminū voluptate regnū appeteret, aut Veneris vſu vtricem ſui ſobolē procrearet. Cæcatus igitur caſtratusq; cum interrogaretur quem ex ſuis pœnā ſecum oculorum ſubire veller, paucos ea re delectari reſpondit. Tunc quidā & forma ei ſimilimus, & militiam eius ſingulari fide cōplexus, ne ex tanta cliētela deeſſet, qui cum domino compati vellet, vtrō ſe ſupplicio obtulit, præſatus vt videnti ſimiliſimū, ita luminibus orbatū futurum. Qui quum virtute venerationē meruerit, apud improbos pœnam perſenſit. Magnus vero non tam animi virtute, quā corporis debilitate continentia religionem amplexus, de ſceptrato cucullatus euasit. Interea Ericus quæſitam armis pacem iuſtitia ornamentis excolere cupiens, conditas à maioribus leges, ac tunc penē ingenti bellorum tempeſtate ſubuerſas, ad priſtini vigoris habitum reuocauit, vtrq; fortitudine fuerat, ita iuſtitia inſignis apparuit. Irrogatas minoribus iniurias ſuperiorum ſupplicijs penſabat, nihilq; familiaritati aut neceſſitudini parcēs, aut ferro, aut laqueo inconſultā maiorum auaritiam caſtigabat.
- 20 Quo ſtudio & principum odia, & plebis obſequia contraxit, euenitq; vt & potentiſus formidolofus, & popularibus percharus exiſteret. Idem rerum à ſe geſtatū virtutem tantis laudibus proſequi conſueuerat, vt verū interdum fidem excederet. Semel quoq; Erici ſalus ſatellitibus eiſ ſomnio ſeruata proditur. Nam cum ex freto Slefui cenſi Sialandiam petere ſtaruiſſet, quidam nauarum per quietem exiſtima uir per inculta montium iuga laſciuo admodum equo ſe prouchi, eoq; curſum citante inter vallium opaca præcipitatum crebris noctuarū vnguibus laniari. Quod cum mane per iocum ſodalibus retuliſſet, Ericus ea viſione veluti periculi præmonitus, ne cum nauigationis comitem haberet, in aliud ſe nauigium contulit, eoq; tutus ſocijs naufragio percutibus permaſit, lætatusq; eſt quod ſalutem ſuam alienæ
- 30 rati, quā propriæ credere maluiſſet. Forte autē inter iplum, Roſkyldēſemq; pontificem Eſkillū inimicitia primū, mox ſeditiones adoleuere. Quam re antiſtes Petri Botyldæ filij collegiū naſtus, autoritate quam primam inter Sialandentes habebat, in regis eos odium concitat, viribusq; publicæ conſternationis adiutus Sialandia eum terminis pellit. Quo exacto provincialē populum in ſocietate factiōis ſub titulo libertatis adiciſcit, à ſuſpectis obſides petit. Solos vero Skialmōis filios ſeditionis conſortiū detrectantes ad populare conciliū euocat, & ni ſtatuta die obſides tradant, bonis caritutos minatur. Illi vero ad concionē puecti, nec minis victi, nec bonorū pœna mulctati, ſolidū tenere propoſitū. Sed vt ad eos impunitas redundauit, ita ad Eſkillum pœna conceſſit. Rege enim cum lutica claſſe reuerſo, patris ac patruū interuentu vſus, vicena auritalēta mulctæ nomine ꝑſoluit. Petrus vero fatiſ ſuis vltionē præcurrentibus, pœnā quæ à rege parabatur, eſt fugit. Per eadē tempora decedente Aſcerro Lundēſi, de noui antiſtis ſuffectione diuiduū regis ac populi ſuffragiū fuit. Siquidē Scanienſes ob egregia Aſcerri merita Eſkyllum arctiſſima ei conſanguinitate iunctū, ne pontificiū à familia diſcederet, ſuffragijs amplectuntur. Rex vero rubore fugationis ammonitus, neq; ſuorū in Eſkylo dedecorū oblitus, Rikonem Slefui cenſem, qui nuper Alberto ſucceſſerat, quod in potiēdo regno familiari eiſ opera vſus fuerat, eorū arbitrio præferebat. Nec tamē hæc vota palam ad litem & controuerſiam progreſſa fuerant, Scanis metu ſententiam occultantibus. Eodem tempore Plogus quidam elaro inter lutos loco natus
- 50 tamēſi regis militiam proſtiteretur, latentes capiti eiſ inſidias comparabat. Ad quem Rypani veniens, militie titulo ſtipendium poſtulabat. Quo recepto, datum ſibi cladis eiſ præmiū reputabat. Et fortē Ericus inter quosdam populares acrius diſſidentes regali iudicatione componere rogatus, publica id concione exequi ſtatuebat. In qua quum Plogus cuidam ex plebe de ſe querenti ſatiſfacere iubere-tur, dicendi ſimulatione facta nō ſine lancea progreſſus, auditū ſibi præberi petiuit.

*Magnus Sue-
nia rex non tē
continentia
quā corporis
debilitate, ſē
monachus.*

Stabat autem & rex hasta innixus, turbatūq; silentiū populo manu ne obstreperet innuebat. Quē Plogus lorica veste te cā gerere existimatū diu curiosus speculatus oculis, ut inermē deprehendit, lancea transfuerberauit. Et ne timidius dicere q̄ facere videretur, regē a se prostratum vociferās, cæteros ad militum internitionē hortatur. Aulicis itaq; passim metu dilabentibus, Ericus Haquini filius, cui ex patientia cognomen obuenerit, egregiū fortitudinis exemplū præbuit. Diu siquidē exanime regis corpus gladio protexit, socijsq; in fugam lapsis, solus ex tot commilitonibus intrepidū mētis habitum tenuit, dignus ut ei in regnum successor fieret, pro quo etiam extincto pugnam gerere perstitisset. Iamq; vacantē Daniæ possessionē nemo sanguinis virtutisue fiducia aut petere, aut rapere præsumebat. Quippe Sue-¹⁰ no Erici, Kanutus Magni, & Waldemarum Kanuti filius nondum regno tempestiui fuere. Christiernus vero Waldemarum paterno cuius vltionem adiuuerat regno dignissimum prædicabat. Quem honorem mater multis & grauibus periculis oblitum, ac vix quidem adultis gestabilem perniciosum paruulo futurum aduertens, poscenti puerum Christierno tradere recusauit, maioribus id munus deberi præfata. Postremo pertinacius insistētē iureiurando obstringit, in regem cum eligi nō passurū. Quo Christiernus ad populum & concionē vsq; perlato, patris eius beneficia memorat, ut domileges & iura stabilierit, ut foris hostē represserit, ut furtis rapinisq; patriam vacuefecerit, ut Daniam pene exhaustam & exanguem Sclauiaz magistrā reddiderit, ut etiam vnicuiq; per vim amissa ad integrū restituerit, utq; cunctis his operibus sanguini suo regnum deferri meruerit. Verum eum filius eius nondum maturos imperio annos acceperit, neque Danis sub auspicijs puerilibus rem gerere militarem expediat, virum debere circumspecti, qui vsq; ad prouectam pupilli ætatem tutorio regnum nomine procuraret. In quod munus aptius neminem quā Ericum superioris Erici ex filia nepotem, quod audacia ac pietate præstaret, maternumq; genus ex regibus duceret, adscisci posse, adulto rerum summā pupillo cessuram. Ita Erico & populi fauor, & pueri maiestas vires regias dedit. Hic præter solam animi fortitudinem nihil à natura dotis acceperat, sicut prudentia vacuus, ita parum amœnus eloquio. Cæterum adeo salutis suæ prodigus esse consueuerat, ut bellum commissurus ne singulariter in hostem procurreret, arctius à suis²⁰ obseruari solet. Tunc Eskyilus cognito regem apud Iutiam decessisse, repente in Scaniā maioris sacerdotij affectatione peruehitur. Ericus vero infectum antedecessoris propositum circa Ryconem explere cupiens, pontificalis ei dignitatis incrementa tribuere gestiebat. Scanienses autem vltima quæque perpeti, quā pontificium in nouam transferre familiam præoptantes, bellum aduersum regem decernunt. Quo ille cognito, ne multorum inimicitias vnius viri familiaritate contraheret, proposito suo cupide cessit, Eskylloq; sedem mutare permissio, Ryconem Sialandiae præfulem mediantibus cleri suffragijs, creat. Interea Olauus Haraldī filius Noruagia reuersus, patrimonium suum inter bella ciuilia à patruo occupatum hæreditatis titulo reposcit. Cuius petitioni Ericus illam antiquitatis legem opposuit, qua reis patriæ bonorum pœna decernitur. Patrem siquidem eius peregrino milite aduersum patriam vsum, decretam hac lege sententiā incurrisse. Igitur Olauus perinde ac iustum belli titulum accepisset, cupidius oblatam seditionis occasionem amplectitur. Siquidem acceptam repulsæ contumeliā ad nouarū rerum licentiam transtulit, deq; priuati patrimonij repetitore totius regni inhiator euasit. Verum dissimulato odio, per insidias regem opprimere statuit. Quem in Arna Lundensi hospicio diuersantem noctu adortus, primum à vigilibus clandestinum eius aduentum speculatis excipitur. Qui mox reflexis equis sepultos somno milites clamore eminus in arma concitant, primi q; portas tueri parant. Auxilijs deinde superuenientium sociorum adiuti, hostilem repulere conatum. Olauus perinde ac suo proposito victus in Suetiam contendit, sed mox Erico Scania excedente reuertit, concionemq; in valle Arnensi sub edicto contractam liberioris vitæ promissis aggressus, regium sibi nomen illesto popularium fauore conciuat. Quod indigne ferens Eskillus, bellum ei Lundensi manu cupidius quā prosperius infert. A quo superatus primum mox in vrbe ad quam ex prælio confugerat obe-

Olauus suffragiis populis promissis corruptis regium nomen adipiscitur.

obsessus, postremo necessitate victus, obsidibus datis, fideq; sub sacramēto pmissa salutem paciscitur. Sed postmodum ex Olavi discessu competētem fugæ copiam nactus, Erici charitatem & obsidum, salutis & iurisiurandi religioni speciosa temeritate præposuit: neq; nefas duxit extortum sacramenti vinculum voluntariæ amicitiz cultu conuellere. Cuius affectum atq; constantiam rex ad se in Sialandiam venientis amplissimi ruris vicorumq; complurium datione pensauit. Verum Scania impensius Olauum fouente, ipse veluti in antistitis fuga per absentiam victus; reparandę fortunę gratia ad littus more gentis Landora appellatum, expeditionis nomine crebra classe peruehitur. Cuius loci suspectam admodum fortunam habebat, fabulosę cuiusdam opinionis credulus, qua reges id littus aggressi in annū duraturi negantur. Sed dum per præsentiam fara metuit, absens victoria caruit. Siquidem tellure perinde ac fatali malo abstinens, neque ferri, sed ruris violentiam in metu reponens, copias in aciem dirigit, easq; Eskyllo proferendas committit. Qui pontificalium sacrorum quàm rei militaris peritior, persimilem priori fortunam expertus, triste regi spectaculum fuit. Cuius mali intuitu discere Ericus moneriq; poterat, plus viribus suis duces, quàm fœmineis debere figmentis. Quibus superstitionum laqueis, quòue credulitatis errore animum tunc eius obsessum puremus, cum ipse qui alias adeò manu strenuus existere consueuerat, vt ne remere in hostem se mitteret, à militibus contineri necesse haberet, tunc veluti metu pugnam detrectans, in vicino se per absentiam superari conspiceret? Qua victoria Olauus veluti ipsamiam Ericum delessit supra modum erectus, pontificales opes æque ac regias absque respectu religionis inuadit, & in cōtumeliam Eskylli, à quo bis se prouocatum meminerat, cuiusdam eiusdem nominis sacerdoti pontificij gestionem assignat. Deinde tanquam vniuersas æmuli vires superiore prælio contudisset, omnibus corporum munimentis apud Lundiam relictis, alias locorum & metu & armis vacuus proficiscitur. Quo accepto, rex contractis vndique leuibus & quæ fors obtulerat nauigijs, noctu ē Sialandia traiecit exercitum, amicis ē Scania nauigationi suæ ductum eminus scintillarum filicibus excussarum splendore præbentibus, fortissimos quatuor Olauianæ militiæ viros domi interceptos, aquis obruendos curauit. Adulterinum pontificem à veri sacerdotij sacramentis exutum, suspendio finiuit. Arina deinde hostium gratam militibus prædam occupauit. His denique vsus, Olauum apud Glumstorp vicum conferto prælio superauit. Qui in Gothiam confugiens, interiectis diebus per Blekingiam reuertit, itemq; ab Erico fugatus cum ad montium angustias peruenisset, eorum præsidio fretus proxime insequentes deleuit. Partem quoque exercitus in ostium terga traiecit, eaq; manu propemodum Lundenses absumpsit. Super hæc omnia fugam capeffit. Deinde veluti rebus in Scania parum feliciter prouenientibus bellum in Sialandiam transfert, fortunam loco mutare cupiens. Vbi ab incolis Rykonis ductum secutis, apud Bythingam amnem bello victus in Hallandiam excurrit.

Ex qua rursus Sialandiam petens, cum ex agrestibus antistitem in vico Ramlosa moram habere cognosceret, noctu tacitus in vicinia mansit. De cuius cubiculo certior per matutinum eius officium factus, ostio militem inuehi iubet. Ad cuius tuitionem procurentes cubicularij in limine trucidantur. Antistes ipse extreme necessitatis periculis obsessum se videns, religione salutis postposita, ceruicem secuto subiecit, adituq; hostem insigni pugna prohibuit: clericis interim qui & epistolarum eius & anuli curam habebant, conuulsas penē ianuas admoto puluinarum cumulo reprimentibus. Igitur ædem Olauus quia armis non poterat, flammis attentabat.

At pontifex ense quàm igni consumi speciosus ratus conferendi cū Olauo fermonis pacem efflagitat, benignaq; eius pmissione firmatus, exserto foribus capite trucidatur. Igitur Olauus ultionē parricidio cōsecutus cupide in littus decurrit, vtq; nauigia tacit⁹ deseruit, ita cōcitus eadē repetiuit, ante fuga & nauigatiōe vsus, q̃ rex nunciū facti qui tūc in vicinia morabatur acciperet. Quo cognito Romanus antistes acerbissima aduersus eū execratione vsus, ceteris p Europā pōtētib. similiter in ipsum p̃nunciādi detulit potestātē. Mādātū quoq; ad vniuersos furiz pōtiff

ces dedit, ut sententias aduersum sacrilegam eius impietatem debita animaduersione destringendas curarent, indignum usu sacrorum existimans, qui celebrem eorum ministerium oppresserit. Ericus vero comperto Olauum Hallandiam petere festinato post eum peruehitur. Cuius aduentu Olauus apud Arystadium nunciato, vicini pontis beneficio fugæ consuluit, eoq; post tergum abrupto, in proxima ripa rursus confedit. Pauci ex militibus eius quibus ob virtutem aut torporem fuga tardior erat, à superuenientibus occupati funduntur. Tunc Ingimarus quidam verus Erici miles, æmulum eius non bellorum impendio, sed leui insidiarum momento tollendum ratus, ille et usq; siue præmij spe, siue gloriæ cupidine, transfugæ titulo Olauum petiuit, eumq; transitionis simulatione secutus, tandem in publico pergentem equi pernecitate fretus, telo traicere destinauit: complesetq; votum, ni Olauus repente equo delapsus, imminens iaculum industria corporis declinatione vitasset. Deinde citatim acrius equum, dum incautius fugæ compendium querit, in palustre cœnum præcipitem agit, eiusq; voraginibus implicatus, opprimitur, proposito parum respondente fortuna. Post hæc Ericus nuptiarum sollicitatus affectu Bremorum antistitis Harwici germanam uxorem duxit, natu quidem nobilem, sed non tam pudicitia quam parentela conspicuam. Cuius instinctu vetera regum latifundia in eos maxime quorum forti opera aduersus Olauum usus fuerat, dono contulit, neque regis opibus quo minus suscepta pro se pericula repensaret, pepercit: quasi ad hoc tantum eas recepisset ut in alios largitione transfunderet, totasq; stipendij loco militibus erogaret. Postremo æmulum apud Thiuat amnem cum maiore copiarum parte bello deleuit. Verum non eadem virtute peregrina ac domestica bella confecit. Expeditiones enim quas aduersum Sclanos ducebat, non tam timori eis quam ludibrio fuisse. Adeo enim apud eum inertia omnia solutaq; fuisse, ut ne à viro quidem edita putarentur. Infirmi cuiusque in soluenda militia arbitrium sequebatur. Sæpe lixarum redeundum vociferantium clamorē secutus, classem dimisit. Ob cuius molliem animata Barbarorum atrocitas, non solum eum foris peruagantem contempsit, sed etiam domi consistentem inuasit. Qui cum in Fyoniam forte è Sialandia nauigatione contenderet, piratas post tergum imminere conspiciens, auide petito littore, armamentisq; omnibus in prædam relictis, non sine rubore & metu nauigio cessit. Interiectis annis cum apud Sialandiam febris se implicatum sentiret, Fyoniam usque, cuius erat oriundus, concessit, spiritum ubi acceperat redditurus. Illic desperato languoris remedio quia corpori non poterat, spiritui consulere cupiens, regiam vestem cuculla permutat, vocataq; militum cohorte palam regno renunciat. Creditum enim est, & à sacrorum peritis traditum, nihil abolendis piaculis penitentiæ religione valentius reperiri. Tunc Elyuus à vico Wisingo, qui & ipse ægro cum alijs assidebat, cunctos de creando rege circumspectos esse suffragijs iubet, utpote præsentiam militia liberos. Quæ vox vitam regis quantulacumq; restabat absumpsit, ægre ferentis adhuc vivo sibi successorem inquiri.

*Salutis conf.
quandæ gratia
rex mori: pro
remis. pro re-
gia velle in-
mortalitatem in-
ducit.*

DE FUNCTO Erico ambiguum plebis de regno suffragium fuit. Quippe Kanutus in Iulia, Sueno apud Sialandiam, Magni alter, alter superioris Erici filius, ingenti ambitu regnum petebant. Siquidem hunc paterna, illum auita merita venerabilem faciebant. Suenone itaque Sialandentium suffragia ambiente, ac plerisque petitionem eius fauorabiliter accipientibus, Olauus cognomine Balbus prisce moris æmulatione permotus, cunctos qui regium ei nomen tribuerent, ipsumque si reciperet execratus, adduci se posse negabat, ut in hanc vocem inconsulta patriæ maiestate procurreret, aut regium honorem priuato præter publicum regni consensum deferret. Siquidem electionis locum Sialandiam esse, ius vero penes popularis arbitrij communitatem consistere memorabat. Hæsitantibus cunctis, atq; a sententia aliquantulum cedentibus, Steno quidam spreto veterum ritu, Suenonem occultis à se promissis aggressum, regio primus nomine censuit, maioremq; concionis partem ad similem vocis ausum induxit. Itaque sententiam eius prosecutum vulgus, quod arbitrio suo paulo ante permittere verebatur: pari mox suffragio comprobabat. Eodem quoque autore populus Sialandensis creatum

à se

à se regem finitimorum consensu fulciri cupiens, Iacobo Colonis filio singularis
 facundiæ viro legationem compositam & subornatam committit, qui Scanienses
 adulatione dignitatis ad societatem electionis impelleret. Idem Suenoni comes
 in Scaniam datus, accepta dicendi copia, docet noluisse Sialandos quicquam su-
 per regio delectu sententijs suis præter Scanicum arrogare consensum, sed hunc
 sequi in cunctis quàm præcurrere malle, sine eo nihil magnæ rei executuros: ve-
 rum Suenonis inirram animis charitatem habere, cumq; sibi in regem dummodo
 Scanica allubescant suffragia exoptare, quem præter propriæ indolis claritatem,
 etiam patris auiq; merita commendarent. Meminisse deinde monet, vt soli cæte-
 ras Danorum vires obtinuerint, vt patri eius ad extremam penè desperationem
 10 redacto, nihilq; præter interitum præstolanti imperium dederint, obsecratq; hu-
 manitate qua illum exceperant, filium prosequantur. Ita Sialandensium affectû
 indicans, sed factum reticens, omnium Suenoni suffragia conciliauit, quos adhuc
 fauorem non solum Sialandensium legatio, sed etiam propriæ eorum virtutis me-
 moria concitabat. Kanutus quoq; eodem à luti honore prouehitur, indignanti-
 bus Suenonem temeraria geminæ concionis audacia regium occupasse vocabu-
 lum. Inde Sialandiam potiendæ eius libidine iisdem fretus accedit. Post hæc ma-
 ximum pontificem Eskillum, eundemq; Suenonianæ partis fautorem occultis ad
 defectionem promissis impellit: quibus incensus antistes Kanuto per internunti-
 20 os mandat, classe Scaniam petat, seq; belli socium pollicetur: vt autem occasione
 sibi trāsitionis cōscisceret, ac lubricū fidei suæ rationabilis causæ titulo coloraret,
 acceptas à Suenone iniurias fingit, & quasi cum eo controuersiam initurus, cōtra-
 ctis colloquijs simulatione militibus, Lūdiam quæ & Suenonem habebat petiuit.
 Vbi dum compositionis negocia falsò geruntur, Kanutum ex ijs quos ad specu-
 landum eius aduentum præmiserat, adesse cognoscit. Nec colloquium soluere
 moratus, ignotum cæteris consilium suum eadem hora repente detexit. Siquidē
 elatis signis, præcipiti in litus equitatu contendit. Cuius aduentum Kanutus na-
 uigatione præcurrens, littori copias mandare noluit, sed in altum nauigia reiiciēs
 damnata promissoris fide Sialandiam reuertit. Ita præsens consilium non ceden-
 30 tibus ex sententia rebus fortuna delusit. Sueno vero properantem ab vrbe pontifi-
 cem subsecutus, reuertentem bello superat, captumq; quia publica custodia nō
 suppetebat in excelsam Laurentianæ ædis partem attollit, eiq; templum ergastulo
 fecit. Eapropter execrationis (quæ suprema pontificum ultio est) censuram me-
 tuens, non solum eum captione eruit, sed etiam agresti vico, magnaq; Burgundæ
 insulæ parte, quò sinceriorē eius fauorem impetraret, donauit. Post hæc sine ipso
 apud Slaughterp ruralem Sialandiæ villam bellum cum æmulo facit, cumq; cru-
 entissimo prælio superatum insula pellit, victor in Scaniam redit, Kanutus in lutiā
 refugus cessit. Per eadē tempora Romanus antistes Barbaricæ tempestatis pro-
 cella rem diuinam penè obrutam euersamq; conspiciens, datis per Europam epi-
 40 stolis, vniuersos Christianæ credulitatis hostes ab eius cultoribus oppugnari præ-
 cepit. Singulæ autem catholicorum provinciæ confinem sibi Barbariem incesse-
 re iubebantur. Ne ergo Dani ptiuatæ militiæ rebus, publicæ religionis officia de-
 trectarent, sumptis sacræ peregrinationis insignibus imperium amplectuntur. Igi-
 tur Kanutus ac Sueno inuicem obsidibus datis, depositisq; inimicitiarum exerci-
 tijs, rei melius gerendæ gratia pacem pro tempore statuunt, reuocatumq; à suis vi-
 sceribus ferrum, ad sacrorum vindictam conuertunt. Discordiam itaq; à regni æ-
 mulatione profectam sociæ expeditionis fœdere castigantes, iunctis viribus Sla-
 niam petunt, Germanis ex conditō diuersam eius inuadentibus plagam. Iuri Ka-
 nuto duce, Herbieneses Suenone, hostilem occupant portum. Superueniunt extre-
 50 mi Sialandenses ac Scani, prioremq; classē prout cuiq; locus patebat sua circū-
 includunt. Occurrunt in littore Saxones & ipsi vindicandæ religionis cupientissi-
 mi, militiæ socij Danis futuri. Mox Dobinum insigne piratica oppidum, ab vtroq;
 circumlidetur exercitu, omni Danica multitudine præter paucos classis custodes
 nauigia relinquire. Quorum raritate cognita Rugiam primam obsessis opē ini-
 micæ classis oppressione porrigere statuunt. Mox Scanos quos ordo proximos

offerebat adorti, ferme omnes fuderunt. Iutis iocundam eorum cladem ducentibus, neq; socios computantibus quos duce à se diuersos nouerant. Sed & forensis nondum pugnae memoria exoleuerat, & recens partium odium aestuabat. Adco quos priuatae irae agitant, publica nunquam communitio fœderat. Ascerus vero Roskildensis qui classis à rege curam acceperat, suo repete nauigio per ignauiam cedens mercatorum cymba aduectus conficēdit, eoq; latebram nactus, quos specioso pugnae exemplo ad fortitudinē incitare debuerat, deformis fugae spectaculo terrabat. Primum autem Scani ne timidioribus fuga suppeteret, cōmunibus vinculis arctius naues in classem sociat, mox victi nexus industriē procuratos fortuitis ruptionibus lacerant, parsq; ferro perijt, pars necem sibi inter undas præcipitio maturauit. Cumq; Rugiani complures ob magnitudinem naues captu difficiles animaduertent, multitudinis specie metum eis ingerere cupientes, classem suam abductis cæforum nauigiis duplicant, eademq; perinde ac remigum plententorijs instruunt, vacuitatem umbraculis obscurantes. Vbi sunt & alio non minore mentiendae classis ingenio. Noctibus enim tacita navigatione in altum pergentes, diluculo referuntur imaginem recentis classis, & superuenientium auxiliorum effigiem præbituri. Sed crebro id agentium frustra calliditas fuit. Interea Danis obudionem arcētib; eorum classis piratico bello nunciatur oppressa. Hac fama reuocati correptis nauium reliquijs Rugianos resistere formidantes, portu propellunt, sociorumq; stragem fuga hostium vleiscuntur, ob interfectorum cadauera parum adhuc nauigabili ponto. Suenoni vero naui qua venerat spoliato, suam cedere Kanutus Liburnicam voluit, sed suspecta æmuli humanitas erat, oblatūq; notabatur obsequium. Nam cum eius partes incolumes, suasq; prope modum exhaustas videret, alieno nauigio reditum experiri filius nō est. Slesuicum deuectus interiecto tempore prior Kanuto Sialandiam occupat, Roskildiamq; mœnium inopem receptaculi gratia vallo fossaq; cōplectitur. Cuius custodia Ebboni mandata, in Scaniam pergit. Kanutus vero Scanienſium damnis benigne secum à fortuna actum existimans, eamq; tantum sibi virium addidisse, quantum æmulo depressisset reputans, ne res eius proxima clade corruptas, ocio recreari permitteret, Sialandiam tam sibi quàm hosti diuidua ope familiarem, Iutis præcipue fretus ingreditur, ei potissimum cessuram ratus à quo primum occupata fuisset. Vbi comperto Roskildia descivisse, portasq; sibi Ebbone filio Skialmonis autore clausisse, Sunonem quendam sola loquacitate insignem, nec tam consilio gnarum quàm amœnum eloquio, qui eam ad deditionem hortaretur præmittit. Is cum ad oppidum peruenisset, primum ante vallum lasciue & discursim obequitans, mox compositi volubilitate sermonis propugnaculis insistentes aggressus, legationis mandata facundius quàm scelericius explicabat. Quem Ebbo de industria blādis ac mitibus verbis excipiens, emissis deditionis simulatione iuuenibus prendendum curauit. Quorum vnus paulatim ei propior factus, ius fræni violentius occupat, ceterisq; equum à tergo pulsanibus, captum ciuib; ligatum adducit. Is primo compedum pœna coërcitus, postmodum superueniente Suenone luminibus spoliatus improvidae exhortationis pœnas pependit. Hęc audiens Kanutus potiendę vrbis diffidentia, in Iutiam reuertit, utq; rerum cōmoditas affuit, Sialandiam sperare parandae fortunae, parte qua maris anfractibus interluitur inopinatam intrauit, improvidam quoq; Roskildiam capit, & penates Ebbonis ad Suenonē elapsi incendio diruit. Vnde ne impenſarum inopia arctatus discederet, publico stipendio alimmentorū ei subsidia decernuntur. Par Scanienſibus circa Suenonem affectus incesſerat. Ne enim labente sumptu veluti ciborū penuria afflictus arma deferere cogeretur, publicæ eum collationis com meatibus prosequuntur. Tanta inter partes virtutis & gloriæ æmulatio fuit. Interea nobilissimi Iutorum, & in rebus bellicis singulari militiæ laude conspicui, duabus Suenonem Liburnicis petiuerunt. Quorum viribus succinctus assumpto Eskillo, manum in Sialandiam traiecit, ac prope Thorſtam vicū bello cum Kanuto concurrat. Vbi inclinata suorū acie timidorum fugā secutus, fortiorum victoria reuocatur, & dum vinci credidit, victor repētinus euasit. Kanutū vero sui, siue qđ tenera adhuc ætate esset, siue quia belli

eum implicare periculis nollent, in aciem descendere passi non sunt, pro duce pugna spectatorem effectum. Interiectis diebus Waldemarum diui Kanuti filius, armis tunc primum per ætatem maturus, sed paterna in Kanuto merita perosus Suenoni se iungit, in eius castris militiae tirocinium habiturus: cuius fauor plurimum Suenoni virium conciliauit. A quo paternæ præfecturæ dignitate donatus, Kanutum quendam Henrici filium sub Kanuto Magni filio eiusdem beneficii titulis inhiantem, crebra belli congressione perdomuit. Nec minor ipsis mediocris rei, quæ regibus summæ æmulatio erat. Semper autem ad Waldemarum victoria redundauit. Erat autem Kanutus insignis facundia, sed moribus effusissimus. Sueno & fortunæ fauore, & virium incrementis accinctus in Fioniam excedit, mox æmulum apud Iutiā persecuturus: ubi ab exule quodam Ethlero sollicitatus bellum in Holfati os parat, abunde minora ad traieciendum nauigia promittente. Incolæ siquidem quo transitus impeditior foret, pontem conuulserant. Venientibus Eydorā, promissoris incuria binas tantum nauiculas exhibuerat: quarum altera Sueno suos præcedere cupiens, saniore militum sententia reuocatur, rogatus propositum hostium aliena traiectione prænoscere, neque proprijs rem periculis explorare. Siquidem haud procul eis latebram esse, partem copiarum quantum à se superandam crediderint irrupturis. Nec falsa prædictio fuit. Holfatij quippe vicinis se saltibus occultantes, patienter primorum aditum præstolantur: transiectisque, quos à se capi posse confiderent, procursum facto, omnes aut neci aut captioni subijciunt: quamquam Danis in propulsando periculo animus non deesset, utpote qui nec fugere possent, & in regis oculis pugnam edere necesse haberent. Ita nostros ad virtutem capeßendam & salutis desperationem, & patens ducis incitabat aspectus. Quorum periculis exturbati scasarum magistri, circa palos medio amne defixos hærebant, neque residuos transuehere, neque translatos referre ausi. Itaque nec regi ad procedendum, nec victis ad resiliendum opifuerunt. Interea Kanutus sumptuosius militiae impensis oneratus, nec minorem occidentis humanitatem inuenit, quam orientis nuper expertus fuerat. Siquidem agrestium placide tractatorum stipendia contraxit, tali lutorum beneficio usus, quale pridem apud Sialandios acceperat. Huius Sueno congressu vitato, Scaniam reuisit, exiguis militiae reliquijs integram æmuli manum attetare formidans. Interiecto tempore receptis precio captiuis securus Iutiam adiri constituit. Peragranti Fioniam Ebbonis e vita nunciatur excessus. Cuius fato detectus, relatis in Sialandiam copiis præsens belli propositum deferit, militemque plangere quam æmulum incesse maluit. Adeo enim familiariter eo usus, ut nihil in foro, nihil in castris, absque ipsius administratione curaret, inque priuatis ac publicis negocijs prorsus ex eius arbitrio sententiaque penderet. At ubi recens funeris moeror exoleuit, bellum nouaturus per Fioniam in Iutiam decurrens, Wiberghenses regionum vectigalium immunitatem pactos, ad bella pro se suscipienda perduxit. Huc Kanutus magnis orientis viribus succinctus aduehitur, victor haud dubie futurus nisi suadentibus amicis equestrem militiam pedestri mutasset. Siquidem optimates eius superiorum bellorum admoniti, quibus rem infelicitè equitando gessere, ne fugæ facultas ignauos abriperet, necessitatem sibi inferre tentantes, equorum adminicula submouenda duxerunt. Kanutum cum paucis equitibus peditum medium faciunt belli merita æstimaturum, nec aliàs Sueno rebus suis impensius diffidebat. Ut autem hostes ultro militiae expeditis exui vidit, summa spe extremam desperationem mutauit. Neque enim ignorabat equitatu uacuos lentam & ignobilem militiam edituros, plusque sibi præsidij demere quam duramenti cōsciscere. Et ne ei similis manus deesse videretur, Wiberghenses utpote rei equestris ignaros, pedestri prælio militare præcepit, nonnullos inter sagittarios & funditores dispertit. His leuia tormenta saxaque iactilia pro armis fuisse. Proxime eis ab utroque latere equites iungit, mox hostium terga pressuros. Committendi taliter prælij præcipuus autor ei Waldemarum extabat, corpus annis tenerum, animum industria præualidum habens. Is siquidem pedites peditibus opponendos, latera autem & terga ab equitibus incessenda docuerat. Kanutus dupliciter instructi hostis consilium ex apparatu cognoscens, opportunitatem insidijs negare disposuit. Quibus ut copiam demeret,

neque suos à tergo circumueniri pateretur, opus impetu ratus, totam manum in-
 confertissimos pedites inducit, eosque passim & varie resistentes penè omnes op-
 pressit: nec ea tamen virtute periculum propulit. Quippe Sueno vtrinque ex la-
 tere aduersarios, partito equitatu circumuolat, deturbatisque equis quos retro aci-
 em fugæ metu locauerat, ancipiti incurſu conclusos exagitabat. Quod ubi videt
 Kanutus transuersis aciem principijs instruit, reuocatamq; à pedibus pugnam,
 ad equites tranſtulit. Quippe à tergo instantibus ora aduertere necesse habuit.
 Sueno vero cum & armis diffideret, & equorum pericula formidaret, transuersis
 eos prælijs fatigare, non manum cum eis acie conferere, non pugnandi copiam
 facere, sed incerto Marte ludificatos, æstu ac lassitudine superandos curabat: eos
 grauissime adortus qui communi acie longius excedentes, audacius semet pro-
 pulsandis obiecere periculis. Varijs igitur irruptionibus lacerati, crebroq; impe-
 ru & obliquis concursibus lacerati, tandem virium inopia ad tantam corporis las-
 situdinem peruenerunt, ut præter communem belligerandi morem in ipso certa-
 minis ardore sessione pausaret. Cumq; nec ad fugam, nec ad pugnam vis vlla sup-
 peteret, dum solícite salutis præsidia circumſpiciunt, oppidum cuius paulò antè
 incolas fuderant, composita acie paulatim accedere tutissimum dicunt, subsidij lo-
 co hostium tectis vsuri. Eo igitur seruatis ordinibus incessum emouent, procura-
 tis qui à tergo curarent, hostemq; retrogradi pellerent. Tanta plerumq; necessita-
 tis fiducia est. Tunc Barcho quidam promptissimus Suenonis miles ab aduersari-
 js vndique circumuentus, innumeram manum admirabili solus virtute sustinuit.
 Tandem obfusis sudore oculis, pulso clypeo ambas bipenni manus inferere, pro-
 miscue cædem facere, hostes ac socios iuxta ferire, nulli propius instanti parcere.
 Quo viso Waldemarum cui multa secum ex veteri conuictu familiaritas erat, me-
 moria priscae charitatis euectus equo ocius aduolat, extremis amici rebus adesse
 cupiens. Quem Barcho aduersarium ratus, relata bipenni instantem appetit. Sed
 Waldemarum præcepto eo ictum ocyor anteuenit. Manubrio solo scapulae eius ve-
 hementer impacto ferrum excidit. Vix hominem inter tot arma, tot hostes obnixi-
 us contranitentem seruare potuit. Diu tandem obluclatum abducit, inuitumq;
 salutem restituit. Qui postquam se ab amicissimo salutari captione pertrahi videt, li-
 benter quidem eius opem excipere dixit, sed non ita uti hac velle ut captiuorum
 more clunes equi sequendo, sedum de se spectaculum faciat. Verum ex parte Ka-
 nuti alij confestim fugam facere, pars oppido latebram querere, nonnulli per me-
 dias eius plateas erumpere: Kanutus ipse per angustissimas vici partes, equo vectus
 eripitur. Occupati qui in vicum profugerant, & in vnam adium captiui traduntur.
 Ad quos introgresso rege Helias Ripensis antistes circumſpectis omnibus, hortula-
 num regi æmulandum aiebat, qui vtilibus herbis incrementa conciliat, noxijs lo-
 cum vacuefacit. Quod dictum specie horridum, si quis altius mente perspiciat sum-
 ma industria procuratum fateatur necesse est. Ab eise enim rem, sed copiose disce-
 ruit. Cui si Sueno obsecutus fuisset, profecto omnem amuli fiduciam sepelisset.
 Quilicet iniuriarum nomine vindictam à captis exigere potuisset, ad mitiorè ta-
 men sententiam ingenita sibi pietate deflexus, plerisq; redimendi copiam fecit, ali-
 osq; sacramento, alios sponsione in fidem acceptos, morte mulctare passus non est.
 Ex quibus binos duntaxat peculiaribus flagitijs obſitos, alterum quia tetram la-
 trocinijs vitam egerat, alterum quod optime de se merentem virum per insidias
 dormientem oppresserat, capite pœnas soluere iussit: in neutro belli, in vtroq; sce-
 leris negocium puniens. Complures ex superioribus tributæ sibi salutis immemo-
 res, acceptum ab hoste beneficium repetita Kanuti militia neglexerunt, eisq; pri-
 stina fides recenti charior erat. At Kanutus ab Alaburgo Liuthusium petens, apud
 vitricum Suerconem exul aliquandiu demoratus est. Huc siquidem occiso, Ma-
 gno Kanuti mater coniugio obuēnit. Tunc vero laceræ Danorum res disiectaq;
 fuere, cum interius sociali bello flagrante, exterius piratica pestis ingrueret. Cu-
 ius propulsandæ causa, Sueno toti Sclauicæ bellum crebrius quam prosperius infe-
 rebat. Neque enim tanta illi in prælijs perseuerantia, quantus furor atque impetus
 fuit. Nam cum receptui consulere debebat, tam auide litus repetere consuevit,

Danorum pro-
 pter sui regni
 ignauiam sta-
 tum afflictissi-
 mus.

ut par fugæ reductio videretur. Neque suorum ei res curæ fuere, dummodo prior ipse nauigium rapuisset. Quæ regis ignauia tantam Sclauis audaciam dedit, ut crebro copias eius reuertentes opprimerent. Ipse quoque Wibergam adhuc munimenti expertem, quo tutiori sibi receptaculo foret, terreis mœnibus clausit, magnisq; eam stipendijs instruxit. At Kanutus apud Suetiam primum vitrico optatus, mox onustus haberi cœpit, ita ut pro comparandis alimentis quicquid illic prædiorum possederat vendideret. Neq; enim vllagens exules aut promptius recipit, aut facilius respuit. Sed & filius Suerconis Ioannes, ut plurimum strenuus ita parum facetus, iuriflorio carmine fugam eius præliaq; retexit, & quasi cantilenæ specie pudibundi hominis verecundiam lacerauit: ut enim hospitem rubore & contemptu perfunderet, fortunam ipsius ludibrio lacerare cœpit, aspersisq; iocis, & ignominioso verborum genere, ignauiam ei bellicque tristes exprobrabat euentus. His Kanutus opprobrijs irritatus, nauigio commeatuq; empto, plurimū in auunculi & materna filius necessitudine, Poloniam profugit. Quem illi maternæ rei nomine regni consortionē appetere rati, cæteris in locis admissum, munimentis excipere non passi sunt. Ad vltimum eum ne placida satis fronte conspiciunt, in fontem notantes, cum propinquo charitatem deberent. Augebat hunc metum recens maioris eorum fratris depulsio. Itaq; receptus quidem, sed nullam, ut dixi, vrbiū intrare permissus, ad præfectum Saxonie Henricum peruehitur. Apud quem minorem ipse sua fortunam expertus, Hamburgensem antistitem Hartuicum accedit, iam pridem Danis iurisdictioni suæ exemptis infensum. A quo humanissime habitus, belliq; tandem subsidia mutuatus, domesticorum militum fidem, tacita legatione percontat. Responsum est omnes ad eum ocysime transituros, datamq; Suenoni fidem, pristina mutatuos. Quæ promissione securior factus, peregrina manu Iutiam intrat. Sed & suis nec humanitas Suenonis, nec obsidum charitas, nec perurij respectus, quo minus ad eum signa referrent obstaculo fuit. At Sueno ubi de eius aduentu cognouit, virium diffidētia apud Wibergam recentibus à se munimentis exultant, obsidionem ferre constituit. Vbi ad sustentandā sumptuum necessitatem, bona eorum qui ad Kanutum concesserant rapinis ex-

haurit, prædatuq; stipendia contrahit.

At Kanutus ex proximæ pugnæ euentu, urbem oppugnare diffusus, formidata locorum fortuna, procul mœnibus castra constituit, operiri volens quoad annulus protelatis diebus alimentorum egestate vexatus, aut turpiter fugam, aut temere bellum arripere. Ea Kanuti spes Suenoni victoriæ fuit. Eodem tempore Bruno quidam qui & Kanutum ipse è Saxonia secutus fuerat, siue Suenonis instinctu corruptus, cum quo vetusta sibi societas erat, siue delati belli tædio satiatus impetrata utcumque licentia cum aliquot Ripam secessit. Sueno vero cum rem familiarem magnis in vrbe sumptibus exhaustisset, neque trahendi diutius belli materiam circūspiceret, audendum aliquid cum periculo ratus, noctu magnis incinetibus tacitus ad hostium castra contendit, eosq; mane diuina curantes, improvidos irrumpit. Quibus repentino metu perculsis, ut cuiq; animus erat, alijs fugam, alijs arma capere negotium fuit. Medius horum interfuebat riuus occultis voraginibus frequens, sed vno duntaxat vado meabilis, quod Suenomanis incognitum, Kanuticis notum prior loci inspectio fecerat. Exiguus idem & obscurus olim, nunc belli inclytus fama. Igitur qui irruperant ignorantia loci inuias riuī partes aggressi, præcipitatis equis improvidi impetus pœnas dedere. Experti periculum eminens instant, fundisque ac iaculis prouocant congressum, prohibente lacuna. Tunc Saxones ostentandæ virtutis auidi, ne rebus locus officeret, equis vadum insiliunt. Waldemar postquam id loci equitabile videt tanquam hostes transitu prohibiturus, eò freno conuertit, aduersoq; cum eis equo cœcurrentes, impactam vni lanceam ingenuo militandi more perfregit. Sed contra in ipso gurgite ita quaternis simul hastis excipitur, ut equus in clunes consideret, ipse tamē ob egestiam equitandi peritiam sella pelli nequiret. Quintam inter frōtem galeamq; defixam, adactō capulo collisam auulsi. His malis liber, accepto equo cum paucis vadum superat, & ne secururis angustias faceret, procul riuo secedit, ibiq; facta acie pugnat

capeffit. Quinetiam totam hoſtium turbam quoad omnis ſociorum permeaſſet exercitus, parua manu ſuſtinuit, Suenoniq; certiffimus autor victoriæ fuit. Quo opem ferente, Kanuti partes fugam fecere. Grâdem quippe ex ſuperioribus prælijs metum hauſerant, eorumq; memoriam abijcere nequeunt, ægris ſemper, inſraſtisq; animis erant. Adeo enim Kanuticorum animos res aduerſæ corruperât, vt maiore fortitudinis parte deſecti, perſeueranter hoſtē ferre nequirent, nimioq; timoris captu hebetatis animis, faciles ſemper in fugam exiſterent. Saxones vero quibus agitatio militaris familiarior erat, equeſtri exercitatione uſi, crebro equorum reiectu victoribus inſultabant, ita fugam moderantes, vt eam non ſine ordine & regimine dirigere viderentur. Promptiffimus horum Folradus eo prælio cadit, 10 neq; capto rem reperire quiuit, quanquam obrutus prædæ ſe plurimum præcatur. Cæteri interdum male fugientes oppido noctu manſerunt, ubi à fugæ perſecutoribus intercepti, hoſpitio necantur. Condixerant enim victores nemini parere deuictorum, tum Saxonum odio, tum quia proximo bello captos & à ſe redimendi poteſtate donatos, denuo hoſtes experti fuiſſent. Kanuto Saxonia refugio fuit. De cuius fuga Ripenſes vi acta erat ab intermeantibus edocti, quo plus victori placerent, conſeſſim Brunonem capiunt, Suenonis in breui iudicio præſentandum. Quem Sueno oblatum aliquandiu familiarius habuit, mox donatū abire permittit. Quæ res ei apud conterraneos ſuſpicioni primum, mox cladi atq; exitio 15 fuit. Fuere enim interfectorum propinqui qui crederent eum pecunia à Suenone corruptum, ſociorum ſalutē iniquiſſimo ſubuertiſſe conſilio: declinati belli argumento doli coniecturam trahentes, neq; aliud beneficentiam regis, quam fraudis præmium exiſtiſſe putantes. Cui cum de perſidia diem dixiſſent, omnemq; accuſationis ſuæ vim validiſſima eius deſenſione eluſam viderent, inuidiū foro inſidijs occupant. Sueno perinde ac priuatis periculis liber, ad publica propulſanda animum induxit. Locis marinis natura munitis, complura agreſtium præſidia condidit. Bina caſtra, alterum in Fionia, in Sialandia alterum propter fretum molitur. quæ piratis timori, incolis vero receptui forent. Sed à Sclauis utrunq; conuulſum 20 proditur. Bellum cum ipsis magna apud Fioniam virtute geſſit. Quorum copias ita cæcidit, vt pleriq; militum palmas ferro præroſas habentibus, media digitorum caro crudeſceret. Eo tempore propter incurſus qui à maritimis crebri prædonibus edebantur, apud Roſkildiam Wethemanno autore piratica cœpit: cuius hæc diſciplina, hi mores fuere. Nauigia piratæ magis idonea ſibi viſa, abſq; poſſeſſoris permiſſu aſſumendi poteſtatem habebant, octaua acquiſitorum parte nauulum daturi. Nauigationem orſuri, apud ſacerdotes præteritæ vitæ piacula deplorabant, eorumq; religioſa animaduerſione puniti, perinde ac ſtatim deceſſuri, diuina altaris libamenta ſumebant, cuncta proſperius ceſſura rati, ſi rite Deum ante bella placuſſent. Paruo viatico ſumpto, onera & impedimenta vitabant, at matura ac cibo ſimpliciter contenti, nihilq; quod nauigationem moraretur amplexi. Multæ illi vigiliæ, multaq; parſimonia erat. Remorum manubrijs conſidendo innixi, tonnum 40 carpebant. Quoties propter littora illis nauigatio erat, eadem antè ſpeculatoribus perluſtranda mandabant, ne quid incompertum fortè vel improuiſum occurreret. Inſulas ad quas vento afflarentur petebant, miſſis qui loca procellis auerſa percurrerent, quod peregrina claſſis tranquillis ſoleat portibus delectari. Crebrum eis cum hoſte certamen, ſed ubiq; facilis, ac pene incruenta victoria fuit. Prædæ ex æquo particabantur, nec maior gubernatoris portio quàm priuati remigis erat. Chriſtianos quos expugnata claſſe captiuos repeterât, amiſſu donatos ad propria dimittebant: tanta eis in cōterraneos humanitas erat. Octogenas & binas piraticas puppes varie & viciffim cepere, nunquam ipſi claſſem viginti duabus frequentiore 50 rem habentes. Stipendijs deſecti, impenſas à ciuibus contrahebant, præmijs loco prædæ dimidium recepturis. Hic piratæ cultus, vt dixi, Roſkildia cœptus, ab vrbis gremio etiam ad agreſtes manauit, ab omni ferme Sialandia parte ſubſidia mutuatus. Enimvero anguſtus primum ac tenuis, magna beui incrementa contraxit. Sed neq; ante redditam terris pacem vlla ex parte remiſſior fuit. Interca Kanutus Friſiam minorem, quæ & ipſa Danicarum eſt partiū, cum paucis exilij cernicibus 60 petit.

petit. Diues agri provincia est, pecoribus opulens. Cæterum confinis oceano patet humilis, ita ut eius interdū æstibus eluatur. Qui ne irrumpât, vallo litus omne præcingitur: quod si fortè perfrigerint, inundant campos, vicos & sata demergunt. Neque enim illuc locus natura alius alio editior extat. Plerunq; agros ab imo conuulsos aliè loci traiciunt, locum eorum occupante lacuna, in quorum confederint præsidij possidendos. Inundationem comitatur feracitas. Gramine tellus exuberat, torrefacta in sale gleba decoquitur. Hyeme cōtinuò celatur æstu, stagni speciem præbentibus campis: vnde & in qua rerum parte locanda fuerit, penè ambiguum natura fecit, cum alia anni parte nauigationis patiens, alia aratri capax existat. Incolæ eius natura feroces, corporibus agiles, anxiam & grauem armaturam contemnunt, ancilibus vtuntur, missilibus dimicant, Agros serobibus cingunt, saltus contulise dunt. Penates in editum subiecto glebarum aceruo protrehunt. Hos à Frisonum gente conditos, nomine & linguæ societas testimonio est. Quibus nouas quærentibus sedes, ea fortè tellus obuenit, quam palustrem primum ac humidam longo durare cultu. Administratio deinde provincie sub nostris regibus esse cœpit. A qua Kanutus cum fortè præsidium implorasset, prompto omnium fauore suscipitur, pollicitus se eis aliquid de consuetæ pensionis onere laxaturum. Auidi promissionis Frisi, intuitu exilis præmij, immani se negotio onerant. Ac primum moxni propter Mildam fluuium, quis cum recipiant, condunt, Tantulo stipendio ingens militia stetit. Sueño reditus eius opinionione accepta, Iutis inequitatum digestis à Sialandis & Scanis classem adsciscit. Ex qua nonnullas naues Slesuici subductas ad Eidoram vsque solotenus pertrahendas curauit, ne ea pars hostibus elapsui foret. Quæ res ei impendio magis quàm vsui fuit. Inde cum copijs ad recens oppidum pergit. Id inter paludes amnemq; situm natura quàm opere munitius erat. A latere ei Milda fluuius fuit angustis alueis, sed placide manantibus aquis. Quod quia rex ob angustias exercitu circumuenire non poterat, locis ex copia idoneis castra defigit. Deinde cælis virgultis, quæ nemus proximum offerebat, ad peragrandas paludes constramenta fieri iubet, quibus cum opportunum foret, velut pontibus vterentur. Interea quidam ex Frisica iuuentute, siue moræ impatientes, siue vegetioribus animis virtutis iactandæ cupidi, prouocandi gratia, riuum qui inter castra medius erat consuetæ arte transiliunt, vagumq; eminus hostem incessunt. Nec laceffentibus obuij defuerunt. Complures ex utroque agmine huic se certamini ingerunt, suorum quique pericula propulsuri, neutris communis fortunæ negotium patienter inspectare valentibus. Itaque paulatim crescente pugna, ad eò omnium huc animi confluxerunt, ut ex eo belli præfultu, totius victoriæ summa pendere videretur. Quo viso, filius Thorstani Petrus, omnium regis arcanotum parriceps, non ignarus Frisicæ temeritatis, confestim armari exercitum, præstolariq; castris paratum iubet. Huius rei insciji Frisones, tota amnem manu repente transuolant, rati sine paratu regem in castris esse. Ita audacius quàm prudentius omnis eorum irrumpit exercitus, inopinatum hostem opprimere audas. Sed Suenonianis non segnius occurrentibus, ad notas sibi refugere paludes. Quas mox equites factorum à se pontium stramentis vsi facile superant, translatique fugam acerrime persequuntur. Aliud quoq; ferro sibi compendium struunt. Nam tanta in fugientes strages exercita est, ut constrictis cadaueribus, amnis mox à victoribus permeari potuerit. Fusis Frisonibus, Kanutus cum paucis exilij socijs eques elabatur. Reliquis fugæ expertibus oppidum receptui fuit. Cui Sueño Kanutum inesset ratus, obsessos quàm poterat insensus aggreditur, sperans obtentione eius totius belli finem futurum. Saucios integris mutat, fessis requietos succedere iubet, diurno prælio nocturnum sociat, omniq; instàtia curat ne lassis quies remedio fiat. Addebat obsessis animi recens capriuorum occisio, nec cuiquam à victore toties læso venia sperabatur. Contrà rex si pugnam remitteret, neque mox oppido potiretur, Fresos auxilio obsessis futuros timebat, ideoque perseuerantiori prælio opus ducebat. Sic metus vtriusque pugnandi pertinaciam fecerat. Nec interdiu dimicasse contenti, noctem quoque bello contribuunt. Tunc vero anceps prælium erat. Cum fortè Waldemar

*Frisia minor
alia anni par-
te nauigatio-
nis, alia rur-
sus arationis
est patiens.*

*Non solum de
die, verum et de
noctepugnatum.*

more cominus orto, Frescos instare ratus, in partē qua strepitus exaudiebatur cum signis accurrit, sociosq; perquam strenue repugnantes, errore noctis elusus oppressit. Ita fortissimi animi dux temporis habitu circumuentus, quibus opē ferre decreuerat, cladē atq; exitium irrogauit. Oppidani assiduis plagis & continua lassitudine exhausti, nullumq; pugnae supplementum habentes, cum nec vires, nec vulnera vllō momenti spacio recreare quīuissent, desperatis rebus dedidere se regi. Cuius fidem atq; clementiam, vltā ac rati fuerant, experti sunt. Tum vero rex & in Plogo, qui Ericum occiderat, singulare pietatis specimen dedit. Neq; enim à patris interfectore pœnas exigere voluit, plus deditōis moribus, quā vltionis aculeis debiturus. Cæteros quoq; nec morte nec captione mulctatos absq; 19 redēptione dimittit, præfatus se eorum obsequia ac odia iuxta æstimaturum. Nihil enim ijs prospere cessurum, qui toties mobili fide & sacramento fuissent. Dimissi cum duce exilium amplectuntur. Id enim gratiæ apud suos Kanutus habebat, vt nulli vnquam fortuna eius fastidio esset. At Fresones mulctæ nomine duo milia librarū regi cum obsidibus pendunt. Post hæc siue rubore fugæ, siue naturæ stoliditate compuncti, Waldemarū obsecrant, precetur regem, bellum cum eis hac lege iteret, vt victor æquam priori summam recipiat: victus, ex veteri pensione quantū Kanutus sponponderat, remittat. Ille precantium temeritatē incertosq; pugnae euentus solertius æstimans, extremæ dementiæ voces consilij sui salubritate cohibuit, perquam stultum affirmando victos, à victore noxias belli con- 20 ditiones expetere. Interea Kanutus apud Germaniam Fridericū Romano recen- ter imperio functum auxilij imploratione sollicitat, promittens se patriæ procura- tionem in eius beneficio repositurum. Imperator cui & summa naturæ calliditas, & maxima proferendi imperij cupiditas esset, tantū alieni in ditionem suam redi- gere audus, Suenonem veteris amicitia & commilitij monitū, promisso honoris incremento ad colloquendū sibi simulatione charitatis inuitat, eximiā sibi visen- di eius cupidinem incessisse significans, sed Romanæ maiestatis amplitudinē quo- minus eum accedat obsistere. Quippe Sueno adolescentiæ tempore militaris rei perdiscendæ gratia, Contradi Cæsaris clientelā ingressus, cū Friderico adhuc pri- uatæ fortunæ, quem & ætate & ingenio æquabat, diu sodalitatis officia gesserat. 30 Itaq; nō quod fallacissimi hominis commentis crederet, aut æmulo asylū demere vellet, sed vt sola se Germanis fama cognitum etiam spectandum subijceret, præ- sentemq; famæ suæ miratoribus exhiberet, cultiore pompa instructus mandatum exequitur. Nec parum gloriæ apud curiam magnificentia clientelæ & apparatus ostentatione contraxit, totiusq; in se Germaniæ oculos ob virtutis admirationem conuertit. Merseburgum oppidū rheutonicæ nobilitatis frequentia completū in- gressus, ab imperatore primum veneranter habitus, mox vario accusationis gene- re vexatus, disparē promissis fidem expertus est. Cui demū condiciones huiusce- modi proferuntur, vt imperatoris ipse, eius vero Kanutus renuntiata regni affecta- 40 tione militem ageret, beneficii iure Sialandiā recepturus. Alioqui imperatoris vi- res Kanuto obtentui fore, expeditaq; cum eo manum in Daniā esse mittendam, quæ vel Suenonis præcurreret reditum, vel confestim impugnaret aduentū. Sue- no in re tam anxia, aut periclitandum sibi, aut parendum fore cognoscens, simula- ta assensione paterna bona quibus in Sialandia abundabat, tanquam pecuniaria à conditionis tenore sublegit, ne violandæ pactionis omnis domi deesset occasio. Quod quia Germanico iuri familiare erat, admissu facile fuit. In hoc Kanutus pacti patum credulus, Waldemarū qui cum Suenone aderat sponso- rem efflagitat, fidem eius integritatemq; tutissimum rerum suarū pignus existimans. Neq; enim alium ex regio comitatu, pari constantia pro capite suo excubiturum putauit. Ille Suenonianæ perfidiæ conscius, cum vanam ac lubricam compositionis fidem ad- 50 uerteret, ne alienā in se labem recidere pateretur, sponsionē pertinacius abnuit. Tandem rege compellente, vix atq; ægre vadimonium dixit, præfatus se si Sue- no pactum pertumperet, Kanuti partibus accessurum: probata vtrinq; conditio- ne discessum est. Reuersus in regnum Sueno, deq; æmulo comitem nactus, re- missis ē vestigio literis, fidem Cæsaris aperta fraudis exprobratione damnavit: ini- tasq;

*Sueno pactū
quod cum Cæ-
sare pepige-
rat, rescindit.*

tasq; cum eo pactiones, obsequij negatione subuertit, in eas se conditiones fallaciter adductum affirmans, in quas Danicorum adhuc regum nemo cōcesserit. Præterea Kanuto iusta petenti, provinciali duntaxat administratione cōcessa, regiones penates à cætera se conditione secreuisse dicebat. Fraudatus pacto Kanutus, vadem sollicitat. Qui quum regem deferere, vel sponsonem corrumpere, æque for-
 dum putaret, utrobique famæ periculum contemplatus, mutare pactum quàm
 euertere maluit, statuens ut quum rex Sialandiâ commearui suo necessariam du-
 ceret, aliud pro ea Kanuto stipendium assignaret, nec fructu parcius, nec spatio
 contractius, nec honore defectius. Assensus conditioni rex, tripertitam Kanuto
 10 præfecturam constituit, cuiq; in Iulia, Sialandia, ac Scania, peculiare beneficium
 tradit, intercisam loco dominationem minus solidæ potestatis gesturam existi-
 mans. Huius rei Kanutus Waldemarum denuo prædem exposcit. Quem velut
 antea repugnantem Sueno condendi fœderis audus, sponsonem iterare coëgit,
 negans si pacto obuiam isset, eius Kanutiue defectionem ægre laturum. Hoc fre-
 tus pignore Kanutus, cupide conditionibus fruitur. Igitur Sueno perinde ac bel-
 lorum metu solutus, in superbiam lapsus patrios mores, quod parum sibi videren-
 tur exulti, tanquam agrestes & inconditos, petita à finitimis vrbane mutauit:
 spretoq; Danico ritu Germanicum æmulatus est. Nam & cultum Saxonici sum-
 pfit, & ne eo inuidiosus vteretur, militum studia ad similem vestis vsum adduxit,
 20 rustici moris rædio, compueris famulitij grege palatium instruens. Quinetiâ epu-
 landi rusticitate depulsa, externas mensis comitates adiecit, comestationumq; ri-
 tus cultiore ministerio gerendos instituit. Nec solum cultum nouauit, sed etiam
 edendi bibendiq; facietas tradidit. Idem studij in nouâda clientela, asciscendisq;
 satellitibus gessit. Honores quippe nobilibus dēptos, histrionibus deferebat: ma-
 gnisq; & illustribus viris à latere suo sepositis, in eorum locum turpium & effem-
 natorum familiam subrogabat, ut abiectu maiorum, minorumq; prouectu, pror-
 sus eximias potētiae suæ vires ostenderet, ditatiq; fortunam suam beneficio regis,
 non generis imputarent. Nec insolentiae eius auaritia defuit. Siquidem lucrosa si-
 bistorum fata, quorum bona auxisset constituit, pupillorumq; parentibus emor-
 30 tuis expilator euasit. Neq; nephas duxit eorum liberos egestati subigere, quorum
 opera regni opes ipse susceperit. Ipsos quoq; milites prius à se locupletatos, ad vi-
 lem paupertatis statum beneficii sui pœnitentia adductus reiecit. Quinetiam in-
 gentis clientelæ voracitate compulsus, provincialia ministeria, impēlasq; ab agre-
 stibus arctius exigere cœpit. Itaq; dum militum luxui consulit, plebis fauorem a-
 mittit. Præterea controuersiarum iura eatenus sacramenti religione subnixa, ad
 palæstras & palmas athlethicas relegauit, iudiciūq; rationis speculationi debi-
 tum, in sola corporum exercitatione constituit. Et ne quid fastui deesset, in com-
 munitis suggestis concionari fastigio suo indignum ducebat. Quam ob rem æ-
 qua vulgariū alloquia contemnendo, editioribus locis occupatis, suppositę ple-
 40 bi superne ius dicere consuevit. Crebræ quoque ei cum Lundensi pontifice si-
 multates, maiore fructu quàm iactura fuere. Ea tempestate Karolo Halladię præ-
 fide provinciam egresso, coniugem eius, sororemq; viduam Sueronis filius Ioan-
 nes excellētis earum puchritudinis opinione corruptus, ad libidinis commer-
 cium raptas in Suetiam vsque deuexit. Quibus tam contumeliose vsus proditur,
 ut eas in stupri vices noctibus euocaret alternis, ingenuæ pudicitiae fœminas, ob-
 scœnissima fœditate proculcans: neque aut huius matronalem torum, aut illius
 cœlibem castimoniam, quo minus voluptatum suarum ignibus indulgeret re-
 uertitus. Ad vltimum patriæ & populo tantæ temeritatis facinus execrante, vtran-
 que remisit. Quod flagitium Sueno perinde ac commune probrū in omne Sue-
 50 onum regnum vleisci statuit, publicum ruborem communibus armis submouen-
 dum existmans. Sed nuptiarum apparatu præuentus, quippe Saxonum satrapæ
 Conradi filiam nuper desponsam vxorem ducturus erat, propior priuata copu-
 læ, quam publicæ vindictæ militiam retentabat. Per hanc Suenonem in pere-
 grinos ritus adductum falsa plebis opinio referebat, eiusq; super consuetudinum
 nouitate consilium accusabat. Per eadem tempora Nicolaus vrbis Romæ cardi-

*Impudicitia
plurimumq; fa-
mulat concurre-
tium flagitio-
rum miramur
ratio.*

nalis Britannicum perueniens oceanum, Noruagiam Lundensium adhuc ditioni parentem, immunitate concessa, maximi pontificatus titulis insigniuit. Quod in Suetia quoque legationis potestate peragere cupiens, Sueonibus & Gothis de vrbe, & persona tanto muneri idonea concordare nequeuntibus, certamini decus negauit, rudemque adhuc religionis barbariem summo sacrorum honore dignatus non est. Verum inspecto temporis habitu, cum per oceanum reuerti hibernę nauigationis metu in periculis duceret, Daniam reditui suo per commodam arbitratus, offensam eius ex Noruagię promotione contractam beneficij deliniamen-
to sedare constituit. Eskyllum igitur mandatis aggressus, plus nouę dignitatis quā
veteris amiserit, recepturum promittit, definicens se ereptę Noruagię damna, Sue-
tici primatus munere pensaturum. Rapuit promissum Eskyllus cupidęque lega-
ti copiam flagitat. Qui veniens apud ipsum futurum Suetici sacerdotij insigne de-
posuit, dandum ei in quem concors Sueonum Gothorumque suffragium conue-
nisset. Statuit quoque vt quicumque maximi Sueonum pontifices creandi essent,
pallio à curia dato, per Lundensem insignirentur antistitem, eamq; sedem perpe-
tuo vererentur obsequio. In hoc priuilegio dato confirmationem à curia adscif-
cendā promittit: quod effectu per facile fuit. Siquidem Romam reuersus, decedē-
te Eugenio maximus pontifex subrogatus est, peregrinque publicę religionis præ-
sul quod priuatę legationis minister annuerat. Qui mox vlsurpatione posterorum
firmatus, sub hoc vsque tempus, antiqui tenoris obseruatione perfruitur. His per-
actis Nicolaus nondum Dania egressus, Suenonem Suetica meditabundum bel-
la, Romana industria à proposito reuocate conatus, locorum difficultium, inopis
regni infructuosę victorię habitum prætendebat. Siquidem eius militię negoci-
um ingēs, fructus exiguos fore, priusq; ei cum vastis & immanibus scopulis, quā
cum hoste certandum. Quo victo nihil præter ignobilem prædam, & sordida spo-
lia victoribus occupandum.

POSTREMO cum stolidam regis perseuerantiam consilij sui sapientia superare nequiret, inertiam eius facetissimē cauillatus est. Nam araneam cum æmulari dicebat, quę telarum figmentis cum discrimine vitę, & viscerum suorum egestionē conferris, quid nisi scarrabecos putres & vilia prenderet animalia? Cuius exēpli cui-
dentia, araneę regem, militiam telę, victoriam venatui conferebat. Ita auidū du-
cem exigue rei cupiditate seipsum viribus exinanientē inutili bello delectari mon-
strabat. Cuius Sueno dignitatem potius quā monitum veneratus, abeūtemque eum ad regni fines vsq; com meatibus profecutus, destinati olim belli studium ani-
mo reuocauit: quippe quem magis potiendę Suetię cupido, quā aut iniurię do-
lor, aut pudoris irritamentum accenderat. Maximam siquidem inuadendę eius
opportunitatem, tum ob seniū imbelliamq; Suerconis, tum ob factiones inter eun-
dem & plebem recenter ortas (nam Ioannem agrestes concionantem occiderāt)
arbitrabatur. Spe quoq; tam rata victoriam complectebatur, vt ante militię exor-
dium inter milites suos Sueticarum iura prouinciarum, tanquam belli præmia par-
tiretur. Duo quoque ex proceribus eius ad opinionem vnus Suetię virginis li-
bidinis æmulatione correpti, magnis inter se iurgijs dissidere cœperunt. Cuius
nuptias rex in beneficio suo reponere par æstimans, capta Suetia fortiōri connubi-
um pollicetur. Quo promisso libidinis æmulis magnum virtutis certamē ingessit.
Tanta apud Danos fruendę Suetię fiducia fuit. Interea Suerco belli metu crebras
ad eum de pace legationes direxit, sed nullis conditionibus ad eam impetrandam
assurgere valuit. Igitur frustra fatigari se viciens, non se prælio offerre, non arma,
non expeditionem parare, sed ignotos locorum recessus quærere, summamq; bel-
li Sueonibus credere. Vt autem Sueno difficillimorum itinerum euitaret anfra-
ctus, instrumentum belli hyemis expectatione suspēdit, ab astrictis glacie paludi-
bus profectiois compendium periturus. Hyberni itaque temporis beneficium
nactus, expeditiora legit itinera, rapinisq; & incendio Finniā prædabundus ag-
greditur. Occurrunt indigenę supplices, patriam seq; dedentes: nec sic se subtra-
xisse contenti, etiam com meatibus præbitis, hospitalitatis eum obsequijs prose-
quuntur. Post hæc Werendiam intrat. Vbi ab incolis neq; Marteneq; deditione
exce-

mis omnia, ferroq; peruat, viris ac fœminis passim solitudinum inaccessa peten-
 tibus. Sed & præaltæ niuium moles totis ferme campis incescerant, frigorisq; tan-
 ta vis erat, vt vberibus admoti infantes, algore hebetatis membris inter ipsa lactis
 alimenta decederent, matresq; simili fato propinquæ, extincta pignora moribun-
 dis complexibus attrectarent. Dani quoq; eadem aëris inclementia afflictī, non
 in castris noctes exigere, non militares excubias obseruare, pars foco sibi, pars te-
 cto consulere, aëris non armorum sœuitiam in metu reponere, cuncti plus cœlum
 quàm hostem cauerē. Werendenses autem quoad regis gratiam paciscerentur,
 iter interciperē cupientes, cœsis minoribus trûcarum arborum coaugmentis, fau-
 10 cium quas permeaturus esset angusta præcludunt. Tantis siquidem circumiacen-
 tium rupium anfractibus clauderantur, vt absque ingenti dispendio à latere præ-
 teriri nequirent. Quorum ausu rex inter cœnitandum accepto, moræ omnis im-
 patiens, discussis mensis equum inuolat, militibusq; adesse iussis, ad rupem concu-
 rus fertur, indigne ferēs cœptorum suorum cursum vilibus agrestium obstaculis
 retardari. Rogatus à Nicolao quodam itæ parcere, incertamq; admodum rem cu-
 riosius explorare, interpellanti se, vxoratum quemq; timidissimum esse respōdit,
 ad eius nuptias alludens qui ducta coniuge postridie militiam ingressus fuerat. Ille
 ob contumeliosam monitorum suorum repulsam ira percitus, facturum se breui
 quod Sueno non audeat, subintexit: exprobratamq; sibi ignominiam, inuicem
 20 in eum reiecto meticulositatis opprobrio vindicauit. Quæ vox ab iracundia pro-
 fecta, celerem ipsius obitum ominata est. Vbi ventum ad fauces, delapsi equis mi-
 lites, quanquam tenui armatura essent, quod eis festinationis ardor periculorum
 contemptum ingesserat, arboream struem oppugnare cœperūt, indigenis qui ad
 eam defendendam conuenerant, ingenti pacem clamore poscentibus. Tunc Ni-
 colaus acceptam à rege contumeliam conspicuæ probitatis operibus demere cu-
 pidus, ne magis vxorius quàm strenuus videretur, dum conferta truncorum robo-
 ra obstinato ad pericula gradu superare conatur, ab agrestibus è strue tãquam ex
 muro propugnantis caput hasta traiectus opprimitur. Similis aliorum conatus
 saxis sudibusq; repellitur. Sueno propinquitate noctis, impetusq; præproperi pœ-
 30 nitentia reuocatus, ligno receptui dato prope aggerem castra constituit, luce po-
 stera maiore viæ paratu prælium exequuturus. Verum hostibus noctu sibi diffu-
 gio consulentibus, mane vacuum propugnatoribus iter nullo negotio superauit.
 Werendos deinde resistendi fiducia defectos, in fidē accepit. Igitur cum pleraq;
 sibi ex voluntate respōdere cognosceret, fœlicibus fortunæ experimētis euectus,
 in omnem se Suctiā effundere statuit. Sed nimieras frigoris equorumq; ex asperi-
 tate itinerum inopiâque pabuli coorta debilitas, processum negabant. Tunc qui
 ex equitibus ad pedites redacti fuerant, commilitonum equos suis oneribus in-
 40 strauere, eosq; præ se onustos agentes ignaro rege domū dilabebantur. Qui tandē
 furtiuū militiæ discessum expertus, clandestinam eius elapsionem data reuertēdi
 licentia præcurrit, statimq; compendiarie ad Scanicā viam cursum reflexit. Igitur
 Karolus cum Kanuto fratre receptorum obsidum fiducia spem liberæ salutisq; re-
 uersionis præsumens, cum Hallandiæ propemodum confinijs accessisset, à Finnē
 sibus insidias hospitalitate regentibus conuiuio exceptus, maiore noctis partem
 commellationibus extraxit. Temulentia grauis in horreum annona vacuum, pa-
 riter se & comites sobrietate exutos cubitum recepit. Quibus altiore somno spi-
 rantibus, Finnenses foris valuas obicibus obserantes, igni sparsere rectum. Iamq;
 maior eius conflagrauerat pars, priusque ædes in cinerem prope collapsa fuerat,
 quàm pressos mero sensus vis ardoris expungeret. Postremo propiore flamma-
 rum feruore correpti, dum nudi valuis erumpere gestiunt, forinsecus eas obclu-
 50 sas cognoscunt. Urgebat intus incendium, foris hostis verabat egressum. Sed præ-
 sens pœna sequentis metum leuabat, instantisque mali periculum futuro tristius
 ducebatur. Quo euenit vt Dani ferro quàm flammis opprimi præoptantes, vali-
 dius conuicti præiecta foribus claustra conuellerent, vtq; vnum periculorum effu-
 gerent, in aliud ruere non dubitarent. Egregiæ indolis pueri quos sibi in cliente-
 lam Karolus respectu propinquitatis adsciuerat, absq; ætatis miseratione sub Ni-

*Vxorati reli-
 quis timidi-
 res estimati,*

ex amnis glaciem nudatis corporibus barbarorum ludibrio merſi, in eodē alueo
 fatum ac tumulum recepere. Ita paucorum agreſtium fraude maximæ expedi-
 tionis labor exinanitus eſt. Interiecto tēpore, plebs Scanica à principibus diſſidens,
 concione lecta in Arnæ vallem armata ſucceſſit. Quoties enim in ea prouincia
 intolerabilia vulgi onera ducebantur, publica vi iniurijs occurrebatur. Adeo cum
 intolerabilis plebis ſeruitus ducitur, publicis armis libertas expetitur. Veritus et-
 go rex ne iſtumultus ad grauioreſ regni motus progrediretur, coërcēdi eiꝯ gratia
 ad Scaniam è Sialandia traiſciens, militatiſ manus fiducia agreſtium concionē
 acceſſit. Inermis ipſe equitibus vtebatur armatiſ, vt vim metuere potius quā ſtru-
 ere videretur. Cedente de industria vulgo, coronam ingreſſus multis & grauibꝯ
 querimonijs exceptus eſt: ſed obſtrepente multitudiniſ clamore, deſenſionis po-
 teſtatem dicendūe copiam impetrare nequiuit: flagitandi (ſilēti) gratia dextram
 vulgo obtendens crebros lapidum iacſus excepit. Adeo cōſternationiſ furor in
 contemptum maiſtatiſ exarſerat. Tunc Toko matre Sygne ortuſ, vir natu & fa-
 cūdia, iuxta nobiliſ, primaqꝯ regis amicitia prædituſ, in medium vulgi ſe protipit,
 obrentaqꝯ omnium taciturnitate, imperitum concioniſ fragorem doctæ vociſ au-
 toritate compreſſit: ita ſuam temperans actionem, vt & præſectorum parteſ diſſi-
 mulāter protegeret, & maniſeſtum patrociniuſ impertiret. Reuerſiſ ad propria
 agreſtibuſ, rex tantę contumelię deformitatē ſumma indignationiſ moleſtia pro-
 ſecutuſ, complureſ Scanix vicoſ exuſſit, eamqꝯ ſermē totam perinde ac maiſta-
 tiſ team, rapinæ ſubiecit. Ipſoſ cōſternationiſ autoreſ ſpiritu, vel boniſ priuauit,
 factioſoſ paupertate aut morte mulctandoſ iudicans. Nec Tokonem cuiuſ ſaluta-
 ri eloquio uſuſ fuerat, tamenſi linguæ eiꝯ beneficio vulgi itam vitaleſt mulctæ ex-
 pertem reliquit, plebem aduerſum ſe occulto eiꝯ conſilio concitatam affirmans.
 Ita ſauitiſſimūſ iracundiæ furijs prouocatuſ, odia ac familiaritateſ iuxta penſabat.
 Ea Suenoniſ itruptio Kanuto nouandaruſ reruſ ſpem fiduciamqꝯ reſtituit. Sed
 hunc auſum præcipue Suenoniſ ac Waldemari concordia caſtigabat. Nam quan-
 tum regiſ odium, tātam duciſ apud omneſ gratiam intuebatur, alteriuſqꝯ flagitia,
 alteriuſ virtute redimi denotabat. Arbitri quoqꝯ Kanuti priuſ ſodalem regi quā-
 ocium eripiendum rati, eiꝯ cum Waldemaro concordiaſ conuubij aſſinitate cō-
 ponendam duxerunt. Cuiꝯ efficiendi gratia vterinam Kanuti ſororem Sophiā,
 apud Waldemaruſ eximia pulchritudiniſ laude de industria proſequebantur.
 Sed Waldemaruſ quo minus ad hanc copulam intenderet, inopiam virginiſ ob-
 ſtare dicebat, quod patre Ruteno procreata, nulloruſ in Dania bonoruſ hæreſ
 exiſteret. Quanquam enim ſua ſoribuſ tacite parceret, pluſ ſe tamen paupertatem
 puellæ fugere, quā ſpeciem ammirari ſingebat. Igitur à Kanuto totiuſ patrimonij
 ſui parte tertia ſponſalium loco promiſſa, puellam deſpondit, eamqꝯ matronæ
 cuidam Hotildæ aduſqꝯ maturam toro ætatem educandam committit. Quam ob
 rem neglectuſ ſanguiniſ vinculuſ, ac diu ſuneſtiſ odijs laceratuſ, tanta animo-
 ruſ integritate reſectūſ eſt, vt nulla veteruſ inimicitiaruſ macula quas vel ipſi
 vel eoruſ parenteſ geſſiſſent, nouæ ſocietatiſ habitum inſuſcicaret. Quoruſ ami-
 citia quo inuicē purior, hoc regi ſuſpectior extitit. Sed eoſ & tacite cauit, & palām
 offendere metuit, quod maximam à ſe viriuſ partem cum Waldemaro migrallē
 cognoſceret, cuiꝯ fortunæ ſuam incumbere non dubitaſſet. Itaqꝯ licet amboruſ
 fidem notaret, ſuſpicionem tamen ne odium proderet obſcurauit. Illi regiæ diſſi-
 mulationiſ haud inſciꝯ, accepta comēcādi licentia, quaſi bona ſua apud Sueriam
 inuiſitaturi, regem eiꝯ Suerconem accedunt. Re autem vera Kanuto Suerconiſ
 filiæ poſtulandę negociuſ fuit. Quoruſ præſentiam Suerco tanta affectione am-
 plexatuſ eſt, vt præteritiſ liberis futuræ aſſinitatiſ ſpe hæredeſ eoſ nuncupare pro-
 poneret. Quod votuſ ei ſiue filioruſ inertia, ſiue excellētiſ proci nobilitatiſ inſe-
 minabat. Reuerſi itaqꝯ hoc inuiſiores regi, quo hoſti concordia iunctiores fuere.
 Kanuto deinde in Iutiam digreſſo, Waldemaro vero Ringſtadiū inuiſente, Sue-
 no poſt cum contentiuſ pergit, conuentuſqꝯ diu perſidiæ & proditiōiſ probriſ
 euerberat. Neganti, conſiſtāſ à ſe literaſ tradit tanquam ab amicis porreſtāſ, ſed
 titulo de industria vacanteſ, quæ eiꝯ ac Kanuti inſitam cum Suercone concordiaſ
 nunci-

nunciarent. Quo commento Waldemarus, quanquam iræ parcissimus esset, supra modum accensus, linguam nimio indignationis haustu repletam in contumeliam arguentis effundere non dubitavit: perfidie quoque in eum exprobratione reiecta, non iam redargutione, sed conuitio agebat, egregios operum suorum labores nugaci mendaciorum obiectu pensari vociferans. Adcoque regem responsi sui libertate permouerat, ut tentus ab eo esset, nisi milites operam suam in eius captione negassent, quorum fauor impensius ipsum quam regem excoletet. Quam iniuriam postea apud Iutam querimonia persecutus, grates regi inimitias peperit. Inde cum Kanuto magna totius Iutæ classe in Sialandiam recessit, non quod bellum regi inferre proponeret, sed ut nouis conditionibus tutiorem eius circa se fidem efficeret. Quo apud Sundby maritimum vicum cum armatis obuio, diali colloquio de concordia actum. Composita pace, rex concubina nocte Roskildiam reuertit. Interea Sclauorum expeditio ad orientales Sialandiae partes inusitata multitudinis classe nunciatur ingressa. Qui quoniam rus ante vastarent, cuncta prædæ vacua prætergressi, inopinatam aggredi Roskildiam statuunt. Igitur ne sumi indicio proderentur, incendio penitus abstinebant. Accedebat eorum audacia, quod ex speculatoribus ociosam urbem regemque procul ex ea profectum acceperant. Quo nuncio instructi, intacto rure, eam contentius petebant. Ex quibus nonnulli perniciosius equis suburbium prope liminaque ciuitatis accesserant. Rex ipse dum nocturnam vigiliam sopore auidius redimit, sero paratu tanti discriminis nuncium excipiebat. Primus ex Danis Radolphus equestris militiæ apprime peritus, promptioris equi beneficio in hostem occurrit. Sed cum solitarius esset, nunc euitando hostes, nunc persequendo, opem ab exercitio mutuatus est. Quoties inculta camporum offenderat, ob armaturæ molem ægrius fugam conficiebat. Nam Sclauos simili pondere vacuos liberior equorum pernecitas adinuabat. Quo viso, plus viribus equi quam velocitati confusus, cursum ad cultiores agros de industria dirigere cepit. Igitur caballi quibus vires parum suppetere, officiente stipula præstantem robore equum imitari non poterant. Ita dum agilitatis equinæ certamen ad virium conamen transtulit, ab instantibus occupari nequiuit. Quippe densior seges plus vilium iumentorum, quam robusti animalis cursum debilitauit. Interrogatus quis esset: mercatorem, respondit. Percontantibus quasnam merces haberet: respondit, arma quibus equos commutare solet. Sed & cum quem insideret, hoc sibi mercimonio obuenisse subiunxit. Regem quoque Roskildie esse, rogatus asseruit. Illis cum necessarios suos allocuturum urbe nuper excessisse dicentibus, egressum quidem eum sed reuersum astruxit. Quod quia cum speculatorum affirmatione non conueniebat, in medacijs duxerunt. Idcirco autem Radolphus circa regis statum veris utendum putauit, quod si qua à se veraciter ederentur, contrario modo hostibus credidit existimanda. Interea regij equites, ut quisque apparatu velox ac manu strenuus erat, Radolpho admixti in vnam cohortem se receperant, incursum illico hostem, ni Radolphus intuitu paucitatis auxilia sociorum expectanda duxisset. Tantam eis victoriæ certitudinem assidua bellorum felicitas suggererat. Contrà Sclavi reuocatos à præda socios in aciem corrogant. Radolphus ubi primum excitati pulueris indicio regem affore deprehendit, superuenientis auxilij fiducia prælium facit. Cedentibus Sclauis cum pedites necarentur, equites seorsum in globum contracti, prius velut ex consulto terga vertebant, mox imminentem à tergo regem, equitum eius paucitate conspecta, conuersi fugarunt. Quos Radolphus intermissa peditum strage cum suis adortus, in veram & præcipitem fugam coëgit. Sed ab ipsa longius insectandis, quod equis præstarent reuocatus, admixta regia cohorte, ferrum ad pedites retulit. Fugientibus tanta adhuc prædandi cupiditas inerat, ut occisorum arietum corporibus pellem cursitando detraherent. Quantum in illorum pectoribus avaritiæ clausum putemus, qui inter extrema pericula, abiectis armis, ignobilem prædam & vilia fugæ impedimenta quo melius sibi consulerent, deferere passi non sunt? Paucissimi ex eis in litus elapsi, per lubricum pelagium nautica petierunt. Nonnulli fuga cupidius

*Danorum, ut lo-
minis timore
res, manus ma-
lum fugientes
in manus inci-
dit, efficien-
tibus exen-
tibus.*

inita, cæco metu vndas aggressi passim exanimati sunt, præcipitato in mare spi-
ritu, quem ab hoste seruare studuerant. Interca Sclauorum equites velut ex ab-
dito prouolantes, victoriam regi è manibus per insidias eripere conabantur. Igi-
tur Dani, dum ad finem pugnae peruentum autumant, prælium iterant. Quorum
virtute victi Sclau, fuga auidius sumpta adeò salutem suam ferro subtrahere ge-
stiebant, vt per maritimæ rupis ardua, semet cum equis efforminato pauore præ-
cipitantes, vitam finirent, & inter scopulos spiritum deformi corporum ruina de-
ponerent, quem audacter in acie profundere dubitassent. Abducendis igitur
nauigijs ob ingentem nautarum stragem, agre remigia suppetebant. Iisdem tem-
poribus effulsit piraticæ habentis à Wandalicis finibus Eidoram vsque, omnes per
orientem vici incolis vidui, ruraq; culturæ expertia iacuere. Sialandia ab ortu &
meridie, marcida situ vastitate torpebat. Siquidem agrestium inops patriæ loco
prædonibus fuit. Fionia nihil residuum præter paucos incolas piratica fecerat.
Falstria (spacio quàm virtute contractior, incolarum fortitudine paruitatis dam-
na pensabat. Quippe tributarij ignara iugi, aut pacto hostem, aut viribus submo-
uebat. At Lalandia tamerli Falstræ granditate præstaret, pacem tamen pensione
petebat. Cætera vastitas occupat. Itaq; non armis, non vrbibus confisum, anfra-
ctus equorum, quò minus piratas admitterent, prælongis palis ac sudibus exstruc-
bantur. Aduertens igitur rex nutantes patriæ res, & iam penè collapsas, se pro-
prijs viribus à piratica vindicare nequire, Henrici ducis cuius insignes ea tem-
pestate vires fuere, aduersum Sclauos opem pecunijs promerendam putauit. Cui
mille quingentas argenti libras mercedis nomine pollicitus, publica collatione
summam expleuit. At Henricus cuius vænalis magis quàm utilis amicitia esset,
pecuniam assecutus, vel quia noluit, vel quia nequiuir, parum stabiliter in pro-
misso se gessit. Ita rex non accepta pace, dum patriæ rebus consulere quatit, mi-
seriam eius dedecore cumulauit. Quæ res aduersum eum popularium iram a-
crius destrinxit, deforme ducentium pacem censu non armis exquiri, commu-
nemq; patriam regis vitio esse deceptam. Igitur Sueno desperatis malorum re-
medijs, à piraticis periculis propulandis ad ciues vsque cauendos curam retorfit.
Renouatisq; suspicionibus, Waldemarum occupare animum intendit, tanquam
altero sibi onustorum sublato, facilius reliquum aggressurus. Quod insidijs quàm
bello commodius gerendum ratus, perinde ac coniugis dotem exquisiturus ad
focerum iter instaurat, interq; delectos comites Waldemarum profectionis se-
quacem adsciscit: quia domi cum tutò relicturus non videbatur, in carcerem
Conrado seruandum tradere cupiens. Quem dolum Waldemarus amicorum si-
bi complurium literis indicatum, venienti Slesuicum regi, memoratis quæ pro
eo fideliter ac strenue gesserat, cum exprobratione perfidiæ palam obiecit. Ne-
ganti in eum à se crudeliter esse consultum, susceptos apices abscisis indicum vo-
cabulis ostendit. Meminisse deinde monet, vt præcipuam ei bellicorum manum
conciliauerit, vt corpore aduerso diras pro eo plagas acceperit, vt secum maiore
semper victoriæ partem traxerit, egregijsq; meritis suis gratiæ loco dolum ac fal-
laciæ erogari conqueritur. Comitatum nihilominus pollicetur, præfatus seitu-
rum cum peracta fraude, nequitiam sibi non astum effectui fuisse. Contra Sueno
suspicionem leuare summa dissimulatione tentabat. Neque enim ad deponen-
dam perfidiam, tantæ fidei meritis adduci poterat. Irreuocabilis itaque proposi-
ti pertinacia, Stadium aduectus, à præfule Bremorum Hartuico domo suscipitur.
A quo cum vltioris viæ ducem exposceret, non impetrato, Waldemarum
quem ei per familiarem sciebat, preces iterare compellit. Quo pontifex elàm vo-
cato regij consilij commentum aperit, confessus se de industria negare, quod ei
perniciosum aduerteret. Vt autem regi satisfacere videretur, dissimulata pote-
stare, ductum ab Henrico, quod potentia ac dignitate præstaret, commonet ex-
perendum, verum has preces suo Suenonisq; & Waldemari nuncio commit-
tendas. Quibus Henricus auditis cum & regis dolum calleret, & Waldemaro con-
sulere vellent, quod à focero commodius accipere posset, frustra Suenonem à se
flagitare respondit. Abductum deinde Waldemari legatum, quam noxia mit-
tenti

tenti preceatur, edocet, ipsumque ni tedeat, apud Conradum extrema passurum denunciat. Igitur Suenonis nuncius collegarum utroque dimisso, Conradum accedens, nunciat suspectos regem habere propinquos, quos pridem inimicitias exercebant, connubij recentis affinitas concordare effecerit. E quibus unum ei fraudulenter accitum in comitatum cessisse, quem apud ipsum nouatum rerum metu, vinctum haberi cupiat. Præterea procedendi gratia, profectio ei debere præstari ductorem. Quærente Conrado quo pacto regem æmulus comitaretur, fidem eius secutum asseruit. Tunc Conradus Suenonis consilium execratus, dedecere senem se, inquit, quod iuuenis fugisset, admittere. Nempe deformem vetulo esse, de integritatis duce perfidiæ fauorem euadere, notamque quam eatenus cauerit, sub vltimum tempus sibi consciscere. Malle igitur se generum, filiamque cum nepote ex ea suscepto cruci subfixos videre, quam fidei & sinceritatis opinionem tot annis seruata, extremæ ætatis infamia corrumpere, alienaque fraudis propositum impijssimi fauoris prosequi nutrimento. Tum demum aslaturum se, subsidiaque laturum, si gener omnia fraude, palam quos metuat, imperat. Ad huius vocis nuncium, Sueno rubore perfusus, vltioris viæ tutatore negato, in regnum reuertit. Breui morarum processu, Kanuto & Waldemaro Wiberger moram habentibus, occulto traiectu in Fioniam & Sialandia accessit, confusus inopinato prehendisse. Detecto dolo mandat utrique, allocutum se eos non occupatum venisse: suspiciones deponant quas falso conceperint. Illi indicij dolum præcurrentibus, eius de se propositum speculati, nihilque iam bonæ spei ex regis promissu capientes, lutorum suffragijs, regium sibi nomen consciscunt. Tunc rex apud Othenas (nam eò fortè loci diuerterat) contractis in regiam militibus, nunc singulos, nunc vniuersos arctius percontari cœpit, qua fide præsens bellum ingredi vellent. Respondentibus alacriter, non contentus simplicitate promissi, sacramento fidem efflagitat. Illatis sacris, Suno siue vetusta Waldemari charitate, siue priuato iniuriarum dolore permotus, regia solus excedit. Emissi qui eum reuocarent, causam tam subitæ egressionis efflagitant. Rogatus, regredi ob paternæ villæ ereptionem conqueritur. Rex restitutionem promittit. Suno, seram hanc iusticiam inquit, in aduersis vsurum se negat, quo in prosperis fraudatus fuerit. Quam ob rem potioris partis amplexu solitariam transitionem non veritus, ab iniurioso sibi rege salutari consilio deficiuit. Itaque iustum defectionis titulum secutus, Waldemarum auitæ paternaque familiaritatis respectu transfugio petiuit. Cumque Sueno roborata suorum fide in Sialandiam redisset, consequenter ab æmulis lutorum classem mutuatis, impetitur. Qui tunc fortè Roskyldiæ situs, Eskillum sæpe dictum antistitem, præsidiaque Scanorum accersit. Quibus præsentatis, Petrum cui pater Thorstanus erat, omnium consiliorum suorum arbitrum, qualiter rebus consulendum esset, interrogat. Is, consultantem olim regem qualiter tutè regnare posset, iussisse fertur, ut aut equestrem plebeiumque ordinem, quo salutius aduersum æmulos gereret, beneficijs impensioribus coleret, aut ab ijs saltem ad propinquos placendi studium transferret, eosque, sola contentus specie, reuera reges exillere pateretur. Si neutrum egisset, haud dubiū quin breuem regni vsum habiturus esset, edocuit. Rex vero neque salubritatem consilij, neque sapientiam responsi debita animi sententia prosecutus, vtilissimos mortis deliramentorum loco habuit. Enimuero obfusum iracundia animum, salutari æstimatione subire nequiuit. Concepti itaque furoris impatiens, quoad unum sibi secutum suppeteret, id est Petro oppositum iuravit. Tum Petrus, meum semper, inquit, pro te clypeum gessi, sed vereor ne citò cunctis scutorum tuorum copijs opus habiturus sis. Quod rex auarè dictum existimans, percontatur num adhuc satur esset. Respondit, saturum se, sed vereri ne satietatem parum salubris digeries sequeretur. Tunc quoque quid facto opus esset rogatus, in Scaniam migrandum edocet: tutiores illic vires, in Sialandia pauciores amicos quam hostes esse. Præterea lutos haud facile infecuturos, forensis adhuc pugne memoria trepidos. Sin autem in Scaniam præuenerint, gentis aduersum eum auxilia contrahuros: quam si petere superfedisset, ad æmulos defectionem non dubitaret.

*Integritatis
cultorem, per
dam fieri, res
turpissimam.*

Quem Sueno secus aestimaturum inquit, nisi Waldemarum, cuius concubinarum filij paedagogum ageret, penatibus suis paritum speraret. Aliorum vero bonis si patriam hosti cecidissent, nullum pecuniatis amicitiae beneficium praesidio futurum. Ita alieno consilio spreto, proprium amplexatus, Roskyldiae hostem opperiri constituit. Rarefcentibus alimentis, regios vicos complures comparandi sumptus gratia venditabat. Tandem multi ruris absumpto precio, cum exercitum nimis impensis onerosum dimissurus videretur, Eskillus defectionem providens, artem excogitavit, qua periculum ad fructum converteretur. Primum enim ampla defectionis praemia ab aduersariis occulte paciscitur. Mox cum conterraneis regem accedens, alimentorum inopiam queritur: dimittat precatur, quos pascere nequeat. Praesertim pietatis ac necessitudinis iura violaturos, si in ciues ac propinquos ex aduerso contractos pugnatum essent. His dictis tanquam defensionis ratione reddita, cum cohorte Scanica regia excedit, subiungente Suenone, dignum cum qui defectionis poenas capite lucret. Sed hunc regis furorem sanior arbitrorum sententia propulit, imminenti belli auspicio scelere, & sacrilegio prohibentium esse sumenda. Jamque rex maiore exercitus parte delapsa, fugam meditabundus cum reliquis copiarum, Falstriaem versus contentius pergit, ignorantibus etiam arbitris quo proposito tam remotas ab urbe partes accederet. Quem ubi de fuga cogitare compertum milites habuere, ne sine praelio vinceretur orantes, victoriam si redeat spondent. Praeterea scire iubent, eos sibi milites esse qui crebro parua manu ingentes hostium copias superauerint, neque paucitatem vereri debere, quam toties in suis victricem aspexerit. Quinetiam vltimi dedecoris esse fortunam suam ante fugam quam bello permittere, eosque qui vinci possent ultro victores efficere, alieno metu quam suis viribus fortiores. Monent deinde ne ex strenuo rege timidus militum desertor euadat, ne vnus fugae dedecore tot victorias suas maculare sustineat. Cuius perseverantiam a proposito reflectere nequeunt, amaris eum conuiciis insequuntur. Nec deformitatem ei peregrinationis improbrasse contenti, etiam contumeliae damnationem iunxerunt. Deinde mutua tenet adhortatione firmantes, bello hostibus occurrere statuunt. Fore enim ut eorum multitudo passim ac dissolute instandi cupiditate procurrens, sparsum militiae genus sequendo, facile a paucis intercipi posset. Praeterea arma sibi & equos suppetere, nihilque tot viris in vnus meticulosi ducis absentia nocuisse fortunam. Ita sibi fortitudinis robur ingenerantes, regis dedecoris notam militati spiritu redimere gestiebant. Diu itaque expectato hoste, nec viso, Petrus soluendum agmen, salutisque consulendum admonuit, perquam stultum affirmans praedium absque duce capessi. Quippe luti Suenonem de industria cecidisse rati, insidiarum metu tardius incedendum duxerunt. Tunc Sialandenses quod indigenae essent, ceteros commilitonum ductu ac comitatibus prosequiebantur, nec cuiquam ex tanto grege perniciosus ad patriam reditus exitit. Sed eorum postmodum plerisque pacis transitio fuit. Nam & fides regibus data, & amicitia pariter obsequio quaesita, Vulf & Thorbiornus spectatae in regem fidei, cum hoc veniae genus in probis ducerent, domusque comprahensi Suerconique regi in custodiam traditi, exilio capita quam hosti dedere maluerunt. Horum liquidem excellentis constantiae animus, plus gloriae in vinculis quam libertatis in defectione constituit. At Sueno continuo apud socerum exilio triennium emensus, ipso defuncto, Saxonum satrapae Henrico datis vadibus pecuniam pollicetur ingentem, si regno per eum restitui posset. Pactus praemium dux, cum ad aggerem quam Danorum structuram appellant, summis viribus peruenisset, transitu per eum qui portae praerat, pecunia corruptum, obtento, obsidione censum a Slesuicensibus extudit. Tunc Hartuicus Bremorum pontifex qui & ipse post Henricum expeditionis autor extiterat, meruisse eum, inquit, qui portam patefecerit, cum pecunia simul quam pactus esset suspendi, quatenus ad horrorem consimilis facti in eodem laqueo proditor, & proditoris praemium conspicerentur. Illic Sueno peregrinam classem praedatus, direptas Rutenorum merces stipendij loco militibus erogauit. Quo facto non solum aduenarum in posterum frequentiam deturbauit, sed etiam splendendam

didam mercimonijs urbem ad tenuem angustumq; vicum redegit. Saxones desertum ab incolis rus nullo resistente permensi, hoc longius quo licentius ruebant. Nam australes Iuti paucitatis suæ metu, in septentrionalem partem quæ multitudinem præstabat elapsi, sub specie fugæ bellum parabant. Et qui prius auxilia Suenoni spoponderant, alienorum viribus succincto succursum negabant, ne peregrinam manum aduersum patriam iuuisse viderentur. Eadem ferè tempestate Suerconem regem, seruus qui cubiculo eius præerat, noctu dormientem occiderat. Quod scelus diuinitas haud segnius quàm iustius ulta est. Nam paruo post tempore, Magnus qui occulta regnandi cupiditate seruo peragendi facinoris autor extiterat, in eo conflictu quo filium Suerconis Carolum quem patre spoliauerat, regno etiam exuere gestiebat, sceleratæ machinationis poenas morte persoluit. Ea res Kanutum solandæ matris gratia Suetiæ superiora petere coëgit. Interea Waldemarum apud Sialandiam Theutonici motus opinione suscepta, ad Iutiam concitus tendit, remisso coæuo atq; collatheo suo Absalone, qui reuertentis à Suetia, Kanuti post se maturaret aduentum. Tantum autem eius apud Iutos præsentia valuit, vt & fortibus fiduciam afferret, & ignauia torpentes ad bellum pro patria suscipiendum erigeret. Idem Henricum nobilem inter Saxones virum cum quo iam pridem affinitatem, data ei in matrimonium cognata, iunxerat, per internuncios occultius obsecrat, vti veteris amicitiæ causa ad procedendum socios inciter, ducisq; reditum modis omnibus interpellet, breui se cum exercitu superuenturum denunciens. Tantam illi fiduciam & numerus militum, & alacritas dabat. Huius tumultus nuncio Kanutus è Suetia reuocatus, cum delectis Sialandiam intrat, extemplo Iutiam petiturus. Sed cum coortæ tempestatis magnitudine transitu prohiberetur, afflictæ mora milites, Waldemarum pacem cum hostibus pepigisse, idq; se per agrestium quendam recenti nuncio cognouisse fingeant. Hoc famæ commento Kanutus audito ingrati animi labem exprobrat, parum honestum de eo sermonem habentibus, qui suum communi periculo caput obiecerit: hortaturq; si dignis eum laudibus prosequi nolint, saltem linguas ab indigna ipsius obtreptione cohibeant. Hefbernus solus Skyalmonis Candidi ex filio nepos idemq; Waldemaro ob pueritiæ & educationis societatem percharus, transfretare se velle dixit, quæ apud Iutiam gererentur Kanuto renuntiaturum. Igitur vt istenuam, ita periculosam nauigationem feliciter emensus, & quasi cum ipsa rerum natura luctatus, fruentium elementorum rabiem incredibili remorum certamine superauit. Nuntiatum interea Saxonibus totius Iutiæ vires ad Waldemarum coisse, tantaq; hostes manu esse, vt sine periculo & clade excipi nequeant. Hac dux fama attonitus, Henricum quem apud Waldemarum affinitatis iure magnæ familiaritatis locum habere nouerat, vbi nam regulus eius degeret, simulato ioco perquirere inilitit. Quo latebras cum ac solitudines circumspicere respondente, dux eludi se sentiens, à ficta & ludicra ad seriam & sollicitam intetrogationem conuertitur. Repugnantem illum commissaq; tegere perseuerantem, per debitam Romano imperio fidem orat, obtestaturq; vt quæ ab hoste parari sciat, indicio præcurrat: neq; quod ciuibz perniciosum aduertat, silentio contegat. Hac Henricus adiuratione permotus, verum esse quod rumor docuisset, asseruit. Bellum siquidem præmanibus esse, quale prius experti non fuerint, superstitesq; recordationem eius perpetuo narratu prosecuturos. Formidolosa cunctis Henrici affirmatio fuit. Idem an hostes expectandi essent consultus, omnium animos ad prælium virili exhortatione prouexit. Ita fidem suam inter amici preces & ducis imperium partitus, vt nec huius mandatum negligeret, nec illius salutem silentio falleret. Quam sententiam publico metu refutante, cupidus reuersionis exercitus, occasionem à tempore mutuatus est. Ne enim ob piscium raritatem Veris quod immincebat statum, solenneq; ieiunium solueret, remeandi sibi necessitatem imposuit: omniq; simulatione competentium alimentorum causabatur inopiam, ignauix studium religionis nomine colorando. Quod quidem in eorum abscessu luce clarius fuit. Iter enim quod semestri spacio venientes confecerant, triduo remensi sunt, multa post se onera mul-

*Bellum sub fa-
cile specie para-
bunt.*

taq; impedimenta nimia festinationis cupidine relinquentes. Tunc reuersus Hes-
 bernus Kanuti expectatiōem summis ambiguitatis curis implicitam, certo rerum
 nuntio absoluit. Paruo post tempore vi Sclauica tanta apud Fioniam clades inci-
 dit, vt si secundam huic similem accepisset, cultu vacua mālisset, resq; eius non af-
 flicta modo, verum etiam perditæ fuissent. At Sueno non contentus semel Saxo-
 nibus supplicasse, iteratō ad Henticum decurrit, perq; Sclauos eius ditioni paren-
 tes in patriam se peruehi laborabat. Quorum classe translatus, in Fioniam latis ci-
 uibus ad urbem Othenas se contulit, salutem suam aduersum innumeros pauco-
 rum præsidio defensurus. Sed & pax immunitasq; per Sclauos eius fautoribus pro-
 missa. Igitur siue impetrandæ pacis, siue amplectendæ maiestatis incuitu tanta tu- 10
 endi colendiq; eius apud insulanos cura flagrauit, vt passim ad ipsius præsidium vi-
 rorum firmatarumque turba concurreret, egregium reputantium aduersum eos
 qui rerum summa potirentur, infractam regis reparare fortunam. Ad hanc cum
 Kanuto Waldemarus aduersum Fioniam terra mariq; cæteras regni copias con-
 traxere. Quarum multitudine facile Fionienstem paucitatem oppressissent, nisi
 Waldemarus miseratione reliquiarum afflictis insulæ rebus parcendum putasset,
 ne post nouæ cladis calamitatem populi residuum exhaustiendo, plus patriæ quàm
 hosti nocuisse videretur. Itaq; æmulum cum perniciæ tolerare quàm debile pa-
 triæ membrum quassare satius ratus, expeditionem ad consilium transiit. Nam
 autore eo res in colloquium verteret, conditumq; vt Sueno cum adscripta sibi cli- 20
 entela Lalandiam concederet, ibiq; propemodum solitarius degeret, quoad inter
 ipsum & duces de pace plenius conueniret. Die postero Othenas lauandi gratia
 repetens, Kanuto ob insidiarum metum balnea communicare non auso, à Sueno-
 ne eius amicitiam ambiente, elatis obuiam sacris religione processionis excipi-
 tur. In Albani deinde ædem ab ipso perducitur, arbitrorum nemine præter Absa-
 lonem admissio. Tum Sueno intra sacellum residens, sinistra mihi, inquit, iam pri-
 dem Waldemare fortuna, cōsortium tuæ familiaritatis inuidit, quanquam & ani-
 mum bene de te semper gesserim, & à patris tui interfectore mens non solum vlti-
 onem exegerit, sed etiam suscepto aduersum patruum bello, salutē tuam inter par-
 ricidales manus sine cuiusquam præsidio constitutam plenis pieratis armis ab exi- 30
 tio vendicauerit. Post quem Ericus iunior ne parentis mei cui diutius militauerat
 ceptum excidere pateretur, vt regni, ita tui quoq; curam arripuit. Tertius ego pu-
 eritiæ tuæ propugnator accessi. Nec mea parcius quàm priorum opera seruatum
 te scito. Pro capite tuo nondum in ætatem producto, aduersum hunc cuius fidem
 nunc societatemq; exoscularis, arma suscepi. Quæ nisi scelicus auspicatus fuisset,
 filio Magni immerens pœnas luisses. Qui nisi me tertium extimesceret, haudqua-
 quam te secundum pateretur. Dum viuo, vitam tibi aduersus eius insidias pro-
 go. Extinctus vt meum ita tuum quoq; diem finio. Igitur eo tutius ad opem tuam
 decurrerim, quo plus eam beneficio meo debere cognouerim. Et nunc charita-
 tis tuæ fiducia, arbitrum te pacis in me faciendæ constituo. Contentus ero qua me 40
 cumq; sorte donaueris, tantum apud exteros calamitatis perpeffus, vt priuatus aut
 egens intra patriæ fines degere, quàm exul denuò censerī malim. Arbitror quoq;
 vt cum singula iustius æstimaueris, inter probra ducturus sis potius parentis tui in-
 terfectore quàm vltore procreatum, excolere. Hæc & similia replicantem Walde-
 marus interpellare non dubitans, frustra meam, inquit, Kanutiq; concordiam cas-
 sare pergis, cum & ipse paternæ culpæ affinis non fuerit, & mihi in eius expiation-
 nem olim iusta persoluerit. Quod autem vltius tibi militare non tuli, non me æ-
 lenitatis, sed tuæ perfidiæ crimen reputa. Nonne olim me peregrinationis tuæ co-
 mitem in carcerem socero necandum tradere statuisti? Atqui nisi prauitatem tu-
 am eius honestas vicisset, inter vincula moriturus abieram. Quoties meam, quo- 50
 ties Kanuti salutem per insidias attentatam, fraudulentis consilij nībus obruere
 voluisti? Qualiter autem pares ferre poteris, quos milites habere passus non es?
 Verum ne cum reprehensione propinquum auertere videar, res tuas aduersum
 caput meum restaurare tentabo, plus miseratione fortunæ tuæ, quàm credulitate
 promiss-

promissionis inductus. Quam humanitatem cum scelere & fallacia repensaueris, simplicitatem nostram artibus tuis circumuentam ne existimes, sed potius fidem, pietatemque periculis locum dedisse. Tunc Sueno verbis in simulationem compositis perfide se acturum negare, sincera fide eorum amicitiam expetiturum promittere, præsertim cum nec sibi nec liberis consulturus videatur. Eo enim se morbo esse, ut annum vix conficere queat. Præterea sine filiis esse quibus regnum parare debeat. Quid igitur nisi culpam & ignominiam perfidia quaesitum? Malle itaque quantumvis tristes fortunas excipere, quam maximo famæ dehoneſtamento ſceleratam ſui memoriam per totum terrarum orbem diſſicere, breuesque regni fructus æterna famæ turpitudine comparare. Dimiſſo Waldemaro Lalandiam ipſe conceſſit: ubi paucitate ſatellitum non contentus, nouos quotidie ſtipatores adſciuit, clientelæque grandibus incrementis auctus colloquij diem hoc tutior quo ſortior optinebatur, tanquam parem cum æmulis ex pari facturus. Tempore prænominato, Kanutus & Waldemarus cum omni Danica nobilitate Lalandiam aduehuntur. Tunc Waldemarus quod Suenonem familiaris frequentare ſoleret, cum paucis ad eum viſitandum contendit, Kanuto fidem perpetua ſuſpicionem dānante. Cum quo Sueno Kanutum pariter adſeſſe ratus, ſubornat ex ſuis qui iurgantium morem in ſtrepitum ſeditionemque conuerterent, æmulosque pariter ferro violarent. Quem ubi ſine ſocio venire conſpexit conſilium reuocauit, parum proficuum alterius ſine altero oppreſſionem exiſtimans. Waldemarus cognitis inſidijs ſed diſſimularis, multa Suenonis adulatione vexatus, cum ab eo die poſtero ad familiare colloquium expeteretur, non aliter annuit, quam ut vterque ſolitarius adſeſſet. Eo namque corporis habitu erat, ut cum nemine viritum congregari dubitaret. Militibus itaque procul abeſſe iuſſis inuicem collocuti, proximo die concilium aduocant. Tunc Sueno ſine cognationis fiducia, ſine regendæ fraudis ſtudio Kanuto conſentiente, Waldemaro compoſitionis arbitrium tradit, probaturum ſe quæcunque per ipſum taxarentur, affirmans. Igitur Waldemarus ipſis ſibiſque regij nominis uſurpatione decreta, triſariam totius regni orbem partitiſ, lutiæ magnitudinem non minus incolarum multitudine, quam ſpacijs abundantem in vnā portionem ſecreuit: in altera Sialandiam ac Fioniam, in tertia Scaniam cum attrinentibus prouincijs locauit. Cumque penes ipſum ut partitionis, ita optionis quoque poteſtas exiſteret, primam ſibi, ſecundam Suenoni indulſit: priorque lutiā ipſe delegit. Tunc Sueno cui poſt ipſum optio debebatur, ne medium inter æmulos locum acciperet, Scaniam popoſcit. Ita minores inſulæ duorum electione præteritæ, Kanuto ceſſere. Fides paſſi ſacramento componitur, ut religionis metu perfidia pelleretur. Deinde manus ad cælum tenduntur, autor rerum in cautionem vocatur. Nec contenti concordiz pignus humanis ſtabilire conſilijs, Deum ſimul & paſſionis præſidem, & temerationis ultorem eſſagitant. Pontifices quoque cenſuræ ſuæ partibus interſertis, ijs qui pactum rupiſſent execrationis ſententiæ intenabant. Præterea condictum delatores mutuo prodi debere, ne mendaciorum obſcuritate ſinceritatis habitus corrumpereſſet, concordizque quaſſaretur integritas. Hiſita compoſitis, Kanutus in Sialandiam cuius iam poſſeſſionem adeptus fuerat, Waldemaro comitante præcedit, Suenonem breui ſubſecuturum hoſpitio ſuſcipere cupiens. Quem poſtridie Ryngſtadio ſuſceptum experius, dum in eius occurſum bonæ fidei ſtudio pergeret, Ryngſtadiæ religionis prælatum cum Radulfo equite Theutonico obuium habuit, affirmantem nuntiatum fuiſſe Suenoni, cum armatorum multitudine eum venire. Hauſit ergo cum ſuſpicionem cautelam, argumentoſque perfidiæ ſumpto concionem quæ eo forſe die magna popularium frequentia gerebatur, declinato Suenone petiuit. Waldemarus vero apud quem fides ſuſpicioni præponderabat, paſſi fiducia, Suenonem conſtantius quam cautius petebat. Stabant milites regis gregatim armati, Kanutum & Waldemarum dammodo pariter aſſuiſſent necate iuſſi.

*Speciosa Suenonem, ſi de cri-
minibus ſibi
obactis excu-
ſauit, uſatæ.*

Comperta alterius absentia Sueno, reuocatis satellitibus multa venientem gratulatione prosequitur. Percunctantem illum cur nullo discrimine impendente comitibus vteretur armatis, quid rumoris acceperit, edocet. A quo compluribus perfidia probris laceratus, consilium propositumque suum summa animi dissimulatione suppressit. Roskildiam deinde, Kanuto cui illic hospitalitatis ius erat inuitante, procedens, nocte per ludos & comestationem exacta, diluculo Thorberni vicum haud procul vrbe situm, cum paucis petiuit, perinde ac paruulæ filia quæ illic educabatur cernendæ charitate perductus. Ferunt tunc vxorem Thorberni dixisse, mirari se eum in hanc conditionis vilitatem adductum, ut quod totum gesserat, eius tertia parte contentus habere sustineat. Quod dictum ab indignatione profectum, Suenoni ingens irritamentum facinoris fuit. Vespera appetente mituntur à Kanuto qui cenatum cum accefferent. Quos Thorbernus perquam iucunde excipiens, cum super regis mora rogaretur, debilitatem capitis ex balnearum fumo & vapore contractam, tarditatis eius causam astruxit. Sueno vero cum expectationis suæ excusationem afferre vellet, cum filia admodum paruula infantilibus blandimentis iocatum se dixit. Discors causæ redditio percontatoribus notabilis fuit. Quorum hortatu urbem repetens, inter consortes quasi per ætatem honoratior medio sedendi loco receptus est. Mensis post epulas amotis, cum munitioribus poculis passim & varie discurrentibus conuiuij hilaritas augeretur, calculorum ludum poposcit, gloriatus se eius apprine peritum, quod exul hoc maxime iocunditatis genere delectari consueuerit. Quod dictum iactantiæ simile, re vera acerba calamitatis recordatio fuit. Sed tabulato non suppetente, ne lusui quidem vacatum est. Inter cætera cantor Germanicus fugam Suenonis, exiliumque cantilena complexus, varias ei contumelias formatis in carmen conuiuijs obiebat. Quem ob hoc actius à conuiuiis increpitum, Sueno dissimulata molestia fortunas suas liberius recinere iubet, perquam libenter se post ærumnas, malorum meminisse confessus. Crepusculo appetente, illatisque ex more luminibus, miles Suenonis Thetleuus, qui paulo antè conuiuium egressus fuerat, reuersus in regiam, occasionem edendi facinoris oculis, animoque tacitus perlustrabat. Cumque paulisper attonito stupentique similis constitisset, Kanutus eum propasso in terram amiculo sedere sibi proximum iubet. Ille tantæ eius dignationi gratias habens, æde excedit, cuestigioque regressus exiguo capitis motu Suenonem accersit. Quem signi tam latentis ignarum, Kanutus à Thetleuo vocatum edocet. Cui cum Thetleuus exurgenti paululum insusurrasset, quotquot Suenoniarum partium affluere eis in colloquium admixti, collatis in orbem capitibus, nemini remotiorum exaudienda tractabant. Tunc Kanutus perinde ac insidiarum præsciis, Waldemarum brachijs attræctatum osculo petiuit. Causam blandimenti, cum minime sic se aliàs gerere consueuerit, ab eo cui osculum tulerat interrogatus, suppressit. Interea Sueno relictis in æde militibus, per posticum in conclaue diuertit, præeunte puero luminis gerulo. Mox in Kanutum & Waldemarum subornatis ferrum dstringitur. Sed Waldemarus ocyus sede exiliens, manum amiculo obuolutam non solum applicatis capiti suo gladijs obiecit, sed etiam Thetleuum actius in se ruentem pectoris impulsu humi præcipitauit. Cum quo pariter & ipse collapsus, femur quam grauissime sauciatus est. At ubi primum pedibus se excepit, recepti vulneris immemor, dum pertuptis obstantium globis foribus exiliret, quidam obscuro loco obuius, arrepta cinguli ipsius pensilia, retentare eum conatus, abrupit. Interea alij (ne noctis errore facinus impediretur) fenestras referantibus, Thetleuus humo resiliens, Kanutum dexteram gladio obtendentem à fronte confodit. Excipit semianimem Absalon, Waldemarum esse ratus, fluidumque cruore caput manibus ac sinu complexus, inter ipsos armorum strepitus salutem suam quam regis curam negligere præoptabat, reliquijs spiritus adhuc in eius pectore palpitantibus. Tandem Kanutum a se teneti cultus indicio expertus, permixtum mærori gaudium habuit. Dobicus vir prima audacia, dum regis necem in autores vindicare conatur, occiditur. Itaque noctis obscuro neminem discerni patiente, in eos qui valuas propius accessissent, stricto ferro prouebatur:

Conuiuium, quod latius dibuerit effe causa, miseranda cedu præbet occasione.

batur: quia tenebrarum accessio, hostes, an commilitones adessent, incertos fece-
 rat. Igitur Constantinus qui primo inter Kanuti necessarios loco fuerat, ne exitu
 prohiberetur, Absalonem in cuius iam gremio complexuq; Kanutus spiritum
 deposuerat, ad vnum ostiorum accedere quo tutior sibi in reliquum procurus
 pateret, tacite postulabat: parenteq; eo seorsum elapsus, ab ijs qui foris versaban-
 tur exceptus, opprimitur. Absalon vero propior eius petitioni quam suæ salutis,
 Kanuti corpore reuerenter amoto, securus periculorum in armatos progreditur,
 crebrasq; eorum interrogationes confessione sui nominis absolvere dignatus
 non est. Itaq; constantia taciturnitatis adiutus, salutarem inter hostes egressum
 10 habuit. Cui Radulphus medio ponte obuius, tam tetri facinoris non auctores mo-
 do sed etiam conscios execrabatur, ab eius se culpa alienissimum protestatus.
 Hunc Petrus cognomine Thema magno secutus impetu, perludibrium Absa-
 loni comminando discessit. At ille ad australem atrij portam, quo Trinitatis ædes
 ambitur, progressus, infesto satellitum occursum præripitur. Cuius caput gladio-
 rum multitudine circumfusum, quidam fortè cum alijs superveniens, non solum
 ferri, corporisq; sui pio vindicauit obiectu, sed etiam quendam à pectore eum
 confodere gestientem pœnas sibi si non desisteret daturum minatus, salutare ei
 diffugium conciliauit. Absalon quoq; tempestiua corporis declinatione percus-
 sorem euitans, tunica qua latus eius proxime tegebatur, telum excepit. Itane Da-
 20 nicæ reparationis spes penitus elaberetur, futurum patriæ columen fortuna ser-
 uauit. Inde digressus cum in Ramso vicum nocturno itinere peruenisset, attoni-
 tum solitatio eius aduentu villicum, nunciatis quæ Roskyldiæ inciderant, penè
 exanimem reddidit. A quo vegetiore equo donatus primum sororem, quam Pe-
 trus quidam in matrimonio habebat, deinde matrem petiuit. Quæ cum ex eo
 Kanutum occisum, Waldemarum vero grauiter affectum cognosset, plus in-
 teroris ex eorum clade, quàm ex filij incolumitate voluptatis contraxit. Inter ea Wal-
 demarus duos duntaxat è suis casu comites affectus, gressum femoris debilitate
 negatum, vitæ cupiditate prouexit. Igitur incedendi vsum vulnere debilitatum à
 30 necessitatis violentia mutuatus est. Adeò corporis dolores, animi metus extenu-
 at. Deinde sequacium ope equo impositus, in eum fortè vicum casu ductante
 peruenit, ad quem fortunæ eius nuncius Absalon paulò antè præcesserat. Quem
 postquam ex villico recentè ad matrem discessisse cognouit, præiis locorum
 peritis, post eum contendit. Adeò corpoream ipsius debilitatem, duratix infir-
 mitatis humanæ necessitas confortabat. Illic procurato vulnere, femoreq; fascia
 circumligato, noctis reliquias exegit. Diluculo Sueno collectis ciuibus, noctur-
 nis æmulorum insidijs appetitum se queri, amiculum quod de industria confo-
 derat, ostendere, Kanutum & Waldemarum hospitalitatis violatores, periuros,
 latrones, parricidas appellare, gratias Deo replicare, quod amborum facinus al-
 terius nece propulerit, auxilia aduersum superstitem implorare. Assertis eius,
 40 quia fraus in propatulo fuerat, fides delata non est. Deinde ne Waldemaro mari-
 timæ fugæ locus suppeteret, totius insulæ nauigijs confodi iussis, solitudines quoq;
 quibus eum irrepsisse crediderat, exquisitis indagandas curabat. Igitur Walde-
 marus tribus duntaxat comitibus fretus, non per abdita nemorum, aut inaccessa
 paludum, sed per tenues admodum saltus errabat, tutiora ratus loca, quæ minus
 hosti suspecta fuissent. Hesbernus quoq; cum aliquot procul in planiciem mitti-
 tur, qui se patentioribus interdum campis, Waldemarum simularurus, ostende-
 ret. Complures quoq; duce eo varijs in locis multitudinem suam, regiæ transiti-
 nis simulatione conspiciendâ præbebant. Cumq; demû Iutiam accedi placuisset,
 familiaris ei faber nauigium, quo in eam trajiceretur reficere iussus, metuens ne
 50 Suenoni pœnas daret, operam suam sub specie coactionis extorquendam perdo-
 cuit. Igitur Hesbernus officinâ eius agrestium frequentia completam ingressus,
 imprimis eum fictæ precis commento sollicitat. Refectionem abnuenti, iniecit ma-
 nus, nexumq; deducit: abstractus artificium præbuit. Itaq; sub iniuriæ simulatione
 & amico vtiliter paruit, & apud Suenonem sibi impunitatē salubriter conciliauit.
 Tunc armamentis, comineatibusq; per Hesbernum exhibitis, Waldemarus no-

*Suenoni se de
 casu commif-
 sa purganti,
 fides non ada-
 hibetur.*

ctu cum suis navigationem orsus, coorta subito tempestate, inusitatam maris sæuitiam expertus est. Iphis quoque militibus immanium vndarum aspergine prolutis, tantum algoris incessit, ut singulis corporis partibus hebetatis, ne velum quidem ad navigationem commodum circumferre potuerint. Præterea tanta nimbi vis antennam impulit, ut inter vndas effracta decideret, nec minus imbrium quam fluctuum moles nauigium onerabat. Gubernator omnia freto permittens, abiecto regimine quo proram deflecteret ignatus, solum venti imperium expectabat. Aer quoque crebris intermitentium fulminum ignibus micans, ingenti nubium fragore concrepuit. Tandem per summam nimborum rabiem insulæ cuidam errore navigationis appulsi, detractum vndis nauigium, quod ancora re-
tentare nequiret, circumstantium arborum ramis in foros detortis, quò minus lapsum collideretur, tenacius astrinxerunt. Eadem nox Sclauos ad Hallandiam mille quingentarum nauium classe appullos, naufragio obruit. E quibus quotquot viui in litus euaserant, ferro periclitati sunt. Diluculo Waldemarum administrato per Hefbernium viatico, militibus abunde firmatis, secundo mari in Iutiam peruenit. Vibergum progressus, Suenonisque dolum pro concione causatus, omnium animos ad mœstitiam lachrymosâ fortunæ suæ narratione deflexit. Cuius assertioni non minus miserationis quam fidei, vulneris præsentia conciliauit. Itaque nescias miserior plaga an felicior fuerit. At Sueno fugæ eius opinione accepta, relictis nauibus quas antè quassauerat, expeditionem in Iuriam parat.
Tunc mater Absalonis, & soror egregium virilis industriæ facinus edidit. Siquidem ut regis transitum morarentur, nauigia quibus transire destinabat, nocturno tempore dissecanda curarunt. Quorum Sueno refectioni diutius immoratus, cum redintegratis omnibus in Fioniam peruenisset, Waldemarum ocyus amulo occurrendum existimans, primis cum Iutiæ liminibus prohibere constituit. Quo cognito in Sialandiam se contulit, eiusque & Scaniæ populo per edictum contracto, priuatis armis publica miscet auxilia. Interea Waldemarum incertum belli suspicatus euentum, repetito Vibergo, nuptias agit, tum ut eos facilius sibi qui Kanuto militauerant adseisceret, tum ne pulcherrimæ sponsæ castitatem hostibus fortè delibandam seruaret. Deinde expeditione coire iussa Randrusium petit, Sialandiam, quod Suenoni receptaculo esset, armis attentare constituens. Ex Suenonis quoque militia complures ob immane eum scelus petrosi, Waldemaro se iungunt, tanti facinoris reatum, auxiliorum fomentis prosequi nefas ducentibus. At Sueno qui bellum inferre quam excipere speciosius duceret, magnitudinem animi sui intra vnius insulæ fines concludere nequies, nauigijs è Fionia, Sialandiaque petitis, ad Iutiam appulit, iisdemque intra Dyurso fluminis alueum recipi iussis, cum promptissimis equitum sub dubia oppidanorum fide Vibergum concessit. Quod cum Waldemarum per transfugarum quendam expertus fuisset, auxiliariis quæ poterat celeritate contractis, ad exturbandam hostium classem, Saxonem & Iurium cum nautalibus copijs mittit. Quorum autoritatibus
moti Sialandenses, navigatione reflexa, plus propinquorum monitis quam regis imperio tribuendum putarunt, eiusque desertores, quam horum hostes existere maluerunt. Verum Fionenses apud quos plus regis quam priuatorum respectus valuit, spreto monitis pœnas vapulando luere, pulsati que dedere fugam, quam hospites abnuerunt. Nec quicquam Sueno malorum ægrius tulit. Post hæc, Hefbernus hostium consilia cognoscere iussus, cum prope Vibergum susceptæ speculationis gratia peruenisset, Suenonis Randrusium petentis obuium contemplatur exercitum. Igitur ne res diligentius quam fortius explorare videretur, præcedentium quosdam effusius obequitantes, hasta validius appetitos militari virtute prostravit. Quorum equos potius comitum ope, per deuium
abstrahendos curauit. Tunc Suenoniani propinquas hostium copias arbitranter, armatura propere sumpta, lectissimisque equorum consensu bello se præparant. At postquam inæqualia loca Parmensis prospectum planicies dedit, solum con-
tuentes Hefbernium, post eum promptissimos dirigunt. Quibus ille volucri sis equo, tanto semet intervallo surripuit, ut interdum quieti descendendo consuleret.

Cumque

Mulierum vi
tile facinus.

Cumq; infectores frustra se eius occupatione inhiasse conspicerent, alloquium ipsius sub fidei promissione eminus vociferando deposcunt. Negat eorum colloquia sucepturum Hefbernus, quod lubrica fide serotinis esse temporibus consueverint, facitissime eis perfidiam quam recenter Roskyldia patrant obiectans. Ex quibus Petrum duntaxat, cognomine Thema, antiquæ societatis fiducia accepta fide, propius accedere passus, cum super Waldemaro pluribus rogaretur, reliqui inter se equis de industria concurrentes, insidias ei sub exercitationis simulatione rendebant. Tunc Petrum Hefbernus quid animi socijs esset advertere postulat. Ille fidem suam commilitonum perfidia quassandam veritus, obuersa hasta confixurum se, qui in Hefbernum irruisset, exclamat. Quorum fraudem Hefbernus per angustos diuerticuli recessus, præpropere pontis cuiusdam transitu præcucurrit, intentasq; lateri hastas cuspidis suæ frustrabatur obiectu. Quumq; eos identidem dignis perfidiæ conuicijs affecisset, procul inde discedens obuios fortè commilitones de hostium infecutione edoctos, propinquis viæ fruticibus occultauit, ac protinus ipse equo dissiluit. Qui vero in eius captionem intenderant, nondum hac spe deposita, cursum dirigere perseuerabant. Quibus ille procul conspectis equum insiluit, eiusq; latera crebris de industria verberibus attundendo, ficto cursum labore contexit. Igitur insequentes conceptam interceptiendi eius spem maiori conamine prosequentes, acrius equos urgere ceperunt, haud dubie ab hostibus capiendi, nisi insidiantium quidam expectationis impatiens, per nimiam occurrandi cupidinem ocyus laterbris erupisset. Itaq; ex vnus procursum datum sibi insidiarum indicium existimantes, ad socios impigre relabebantur, aliena impatientia quàm sua providentia feliciores. Ita Hefbernus nisi sociorum imprudentia vetuisset, calliditate perfidiam vltus fuisset. Per quem Waldemarus hostes imminere comperiens, nondum se committendi belli viribus abundare confusus, iunctum vico pontem, ne eis peruius foret, partim discindi iubet. Itaque & tutum militi munimentum, & opportunum contrahendis viribus spatium ab amne mutuatus est. Cumq; nec Suenoni transeundi facultas, nec Waldemaro obuiandi voluntas suppeteret, promptissimi tamen iuuenum reliquijs pontis præter imperium occupatis, iaculis missilibusq; certantes magna fortitudinis experimenta dedere. Quippe quia congregationem locus negabat, ad aliquanto mitius pugnae genus iuuenilium animorum lasciuia decurrebat. Waldemarus tandem gerendi fiduciam belli quotidianis copiarum incrementis adeptus, amne aliàs superato hostem appetere statuit. Nocte vero quam belli infecutus est dies, frænatos stare equos, passuq; penitus atceri præcepit, ne satietate graues, cursu hebetes forent. At Sueno castris satis complexus ex ipsa agtorum vbertate abunde equos refici iubet, ignarus stomachi sarcinam cursui impedimento futuram. Cumq; Waldemarus exercitu in aciem digesto procederet, cohortem armis signisq; fulgentē è latere conspiciatur. Quam primo hostilem ratus, ex speculatoribus cognoscit socios esse quos metuat. Quibus in aciem receptis fidentius in hostem tendebat. Adeo quippe copijs creuerat, ut ne à decima quidem exercitus parte, signorum ordines prospici potuissent. Tunc quibus à Suenone commissa speculatio fuerat reuersi immodicas hostium vires edocent, fatigandam ante multitudinem, quàm sustinendam esse. Fore enim ut multum ex eius numero copijsq; dies detraheret. Cuius consilij salubritatem Suenoni admodum gratam Aethonis cuiusdam Christiano procreantem meritis repulit. Siquidem aut pugnatum regem, aut à militibus deserendum esse dicebat: quippe qui ita sibi consulere nolint, ut rem familiarem proprio spiritu chariorem hosti impune potiendam relinquere cupiant. Ad hæc memorem esse iubet, quoniam

50 nes exigua manus ingens victoriæ decus acceperit. Itaq; si animos suorum non numerum metiri velit, plus fiduciæ ex eorum paucitate, quàm metus ex hostiū multitudine concipiendum fuisse. Præterea aciem contemni potius quàm metui debere, quam nō militum robur, sed vulgus inermis construxerit. Hac exhortatione regem salutari consilio depulsum, perniciosè parere coëgit. Ex parte Waldemari iuuentus ferrugineis succincta tunicis, dextrū aciei latus confecerat. Quam Sue-

Sueno salutari consilio repulso, sequitur ut quodauerit ostendat et sequitur.

nonicio beximiam ferri similitudinem vario loricarum genere excultam rati, in
 eam cohortem exercitus sui cuneum destrinxerunt. At ubi specie deceptos se vi-
 dent, ab his ad regiam phalangem insultum transferunt. Illud quoque memoratu
 dignum, quod Waldemari exercitum tam crebri coruorum greges interuolasse
 produntur, ut complures se erectis militum hastis feriendos obijcerent. Medius
 acies interequitabat cantor, qui partidalem Suenonis perfidiam famoso carmi-
 ne prosequendo, Waldemari milites per summam vindictæ exhortationem in
 bellum accenderet. Congressuris sepes frugum ambitrix obstabat, quam neutro
 equitatu propter palorū eminentia acumina transcendere præsumente, Walde-
 mari pedites disijcere aggressi, pugnae principium ediderunt. Qua Suenonicile- 10
 ui negotio victi, ægre fugam moliebantur. Quippe equi nocturno adhuc pabulo
 onusti pericuevanter cursum intendere non valebant, quod saturitatis moles ci-
 tam eis lassitudinem ingerebat. Primipilus ipse & equo in hostem conuersus, spar-
 sosque fuga socios ad pugnam capeffendam hortatus, tandem circumspiculis nus-
 quam auxilijs, signum humi defixum sinistra complexus, dextra propius acce-
 dentes obruncat. Ad vltimum memorabili pugna edita, circumfusæ multitudi-
 nis viribus laceffitus obruitur. Sueno cum paucis ad palustria fortè fuga perue-
 niens, cum luto desidente equi vestigia mergerentur, pedes iter arripere conaba-
 tur. Sed ne sic quidem cæno onus ferente, etiam arma deposuit. Postremo quan-
 quam suorum humeris anniteretur, suprema victus lassitudine comitibus ausu- 20
 gere iussis, in arboris vnius radice confedit. Ad eò quippe cum vires defece-
 rant, ut ne gradum quidem alieno subnixum adminiculo profectre potuerit. A
 quo quidam suorum per ignauiam discedere omni fato tristius ratus, ab agrestibus
 indagandæ prædæ gratia superuenientibus, ante pedes regis appetitus, occu-
 buit. A quibus & Sueno captus, cum quis esset interrogaretur, regis scribam pro-
 fitebatur. Agnitus tandem, equoque ob reuerentiam maiestatis impositus, siue me-
 tus, siue spei instinctu Waldemaro se præsentari poscebat. Hæc orantis caput
 agrestium quidam subito aduolans securi præcidit. Corpus eius nullis funeris
 impensis honoratum, ignobili sepulturæ popularium cura mandauit. Vluo- 30
 nem bello captum, Wiberigi custodiæ traditum, Hefberno duntaxat quò mi-
 nus puniretur obstante, capitali supplicio Kanuti milites affecere, sanguine eius
 ducis sui manibus parentandum putantes. Præfusus quoque Thedscus cum ad ecu-
 leum abstraheretur, primo culpam apud captores excusare pergebat. Postremo
 cum sine effectu preces esse cognosceret, ad eò effæminate se gessit, ut virum ex-
 uere visus ne lachrymis quidem abstineret aut planctu, muliebremque animum vi-
 rili corpore clausum confiteretur. Itaque prius dedecore, deinde morte multatus,
 geminam interfecti à se principis manibus pœnam persoluit. Magnus vero po-
 sterioris Erici ex pellice filius, qui & ipse Suenoniani nominis actor quam iustior
 defensor extiterat, cum captus vltima se passurum arbitraretur, supra vota pro-
 pitiam victoris clementiam expertus est. Quem Waldemar sibi à captoribus 40
 præsentatum, sub respectu cognationis non spiritum modo, sed etiam honoris ac
 potestatis incrementis donauit. Cumque abundè esset impunitatem tribuisse, eti-
 am liberalitatem adiecit: ne districtum ultorem agendo, plus iræ quam necessitu-
 dini indulgisse videretur. Itaque tamen iniuriæ supplicium deberetur, propinqui-
 tati salus tributa est. Igitur non minus in aduersario affinitatem, quam in fautori-
 bus fidem atque obsequium veneratus, hostem amicis præmio æquauit, Buryfium
 etiam ut sanguine sibi, ita animo obsequioque coniunctum, quod optima ipsius
 opera aduersum Suenonem usus fuerat, tum opibus, tum etiam honoribus pro-
 secutus est. Cuius fratrem Kanutum pari munificentia ad præfecturæ fastigium
 recenter euexerat. Tum vero qui Kanuticæ militiæ comites fuerant nondum ho- 50
 stium cladibus contenti, communiter regem ad eunt, ut eos qui Suenoni interfici-
 endi Kanuti consilium dederant proseriptione prosequeretur, orantes. Inter
 ceteros autem, Thorberni pœnam cupidius expetebant, quanquam is cum apud
 Randrusij pontem dimicaretur, præsentibus quorum consilio Kanuti cædes com-
 missa fuerat, huic se perfidiæ affinem negabat, autores eius acerrime deuouens.

At rex

Muliebri ani-
 mo, est in vi-
 rili corpore
 quandoque clau-
 sus.

At rex metueris, ne si tot gentis suæ nobiles exilio multaret, Kanutum, Buryfūq; dubia fide suspectos, proscriptorum aduersum se armis instrueret: veniam son-
 ribus, quàm æmulis opem afferre maluit. Ad vltimum instantium perseverantia
 victus, ne à Kanuti interfectores remissius vltionem exigere videretur, proscri-
 pturum se quos iussissent promisit, nec alio pacto patriæ redditurum, quàm si eo-
 rum precibus reuocarenur, quorum sententijs exilio adacti fuissent. Sciebat e-
 nim facile in humani animi ab odio ad gratiam deflexum existere, ac plerunque
 mortales affectus, cum ipsarum varietate consentire. Nihil enim in his tam a-
 sperum reperiri, quod tempus aut casus lenire non possit. Cæteris eiusdem gre-
 10 gis, vt iisdem potius bonis militibus vteretur quàm in eos animaduiceret exora-
 tus, ignouit, tantoq; se eius amicitia propiorem exhibuit, quanto ipsos ab illius par-
 ridalis commenti conscientia remotiores agnouit. His ita compositis, vt regni
 initia strenuis militiæ operibus auspicaretur, patriamq; tot annis piratica lacerata-
 tam, ac ferme tertia ex parte ad situm & vastitatem vsq; redactam iniuriarum vlti-
 one reficeret, publica classe Masnet insulam, bellū Sclauis facturum, accedit. Vbi
 dum populum in concione exhortaretur, seniores quibus pro rostris dicendi
 mos erat, classem tutò processuram negabant. Nam & suos com meatibus defici,
 & hostes compertum regis habere propositum. Aucupandæ ergo opportunitatis
 gratia dilatu opus existere, quoad melior gerendæ rei facultas incideret. Cæterum
 20 non parum temeritatis esse, aduersum prouidos & præmunitos armorum experi-
 ri fortunam. Præterea in eam classem Danicum penitus coisse robur, quod si peri-
 clitari contingeret, profectò Sclauos vnus victoriæ beneficio, Dania potituros.
 Nam si res parum ex sententia cederent, nonne patriam penitus in eorum funere
 perituram? Minime igitur vni prælio tantæ nobilitatis vires impendere debere,
 dummodo victrices parum gloriæ, victæ dedecoris plurimum sint laturæ. In hanc
 sententiam totius concionis suffragia consonabant. Cuius arbitrio rex expedi-
 tionem remittere coactus, proposito suo celerius quàm cupidius cessit. Apud quē
 Absalon in nauem regressum, delidiam eius eludens facitissime cauillatus est.
 Nam cum solutæ expeditionis causam perquireret, dixissetq; rex, ne tot fortes pe-
 30 riculo obiectarentur, Ergo, inquit, cum ignavis & ignobilibus ceptum exequere,
 aut proficue victor futurus, aut parum damnose vincendus, quum nullo in
 momento vilium internicio ponenda sit. Ita lepidi ingenij adolescens, indigna-
 tionem suam ad inertie exprobrationem sub ioci specie conuertit. Quæ tam face-
 ta eius vrbantitas, tacitum regis conuicium fuit. Per eadem tempora Ascerō Ros-
 kyldensium antistite decedente, super subrogando pontifice plebis à clero suffra-
 gia dissidebant. Eadem etiam tempestate diuidua Roskyldensis populi coniura-
 tione, cum mutuis cædibus ciuitas exundaret, aduenis partim cæsis, partim vrbe
 ciectis, non contenta indigenarum sodalitas alienigenæ coniurationis partes pro-
 truiſſe, etiam in eum qui regium numisma administrabat, non tantum ædes eius
 40 solo æquando, sed etiam bona omnia diripiendo vefaniam suæ consternationis
 exercuit. Tunc rex ob maiestatis suæ contemptum acrius ciuitati infensus, cum
 ad excidium eius magna prouincialium manu niteretur, missis ad se deprecanda
 legatis, ne armis quæ pro patria ferre debuerat aduersum patriam vteretur,
 incolumitatem vrbi, suscepta pecuniæ pactione donauit. Quam continuo placi-
 da mente ingressus, Trinitatis ædi inservientium penates intrauit, eorū de crean-
 do pontifice suffragia, suo prosecutus assensu. Quanquam autem ei in ecclesia à
 maioribus condita ac dotata, iuris aliquid competere videretur, nihil se tamen
 aduersum eam aut illicita affectatione, aut insolita consuetudine præsumpturum
 dicebat: sacris siquidem legibus cautum nosse, ne clerus peculiare eligendi ius re-
 50 gali imperio obnoxium habeat. Itaq; præsentiam suam haudquaquam impedi-
 mento futuram, quò minus electoribus libera suffragiorum arbitria maneant.
 Tunc clerus religiosam eius iustitiam summis gratiarum actionibus prosecutus,
 concilio excessit, delectum curiosus habiturus. Cumq; tres spectatæ opinionis
 viros, quibus quartus ob virtutem Absalon adijciebatur, circumspexissent, vt ex
 eorum numero potissimus assumeretur, Waldemarus tacita singulorum suffra-

*Faceta vrbanta-
 ritas, est joco
 pectus con-
 uicium.*

gia in vnus tabulæ segregata volumina refetri iussit, synceriores electionis habitus ratus, si vnus cuiusq; voluntas antè manu quàm lingua proderetur: euenitq; vt omnium scripto in vnâ coeunte sententiam, honoris culmen Absaloni decerneretur. Quin & antistes creatus, non minus piratam se quàm pontificem gessit, parui estimans intus religionem tueri, si foris eam periclitari pateretur. Neq; enim minus sacrorum attinet cultui publicæ religionis hostes repellere, quàm cerimonialium tutelæ vacare. Itaq; pontificalibus rebus maiore ex parte solo æquatis, quò patriam firmiter vallaret excubijs, maritimam assidue stationem peragens, habitationis vltimum interdum à syluis, frondibusq; mutuari solebat. Cuius tam humilis mansio, conuulsos patriæ penates erexit. Eloquentiæ quoq; eius præsidia, Sialandenses salutaria fenserunt. Nam domesticas conciones ad vim & rixam vsque litigiosas, moderatione sua ad pacatiorem habitum perduxit. Tantaq; facundia eius ornamenta fuere, vt eos semet stoliditatis damnare cogeret, qui cum interem elinguemq; crediderant. Nec pensi duxit duratos gelu fluctus hybernis sulcare nauigijs, ne vllum anni tempus salutaribus vacaret excubijs, aut insignis eius erga patriam pietas necessitati cedere videretur. Itaq; non minus patriæ parentem quàm pontificem egit, militiæ & religionis sociato fulgore conspicuus. Prima illi pridie quàm Palmarum solenne instaret, apud Borlundam vicum aduersum Sclauos congressio extitit. Nunciata namq; eorum irruptione, clientela duntaxat suarum decem & octo militum numerum explebat, instructus, aduersum quatuor & viginti nauium copias, vt periculoso, ita felici certamine dimicauit. Compluribus siquidem aduersæ partis equitum fulis, pedites ferme omnes oppressit. Nec in tanto discrimine quempiam ex suis præter vnum amisit, pontificatum & militiam pulcherrima victoria auspicatus. Paucos ex hostibus arma spoliaq; fugæ liberius in eundæ gratia per ignauiam abiectantes, iuncta campis sylua seruauit. Eodè anno ciuitas Arufensis acerrimis piratarum incursum afflicta proditur. Tunc quoq; Falstrensis paucitatem suam aduersus infinitam Sclauorum classem publica munitione tuentibus, cum fortè pincerna regis ad alia negocia obeunda in eam provinciam missus communi obsidione premeretur, provincialium quidam arbitris regis segnitiam exprobrando dixisse fertur: priores reges in talis, præsentem vero in prima pedum parte calcantibus assueuisse. Quod dictum pincerna desidia conscientia prouocatus, maligna animi interpretatione regijs auribus modo quo non debuit inculcauit, & quod suæ contumeliæ erat, in maiestatis opprobrium transiit. Alia quoq; haud leuiori criminatione aduersum Falstrenses asperatū regis animum inflamabat, vnus præcipitis linguæ vehementia vniuersorum excidio multare cupiens. Siquidem impiissimam eis proditoris noxam affixit, quasi consiliorum omnium aduersum Sclauiam conceptorum indicia ad eam transmittere solitis, familiaritatemq; quam interdū conciliandæ sibi salutis gratia ad hostes habebant in crimē deducens, obsequia timori potius quàm charitati erogabat, perfidiaq; deputabat. Nam & captiuos à Sclauis sibi commissos in custodia asseruare, & plerumq; patriæ arma metu potius quàm benevolentia adducti, lato hostibus nuncio præcurrere consueuerant, scilicet vt salutem suam quam viribus protegere nequibant, saltem beneficio munirent. Huius itaq; pestifera rex exhortatione corruptus, reliquias Falstrie ferro penitus exhaurire constituit, atq; ad id peragendū, Sialandiæ duntaxat ministerium sufficere credidit. Absalone ergo Orientalibus insulæ copijs præesse iussu, Occidentales ipse ducere statuit, ingentibus passim, exiguisq; nauigijs exercitū traiekturus. At Sialandenses quod cum Falstrensis diutinas ac vehemētes inimicitias gesserāt, acceptas iniurias communibus armis pensare cupientes, vltro imperiū obsequio præcurrebant, latati regem sibi aduersum annulos belliducem, autoremq; futurū. Sed hunc eius errorem sinistris monitus concitatus, fortunæ violentia felici remedio præcucurrit. Nam cum rex magnis viribus succinctus, iter ingredi vellet, apud Ryngstadiū subita febris implicitus Absalonem remissis copijs ocysus ad se venire iubet. Ita pestiferæ regis molitioni opportuna validudinis conuassatio remedio fuit. Nec minus Waldemari innocentia, quam infantis populi saluti, misso cœlitus languore, consultū. Quam porro

*Vnus præcipitis
linguæ gra-
tia, sepum vni-
uersi pericli-
tantur.*

porrò tunc non solum deformem, sed etiam miserabilem rei Danicæ statum fuisse credendum est, cum foris hostilibus, intrus regijs armis appeteretur? Quis vero diuino numine effectum ambigar, ne patriæ Imperator futurus in ipso penè fulgoris sui primordio regnum, quod ex hostium manibus erepturus erat, obrueret? Quia patriæ habenas tenenti, difficillimo morbo quam maximo facinori implicari satius fuit. Itaq; languore indies acrius grassante, Absalon pro salute regia votis excubare nō destitit. Ad vltimum veluti remedij desperatione persusus, cum vnicum in virtute diuina auxilium restare animaduertetet, ad eam propitiandā summam cum examinatione vota pro ægroto nuncupaturus accessit: diuinamq; rem sacerdotali veste amictus rite peregit, sacrificia deinde legitimis verbis confecta ad ægrū detulit, ac penè exanimi delibanda porrexit. Quibus ille refectus, continuò oborto sudore, bonæ valetudinis habitū recuperauit. Antistes tamē adhuc de eius conualeſcentia dubius, languore ex molestia cōtracto, repente corporis firmitatē defici cœpit. Ac nisi cœleste remediū affulſſet, spes tantæ indolis in ipso ortu suo occubuisset. Sed nec illi sanitatis alienatio impedimento fore potuit, quo minus curā regis quam sospes gesserat, æger exſequeretur. Ratus siquidem emendatam ipsius valetudinē tristi nuncio corrumpi posse, affectionem suā ei nunciari prohibuit, ne subita animi tristitia implicatus in pristinā pestem relaberetur. Sospirate reddita, ambo tam exitialis propositi interpellatori Deo saluberrimæ admonitionis grates soluebant: errorisq; eos non sine rubore penitencia subiit, cogitatæ impietatis effectū, diuinæ animaduersionis beneficio sublatam esse gaudentes. Salubriori itaq; sententia animū amplectente, à ciuium periculis ad hostes vsq; lacerandos studiū traduxerunt. Tunc rex, Absalonis, Petri, Simonis, & Helbernii, qui potissimū consilij eius præerant prudentioribus monitis informatus, citiore quā maiore exercitu, occultoq; magis incurſu quā aperta clāſſe expeditionis in hostem agendæ consiliū cœpit: cum multo facilioris sit negocij inopinatos quā prouidos oppugnare: & plerunq; præualidæ multitudinis sententia salutaribus maiorum iussis obniti soleat, apud quam plus virium Sclauici nominis terror quā regiū possideret edictū. Ideirco autē per paucos huius rei arbitros adſciuit, quod sciret quæcunq; ferro geruntur, publicis viribus, sed priuatis consilij administrari oportere. Et quoniam de Sialandentiū nihil obsequio dubitabat, Scanicæ clāſſis ducē agere præoptauit. Cumq; nondū integra valetudine, Scanienſes Lundicæ contractos expeditionis sollicitaret edicto, maximus pontifex Eskyllus (nā ei cæteri proloquiū deferebant) negabat in expedito naues eſſe, quibus tam subito iussum perageretur. Cumq; rex obtemperantibus gratiam, superſedentibus iram se repensurum dixisset, tantaq; propositi cupiditate persusus, vt vnico proficisci nauigio quā expeditionem remittere mallet. Eskyllus indubitatæ voluntatis eius firmitate comperta, nō solum consiliū probauit, sed etiam qui regi comites deessent admodū execratus, sita cum naui, impensaq; excepit. Iam pridē enim regem expeditionū diſſuetudo nauigio spoliauerat. Postremi Lalandenſes ac Falſtrici in clāſſem coire iuſſi, ne longa præſciētia edocti, furtim ad Sclauos imperatæ rei indicia deferrent. At vbi Landorū clāſſe peruentum, rex ſpectandi exercitus ſui audus in campo copias explicare conſtituit, vt totas vires oculis ſubiſciendo, an ea manu tutò bellū commiſſurus videretur, aſpiceret. Ab huius littoris continenti longior arenæ tractus breuibus abſciſſus, curuatis anfractibus portū nauigij facit, humilis ita vt veniente æſtu lateat, abſcedente viſatur. Nam vadoſus eius introitus diſſiſſimo ſpacio opacæ altitudinis vndaſ includit. Sed quoniam hunc locum cuncti Danorum reges vaniſſimi erroris deliramento ſuſpectum, perinde ac fatalem canere conſueuerant, proximo portu vniuerſi agminis apparatus curioſiſſime conſpectus eſt, adhibitis qui militiæ rudes rei bellicæ documentis imbuerent, quatenus vires ſuas potius ſolida oculorū fide, quā cæco æſtimationis augurio metiretur. Huic militiæ ſpeculationi quatuordecim diebus intentos, maior commearum pars ocio conſumpta defecerat. Egreſſis portu, tranquilla toto mari nauigatio incidit. Sed vt taciti improuiſq; appellerent, remigijs eā quā velis inſtruere maluerunt, Abſalone cum ſeptem nauibus præmiſſo, qui Rugyani littoris excuſ-

Quæ fertur ge-
neratur, publi-
ce quidem in-
tribus, at pri-
vatis expeditis
da sunt com-
missis.

sius indagaret accessum. Siquidem Arcon oppidum vetusto simulacri cuiusdam
 cultu inclutum, ignaris incolis incendio tentare, cunctosq; eius præsidium petitu-
 ros ex improviso opprimere statuerunt: munimentum quidem habitatore vacu-
 um serarumq; duntaxat claustris firmatum existimantibus, indigenis parum hu-
 manæ tutelæ egenum, quod præsentis numinis excubijs esset vallatum. Summa
 vero contractæ classis ordine digesta, ducatarum & sexaginta nauium numerum
 reddebat. Absalon exequendæ speculationis gratia, cum propemodum ad Ru-
 giam peruenisset, indicantibus nautis, cognoscit regiam nauem subito remigium
 velo mutasse: miratusq; quid ita cetera classis incederet, quæ paulo antè velis quò
 occultior nauigatio gereretur, abstinendum condixerat, postquam eam à statuto
 declinare cognouit, & ipse non suppetentibus propoliti locijs, per summam ani-
 mi confusionem puppim vltimus vertit, regemq; Monensium in portu receptum
 mæstior quàm libentior comes petiuit. Quippe quia cepti comitibus deficieba-
 tur, indignatus optimam gerendæ rei facultatem omitti, cum & aëris fauor & mi-
 litum arridebat alacritas, ab inchoata nauigatione aggre proram auertit. Hunc Pe-
 trus, Suno, & Hesbernus, cū quibus rex consilia sua participare solebat, rate egres-
 sum excipientes, tam deformem regis ab vili illustriq; consilio defectionem an-
 xie querebantur. Quos tandem rex obuiam sibi venire iussos, vbi tristes animad-
 uertit, admirans cur eo vultu essent: visum sibi, inquit, ne tarda & intempestiua na-
 uigatio proferretur, cursum eius ad insulam fuisse flectendum, mane cuncta com-
 modius executuro. Quippe dies labori, noctes quieti familiares existere. Cumq;
 nullum ab amicis responsum daretur, taciturnitatis admiratione permotus pro-
 ferre eos quæ sentiant imperat. Illi quæ inuicem contulissent Absalonem propo-
 nere iubent. Tum ille, quid miri est, inquit, segnes hæsitare voces, quas ingenti mœ-
 roris pondere obrutas quasi fauce obclusa latens animi strangulat ægritudo? Enim
 uero vicem tuam ad ignominiam vergere conspicientes, interno mœtis ludu per-
 fundimur. Quippe imperij ius obsequio mutas, paresq; quibus præesse debueras,
 vtilissimis consilijs spretis, eorum monita conseruando qui in aquo ponunt, pul-
 chérne rerum tuarum cursus an deformis existat. At postquam sine collega aut
 æmulo regnare cepisti, altera nūc expeditio geritur, nec illius remissio quam hu-
 ius fœdior apparet. Siquidem summa rerum opportunitate contempta, paruulas
 comneatuum reliquias habentes ociosis nauigationis excessibus executabilem
 reuersionis titulum quarimus: & cum nullis urgeamur obstaculis, ignauiam no-
 stram necessitatis nomine censerī cupimus. Hic ēne patriam operibus vindican-
 dam, talibusne regnum ingenijs auspiciandum duxisti? Si vero maris sæuitia na-
 uigationem interpellari contigerit, quid superest nisi vt necessitatis imperio co-
 gente domos inglorij petamus, teterrimis efformatæ mentis opprobrijs inse-
 ctandi? Hæc & similia tum molestiæ stimulis, tum fiducia familiaritatis euectus,
 per summam verborum acerbiter apud regias aures eloqui non dubitabat.
 Quamquam autem rex aduersum dictorum eius libertatē acius exarsisset, tamē
 ne monitorē impudentius auertere videretur, magnitudinē iræ quam vultu teste
 conceperat, moderatione sua ad leue & tolerabile responsum deflexit, dicendo
 complures operum suorum testes extare, nihilq; tam fortiter ab Absalōe gestum,
 quod si nondum virtute æquauerit, adhuc satis æmulari non possit. Nec plura elo-
 qui passus cymba nauigium repetiuit, subiungente Absalōe haudquaquam cum
 viliis suadenti succensere debere, cum aliquanto satius sit apertis amicorum mo-
 nitis instrui, quàm oculis amaræ sugillationis moribus obrectari. Postera no-
 cte concitatum acius mare eò tempestatis excessit, vt regia classis non portu, nō
 anchoris quo minus sparsa pelago disijceretur retentari potuerit. Nulla ex parte re-
 missior eodem aëris habitu quatrīduo persequerant. Quæ res iram regis aduersum
 Absalonem accensam magnopere delinuit. Sed quod iam corde salubre depre-
 henderat voce fateri erubescbat, pudore serum animi eius intellectum celante.
 Nam interim nulla ad amicos communione habita, postridie prædictos viros for-
 titiori insistentes accessit, comitibusq; propius accedere veritis, cōcirationē ani-
 mi sui, inquit, tamen dissimulatiōe vni velle, itacundis oris notis peditā esse: dice-
 bat

Dies labori,
 noctes autem
 quieti destinan-
 da.

*Ea, quæ corri-
gi non possunt
corrigere vellet
dementis est.*

- bat, parum quidem admiratione dignum, cum consultâti vocem monitis potius quam contumelijs excipi deceat. Quædam tamen ab eis sapientius, quam tempestivius dicta, quæ si ante triduum prolata fuissent, ingentis mali materiâ præcurrere repoterant. Seras quidem monitoris partes esse, quæ rem dum in arbitrio est negligenter obeunt, exactam sollicitudine prosequuntur. Inemendabilia autem corrigere velle, proximum amentiarum errorem esse. Frustra igitur se conuitijs attentatum fuisse, cum & irrevocabiles præteritorum euentus existant, & plerumque animi commotio parum cum ratione consentiat. Orturæ vero tempestatis sævitiam absque cælestium monitis humano præfagio comprehendere nequiuisset, neque quin
- 10 ea delictorum poenas lueret dubitare. Quam ob rem aut naturæ ignorantiam, aut improvisæ necessitatis violentiâ vitio sibi verti non oportere. Omissis igitur præteritorum querelis ad tempestiva rebus cōsilia, animum operamque devocare par esse. Malle enim se spiritum specioso exitu, quam expeditionem deformi reditu finire. Tunc Petrus Absalonis sententiam aliquanto leniori monitorum genere prosecutus, docet neminem regum fidas amicorum voces infensis auribus excipere convenire, cum sæpe clari illustresque viri spreti salutaris consilij poenas perniciofa morte pependerint. Cæterum aura dum faueat utendum esse, quod eius anceps incertaque varietas existere soleat. Sustinendum itaque donec tempestatis im-
- 20 mensitas ad tolerabilem remigij habitum concidat. Adhuc enim tridui commotus superesse, exiguoque traiectu hostes accedi posse. Quod si præsentis alimentorum ope deficerentur, alia armis esse poscenda. Oportere ergo mox ut vndas remigio habiles viderint, sparsam ocius uniri classem, incessuramque sociali remigio progredi. Quippe navigationem omnem hoc alacriorem, quo æquabiliorem existere. Rex monitore laudato Absaloni speculandæ tempestatis officium mādatur, sibi cum primum eam remigij patientem aduerteret, indicaturo. Absalon cupide præcepto quod suis monitis extuderat obsecutus, nocte postera aura sensibilibiter impetum remittente, euentu gauisus antelucano tempore peractis diuinis ad regem peruenit, nunciando tempestatem ex parte collapsam possibilem quidē profectioni, sed difficilem fore, nec nisi summa cum remigij difficultate navigationis
- 30 capacem existere. Respondente rege moras esse rumpendas, per ludibrium subtexuit, pulchre se operam impensuros, si navigationis medietate confecta unde soluerant sint reuersuri. Cuius dicti proclivitas tametsi ioco mordacior videretur, ingens regi capeflendæ virtutis præbuit incitamentum. Lepida tamen irrisione non caruit, subiungente rege, reuerentē se, ex eo quæ in Sclaviagerantur posse cognoscere. Principio classis laxam alacremque navigationē pleno fiduciæ remigio proferebat. Nam intra propinqua telluris anfractus auræ vis quæ aperto mari licenti us incumbibat, latetium vndarum habitum asperare non poterat, terreni tractus obstaculis undique secus incitatioem fluctuum allapsam arcantibus. At ubi in altum dirigi nauigia cœpere, intolerabili pene tempestatis occurſu excipiebantur.
- 40 Antistes ne fortissimos monitus suos parum iusto conatu prosequi videretur, ingenio pudore firmatus perseverantissima remigij oblectatione quasi cum necessitate certabat, regemque virtutis æmulatione prouectum, cœpti sui comitū existere coëgit. Itaque lenta & inhabilis ac pene inconcessa navigatio hinc sæuiente mari, inde claudicante remigio fuit. Ea freri repugnantis violentia regiam nauē aduersis vndarum motibus implicatam, per summam procellarum asperitatem laxatis propemodum compagibus disiungi coëgit. Quo viso rex tum vitandi periculi, tum etiam complendæ navigationis gratia, tutiore excipi cupiens, Ingimari Scanien-sis ratem propius adesse iussam, ensē dextra, signumque læua corripiens, ut temerario, ita prospero saltu inuolat, eamque remis acrius citari iubet. Eskyllum virtutis
- 50 pertinacia aliquandiu subsequi conatum, affectumque regis quam debilitatem nauigij sui propensius intuentem, partim regiarum vocis prohibitio, partim referta periculo necessitas reuerti compulit. Eo viso, complures reuersionis occasionē ab erroris simulatione mutuari ignauia docuit. Quibus tamē erroris commentum patrociniū fore non debuit, cum regem nauigium non iter mutasse translatis signis indicio liquere potuerit. Nonnulli quoque conuassatoribus nauigijs inuiti relabe

*Remigij centi
nuandi causa,
remiges dex-
tra remos, la-
ua cibos tra-
hebant.*

bantur, quod hisdem compagum firmitate defectis, concitari maris incensum sustinere nequibant. Qui vero procedere perseverabant, ut viribus corporis laboris continuati sufficere possent, edendi navigandiq; pariter officioungebantur. Ne enim navigationis cursum vel paruularemigij intermissio moraretur, dextra remos, laua cibos tractabant. Exigua classis pars Absalone duce virtutis & gloriæ æmulantior, inusitata tempestatis luxuriam incredibili remorum certamine superavit, oblectatumq; pelagus infatigabili permenfa navigio, hora antelucana ad insulam Hythim ipsa quoque necessitate superior appulit. Tunc Absalon ne quid inexcussum omitteret, per Wethemannum piraticæ operibus clarum officio speculationis addictum, & portus hostilibus navigijs vacuos, ad Rugiam nihil hostile metuentem cognoscit. Nam armenta securis custodibus propter litus errantia, inopinatos incolas esse fidem fecere. Rex languido remigio seram navigationem emensus, obtento portu protinus in Absalonis nauem se contulit, fatigatumq; tedio ac vigilia corpus somno excepit. Reliquæ quæ cum eo fretum superauerant annumeratæ, sexaginta duntaxat navigiorum classem explebant. Duo tunc Hallandenses natu quàm animis nobiliores, paucitatem suam indubitato periculo oblatam rati, navigio quo communiter utebantur, Absalonem petebant, secq; prepropero regis alloquio opus habere dicentes. Postquam somno eum acquiescentem audierant, ocyus excitari poscebant. Absalon salutarem eius quietem importune rumpendam negans, quæ afferrent regem ex se cogniturum affirmat. Tum illi conuassationem navigij, inopiam commearum, longinquitatem reditus prætendentes, optimam sibi navigationis facultatem prosperantibus ventis incidisse dicebant, quod quibus aduersis ægrè processerant, secûdis facile reuerti possent. Quam ob rem eorum se beneficio uti malle, quàm cassam & inutilem expeditionem agendo, aut navigij vitio, aut inedia malo perire. Quos Absalon non solum deformitatem propositi specioso cõsilio mutare, sed etiam quo minus se probris obijcerent, honesto silentio suppressere iubet, ne tam pudendæ voces alienis auribus exceptæ, inexpressibilem eis timiditatis notam inurerent. Itaq; eneruis & effæminati animi trepidationem, falso causarum commento colorare eos alleuebat, docendo facilia refectu navigia fore, & opima commearum supplementa per prædam late patentem leui negotio conscisci posse. Cæterum ipsos famam & opinionem suam grauissimo crimine corrupturos, si regem apud hostes in tanta suorum paucitate, sine respectu pudoris deferere sustinuissent. E quibus alter domisse negocia regia quæ summa cum celeritate exequi necesse haberet, manere subrexit. Contra Absalon simulationem eius quia blâdimentis nequibat, minis discutere cupiens, eos qui in expeditione soluenda plus arbitrio suo quàm regiæ indulserint reuerentiæ, non tantum bonorum, sed & lucis ac spiritus creptionem patria lege meritos astruebat. Sed ne ea quidem periculi denuntiatione quo minus fauentem navigationi ventum velo colligerent, imbecillitatem eorum durante trepidationemue corrigere potuit. Discedentes itaque execratione & conuittio per summam verborum acerbicatem insequi perseverauit. Quod cum expectus rex ex Absalone cognosceret, tam impudentes & improbos desertores pœnas sibi luituros iurabat. Conscensâ deinde insula, accersitos navigiorum rectores, agendorum percontatione sollicitat. Compluribus ut redeatur expedire visum, quod tutò hostem laceffere nequeant. Placituram rex sibi sententiam affirmabat, nisi ea res & grauis patriæ rubor, & ingens hostium incitamentum existeret. Nam & eos Danicæ expeditionis præsentiam ex castrorum vestigijs comper-turos, & clandestinam eius reuersionem timiditati duntaxat imputaturos. Huius rei causa periculo se quàm rubori patere malle, haudquaquam proram nisi laceffito hoste versurum. Præterea se eorum qui simulata nauium fragilitate defecerant ignauiam equaturos, si quos labore vicerant virtute non superarent, domosq; impensa male navigatione repererent. Tunc Wethemannus incautas Rugiæ res recenti speculatione expertus, ad mouendas littori copias suadet: si ignari incolæ fuerint, impune prædam eademq; facturas: sin prouidi, confestim absque discrimine rediuras. Vtro autem modo se gerant, per arantium morem deprendi posse assue-

asseuerabat: qui cum primam diurnæ operæ partem exegerint, quò ad laboran-
 dum fiant vegetiores, sopori se prosternere soleant. Hunc vero non nisi metu va-
 cuis, altaq; securitate firmatis obrepere solitum. Cæterum nemine talium dormi-
 ente reperto, præcautæ gentis indicium accipi. Quem rex piratico potius mune-
 ri consentanea, quàm magnitudini suæ conuenientia docuisse dicebat. Nunquã
 enim Danorum reges à Sclauis fugatos memoriæ proditum fuisse, sed ne se qui-
 dem primum regiam dignitatem hoc deformitatis genere maculaturum. Tunc
 Gnerus Faltricus quanquam aliàs vegetioris quàm sapientioris animi estimar-
 etur, siue ingenio suo, siue regis fortuna monente summam omnium hæsitati-
 10 ancipiti studio fluctuantem, salutari exhortatione discussit, incertamq; consilij cõ-
 cionem ad suam sententiã perduxit, affirmando temeritatis esse exiguam manũ
 cum immenso hoste conferere. Cæterum Barcam provinciam a Rugia breui fre-
 to diseretam ob paruitatem sui quocunque paratu esset, populatu perfacilem fo-
 re. Denique regem quiescendi gratia cubile petere, exhaustasq; vigilijs vires, & at-
 tritam curis animum somno reficere iubet, vespere quo minus prouisus irrumpe-
 ret classem applicaturum. Præterea vadiosi fluminis angustias intraturos, sparsam
 nauigationem tacito conficere remigio iussit, ne aut obstrepentium remorum
 fragor securitatem incolis deineret, aut ipsimet impactis atenq; nauigijs circa in-
 certæ altitudinis vada diutius hædere cogerentur. Cætera se exploraturum pro-
 20 mittit. Rex cupide consilio obsecutus, vespere signo nauigationi dato destinatũ
 amnem occupat. Cuius expeditius permeandi gratia ternis nauigijs iunctis, clas-
 sem incedere iubet, ne confusa fluminalibus tardaretur angustijs. Cui Gnerus
 rate obuius opportunitatem inuadendæ gētis aucupatus, interceptos incolarum
 speculatores adducit. Lætus eo rex, diluculo peragratis syluis, rura ac vicos hoc
 actius quo latentius irrupit, incolasq; adhuc somni securitate torpentes, repenti-
 na incursione protulit. Equibus complures perstreptentis equitatus fragore per-
 cussi, patrios duces aduentare credebant. Sed hunc eorum errorem adacta repen-
 te corporibus iacula discusserunt. Complures eorum exertis per ostia capitibus,
 Kazimarus ne an Bagisclaus aduentaret, rogabant. Quorum percentatio pro-
 30 prijs eorum funeribus excepta est. Antistes cum parte copiarum longinquã re-
 gis plagam, diuerso complexus itinere, eo locorum peruenerat, vt à regia cohors
 te eximie paladis interiectu distaret. De cuius admodum incessu dubius ne dire-
 ptos à se vicos exuri pateretur, illustri consilio prouidit. Tandem procul ignes à
 rege editos conspicatus, sibi quoque consimilis facti potestatem suppetere, con-
 festim illato testis incendio declarauit, socijsq; sui prosperitatem excursus, res per
 so flammis rure nuntiandam curauit. Cumq; prædã abunde actam existimassent,
 iter ad naues remensi, quanquam grandi inuicem à se interstitio discessissent, ve-
 stigia tamen sua quo minus clandestinos reditus captasse viderentur, nè alter al-
 rerum impetuosa festinatione præcurreret, mutuis ignium fumigijs prodiderunt.
 40 Interea Skyalmo quidam cognomento Barbatus in asseruandæ classis officium
 relictus, ne hostili remigio præueniente amnis exitu prohiberetur, ad mare na-
 uigia reducit. Vbi dum Rugianorum nauali incursatione peteretur, in paucas
 rates totius classis prælidium transfert, instructioribus quàm frequentioribus na-
 uigijs hostibus occurrere præoptans. Quibus obuia nauigatione fugatis, ne soci-
 orum reuersio tardius nauigijs exciperetur, omissa fugitantium insecutione por-
 tum reuulsit. Iterato lacessitus, eodem ausu inuasoribus restitit. Sed & complu-
 ries attentatus, crebra hostium irritamenta occurstationis perseverantia supera-
 uit. Ita pertinaci magis quàm acri incursatione vexatus, opportuna hostem agi-
 tatione premebat. Inter hæc regi in litus superuenienti non paruæ admiratio-
 50 ni fuit, nauigijs custodia vacantibus abesse Skyalmonem, quem tandem ab agi-
 tatione redeuntem cætero prosecutus exercitu, Rugianos fugam à remigio mutu-
 antes, velorum intensione prosequitur. Sed interuallo præcessionis, & volu-
 critate nauigationis adiutos instando magis quàm occupando vexabat. Tunc
 quendam vicinæ ratis rectorem in anteriorem nauigij sui partem fortitudinis si-
 mulatione progressum aspiciens, verbisque magnam præ se laudem ferentibus

Hosti potius
 instructior
 quàm frequen-
 tiori occursum
 dum præsidio.

prosecutus, ad ultimum quæcunque viro forti erogarentur, egregie & laudabiliter impensa asseuerabat. Ad ultimum vento obliquante prohibitus, quantum velis emensus fuerat, conuersa nauigatione remorum obsequio pensat. Sed quo prosperiorem velificandi, hoc difficiliorem remigij vsum habuit. Itaque Danis aduersa cum mari nauigatione certantibus, Sclau quos locorum habitus non fallebat, ignotum nostris profundum compendiarie nauigatione sulcantes, subitò fugam in insidias vertunt. Quos Absalon per occultos pelagi recessus proflire conspiciens, socijs metu nauigationem citantibus subsequi quàm antecedere maluit, præuix classis terga plenis pietatis excubijs tutaturus. Pudet referre quod sequitur. Maxima Danorum pars rubore posthabito, quanquam hostes imminere conspiceret, deserto rege velis malos onerare sustinuit. Rex cum paucis admodum nauigijs relictus, aliquanto desertores ægrius quàm hostes ferebat. Tunc etiam militem quem paulò ante in prora astantem probauerat, breuitatem veli sui quo maior nauigationis cursus existeret, pannorum additamentis producere conspicatus laudem conuitio mutauit, amorem timidis erogatum imprudenter impensum affirmans. Ita absque supremæ necessitatis discrimine, veræ ac solidæ fortitudinis habitum explorare promptum non est. Enauigantium discessio, non clamore, non signis, denique nullo exhortationis genere reuocabilis fuit. Adeo omnium aures pavor concluderat. Cùm rex intermisso paulisper remigio à præsentibus quid factu opus potissimum esset inquireret, cunctantibus cæteris Absalon insulam Hythim petendam, ibiq; securitatem aëris expectandam hortatur. Quod Petrus fieri oportere non sine rationum assertione negabat, quod perseverante tempestate, nec reditum, nec supplementum classis habituri viderentur, Sclauis aduersum se quotidiana copiarum incrementa sumpturis. Pandenda igitur vela, eamq; nauigationis æqualitatem habendam esse, ut naues volucritate præstantes complicata velorum parte tardiores operirentur, & quas celeritate præcurrerent, societatis iure consequi debeant. Ita strenua Absalonis adhorratio eximix Petri prudentiæ cessit. Vterque siquidem annis suis similia cogitabat. Ille etenim iuuenili animo condigna, hic canis suis consentanea proponebat. Ita septem solis nauigijs ex omni Danorum classe residuis, Sclauum multitudine freti incitatissimo remigio acerrimoq; clamore, cum contemptu paucitatis irrumpunt. Sed maiore impetu quàm audacia rem exquebântur. Quippe cum primum excepere sagittas, propius ferre remos ausi non sunt. Paulo post restrictorum ensium laminis nunc ceruices suas, nunc scuta pulsare cœperunt, rati se Danos hoc minarum genere territuros. Remigium deinde magno clamoris strepitu prosecuti, horribiles latè sonos edebant. Hic quoq; procurius priori persimilis fuit. Obuijs namque Danorum missilibus repulsi, continuo remigium retulerunt. Tertio ut hostem apparatu terrerent, contactos sole clypeos aqua perfundere, genibusq; superpositis in pugnx vsum extricare cœperunt, veluti in dubitatum nostris prælium illaturi. Attum demum seu cupiditate prædæ, seu vi pudoris accensi, vehementius nauigia concitant. Quæ species ut initio acris, ita exitu inanis apparuit. Telorum enim obiectu velut antè deterriti, inuictam paucitatis constantiam ulterius lacerare destiterunt, quâquam Danorum prouocatione admodum sibi insultari conspicerent. Rex cum ad aspectum patriæ peruenisset, concidente paulatim vento tam remissam & languidam nauigationem agebat, ut quâquam propasso velo vteretur, eo ferè loci diem opperiretur, ubi noctem ingressus fuerat. Sed cum Zephyris deficeretur, processum a remigio mutatus est. Tandem obuiam Eskylliratem ingressus, Scaniam reperit. Qui nouissime eum prosecuti fuerant, Sialandiæ partibus aduehûtur. Tunc Petrus Ranonis eloquentissimi viri imperitam calliditatem eludere cupiens, non solum nexos, sed etiam remiges suos ut prædæ speciẽ augetet in eminenti nauigij parte constituit, captiuorum imaginem præbituros. Quem cum Rano Liburna prætereuntem videret, dissolutionem nauigij simulare desiderans, sentina aquam egeri increpitis acrius remigibus iubet. Tunc quodam respondente eo triduo sentinam aqua vacasse, non ritè inquit Petrus remiges tui quibus te responsis excipere debeant, callent. Tunc Ra

Quammodo
Sclau Danos
animos perter
refacere sunt
comati.

non paucis intra Petri nauigium remigio occupatis, ociosæ iuuentutis multitudi-
 nem exerto capite conspiciens, prædam existimabat, quietisq; suæ pœnitentiā per-
 motus, non similiter sibi ut Petro fortunam affuisse dicebat, quod naufragij peri-
 culo interpellante expeditionis comes existere nequiuisset. Autumno rex crebra
 Sialandensium ac Scanorum, rara vero Sutenium manu prouinciam Arcon urbi
 confinem adortus, cum ingenti præda acta ad litus reuerteretur, Rugiani repe-
 tentem naues exercitum, hisdémque scandendis intentum à tergo per insidias cir-
 cumfundere gestientes, magnis viribus in insulam è continenti traiciunt. Per idē
 tempus coorta nebulæ vis, spissam cælo caliginem intendit. Quæ res incertos viæ
 10 Danos atque errore nebulæ implicatos, aliquandiu subsistere coëgit. Credide-
 rim hunc aëris habitum propitiæ fortunæ interuentu, futuræ eorum victoriæ pa-
 ruisse. Iamque Sclauī, quia nubium obscuritas prospicere non sinebat, caliginis
 errore protracti in medios ferme hostes inciderant, cum subito discussa sole ne-
 bula, exercitus propemodum confertos aspiceret. Tunc Prisciauis olim è Scla-
 uia profugus equo prouolans, adesse Barbaros, factamq; Danis optatæ pugnæ
 copiam nuntiat, exhortans omnes inuictam Danici nominis æmulari virtutem.
 Responsum à rege est, reperturos hostes qui fatum fugæ præferre cupiant. Igitur
 Dani quorum animos præceps belli cupido axagitabat, præter vñtatum pugnæ
 morem confusis copiarum ordinibus, conspectos hostes incurfare cœperunt. Nec
 20 tardior victoria quàm impetus fuit, pugnam fuga præcurrentibus Sclauis. In quo
 pro cursu duo regij milites ita inter se fortuitis equorum impulsibus cōcurre-
 runt, ut uterq; excussus prosterneretur. Super quos rex corruente equo ita præcipita-
 rus est, ut laevis eius cubitus pertuso clypeo terræ altius infingeretur. Absalon itaq;
 erigendi eius gratia descendere cupienti, manu ne subsisteret innuit, sceleriter se
 lapsum reputans, si modo hostium cladibus attolleretur. Sed his euentus tristior
 specie quàm omine fuit. Regis namq; lapsus, hostilis ruinæ præsagiū edidit. Quip-
 pe superati sine prælio Barbari impune obtinebantur. Quorum magna pars in illū
 per quem traiecerat avidius repetēs, salutem in vñdis quam quærebant amisit: nec
 minor fluctibus quàm ferro periclitantium numerus extitit. Pars quo tutius ho-
 30 stem vitaret, ore tenus de industria aquis corpus immerferat. Nec hoc quidē au-
 xilij genus quo minus à Danis in eadem vada descendentibus interimerentur, la-
 tebram eis præstare potuit. Cumq; cæteris intra aquam prostratis, vnus adhuc
 occultum pedibus laxum complexus sociæ stragi supetesse videretur, Absalon
 militibus ad opprimendum eum deicēdere profunditatis metu cūctantibus, non
 hic, inquit, ea proceritate est quam vestra milites æquare non possit. Neque enim
 vadabiliorem sibi quàm nobis gurgitem occupat. Quam vocem frater eius Elber-
 nus exhortationis loco suscipiens, quanquam Barbarum latentis saxi beneficio
 uti non dubitaret, salutis fraternæ suæ voluntatis imperium prætulit. Alijsq; renu-
 entibus, aquas hostili cruore infectas armis onustus intrauit. Cūque emissā in
 40 Barbarum lancea solum repetere vellet, vñdis verticem inuolutus, profundo se
 excipiente demergitur, perissetq; nisi sociorum præsentia auxilio fuisset. Enimue-
 ro Olauus vñdis eum abstrahere cupiens, stimularum calcaribus equum in illud
 profundum egit: exceptumque brachio leuare conatus, penè sella pronus excu-
 titur. Igitur urgente fato suæ quam alienæ salutis propior extitit, sibiq; cœptam ami-
 ci curam postponendo consuluit. Cuius propositum Nicolaus quidam fortis q;
 feliciter æmulatus, non temperauit quo minus concitato equo gurgitem peteret.
 Sed ab incepto se pari periculo reuocatus abstinuit. Igitur equitum ope defecto,
 pedum opera seruari contigit. Cumq; littori restitutus fuisset, extinctus ab intu-
 entibus putabatur, adeo illapsus cot poti humor anhelitum occultabat. Tandem
 50 socijs corpus suum diutius agitantibus, vomitu vñdam egerere cœpit. Cuius one-
 re liberatus, suscipere magis quàm eloqui valuit. Itaq; qui aderant, corpus eius fri-
 gore obstupescitum applicatæ vestis fomento prosequerantur. Quibus percale-
 factus, non oculorum modo sed etiam vocis vñtum recuperauit. Cæterum ipso die
 adeo exanguis permansit, ut vix eum funebri oris nota desererent. Nec silentio
 obliuiscendam alterius Danici equitis virtutem existimo, qui cum nemine so-

Danici cuius-
 dam equitis po-
 tui nam. quā
 se hosti dare
 volenti. ma-
 gnanimi.

ciorum comitante fugam hostium auidius quàm cautius insecutus fuisset, Barbaris qui effugerant, ut se eis capiendum præberet rogantibus, sprete prece equo desiliuit, mortemquè dimicans quàm deditus lucem amplecti maluit. Igitur ingenti hostium cæterua ad se opprimendum nitente, quotquot propius accesserant interfecit: ac sine vlla specie metus pugnans, super factam à se stragem plenis gloriæ vulneribus corruit. Itaque non solum innumeros fati comites habuit, sed etiam superstites fortitudinis suæ spectaculo attonitos reliquit. Cuius excellenti virtute tantum promotum est, ut deinceps Sclavi manum cum Danis acie conferere non auderent. Anno postero Danis expeditionem parantibus, Rugyenses ob recentem eladem suscipiendi belli fiducia defecti, Domborum quendam præstanti facundia ad pacem ab ipsis petendam decernunt. Quo Absalon excepto, nauigium eius expeditionis sibi met vñ vertit, nautis vero quoad reuerteretur, hospicia cum impensis expedienda curauit, ipsoquè Domboro secum assumpto regiæ classis conuentum petiuit. Siquidem legatos hostiū expeditionis tempore susceptos, ad reditum vsq; eius mutua Rugiensium, Danorumquè consuetudine retentari fas erat, ne ad suos exterarum rerū nuncij reuerterentur, speculationis potius quàm legationis officia peracturi. Sed contrariæ tempestatis perseuerantia nauigationem morante, cum luti labentibus alimentis expeditionē soluturi viderentur, eorum egestati Sialandenses ac Scani impensis liberaliter com meatibus affuerunt, ne tanta vitium parte maligno necessitatis oblaculo fraudarentur. Fionienfes vero tamen si com meatibus abundarent, ne minimam quidem eorum partem ad sustentandam sociorū inopiam contulerunt. Quod videns Domborus pacē quam antè supplex perierat, sub æquis tantum conditionibus offerebat. Cæterum Absalonis apud regem interuentum poscebat, à quo oblationem suam liquida fide prosequi rogatus, pignoris loco lapillum se aquæ iniecturum asseruit. Siquidem iacturis fœdus Barbaris religioni erat calculū in vndas conijcere, scēq; si pacto obuiam issent, mer si lapidis exemplo perituros orare. Sed contrà poscente obsides Absalone, fucosaq; superstitionum mendacia in rebus serijs recipienda negante, haudquaquam Domboro mutua petendorū obsidum fiducia defuit. Quod Absalon indigne ferens, Rugianos non solum obsides Danis, sed etiam pecuniā cum supplementis classis transmittere solitos asseuerabat, cum Dani nihil tale Rugianis vnquam à se concessum, solutumue meminerint. Tunc Domborus, si sapientia, inquit, qua te præditum existimas, viges, quæ à me proponenda sunt docili animo excipies, tenaci memoria apprehendes. Quisquis rite se gerit, circa tria tempora maxime cogitationem expendit: ex iisdem duo leuiori cura complectens, tertij præ cæteris habitum intuerur. Siquidē præterita meminit, futura prospicit, præsentia colligit. Stolidus vero inter spem futuri, memoriamquè præteriti præsentium facultatē omittere, & quod in manibus retinet, excutere consuevit. Quo pacto tu quoq; vanissimis sollicitudinis ambagibus implicatus, adeo scrupulosa cura præteritorum imaginis recolis, futurosquè meditaris euentus, ut ad ea quæ præmanibus sita sunt, & oculis obuersantur, aspicere nequeas. Quippe dum prioris tui recordationi animum inseris, felicitatis eius exemplo futura metiris, tequè spem ex memoria adeptū quid instans ætas afferat, præterit. Fateor olim Danos gente nostra potitos, sed præsens fortunæ benignitas iisdem nunc fauoris blandimentis partes nostras prosequitur, quibus quondā vestras excolere consueuerat, sortemquè nostram ad hanc felicitatis summā perduxit, quam vestræ quandoquæ rei status attigerat. Quippe quanto vobis inferiores existimus, tanto nunc viribus successuquè præstamus, eò rerum fortuna ductante progressi, quò Danicæ quondam prosperitatis incrementum excefferat. At dum temere votis extenderis, noua ac recentia stolidi vetustatis simulatione prætergrederis, eisquè me conditionibus adigere conaris, quas pro præsentium habitu præstare potius quàm postulare debueras. Fines vestri armis & exercitibus vestris miserabiliter obtriti, situ marcidi, culturaquè inopes iacent, nostrarum diffusio partium vix alendæ quam genuit multitudini sufficit, & tamen quos omnifariam potentiores aduertis, non superiores modo, sed etiā pares habere fastidis. Tunc demū tributū nos exactiōe sollicita, cum & sortem

Barbari fecerunt
ut scilicet, lapillum in aqua
conijcerent.

Prudentia præterita
futura
præsentia.

& sortem nostram successibus æquaueris, & eam malis quibus tua nunc præmitur
 adactam conspexeris. Hæc Domborus. Sed Absalon dissimulato indignationis
 conceptu, paucis cum responsis excipiens, ad regem quæ acceperat, perfert. Ve-
 rum pertinax freti sæuitia nauigationem interpellendo finem expeditioni fecit.
 Rex quanquā superius Sclauos secundis successibus attentasset, plus tamen nego-
 rij in eorum expugnatione quàm vt proprijs viribus exequeretur aduettens, Sa-
 xoniæ sacrapam in armorum militiæq; collegium ingentis præmij pollicitatione
 sollicitat. Ille tum amplissimæ mercedis captura, tum etiā potiendorum finitimor-
 um spe inuitatus, expeditionis societatem spondit. Sed superius Waldemarū
 10 rex Noricus per summum amicitia cultum, nauigio draconem simulante dona-
 uerat. Quod Absalon mira arte effigiatū Roskyldensi remige exornare, & ad con-
 uentum usq; Danorum dirigere iussus, cum in portu Isrensi parum secundantibus
 ventis voto diutius moraretur, nihil ægrius tulit, quàm quod alijs in expeditionē
 proficiscentibus tardior ipse superuenturus videretur, qui cæteros & velocitate
 apparatus, & procinctu nauigationis alias præcurrere consueuerat. Itaq; cū men-
 te, & pudore sopita in puppi iaceret, futuram maris tranquillitatem noctur-
 nis imaginibus speculatus est. Existimauit enim ab homine se accessit accessoque lit-
 tore cum Burgalanensi pontifice Tokone aliquandiu spaciaturum, iussuq; ab eo
 quæ audiret sagaci mente comprehendere, & tenaci mandare memoriæ. Toko-
 20 nem deinde melos quod in diuini natalis peruiugio ritè recini assolet, semel ite-
 rumq; & tertio replicuisse, ipsumq; ad ea quæ canerentur sollicitis auribus esse ius-
 sisse. Expergefactus adeo præsentis visorum imagines animo repræsentabat, vt
 rem veram non somnium fuisse arbitraretur. Et quia crastinæ egressionis opem
 per quietem sibi promissam meminerat, tam certam commodæ nauigationis spem
 animo præsumpsit, vt conscensa cymba, quanquam nihil adhuc tempestati detra-
 ctum erat, malum regiæ nauis, cui Astradus præerat, ocyus attolli iuberet, cibūq;
 capere properaret. Epulanti, superuenit Astradus indicans tempestatis occasum.
 Et quid nam fieri expediret interrogans, iussus est illico erecto nauigij malo fauces
 Isricas penetrare, eisq; præteritis insulâ quâ ventus iuberet ambire. Quod eo exe-
 30 qui pergente, expeditionaria classis quæ in eundem sortè portum appulerat, subi-
 to tranquillitatis incessu gauisa, velorum vsum nauigationis auda præparabat. Ve-
 rum effectus minor impetu fuit. Siquidem modo orientem, modo occasum in-
 certo ventorum statu ludificata vicissim petebat, nauigationemq; mutabilis auræ
 varietas oprato cursu fraudabat. Diuinitus consultum crederes, ne aut solitaria
 Absalonis nauigatio, aut alijs incessu tardior haberetur. Quod etiam ipsius liqui-
 dō comprobauit aduentus. Siquidem ad nauigante eo omnium nubium errore
 discusso, certus pelago flatus incubuit, tantaq; propitij venti stabilitas incidit, vt na-
 uigatio quæ antè dubijs velis incertum cursum tenuerat, continuo prosperitatis
 ordine frueretur. Ita naturæ rerum temperies, quæ se cæterorum vsui inuiderat,
 40 Absalonis respectui tributa est. Qui etiam cum nauem regis sibi creditam validis
 tempestatis incrementis contusam, extremoq; naufragij periculo propinquā ad-
 uerteret, continuo in littus subductam necessariæ trabis vinculo refecit, lacerāq;
 ac penè confractā pristinæ firmitati restituit. Sed & prorarum eius cacumina quò
 cultior incederet, aureis apicibus texit. Quo rex apud Mansuetam exceptus, Po-
 lam provinciam comite classe petebat. Itaq; communibus sed discretis viribus, al-
 terum Sclauiz latus Dani inuasérant, alterum Theutones lacerabant, interdumq;
 exercitus alter ab altero inuicem spectari poterat. Cumq; Theutonū sortè satelli-
 tes perendi pabuli gratia latius euagatos Sclauī per insidias adorti interemissent,
 equites recentis iniuriæ ultionem audaci calliditate quesierunt. Siquidem militie
 50 insignibus occultatis, loriceisq; quibus corpus munierant, familiari uel sordida ve-
 ste tectis pabulantium more fruges metere aggressi, Sclauos Nucleto duce ad se
 opprimendū ex abdito prouolantes ocyus ascensis equis, falcesq; gladijs muran-
 tes trucidauerunt. Caput Nuclei abscissum ac pilo affixū, sicq; in castra perlatum
 gratum vtriusq; exercitus oculis spectaculū præbuit. Quod cum filio eius Prizla-
 uo, qui ad Danos, & Christiani ritus amore, & paganæ superstitionis odio patri

pulsus transferat, cœnitanti nunciatum fuisset, aliquantisper manum ab escis retractam demisso capiti subiiciens, dei contemptorem tali exemplo interire pat esse dicebat: reuocatoq; à cogitatione animo, consuetam oris ac mentis hilaritatem cœnæ confortibus exhibebat. Magnus potentia, sed maior diuini cultus memoria. Neq; enim sibi parentem iudicabat, quem publicæ religionis æmulum no uerat. Itaq; ambiguae æstimationis esse potuit, vtrum magis fortem animum gesserit, an piam vocem emisserit. Sed neq; patriæ plus solito misertus, eam ductu & incitamentis suis duarum gentium prædam existere coëgit. Interiectis diebus Henricus Waldemaro sermonis inuicem conferendi gratia se accedenti, cum Absalone solo in tabernaculum suum perducto epulum præbuit, ingenti magna-¹⁰ tum frequentia administratorum officio fungente. Quæ cœna licet multigena ciborum varietate splenderet, aliquanto tamen plus luxus in obsequiis quàm epulis habuit, præsertim cum gloriæ non vsui seruiretur. Clientela vero seorsum discubitu excepta. Post reditum suum Waldemarus nouarum rerum casibus sollicitatus, intento ad sciendum animo, vbinam Henricum necessariæ colloctionis gratia obuium habere posset, atq; ad id negotium explicandum prudenti viro opus assueraret, alij sibi claudicare equos, alij parū cultis vngulis esse fingeant. Cunctis itaq; metum exensationis astutia protegentibus, nemineq; tam periculosam legationem suscipere audente, Absalon fortè lignis ex more per ocium cæsis, è nemore superueniens interrogatusq; an regiarum partium legatum agere veller, ²⁰ iturum se pollicetur. Igitur legendorum comitum optionem habere iussus, potissimum necessarios ac sanguine semet contingentes adsciuit, consanguineam fidem alienæ præferendam existimans. Prizlauus quoq; potentissimi Sclatorum principis Nuclei filius, quem quod Waldemari sororem in matrimonio haberet, Christianæq; disciplinæ sacris initiatus esset, pater iam pridem perinde ac insidias sibi neētentem conspectu suo submouerat, localis peritiæ fiducia propositæ viæ conductorem agere pollicetur. Huic siquidem tum rex ob bonæ fidei experientiam, tum ob connubij affinitatem magnam nobilium insularum partem fruendam concesserat. Profectus Absalon, affatusq; ducem cum apud eum pernoctare rogaretur, regem anxia suorum expectatione sollicitum, longioris moræ inter-³⁰ positione molestati oportere negabat. Præterea classem sine portu esse assue-⁴⁰ rat, vndiq; ventorum impulsui patentem. Cumq; festinationis ratione reddita propinqua nocte equos abiturus scandisset, quidam claro Saxonum loco natus vltro adito duce, perituros Danorum legatos nisi comitatores abscederent, querebatur. Obiurgare quoq; cum vehementius ausus, quod illustrium virorum paucitatem, tot ingruentibus periculis incomitatam à se dimittere sustinuisset. Reuocatis itaq; comitum offeruntur auxilia. Sed non minorem se Absalon in reuocando comitatu gessit, quàm in pernoctationis egerat obsequiis respuendis: gloriosus ratus suam ac sociorum salutem dubijs casibus credere, quàm alienis armis protegere. Cumq; haud procul tentorijs abesset, Prizlauus omnibus frænos succutere iussis, si meo, inquit, ductu res expedienda foret, comitum supplementum nostra paucitas non refugisset. Si quidem aduersum pericula abundare industriæ potius argumentum est, quàm timoris indicium. Hoc enim probabilior est forti-⁵⁰ tudo, quo minus cum stoliditate consentit. Illa vero reprehensionem meretur, cui vites temeritas administrat. Sed nunc exigere per quâ deforme est, quod paulò antè oblatum acceptare contempsimus. Restat igitur vt vnicam salutis viam in pectorum ac virium nostrarum fiducia reponamus, spemq; ex desperatione certissimam capiamus. Æmulanda itaq; Danici sanguinis & nominis virtus, omniq; studio enitendum, vt aut nobis victoria reditum, aut speciosa mors æternum fatum pariat monumentum. At minime dubiū quin de transitu nostro hostes equi-⁵⁰ na fecerint vestigia certiores, nec magis ambiguum eorum reditum insidijs excepturos esse, quorum aduentum ad scicallis indicio peruiderunt. At mori vobis commilitones quàm capi præstat. Capti enim occisi parentis mei pœnas perinde ac eius interfectores crudeli morte pendetis, fratresq; mei paternis manibus per summam cruciatuum acerbicatem nostro sanguine parentabunt. Aliquanto ergo satius

Aduersus pericula abundare industriæ potius argumentum est, quàm timoris indicium.

go satius est propriæ virtuti spiritum impendi, quàm alienæ violentiæ miserabili-
 ter puniendum relinqui. Hæc non proprii periculi metu, sed vestræ potius chari-
 tati consulendo monuerim. Eo enim sanguine oriundus sum, quem nulli Sclauo-
 rum attentandi vnquam ausus incescit. Per patrem vos optimum maximumq;
 perq; illud Danorum celebre cunctis gentibus nomen, obsecro obtestorq;, ne fi-
 duciæ & fortitudini imbecillitatem atque ignauiam præferatis. Hæc Prizlauus.
 Denique læta omnium acclamatione exceptus, nihil se de victoria ambigere asse-
 ueravit, cui militum alacritas prælagio fuisset, præsertim cum omnis Sclauorum
 irruptio specie, quàm re formidabilior existere soleat. Circa incessum vero id or-
 10 dinis obseruari debere, ut iuuenes parum armati medium inter milites equitandi
 locum tenerent, eorum vtrinq; præfidiis muniendi. Caterum militarium turma-
 rum per binas acies distinctarum alteram ab altera auxilijs inuicem tutandâ esse.
 Quippe geminæ cohortis specie hostiū animos labefactari posse. Præterea clama-
 bundos incedere, varijsq; cantibus obstrepere iubet, fiduciâq; quæ plerunq; mul-
 titudini inest, simulaturos. Nec fortunæ expertis consilium fuit. Siquidem in portu
 eis ubi classis acquiescebat nullo incescente perductis, rex expectantis more solli-
 citus, prolixamq; legatorum absentiam cura ac mœstitia prosecutus: dolorē ex te-
 meraria suorum emissionē contractū, religiosælectionis officio leniebat. Quibus
 redisse compertis, soporis blandimentis ob tristitiam dilatis ocyus aditum dedit.
 20 Inde ad Gudacrâ amnem navigatione discessum. Cuius vadofus aditus haudqua-
 quam magnarū nauium capax extabat, exiles duntaxat transmittere solitus. Itaq;
 rex propter fauces fixa anchora sedem nauigio conscivit, magnitudinē eius par-
 uitate amnis admittere nequeuntē. Habiliior classis, & quam fluuiale profundum
 ferre poterat, Absalone duce angustos amnis attentabat anfractus. Quo autore
 eo loci peruentū, ubi gurgēs ingentis stagni diffusior speciem præferebat. Has fau-
 cium angustias Barbari crebra classe præstruxerant, hostem transitu prohibitori.
 Quos nostri deturbare gestientes profunditatis ignari, imperitæ navigationis er-
 rore, vadofis locis affixere puppes. Quas dum profundo defectas, ad loca nauiga-
 tu facilia reijcere cupiunt, cum minus remigio liceret, passim in vada desiliunt: ma-
 30 nibusq; foros complexi, remorum vices corporum viribus exequuntur. In quos
 Sclaui nauigijs suis tanquam propugnaculis vtendo, supernè tela librabant. Nec
 sic eos attentasse contenti, & ipsi saltim in vada delapsi cominus dimicandi locū
 petebāt. Sed nostris strenue occurrentibus, pari celeritate deserta ac repetita sunt
 nauigia. Ante alias binæ Prizlauri rates subiere stagnum. Quarum alteram qui va-
 do insisterant, tam frequentes insiluere, vt mediâ fractis penitus lateribus findere-
 tur. Quippe dum auidius se ingerunt, multitudinis onere mediam rupere pup-
 pim. Subsequente classe deserta, fugiētium Barbarorum nauigia capiuntur. Vico-
 rū quoq; ripæ iunctorum incendia peraguntur. Noctu redeunte Absalone, rex
 adhuc in somnis diutinam eius moram angore & vigilia prosequēbatur. Quo ex-
 40 cepto gauisus, Liburna sua quod ob granditatē navigationis inhabilis videretur,
 domum remissa in aliquāto minorem se contulit: eaq; ad lacum deuectus, Suno-
 nem binis instructum nauigijs in longinquos paludis recessus prædarū mittit. Vi-
 bem quoq; Rostock oppidanorū ignauia destitutam, nullō negotio perussit. Sta-
 tuam etiā quam gentis profana credulitas perinde ac cœleste numen diuinis ho-
 noribus prosequēbatur, incendio mandauit. Post hæc Henricū cum exercitu suo
 conferendi secū sermonis gratia venientē, præparato ponte traiecit. Eodem tem-
 pore Nucleti filius Prizlauus ripa altera superueniens, cum fratrem Prizlauum
 Bernardo, cuius manu Nucletum occidisse fama fuerat, nauigio communicantē
 aspiceret, conuitio lacefliuit, impietatem obijciens, quod cum parentis sui inter-
 50 fectore amicē conuersari sustinuisset. Contrā Prizlauus bene de se meruisse eum,
 per quem patre sacrilego careat, affirmabat. Sed neq; se eius filium censerī velle,
 quem maximi sceleris parentem extitisse constaret. Interea dum hæc geruntur, su-
 bitò fama pertulit Rugianam, Pomeranamq; classē ex disposito conuenisse, Da-
 nos amni includere auidam. Igitur rex per Henricū necessariæ discessionis admo-
 nitus, ne se locorum angustijs implicari pateretur, protinus amne excessit. Cumq;

Inuenies trans
 satos armatos
 medium inter
 milites equitā
 de locum habere
 se contentos

Sclauicæ collectionis famam nulla adhuc indicia confirmarent, insidiarum suspi-
 cione permotus, hostium calliditati inuicem occurrere statuit. Qui in occultos
 littorum sinus collati, si rex rura diriperet, classis eius incurсандæ copiam explora-
 bant. Quos ut opportunitatis simulatione protraheret, Magno cuidam exuren-
 dorum littoralium vicorum curam demâdat, militibus intra nauigia latere iussis:
 sciens profecto Sclauos ab vniuerso Danorum exercitu incendium peragi puta-
 turos, sicq; promptiorem exercendarum insidiarum ausum capturos. Nec secus
 ac ratus est, hostile propositum fuit. Quippe Magno oppidis facem subijciēte, Ru-
 giani vniuersas Danorū vires eo negotio occupatas existimantes, audius edendi
 propositi fiduciam rapuerunt, perinde ac eorum classem defensoribus vacuam re-
 perturi. Sed quorundam regis imperium ignoratium occursum maturius excepti,
 incurrandi studium repente fuga mutarunt. Quos cætera Danorum classis certa-
 tim magnis remigij nisibus insecuta, velocitate navigationis æquare non potuit.
 Cumq; releuandę lassitudinis gratia æstum vinbraculis leniret, Lundensū ponti-
 fex cæteris portum tenentibus superueniens, postquam medio ferme diei tempo-
 re nauigia velaminibus obducta conspexit, cunctis segnitiam exprobrās: his, in-
 quit, tumultis cōmilitones cum animi exercendi sint, corpora sepelire gaudemus?
 Quo dicto militibus diurnæ quietis tuborem ingessit, & regem delidia obfessum,
 torpentes militiæ suæ vires excitare perdocuit. Qui etiam ad pontificis vocē mo-
 desto indignatiōis genere permotus, simulq; iusta desiderii suæ reprehensione com-
 monitus, citò hos tumultos relinqui posse aiebat: statimq; discussis tegminibus ho-
 stile solum petere properauit. Post hæc circa australem insulæ plagam prædæ in-
 biduum actæ: inde Walungiam nauigatum. Vbi nuntiato Rugianorum occursum,
 cum quidam è Danis hastam suam quo commodius ea in acie vteretur, in conspe-
 ctu sociorum aliquanta parte curtasset, cæteri ipsius factum secuti cōgestis in vnū
 locum putaminibus, ingentē breui cumulum extruxerunt. Sed interim apud ho-
 stes pacis non belli studia agitabantur. De qua acturus Domborus, ad Danos di-
 rigitur. Quibus ad naucs digressis, ignem in litore accendit, cuius indicio se lega-
 tionem afferre monstraret. Sed Absalon ne quis eū naue exciperet vetuit, ne pax
 quam petere venerat, inuicē à Danis affectari videretur. Ita Domborus aliena ra-
 te non habita, propria classem petiuit: Absalonemq; per interpretem aggressus, ut
 se inter regem & Rugianos faciendæ pacis autorem exhiberet orabat, obsequium
 cum obsidibus spondens. Contra Absalon perinde ac eorum quæ ab ipso posce-
 bantur ignarus, respōsionis loco, desertas Danorum insulas numerabat, earum so-
 litudinem nuper sibi ab ipso exprobratam acri memoria persecutus. Domborus
 orationem suam parū cōpetentibus responsis excipi per interpretē cognoscēs: ra-
 tione, inquit, non vacat pontificum optime, quod tuam cæteris opem in aduoca-
 tionis petitione præferimus. Siquidem eo nunc iustius ad tui nominis opinionem
 votis decurrimus, quod quondam ad promerendam Danorum concordiam tui
 præsidij nitebamur, eius nutu perinde ac regalibus edictis cōtenti fuimus. Quia
 vero filiorum eius nemo superest, supplices ad nepotis genua manus tēdimus, ne
 extra consuetæ familiæ seriem auxilia circumspexisse videamur. Nec pari indu-
 stria in fratre tuo prætereundo, quanquam natu præstet, vsos nos esse constat. Ti-
 bi enim autoritatis prærogatiuam honores non animi nec ætatis priuilegia, sed di-
 gnitatis ornamenta conciliant. Ante verò quàm pacem domesticam bellis ciuili-
 bus scēdaretis, constantem Danorum imperio fidem præstitimus. At postquā in
 vestra Republica seditiosa suffragia adoleuere, regniq; affectatores armis instrue-
 re cœpistis, ppriæ libertatis quàm alienæ factionis studiosiores euasimus, nostriq;
 nominis quàm pietatis desertores esse maluimus. Sed & bellum vobis inferendo
 quid aliud quàm ingenijs vestris finiendarū simultatum causam præbere tentau-
 mus, idq; efficere, ut nostra arma excepturi, mutua cōcordia indigeretis? Itaq; se-
 cures vestras ciuili sanguine madentes in nosmetipsos cōuertimus, bellaq; vestra
 alienis q̃ patriæ perniciose fore maluimus. Siquidē aduersarios vestros specie, re
 vera amicos egimus, charitatisq; partes hostilitatis simulatione præbuimus. Ete-
 nim concordiam vestrā magis quàm spolia piraticam à benenolentia profectā exer-
 cendo

cendo quæsiuimus. Et nunc quidē opera nostra cæptorum deuijs ac parricidalibus bellis abstracti, meritō tātibeneficij autoribus gratulari debetis. Cur ergo cūctis inter nos amicē compolitis, soli communionis vestrę ianuas intrare non possumus, quarum ipsi claustra seruauimus, aditum patefecimus? Cur ea factorū nostrorum prudentia delicti vestri saluberrima correctrix, à viris sapientia claris parum grata æstimatione colligitur? Cumq; finisset, adhuc Absalone vastatas Danię *pulcherrimū* *perseuerantia* *in petendo, per* *egregiam libe* *rorum castiga* *torum simili-* *tudinem illu-* *strata, exem-* *plum.* *provincias supputate: nil factū est, inquit, quod homines patrocinijs tui indignos ab illius clementiæ sinu repelles, quam nemo supplicij vnquam difficilē habuit. Etenim repulsi identidem tuis genibus aduoluemur, puerorum perseuerantiam*

10 imitaturi, qđi quo atrocius iratę matris verberibus lacerātur, hoc audius eius gremijs allabi nituntur. Quod si parum supplicij de nobis sumptum creditis, iram vestram quoad libet cladibus nostris impune exsatiare poteritis. Vastetur licet agri, exurantur uici, euertantur vrbes, trucidentur populi, precibus vobiscum non armis agemus, pro bello veniam quæsituri. Si sanguinē sititis, vltro iugulum gladijs vestris feriēdum præbebimus. Si seruitium affectatis, quid deditioe maius præstare poterimus? Quis autem tam effert mēris, qui eius oblatores parcere præsto non sit? Extremę autem dementiæ est velle laboribus adipisci, quod ocio possit acquiri. Scio autē illud tibi succurrere, quod priore colloquio patrię tuę vastitatem inter probra posuerim: ideoq; te tā pertinaciter eius solitudines æstimare,

20 ne prius de pace agatur, quā totidem apud nos vestris armis effecta fuerint. Ego vero iam pridem sapiētib; monitis insipienter vsus, aduersarij partes secus ac expeditet edocui, ignarus quod auditori tam attēto præceptor extiterim. Nam rem puerilibus delirantem consentaneam dixisse satius fuerat. Quod vero locutum me nunc pœnitet, te etiam audisse piguit. At si tunc intellectu digna tuis auribus deprompsi, quæ nunc quoque dicturus ero, pari mentis ratione suscipito, eodem ingenio præsentia hauriens, quo prioris alloquij documenta sumpisti. Quo maiorē de nobis stragem egeritis, hoc minorem subiectorum numerum militię vestrę residuū facitis. Quid ergo aliud cladem nostrā exercendo agitis, quā quod viscera vestra viribus exinaniendo consumitis? Quod si parum adhuc nos punitos ducitis, hostibus vestris bello proterēdos obijcite, aut mortem nostrā vindictę satietatem sumpturi, aut victoria rebelles sub iugū missuri. Victi nanque parum mæceroris, victores multum alacritatis vestris animis ingereremus. Vtralibet ergo fortuna vestris successibus obsequeretur. Præterea si nos armis laceßere perseuerabitis, casus efficere poterit, vt stragem nostrā alicuius vestrum fato luatis, cuius capite totius Rugię subiectionem emisse difficile fuerit. Talibus Absalon monitis inuitatus, Rugianorum vota apud regem sua prece compleuit. Rex acceptis obsidibus rediit. Eodem ferē tempore de Urbis pontificatu controuersia inter cardinales orta, variē prouinciatum suffragia ferebantur. Nam Gallia Alexēdro obtentui fuit. Germania, autore Cæsare, Octauiani partibus obsecuta est. Sed iustior

40 religioniq; propior Gallorum sequacitas fuit. Quod postquam in Dania percerebuit, Lundensis pontifex, qui & ipse prædictę expeditionis comes fuerat, ne feruente religionis tumultu deposito fraudaretur, pecuniam quam in Gallia collocauerat, per ministros reportandam curabat. E quibus vnus monachicę professionis apud Stadium oppidum inter cœnitandum ligneo fortē calice non suppetente, aureo quem in custodia habebat arrepto, nitidius quā tutius cœnam exegit. Cuius facti irritamento ijs quorum hospitio receptus fuerat, tacitam latrocinijs cupidinem ministravit. Maioris nanq; pecunię consciū animaduvertebant, quem præstantiori poculo priuatas mensas exornantem videbant. Cæterum hospitij reuerentia palām facinus exequi veriti: quoniam intra penatum limina hospitalita-

50 tis sacra violare nefas ducebant, in Hollatiā eum subsequendo sarcinis exuerunt. Quo Eskyllus dum ab expeditione reuerteretur audito, regem super earum recuperatione sollicitat, ratus autoritate eius restitutionem à prædonibus fore. Nec iā precibus sed pactione agendum existimans, portionem pecunię dummodo per eum reddita foret, in præmium pollicetur: tantoq; eius auxilium instantius expe-tebat, quanto eum in annuendo tardiores aduertit. Rex petitionum eius perse-

uerantia fatigatus, ægrè operam pollicetur, quod & raptor incertus, & pecunia repertu difficilis videretur. Ceterum eam requisitu promptiorem, si à potentibus quàm si à plebeis occupata fuisset, arbitrabatur. Igitur antistitem Slesuicum secū petere iubet. Vbi dum fortè per iocum inter familiares amissoris auro bibentis instantiam elusisset, interfuere qui regis dicta sinistrè excipientes, clādestini sermonis mordacitate pontifici illusum putarent. Quorum obrectatione Eskyllus ad deferendam regis amicitiam adductus, eo dementiae prorupit, ut opes quas amisisset, ab eo obtentas suspicaretur, cumq; rapinæ sibi inflictæ cōscium alleueraret. Ita se conceptæ vesanix moles falso regis conuitio patefecit. Igitur nescias utrum antistes insanix maioris, an rex patientiæ fuerit. Quorum alter integerrimum vi-
 rum teterrima suspitione notare sustinuit, alter conscientie puritate syncerus aduersum innocentiam suam criminatorem æquo lentius iram distinxit. Inter hæc Oco, cui superioris schismatis contagio deponendi pontificatus causam præbuerat, tanquam recepta ab Octauiano dignitate, conciliato regis favore Slesuicēsem sedem sacrilego occuparat regimine. Quem Eskyllus catholicæ partis æmulatio ne inter rei diuinæ actionem cum suis fautoribus execratus, magnopere regem permouit. Ita contentione paulatim ad inuidiam simultatemq; progressa, accito apud Sialādiam Absalone, querimoniam suam à rege tum speratam, tum etiam irritam conqueritur. Quippe cum erga pecuniam amissam parum honesta cōscientia esse, restitutionem in facultate habere si velle suppeteret. Quinetiam cum Ocone schismaticarum partium comite criminofum iunxisse collegium, inq; eius excolenda societate catholicæ pacis aduersariis execrabilem obtentum præbere: quam ob rem se belli aduersum eum suscipiendi infinita cupiditate flagrare. Sæpe enim numero consimilia ausum, potiusq; præesse regibus quàm obsequi solitum. Præterea ad hoc audendum se non infimis amicorum præsidijs abundare. Veritus Absalon palam tanti viri sententiam obiurgare, temperato reprehensoris officio, impatientia eius errorem modesto genere castigationis excepit, regis integritatem deformi notatu perquam indignam iudicando, eiusq; conscientiam collatis innocentia rationibus ab omni suspitionis turpitudine alienissimam cōprobando. Ceterum non tam catholicarum partium odio, quàm eius regisq; li-
 tigio Oconis susceptionē imputandam docebat. Ad hæc silitem ingrederetur, quos auxiliares sperauerit, hostes censurum, Quippe homines inter aduersa plerunque parum iusta constantia amicitias colere. Sibi potius ad ipsum legati partes mandari precatur, discordiarum pericula compositionis officijs auertere tentaturo. Eskyllus tanti consilij documento parum salubriter æstimato, per contrationibus eum fatigat, num sibi in eam rem auxilium sit laturus, quem non tam gerendorum arbitrum, quàm belli socium deponat, dicendo iam non se cōsultorie cum eo, sed precarie agere. Absalon antistitis sublimitatem regis charitati componderans: quem, inquit, me tibi iam pridem iurifurandi religio fidei debitorem effecit, malo simplicitatem tuam verioribus monitis obiurgare, quàm blandioribus fallere. ne rebus in perniciem vergentibus vacuum promissorem egisse videar. Sed neque ceruicem meam eousque sponsionis titulus obnoxiam facit, ut amantissimum mihi herum, cui tum fidei, tum etiam amicitia stipendijs obligor, neglectis charitatis officijs, attentare sustineam. Præterea reges de rerum summa certantes laceessere, iam pridem haud difficile fuit. Huic vero cum regnum sine æmulo gerat, vim inferre temeritas est. Quem si communibus viribus adorti fuerimus, communis iacturæ pericula sentiemus. Sed tuos quidem conatus sæpius consimilia ausos, res ipsa minore cum vituperio admittit, meum vero facinus nullis excusationis præsidijs nixum hoc magis reprehensionem meretur, quod summam bencvolentiam perruptis amicitia vinculis, iniquissima præsumptione re-
 penderem. Et kyllus speciosissimis sapientia responsis ad summum iræ stridorem euectus, per sacram obeditionis religionem eum adiurat, mandata ad regem ferenda suscipiat. Absalon mandatorum latione promissa, responsorum nuncium abnuat, quod inter illustres viros inimicitiarum autor haberi nolit. Huic Eskyllus ægre legatione credita, Gerardum Esromensis domus prælatum associat, scitu-
 rum

*Amicitia violata facinus, ab ipso violatore, cuius di-
 gnum non esse iudicatum.*

rum an Absalon fidus mandatorum minister existeret. Quorum tanta asperitas erat, ut non solum simultates augere, sed etiam amicitias odijs conuellere potuissent. Hanc austeritatem Absalon quoad licuit temperare conatus, specioso verborum delinimento truces mandatorum sententias castigabat. Rex audita legatione præter morem accēsus, Eskyllum superiorum regum cruorem combibere solitum, nunc & suum sitice respondit: multaq; in hunc modum per summam verborum asperitatem remandanda curauit. Quibus Eskyllus ex Gerardo cognitis impatientiam metu mutauit, tantumq; pauoris surrexit, quantum prius furoris incesserat. Igitur euitandi periculi gratia longinquas Werundia partes accessit, salutem secessu non bello quæsiturus. Tunc rex urbem in solido Lettricæ paludis ab eo constructâ obsidione tentat, captu quidem difficilem, quod & naturæ præsidio munita & cōmeatibus affatim instructa fuerat. Cuius custodes animis quàm moribus debiliores, expugnationem deditioe præcurrere cupientes: ni pax ab Eskillo quamcitissime cum rege componeretur, nepote eius qui apud Eston educabatur obside dato, urbem se tradituros promittunt. Pactus conditionē rex, adolescente suscepto obsidionem amouit. Hæc cum Eskillo nunciata forent, respondit maiorem se urbis quàm nepotum sollicitudinem gerere, haudquaquam huius incolumitati, illorum capita prælatum. Igitur rex iterata obsidione, aliam sibi munitionem per quam obsessis arctius immineret ædificat. Quoniā in absentem aduersarium sequi non licuit, aduersum nominis eius defensores acerrimos iræ suæ conatus exacuens. Maxima siquidem potiendi castelli spes in hyemis auxilio reponebatur, aditum quem vnda negaret glacie paratura. Inter hæc iuuenis parum cognitus à nescio quibus subornatus, literas adulterinis notis obsignatas tanquam ab Eskillo transmissas Gerardo obrulit, iubens ut per eum obsessis porrigerentur. Quas ille continuo nulla doli suspitione cōcepta, per familiarium quendam urbi inferendas curauit. Harum series habebat maiore Eskyllum nepotis quàm urbis charitate teneri, parumq; sibi milites placituros si rei ignobilis curam pertinacius gerendo, nobilissimi adolescentis salutem periclitari paterentur: quam ob rem iubere se exitium eius matura deditioe præcurri. Quod vero superiore mandato tutelam urbis incolumitati nepotis præferendam decreuerit, ite non deliberationis fuisse præceptum. Perleſtis literis oppidani, liberandi obſidis consilium circumſpiciebāt. Incertum quis commēti huius autor extiterit, regem tamen complurium suspicio notauit. Interea rex erecto magnæ arboris trūco, ad motum obſidem, defensæ urbis pœnas suspendio sibi luiturum simulabat. Quo audito Gerardus cum domestico religiosorum cœtu ad regem processit, ei ciulabundis vocibus deprecans municipij sibi ingressum permitti, suppliciumq; quoad inde reuertetetur differri. Rex alienissimam sibi crudelitatem simulanter amplexus, tandē rogatui cessit, præfatus ni vrbe potiretur obſidem periturum. Conuentis oppidanis, Gerardus quid mandati literis receperint perquirat. Ut cognouit adolescentis capiti deditioe consulēdum iuberi, parendum hortatus effecit, ut oppidani sua ac rerum incolumitate pacta, vacuum regi municipiū traderent. Ita religiosissimi spiritus circumuenta simplicitas, finem prælio fecit. Hæc audientem Eskyllum, nihil ægrius vnquam tulisse proditum est. Qui tamen postmodum præmissa pacis legatione in Scaniam reuersus, eodem præcipio mentis ad recuperandam regis amicitiam procurrit, quo ad deferendam prolapsus fuerat. Si quidem beneficia quæ superiores reges sacris ædibus religiosa liberalitate detulerāt, regis potestati præter fas potienda restituit. Quod parum licite gestum postera regū usurpauit autoritas. Inde ne schismatis contagio implicaretur, Hierosolymitanæ peregrinationis iter ingreditur, satius ratus à suis penatibus quàm à Romanæ amicitia liminibus exulare. Eodem tempore Christiarnus quidā adhuc priuatae fortis, antequam Maguntia pontifex creatus esset Daniam legationis titulo petiuit, qui eam exhortationibus suis ad societatem Octauianæ factionis impelleret. Cæterum multæ adulationis conatibus aliqua ex parte regis conuiuentiam affecturus, obseratas Eskylli aures habuit. Interea Nicolaus quidam Razi filius recen-

hemēius gestis, per summum temeritatis excursum celeberrimum eius fundum speciosissimo spoliauerat ædificio. Quod cum plaustris deuehendum mandasset, à militibus Esberni deportationem inhibeturis occiditur. Cuius facti pœnas Esbernus dare metuens, perinde ac curiam petiturus ultionem exilio vitauit. Sed dum apud Saxoniam moraretur, morbo periclitatus est. Quod audiens Ortho sedem quam olim falso antistitis titulo occupauerat, Octauiani nixu auctoritate recuperat. Post hæc Rugianis ex pacto comitatum præbentibus, castellum Walogustum obsidetur à rege. Quod quanquam in Sclauia situm foret, à communi tamen eius ditione secretum, proprijs ducibus regebatur. Ab huius incolis Pomeraniæ satrapa Bugisllacus in auxilium euocatus, pacis magis quam belli consilia 10 circumspexit. Quam etiam pro eis apud regem hoc modo composuit, vt non solum ipsi regi parerent, sed etiam ex piratis sui fluminis ostijs excedere sustinerēt, eamq; pactionem obsidibus firmarent. Illic fortè Rugianis ad concionem vocatis, cum Bernardo quodam Henrici filio, qui quod neptem regis in matrimonio habebat, duobus cum nauigijs secutus fuerat, iurgium incidit. Interrogati enim ab eo cur illustissimi Saxoniz ducis gratiam amplecti superuacuum ducerent, cū se nullo in momento Saxonici nominis respectum ponere respondissent, quid virium duci esset breui agnituros subiunxit. Tunc quidam principis quē tanti æstimeret potentiam floccipendentes, Bernardi percunctationem ac minas ludibrio insectabantur. Ea altercatione per regem sedata, Masco quidam inter Rugianos 20 natu atq; auctoritate p̄stātissimus, luminibus orbatus, sed ingenij sagacitate perspicuus, nec annis quam animo viuacior: Concitatoris, inquit, petulantiz equis mos est, quo arctius retinentur, hoc vehementius habenas tendere. Laxentur itaq; Saxonibus freni, ne retentationis nimietate rumpantur. Siquidem & nobis ipsorum, & ipsis nostra perquam nota est virtus. Quæ vox apud ducem vulgata, inter eum ac regem simultatum seminarium fuit. Per idem tempus sc̄ hisinaticorum legatio, confictis iustitiæ argumentis, Danorum suffragia pertentabat. Quorum rex, assertionis dubius, cognoscēdæ veritatis gratia scribam suum Radulfum origine Britannum, lingua quàm animo promptiorem, ad Cæsarem destinat. A quo per summam venerationis simulationem exceptus, nō minus ab Octauiano 30 honorificentiz expertus est, ita vt inter eos, quasi quoddam culturæ eius litigium atq; officiorum contentio foret. Octauianus tamen cui iniquissimorum suffragiorum consensus, auctoritatis vmbra tribuerat, Cæsarem quem maiestate anteire videbatur, etiam adulandi comitate vincebat: nam sacerdotem qui cum Radulfo quotidie sacras preces decurreret, prouidit, ne diuina ab eo sine socio parum celebriter agerentur. Nec officijs eum coluisse contentus, obsequijs beneficia sociavit. Siquidem in re diuina agenda, anuli vsum ei indulgit, pontificalis ordinis insignē aliquanto obscuriori gradu tribuens. Ita nescias dantis an accipientis beneficium ridiculosior dementia fuerit. Huius audita legatione Cæsar, dolenter se diuiduæ religionis statum ferre asseuerabat: neutri tamē parti acclamaturum, quo- 40 ad publicum ecclesiæ decretum acceperit: tunc demum ei, quam vniuersorū sententia probauerit, assensurum. In cuius rei speculationem, nuper à se totius Italiæ maiores concilij nomine contractos fuisse: Octauianū æquitaris fiducia, causam suam humiliter generalis ecclesiæ iudicio subtrauisse: Rodlandum vero prauitatis conscientia retutum, non solum contumaciter superfedisse, sed etiā dixisse maiorem se esse, quàm vt cuiuspiam censuræ parere debeat. Cuius controuersie finienda gratia, terrarum reges secum adesse oportere, publicæ religionis negotiū cōmunibus studijs inspecturos. E quibus penē omnes in aduersæ partis præfidiū cōcessisse, sibi vero neminem ex his suffragiorum societatem præbere. Quam ob rem se magnopere prudentissimi Danorum regis alloquium afficere, partium suarum moderationem eius potissimum sententiæ crediturum: quippe quem animi virtus, & generis sanctitas tantæ rei iudicem deprecant. Præterea attendendum esse quantum pietatis opus ederet, si tot animarū salutem ancipiti iudicio fluctuantem, sententiæ suæ sagacitate seruaret. Super hæc omnia si tam religiosi itineris laborem suscipiat, se ei in præmium fatigationis vnā ex Italiæ prouincijs cum to- 50

tius Sclauia præfectura daturum. Talibus Radulfum Cæsar hortamentis aggressus, non pauciora literis quas per eum in Daniam destinarat complexus est. Regressus inde Radulphus, Cæsaris Octauianiq; charitatem in regē vberrimam prædicabat. Rex promptius quàm prudentius familiaris assertione suscepta, nec tam religioni consulere quàm exterarum gentium mores cognoscere auidus, petendi Cæsaris cupidinem concipit. Ea tempestate Bernardus quidam ab Octauiano legatus in Daniam profectus, pontificum suffragijs inhiabat. Verum paucorum fauore exceptus, vt vniuersos adseiceret, datis per prouinciam epistolis concilium simulat. Quod tenui frequētia habitum, maiore ludibrio quàm gloria celebrauit.

10 Eo rex apud Slesuicum dimisso, eximjis Cæsaris illektionibus captus, Absaloni in iulis excubanti propositum aperit, eumq; viæ comitem deposeit. Tunc Absalō fidem Cæsaris astutiamq; damnando, fallaces eius promissiones fideli spe excipendas negabat. Quinetiam sine religionis violatu familiaritatis eius vsum haberi non posse, quod schismaticæ factionis acrior quàm iustior defensor existeret. Se vero cum comitatu inopem, tum etiam lōginquæ peregrinationis laboribus imparem memorabat. Rex quoad sibi comitatus suppetere, ei non defuturos respondit. Absalon quantiscunq; comitatibus abundaret, laudquaquam se salutem spiritus sui neglecturum affirmat. Rex non se minus animæ suæ studiosum testatus: ob hoc maxime eius comitatum affectare respondit, vt si iustitia posceret, per eum ab Octauianæ partis societate facesseret.

20 Adhuc Absalone profectio- nem abnuente, publicæq; religionis hostes adeundos negante, hætenus eum à se præ cæteris cultum assueuerat. Cuius si nunc ope deficeretur, se nihil vltius ex eo commodi speraturum. Tunc Absalon exprobratam sibi ab eo ingratae mentis labem iudicans: ad deserendam, inquit, tui nominis amicitiam nullis corporis periculis adduci potero. At cum de animæ negotio agitur, humano timori diuinum præferre fas est. Ego vero tametsi circumstantia damna peruideam, tamen vt animæ tuæ vestigium ab errore prohibeam, meam periculis implicare non metuum. Tunc rex assumpto eo, viros genere & honestate iuxta nobiles, scilicet è Sialādia Sunonem & Esbernū, è Fionia Takam & Esgerum comites adseinit.

30 Burisius duntaxat, ne quid interim in patria nouaret, ex necessarijs assumptus. Nec defuere quos ex Iutia profectio- nis participes legeret. Attingentibus Eidoram, principis Holstatorum Adulsi ignotus eques obuius exitit: interrogatusq; an ipsos profecturus venisset, dominum suum huius rei præstandæ gratia transitum eorum in vicino præstolari denunciat. Cum ducti fidendū vetantibus arbitris, rex perinde ac ingenuo duce fretus, primus pontem equo transgreditur, profectio- nis auiditate metū pariter monitusq; contemnens. Hunc cæteri subsequentes, sententiam suam q̃ regem deserere maluerunt. Procedentes paululum Adulfus excepit, salutatumq; regem benignissimis verbis, amicissimōq; vultu prosequitur. Cui cū occursum suum ob vetera odia onustum magis quàm gratum sentiret, vt iram obsequijs flecteret apud Ekeho oppidum suis eum impensis excipere statuit.

40 Sed rege beneficium spernente, ne quis ei necessaria vendicaret edixit. Tunc Danis domesticos cibos sumentibus, confectas epulas per ministros inferendos curauit: sicq; demum verecundia superatos munificentia sua vt coēgit. Interrogatus tandem an regis processum tutari posset, posse se quidem quoad Bremam veniatur asseruit. Albia pertransito cum Bremam versum contenderetur, Esbernus profectio- nis stoliditatem animaduertens, quamq; vanum iter caperent non segniter contemplatus, fratrem Absalonem, aliosq; Danicæ nobilitatis procures consilio illustres, clam cæteris accessitos obsecrat, regem arrepti itineris ementione prohibeant, quod præsertim sine duce conficiat, neq; eum tam periculosi propositi excu-

50 tutorem existere patiantur. Quod Absalon inane tentatu indicans, proposito regem cessurum negabat, dicendo monitorem non solum operam perditurum, sed etiam sensurum quantum odij pertinax error piæ monitioni referre soleat. Tunc Esbernus tametsi me, inquit, grauissimas monitorum pœnas euestigio daturum prænoscerem, quæ ad regis salutem pertinere deprehenderim, silētio dissimulare non paterer. Adestote ergo mecum, & in regis admonitionē si linguam abnuitis,

*Offensapria-
cipis profutu-
ra suadendo po-
tius contrahen-
da, quam sa-
nor aucupan-
das suadendo
mociura.*

*Superstitiosa
credulitas,
historia sanè
perquam lepi-
da.*

aures præbere. Enimuero cum honestatis periculū obuerfatur, offensam princi-
pis vtilia suadendo quàm amicitiam inaniter blandiendo contrahere malo. In his
etenim melius ex reprehensione ira percipitur, quàm ex adulatione gratia con-
ciliatur. Absalon haud fratrem rege faciliorem intelligens, cum neutrum à pro-
posito reuocabilem cerneret, fratris tamen ad eūdo rege socium gessit, si quid iræ
ex dictis eius conciperetur mitigaturus: cæteris ne interesse quidem tutum du-
centibus. Tunc Esbernus mirari se inquit, quo impetu rex tantum iter duce va-
cuus ingrederetur, suam autem patriæque salutem in vnius Cæsaris perfidis præ-
cordijs depositurus: videri enim quod liberam gentis suæ cervicem, nullisque
Barbarorum obsequijs assuetam per foedam & ignobilem seruitutem miserabili
Theutonicorum iugo subigere cupiat. Quid autem stultius esse, quàm nullo im-
pendente periculo vltro ad deditionem procurrare, summamque libertatem extre-
ma seruitute, mutare, insuper regno precario quàm potèter præesse malle? Itaque
Cæsarem cum Daniam suę ditionis effecerit miraturum, quod tam validam gen-
tem antè promissis superauerit quàm armis tentauerit. Rex paucis iram exprimere
solitus: quippe raras voces turbatus edere consueuerat. Et si te, inquit, adeo metus
perurgeat vt viæ comes esse non audeas, me quidem trepidationis tuæ sociū non
habebis. Virtute enim quàm familia comitator, sine te propositum exequar, nec
adduci potero, vt teterrimis ignauia tuæ monitis cōsentire sustineā. Ita salutare
Esberni monitus, regis festinationis impetus aspernatus est. Quos si imitari volu-
isset, supplices Cæsari manus deformiter non dedisset. Adeo quem temeritatis
incurfus transuersum abripit, rectæ rationis æstimatio deserit. Ingressos Breinam
ciuitatis antistes omnibus humanitatis numeris instructissimus, clementiaque & li-
beralitate cōspicius, impensioribus hospitalitatis officijs prosequendos suscepit.
Idem de ductu dando sollicitatus, comitandi sibi regē non ductandi fas esse respō-
dit. Complures quoque Saxonie principes quo tutius curiam peterent, regijs se to-
dalitibus deuinxerunt, adeo vt de Danorum familia ac grege existere putaren-
tur. Itaque crescente eius comitatu, cum multitudo speciem hostilis exercitus red-
dere videretur, per terrefacti incolæ, cum vxoribus ac liberis diuinis semet pena-
ribus intulerunt, à sacrarum ædium hospitij auxilium quaesituri. Hoc cōperto rex
præmisit qui gentis trepidationem pacis denunciatione corrigerent, sibi que cōme-
atuum emptionem fieri iuberent. Cum ad urbem Merhis venisset, oppidanis ob
aduonarum frequentiam emendorum precia aggrauantibus, iniuriam senatui
conquestus, effecit vt necessaria tum sibi, tum etiam comitatu tolerabili precio vē-
derentur. Igitur synceritatis & iustitiæ eius rumore increbrescente, Germanicæ
matres paruulos suos in eius aduentum offerendos curabant, ratæ eos regio con-
tactu perinde ac cœlesti aliquo beneficio fecliciora naturæ incrementa sumptu-
ros, ac prosperioribus educationis auspicijs nutriendos. Nec minus superstitiosi
agrestes, qui iaciendorum seminum grana quo melius adolefcerent, dexteræ eius
disijcienda præbebant. Quo curiam ingresso, præses Saxonie Henricus veteris
amicitiæ recordatione castra sua maiore ex parte eius aduentui cedit, hospitali-
tatēque ei suis sumptibus erogauit. Die postera Absalon cum Radulfo missus, apud
Cæsarem latinæ vocis admodum rudem, per interpretem Colonienfis antistitis
mandata prosequitur. At Cæsar in primis moram regis tarditatemque causatus, in-
iuriosum quod antè non venerit aiebat, asserendo eum ob regnum quod Roma-
ni imperij beneficio gerat sibi seruitiorum debitorem existere. Tunc Absalon de-
cuisse, inquit, Cæsaris fidem vt hæc porius ante itineris ingressum regi propone-
ret, ad quod tantis eum promissionibus impulisset. Cæsar simulata admiratione,
per quem regi promissa fecisset, interrogat. Absalon demonstrato Radulfo, hic
est, inquit, qui credulam regis simplicitatem promissorum tuorum commentis
illexit: eoque negationem Cæsaris repellere non audente, seriem totius promissio-
nis edisserit. Inficiante id Cæsare reducem regi dari deposcit. Ille plus se negocij
eius redditui tributurum quàm aduentui impenderit negat. Simili modo die po-
stero regis legatio excepta. Quo agnito, rex salutaris monitus spreti pœnitentia

- tia afflictus, tamen si mucronem cervici suæ applicatum aspiceret, ante se eam ferro quam patriam seruituri subiecturum asseuerabat. Æstuante eo opisq; modum impensius disquirente, Absalon liberationis viam à se repertam professus, non amplius illi regi quam in patria trepidandum asseruit. Siquidem trans pontem quo Gallorum regnum à Germanico secerneretur venatiōis simulatione sæpius eum obequitare debere, ac demum cum consuetudine suspicionem vicisset, cum potiore familiæ parte aliquod è finitimis Galliæ oppidis petere, haud dubitaturum quin à rege Francorum ornatus in patriam dimitteretur. Cuius consilij executionem Cæsar arte præuenit. Siquidem vim regi inferre veritus, cum eius famulatum coactionibus impetrare nequiret, beneficio mercari tētauit. Vniuersos quippe Germaniæ principes sacramēto adactos, iurare compulit se eius ditioni Sclauiam substraturos. Quod si parum perficerent, seipsum id cum primum ex Italia reuerteretur executurum spondit, eaq; fraude ad obsequia sibi paciscēda ambas regis manus pertraxit. Ceterū ei non curiam communi principum more petere, non in Romani imperij præsidium copias dūctare, solaq; specie, non re Cæsari parere concessum. Filio vero post eum proxime regnatura liberum fore paternas condiciones abijcere, ne ad omnem Danorum gentem hæreditarium manaret obsequium. Cuius seruitij pudorem minuere videbatur, Gallorum ditioni in cōsimili famulatus genere Britanniæ regis inclinata maiestas. Post hæc Octavianus vocato concilio, quam iustis suffragijs in adipiscendo sacerdotio vsus fuerit, loquacius quam verius astruere conabatur, Rodlandum vero honorem quem oblatum repudiasset, vetitum occupasse: seq; causam suam generali pontificum cognitioni inspiciendam præbente, illum impietatis conscientia canonicæ discretionis iudicium formidare. Præterea ad conciliandos sibi pontificum animos eorum dignitatem benignis decretorum sanctionibus adornauit, haud prius Romanam ad sedem pronocandum constituens, quam si lis ipsorum pronuntiatione finire non posset. Finiente eo, Cæsar provinciarum reges huius controuersię finiendę gratia ad colloquium à se inuitatos dicebat, eorum sententię repugnare nefas dūcturo. Quos ideo non adesse, quod in Romani imperatoris iniuriam Romę pontificem creare cupiant, alienę ciuitatis ius suis suffragijs administrare conantes. Post hæc Regnaldus Colonię vrbis antistes religionis causam dicere adorsus, quanto iniurię pondere Romani imperatoris æquitatem provincialium regum temeritas attentaret, argumentando demonstrare pergebat. Nam si controuersiam in eorum ciuitatibus de pōtificatione ortam, Cæsar suis suffragijs finire vellet, haud dubie id grauium iniuriarum loco ducerent, cum ipsi simile in vrbe Roma perpetrare conentur. Quam assertionem tam valido rationis præsidio subnixam putauit, vt nunc Latialiter, nunc Gallice Germanicęq; fando, ternis actionem vocibus iteraret. Sed quantum hac oratione gentis suę fauorem illexit, tantum nostrę suffragia deturbanit. Assensis itaq; pontificibus, cum Octavianus qui sibi falsum victoris nomen inscripserat, accensis luminibus aduersum Alexandrum, eiusq; suffragatores solei execratione viurus videretur, Waldemarum hortāte Absalone, ne sacrilego eius facinori interesset concione excessit, aduersaq; partis iustitiā æmulatus, præsentis euriæ errorem quam absentis rectitudinem postponere præoptauit. Cuius egressum secutus Absalon, cum ab Octauiano supersedere rogaretur, ab eius vestigijs se cuius comitandi gratia aduenerit nullo iure prohiberi perdocuit. Eoq; responso execrabili pontificum collegio liberatus, ne schismatis errore laberetur, effecit. Die postero Octavianus Liuonem Orthoniensem electum, vehementer ab Absalone prohibitum, falsa pōtificis vñctione prosequitur. Inde ad oppidum Bisuntium concessum est. Vbi equorū pabulo non suppetente, regeq; emendę eius facultatem sibi non fieri conquerente, Cæsar cum qui stabulo præerat, necessaria Danis expedire præcepit. Qui mox eorum satellitibus secum eductis in vico eminens sito, quibus egerent capienda demonstrat. Qui cum earum cōsuetudinum ignari equorum alimenta ab oppidanis inermes depolcerēt, vocesq; suas sagittis ac iaculis repelli conspicerent, depositis precibus prælium ordiuntur.

In Romani imperatoris iniuriam Romani papam creare cupientes.

Lodouicus
Thuringia
rex non duri-
taxat illibera-
lis, verumuti-
am simul aus-
piciis.

Capto itaq; vico, cum latius crebescēte fumigio facem oppidis subiectam agnoscere, similia sibi licere rati confestim expugnationi incendiū addiderunt. Quē res incredibili regem angore permouit. Interiectis diebus, cum Cæsar quem vinctæ modum à Maguntinis proprij pontificis interfectores exigere deberet in concione perquireret, Waldemarum iterata superiore querela equis annona defectis, venalium alimentorum subsidia postulabat. At Cæsar circumiacentem prouinciam coniugis suę patrimonium esse testatus, frustra eum emptu affectare dicebat, quod raptu petere licuisset. Contra Waldemarum regem se non prædonem esse proclamans, comitatus latrocinio quæsiturum negabat, aut quod domi iniquum duxerit apud externos approbaturum. Quanquam enim eiusmodi violentia necessitate excusabilis videretur, permissis uti passus nō est, ne domesticæ æquitatis mansuetudinem peregrina austeritate corrumpere. Cuius sanctitatem vniuersi Germaniæ principes maximo plausu cōprobantes, se q; mutua admiratione inuicem contuentes, beatos aiebant quos tanti viri integritas regendos curaret. Qua laude tacitum morum suorum vituperium ediderunt. Dimisso itaq; rege, Cæsarem Henricus hortari cepit redituro regi impensas expediat, neque cum hospitalitatis suæ expertem dimittat, cuius patria quali commune aduenarum hospitium existere soleat. Quod Cæsar facile pollicitus parum executus est. Pontifex vero Maguntinus humanitatis specimē maioribus experimentis quā promissis exhibuit, geminæ pernoctationis impensis regium iter excipiens. In Henrico quoque crebris regem comitatibus prosequente, clarum amicitiarum indicium patuit. Lodouicus autem Thuringiæ princeps, non solum liberalitate vacuus sed etiam habendi cupiditate refertus, impudenti precatione effecit, ut equus regis sibi daretur. Post hæc Adolfus Holsatorum præfectus, Absalonis officio primam amicus regis, mox miles solenni fidei datione effectus, obsequierum principum officijs hospitalitatis expleuit. Ita patriæ parens prosperum reditum emensus, exoptatam aduentus sui copiam ouantibus ciuium animis obtulit. Insignem hunc annum filij eius Kanuti ex Sophia suscepti natalis effecit: qui etiam pontificali Absalonis ministerio, statim lauacri tempore regenerationis sacramenta suscepit. Quod religiosa executionis officium, Sueonum ducis Guthormi, qui nepotem Waldemari eorundem regi Karolo desponsam abducendi causa legationem attulerat, præsentia venustabat. Per idem fortē tempus Noruagiensem legatum regem petiuerant, obsecrantes ut Noruagiæ regimen tot ciuilibus bellis corruptum, ac teterrima tyrannorum dominatione distractum, iamque ex sanguine & ruina propinquum eius occupatores incessendo tentaret. Et quoniam externa nostris hoc loco connexa sunt, quædam de re Noruagica summatim cognoscere fastidio non sit. Siuardus quidam summæ audaciæ post multa & præclara facinora bellis edita, ab Haraldo Hybernienſi cuius hostis extiterat interceptus, cum nauis in alto mergendus veheretur, quasi funus suum inferijs præcessurus, cempta de industria portione remiges onerauit. Quibus exhilaratis, gubernandi potestatem supremi beneficii loco poposcit. Ea re impetrata nautas impensius edere remigium hortatus, cum vehementissimum nauigij cursum animaduerneret, proiecto gubernaculo præceps undas insiluit, priusque se littori quā concitata ratis impetum correxisset restituit. Ita & suo acumine & hostium socordia seruatus, periculūque cui destinabatur creptus, Haraldum amandi gratia noctu castra latenter egressum, in amplexu pellicis per insidias interfecit: dantem pecunias, & sibi quem ceperat, & Magno quem regno luminibusque priuauerat. Igitur ut belli titulum apprehenderet, ipsum protinus Magnum monachalibus septis abstractum, tametsi virilibus careret virum induere perpulit, deiectamque regis fortunam ad pristinum regni fastigium erigere statuit, ne deesset cuius auctoritate & titulo bellum aduersum Haraldum sobolem susciperetur. Huius itaq; nomine & auspicijs fretus, cum tribus Haraldum filijs, Ingone & Siuardo, & Osteno paternum regnum affectantibus, navali certamine dimicauit. In quo partim cæsis, partim fugientibus socijs, incredibili & præstantiori humanis viribus fortitudine solus aliquandiu nauigium ab hostibus vindicauit. Ad vltimum compluribus eorum

- rum prostratis, omniq; superstitum multitudine ad se vnum opprimendū vndiq; concurrente singulari nandi pericia fterus, quāquam hybernum tempus instabat armis militaribus tectus profundo se credidit. Atq; sub vndis quas hostiū cruore conspererat, enatans, dubium effecit maioris audaciæ specimen in puppi præbu-
 erit, an inter vndas agilitatis ediderit. Siquidē lorica qua corpus muniērat quō
 liberius enaret cum reliqua armatura sub vndis sibi detraxit, ac demum cum ca-
 pēssendi spiraculi gratia fluctibus emerisset, à quodam familiari suo per habitum
 hostibus indicatus, tunica qua se prodi suspicabatur rursum corpus aquis occul-
 tando deposuit. Sed cum ne sic quidem proditoris notitiam fefellisset, ad extre-
 10 mum suprema se veste nudauit. Nec adhuc tamen indice ludificato, cum solus ex
 focijs superesset, seq; hæc omnia quæ & callide & animose tētauerat frustra exper-
 tum animaduertēter, tandē fati simulatione profundo diutius immorās, insidiato-
 ribus an viueret dubiū reliquit. Ad vltimum cum humanæ respirationis consue-
 tudine supernē aērem capessere debuisset, cuiusdam fortē nauigij gubernaculum
 perinacillimis brachiorū amplexibus apprehendit, eiq; aliquādiu tacitus inhæsit.
 Plura tamen elapsionis genera animi firmitate tentasset, si non eum hyberni frigo-
 ris sæuitia obstupescētum corporis robur deseruisset. Tandem cuiusdā alii curi-
 osius contēplantis indicio deprehensus, intercipitur, interceptus vincitur, & in
 concionem hostili sententia damnandus abstrahitur. Vbi nemine sacerdotū adhi-
 20 bito, qui delictorum eius confessionem exciperet, eam astantibus modo quo licu-
 it explicauit, præfatus se emendationem ab eis decretam pœnitentiæ nomine præ-
 biturum: memor sanē sacerdotali copia non suppetente, & ad priuatorū cognitio-
 nem commissā referre licere. Magno quoq; quem Haraldus Hybernienſis patrē
 adſeuerat se genitum memorabat. A cuius generosissimo spiritu etiam inter adhi-
 bita sibi supplicia non deſciuit. Primo siquidē verberibus affectus, ac deinde mal-
 leorum ictibus artuatim contusus, scilicet vt à cūctis corporis partibus perux exa-
 ctæ viderentur, non gemitum, non suspirium edidit, non supplicē aut tristem vo-
 cem emisit. Denique nullum doloris indicium præbuit, sed quasi in ocio p̃alteri-
 um relegens, inter sacras preces & solennium verborum nuncupationem spiri-
 30 tum posuit. Felices profecto religionis alumni forent, si cuncti eo animo mortē
 amplecterentur, quo eam vir bellicus amplexatus est. Fuit ille insidiosus, pacem
 patriæ corruperit, bellumq; ciuib; intulerit, fortitudini tamen eius impunitas ab
 hostibus donanda fuerat. Sed homines vindictæ cupidi plus suas vlcisci molestias,
 quā alienæ virtutis insignia venerari meminerant: nec in viuum sæuiſſe cō-
 tenti, tanquam parum eius exitio satiatimox extinctum patibulo suffixerunt: eā-
 dem crudelitate fatum prementes qua spiritum torserant. Nihilq; à se actum exi-
 stimantes, si sæuitiam suam saltem ab vmbrib; & cineribus continuissent. At Ma-
 gnus eodē prælio quod à Siuardo sub eius auspicijs gestum fuerat periclitatus est.
 Quem prius oculis deinde vita priuatum, bis luce defunctum crediderim. Post
 40 hæc summa penes Haraldī alios fuit. Equibus Ingo duntaxat iusto matrimonio
 ortus, fratribus quorum alter Noruagica, alter Hybernienſi pellice editus fuerat,
 vt ingentitatis ita & morum ornamētis præstabat. Erat enim omnibus honesta-
 ris numeris instructissimus, cum eorum alter avaritiæ maculis resperſus, alter lu-
 xuriæ sordibus oblitus haberetur. Sed infantia suæ tempore per incuriā nutricis
 fortē sinu delapsus, ita humo intlictus est, vt contracto dorſo reliquum vitæ tem-
 pus gibbo oneratus exigeret. In quo quidem homine excellentis animi venusta-
 tem, corporis deformitate affecti ludibrio sædatam putares, neq; discernere que-
 as, maius fortunæ beneficium receperit, an opprobrium ſenſerit. Contigit autem
 vt eius satellites apud Berginum oppidum iurgio cum Siuardi militibus habito,
 50 dum socij ab eis occiſi pœnas instantius expetunt, non interfectores modò, sed
 ipſum Siuardum ſequiſſimę conſternationis furijs concitari, per vim & ſeditionem
 appetērent, eumq; in adē ſugere coactum conuulſis tabernaculi clauſtris rancū
 trucidarent, homicidium ſpecie, re vera coniugum ſuarum prius ab ipſo conſu-
 pratum contumeliā vlcēſcentes. Cuius rei nuncio, Olſtenus cum claſſe Bergi-
 num peteret per obuios accepto, p̃tendi fratris quā cauēdi cupidior, nihilomi-

is, in quem vi-
 uentem ſentētiā
 fuerat, mortu-
 us de patibulo
 ſuſpēditur.

nus ad eum processit. A quo cum debitam sui regni partem negari animaduertere-
ret, paucis eum affatus discessit: multoque fidem promittens, sed perempti fratris
exemplo perire metuens, fugæ se quam noui sceleris autoribus offerre maluit.
Quem Siuardi interfectores priori facinore parum cōtenti, Ingonis æmulum iu-
dicantes, naualem fugam terrestri mutare cōpulsū, sed eam ob nimiam corpo-
ris saginam lentius exequentem propter litus peditem occiderunt, duobus regni
participibus sublati, à superstite dignitatis & stipendiorum incremēta sperantes.
Quorum scelestā fames intantum ducum cladem esuriens, vixq; gemino exa-
riata parricidio, ab Haquino quodam paternæ cædis ultionem petente, postmo-
dum vindicata est. Siquidem trium fortuna, ad vnum Ingonem per vim & facinus
reducta, non sustinuerunt Amundus Simonis filius, & Philippus, alijq; complures
inūgnis industriæ viri, regnum ei quod partim proprio, partim alieno scelere,
quæsiuisset, rutum intentatumq; persistere. Indignum quoq; compluribus visum
ut homini ridiculas corporis notas habēti, liberum regnandi locum militum suo-
rum conciliaret impietas. Quapropter Haquinū, quem dixi, factionis suæ ducem
creantes, eiusq; tyrocinium regio nomine venustantes. bellū aduersum Ingonē
decernunt, & quasi Siuardi vel Osteni manes ulturi, crebro pugnam cum hosti-
bus incunt. Verum pluribus continuis prælijs subacti, in Suetiam tandem cum
pupillo diffugiunt. Quos Ingo prope Sialandiam fugandi studio subtecutus, ma-
gna hostium parte propinquas pelago syluas petente, Absalōnem per legatos solli-
cit, eos qui in littoralia nemora profugerant, prendendos curaret. Quod Absa-
lōn honestate sua ac dignitate indignum iudicans, parum precibus obtempera-
uit. Appetente hyeme qui cum Haquino profugerant patriam repetere adorsi,
tanquam fortunam loco mutaturi, prælio in hyberna glacie conferto, Gregorium
summæ post regem dignitatis virum, manu & consilio promptum, in quo spes &
fiducia Ingonis quasi quodam cardine nitebatur, non minus acumine quam viri-
bus vti, cum omnibus copijs deleuerunt. Siquidem in eam glaciæ partem cuius
firmitatem nocturnis excisionibus debilitauerant, prælij tempore protractos, ho-
stes profundum petere coëgerūt. In quorum morte Ingo maximam spei partem
deposuit, nec secus animo quàm viribus fractus, exitiosum sibi fidissimī fautoris
Gregorij interitū ominatus est. Tādē instaurato bello sed adhuc eodem aqua-
rum habitu persistente, nihilo feliccius Gregorio glaciæ elementi fortunam ten-
tauit. Siquidem gelato mari in pugnæ locum electo, dum eius duritia quasi cam-
porum firmitate gauderet, quanquam militum numero præstaret, cum omnibus
pene copijs interemptus est: luensq; pœnas seu admissi, seu tolerati parricidij fra-
terni, vmbriæ piacula exoluit. Hoc bello quo nullum maius aut cruentius Norua-
gia habuit, vniuersum regni illius columen propemodum à stirpe interijt. Huius
cladis superstes Erlingus, cum filio suo Magno admodum paruulo, sed ad Walde-
marum ortam materni generis propinquitatem habente ad Iutiam appulit, ibiq;
in summa regis dignatione versatus, vberes exilij impensas, & amplissima comme-
atuū instrumenta percepit. Interea Siuardus quidam per summam commilito-
num inuidiam fortitudinis præmiū recepturus, dux ab Haquino constituitur, idq;
ægre ferentibus cæteris summæ seditioni locum dedisset, nī Erlingus repēte è Da-
nia superueniens internæ factionis certamen rumpendo, nouum hostibus nego-
cium peperisset. Quippe prædictum filium quod maternum genus cum præseis
Norugiæ regibus communicaret, regem continuò nominauit, ne aut Haquino
æmulus, aut Ingoni ultor deesset. Ita nouis rebus increbrescentibus, Haquinus
à Siuardo quod ei impensas belli negasset, deseritur, acieque cum Magno con-
gressus occiditur. Siuardus ad Suetiam dilapsus, dum interiectis diebus in pa-
triam reuertitur, ab Erlingi militibus interficitur. Quo euenit, ut obscura & igno-
bili cæde spiritum deponeret, quem honeste in acie profundere noluisse. At
qui ex Haquini militia superfuerant, partim nouarum rerum cupiditate, partim
hostium fortunæ inuidia accenti, Marci cuiusdam alumnū optimæ spei pu-
erum in regem adsciscunt, nec feliccius quàm proxime fortunam tentarunt. Si-
quidem prælio ab Erlingo obtriti, victoria pariter ac rege priuati, ad Karolum
Suetiæ

*Siuardus, qui
in prælio hunc
se mori potue-
rat, paulo post
à quibusdam
militibus igno-
miniose truci-
datur.*

Suetiæ regem profugiunt, ipsumque belli ducem exposcunt, cui cum Noruagiæ rebus etiam aliqua necessitudinis communio videbatur. A quo diu promissorum alacritate protracti, postquam cum magis de proprio regno seruando, quam alieno obtinendo sollicitum compererunt, legatos ad Waldemarum auxilium implorantes misere. Tandem ipsi benignioribus responsis inuitati venire. Quos cum rex supplices recepisset, sequi per eos Noruagiæ petitione promissa sedulo sollicitari animaduerneret, tantum belli pondus sola legatorum adhortatione suscipere stolidum ratus, prius popularium animos tacitis legationibus tentauit. Postquam eorum mentes legatorum vocibus consentaneas repperit, absque cunctatione expeditionem instituit. Quo audito Erlingus, quam longissimo secessu potuit abstrusas Noruagiæ partes petiuit, extremosque patriæ fines fuga amplecti, quam primos armis tueri tutius existimauit. Pauca siquidem nauigia sed habilia, fugæque quam prælio commodiora parauerat. Quo euenit, ut regis aduentus formidolosus Erlingi fautoribus, hostibus acceptabilis haberetur. Itaque Waldemaro consultationem cum amicis habente, quidam postpositis omnibus hostes occyissime persequendos, alij prius plebis fauorem conciliandū, auxiliisque populariū contra henda docebāt. Sed accelerationis consilium, tarditatis sententiā superauit. Igitur Waldemarus ingentem regionis partem prospere permensus, magnaque plebis alacritate receptus, cum ad urbem Sarpam venisset, nomen regium a Wicēsis sibi decretum suscepit, ibique cum popularibus concionem per summam verborū concordiam habuit. Quod si omissis alijs insequendis hostibus operam præbuisset, haud dubie regno Danico Noricum coniunxisset. Inde ad oppidum Tunsbergum navigatione progressus, paucis Erlingi studiosioribus in editam rupem salutis causa confugientibus, religionem sequitiæ præferens, vicum incendere passus non est, ne sacras aedes priuatis penatibus interfitas, communibus flaminis absumeret. Nemo tamen pontificum quorum ea tempestate ingens apud Noruagiæ autoritas erat, eum adire sustinuit: quod quidem eos potius patriæ, quam Erlingo tribuisse crediderim. Ormo ut quem regis germanum cognominabant, petito Waldemaro salua fide quam Magno dedisset, obsequia pollicetur. Tandem ob inedia tractu temporis obortam, cum rex defectam impensis expeditionem remitteret, Noruagiensium qui ad eum transierant multitudo pænæ metu cum ipso discessit, diuque partim regijs, partim principum impensis exilium sustentauit. Postea rex orientalium Sclauorum sibi virium fiducia rebellantium defectionem expertus, cum Henrico Saxoniz satrapa belli societate condita, quo firmitus amicitie necerentur, filiam eius ex coniuge postmodum repudiata susceptam adhuc incunabulis utentem, filio Kanuto primum ætatis annum agenti sponsam adsciuit. Itaque Henrico terrestri apparatu exercitum instruente, ipse in classem collatus cum apud Rugiam peruenisset, auxilia ab incolis amicitiam suam dubia fide secutis, per Absalonem contrahenda curauit. Deinde ne Henrico tardius occurreret, eumque promisso fraudaret, ad Penum fluuium occyissime navigationis cursum direxit. Absalon quamquam adhuc Rugianorum pactio paucorum obsidum pignore niteretur, eorum concionem ingressus atque inter ipsos honoratissimo sedendi loco susceptus, cum legationis mandata proferret, eamque Danicę vocis ignaris per interpretem explicaret, accidit ut quidam e Rugianis adolescens Sclauico ingenio, Dani militis equum pro quo se precium numeraturum fingeat, veluti in celsus eius experiendi causa conscendens, fugam tentaret. Quod cum Absalon ad se perlatum in concione proponeret, vniuersa populi multitudo magnū fidei suæ crimen vnius hominis perfidia allatum iudicans, similem furoris impetum confessa dissiluit, autoremque fraudis raptim insequi properauit. Igitur Absalonis comitibus ad metum & stuporem usque subitum vulgi concursum mirantibus, pauci qui adolescentem affinitate tangebant, plus priuata charitate quam publico rubore permoti, supplices Absalonis genibus aduoluuntur, equi restitutionem polliciti, si modo per eum ab incerto concio reuocetur. Quorum Absalon permixtas precibus lachrymas miseratus, missis qui plebem pacaret tumultum compescuit, consternationem sedauit, equoque protinus reddito, militem

*Demon horre-
da forme con-
spectum.*

suum stultitiæ damnauit, quod per inertiā & stoliditatem raptoris se circumue-
niendum dedisset. Deinde gentis rege Tetislauo classis supplementum pollici-
to, regem subsequi maturauit. Interea Henricus Holfatorum principem Adol-
fum cum Henrico Razaburgensi, præfectumque Swerini oppidi Guncellinum,
quod nuper à Saxonibus in potestatem redactum ius & formam ciuitatis accepe-
rat, necnon Regnaldum quendam parum origine liberum, opibusque quàm ge-
nere clariorem, cum insigni copiarum parte præmittit, expeditum sibi transitum
paraturos. Quorum ingressum Sclauum cum partim fama, partim experimento co-
gnouissent, cum parte hostium configere quàm vniuersos aggredi maluerunt,
multum ex eorum robore, si præuios oppræssissent, defluxurum credentes. Cumq; 10
summa cura ac flagrantissimo studio ad eos opprimendos contenderent, dæmo-
nem horrendæ formæ superne verticibus imminentem videre. Quo monstro tan-
quam diuinitus dati ducis aduentu firmati, sumptis victoriæ auspicijs, ex impro-
uiso hostium se castris immergunt, eosque imparatos confodiunt. Adolfus & Re-
gnaldus in ipso castrorum aditu interfecti, neglectæ militaris prudentiæ pœnas
sanguine persoluerunt. Quibus prima cæde prostratis, Guncellinus & Henricus
medijs irruentium globis elapsi, correptis aquilis ad se fugientium sociorum reli-
quias contraxere, ac demum hostes prædæ incubantes audacter adorti, fugam vi-
ctoria mutauere. Ita Saxones quanquam improvidi bellum tentassent, maiorem
cladem gesserint an acceperint virtute dubium reliquere. Quo accepto Henri- 20
cus suorum cædibus, ut par erat, permotus, exigendæ vindictæ studio ad obli-
onem Deminæ vr̄bis quantacunque potuit celeritate contendit. Quam postquā
vltro ab incolis obustam comperit, ut vniuersa ipsius monimenta subrueret, reli-
quias mœnium solo exæquari præcepit. Et quoniam in homines grassari non licu-
it, tanquam à rebus mutis supplicium exacturus vr̄bem Cozeouam simili incolarum
trepidatione desertam, cremandam curauit. Walogostini quoque finitima-
rum vr̄bium quarum excidio terrebantur exemplum secuti, clandestino traiectu
fluminis cum vxoribus ac liberis municipium deserunt, penates duntaxat rebus
vacuos hostili sauitiæ relicturi. Quorum vr̄bem rex nullo negotio interceptam,
militibus ac stipendijs instruit, eamque Werthemanno piratæ curandam commit- 30
tit. Ornenses quoque plus ex aliarum vr̄bium fortuna timoris quàm ex suis mœ-
nibus fiduciæ capientes, ut sibi vicinarum ciuitatum quarum formidinem seque-
bantur exemplo consulerent, vr̄bem ne ab hostibus coli posset, desertam incen-
dunt, penates suos igni quàm hosti relinquere præoptantes. Tunc rex ponte qui
medium amnem secare videbatur abrupto, sublatisq; cæteris navigationis obsta-
culis, ad Stolpam vicum processit, ubi & ducem postmodum obuium habuit. Igi-
tur ne Walogostum eodem exemplo desertum quo captum post discessum suum
hostibus redderetur, præsertim Danos si eo fruerentur, sempiternum Sclauicæ im-
perium habituros existimans, Absalonem, Burisium, Suenonemque tunc Arufij
pontificatu insignem, eius municipes efficere statuit, quibus & filium Christopho 40
rum sociauit, quo plus à cæteris in auxilio suo fiduciæ reponeretur. Qui cum ami-
cos & necessarios in muneris consortionem adsciscere iuberetur, Sialandensibus
duntaxat Absaloni præsidij societatem spondentibus, reliquis ob imminentis pe-
riculi magnitudinē, nec animus ad resistendū, nec comites suppetebant, quāquā
tota classis & alimenta sua cum eis cōmunicare, & vicinas segetes publico officio
in eorū horrea cōportare decreuerat. Quippe fruges messore exercitu residuo-
rum v̄sibus adigi iubebatur. Ita rex cōsiliij cassus, cum neq; pugnādi copia, neq; pa-
ctio vlla ab hostibus fieret, vafro ingenio excogitauit, qualiter eos ad alterutrum
horum præstandū impelleret. Siquidē Absalō tacitis mandatis præcepit, ut palos
in amne defixos, cæteraq; navigationis impedimenta magna remigum cura sub- 50
legeret, veluti toti classi transitum paraturus. Ita demum fluuii obstaculis vacue-
facto, cum progressā classē angustior alueus excepisset, complures à Sclauis
vtriq; ripæ inequitantibus comminus sauciabantur. Quā hostilis audacię petulan-
tiam Petrus Eliui filius animi virtute nō sustinens, protinus cum remigibus naue
desili-

desiliuit, hostesq; strenue propulsatos ipse cedere coëgit. Tandem comitum ignavia desertus, sociorum navigationem fato suo incolumem præstitit. Itaq; rex non solum expertem minus progressum habuit, sed etiam Henricum cum toto exercitu confertis arctius nauigijs tanquam ponte traiecit. Quo agnito Sclauum reliquarum urbium excidium formidantes, præcurrenti periculi studio pacis quam ante contemplerant, Waldemaro obsides offerebant, quos se Henrico nullo pacto duros dicebant. At rex sine militiæ socio cum hostibus pacisci fraudulentum existimans, per Thorbernium Henrico quæ ab hostibus offerrentur, enunciat. Quo se conditionibus ab eo factis libenter usum asseuerante, pactum cum hostibus habuit, ut Walogosti dominio trifariam diuiso, pars una Tetiszlauo, reliqua Kazimaro, tertia Nucleri filio Priszlauo vendicaretur, piratisq; prædam Danicam appetere solitis, Peni fluminis ostia clauderentur: Henrico quoq; munitionum quas apud Sclauum obtinuisset, incolumis possessio permaneret. Post cuius discessum comites Kazimari exterorum societatem acius perosi, sed viribus agere non ausi, Rugianos assiduis furtis vexatos, ac per latrocinia ad paupertatem & inedia[m] usq; reductos, communi vrbe excedere compulerunt. Piraticæ quoq; licentiâ tribuere, modisq; compluribus istum fœdus rupere. Postmodum Rugianis recepta per Henricum fiducia, palam aduersum Danos inimicitias profitentibus, rex non minorem in amico perfidiam, quam in hostibus leuitatem expertus, Arkon provinciam verna expeditione petitam, incendio populatus est. Inde ad portum, Por ab incolis vocitatum, cursum direxit. Siquidem ne cum vniuersis Rugianis manum acie confereret, separatim eos attentandos existimans, Absalonem nocturna navigatione Ziudram præcedere iubet. Quem ut continuo subsequeretur, curiose discessionis eius tempus à vigilibus obseruari præcepit. Quibus somni delicias imperio præferentibus, Absalon absq; regio comitatu progressus, non solum Zyudram, sed etiam agros vicinosq; ei confines, partim igni, partim ferro vastauit. Cuius equites duo contentione prius habita vter audacia præstaret, cum ad militarem operam edendam fortitudinis emulatione pari impetu taperentur, hostesq; cuidam forte stagno adactos cimbis fugam petere animaduertentes, plus eis persequendis quam suis periculis dispiciendis intenti, ne alter alterum virtute forte præcurreret, ambo cum contemptu spiritus stimulos calcaribus equos in profundum egerunt, armorum haud memores, quorum obruti pondere perierunt. Ita temeritatis vindex elementum viris gloriæ quam salutis studiosioribus in exitium suum ruentibus, fatum pariter ac tumulum ministravit. Interea Absalon provinciam rapinis pariter, incendijsq; permensus, cum ingentem prædam & opima spolia referendo naues repperere statuisset, magnam hostium manum subsequi conspiciens, ultra bina vada admodum transitu difficilia de industria cedere voluit, ut eos formidinis simulatione protractos, locorumq; tandem difficultatibus implicatos opprimeret. Quorum primum Sclauum libero itinere transgressi, circa reliquum redeundi diffidentia constiterunt. Eodem fere momenti spacio duo pedites Sialandenses ingentem prædæ fascem gestantes, errore locorum in ipsum penè Sclauorum exercitum inciderunt. Qui cum à duobus eorum equitibus appeterentur, quanquam tunc vadum transgredi poterant, ne recessum per ignauiam quærere viderentur, hostibus resistere quam socios accedere maluerunt, deforme existimantes ab ijs quos numero æquarent, audacia superati. Itaque quo magis expeditos se redderent, pressis vestigijs, proiectisq; fasce, enses destringunt. Quorum constantiæ & virtuti fortuna debitam incolumitatem concessit. Siquidem equitum neutro procedere audente, resumpto fasce ceptum iter carperunt. Cumque rursus Sclauum hi nos equites ad eos opprimendos misissent, eorum incursum eadem animi presentia repulere. Quo facto tam hostium quam citium in se admirationem vertere, magnamq; illis ruborem, his inter metum & lætitiâ hæsitantibus peperere. A sex tandem equitibus attentati, inuariabili mentis habitu perstiterunt, tanquam hostium ignauiæ plenius fortitudinis animis insultantes. Nec defuit Absaloni prompta mens ad opem eorum virtuti fiduciæq; præstandam. Siquidem tot suorum equitum quot hostilium animaduertentes, eis pro supplemento transmisit. Sclauum

quoque suorum paucitatem certatim numerosis militum præsidijis prosequerentur. Itaque supplementis vtrinque tanquam ex pari crescentibus, equitibusque veluti ad militiæ spectaculum ediuerso conuenientibus, Sialandenses vltiori hostium petulantiam inspectare non passi, vniuersa acie eis occurrunt. Quorum fugam vadis impediens longum insequi nequeutes, maiorem equorum quam hominum stragem egerunt. Cumque iter ad naues reflecterent, remigum suorum aciem armis pariter ac signis instructam obuiam habuerunt, quam ad auxilia sociis ferenda fortuito nuntio monita virtus adduxerat. Hi profecto cum Absalone victoriæ gloriam communicauerunt, cui se sponte virtutis socios obtruncant. Interea rex seris vigilum monitis excitatus, omnisque nauigationis moram prepropera festinatione discussit. Qui cum visis Sialandentibus populandi gratia ad litus appellere voluisset, ab Absalone nihil hostilis prædæ quod eius rapinis pateat superesse perdoctus, magnopere gratulatus est quod tam parua manus nihilo languidius quam si ipse adesset rem proprijs gessisset auspicijs. Hinc cum alios insulæ fines armis ignique tentasset, domum concessit. Rursum circa autumnii principia classe regressus, primam vastandis agris operam dedit, ut segete consumpta, incolas muniendarum urbium instrumento priuaret. Cum ad urbem Arkon sparsio militiæ genere peruenisset, oppidani fiducia virium portam (quam urbs vnicam habebat) egressi, ne virtutem suam intra mœnia coliberent, obuiam processerunt. Quos rex Danis ex consulto cedentibus, longius mœnibus amouere conatus, postquam sperato cautiores animaduertit, incurfatos urbem repetere coegit. Porta tamen ne equi iaculis confoderentur abstinuit. Tunc Sialandensis eques Nicolaus forma & virtute præcipuus, telo per portam iniecto quendam ex hostibus in aditu resistentibus exanimem prostravit, innocensque reflexo protinus equo discessit. Cuius facinus Thorbernus inter præcipuos Sialandiæ equites numerandus, pari audacia sed dispari fortuna æmulatus, cum vnum ex hostibus directa in globum lancea vulnerasset, reditumque reflexis habenis tentasset, ita lapide ictus est, ut multus e capite cruor profunderetur. Quam ob rem longa corporis debilitate contracta, feram incolumitatem aggre recuperavit. Burisius quoque dum nobilitatis suæ splendorem conspicuis virtutis operibus æquare nititur, simili audaciæ genere portæ propugnatores adortus, tam asperum saxi ictum capere excepit, ut penè equo exanimis delaberetur. Cui corporis viribus carenti, sociorum interuentus ne ab hostibus opprimeretur auxilio fuit. Quo cuenit ut Rugiani haudquaquam sibi tuto extra mœnia dimicaturi viderentur, intra quæ tam obstinatam hostium præsentiam experiebantur. Inde ad provinciam Astmodam tota classe concessum. Absalon cum & fortitudine & prima rei bellicæ peritia vigeret, accedente exercitu primi agminis ducem, reuertente extremi comitem agere consueuerat, semperque Danicæ iuuentutis promptissimos seu prædæ, seu gloriæ studio sodales habebat, rege duntaxat cum robustiore exercitus parte graui & composito militiæ genere paulatim procedere solito. Itaque pugnandi copia nusquam accepta, magnam regionis partem permenfus, tandem equestrem manum prædandi gratia spargi permisit, paucosque secum in comitatu reliquos habuit. Illic forte nuncio de sociorum conclusionem suscepto, quam sine succursu posse effugere negabantur, eorum saluti quoad milites reuocarentur adesse non distulit, neque sibi comitum paucitatem quo minus conclusos peteret obstare permisit. Sed protinus primipilo signa attollere iussu, pleno fiduciæ spiritu locum, in quo continebantur, accessit: eosque festinationis signo perosus prædā, equites ad se contraxit. Quem tanta fiducia ceperat, ut plus remedij in celeritate quam in socijs duceret. Cuius aduentum Sialandenses qui intra difficilem locorum angustias arctabantur, experti imminentis auxilij fiducia, eos à quibus ob-

*Audacia par
dispari fortuna
ne fortuna re
spondere soliti,*

pres-

pressus, facilem currendi euentum habuit. Quinetiam occupatum Barbarum ca-
 pite spoliavit. Actunc demum ne plantis quidem cœno infectis, solidam humum
 repetijt. Quod factum religiosa admiratione prædignum, non pedum agilitate
 sed diuino beneficio editum, potius cœlesti miraculo, quàm humanæ virtuti im-
 putare debemus. Post hæc vicis per militum manum vndique deflagratis, etiam
 ad Gorum promontorium longinquæ excursionis incendia proferuntur. Tunc
 se Rugiani contrahendi à Saxonibus auxilij spe fraudatos experti, quatuor obli-
 10 dibus præbitis, apud Sirelam insulam pacem à rege pecunia quæsiuerunt. Itaque
 principibus graues periculorum motus, & difficilia rei Danicæ tempora atten-
 20 dentibus, filio Waldemari Kanuto regios honores decernere placuit, qui non so-
 lum paternæ maiestatis futurus possessor, sed etiam præsens dignitatis socius no-
 sceretur, vt haberent procures ad cuius nomen titulumque decurrerent, si quid
 de regis capite fortuna variaret. Quorum prudentia rex ac beneuolentia delecta-
 tus, probata sententia regni maiestatem cum sanguine suo participare, non dam-
 num honoris, sed claritatis incrementum putauit, primatumque voces ad regium
 nomen filio deferendum concionando perduxit. Qua de re vniuersi exercitus cō-
 sensu habito, Burisius dūtaxat, siue tacita regni affectatione, siue rei nouitate per-
 motus, nullam penè vocem suffragijs attulit. Qui cum ob hoc se regi suspectū esse
 sentiret, taciturnitatem suam non odij sed amoris indicem affirmabat, quod Da-
 30 nicæ regnum à pluribus amice participatū esse memoriæ & crebra antiquitatis ex-
 perimenta sint, inter patrem & filium de rerum dominio bellum ereuisse. Verum-
 tamen se si regiæ voluntatis præseius fuisset, silentium non acturum. Tactuisse vero
 quod rem neque ab ipso, neque ab amicis præcognitam habuisset. Ea silentij excusa-
 tione iram regis in dissimulationem conuertit. Idem peracta expeditione cū cæ-
 teris Danicæ optimatibus apud Roskyldiam Kanuti miles solēni more fieri iussus,
 alijs imperio obtemperantibus id facere recusauit, eaque re magnam sibi concupitæ
 dominationis suspicionem concituit. Verum hunc imperij conceptum quæritis
 callide rationibus protegere perstitit, præfatus se extante eo, cui primam militiæ
 fidem dederit, alius militem non futurum, nec adduci posse vt pristinum obsequi-
 40 um recenti permutet, remque tam patriæ consuetudini quàm honestati inimicam
 committat: quippe cum nemo Danorum diuiduo famulatus officio teneri sole-
 at, solisque Saxonibus hunc seruitiorum morem stipendiorum cupiditas faciat.
 Nam si inter duos vnus obsequium communicantes bellum incideret, amborum
 miles alterutrum iuuando, fidem vtrique seruare non posset. Nec regi ad iram ini-
 tibus responsis placidoque vultu regendam, æqua simulatio defuit. Quem cum
 Hallandiam petendo comitem haberet, tanquam insidias sibi nescientem tacitus
 notauit. Quas vt effugeret imperata se facturum spondebat, si potentiam eius rex
 beneficiorum incrementis extendere voluisset, & sicut ipse regnum quod eatenus
 electio variabat hæreditarium efficere gestirer, ita quoque necessariorum suorum
 50 liberis suppare dignitates, & minores potentias perpetua hæreditatis lege fruen-
 das tribueret. Itaque præcipuam lutiæ partem Absalonis auxilio pactus, Kanuto
 supplex fore sustinuit, laudquaquam tamen solidam regis amicitiam recupera-
 uit. Eatenim regiæ iræ pertinacia erat, vt semel accensa funditus extingui nō pos-
 set. Vere appetēte, Absaloni, Christophoro, & Magno particularis aduersum Scla-
 uos expeditionis ductus committitur. Nam orientales Dani duntaxat cum Fioni-
 ensibus classem confecerant: Scaniensum vero penes Christophorum summa, pe-
 nes Absalonem arbitrium consistebat. Quibus Tribusanam ad ortis provinciam,
 Christophoro tanquam iuniori inter Absalonis, Magnique copias medius mili-
 tandi locus decernitur, vt regij sanguinis latera fidis stipatoribus cingeretur. Tan-
 60 ta autem vicorum exultio fuit, vt idem adhuc usque cultu vacui, præteriti incēdij
 magnitudinem præsentibus testentur indicijs. Absalon cum repetendæ classis tē-
 pore extremos curaret, nunciato hostium superuentu, quanquam tanta vis frigo-
 ris erat vt primi reuocari nō possent, quadraginta solis equitibus stipatus, prius ho-
 stem quàm vadum, per quod erat rediturus, tentauit. Quibus fugatis, lento itine
 re ad amnem concessit. Quem structo ponte transgressus, post tergum opus ab-

*Frigus intem-
peratissimum.*

rumpere noluit, ne vlla timoris vestigia relinquere videretur. Quum ad litus ve-
nisset, classem in alium portum appulsam comperit. Tanta autem hyberni frigo-
ris saevitia exstitit, ut nautæ equos pene frigore extinctos defossis humi specubus
conderent, nemoque ex toto exercitu reperiretur, qui pariter utramque manum
necessarijs vîbus aptare posset. Illic crebri angues ligonibus reperti, magis admi-
rationi quàm metui visentibus fuere. Nam algoris immensitas, vires eorum ac
spiritum hebetauerat. Scanienses tunc prosperantibus ventis discessionis licen-
tiam adepti, mox iidem contrarijs navigatione prohibiti, tandem toti classi fauen-
te cælo Sialandenses ac Fionios repetendæ patriæ comites habuerunt. Post hæc
rex Petrum & Selgretium Christophoro pædagogos adsciscit, qui adolescentiæ 10
eius rudimenta ad honestatis mores exequendos plenis sapientiæ documentis
instruerent. Æstate deinde expeditionem instaurat. Quippe Wallagostenses du-
pliciter ictum fœdus corruperant. Nam & Rugianos mœnium socios per furta
vrbe eiecerant, & piratis Peni fluminis ostia patere permiserant. Igitur dum Len-
tios peteret, ab Henrico missæ literæ superueniunt admonentes, ut rex insidias
propinqui perinde ac regnum affectantis caueret, indicantesque Burisum cum
Noruagienfibus opprimendi eius consilium habuisse. Iisdemque dum expedi-
tio reuertetetur occursum pollicitis, aut ipsum regem, aut regium nomen occupã-
dum duxisse. Cuius rei certissimum experimentum fore, si reuertentem à Scla-
uis expeditionem Noruagica classis exciperet. Eodem pene momento su- 20
scepta Noruagienfium epistola, par prodicionis indicium edidit. Quod cum
rex paucis arbitris, suppressis indicium nominibus prodidisset, auxit rei suspicio-
nem fidemque literis addidit Tokonis, Wendilensium pontificis consentanea af-
firmatio, dicentis, Burisij milites ab eo iurare coactos, quicquid ipse auspicaretur
esse profecuturos. Re tamen dissimulanter habita, ad locum cui nomē Ostrozno
citata navigatione profectus, profligatis prouinciæ rebus, urbem Orthungam vni-
uersa classe comitante reperijt. Illic Burisio cum cæteris regni primatibus accer-
sito, quidnam de eius infidijs acceperit aperit, ei que prodicionis crimen affigit.
Quem se quicquam tale aduersum eum excogitasse negantem, quoad nûtorum
experimenta sumerentur, secum commorari præcepit: tunc demum si secus ac 30
nuntiarum erat accideret, incolumem discessurum. Ille contra nihil absurdius aie-
bat quàm ut capitis sui indicium, incertis euentuum argumentis committeret.
Qua voce se non solum regi, sed etiam arbitris suspectum effecit. Igitur ne remi-
ges quidem suos reuifere permissus, ad urbem Latrensem cum rege meare com-
pellitur, ubi leni sed firmæ custodiæ traditur. Interea Erlingus & Ormo Burisij fra-
ter cum nauali exercitu superuenientes, lutorum classem in amne Dyurfa reper-
tam gubernatoribus vacuam facile debellant, ipsiusque Burisij intercepto nauig-
io, protinus ad vicum, qui Mercatorum portus nominatur, deproperant. Quos
Absalon cum Sialandensibus occurrens, etiam littorum ascensu prohibuit. Qui
cum compertum haberet Noruagienfes plurimum præsidij in arcibus ducere, 40
prouocandi gratia cum quindecim peditibus in litus progressus, ultro se eorum
sagittis appetendum præbebat: profectò ostendere cupiens, in quam paruo præ-
cipuam eorum fiduciam poneret. Igitur Noruagienfes quo propius littus acce-
derent cimbæ conscendunt, ob quarum trepidationem destinata certis ictibus se-
rire non poterant. Itaque tela partim in vndas innocua cadebant. Ita artis suæ ef-
fectu fraudati, nostrisq; ludibrio habiti, ingenti cum rubore maiora nauigia repe-
runt. Postea cum Absalone data acceptaque fide, sociale colloquium habuere. A
quo diutius illic acquiescere iussi, non prius obtemperauerunt, quàm Absalon fi-
dem suam interpoluisset, se nihil infidiarum eis terra aut mari interim paraturū.
His finitis collocutores à se inuicem discessere, die postero cum paribus armis, æ- 50
quali comitum numero conuenturi. Cùmque Erlingus vno comitator affuisset,
Absalon circumspæctis omnibus: miror te, inquit, Erlinge hominem ætate confe-
ctum ac torres grauiæ expertum, non adeo sapientem quàm senem existere. Nam
cum tu scapha adueneris, nos equis infideamus, teque nullo negotio (si libeat) op-
primere possimus, cur condicto comitator aduersum caput tuum rumpendæ pa-
cis

- eis occasionem fortioribus præbuiſti? Niſi autem fides noſtra præſtaret, ſolutæ conditionis pœnas exitio perſoluiffes. Tunc Erlingus inter metum & ruborem circumſpectis comitibus, cum veram Abſalonis aſſertionem animaduerneret, vnum ex his obiurgare cœpit, quod non rogatus comitandi rapuiſſet officiũ. Poſtquam diu excuſationis verba quæſierat, vt ſiticuloſum recrearet exercitum, paluſtris aquæ petendæ licentiam obſecrat. Cuius rei permiſſionem haud modici beneficii loco ducebat, ac protinus patriam repetere properabat, leſus quod ſibi incolumi Daniæ partibus excedere contigiſſet. Poſtquam regi inſidiarum fidẽ rerum experientia fecerat, Buſiſum perinde ac maiestatis reum inter vincula aſſervari præcepit. Interea Erlingus extremum Sialandiæ compoſita claſſis applicati-
 10 one complexus, dum a ſacris miſſæ quæ conſueti religionis cultu petiverat remearet, Abſalonis equitibus clandeſtino itinere prorumpentibus, improvifam palatium ſociorum ſtragem accepit. Nec minori Hallandenſium virtute exceptus apud Nyzem amnem vna rate, eiùſque remigibus vniverſis ſpoliatus, abſceſſit. Eodem anno deturbandæ piraticę gratia, Abſalon inſulam maritimam novo caſtelli fundamento complexus, exigui munimenti beneficio ingens patriæ præſidium attulit. Nam & ſuſpectum prædombus ſitum reddidit, & tutam vicini maris navigationem incolis tribuit. Verum ne conſeſtim Notuagiens ſiniurix vindictam Danica virtus arriperet, Theutonicæ fidei lubricitas effecit. Quippe Henricus
 20 Bugiſzlau Danorum metu ad ſe decurrentis obſequium pactus, initam cum rege ſocietatem, tanquam ineptum & ignobile vinculum diſſicere parui habuit. Quinetiam apud Krempinum fluvium in colloquium cum eo deſcendens, quæſtus eſt quod militem ſuum Bugiſzlauum coram ſe non accuſatum bello laceſſat: quem ſi iniurioſum exiſtimet, prius accuſationibus quàm armis aggredi debeat: Contra rex, negare ſe vlliùs potentix reſpectu ceſſaturum, quo minus acceptas iniurias mutuis damnis rependere liberum habeat. Ita perſtante controuerſia, ſœdus cum colloquio ſoluitur. Hoc loci memorabile Saxonici equitis dictum ſtriſtim percurram. Qui cum forte ducis ac regis colloquiis intereſſet, eòſque expeditionis negocia languidioribus verbis proſequi animaduerneret: quædam, in-
 30 quit, de hero meo Henrico præſentibus referre habeo: quæ ſi a deſſe cum ſcirem, tacere quàm eloqui malle. Qui cum pupillus propinquorum iniuria patrimonio priuaretur, nemine ſibi patrocinium accomodare volente, quatuor ſoli ex amicis paternorum ipſius meritorum reſpectu permoti, quorum ego numero intereram, auerſantibus cæteris infantiam eius tutorio munere ſouendam ſumpſerunt. Pro cuius ſalute & incrementis, tum votis, tum etiam officiis inſpenſus excubabant. Hanc tandem humani auxilij diſſidentia altaribus offerentes, reli-
 40 goſa voti nuncupatione ſanxerunt, ſi paternos honores diuina clementia adipiſceretur, ſuſceptum beneficium quoad viveret pagani nominis odio penſaturum. Mox voti probator deus, ingenui principis Conradi patrocinium ei conciliauit. Cuius opera paternorũ bonorum hæres effectus, quanquam voti autores exhortationis officia non omitteret, à bello aduerſum Selauios continuando, tum auaritia, tum etiã deſidia adductus abſtinuit, perceptã munificentiam ingrato æſtimãs animo. Tanta autẽ cura monitoris partes exequi voti nuncupationibus fuit, vt cũ vnus ex eis vltimæ ætatis ad inſpicienda ducis arcana inter arbitros admiſſus, ſedulum ſtertendi uſum haberet, excitatusq; quid de re præſenti ſentiret, à conſidentib.
 50 interrogari ſoleret, maiorẽ præteriti voti quàm inſtantis negocij memoriã retinẽs, ductandũ in Selauios exercitiũ reſponderet. O immẽſam conſtantiam, quæ ne in ipſo quidem ætatis occaſu promiſſi immemor eſſe potuit. Quis autem mentis cõpos hanc religioſi conſilij vocem, ſenilis animi deliramentũ fuiſſe crediderit? Vereor autem chariſſimum mihi virũ amicorum religione cõtempta, ex ſummo fortunæ ſaſtigio in humilem priuatorum ſortem extrema ruinæ deformitate caſurũ. Ego vero promiſſi dudũ belli militẽ agendo, ternas aduerſo corpore plagas accepi. Quibus ſi binas ſub eodem militiæ titulo ſociallem, ſupremi iudicii tempore diuina vulnera meis æquata audacibus oculis inſpectanda præſumerem. Quo dicto, & rēporaneã Henrici ruinã, & ſempiternũ virtutis ſuæ præmiũ auguratus eſt.

*Deo neceſſitate
 in tempore nũ
 cupatum, re-
 bus ad volun-
 tatem ſuenti-
 bus raro præ-
 ſtatur.*

Rex Scaniam ingressus, paruo post Saxonum irruptione falso nuntiata, Scanien-
 ses equestri militiæ adscriptos proprio ductu prosequitur, imperatæque Sialanden-
 sibus navigatione Slaglosam aduectus, Absalonem è portu Hulyuimnensi acci-
 tum multagerendorum consultatione sollicitat. Præterea se parum veri rumoris
 credulitate fatigatum significat, expeditionemq; falso nuntio contractam remit-
 tit. Habebat autem in clientela Absalon, Arnoldum Tylensem, qui siue ingenij
 acumine, siue coniecturarum sagacitate sæpenumero futura ad sua vel amicorum
 negocia pertinentia, raro præfagio deprehendebat. Nec minus antiquitatis quàm
 diuinationis peritus, solerti historiarum narratione callebat. Qui cum Absaloni
 delectandi gratia supradictæ expeditionis comes existeret, breui cum manû cum
 piratis confecturum prædixerat: vehementer se mirari testatus, quo pacto certa-
 mini interfuturus non sit, præsertim cum inseparabiliter eum comitari decreue-
 rit. Cumq; re gestas ex eo cognoscere cupiente, discessuro Absalone quie-
 scere rogaretur, pertinacissime precibus obluëtatus nõ prius rogatui cessit, quàm
 rex operam se daturum polliceretur vt eum post Absalonem prima luce dimitte-
 ret. Erant autem sex nauigia Absalonem comitancia, è quibus tria quo cõmodius
 ignis alimenta cõtraherent, in superiores maris anfractus concesserant, quæ post-
 modum ætus subito regressu destituta, cœno paludis affixerat, Absalõc totidem
 residuis exteriora sinus ostia complectẽte. Qui cum maritimo tempore vnà cum
 scriba suo religiosum psallendi ritũ perageret, tumultuatione eminus audita, quid
 nam hoc esset concentorem dispicere iubet. Quo nouem lōgas naues à se prospici
 ei referente, piratas esse non dubitans, stertentes adhuc remiges alta voce cõpel-
 lat. Quibus summo cum stupore exilientibus, nec veste sed armis corpora prote-
 gentibus, ocysime hostes petendum hortatur: quorum iam tanta vicinitas senti-
 ebatur, vt ab eis crebris silicibus contunderentur. Quinetiā anchorę vinculis rum-
 pendæ moræ gratia discissis, remigium exerit. At Sclauī facile nostris metum inij-
 cere rati, ac veluti ipsorum animos horridis vocibus hebetaturi, ingenti clamore
 edito obstrepere cœperunt. Quod postquam frustra se conatos animaduerrere
 diffugiunt, eorumq; ratis vnà cum vniuersis remigibus intercepta. Sed nec Vrci-
 næ syluæ latebra ad se decurrentibus subsidio fuit, agrestibus eam curiosius perlu-
 strandam curantibus. Ea tempestate Esbernus vr̃bem Kalundā molitus, noui mu-
 nimenti præsidio portum hostili piraticaliberum præstitit. Ipse quoq; & Inguarus
 & Olauus, vltro Absaloni se insatigabili piratici muneris executione iunxerunt.
 Eo tempore res Danica circūquaq; difficillimis obfusa periculis, crebris finitimo-
 tum insidijs tentabatur, hinc Noruagiẽsibus, inde Sclauis, Saxonibusq; sibi perni-
 ciam machinantibus. Quo euenit vt nulli hostium audacter obuiandi fiduciam
 haberet, metuens ne dum vnum repelleret, ab altero premeretur. Ea patriæ ne-
 cessitudine permotus, Guthiscalus qui & ipse Sclauis, tum ob linguæ eorum peri-
 tiam, tum ob paternæ amicitiaẽ fauorem, ac proprii conuictus assuetudinẽ, perfam-
 iliaris habebatur. Absaloni tacitè artem à se repertam insinuat, qua eos repente
 ex amicis Saxonum hostes efficeret. Quippe se Sclauiam non legatiõis, sed bene-
 uolentię simulatione petere velle significat, tanquam proprię charitatis ductu vti-
 lia amicis consilia largiturum. Fore enim vt hostium credulitas callidis commen-
 torum laqueis circumuenta, Danorum amicitiam abiecta Saxonũ donatione re-
 peteret. Quod studium maximè sibi gentis illius moribus persuaderi dicebat, quę
 plerunq; temeritate niti, cunctaq; pronius quàm prudentius exequi solcat. Absa-
 lon interdum priuatũ acumen publicis viribus præstare ratus, laudata Guthiscalci
 industria, cauẽdum monet ne quis eis ex parte Danorum falso polliceatur: incor-
 ruptam patrię fidem haberi cupiens, memorq; eam fortibus viris refertam, armis
 non mēdacis bellameditari debere. Ille primum Pomeranos aggressus, se prisce
 familiaritatis memoria ac totius populi Sclanici charitate permotum, retũdendæ
 eorum inertiaẽ causa aduenisse dicebat, quod perniciofa ab eis vtilium loco duci
 perspectum habeat. Siquidem animaduerrere eos oportere quam noxię domina-
 tionis iugum receperint, quodq; ijs obsequio pareant qui ipsos patria tandẽ exue-
 re cupiant. Quippe Saxones quantum ex ipsorum finibus occupauerint, protinus
 cul-

Status Danici
 regni miserri-
 mus.

cultu atq; habitatione completi, nec præda aut gloria contentos, proferendi im-
 perij cupiditate victoriæ lucra continua possessione firmare: quã ob rem eos Nu-
 cletum vita, Priscclauum patria spoliassè: Razaburgam, Illogam, ac Suerynam in ro-
 tius Sclauia ruinam vallo fossaq; cinxisse. Danos vero diuerso studio bella gere-
 re, nec hostiũ fines, sed mutua pacis commercium affectare, propriũ tueri quã
 alienum appetere cupidiore. Itaq; summo opere eos elaborare debere vti Saxoni-
 cis præsidij patriam vacuefaciant, omniq; Theutonum plebe regno egesta, ami-
 citias cum Danis componant, quos Saxonũ hostes esse non ambigãt: ita demum
 eos sempiternæ libertatis beneficio patriam ornaturus. His monitis concitari Po-
 10 merani, loca à Saxonibus intra Sclauiam obtenta peruadunt. Illogam capiunt, reli-
 quis eorum munitionibus defensorum virtute seruatis. Et ne ducis inopes viderẽ-
 tur, Danorum regis titulum profitentur. Ita Guthscalcus duarum gentium vires
 Dania imminentes odijs sequestrauit, patriamq; nostram vndiq; finitimorum ar-
 mis obiectam, ab impendente periculo pio mendacij commento seruauit. Cuius
 facinoris fama Guthscalci reditum præcurrente, rex admiratione peresus, post-
 quam ex Absalone per quem res esset acta cognouit, impẽsius autorem laudauit.
 Igitur Henricus vt repudiatam regis amicitiam recuperaret, sine qua Sclauos ar-
 cere non posset, Henricum Razaburgensem, & antistitem Lubeccensem legati-
 one onerat, filiam suam minorem, filio eius in matrimonium offerẽs. Nam maior
 20 natu quæ prius ei despõsa fuerat, morbo occiderat. Per eosdem confirmadq; obla-
 tionis gratia, apud Bremensem prouinciam tempestiuus ducis occurus promit-
 titur. Quò rex legatorum adhortatione profectus, Guncellinum obuium habuit,
 qui sub impedimẽto aduersæ valetudinis ducis absentiam excusaret, eumq; apud
 Eydoram celeriter aduenturum promitteret. Eò cum ventum esset, & ducis pro-
 missa cõplentur, & militia aduersum Sclauos paribus votis condicatur. Sed eo Di-
 minum petente, rex Walogostum profectus omissa vrbis oppugnatione, finitima
 ruta armis percurrit. Osi quoq; oppidi post recentem vastitatem parum reardifi-
 cadi incendium iterat. Eodem vastationis genere diuersa regionis loca petuntur.
 At Sclaui quia viribus niri nequibant, vtrunq; hostem ære atq; obsidibus placant.
 30 Post hæc rex belli Noruagici meditationem ad id vsq; tempus rebus Sclauicis in-
 terpellatam, magna curatum parte liber ingreditur. Quam Veris principio copio-
 sis patriæ viribus excutus, per summam Wicarorum dignationem non modò li-
 beros aditus, certe etiam lætos occurus habuit. Nec hostis sed ducis more sermo-
 ne cum incolis habito, concionibus arma mutauit. Quorũ beneuolentia adeò de-
 lectatus vt hostium obliuisceretur, ociosaq; procedendi tarditate eximium Erlin-
 go contrabendarũ virium tempus reliquit. Magnitudo exercitus eius, lætos Wi-
 censium oculos in se cõuertit. Nauigatio quoq; eius gratis eorum luminibus aspe-
 cta, liberos impetrauit excursus. Enimvero complures in angustias per quas classi-
 feriatim meadum erat, multitudinis eius admiratione protracti, quo certius nauig-
 40 giorum numerum deprehenderet, non nocendi sed spectandi auaritate edita lo-
 ca complebant. Tunshergenses quò cæteris regẽ impensius colerent, finibus suis
 exceptum honoratissimæ processione officio venerati sunt, religione seruitiũ cu-
 mulantes. Erlingi milites qui superiorem regis aduentum munimentis illis fidei
 cia spreuerant, præsentem fugæ declinatione cauebant. Rex superato cliuo, collu-
 stratæ rupis cacumen mitatus, inexpugnabile loci præsidium comprobabat, artis
 opus transcendẽte natura. Fertur interim Erlingum cuiusdam sinus angustias Da-
 norum nauigationi opportunas, prohibendi transitus gratia crebris machinarum
 tormentis vallasse, plus locorum difficultati quã proprijs viribus in excipiendo
 hoste confidentem. Quapropter rex tarditatis suæ dispendium execratus, voca-
 50 tos amicos celeritatis exhortatione sollicitat, erubescendum moræ crimen opero-
 so festinationis impẽdio redimẽdum affirmat, quod iam comitatibus quasi per
 ocium & inertiam absumptis, inaniter tempus truisse videatur. Ea res diuerso ma-
 iorum iudicio excepta est, variaq; sententia duces cõsiliũ agitabant: alijs tormen-
 torum magistros expositis in terram equitibus deturbandos, obiectasq; rates trãsi-
 tu subinouendas hortantibus: alijs in tantas angustias ingenti classe temerè pro-

*Beneuolentia
 mirandis effe-
 ctum.*

currendum vetantibus. Quidam hostibus laxiore freto præteritis, regionem armis occupandam censebant. Protinus enim Erlingum aut pugnandi, aut fugiendi necessitate perstrictum, quæsitæ locorum præsidia relicturum. Alij vero absentis periculi præsentem metum ridentes, non antè deliberatione agendum docebāt, quàm res se propius inspectandam dedisset. Hi celeri processu vtendum hortantes otiosæ nauigationis moras amputari iubebant. Ita cunctorum sententia variante, Nicolaus quidā cognomēto Bos natu quàm virtute nobilior, mirari se inquit, cur iuris ratione vtentibus, inclytoq; solo natis, amœnissimæ patriæ gremio relictotot inculta locorum spacia pererrare liberet: præsertim quibus nihil præter aspera saxa, atq; inuias rupes occurreret. Eò siquidem demētix ventum esse, vt vltimæ æumnæ summarum voluptatum loco ducantur. Nam si regem Noruagia potiri contingat fore vt plus laboris ex vtroq; regno, quam voluptatis ex altero sit percipiturus. Præterea cum iam labentium alimentorum necessitas vrgeat, si longius nauigatio proferatur haudquaquam com meatus reditui suffecturos. Hæc ab eo timidiùs quàm prudentius dicta, silentio probari videbantur. Quod dictum Absalon diuersa à cæteris æstimatione commensus, dimissis amicis solitarium regem actius obiurgare cœpit, quod Nicolai sententiam summa reprehensione dignam taciturnitate probauerit, eamq; plenis contumeliæ responsis prædamnare passus non sit. Quæ enim ab eo per ludibrium dicta videbantur, acerrima factionis incitamenta fuisse. Cuius si comitatum nullo in momento posuisset, cunctaq; eo desertore quàm comite melius exequenda dixisset, cæteros vnus rubore permotos, similis opprobrij metu silentium acturos. Nunc vero cum aut consenserit, aut consentire visus fuerit, neq; palàm eum timiditatis exprobratione confuderit, breui complures licentiori impunitatis exēplo protractos, similibus monitis succlamaturos. Nec secus ac prædixerat accidit. Nam cum principes omni studio redeūdi cupiditatē processui præferrent, eamq; manifestis votis prosequi non auderent, plebē clandestinis incitamentis instinctam seditiosis armauere cōsilijs. Ex qua quidam petulantioris audaciæ, explorata Absalonis audacia cuius in protrahenda expeditione pertinaciam causabātur, nauē eius silicibus petiuere. Sed à remigibus mox excepti, quanquam numero præstarent, terga vertere. Quorum demetiam rex debita animaduersione persecutus non est, abunde eos hoc fugæ dedecore punitos existimans. Inde ad sinum Porturiam egregia Siuardi victoria inclytum, vbi scilicet innumeram classem tribus ab eo nauigijs subactam ferunt, velificatū est. Illic è Iutensibus aliqui iniquissima gubernatorum exhortatione prouecti, concione facta, remissionem expeditionis violenta succlamatione poscebant. Ad quos comprehendendos milites sub ignoto cultu missi, aliquandiu in eorum concilio obscurata sui notitia confederunt. Tandem à circumstantibus agniti, veste quā latendi gratia sumpserat discussa, correptos seditionis autores obortagula secū traxere. Qui cum ad naues abducti fuissent, graues regi pernas vapulando dedere. Qui quo punitiores forent vicissim in vndas demittebantur, iisdemq; extracti, renouatis verberibus mulstabantur. Post hæc eo loci processum vbi solstitij æstiuus tempore inusitatæ claritatis noctes sensere, dieiq; tam similes, vt minimum temporum discrimen videretur. Ad quarum lumen, solis beneficio procuratum, leui contemplatione exiles literæ legi poterant. Illic Iutensium magnates, quos aut metus, aut impatientia stimulabat regem apertis reperendæ patriæ monitis aggressi, inopem alimentorum expeditionem dimitti iubebāt. Anno postero Stanimus in sentētia mansisset, non per prolixos Wicensium partium anfractus, sed e Wendilæ finibus directæ nauigationis compendio reuersuram. Quorum voces etiam querulum inedia vulgus adiunxit, adeo vt nemo ex plebe esset, qui non rerum inopiæ citato reditu subueniendum clamaret. Ita rex obstrepēte multitudinis imperio proposito cedere compulsus, soluendæ expeditionis sententiam protulit. Et ne hostē omnis in eorum modi experrem relinqueret, præstantissimis totius Noruagiæ nauigijs secum abductis, peregrina patriam classe ditauit. Ita quorundam Iutorum impatientia maxima victoriæ spes subruta est: quia si debita cæpto perseuerantia nō deesset, res Noruagica sub Danis mansisset. Noruagienſis nobilitas quæ venienti regi

Noctes clare
in solstitio æſti
uali.

regi comes extiterat, linquendæ patriæ pudore reuertentem prosequi superſedit. Interea dum hæc geruntur, Rugianorum ex regis longius agentis occupatione fidentium defectio incidit. Qui cum finita hyeme expeditionem aduerſum ſe deſtinari cognoſcerent, quendam conſpectioris ingenij ac ſacundia polioris ſubornant, qui regis propositum exquisita adulationis arte ſubuerteret. Quod cum minime efficere quiuiſſet, reditu ſuo hoſtium aduētum præcurrere noluit, ne aut ciuibz bellum diſſuadendo ſuſpectus, aut concitando pernicioſus exiſteret. Igitur Abſalonem ut ſe comitem pateretur orauit, quoad eius conſilium à ciuibz poſceretur, quod ſtolidæ mentis hominibz plus requiſita quàm oblata conſilia placere ſolcāt. Rex varias Rugiæ partes adortus, cum ubiq; prædæ, nuſquam vero pugnae materiam reperiſſet, fundendi ſanguinis auiditate perductus, urbem Arkon obſidione tentauit. Hæc in excelſo promontorij cuiuſdam vertice collocata, ab ortu, meridie, & aquilone non manu factis ſed naturalibz præſidijs munitur, præcipitijs moenium ſpeciem præferentibus, quorum cacumen excuſſæ tormēto ſagittæ iactus æquare non poſſit. Ab iſdem quoq; plagis circumfluo mari ſepitur, ab occaſu vero vallo quinquaginta cubitis alto concluditur. Cuius inferior mediæ terrea erat, ſuperior ligna glebis interſita continebat. Septentrionale eius latus fonte irriguo ſcatet, ad quē muniti callis beneficio oppidanis iter patebat. Huius quondā Ericus uſu violentius intercluſo, non leuius ſiti quàm armis obſeſſos premebat. Medium urbis planicies habebat, in qua delubrum materia ligneum opere elegantiffimum viſebatur, non ſolum munificentia cultus, ſed etiam ſimulacri in eo collocati numine reuerendum. Exterior ædis ambitus accurato cælamine renitebat, rudi atq; impolito picturæ artificio varias rerum formas complectens. Vnicum in eo oſtium intraturis patebat. Ipſum vero ſanū duplex ſeptorum ordo claudebat. E quibz exterior parietibz cōtextus, puniceo culmine tegebatur. Interior vero quatuor ſubnixus poſtibus, parietum loco penſilibz aulais nitebat, nec quicquam cum exteriore præter rectum & pauca laquearia cōmunicabat. Ingens in æde ſimulacrum omnē humani corporis habitum granditate tranſcendens, quatuor capitibus, totidemq; ceruicibus mirandum perſtabat, è quibz duo pectus, totidemq; tergum reſpicere videbantur. Cæterum tam ante q̄ retrò collocatorum vnum dextrorſum, alterum lauorſum contemplationem dirigere videbatur. Corraſq; barbæ, crines attonſi figurabantur, ut artificis induſtriam Rugianorum ritum in cultu capitum æmulatam putares. In dextra cornu vario metalli genere ex cultum geſtabat, quod ſacerdos ſacrorū eius peritus, annuatim mero perfundere conſueuerat, ex ipſo liquoris habitu ſequentis anni copias proſpecturus. Læua arcum reflexo in latus brachio figurabat. Tunica ad tibias promi-nens ſingebatur, quæ ex diuerſaligni materia creatæ, tã arcano nexu genibus iungebantur, ut cōpaginis locus non niſi curioſiori contemplatione deprehendi potuerit. Pedes humo contigui cernebantur, eorum baſi intra ſolum latente. Haud procul ſtenum ac ſella ſimulacri, compluraq; diuinitatis inſignia viſebantur. Quorum admirationem conſpicuæ granditatis enſis augebat, cuius vaginam ac capulum præter excellentem cælaturæ decorem, exterior argenti ſpecies cōmendabat. Solennis eidem cultus hoc ordine pendebatur. Semel quotannis poſt lectas fruges promiſcua totius inſulæ frequentia ante ædem ſimulacri litatis pecudum hoſtijz, ſolenne epulum religionis nomine celebrabat. Huius ſacerdos præter communem patriæ ritum barbæ comæq; prolixitate ſpectandus, pridie quàm rem diuinam ſacere debuiffet ſacellum (quod ei ſoli intrandi ſas erat) adhibito ſcoparum uſu diligentiſſime purgare ſolebat, obſeruato ne intra ædem halitū funderet. Quo quoties capeſſendo vel emittendo opus habebat, toties ad ianuam procurtebat, ne videlicet dei præſentia mortalis ſpiritus contagio pollueretur. Poſtero die populo præ foribus ex cubante detractum ſimulacro poculum curioſius ſpeculatus, ſi quid ex inditi liquoris menſura ſubtractum fuiſſet, ad ſequentis anni inopiam pertinere putabat. Quo annotato, præſentes fruges in poſterum tempus aſſeruari iubebat. Si nihil ex conſuetæ fecunditatis habitu diminutum vidiffet, ventura agrotum vberatis tempora prædicabat. Iuxta quod auſpiciū, inſtantis anni co

Simulacrum
Rugianorum
laniſſima.

pijs nunc parcius, nunc profusus vtendum monebat. Veteri deinde mero ad pedes simulacri libamenti nomine defuso, vacuefactum poculū recenti imbut: stimuloq; propinandi officio statuam veneratus, tum sibi, tum patriæ bona, civibusq; opum ac victoriarum incrementa solennium verborum nuncupatione poscebat. Qua finita, ad motum ori poculum nimia bibendi celeritate continuo haustu siccauit, repletumq; mero simulacri dexteræ restituit. Placenta quoq; mulso confecta rotundę formę, granditatis vero tantę vt penē hominis staturam æquaret, sacrificio admovebatur. Quam sacerdos sibi ac populo mediam interponens, an à Rugianis cerneretur percontari solebat. Quibus illam à se videri respondentes, ne post annum ab hisdem cerni posset, optabat. Quo precationis more non suum aut populi fatum, sed futura messis incrementa poscebat. Consequēter sub simulacri nomine præsentem turbam consalutabat, eamq; diutius ad huius numinis venerationem sedulo sacrificij ritu peragendam hortatus, certissimum cultus præmium, terra mariq; victoriam promittebat. His ita peractis reliquum dici plenis luxurię epulis exigentes, ipsas conuiuij dapes in vsum conuiuij, & gulę nutrimenta verrere, consecratas numini victimas intemperantię suę seruire cogētes. In quo epulo sobrietatem violare pium æstimatū est, seruare nefas habitum. Nummus ab vnoquoq; mare vel fœmina annuatim in huius simulacri cultum doni nomine pēdebatur. Eidem quoq; spoliiorum ac prædarum pars tertia deputabatur, perinde atque eius præsidio parta obtentaq; fuissent. Hoc quoq; numen trecentos equos descriptos, totidemq; satellites in eis militantes habebat: quorū omne lucrum seu armis, seu fœto quæsitum, sacerdotis custodię subdebatur. Qui ex earum rerum manubijs diuersi generis insignia ac varia templorum ornamenta cōflabat, eaq; obferatis arcarum claustris mandabat: in quibus præter abundantem pecuniam, multa purpura vetustate exesa cōgesta fuerat. Illic quoq; publicorum munerum ac priuatorum ingens copia visebatur, studiosis beneficia poscentium votis collata. Hanc itaq; statuam totius Sclauicę pensionibus cultā, finitimi quoq; reges non absque sacrilegij respectu donis prosequabantur. Quam inter ceteros etiam rex Danorum Sueuo propitiandi gratia, exquisiti cultus poculo veneratus est, alienigenę religionis studium domesticę præferendo: cuius postmodum sacrilegij infœlici nece pœnas persoluit. Alia quoq; sana compluribus in locis hoc numen habebat, quæ per supparis dignitatis, ac minoris potentię flamines regabantur. Præterea peculiarem albi coloris equum titulo possidebat, cuius iube aut caudæ pilos conuellere nefarium ducebatur. Hunc soli sacerdoti pascendi, insidendiq; ius erat, ne diuini animalis vsum quo frequentior hoc vilior haberetur. In hoc equo opinione Rugiæ Suantonitus (id simulacro vocabulum erat) aduersum facrorum suorum hostes bella gerere credebatur. Cuius rei præcipuum argumentum extabat, quod is nocturno tempore stabulo insidens, adco plerunque mane sudore ac luto respersus videbatur, tanquam ab exercitatione veniendo magnorum itinerum spacia percurrisset. Auspicia quoq; per eundem equum huiusmodi sumebantur. Cum bellum aduersum aliquā prouinciam suscipi placuisset, ante fanum triplex hastarum ordo ministrorū opera disponi solebat: in quorum quolibet binæ ē transuerso iunctæ, conuersis in terram cuspidibus figebantur, æquali spaciorum magnitudine ordines disparante. Ad quos equus ductandæ expeditionis tempore solenni precatione præmissa, à sacerdote ē vestibulo cum loramētis productus, si propositos ordines antē dextro quā lauo pede transcenderet, faustum gerendi belli omen accipiebatur. Sin læuū vel semel dextro prætulisset, petēdæ prouincię propositū mutabatur. Nec prius certa nauigatio præfigebatur, quā tria continue potioris incessus vestigia cernerentur. Ad varia quoq; negotia profecturi, ex primo animalis occurso, votorum auspicia capiebāt. Quæ si lata fuissent, cœptum alacres iter carpebant: sin tristia, reflexo cursu propria repetebant. Nec sortium eis vsum ignotus extitit. Siquidem tribus ligni particulis parte altera albis, altera nigris, in gremium sortium loco coniectis, candidis prospera, furuis aduersa signabant. Sed ne fœminæ quidem ab hoc scientiæ genere immunes fuere. Quippe fœco assidētes, absq; supputatione fortuitas in cinere lineas descri-

*Sordida. Sata
nizq; religio,
cur paradi-
ma; præsum-
tur esse.*

idescribent. Quas si pares numerassent, prosperæ rei præscias arbitrabantur: si
 mpares, sinistri prænuntias autumabant. Huius igitur urbis non magis rex muni
 mēta quā ritus euertere cupiens, vniuersæ Rugiæ profanos cultus eius excidio
 deleri posse arbitrabatur. Neq; enim dubium habebat, quin extante simulacro fa-
 cilius gentis mœnia quā sacrilegia domarentur. Itaq; quò ocyus expugnationē
 perageret, ingentem lignorum materiam faciēdis machinis opportunā, magna
 cum totius exercitus fatigatione propinquis è syluis petendam curauit. Quibus
 dum artifices coaptandis intenderent, frustra his rebus operā dare asseuerabar,
 sperato citius urbem capturos. Interrogatus quonam id augurio deprehensum
 10 haberet, ex hoc potissimū augurari se dixit, quod Rugiani quondam à Karolo Cæ-
 sare expugnati, sanctūq; Vitum Coruegiensem religiosa nece insignem, tribu-
 tis colere iussit: defuncto victore, libertatem reposcere cupientes, seruitutē super-
 stitione mutarunt, instituto domi simulacro quod sancti Viti vocabulo censue-
 runt. Ad cuius cultum contemptis Coruegiensibus, pensionis summā transferre
 cœperunt, affirmantes domestico Vito contentos, externo obsequi non oportere.
 Quam ob rem Vitum veniēte sui sollennis tempore eorum mœnia turpatur-
 um, a quibus tam similem monstro figurā acceperit. Merito nanq; cum ab his
 iniuriarum pœnas exigere debere, qui venerabilem eius memoriā sacrilego cul-
 tu complexi fuerunt. Hoc se non ex somniorum aut rerum accidentiū coniectu-
 20 ris, sed sola prælagientis animi sagacitate colligere testabatur. Admirabilior cun-
 ctis quā credibilior prædictio extitit. Et quoniā insula Archonensis quæ Witho-
 ra dicitur, à Rugiæ cōplexu paruula freti interriuuatione, quæ vix fluminis magni-
 tudinem æquare videatur abruptitur, ne eò loci vlla Archonensibus auxilia por-
 rigerentur, missis qui transitum obseruarent, hostemq; traicctu prohiberent: cæ-
 tera manu urbis obsidionem arripuit, ac primū operam tormentis vallo applican-
 dis exhibuit. Absalon inter manipulos castrorū loca distribuere iussus, designādi
 officium mensurato inter maria spatio exequabatur. Interea oppidani portā urbis
 quo minor eam attentandi facultas pateret, ingenti glebarum aceruo perstruxe-
 rant, aditūq; coacta cespitem compage claudētes, tantum ex eo opere fiducia
 30 contrahabant, vt turrīm quę supra portā sita fuerat, signis tantū aquilisq; protege-
 rent. Inter quas erat Stanitia magnitudine ac colore insignis, cui tantum venera-
 tionis à populo Rugiano tributū est, quantum omniū penē deorū maiestas obti-
 nuit. Eam enim præ se ferentes, in humana diuinaq; grassandi potestatem habe-
 bant, nec quicquā eis quod libitū foret illicitum habebatur. Populari vrbes, aras
 demoliri, fas ac nefas in æquo ponere, cūctosq; Rugiæ penates aut ruinis aut incē-
 dijs euertere potuisset: tantūq; superstitioni indultū est, vt exigui panni autori-
 tas regiæ potestatis vires transcenderet. Plectentes signo perinde ac diuino gesta
 mini honorē habebant, officijs damna, iniurias obsequijs rependentes. Interea
 varijs inchoandæ obsidionis operibus insistente exercitu, alijsq; stabula, alijs ren-
 40 toria ad necessarios vsus militari procuratione versantib. rege vero diurni caloris
 intēperantiā ocio atq; vmbraculis leniente, Danorū fortē pueri plenis petulantiq;
 excursibus ad vallum perduci, contortos funda lapillos in propugnacula iacere
 cœperunt. Quorū ingenio delectati magis Archonenses quā territi, similes lu-
 sui misus armis excipere erubescēbāt, ob idq; eos spectare quā repellere malue-
 runt. Adolecentibus subinde puerorū cœptū in consimili prouocationis genere
 æmulantibus, spectādi voluptate deposita ægre pugnā capeffunt. Iuuenes quoq;
 nostri relictis variæ occupationis officijs, ad auxilia socijs ferenda concurrunt, e-
 quitibus ista pueriliū exercitiōrū loco ducētibus. Ita res paruulis ac penē despicia-
 bilibus initijs cœpta, grandē haud leui in momento ponēdi certaminis progres-
 50 sum accepit, paulatimq; puerilis ludi incitamentū ad serium virilis pugne modū
 præcepit. Fortē autem egesta portæ humus, in antri siue crepidinis formā subsidē-
 te, glebarū mole cōcesserat, vastusq; inter turrīm & cespites hiatus patebat. Quē
 cum egregij animi ignotus iuuenis, gerendarū rerum proposito opportunū ani-
 maduerteret, attingendi eius opem à socijs implorauit, quo si ipsorum auxilio præ-
 cessisset, expugnationē illico subsecuturā, seq; victorię gradū facturū spondebat.

Mirabilis re-
 rum futurarū
 prælagiendi
 ratio.

Stanitia.

Quibus quonam modo iuuari posset percōtantibus, telorum cuspidēs quis tanq̃
 scalis euaderet, medijs cespitū locis immergi præcepit: eoq̃; negotio subuectus,
 postquam animaduertit ita se vndiq̃; eius antri præsidio vallatū vt ab hostibus læ
 di non posset, extruendi ignis gratia stramentū poposcit. Interrogatus an accen-
 dendi eius materiam haberet, ferrum sibi ac silices suppetere respondit, p̃monito
 vt æstuāte incendio ab hisdē de scēsurus exciperetur. Ig̃itur foci nutrimenta circū-
 spicientibus, fors materiā obtulit. Fortē enim quidam ad necessarios vsus onustū
 stipula currum agebat: qua direpta alius alij fasciculos iacentes, eosq̃; cuspidibus
 affixos iuueni porrigentes, breui patulū repleuere cauum, turris desertione tucos
 aditus dante. Nam oppidanos partim rei ignorantia, partim turris inanitas fefel-
 lit, cuius etiā prominēs latitudo oppugnatoribus ab utroq̃; latere p̃sidio fuit. Quæ
 cum repentino igne correpta conflagrare cœpisset, incendij autor facto victoriæ
 gradu, excipientib. socijs solo illabitur. Cōspecto fumo oppidani improviso peri-
 culo attoniti, igni prius an hosti resisterent, ambigebant. Tandē collectis animis
 summa vi incendio occurrūt, omissoq̃; hoste bellū cum flammis gerere cœperūt,
 nostris extinctionē p̃hibere conātibus, vt ex pari his reprimēdi incendij, illis pro-
 tegēdi cupido incessisse videretur. Tandē aqua defecti flāmas lacte spartere, qua
 tanto vehementius incendiū concepere, quanto hoc liquoris genere sapius per-
 fundebātur. Eares plurimū incrementi incēdio adiecit. Orto deinde clamore rex
 spectandi gratia extra castra progressus, simulq̃; euentus admiratione concussus,
 cum dubiū haberet an ignis vllū expugnatōi momentū adijceret, quid factū op̃
 potissimū foret, ex Absalone p̃quirere institit. Ille regē ne se puerilib. cœptis inse-
 reret, aut quicūq̃; inexplorato negotio repente aggredieretur hortatus, magnopere
 rogare cœpit, vt sibi primū an ignis poticndæ vr̃bis efficax esset, speculati permic-
 teret. Nec rem perferutari cūctatus, clypeo dūtaxat ac galea tectus portā accessit,
 iuuenesq̃; eam oppugnare conātes, hortari ad cōsouendū incendiū cœpit. Quod
 accensis vndiq̃; nutrimentis euectū, postiumq̃; ac columnarū roboribus alitum,
 ligneum turris pavimentū absumpsit: ac deinde summa corripiciens, singulare si-
 mulacri signū, aliaq̃; domesticę religionis insignia cineriequauit. Quod postquā
 rex nuntiāte Absalōe accepit, eiusdē monitu vr̃bē corona cingi præcepit, ac pro-
 tinus sella extra castra posita pugnæ spectator cōsedit. Tunc quidā Danicę militię
 fortissimus adolescēs, dum ad propugnacula ante alios eximia capeßendæ laudis
 auuiditate euadere niteretur, letalēq̃; ictū corpore excepsisset, ita collabēdo se ges-
 sit, vt non fato oppressus rueret, sed de industria saltū edere videretur. Qua virtu-
 te pulchrius dimicauerit an occiderit, incertum reliquit. Pomerani quoque sub
 Kazimaro & Bugiszlauo ducibus, spectante rege dimicare egregiū rati, audacissi-
 ma vr̃bis oppugnatione singulare virtutis specimen ediderunt. Quorū excellens
 opera grata admiratione regis oculos permulsi. Ex oppidanis complures ancipi-
 ti periculo circunuenti, partim incendio, partim hostilium telorum impulsu pro-
 strati cadebāt, incertumq̃; erat plus ignem an hostem metui oporteret. Quidam
 vero salute postposita adeo obstinatā ac perseverantē vr̃bis defensionem egerūt,
 vt simul deslagrati aggeris excidio obruerentur, seq̃; super mœniū suorum rogam
 proiectos, communibus flammis cremandos præberent. Tanta siquidē patrij mu-
 nimenti charitate tenebantur, vt eius ruinarū socij quā superstities existere prę-
 optarent. Ita desperatis oppidanorum rebus, excidioq̃; & morti propinquātibus,
 quidam ē propugnaculis excelsa voce clamitans, Absalonis alloquiū postulabat.
 Quem Absalon in tranquillissimā vr̃bis partem, quæ scilicet à cæde plurimum
 strepituq̃; distaret secedere iussū, quidnā afferret interrogat. Ille vocis affectū
 manu ac gestibus profecurus, bellica nostrorum opera relaxari poscebat, quoad
 oppidanis deditionem arripere liceat. Negat Absalon vllā oppugnatōis remissi-
 onem fore, ni & ipsi pariter à prohibendo incendio operam retraxissent. Quā cō-
 ditionem Barbaro comprobante, acceptas preces illico regi porrexit, eoq̃; pro-
 tinus hac de re euocatos pugna principes consulente, Barbari votis annuendum
 subiūxit, dicēdo oppidanis grassantis incēdij impetū hoc difficilius, quo tardius
 sopituros. Quod si reprimere destitissent, etiā remoto hoste victoriā igni daruros.

Nostros

*Incendij quod
 magis extin-
 guendi sui gra-
 tia lacte fuit
 aspersum, eo
 vehementiores
 flammæ con-
 cepit.*

Nostros vero tametsi ocio indulgerent, id propugnantium flammarum viribus obrenturos, quod ne proprijs quidē assequi valuissent. Quod quanquā ad horam armis abstineant ociosos existimandos non esse, p̄sertim alieno ministerio sine villo sui discrimine praeliantes. Probato cōsilio rex oppidanos in fidē hac lege recepit, ut simulacro cum omni sacra pecunia tradito, captiuos Christianos ergastulo liberatos absq; redemptione dimitterent, omniaq; verē religionis momenta Danicoritu celebranda susciperent. Quinetiā ut agros ac latifundia deorū in sacerdotiorum vsus conuerterent, seq; quoties res posceret, Danicæ expeditionis comites exhiberent, nec vnquā accersiti, regis militiam prosequi supersederent. Præterea annuatim ex singulis bouum iugis quadragenos argenteos tributi nomine penderent, totidēq; obsides in earū conditionū firmamentū præstaret. Quo audito, populus repentinis seditionis facibus inflamatus, hostilisq; prædæ ac sanguinis cupidus, magnopere queri cœpit, quod propinquæ victoriæ præmijs spoliatus, nihil ex tanta fatigatione præter ictus & vulnera retulisset, quodq; sibi de penē victo hoste tot iniuriarū vltionem, pprio arbitrio exigere non licuerit, præfatus illorum salutiam cōsuli, de quibus tot spoliōrū, tot domesticarū cladum minimo negotio speciosissima vindicta accipi potuisset. Præterea deserturū se regem, quod urbem capi passus non sit, exiguamq; pecuniā ingēti victoriæ prætulerit, minitatus est. Talibus rex obtrectationis sibilis vexatus, quo longius strepitu abesset, principes extra castra perductos, deditionē vrbis an direptionem probent perquirat. A quibus Absalon quidnā ea de re sentiret differere iussus: munitionē quidem capi, sed non sine diuturno obsidionis impendio posse, asseuerabat. Quanquam enim studia sua sinistra vulgi interpretatione exciperentur, malle se tamē apud malignos eorum astimatores ob salutes monitus displicere, q̄ sociorum salutē tāta rerum vilitate subuercere. Nam etsi ignis potius cœlesti miraculo quā vlla mortalium opera accensus, superiores aggeris partes quæ lignis humoq; constabant, prope modum in cineres redegisset, inferiorum tamē solidiorem compagem incendio non cessurā, quæ altitudine sua haud facile hostium incurui pateat. Ad hæc oppidanos cuncta penē incendiij loca luteis refecisse figmentis, eosq; partim flammarum viribus atceri, partim præsidio muniri, quarū asperitas nostris nō minus oppugnationis, quā illis defensionis impedimentū ingerere videatur. Præterea si incolumitas Arkonenlibus negareretur, fore ut cæteræ Rugianorū vrbes necessitate in virtutē conuersa, hoc acrius quo desperatius rebellarent. Quos si in fidem recipi cōperissent, facile eodem exemplo salutis consilia circūspicerēt. Cum ergo multarum vrbiū expugnationē sola expeditione concludere, quā vnus obsidioni pertinacius inhærere præstantius ducatur, deditionis oblata respui non oportere. Sin cæteris secus videatur inuiolatos obsides mitti debere, ne parū tyn cera fide cum eis actū existimari posset, aut gentis nostræ promissioni præter solitum vlla lubricitatis labe accederet. Hanc sententiā maximus pōtifex Eskillus cōsentaneis suffragijs fraudare passus non est, dicēdo plebem patribus, non plebi patres obtēperare debere, neq; par esse maiores minorū arbitrio cedere. Quā autem optabiliore victoriā acquiri posse, quā alienæ religionis populū non solum triburis, verumetiā Christianis sacris subiectū efficere: Sed etiā potius Arkonenfium opera aduersum reliquos hostes vtendū, quā cædibus inhiandum monebat: quippe subiugare hostem quā necare tanto præstantius esse, quantū pietas à seueritate distare cognoscitur: insuper aliquanto satius fore, complurium munitiōnū præsidia pariter occupare, quā vnus obsidionē omnium expugnationi præponere. Ea monitorū ratione permotos principes, tam suæ quā Absalonis sententiæ assensores effecit. Rex quoq; eodem consilij vigore firmatus, infestas populi voces clausis patietia auribus respuit. Quibus ad curāda corpora dimissis, Absalon suscipiendorū obsidum mandatū amplexus, partim liberorum pignora recipiebat, partim parētes in crastinū vsq; pro liberis admittebat. Eodē proximæ noctis hora cōcubia quietem capiēte, ingens Barbari clamor insonuit, Guthskalki quo Absalon apud Sclauos interpretare vtebatur copiā flagitātis. Qui hac voce excitus, quidnā Barbarus afferret mutuo clamore perquirat. Ille postulato Absalo-

nis aditu, propius accedere permissus, eumq; extra tentoriū ad se progressum per
 interpretē alloquutus, impēsius orare cœpit, permetteret sibi Karētinis Arkonē-
 sium fortunæ nuntiū afferre, hortariq; vt similibus pactis exitiū præcurrētes, su-
 am atq; vrbis incolumitatē pacisci non differant, præfatus se voluntatis eorū in-
 diciū postridie relaturum. Præterea se patre Littogo Karentiæ natū, Granzamq;
 dici assuecrabat, præsentis vrbis non ciuem, sed aduenam esse, nec in eam sponte
 profectū, sed cum alijs inter supplementa transmissum. Quod ne fraudulenter
 asserere putaretur, debilitatū vulnere lacertum ostendit, sine cuius vsu ciuibz o-
 pem ferre nō posset. Absalon in homine tam grauitè affecto parū momenti ho-
 stiū viribus accedere iudicans, parūq; ducens pugnæ an deditionis horrator exi-
 steret, petitionē eius ad regis arbitriū relegauit: ac protinus Waldemarū ē som-
 no excitatū consuluit. A quo rem arbitrio suo tractare iussus, expectanti Barbaro,
 omnia à rege præter tridui inducias cōcessa respondit, sollicite prouidēs ne hosti-
 bus longū muniendæ vrbis tempus daretur. Ceterū insequentis diei spacium ne
 omniū induciarū expertē dimitteret pollicetur, præfatus ni in littore quod vrbis
 suæ proximū foret, se cum omni Rugiæ primatu tēpore prædicto obuiū præbuis-
 set, vltiore pactiois aditu cariturū. Postero die Esbernus ac Suno, iubēte rege
 simulacrū euersuri, quod sine ferri ministerio conuelli nequibat, aulaeis quibus sa-
 cellū regebatur abstractis, famulos succidendi officiū arripere iussos, attētius mo-
 nere cœperūt vt aduersum tantæ molis ruinā cautius se gererent, ne eius pondere
 oppressi, infesto numini pœnas luere putarentur. Interea fanū ingens oppidano-
 rum frequentia circumstabat, Suantouithū talium iniuriarum autores, infestis nu-
 minis sui viribus inscutorū sperantium. Iamq; statua extrema tibiarū parte præ-
 cisa, propinquo parieti supina incidit. Cuius extrahēdæ gratia Suno ministros ad
 eiusdem parietis deiectionem hortatus, cauere iussit, ne succidendi auiditate pe-
 ricula sua parū dispicerent, neu se labenti statūq; per incuriā proterendos objice-
 rent. Ruinā simulacri non sine fragore humus excepit. Præterea frequens ædem
 purpura circumpēdebat, nitore quidē prædita sed situ tam putris vt tactū ferre nō
 posset. Nec syluestriū bestiarū inusitata cornua defuere, nō minus suapte natura,
 quàm cultu miranda. Dæmon in furui animalis figura penetralibus excedere vi-
 sus, subito se circūstantiū luminibus abstulit. Igitur oppidani simulacro vrbe ege-
 rendo funes iniicere iussi, cum id pristinæ religionis metu per seipsos exequi non
 auderēt, captiuis exterisq; quæstū in vrbe petentibus, vt illud eijcerēt imperabāt:
 ignobiliū hominū capita diuinæ iræ potissimū obiectanda ducentes. Quippe do-
 mestici numinis maiestātē, quam tanto cultu prosequi cōsueuerāt, graues ē vesti-
 gio pœnas à suis violatoribus exacturā putabant. Tum vero variæ incolarum vo-
 ces exaudiebantur, alijs dei sui iniurias lamento, alijs risu prosequētibz. Nec du-
 bium quin ingens prudentiori oppidanorū parti rubor incesse-rit, simplicitatē su-
 am tot annis tam stolido cultu delusam cernenti. Pertractū in castra simulacrū
 admirātis exercitus cōcursus excepit. Nec prius sibi principes spectandi licentiā
 indulerūt, quàm plebē visendi facietas amouisset. Reliquum diei in obliuibus
 qui pridie remanserāt accipiendis deductū est. Sed & scribæ principū in vrbe
 mittuntur, qui sacerdotali ministerio rudē religionis populū Christianis sacris af-
 fuefacerēt, eiusq; sacrilegis sensibus sanctitatis disciplinā ingenerarēt. Vespera ap-
 petente omnes qui culinis præerant, simulacrū attentatū securibus, in exigua fru-
 sta aptosq; foculo stipites redegerūt. Crediderim tūc Rugianos pristina pignisse
 culturæ, cum patrium auitumq; numen quod maxima religione celebrare sole-
 bant, igni deformiter applicatum concoquendis hostiū alimentis famulari con-
 spicerent. Post hæc nostri pariter & fanū cremandū, & basilicam lignis machina-
 mentorū exædificandā curabant, belli instrumenta pacis domicilio permutātes.
 Itaq; quod obterendis hostiū corporibus excogitauerāt, saluandis eorū spiriti-
 bus impēdebant. Dies quoq; quo thesaurus Suantouitho votorū nomine consecra-
 tus à Rugianis traderetur, præhigitur. His expletis Absalon Granzæ Karentinen-
 sis pmissione ducibus exposita, cunctisq; eius experimentū sumi debere iudicanti-
 bus, cum triginta nauigijs noctu discessit, rege sub primā lucem insequi monito

Tantus

*Simulacrum
 fumina vene-
 ratione coliso-
 rum, cibis co-
 quendis adhi-
 betur.*

Tantus autem Karentinis Arkonenſis expugnationis nuntio terror inceſſerat, ut locum qui ab Abſalone prænotatus erat ante præfixum tempus accederent. Illic Granza equo inſidens voce eminus miſſa, quiſnam claſſi præſſet, rogabat. Quam poſtquam ab Abſalone ductari cognouit, Granzam ſe eſſe conſeſſus, regem Te- tiſzlauum cum Iarimaro fratre & vniuerſis Rugianæ nobilitatis proceribus adue- niſſe perdocuit. Quos Abſalō interpoſita fide naue exceptos, ac per omnia Arko- nenſium exemplo deditioem pactos, ad regis aduentum uſq; detinuit. Quo per omnia pactionibus aſſentiente, ſolo Iarimaro ex Rugianorum optimatibus aſſum- pro, vnā cum Suenone Aruſienſi Karentiam pergit: reliquos quo tutius urbem pe- teret, per Eſbernum fratrem epulis alleſctos, non ante reditum ſuum dimittendos
10 curauit. Triginta ſolos domeſticos milites ſecum habebat, quorum maiorē par- tem orantibus Karentinis ne quid rixæ per eius comites in urbe cōcitaretur remi- ſit, fiduciaq; quā familia abundantior ad urbem contendit. Hæc vndiq; ſecus vo- raginibus ac lacunis vallata, vnicum paluſtri ac difficili vado aditum habet. Quo ſi quis incautis viæ exceſſibus aberrauerit, in profundū paludis incidat neceſſe eſt. Hoc vadum emenſis, prætētus vrbi callis occurrit, hic ad portam ducit, mediuſq; vallum ac paludem interiaceret. Itaq; Karentini quō deditioem ſuam concinnio- rem efficerent, ſex milium numerum explētes armati ſeſe portis effundunt, viāq; noſtrorum progreſſui opportunā ſuffixis humo cuſpidibus, diuerſa acie circūſta-
20 re cœperunt. Quo aſpectu ſtupentem Suenonem rogantemq; quidnam ſibi ho- ſtium vellet excuſus, Abſalō metu carere præcepit, eorum egreſſionem ab obſe- quendi ſtudio proſectam docendo. Qui ſi nocendi animum gererent, facilius in- tra urbem facinus exſequi potuiſſent. Quanta porro illum fiducia præditum æſti- memus, qui capitis ſui poteſtatē armati hoſtis ancipiti arbitrio tam facile credere non dubitauit? Sed & milites eius exemplo firmati, nec vultu nec ordine mutato parem procedendi conſtantiā ſeruauerunt, plus ſpei in vnus Abſalonis præſidio quāmetus in hoſtium multitudine reponētes. Tranſgreſſos vadū, viamq; vallo- citeriorem aggreſſos, Karentini qui ſe hinc inde centuriauerant, humi proſtratis corporibus, perinde ac ſuperos adorandi officio venerati ſunt, exſurgētesq; eorū
30 veſtigia beniuolo ſtudio conſectari cœperunt. Iocundus Abſalonis ingreſſus, aui- do egreſſionis populo extitit. Neq; enim ut priuatæ rei legatus, ſed tanquā publicæ pacis miniſter excipitur. Inſignis hic vicus triū præpollentium fanorum ædificijs erat, ingenuæ artis nitore viſendis. Iſt tantum penē venerationis priuatorū deorū dignitas conciliauerat, quantum apud Arkonēſes publici numinis autoritas poſſi- debat. Sed & hic locus ut pacis tempore deſertus, ita tunc frequentibus habitacu- lis conſertus patebat. Quorum altitudinis tres ordines fuere, inſimo, medijs, ſupre- miq; ponderibus ſuſtentamentum præbente. Quinetiam tantæ conſertionis an- guſtiæ fuere, ut ſi tormentis in urbem lapides iacerentur, nudā humum in quā cō- ciderent non offenderent. Super hæc natus immunditijs ſætor cunctos urbis pē- nates aſperſerat, nec minus corpora q̃metus animos cruciabat. Vnde noſtris Ka-
40 rentinos obſidioni reſiſtere nequiuiſſe conſpicuum fuit. Neq; enim eorum tam promptam deditioem vltius mirari voluerunt, quorum tam arctam neceſſita- tem liquidò peruiderunt. Maius fanum veſtibili ſui medio continebatur, ſed am- bo parietū loco purpura claudebantur, tecti faſtigio ſolis duntaxat colūnis impo- ſito. Itaq; miniſtri direpto veſtibili cultu, tandem manus ad interiora fanī vela- mina porrexerunt. Quibus amotis, factum quercu ſimulacrū, quod Rugiæ uithū vocabant, ab omni parte magno cum deformitatis ludibrio ſpectādum patebat. Nam hirundines quæ ſub oris eius lineamentis nidos molitæ fuerant, in eiufdem peſtus crebras ſtercorum ſordes congeſſerant. Dignū numen cuius effigies tam
50 deformiter à volucribus ſœdaretur. Præterea in eius capite ſeptem humanæ ſimi- litudinis facies cōſedere, quæ oēs vnus verticis ſuperficie claudebātur. Toridem quoq; veros gladios cum vaginis vni cingulo appēſos, eius lateri artifex cōciliaue- rat. Octauū in dextra deſtriſtum tenebat. Hunc pugno inſertū firmiſſimo nexu ferreus clauus aſtrinxerat, nec manui niſi præciſæ euelli poterat, quæ res truncan- dæ eius occaſio exſtitit. Spillitudo illi ſupra humani corporis habitū erat: longitu

do vero tanta ut Absalon supra primam pedum partē consistens ægre mentū securicula quā manu gestare consueuerat, æquaret. Hoc numen perinde ac Martis viribus præditū, bellis præesse crediderant. Nihil in hoc simulacro iocundū visentibus fuit, lineamentis impoliti cælaminis deformitate sordentibus. Iamq; famuli maxima cum totius vr̄bis exanimatione, tibijs eius secures applicare cœperunt. Quibus abscissis, comitāte sono lapsus terræ trūcus impingitur. Hoc viso oppidani, Dei sui viribus insultātes religionē mutauere contēptu. Nec eius excidio contētæ, satellitū manus ad Poreuthū simulacrum quod in proxima æde colebatur audius porriguntur. Id quinq; capitibus constitū, sed armis vacuum sangebatur. Quo succiso Porenutij templū appetitur. Hæc statua quatuor facies representās, 10 quintam pectori insertā habebat, cuius frontē laxa, mentū dextera tangebatur. Hęc famulorū ministerio securibus ista concidit. Has statuas oppidani Absalonis edito intra mœnia cremare iussi, preces imperio opponere cœperūt, orantes misereatur confertæ vr̄bis: nec incendio obijciat, quorū iugulo parcat. Nam si ignis ad vicina prolapsus, vnum ē tabernaculis corripuisset, ob eximiā confertionē, vniuersa indubitanter conuelleret. Quapropter eas vr̄be egerere rogati diu repugnauerunt, quod se membrorū quorū ministeriū imperio exhibuissent, numine pœnas exigēte vsum amissuros mernerent, contēptūq; religione excusare pergebant. Ad vltimū Absalonis monitu, Dei qui sibimet opitulari non posset potentiā flocci pendere docti, spe impunitatis accepta, imperio ocyus paruērunt. Nec mirū si il- 10 lorū numinū potentiā formidabant, à quibus supra sua sæpenumero punita meminērant. Siquidē mares in ea vr̄be cum scēminis in concubitu adicitis, canū exemplo cohærere solebant. Nec ab ipsis morando diuelli poterant. Interdū vtriq; perticis ediuerso appēsi, inusitato nexu ridiculū populo spectaculū præbuere. Ea miraculi scēditate solennis ignobilibus statuis cultus accessit, creditūq; est earum viribus effectū, quod dæmonū erat præstigijs adumbratū. Sueno vero quo magis simulacra aspernenda docerēt, super ea cum à Karētinis eijcerentur sublimis consistere voluit. Quo factō pondus contumelia auxit. Nec minus trahētes rubore q̄ onere vexauit, domestica numina alienigenæ pontificis pedibus subiecta cernentes. Dū hæc à Suenone gerūtur, Absalon tribus cœmiterijs in agro Karētino dedi- 30 catis, vespere Karētinā redijt: deletisq; simulacris vnā cū Iarimaro profunda nocte ad naues peruenit, eumq; secū cornitare cœgit. Iamq; Absalon ternas cōtinue noctes absq; somno exegerat, adeoq; oculorū eius aciē vigilię debilitauerāt, ut pene viuendi vsum extinguerent. Sequenti luce scribē & qui priuata principū sacra tractabant, sacerdotiorū ornamentis donati, regenerandæ per aquam prouinciæ ministeriū præbuerunt. Itē basilicas cōpluribus in locis moliti, priuatę superstitionis tuguria, publicæ religionis domicilijs mutauerunt. Eodē die pariter accipiēdis obsidū reliquijs vacatū est. Quo tempore Pomcranorum duces qui Tetisla- uum regno exuendū, seq; Rugianæ rei dominiū in præmiū militiæ recepturos putabant, postulata ab eundis licētia, amicitias hostilitate mutarūt. Quæ res ipsis post- 40 modum ac Danis longā belli discordiam interiecit. Vespere portu soluentes se ad proximā continentis insulam appulerunt, illic regi septē æqualis magnitudinis arcæ, consecrata deorum numini pecunia refertæ, à Rugianis allatæ sunt. His peractis remittēdæ expeditionis decretū vulgarur. Qua reuerſa Absalon nouos sacerdotes non solū ordinis sui insignibus, uerum etiam com meatibus instructos, reuocatis prioribus in Rugiam delegauit, ne alienis impensis utēdo populū quem sacris documentis erudituri erāt, in exigēdis vitæ necessarijs onerarent. Nec prædicationis eorū ministerio miracula defuere. Siquidē cōpluribus debilitate corporis resolutis, per eorū salutaris pœces bonę valetudinis habitus recuperatus est. Quod potius lucrandę gēris respectu, quā sacerdotū, sanctitati diuinitus cōces- 50 sum videri potest. A quibus etiā detractæ religionis supplicia varia membrorum strage grauit̄ exigebātur, ut manifeste Deum & cultus sui præmiū, & contēptus vindictā afferre, putares. Ibidem quoque nuper clarum inauditi generis miraculum incidit. Matrona quædā à viro immerēs adulterij inſimulata, cum purgandæ infamiæ gratia candenti laminæ dexterā obtulisset, subito ferrū quod exceptura erat

*Preſtigioſa mi-
racula dæmo-
num.*

erat perinde atq; innoxia manus contactū fugiens, neglecto pondere, sublime se extulit, penduloq; motu gradiētis scēminæ incessum comitans, cum ante arā iastandū erat, inter religiosam altariū admirationē proprio impulsu humi decidit. Eares & mulieris infamiā leuauit, & visentiū animos religioni prouiores effecit. Nec temere quidē pudicitia suā tam ancipitis argumenti iudicio credidit, cui corporis animiq; fiducia certæ sinceritatis conscientia ministravit. Capta Rugia cū adhuc piraticæ labes cunctos maris nostri secessus fœdaret, solerti Danorū instituto prouisum est ut eorum classe recensita, quarta quæq; naus aduersum maritimos prædones quoad temporū liabitus sineret excubadi officio fungeretur, sicq;

10 quorundam assiduitas vniuersorū laborem absolueret. Tantum enim commodi gens nostra in paucitatis cōtinua, quantū in multitudinis intercisa militia reponēbat. In quod munus potissimū iuuenes coniugiorū expertes legi placuit, ne militiæ studium tori charitate torpesceret. Iisdem Absalon & Christophorus duces adduntur. Qui domestici freti liminibus non contenti, etiā Rugiana littora ac Leuiticos scrutabantur anfractus. Per idē tempus legati regis quos ut sibi paternæ animæ sanctitatem sacris honoribus venerari liceret Romā transmiserat, consentaneas voto literas retulerūt. Quibus cognitis rex omni Danica nobilitate sub edicto Ryngstadium euocata, circa solēne Ioannis quod in æstiuo solstitio colitur, & parenti cœlestes honores, & filio regios celebrare constituit, maxima claritatis incre

20 menta accepturū se ratus, si vna eademq; luce ex ijs alterū ara, alterum corona donasset, ut & huius infantia regnum reciperet, & illius spiritum publica religio consecraret. Sed neq; se vlla alia ex te tātum voluptatis hausturū credebat, quā si in filio maiestatis suæ insignia viuis conspiceret potuisset. Quinetiā naues à propinqua statione reuocatas, longinquā agere iussit quo citius profunda barbariæ piratas offenderent, ante feriam quæ Ioannis censetur participandæ solennitatis gratia reuersuras. Discedētes quoq; præmonuit ne huius generis piratas callidius quā fortius confligere solitos repente lacefferent, & quibus id consuetudinis sit ut hostili classe superueniēte nauigijs suis in littus subductis, de industria citato cursu latebram petant, hostibusq; liberum instandi locū tribuant. Sed mox ut eorum nauigia ardenti remigū studio passim littoribus applicata conspexerint, improviso

30 recurſu latebris erumpentes eadem brachijs per foros injectis apprehensa subducant, subductaq; nautis partim lapidū, partim telorū nimbo obrutis ferro perfodiant, ac crebris foraminibus absument. Hos itaq; tametsi fugere videantur auidius insequendos non esse, quorū non minus fuga q̃ impetus metui debeat: neq; terga præbentibus præpropere inuitendū, sed potius & litus composito nauigationis genere petendū, & in aciem iunctis patienter ordinibus descendendū. Hæc agentibus in expedito victoriam fore, quod inermes illi nudisq; penē corporibus dimicantes, plus astu quā apparatu niri soleant. His monitis incalēscētes se in Olandiam appulerunt. Verum quāq; Sueones ac Dani inimicitias gererent, ne destinata

40 natam paganis cladē Christianis infligerent insulæ parcendū duxerunt, religionis concordiam regnorum odijs præferentes. Hic ab indigenis permixtos Estonibus Cuios propinquo in portu piraticam exercere perdocti, indicatum sibi locū ut cuiq; nauigationis celeritas suppetebat, cum cōtemptu hostium, regij monitus inmemores, cettatim subintrant. Quo viso, speculatrix Estonū ratis remigio in altum excessit, obuiaq; nauigatione diffugere quā sociæ classi visorum nuncium afferre maluit. Quod reliqui piratarum experti, subductis in continentem nauigijs, de industria se propinquæ syluæ fruticibus occultare ceperunt. Quorum commentum Sueno Scolingus & Nicolaus Wendilensis haud callide estimantes vehementi remorum impulsu concitatis nauigijs, cum vniuersis remigibus littus

50 insiliunt, vbi protinus fallaci Barbarorum recurſu excepti, diuq; cum iisdem strenue præliati, neglecti regalis consilij pœnas exitio pependerunt. Quibus dum Tho Longus, & Esgerus insignes Absalonis equites auxilio fore gestiunt, quorum spiritum protegere student sociantur funcribus. Talibus sociorum periculis Magnus Scanienſis irritatus magis quā territus, diuerso littoris aditu similem pugnæ euentum habuit. Horum omnium nauigia Barbari prius remi-

*Animus Esber-
ni causam
suis hostibus
resistendi for-
tissimus.*

gibus viduata, mox securibus perfossa profundo merferunt. Has militum strages Christophorus contēplatus, temperato remigij cursu terris naue abstinuit. Quæ cum fluctuante prora lictori latus aduerteret, tanta saxorū vi ab hoste petita est, ut remiges sua tantū corpora munire contenti, aliena attentare nequirent, nec iam inferendis ictibus sed virandis vacarent. Hæc postquā Esbernus animaduertit, ne sanguis regius frustra sibi creditus videretur, strenua nauigatione continentē petendo medijs se iaculantiū saxi immerfit, oneratumq; periculis iuuenē ab imminenti exitio nauigij sui interiectu seruauit: Quod protinus Barbari magnis virib. apprehensum, vulneratis qui prora præerant, in litus haud segniter pertrahendū curarunt. Esbernus cum se tribus spiculis balista emissis, toties ictu fraudatum vi deret, confraeto tormēto cuius vsum frustra tentauerat, à puppi in proram armatus concessit, solusq; tot hostes aliquanto diei spacio mira animi corporisq; virtute sustinuit. Tandem silicibus adeo contusus telisq; perstrictus, ut pedibus quoq; deficeretur, ægrè puppi repeta confedit. Iamq; à comitibus desertus (nam cuncti, præter vnum, pellente metu profundo se dederant) postq̃ barbaros nauigium cuius iam latera dolabris perfregerant insilire conspexit, virtutis pristinae nō oblitus, viribus recollectis semel iterumq; ac tertio exceptos fugauit, telaq; in se cōgesta acerrime in hostem retorfit: auxilio sibi vertens quod in eius perniciem vis aliena contulerat. Ad vltimum hebetatis neruis, lassitudinis nimietate confectus, eū potius debilitati quā hosti cedēs resumendarū virium gratia paululum gradum referre cœpisset, tam grauē lapidis ictum capite excepit, ut ante puppim pene exanimis collaberetur. Quem cum Barbari consensu nauigio iacentem obtruncaturi concurrerent, vnicus eius comes cum voce semianimem suscitare non posset, dextera comprehensum et exit, solaq; consistentis imagine propinquas hostiū catervas repulit. Tanta quippe fortitudinis eius experimenta fuerant, ut aspectu non minus quā viribus hostem terrerent. Postremo sensibus redditus, comitem percunctatus curnam ab eo fatigaretur: postquā nauigium Barbaris completum audiuit, pristino animi vigore, pulsus omnibus, in proram concessit, pugnaq; strenue edita, cum viribus propemodū absumptis ad malum regredi vellet, rursus semianimis cōcidit: perissetq; ni eum Christophori remiges ocyus naue exceptū seruassent. Quæ res cæteros in litoris accessione cautiore effecit. Eo nanq; prospectius abstinentes, eminus rem fundis iaculisq; gessere. Et quoniā rebus vltius attendendis noctis propinquitas officere videbatur, sumpto differendæ pugnae cōsilio, ne qua Barbarorum ratis nocturno portus egressu clandestina fuga dilabere tur, excubijs obseruandū duxerunt. Igitur Barbari cum se tantę classis obiectu conclusos viderent fortitudinem ex desperatione capientes, iam non de fuga sed victoria cogitare cœperunt. Itaq; partim proprijs, hostiumq; nauigijs quibus potiti fuerant, partim sylvestribus truncis arboreisq; molibus munitionem ad vrbis instar ædificant, binos habentem introitus arctos admodum, angustijsq; difficiles, quibus quis veluti posticis submissus irreperet: latera quoq; quæ ex nauigijs compegerant velis in multiplices ordines conuolutis exterius imminuebant, propugnaculorum vsum à telatum consertionibus mutantes. Præterea alijs sectos stipites figēdis ictibus exacuere, alijs littoralia saxa iactibus idonea legere curæ fuerat: & ne vlla ex parte remissis animis viderentur, bacchantium more cantu choreisq; letitiam simulabant, Danis tristē silentio noctem ducentibus. Tunc Lucas Christophori scriba nationis Britannicæ, literis quidem tenuiter instructus, sed historiā scientia apprime eruditus, cum infractos exercitus nostri animos videret, mœstū ac lugubre silentium clara voce prorumpens, solitudinem alacritate mutauit. Siquidem memoratis veterum virtutibus, nostros ad exigendam à fociorum interfectores vltionem tanta differendi peritia concitauit, ut non solum mœstitiā discuteret, verumetiam cunctorum pectoribus fortitudinem ingeneraret. Diutūque incredibile fuerit, quantum virium in nostrorum animos ab alienigenæ hominis sermone manauerit. Diluculo redito paucis ad prohibendam hostium elapsionem relictis, remoto ab eorum castris spacio litus conscendunt, ne in ipso apparatu repētinis supetuenientiū paterētur incursus. Itaq; cultius armatis in acie præi-

præire iussis, ignobilibus quibusq; subsequendi locum attribuunt. At Barbari nō per acies sed passim munitione delapsi, ingēti clamore edito in pugnam profligare cœperunt, existimantes Danos strepitus viribus perterrefactos primo congressionis impetu superandos. Tantus autem clamoris eorum horror increbruit, ut in postrema acie collocatis non solum metū, sed fugam incuteret. Verum à præcedentibus secus ac rebantur excepti, non minore impetu castra quàm reliquerāt repetebant. Cōplures ex eis cæsi, solus è nostris Olauus guttur telo traiectus multoq; sanguinis profluvio debilitatus, semianimis in litus refertur. Primus Nicolaus Sconis filius vir genere & viribus iuxta splendidus, defensam à Barbaris munitionē

10 irrupit, sed in ipso mox aditu vehementi fustis ictu exceptus procubuit. Quē Ako frater proprii corporis obiectu protegere cupiens, dirum in gutture vulnus excipit. Quorum fortitudinis vestigia cæteri insecuti, facto irruptionis gradu, cum cōtemptu periculorum atrocius in hostē grassantur. Quibus etiam qui excubijs præerant superuenientes opem tulere, alij malis appositis munimenti fastigiū transcendentes, ferendi socijs auxilij studio hostilibus sese globis immergunt. Tāta autem in Barbaros strages exercita est, ut ex ipsa eorū multitudine ne cladis quidē nunci

20 us superstes reperiretur. At nostri prædę participatiōe acta, relictisq; nauigijs, nobilium sociorū cadauera salientes, ignobilibus ibidem tumulatis, in patriā referenda curabant. Qua in ita Waldemarū apud Ryngstadium magna cum optimatum frequentia regio apparatu feriantem reperiunt. Vbi Lundensis pontificis ministerio cuius id exequendi officium erat, & patris eius ossa aræ traduntur, & filius septem annos natus Kanutus rex cōsecratur, regia in sella purpura venustatur. *Kanutus quemudo rex fuisse dicitur.* Quibus debita religione celebratis, Helgo pontifex Asloensis, & Stephanus Vpsalensis ab Erlingo missi, editiore loco occupato pacem Noruagienſibus benigno precabantur alloquio. Quam à rege eo potissimū die concedendam esse monstrabant, quo & filium diademate, & parentem altareo honoratum vidisset, tantum quod excellenti eorum facundia tributum est, ut Erlingo familiaris colloquij aditus promitteretur. Ad quem Esbernus poscente Helgone, nondum refanatis vulneribus legatus dirigitur, Erlingo & luaro Noruagienſibus interim obsidum loco

30 apud regem retentis. Multa illi in concione Erlingus insolenter, hic multa Erlingo audacter respondit. Quo Erlingus domi suæ detento Waldemarum allocuturus, Sialandiam, quatuor nauigijs Stephano Vpsalensi comitatus, accedit. Quem cum Absalon nuper à regis in Iuriam proficiscētis comitatu magna classe regressus, Ilorenſi in portu aduentantem videret, socijs quicquam hostiliter conari vititis, ne superuenientibus metus inijceretur tranquille eius nauigationē excepit, quem etiam maiore classis suæ parte dimissa, ad regē perduxit. Is cum prima colloquij die obiurganter exceptus de concordia desperaret, Absalonem per Stephanū orat, tutò sibi discedere liceat. A quo timidius quàm si in patria foret sentire prohibitus colloquium repetiuit, pacemq; probatis conditionibus impetrauit.

40 Enimuero cunctis Noruagienſium magnatibus in eandem sacramenti formā obstrictis, iureiurando pollicitus est se filium regis Waldemarum admodum paruum educationis officijs prosecuturū, eundemq; prius Noruagiæ ducem, deinde regni heredem futurū, si filius suus Magnus abiq; liberis iusto matrimonio susceptis decederet. Quinetiam miles regis effectus, quotiescunq; res posceret sexaginta Noruagienſium naues in eius comitatū expediendas promisit. Cuius pacti onis tenorē Danorū fide laudata, domi postmodū in concione vulganit. Quem Tono descendente reducendi Esbernigratia pprio sequebatur nauigio. In quo profecturus Esbernus, munificentia gentis arcuum telorumq; donis onustus abscedit. Cum ad Oddam provinciā peruenisset, ex eius speculatoribus, regem expeditione Pomeraneā petiuisse, cognoscit. Idem ab eo interrogati an ullos recēter piratas vidissent, quadraginta ferme nauigia ad insulā Syram appulisse denūti

50 ant, præfati parū se nosse, negociatrix an piratica classis extiterit. His auditis Esbernus ut noctu inscios præteriret, neglecto syderis habitu quàm remotissime terras nauigando vitare constituit, piratico se conspectui subducere cupiens. Sed dum obscuritatis auxiliū expetit, subito collucens lunę fulgore proditur. Nam Sclau

serena nocte conspecto velo, obiecta classe nanigantē excipiunt. Quibus conspe-
ctis Esbernus nautas arma capere, loricatosq; suis in locis consistere hortatus, reli-
quos secum in proram perductos ex utroq; nauigij latere spiculis hostem incesse-
re iubet, vt salutem suam protegere necesse habōtes, segnius alienam impeterēt,
Præcepit quoq; cum primum classis obiectum, veli beneficio penetraffent, eodē
defensionis genere quo proram instruxerant se duce puppim communiant, ob-
seruato ne quis præter eum inter præliandum fandi licentiam vsu rparet, quo me-
lius imperantis iussio exaudiretur. Quem si occidere contigisset, Tounonis vererē
tur imperium. Hic si perisset, Esgero proloquium deferretur. Quibus prostratis,
minimum pugnae restaturum dicebat. Quo demum loricam fumere volente, is¹⁰
qui gubernaculo præerat quo se sit protecturus inquit, cū vtraq; manu circa gu-
bernandi officium occupata, neutra necessariæ defensionis vsibus aptare possit.
Cui continuo Esbernus munimentum quod erat sumpturus tradidit, seq; quā
gubernatorem hostibus inermem offerre maluit. Quo facto vnus hominis cor-
pus ferro, omnium vero mentes audacia instruxit, tantopere hostes à se cōremni
demonstrans. Quibus iuxta Esberni cōsiliū obedienter ac strenue gestis, post-
quam classis globum aciemq; pertruperant, primus sequentium Sclauorum incur-
sus vitelorum abigitur. Secundus aliquanto maiore conatu editus, pari modo re-
pellitur. Tertio Barbari tantam vnus nauigij virtutem mirati, cum quibus prali-
entur interrogant. Respondet Esbernus frustra nomina rimari, qui prædam occu-²⁰
pare non possint. Hunc vocis iactum expertus Ericus Iurij filius, vir generis cla-
ri sed cordis obtusi, quem fortē Sclaui illic captiuum habebant, quā poterat cla-
ra voce prædicauit Esbernū ab eis capi non posse. Quo audito seipso nisi eo po-
tirentur inuicem execrati, hostilis nauigij latera citra malum cōmunibus rostris
impellunt. In quo conflictu complures ex eis exanimati sunt. Sialandensium ne-
mine periclitato. Cumq; ventus cuius non modicum auxilium erat, aliquantulū
ex pristino habitu remittere videretur, interrogatus à suis Esbernus, an velo remi-
gium adijcere oporteret, id fieri prohibuit, ne nauigationem metu conficere puta-
rentur. Cumq; Barbaros idēidem firmatis animis pertinacius instare cognosce-
rent, perseverantiq; eorum metu, an filix intra nauigium suppeteret percontatus,³⁰
postquam haberi eum animaduertit, malum cōscendi, inq; eius cacumine ignem
extundi præcepit. Cuius facti acumine Barbaros sequentem classem imitari putā-
tes, ab vltiore sui infectatione cohibuit. Cum velum extra prospectum hostium
esse credret, demisso eo domesticum in portum remigio peruenit. Ita nō minus
ingenio suo quā sociorū viribus adiutus partim à fortitudine, partim ab astutia
præsidium mutuatus est. Interea rex Rugianorum classe auctus, perq; ostia amnis
Zwinæ Pomeraniam ingressus, Iulini oppidi ipso intacto confinia populatur. De-
inde ad fluuiū Iulino Caminoq; iunctū vniformem principijs ostijs bipertitum, re-
gia classe p̄greditur. Cuius nauigationem crebra sæpiū obstacula à piscatorib. de-
fixa difficilem faciebant. Pons quoq; prælongus Iulini moenibus cōtiguus, media⁴⁰
amnis intercissione transiue coarctabat, citra quem impedimentis vrgentibus
pnoctatū est. Mane rex continentem aggressus, ex aduerso vrbis in ripa australi
pontem disijci iussit. Nec minori Sialandensib. piscatorias sæpes cōuellere studio
fuit. Quos cū Iulinenfes per occultū pontis transitum cimbis prolapsi, p̄pellere ni-
terentur, Absalō qui simul cum rege ripā ascenderat, alienis nauigijs correptis op-
portunum eis præsidium attulit. In cuius clypeū coniecta tela inania cadebant, soci-
orum scutis immixtas cuspides retentantibus. Cumq; eius nauigiū huic spectacu-
lo procul intentum, hortante rege, p̄pius accessisset, repullis hostibus ingentiq; pō-
tis parte conuulsa cætera classi nauigandi iter tribuitur. Quā cum oppidani præ-
tereuntem scaphis incesserent, Absalon & Suno, cimbis suas sagittarijs cōpletas⁵⁰
eis obijciunt. Ancepsq; exercitatio erat nauiculis, vario tormentorū genere decer-
tantibus. Verum vt Iulinenfes oppidū, ita nostris classis refugio fuit. Ad vltimū
cedentes oppidanorum scaphæ, liberū classi p̄gressum dedere. Quam cum Suno
posterior sequeretur, quendā e Iulinenfibus insolentius ripæ incurfantem, eiecto
ballista spiculo interemit: eiq; mox aliū subuenire conantem simili ictu, p̄strauit.

Quo-

Quorum corpora totidem ocyus accurrētes, humeris suis excepta celerrime de-
 portarunt. Cumq; nostros ob id factum vnus ex oppidanis perinde ac sociorum
 necem maledictis vlturus acerbiorē cōuitio insequeretur, proteruē eum Guths-
 kalcus agere prēdicabat, quod dona quæ in alios vltro collata conspexerit, contu-
 meliosa verborum violentia assequi cupiat. Nam cum duos eorum pedites à no-
 stris equites factos conspexerit, reliquos si propius accessissent, similibus equis
 esse donandos. Quo dicto non solum insectatoris petulantiam cōtudit, verū etiā
 oppidanorum omnium insolentiam proculcauit. Inde ad insulam Crisfroam
 peruentum. Cuius incendio abstinere rex vt annonæ equorum alimentis neces-
 sarię parceret, edixit. Proxime ad urbem Caminum permeato amne proceditur.
 10 Cuius septentrionali prouincia armis incendioq; vastata, prælium eius in ponte
 conferitur. Sub quē Sclauī per occulta vada repētes, lanceis inter rimas porrectis
 furtim nostros vulneribus appetebāt. Cuius incōmodi fraudem Danicarū illico
 scapharum frequentia dispulit. Pontis quoq; fragilitas excidiū minitans, amplius
 q̄ hostis seuitia in metu reponebatur. Igitur omīssa vrbis oppugnationē, Crisfroam
 reditur, vbi reducendæ expeditionis summa cum totius exercitus hæsitatiōe cō-
 siliū agitantes, qua parte pōtū repererent ambigebant. Nam cum Pomeranorū
 lacus tribus ostijs in fretū decurrat, duobus Penensi videlicet & Swyznensi lōgin-
 quitatis rēdio fastiditis, propinquā Caminēsis exitus breuitatē adire placuit. Quē
 20 Gero quidam regiōis eius locorū peritus adeo vadōsum incertāq; profunditatis
 asseruit, vt cum æstus dūtaxat regressu suo meabilē faciat. Cuius cognoscendi gra-
 tia Absalon cum tribus nauigijs missus contigui maris seuitia interpellante, pro-
 funditatis habitū excusse rimari non potuit. Hic fluuius vbi lacu emanat, contra-
 ctiorē alueo stagnat. Progressu verō suo supra annis modū latitudinis incremēta
 suscipiens, eximiā paludē aut facit aut inuenit. Rursum vbi pelago influit pristinæ
 contractionis mensuram resumit. Quanq̄ vero classis regia Absalonis reditū op-
 periri deberet, nauigationis ardore præcepti oblita, imperio festinationi posthabi-
 to ad idem annis diuerticulū procurrit, ac seipsam proprio ductu difficillimis al-
 uei locis inseruit. Cuius cum Christophorus terga custodis more postremus tuta-
 30 retur, insultantibus Sclauorū nauigijs haud faciliē fluuij ingressum habuit. Quod
 attentationis genus partim viribus suis, partim sociorū auxilijs propulsauit. Cūq;
 rex eodem die Iulienensis prouinciæ denuo innadendæ cōsiliū agitasset, Absa-
 lon cōcubia nocte opportuna ascensui loca scrutatus, vbi solidiorem fundi solum
 aduertit, illic aut palos fixit aut harundines ripæ iunctas nodis signauit, posteraq;
 luce eisdē indiciorū notas secutus, exponendis equitib. facilem cōtinentis aditū
 præmonstrauit. Qui cum Magnū Erici filiū diurnę excursionis agendæq; prædæ
 socium haberet, eumq; incautius euagantē ab hostibus propē interceptū, quanq̄
 à rege vicorū incendijs insistente reuertendi imperium accepisset, charitatē obe-
 dientię prætulit, Magnumq; partim nauali, partim equestri hostium militia arctif-
 40 simo in loco cōclusum, eueltigio cōcitato agmine superueniens imminentis exi-
 tij periculo liberauit. Nec ingratus auxilij Magnus, salutem suā se ei debere cōfesi-
 tus est. Ad hæc ingentes feruatori grates exsoluit, seq; etiam spiritum suum si ne-
 cesse foret eius salutē impēsurum promisit. Verum Absalon memor hanc opem à
 se latam aduersum regis imperiū esse, ne tristiores eius vultum experiretur, gra-
 tiam quam contemptulæserat prædæ obiectu recuperare constituit. Igitur peco-
 rū ordines præ se agi, captiuosq; in castra præcedere iussit, eoq; aspectu permul-
 sos regis oculos in aduentum suum sereniore effecit. Is nanq; cognitis, Absalo-
 nis operibus spolijsq; conspectis iram quam contemptui inflixit virtuti remisit,
 eumq; leui repræhensionis genere venientē excipere contentus fuit. Repetita
 50 classe anceps educēdę eius cōsiliū fuit. Alij siquidem medias fauciū angustias
 ad commodum nauigationis ligonibus patefacere, strictasq; fluuij partes fossorū
 opera ampliandas censebant. Sed quia manifestum erat futurum, vt arenis mari-
 timo æstu appullis fossa obstrueretur, opus attentatū non est. Alij naues subiectis
 trabibus cōmuni vi in portū pertrahendas duxere, equitatu vtrinq; ripas tuente,
 Rugianis solis sex paruulas rates hac arte educere cōtiguit, cæteras vero oneribus

*Oratio Pug-
gonis suis cum
militibus Ab-
salonē calū-
niantes repre-
hendentis.*

admodū impeditas disiungi quā abstrahi facilius fuit. Igitur cum nostri infini-
to procedēdi ardore aliquandiu fauces frustra rētaissent, reuocāte rege ægre cœp-
to cesserūt. Tanta omnes (Absalonē excipio) hoc exitu vtēdi auiditas stimularat.
Is nanque explorato amne, faucium profunditatē nauigijs inaccessam fore cōpe-
rerat. Interea Kazymarus imperita nostrorum secessione gauisus, claudēdi amnis
gratia quinquaginta nauū classē eius principio obijciebat, ratus nihil hostium
fortunæ præter mortē aut captionem residui fore. Inignes ei sagittarij Konon &
Cirinus fuere, ab Henrico in Sclauorū auxilium, Danorū odio missi. Bugislauius
quoq; cum equestribus copijs superueniens, nauigijs in supplementū fratri trans-
missis, Iulinēses quod cum nostris acie nō conflixerint ignauā eis obiectando cō-
tempnit. Quæ res adeò Iuteniū animos metu confecit, vt Absolonem veluti con-
cione circumdatū palām conuiijs aggredi deforme non ducerent, eius ductui im-
putātes quod propriæ festinationis impulsu commiserant. Quinetiā muliebriter
& quasi per lamentū queri cœperunt, olim regum consilia ad illustriū virorū ar-
bitriū pependisse, nunc in solidissimi cuiusq; monitis sententiāq; cōsistere. Enim
vero Danis eo loci peruentū esse, vnde reditus spes præsumenda nō sit. Quā ob-
rem pauca nauigia quibus rex ac principes dilabi possent, publico conamine ex-
trahi oportere, ne Danorū vires ac nomen vno temporis momento funditus col-
laberentur. Quā infectationē Absalon adeò patienter ac moderate tulit, vt nihil
ex consueto mentis aut vultus habitu deponere videretur. Idq; solum monere
cōtentus fuit, vt eas tantū ad præsens voces profundetēt, quarū in futuro memi-
nisse non pudeat. Huic fortē obrectationi Scorro Waggonis filius interueni-
ens, primū ob confusas populi voces, cuiusnam rei mentio haberetur liquidò ex-
audire non potuit. At vbi cessante iurgio, remissioq; strepitu, Absalonē maledico
astantiū sermone lacerari cognouit, Desipitis, inquit, commilitones, pijsimi ac
valētissimi viri industriam tanquam scelus aliquod aut flagitium obscurna verbo-
rum petulantia proculcando, ignauasq; & indignas fortibus voces in eius conui-
tium muliebriter iaciendo. Neq; enim strenuam ac fortem operam iniqua æsti-
matione pensare fas est. Ipso siquidem ductore eas terrarū partes armis lustravi-
mus, quas ne aspicere quidē maioribus nostris contigit. Et sanē principibus du-
ctandi, militibus sequēdi ius competit. Ergo nos proprijs niti, alienis vero impe-
rijs regi conuenit. Neque enim ab eodem & defendi & dūctari debemus. Qua-
propter nos illi grates habere par est, qui fortunas suas toties pro nostra præda
victoriāq; deuouit, cuiusq; nūc fortissimo ductu eo necessitatis peruenimus, vt
salutē armis protegere debeamus. Iam enim patriā ac penates, affectātibus, ante
hostiū oculos conspicuū virtutis opus ædere necesse est, reditumq; probitatis
actibus imperrare. Has autē populi nostri querelas, à summa animorū trepidatio
ne profectas quis dubitet? Sed prō dolor quid causæ est quod tor illustriū virorū
præcordia tam repente fiducia defecit, ignauia occupauit? Quid nobismetipsis
nullo concutiente metum parimus, abiectaq; spe sine periculo trepidamus: Cor-
poribus integri sumus, neq; nexus neq; plagas experti. Dextris enses gestamus,
nihilq; robori nostro inopia aut clades detraxit. Agē tantā fortunæ incolumitatē
virili mentiū robore prosequamur. Meminerimus nos exercitatos, nō imbelles
fœminas esse, & inter penē inermes hostes, summa cū armatura versari. Certe si
classis nostra aut naufragio aut incendio perisset, nihil impedimenti esset quo mi-
nus per medios hostes patriā equis repeteremus. Mittite ergo trepidas ignauasq;
voces muliebriter auribus tantæ concionis inserere, exsurgentesq; animis hebe-
tatos fortitudinis neruos pristina virtutis fiducia recreate. Talibus aliquādiu mo-
nitis insistens, potius obrectantiū ora cohibuit quā animos correxit, depressitq;
iurgiū exhortantis autoritas, quod ei summa pietas ac præcipua fortitudo maxi-
mā sociorū gratiā conciliauerat. Interea Kazymarus classis nostræ potiendæ spe
admodū incitatus, simulandæ fiduciæ gratia tentorio in tipa de hxo aureis argen-
teisq; poculis sibi ac militibus merū propinari constituit. Cuius insolentiæ fastū,
fugatus postmodū rubore mutauit. Interea Waldemarus principes à classis per-
tractatione reuocatos curatis corporibus ad se coire iubet. Quos cū intra nauigium

gium suum frequentes adesse cognosceret, quid factū potissimū ducant inquirere. Quibus responsum non dantibus taciturnitatē miratus, causam eius exponi præcepit. Tunc quidā, hæsitantibus cæteris, pueros ei in consilium adhibendos dicebat, quorum præcipue monitus sectari soleat, ut quos duces elegerat etiam reduces habeat. Qua voce Waldemarum Absalonis sibi familiaritatem exprobrari cognoscens, non moris esse, inquit, fortes viros inuicem se muliebriter reprehendere, quin potius ubi publicæ necessitati cōsultitur, priuatas lites faceßere oportere. Sed neq; hominem qui ab ipsis imperitiæ damnetur, si cōsultus fuerit responsiōis ignorantia silentiū acturū. Intuensq; Absalonem quid suadeat rogat. Ille consiliū
 10 in expedito esse, cum eo regi libitum foret uti pronunciat. Quæ enim alijs impedimēta atq; obstacula videātur, dispulsū facilia fore, neq; aut nauium obiectum, aut equitum incursum morari posse, quo minus ea parte egressus pateat, qua aditus fuerat. Regem quippe expositis in cōtinentem equitibus, protegendæ classis gratia ad ipsas fauces secedere debere, eoq; nauigia nonnulla loricatis remigibus instructa cæteris singulatim præire, & classem hostilem cum primū frequentiū comitatus affuisset itumpere. Ridētibz cunctis & an ipse præuius fore veller percontantibus, volo, inquit, ne fortius dixisse videar quā fecisse. Etenim audaciū consiliorum autores, quod ore suadent manu prosequi conuenit. Delectatus consilio rex, Absaloni naues, remigesq; quos posceret expediri præcepit, ac protinus ripā
 20 stipatis equitibus petens adamnis principium properauit. Quo Kazymarus eminus aduentare conspecto, relicto ocyus tabernaculo ad classem trepido cursu se retulit. Septena delectu habito nauigia procurantur, eadēq; loricato remige exorantur. Equibus bina Absalonis fuere, totidemq; Esbernus ac Suno ductabant. Reliquis tribus Thorbernus, & Olauus, & Petrus Thorstani filius præerāt. Cūq; Absalon cætera classe seriatim subsequi iussa nauigio primus incederet, ignotum amnis diuerticulum in senso nauigationis cōpendio penetrauit: cuius reliqua nauis gubernātis errore subito vadis insedit. Sed hunc deuiæ nauigatiōis excessum, detrusa arenis puppe remigū velocitas porrexit, statimq; barbara classis ceu ventis correpta passim dilabitur. Cuius fugā Dani magnis ac latis vocibus infecuri, discissum saxi vinculū effuso clamoris gaudio prædicabant, deq; accusatoribus Absalonis veneratores effecti, ingenti gratia ipsi relata, contumeliā laudibus redemerunt. Sed & eius animus moderatiōis & constantiæ viribus præditus, mobilis vulgi adulatione extolli parui habuit: tantūq; se in despiciendis laudibus gessit, quantum in contēnendis vituperijs egerat. Tantulo negotio tā ingens periculū dispulsum est. Bina Sclauica nauigia remigū metu deserta, apud Criztoam à nostris excepta sunt. Tertiū substantibus aquæ palis affixū, sociorum succursu feruatū est. Cumq; rex citatis equis lulinum petisset, Bugiszlauus circa pontis refectionē in eundæ vrbs studio occupatus, conspectis Danis operā fuga mutauit. Adeo illum subita animi trepidatio pristinæ dictorū suorum insolentiæ obliuisci cōegerat. Ac
 40 rex confestim refecto ponte tanquam hostium opera consummaturus, in australem ripam equites traiecit, quò facilior exoneratæ classi inter amnis cōsepta progressus pateret. Quo postquam Absalon subsequenter nauigia ductādo peruenit, ne eadem lulinenses ut soliti erant incescerent, instructam sagittarijs scapham cōscendit, eamq; medio inter urbem & classem amne direxit. Verum oppidani nimio timoris haustu perculsi, anxia cū desperatione totius militaris fiduciæ vacui, mœnibus suis inclusi latebant. Pertrāsitis impedimentis nauigijs equi reddūtur, defessaq; remigio classis in portū colligitur. Cumq; Absalon ac Suno consueto excubandi officio postremum fixis anchoris locū cepissent, veriti ne eorum nauigia vento circumferente solo propius adacta, nocturnæ equitum irruptioni paterent,
 50 consensu nauiculis quantum ripa à profundo distaret curiosa amnis collustratione explorare cœperunt. Interea quidam è lulinensibus mero solutus, sed venusta admodum clientela stipatus ripam insolentius obequitādo petiuit, benigneq; eis Guthiscaleo interprete locutus, atque obsides pacis postero die dandos pollicitus, reliquijs rerum parci, prædāque abstineri poposcit. Quo discedere volente, equo insolentius ab eo per iactantiam cōcitratus subito lapsu corruit, cumq;

Fortes viros inter se muliebriter contēdere, priuatiq; litibus, ubi publicæ salutis cōiunctum, nō deest intentos esse

vehementi iactu humo inflatū, penē exanimē prostrauit. Hūc satellites veloci ac cursu iacētē attollere frustra conati sunt: quippe cuius sensus halitu intercluso magnitudine casus sopiti viderentur, nostrorū vero sagittis petiti capiendū hosti herū liquerunt. Qui protinus à vernulis Abfalonis in scaphā coniectus, ad Liburnam deferitur, vbi visu demū motuq; corporis recuperato inter suos se constitutū existimans, assidentes osculo amplexuq; petebat. Quo errore risum spectantibus suscitauit. Interea rumor falso dispersus exercitū subit, hostes impediendi exitus studio Swynensia ostia crebris occupasse nauigijs. Cuius opinionis fidē idem Barbarus rumore falsitatis arguendo leuauit, pręfatus excussum sibi exploratumq; fore Sclauicū robur Danico adæquari non posse. Quod si Pomeranorū vires Polonensibus sociatæ ferro cum Danis decernere debuissent, malle se tutiusq; posse Danicas partes quā aduersas fouere. Ceterū si Polanis ac Sclauis contra Danos dimicaturis etiā Saxonica accessissent auxilia, nescire se quā partem victorię propiorē eilet auguraturus. Quæ asseueratiōe, nostros ad capeßendā cum hostiū contemptu nauigationem, alacriores effecit. Tanta autem timoris vis Sclauorum animos hebetauerat, vt ne extremos quidem sicut olim consueuerant, incescere tutū ducerent. Petrus quoq; cognomento Toddo cū nauigiū suū palis illisum rupisset, eiusq; reficiendi causa abeuntem sociorū classē relinqueret, tempus reparationi impensum vt solitarius ita omnis periculi immunis exegit, refecta q; puppe subsecutus socios, nemine laceßente per tutā & liberā nauigationem ad classē petuenit. Adeo Sclauorū petulantia, pristini metus reliquiæ castigabant. Ergo inconcussus peractæ expeditionis reditus fuit. Residuū anni ocio tributum est. Interea Kazymarus & Burgiszlauus Danicarū viriū metu Henrico se subdunt, regnumq; suum hucusq; liberum Saxonici muneris faciunt. Ergo dum ex hostibus alterum metuunt, alterius iugū sumpserunt, auxiliūq; petendo antiquæ libertatis beneficium amiserunt. Sed Waldemarus Saxonica opem frustra à Sclauis petitam iudicans, vtroq; hoste contempto, cum instructa classe Stitinū veterriū Pomeranię oppidum petit. Huius nauigationis præcessor Abfalon, benigni erga Stitineses animi ductorem habebat. Cuius fraude per Oddoræ amnis dispendia abductus, cæteris rectam & cōpendariam nauigationē sequentibus, mutato ordine postremus ad urbem peruenit. Est autē Stitinū eminentis valli sublimitate cōspicuum, insuper natura arceq; equaliter munitū, vt inexpugnabile pene existimari possit. Hinc mos prouerbij sumptus, eos qui se tutos inaniter iactant, Stitini præsidio nō defendi. Huius tamen vrbis expugnationē Dani spe viribus maiore cōplexi, cum materiam eius partim incendij capacē animaduertent, cōstructas virgis crates admodū breues, ob iacula vitanda velut scuta præ se gestabant, ijsdemq; freti lignibus aggerē petere cæperunt, tutius intra cuniculorū latebras ignē sparsuri. Rex interim oppugnationem orlus muralibus machinis omisiss coronā admouit. Solis sagittarijs ac funditoribus excelsa mœniū propugnacula appetere possibile fuit, aditū fastigio negante. Fuere tamen ex iuuenibus qui glorię studio summa mœ-
Glorie studio periculi contemptum parit.
nium clypeis tantū protecli conscenderent. Alij contiguas solo portas cōtemptris propugnatoribus cuminus securibus tentant, minusq; eis quā procul agētibz periculi fuit, quod tanta telorū vis in hostes vndiq; congerebatur, vt ab ijs nō nisi remotiores cerni impeti q; possent. Quo euenit vt audacia salutem, ignauia discrimen afferret, tutioresq; propinquitas quā remotio præstaret. Econtrario Danorum armis non magis propugnatores ipsi quā cæteri intra urbē populares opprimebantur, ancipiti iactu valli cōsepta transcendētibz relis. Nulla res oppido magis aduersum oppugnantū multitudinem quā defensorū paucitas nocuit, vt pote quorū bellicus labor successionis auxiliū non habebat. Præfectus vrbis Wathyzlauus erat, qui & ipse Bugiszlauo & Kazimaro sanguine cōriguus habebatur. Huius animus nihil pene cum cuiū ingenijs cōmune sortitus, tanto amplificandæ exornandæq; religiōis studio flagrabat, vt Sclauico sanguine editum, barbarisq; moribus imbutū negares. Siquidē vt patriā superstitiōi deditam ab errore cultus reuocaret, exemplumq; ei corrigendæ credulitatis proponeret, monachalis vitę viris è Dania adiectis, in latifundio suo scellam exstruxit, eamq; multis & magnis

magnis stipendijs locupletauit. Qui cum lassatis pugna socijs urbem captiōi propinquam animaduerneret, hostiū sēuitiam veritus, offerendę deditionis gratia pacem petiuit, acceptaq; fide protinus à pauoris confortibus funiculo submissus, regia castra petere non dubitauit. Quo viso, Danorum populus languidius pugnam exercuit, periculis suis regi pecuniam emi, seq; eius cupiditate victoria pariter ac præda fraudari conquestus. Quo rex animaduerso, demendæ notæ cupidine urbem equo circuiens, milites ad insistendū hortari cœpit. Postquam multo labore edito cassam ac difficilem oppugnationem aspexit, reuersus in castra Wartyszlauū admittit. Cuius precibus motus dedēdi potestatem oppidanis indulsit, pecuniāq;
10 quantam ægre vniuersa Sclauia exsoluere posset cum obsidibus pactus, statuit vt urbem Wartyszlauus à se in beneficium receptam tanquā regium munus, confortio Sclauicę dominationis eriperet. Igitur reuocatis ab oppugnatione militibus neq; capi urbem neq; diripi passus, signū suum propugnaculis affigi præcepit, receptę deditionis indicia præbiturum. Illic cernere erat vallum ab imo in summa ita sagittis vndiq; consutum, vt arundine concretū putaretur. Quas nostri ingenti studio lectas pharetris reddiderunt. Post hæc nauigationem remens, capto Lyubino Rugiam reuehuntur: & quoniā Rugianę piscationis tempus superuenerat, in cōmune consultū est eò loci tertia totius classis parte excubias ordinari, ne publicis alimētis perēdis hostilis vicinię metus officeret. Huic manui Kanutus Priszla
20 ui filius à rege præesse iussus, deformiter imperio repugnauit, præfatus se nihil præter angustos Lalandiæ fines in Dania possidere, eosq; tantū non esse, vt pro ijs tuendis seipsum indubitato periculo obijcere cupiat. Ceterum id negotij iustius ad pontifices quos solos rex arbitros habeat pertinere, quod tãto indignius ad se referri, quanto remotiorem à regis familiaritate gradum obtineat. Tam impudenti iuuenis respōso percitus Waldemarus, exigua illū beneficia (quod exiguis dignus sit) accepisse respondit, de cætero se efficiente spoliandū magis honoribus quàm beandū. Sed nec eum pontificū familiaritatē inter probra ducere oportere, è quorum numero reperire facile sit, qui præsens negotiū suo ductu finire non abnuat. Ita Kanuto imperium detrectante Absalonem accersit, eiq; Kanuti respōsionem
30 exponit. Deinde an naues quibus ipsum præesse oporteat instruxisset, perquirat. Contrā Absalon interrogato, an ea res pontificum opera absolui posset, suā cupidius offert, prædicando consentaneū deserriōi opus fore, regem periculis relictū reditum affectando dimittere. Quem Waldemarus ob respōsi virtutem impensioribus verbis laudatum, Kanuti moribus dissimilem prædicabat, quod ille imperio parere nō audeat, hic iussum vltionis suimet oblatione præcurrat. Regressus à rege Absalon, amicis è Sialandia denuntiat ne eo torpidius remansuras naues instruant, quod ab ipso ductari regi; debeant. Primus Thorbernus incūctanter se comitem eius futurū respondit, cuius succursu quondā patriā exuli sibi redditam esse meminerit. Petrus quoq; Thorstani filius nō sine magno rubore eum à se deserri posse, quem & necessitudinis & matrimonij affinitate cōtingeret prædicabat.
40 Cuius comitandi Sueno non minus sibi quàm iplis debitum incumbere professus est, quod ei intima iunctus propinquitate noscatur. Esbernus quem solū fratrem habebat, comitatu suo orbandū negabat. In hunc modū tota penē Sialādensium classis condixit. Quo cognito rex non solum ipsis, sed & Absaloni grates habuit, qui sibi tam propensum ciuiū fauorem, virtutis meritis peperisset. Igitur Absalon post regis discessum ad tuendos Rugiæ fines relictus, non tam tutā incolis euagationem quàm securā ipsi Daniæ quietē præstitit, Pomeranorū classe patriæ terminis excedere non audente. Huic Sueno Arufientis cum aliquanta Iutensū manu voluntarius operū comes ac socius fuit. Eo tempore princeps Rugię Tetyszlauus
50 cum Iarimaro fratre superueniens, gratijs Absaloni actis, tum ei, tum ceterę classi succēpturos excubijs cōmcatus benignissime præstitit, eisq; inter nauigia diuidendis, industrios ex nostris viros p̄fici postulauit. Sed Iutis allata passim & sine distributione rapientibus, Absalon hac munificentia vltius vti noluit, excepto quod hæc ē captura sibi deferri cōstituit, ne obsequium iniuria rependeretur. Inde domum reperiturus, apud insulam Thynnā sequacem Iutorum classem dimittit.

Quorum incautior pars dum Australia Fioniae latera præteruehitur, apud urbem
 à Kanuto Priizlani filio cōditam, piratis obuijs terrestri sibi fuga cōsuluit, nauesq;
 suas metu deferere, pudori non duxit. Qua fama accensus Absalon cōtracta ocy-
 us classe, magno scrutandi studio loca quæ maxime piratis familiaria nouerat, in-
 dagabat. Igitur opacos insularum anfractus, & abstrusos maris angulos assidua na-
 vigatione rimatus, miseris captarum nauium reliquias tristiaq; prædæ vestigia rep-
 perit. Quorum inuentu vltionis audior redditus, diuisa classe separatim lustrati-
 onis officium peragi iussit: ipse ad insulam Mansuetam cum potiore Sialanden-
 sium classe concessit. Iamq; præuixæ navigationis excursu sociæ classis conspectu
 excesserat, cum fortè quidam in destinato consistens littore, crebra pilei ventilati-
 one colloquium eius expetere videbatur. Quem magnæ rei nuntium arbitratus,
 incognita ex eo cognoscendi cupidine, velo posito terram cimba petiuit. Agni-
 tiq; et minus hominis fidem prima voce damnavit, quod egressè nuper à Sclauis pi-
 ratice parū eo præsciis fuerat. Is nanq; bisseas nummūm libras annuatim mer-
 cedis loco pactus, quoties quatuor plurèsue piratici myoparones Daniam petere
 statuissent, indicia ad Absalonem se delaturum promiserat. Cuius non alia saluan-
 di promissi ratio extitit, quàm quòd ante pactiōnem secum initam piratas profe-
 ctos asseruit. Idem Absalonē quotiata tenderet percontatus, vt comperit domos
 repetere velle, tunc deniq; expeditionem ab eo solui cū inchoari debuerat, astru-
 ebat. Iam quippe à Sclauis aduersum Daniam ingentem classem esse cōtractam.
 Quod vt cognitum sibi compertumq; fore, ita ambiguū extare quisnā Danię par-
 tes hoc paratu petere destinauerit. Æstuante Absalōe & quo se hostes effusuri es-
 sent prædiscere cupiente explorationem promittit, præquisito quo nuntiū refer-
 re debeat. Absalon promontoriū Monēse designat, rogatq; tempus quo obuium
 mittere debeat: ille diem sextum definit. Nec diutius moratus abscedit, priusq;
 conspectum fecellerat quàm comes Absalonis classis appelleret. Nostrorū siqui-
 dem præsentiam perosus repēre dilabi curæ habuit, ne re cōperta proditi ciuium
 consilij, morte aut exilio supplicia lueret. Nec rem Absalō tacite habuit. Siquidē
 acceptum nūtiū venienti sociorū classi, suppresso autoris vocabulo, publicauit,
 præfatus tunc à se domos repeti cū classem exeri satius foret. Ignaris cunctis quo
 nam id autore cōpertum haberet, tantamq; eius præscientiam admirantibus: bi-
 fariam optione diuisa deliberare eos iubet, aucta classe an cōtracto equitatu ven-
 turum hostem repellere mallet. Quod si neutrum probent, vel littorum incolas
 quo minus piratarum sæuitiæ pateant, proprijs relictis turioribus recipi locis iube-
 ant. Igitur magnates concordī sententiarum voto neq; incertam hostiū appulsio-
 nem equitatu excipere promptum, neq; littorale vulgus ad interiora reiicere spe-
 ciosum ducentes, naualiter confliendum decernunt. Igitur portubus augendæ
 classis gratia repetitis, remiges velata nauigia dimittere iussit, passim ad petēdos al-
 terius expeditionis cōmeatus discurrere cœperunt. Absalon ob nōnulla negotia
 Roskyldiā proficiscitur. Quem inde reuertētem hybernū subito frigus excepit.
 Cuius tanta vis fuit, vt etiam aquas repente crustaret. Cumq; Sialandensiu popu-
 lares cōtractis alimentis, onustos cōmeatibus currus nauigia repetendo ductarēt,
 tātaglacialis luti moles rotarū orbis implicuit, vt prius gyrare non possent. Quip-
 pe pertinax gelu veluti glutino quodā lignis limū atrinxerat. Quo euenit vt cur-
 rum rectores isdem relictis iumenta oneribus subderēt, ipsiq; pedestriū ducto-
 rum officia subirent. Quorū ocreas gelatæ sordidū tabes supra quàm tibix ferre po-
 terant, onerabant. Hos cum Absalon equo præteriens miseratorijs verbis profe-
 queretur duratq; pro patria perpeti prædicaret, respōderunt maioris ærumnæ esse
 capium piraticis in transstris considere, plusq; se ex præsentī labore voluptatis q̃
 amaritudinis capere. Igitur expeditionem orsus cum prope Monam venisset, ob-
 uium accipit, quem nuper ad eiusdem insule promontorium nouarum rerum ex
 Sclauo cognoscendarū causa trāsmiserat. Ille accepit classem Sclauicā Swaldēsi
 in portu morantē, petendæ Monæ propositū gerere, in australi ipsius littore equi-
 tes, pedites in septentrionali edituram, nauigia vero Kyatbyensis sinus anfracti-
 bus inuissuram. Quam idcirco copias spargendas duxisse, ne incolis vllus fugæ
 locus

locus admitteretur. Quo comperto, optimum arbitratus est trāquillo navigationis genere Coztam petere: nec prius ab ea diuertere quā classis hostica seipsam ex consulto prædicti sinus angustijs infudisset. Cui ū inopinatē superuenire nequeat, reliquas hostium copias occupatu facilimas aurumabat, quibus nullus absq; nauigijs reditus pateat. Sclauis segnius agentibus, dilationē miratus Falstrianam petit, ibiq; ē tota classe bina nauigia legit, quibus hostium actus speculari præcepit. Horum alterū Sialandēsis, alterū Falstrensis instruere iussu, statuto, ut si eadem ab hoste capi cōtigisset, reliquæ classis impensis redemptio taxaretur. Quod audiens quī a Sialandensibus in alterius nauigij regimen aditus fuerat, 01 operā se daturum asseuerabat, ne redemptionis beneficium captiuitatis iniuria pacisci necesse habeat. Quod non ignauix causa officium detrectando, sed vigilantis industriæ fiducia securitatem præsumendo astruxit. Verū Absalone Coztā regresso, Guemmerus quidam conuiuio Falstrensis præbito, nauem quæ speculari gratia ab eis expediri debuerat, epularū dulcedine retēbat. Siquidem humanitatis specie fraudē occultans, omnī sobrietatem eximio potionis onere fatigaram, ad salutare Absalonis imperium exequendū, lentā nimis inhabilemque reddiderat. Is Guemmerus nimia Sclauorū familiaritate corruptus, nostræ gentis consilia latenter eis prodere consueuerat. Eodem quoque tempore Sialandensium classē corpore magis quā animo secutus fuerat. Ad cuius penates Sclaui 20 iam portu Suualdensi petendæ Falstriae proposito egressi, præmittunt qui ipsum super Danorū negocijs secretius percontentur. Tunc vero Guemmerus ab Absalone in classē vocatus, patriæ excubias specie, re vera insidias exhibebat. Quædere nuntij per eius domesticos certiores effecti, maturē suis quæ acceperant indicant. Ea res Sclauicæ classis cœptum propositumque frustrata est. Itaque cæteris rebus omissis ad sinum, quem viridem vocant, appellere contenti fuere. In cuius littore crucem religiosa ab incolis cura constructam excidere adorti sunt, insigni stipitis ruina maiorem piraticæ gloriā habituri. Cuius sacrilegæ temeritatis supplicia postmodum turpissima fuga, tristissimoque naufragio pependērunt. Falstrensis quoque hesterni mero saucijs superuenissent, ni Sialandicus speculator inter 30 remos ægre delapsus, ebrijs somnum clamore depressisset. Per quem Absalon cognito hostiū occurſu, noctu Inguarum & Olauum probatæ solertix viros leuibz nauigijs ex insula Boka ad specularandum eorū consiliū dirigit. Quibus profectis eorundē reditum præstolare non passus abcessum prosequi statuit, præcurrēdos potius quā imitandos existimans, ne longa nuntij expectatione cuncta tardius exqueretur. Meminerat, siquidem moris esse Sclauis exercitum ducturis, ante lucanos amare procursus, rebusque celeriter confectis festinis studere regressibus. Quos ne traditus aggredereetur remigiū maturius instruit, vnā speculatoris ac ducis partes acturus. Quem Sclaui diluculo conspicati, aduerſanti cunctas nauium suarum puppes opponunt, proris in altū anetis perinde ac fugæ non prælio 40 fulturi. At ubi Sialandensium signum enituit, vehementi remorum conatu parē fugam intendunt, corpore viros, animo fœminas exhibentes: nec ægre Absalon fugientibus insilit. A quorum insecutione coorta subito tempestate prohibitus, Falstria repetiuit. Tanta autem vndarū colluuio fuit ut nauium quæuis in aliam iactaretur, nec collisioni leui opera succurri poterat periculo omnes æque pulsante: perissentque nostri nisi tēpestati cedere maturauissent. Igitur Sclaui cum remigio aduersum vndarū fœuitiā eluctati nequirent, veloq; sibi cōsulere vellent, tēpestatis magnitudine euerſis nauigijs mergebantur. Quorū periculationis certissimum indicium crebra piratarū nauium fragmenta regionis nostræ littoribus appulsa dedere. Bina ex ijs nauigia remigū virtute à fluctibus defensa, in larimarū 50 Rugiæ principē inciderunt, qui postmodū alterum ex ijs Absaloni præmij nomine transmisit, vtriusque captionē ipsius negotio imputans. Solennis hic dies Nicolai nomine erat: cuius auspicijs effectū est, ut Sclauorū exercitus ad hoc vsque tempus Daniā hostiliter petere ausus non fuerit. Iamque nostros reditū intendentes (ut hyeme fieri assolet) repentinū gelu conclusit. Quod tantæ violentiæ erat, ut ipsam sinus in quo pernoctabant, superficiem enata subito glacies occuparet. Huic tara

*Guemmerus
quidam patri
am se suam
offi velle sinu
lam, eam pro
dere conatur.*

soliditas inerat, ut spissitudinem eius vnico ictu transuerberare nō posses. Cūq; eximia glaciei moles portu egressuris obfisteret, industria prouisum est, ut vnus naui præcessu cæterarum insecutio expediretur. Sed nec vna quæuis præcundi officio diutile fungi poterat, quod partes carinarum extrinsecæ glacialiū crustularum acumine perinde ac ferri impressione exederentur. Quam ob rem præcessionis vices inter nauigia æquo ordine diuidi curatū est. Ita demum per maritimos anfractus nauigatione protracta, in apertum pelagus peruētum est, indeq; ad propria cuiq; remeatum. Iamq; Absalon temporum supputatione habita, vniuersas præsentis anni partes, ternis mensibus exceptis, piratico labore emensus fuerat. Postera æstate apud Eydoram inter Hæricum & regem communium negociorū agitatio, contractis vtriusq; prouinciæ principibus, habebatur. Vere reddito, Christophoro solis præfecturæ suæ viribus succincto, prospera aduersum Brammeseos expeditio fuit: qua peracta alia protinus regalibus iussis instruitur. Hanc Absalon & Christophorus ducum nomine profecti, primi Maniuctā venire. Qui cū rege tardius agente rursus Brammeseos aggredi statuisent, aduchitur Eskyllus insigni Scanensium classe stipatus. Hic nuper Hyerosolyma regressus, barbā admodum immixtam longinquæ peregrinationis testem gerebat. Igitur Absalon si quid clam tanto viro experiretur, vitio sibi vertendum existimans, per Esbetnum ei quid cupiat, indicat. Ille studio Absalonis impensius laudato, orat locū se propositi habeat, canitiemq; suam iuuenilia quandoq; experiri permittat. Nec segnitè promptissimis Scanensium delectis, Absalonem secutus, cōmuni nauigatione appulit Lalandiā. Illic nostris obuiæ septem Rugianorū rates fuere. Vnde cum noctu soluissent, erroris metu peritum nauigationis ex Absalone deposcit, quo recepto prospero cursu destinati portus compendium assecutus est. Absalonem vero noctis opacitas aliquantis nauigationis excessibus errabundū effecit. Sed nec Sialandenses erroris prorsus expertes reliquit. Par ignorātia Rugiana quoq; nauigia fefellit, & fortè in eum locum inciderant, prope quem Brammesiorū classis piraticam actura coiērat. Cuius rei inscijs Rugiani, cum primum lux affuit nostrorū scopijs inserunt, paremq; cum ipsis militiam auspicantur, paucis ad nauium præsidia relictis, quas Brammesij conspectui subiectas, dilapsis metu custodibus, populantur. Nec præda spolijsq; cōtenti, bina ex ijs nauigia pstantioris fabricæ visa, secum abducūt. Quæ cum phibentibus Sialandicæ classis custodibus vlterius amouere non possent, ferro ptusa merferunt. Vnicā hæc prouincia urbē habebat, quæ à Danis rebus vacua reperta est, incolis eidem defensionē suā credere nō audentibus: cuius desertioni partim defensorū, partim valli inopia causam p̄buit, antequā incolæ vocitabant qui mœniū suorū diffidētia cum cōiugibus ac liberis ad ecclesiā extra vallē sitam certatim se cōtulerant, religionis q̄ belli præsidio tutiores futuri, pacisq; domicilio periculū vitaturi. Sed nec quisquā è nostris ad eorum bona manus porrigere ausus est, ne prædandi libido sacrilegio implicaretur: quanq̄ in sacra æde iniquas opes attentare nefas non esset. Neq; enim religiōis autoritas, eius detractotib. auxilio obrentuiq; fore debuerat. Iamq; militante Absalone, Eskillus ne quid cōsuetæ religiōis omitteret, primā sacris operā exhibebat. Cuius animo tantus hostiū contemptus incesserat, ut in exercitu toga non armis vteretur. Interea Hurna quidā & Marquardus, quem Adolfus Holsatiæ præfectus filio moriens tutorem reliquerat, Danorum copijs superbo sermone contemptis, ingentem Sclauorum, Saxonumq; manū contraxerant. Forte autem nostris intermisso obequitandi labore, respirandi gratia aliquantis per humi cubatibus, Eskillus ad eō se atatis magnitudine contusum contractūq; asseuerabat, ut ne equū quidem sine adiutore conscendere posset. At vbi hostes in conspectū venere, quoniam iuvene occisor equum insiluit, ita ut corporis eius robur nulla ex parte quassatū putares: adeo virtus ætati imperat. Itaq; qui dictis senectutem causatus fuerat, hanc postmodū factis inuentam redolentibus decorabat, quem in hanc virtutis dissimulationem nihil præter virtutem adduxit. Eodē forte tempore ex nostris manus paruula prædæ dulcedine à cæteris digressa, cum hostes militum numero superiores, & fuga vitare deforme duceret, & pugna aggredi non auderet, inter metum pudoremq; defixa,

defixa, sociorum præstolabatur aduentum, inter quam & reliquas nostri exercitus copias palustribus aquis medius fluebat, vno, tantum vado meabilis, riuus. Quē Absalon cunctante primipilo primus equo transgressus, sequentibus superandæ difficultatis compendium præmonstrauit. Cuius rei ignari, hostes secutius quàm cautius operiebantur, Danicorum equitum aduentum editi mōis interiectu celante. Igitur qui prius à nostris diuulsi fuerant, nō expectato sociorū auxilio quod sibi tam propinquum cernebant, anide in hostem procurrūt, ne bellum proprio metu dilatum, aliena virtute expetere viderentur. Quorum Sclauī paucitate con-
10 petare cōspiciunt, terga verrentes, ab ijs quorum vires summa animi dictiq; petulantia lacessuerant, nullo negotio fundūtur. Tantum semper ludibrii, insolentiæ exitus afferre consuevit. Tunc quidā ex nostris quos ex fugientibus occupabant, nuda hastarum parte equis detrudere cōtenti, ob communem religionem ferro prosterne passi non sunt, ne peremptorum cædes plus percussoris animæ noceret, quàm gloriæ prodesset. Quam iniuriam beneficii loco à passis acceptam crediderim. Ingenti deinde præda acta tam diu in littore perstatum est, quoad Rugianorum nauigia, quæ Brammesij violauerant, reficerentur. Interea Henrico duce apud Bauaros agente, vniuersi Saxonum satrapæ gerendi cum Danis bellī cupiditate, quod munus conficiendum negotio arbitrabantur, insignem viribus exerci-
20 tum amplificabant. Qui in itinere profugis occurrentibus, accipiunt Danos non rustica aut ignobili armatura, sed operoso ac militari instrumento bella gerere solere, tantaq; in Christianos clementiæ esse, vt fugientes colaphis quàm armis insectari maluerint. Nam aciem suam cum ab eis capi intercipi q; posset, equis non spoliati, autorem vero victoriæ solum Sialandensium antistitem extitisse: Id mirum satrapis visum, quorum vnus Guncellinus, cuius bellicæ virtutis experientia apud Henricum ducem familiaritatis palmam creauerat, de re præsentī à cæteris consultus, Absaloni in maritimis occurrendum monebat, quod cum vnus infulz manu dunicate magni non sit. Interrogatus ab ijsdem rursum an cum ipso rege manū tuto conferere possent: ne id quidem Henrico duci sine periculo audendum respondit. Quo dicto cunctantibus cunctis, Danicæq; virtutis impetum for-
30 midantibus, viam se tutioris consilij repperisse subiunxit. Nam cum vniuersæ Danorum vires maritima expeditione cōfluxerint, si interim Slesuicensem partes hostiliter peterentur, plus dispendij Danos quàm foris inferant, domi esse passuros. Quo audito Bernardus Razaburgensis in eam prouinciā arma se trāslaturum negabat, quam per regem beneficii iure possideat. Sed neq; Slesuicensem portas tametsi rex extrinsecus agat, adeousq; defensoribus carere, vt plane hosti patere videantur. Nam earū custodiā sexaginta Danorum millibus esse mandatā. Quod audiens Henricus, qui Saxonie primatum vicario nomine administrabat, bellum a se Danis temere parari protestatus est, qui pacis patriæq; charitate flagrantes, propul-
40 pullandæ magis quàm irrogandæ iniuriæ gratia aduersum insolentissimos feruos, reterrimosq; latrones Martem inducāt. Quos cum innocentes inceslere nefas habeatur, tantæ sedes mereri, qui tam iustæ gentis cruore manus suas cōtaminare præsumerent. His monitis decretū remittendæ expeditionis obtinuit, cunctis tam indignū militiæ genus detrectandū consentibus. Igitur Guncellinus, qui bellicæ virtutis openibus apud Henricum excellentem familiaritatis locū meruerat, cum sententiā suam sociorum arbitrio damnatam animaduerteter, pacificandum cum nostris ratus, Sunonem poposcit, eoq; cōpositiōis partes plenius exhibente, vsq; ad Henrici ducis è Banaria reditum, belli dilatiōem obtinuit. Rex deinde Rugiam aduectus, Sircipinensem statuit attentare prouinciā. Quā dum peteret, eximiā vastæ cœnulentæq; paludis difficultatē offendit. Cuius superficies tenero vestita cespite, graminis quidē ferax, sed vestigij ita impatiens erat, vt plerunq; calcætes obrueret. Nam limo funditus subidente in luteas voragines, sordidāq; coluuiem prolabebantur, haud aliud progressuris iter patebat. Tunc equites extenuandę difficultatis vitandæq; lassitudinis gratia, arma sibi detracta equis imponunt, eosq; præuij ductare cœperunt. Quos vt altius cœno obrutos sustentabāt, ita cum

Sclauī ab ijs, quorum vires petulantissime cōtempserant, nullo negotio superantur.

& ipsi ductando subsiderent, equorum comā amplexi fulciebātur. Riuiolos quoq;
 qui in ea palude crebri admodum discurrebant, nexis virgarū compagibus supe-
 rant. Tunc vero insignis quorundam probitas fuit. Nam quidam ex equitibus ar-
 mis onusti, ductis post se equis, passibus incedebant, agilitatis fiducia onera abijce-
 re recusantes. Quorum factū hoc illustrius, quo inusitatus exitit. Sed & equi dū
 corpus lacunis immersum audius erigunt, interdum ductores ungulis obruunt.
 Rex ipse duorum militum humeris innixus, omnibus præter proximam corpori
 vestem reiectis, ægre limi molliem superat. Rato vnquam plus sudoris Danica
 virtus expendit. Ingentē hostibus peragratae paludis admiratio stuporē inuexit.
 Neq; illis resistere tutum ducebant, à quibus & ipsam rerum naturam superatam ¹⁰
 cernebant. Victor tantæ difficultatis exercitus haud secus quā si hostem fudis-
 set, alacer incedebat. Ingentes deinde sylvas emensus, animaduertit vicum apta
 nauigijs palude circumdatum. Is aquarum natura quā arte munitior erat, caq;
 duntaxat parte vallum habebat, quā pons inter ipsum & continentē porrectus
 tangebatur. Hūc princeps vr̄bis Otimarus prohibendi aditus gratia aduētante ex-
 ercitu, vndis illico exæquare curauit, solis stipitum reliquijs inter aquā manenti-
 bus. Quas nostri ceu quādam alterius pontis iaciendi fundamenta sortiti, propin-
 quæ villæ sepibus applicatis, paulatim intermeandæ paludis compendium moli-
 untur. Huius itaq; loci oppugnationem rex hortante incenium inopia aggressus,
 Absalone cū maiore equitatus parte prædatū missō, quæcunq; ex ædificandi pon- ²⁰
 tis instrumento opportuna animaduertit, summo negotio cōtrahit. Huius operis
 contextum vetentes oppidani, cōtractis vndiq; sudibus, lignea turrim instituunt,
 cuius præsidio hostem tanq̃ arce vetarēt, eiusq; propugnaculis freti, nostros pro-
 mouendo operi q̃ protegendo corpori intentiores, immixtis subito funditoribus
 incescere cœperunt. Contra Dani sagittis decernere adorsū quia propius accede-
 re nequibant, rem eminus tentant. Nec minus Otimarus noui pōtis progressu ter-
 ritus, stagnum rate transgressus, regem petebat, ac prout nostrorum operā aut se-
 gnem, aut vegetem animaduertit, ita nunc parcius, nunc impensius pacis suppli-
 cationes agebat, semperq; pro oppugnationis habitu deditiōis verba cōcipiebat.
 Tunc vero remissior operis executio fuit. Sciebant enim milites si bellū reuoca- ³⁰
 ri deberet, pontem à se conferi non oportere. In quem tanta iam armatorū moles
 concesserat, vt ne locus quidem suppeditandis, quæ structuræ necessaria forent,
 suppeteret. Adcō vincendi auida multitudo, operādi angustias sibi ipsa cōsciuit.
 Sed nec aliter allatae sepiū moles, q̃ super militum vertices eorūdem manibus du-
 ctatq; proferri poterāt. Nec inutilis ea necessitas fuit, cum sepes in altū librata non
 minus corporibus muniendis proficerent, quā aquis sternēdis prodesse. Eo-
 dem exemplo vulneribus faucij referebantur. Tum vero rarior tenuiorq; pontis
 contextus fiebat, militibus plus eius incrementis, quā firmitati studentibus. Et
 iam pene eundem insulæ cōmiserant, cum hostes partim arte, partim viribus fre-
 ti, nouo pugnandi genere bellum exaggerant. Siquidem hastatas falces è turri di ⁴⁰
 rectas, ad militum nostrorum seuta tendebant, eaq; pertinacius apprehensa, præ-
 liantibus detrahebant. Obnitentes interdum violentiore tractu ponte excusillos
 profundum petere cogeant. Cui malo ni maturius occursum fuisset, Danorū in-
 uentus propemodū seutis vacua occubisset. Nam ex nostris quidam lignei vncii
 adminiculo, iniecta sibi falce potitus, eadem cæteras occupādo, hostem subsidio
 spoliabat. Iamq; dies occiduus erat, cum rex contiguae noctis metu quid potissi-
 mum ageret incertus, seram oppidi captionem, futurumq; pontis incendium ve-
 rebatur. Quis rebus cum se virgeri animaduertit, ne victo similis magno cum
 ignauit rubore ab oppugnatione discederet, ad intuendas Otimari preces paula-
 tim animum deflexit. Quem desperationis errorem Absalon cum ingenti præda ⁵⁰
 superueniens, consilij fugacitate mire discussit. Siquidem regem si se ignaro Ori-
 mari votis annueret execratus, interpretemq; secretius abductum, quæcunq; à
 Barbaro pacifice tractarentur, cōtrario modo exponere hortatus, armatus in pō-
 tem descendit: militesq; cum prohibendæ pugne gratia adesse ratos, acrius insta-
 re compellit, prædam (si vincerent) eorum iuris futuram pollicitus. Grata militi-
 bus

bus promissio fuit: iamq; explicito opere, alacres nō solum telluris aditum, sed & turre fastigium occupant: quam scalis gradibusq; adorti, fundunt, obuios resistētes obruncant. Tunc Herborthus eques Danicus, ne pontis angustiis officientibus, ac turba sociorum obstante, tardior superueniret, facilem ad hostes trāsitum nouo irruptionis genere quæsiuit. Etenim armorum onere reterto, profundo se credidit: quosq; gradu non poterat, incredibili nandi virtute præcessit. Quod factum æmulantibus cæteris, teneram pontis compagine in militem concursus repente subidere coëgit. Cuius ruina Absalonē quoq; inter alios excussum, pessumdedit: qui cum nandi actu calleret, tamedī armis obfusus esset, non solum inter vn-
10 das securus emerit, verum etiam alios eius artis ignatos, ab imminenti periculo tutos præstitit. Interea Sclauī non suppetentibus ad fugam nauigijs, dolijs se committere ausi, isdem pro rotunditatis habitu cit cumuoluentibus, ab insequētib; occupantur. Qui nimirum ob inusitatum nauigandi genus, vt suis miserabiles, ita nostris ridiculi fuere. Itaq; ludibrio permixta eorum infelicitas erat. Capto victo trucidantur mates, fœminæ captiuantur. Fuere etiam qui regi capiendi Orimari consilium instillarent: quem ne recentis victorię gloriam viuis hominis perfida capione corrumpere, inuolatam dimisit, hostiq; parcere, quā famæ nocere maluit. Cum omni deinde exercitu pristinum iter remensus, prius classem, mox patriam repetiuit. Postera æstate Henricus Bauaria reuersus, apud Eydorā solenne cum Danis colloquium habuit: in quo ob prosperos rerum successus ad eō se insolenter ac tumide egit, vt medium pontis, sicut ante consueuerat, visendi regis causa, transgredi recusaret, ne sibi dignitate præstare, quem peteret, fateretur: immemor prorsus illum paternū, aurumq; regimen gerere, sibi alieni imperij præfecturam celsisse. Quam insolentiam rex ad eō patienter ac moderate tulit, vt in eius occursum ex æquatis pontis spacijs, rāquam par, non maior descenderet, honoratiorem ferat, si cum indignantis viti fastu humilitate certasset. Siquidem præditus mansuetudine animus, celsitudinem suā citra debitam maiestati venerationem submittere, quā alienæ superbię exemplo inolescere maluit. Itaq; pace cum Henrico composita, Absalon cum secus Stethinnense promontoriū nauigationē haberet, Ieiuis laxis & ad iaciendū habilibus in eius littore lectitatis nauigiū onerat, vsurus eis ad castelli tuitionem, quod in publico negotiatorū portu condiderat. Quibus nauigio impositis, ad idem castellū postera die perueni: vbi cum munditiarum gratia balneis vteretur, animaduertit cuiusdam nauis ē septentrione venientis mentioē foris stantiū colloquutione crebre scire. Quam vt piraticā intellexit, semiloto corpore vestem poposeit, nauemq; quā in portu velatā dimiserat, remigibus lituo cōtractis, cōscensam in altū dirigere curauit. Nicolaus quoq; qui clientelæ eius & stabuli curā habebat, aliud nauigium iam pridem timarum vitio pessundatū, exhausta sentina, ad patientem nauigatiōis habitum celeriter perduxit. Sed Absalon velo, Nicolaus remigio piratas petebat. Qui cum Absalonis nauigationem suam superare conspicerent, callidam fugæ commentum amplexi, submisso velo contrariam vento nauigationem remigio moluntur. Id attentantibus, Nicolaus rate obuius fuit. Quam aduersā nauigatione petentes, miragubernatoris solertia fefelleret. Nam cum ad eius penē contractū peruenissent, obliquo remigio in illud nauigij sui latus quod ab hostibus auertum erat, pariter concurrere iussi, reliqui se erigentis oppositu perinde ac muro hostilia quibus incessabantur iacula vitauere. Sic hoste eluso diuerticulum nacti, callidis nauigationis ambagibus recessus petebant. Quas tanta fugæ auditas ceperat, vt cum ingens telorum vis in eorum nauigium effunderetur, etiam manus sagittis traiecti, manentibus spiculis, remigandi officia nō omitterent. Adeo illos timoris magnitudo vulnerū molestiā negligere coëgit. Fuere etiam qui vndis impēsius oblectātes, vitam remigio finirent. Alij telis terga confixi, maiorem nauigandi, quā spicula proprijs corporibus auellendi curā præstabant. Adeo illis minorum vulnerū dolorem maiorum metus ademerat. Cumq; anceps diu nauigationis certamen fuisset, quod ex remigiorum volucritate pendeat, nostris tandem superantibus occupantur. Tunc quidam ex eis indubitati periculi metu ferrum expe-
20
30
40
50

Abstracts and
References

*Navigantes
maius premiu
accipiunt, quam
pericula propri
a tergaribus
impia auferen
de studiosius.*

nō ausi, in vndas desiliūt, mortemq; sibi ipsi inferre, q̄ ab hoste recipere maluerūt. Itaq; plerunq; timidos vnus periculi metus, in aliud præcipites iactare confuevit. Maxima horum pars qui fluctibus abstinerant, ferro perempta est, quamquam ignobile sociorum fatum comitari nolentibus iure parcendum videretur. Quorum capita corporibus auulsa, propter Absalōicæ vr̄bis mœnia iisdem stipitibus affixa sunt, qui nuper aliorum piratarum à Sialādensibus captorū ceruicibus onusti fuerant. Ea res ingenti prædones pauore cōfecit. Plurimum siquidem ad extirpanda piratarum latrocinia spectaculi huius atrocitas valuit. Gubernator ipse cū paucis admodum remigibus captus, cum falsam redemptionis spem animo præsumpsisset, ac forte putria sociorū capita conspicatus, idem se Danis facturū dixisset, captiuitatis supplicij consumptus est, pœnasq; non solum veteris piraticæ, sed etiam recentū minarum exitio pependit. Per idem tempus Esbernus & Wethemannus opportunas patriæ excubias multo navigationis impendio profecuti, sedulumq; piraticę opus ingressi, in septem piraticos mioparones quatuor incidere nauigij. Tunc Mirocus pugil spectatæ audaciæ, fortitudinis suæ motū intra propriæ nauis spacia continere non passus, Wethemanni se appetentis nauigium virtutis fiducia solitarius insilit, cedentibusq; per ignauiam remigibus, neminē in eo præter Wethemannū rebellem habuit. Quos Esbernus rate præteriens, risu prosequi cōtentus fuit: neq; aut hostem lādere, aut ciuem iurare sustinuit, ne pluribus aduersum vnum opem tulisse videretur. Progressus itaq; Strumicum athlethā insignis fortitudinis capit. Sed nec prius Mirocus vt pedem referret, vrgeri poterat, quàm alius nauigij superuenientis viribus arceretur. Cuius respectu tantum venerationis à victoribus tributum est, vt cum captus supplicium mereretur, redemptionem acceperit, potiusq; in eo probitas honorata sit, quàm facinorosa puni-
ta. Ita cum impietati perniciēs deberetur, fortitudini salus donata est. Eodē tempore Eskillus domesticis supra vires negocijs fatigatus, dum quieti intentius cōsultit, proficiscendi licentia à rege difficulter extorta, nobile Galliarū cœnobium, quod Claraualis nūcupatur, petiuit, ibiq; priuati more trāquillam vitam degens, asperum patriæ conuictum voluntariæ peregrinationis lenitate mutauit, iocūdiorum rerum vsum apud exteros, quàm inter ciues habiturus. Per idem quoq; tempus Walagostenses mœnium suorum angustias perossi, contractiora vr̄bis spacia propagare cœperunt. Nec incrementa adiecisse contenti, nona defensionis præsidia excogitabant. Siquidē frequentibus palis circa mœnia defixis, quò minus hostis aditu potiretur, propinqua muris vada claudebant, profundiora fluenti loca aduolutis ingentibus saxis nauigij inaccessa reddentes. Ceteros quoq; meatus nauigatiōibus opportunos, aut lapidum coagmentis, aut alio impedimentorum genere præstruebant. His obstaculis rex optato locorum accessu prohibitus, classem postera aduersum Sclauos expeditione promotam, Zuinentibus ostijs inferit, Iuliniq; vacuas defensoribus ædes incendio adortus, rehabitata vr̄bis nouitatem iterata penatium strage consumpsit. Nec solum Iulini viciniā, sed & confinia Camini ipso præterito populatus est, vt factu celerius, ita quoq; hostibus perniciosius rarus, parentem ruris vbertatem diripere, quàm dubia munimentorum claustra pulsare. Nam Iulinēses cum vr̄bis suæ recentes ruinas ferendæ obsidioni inhabiles cernerent, perinde ac viribus orbat, deserta patria, præsidium Caminense petiuerant, aliena amplexi mania, qui propria tueri diffiderent. Ab his demū finibus exercitus noster ad vr̄bis Ozniæ solum dirigitur. Cuius mœnibus abstinens viciniam irrumpit, certam agrorum vastationem, incertę vr̄bium obsidioni præpoderare existimans. Sed etiā idem aliquanto satius faciliusq; reputabat persequi disperfos, quàm vr̄gere munitos. Cui postmodum compendiariæ navigationis reditum circumspectanti, in commune prouisum est, propinqui fluminis abstrusos recessare secessus. Cuius ostia cum quondam nauigantibus peruia fuerint, nunc arenis obfusa, ad pristinum habitum fossa redigi possint. Quam sententiā cōsiderata difficultatis magnitudo quaesauit, rege eximiam obstaculi molem ligonibus penetrari morosum ducente, veratēq; negocium suscipi, quod plus impensæ quàm utilitatis asferre videretur. Igitur repetito Ozuo, tormentisque propter vallum erectis,

Negotiū plus
impense quàm
utilitatis asse-
rens haud sa-
tis pendium.

erectis, obsidio fingitur, cuius specie deditio obtineretur. Quam simulationem spernentibus oppidanis, expeditioni finis imponitur. Aliam rege post ver posterum exorso, eiusq; opinione finitimos terrere, cum se Sclavi nec proprijs viribus, nec peregrinis auxilijs aduersum Danica arma abundare cōspicerent, delegatur Prizlauus, qui bellū apud Danos deprecaretur. In quorū preparatam classem incidens, oblata pecunię captione non solum profectiōē prohibuit, sed etiam pacem in bienniū taxauit. Ceterum publicæ religionis conditiones Barbaris ingesta non sunt, cuius professores pleriq; eorum principes existerent, vulgo factorū societatem damnante. Qui tamen si Christiano nomine censerentur, titulum moribus abdicabant, professionem operibus polluentes. Per idem tempus Henricus compositis in Bavaria rebus, quia Sclavis aduersum Danos adesse non poterat, amicitiam Waldemari prius per internuntios petitam, mox apud Eydoram colloquio obtentā callidius quā verius amplexatus est. Nam peruicaci eius ingenio, nulla boni stabilitas feruebat. Cum gente nostra nunquam diutinas ac constantes amicitias gerere sustinuit. Mentiri virtutem ducebat, bonarū artium loco fallaciam amplectebatur, fidem simulatione colebat, honesto vtile anteferēdo. Assidue nostros rupta turpiter societate lædebat. Econtrario regem conspicua animi integritas, perpetuaq; in cunctis constantia decorabat. Quid ergo miremur, quod inter eius virtutes, & Saxonica leuitatem firma societatis copula, aut solidum concordia vinculum contexi non poterat? Ipsidem fere temporibus Suerus quidam fabro patre genitus, sacerdotij quod in Feroigia aliquandiu gesserat partibus abdicatis, Noruagiam petens, religionis munus militia mutauit, Osteni cuiusdam ab Erlingo prostrati occasiōe adductus, cuius agmini per deserta fugienti fortuito obuius ducem se præbuit, resq; aduersum victores nauate cepit. Et ne generis titulo carere videretur, originem mentitus, Haraldum Hyberniensem aut sibi vendicando, Siuardo se procreatum consingit. Cuius etiā nomen filio, quem antea patris vocabulo vna appellauerat, aptauit. Et vt omnia prioris fortunæ momenta subrueret, proauiq; vocabulo in eo representari crederetur, simulateq; pro sapia decus, noui nominis ornamentis vsurpare sustinuit, Magnumq; se in argumentum generis vocitari cōstituit. Quod tam impudens mendacium turbulento militum errore, credulaq; vulgi suffragatiōe protectū, ad totius Noruagię cruentissimam stragē, extremamq; perniciē penetravit. Idem cum adhuc priuatus Sueri ducē Birgerū petisset, sacerdoti cuius fortē hospitio vsus fuerat, stolā præcipuum Diaconi in signe, cum libro sacerdotalia sacra cōtinente dono dedisse fertur. Sed ne peregrinis vltius immorer, stilum ad propria referā. Neq; me domestica sceleta per idem tempus exorta, diutius externis insistere patiuntur. Siquidē Magnus Erici filius præsentis fortunæ stipendijs non contentus, cum Kanuto & Carolo quibus paterna cum Waldemaro necessitudo, maternus autē anus Eskilus erat, alijsq; compluribus in societate facinoris accitis, opprimendi per insidias regis consiliū capere sustinuit. A quo cum Suenonis partibus militādo bello Grathico captus fuisset, non solum spiritu sed etiam amicitia & familiaritatis iure donatus, atq; ex priuata fortuna ad eminentem dignitatis locum prouectus fuerat. Tantam victoris charitatem, supplicij quod meruerat loco expertus est. Cuius insidiarum apparatus, hoc securior, quo incredibilior extitit. Neq; enim facile regis animum subire poterat, ab illo sibi insidias neſti, cui quondam salutem à se tributam meminerat. Cum res diu latuisset, indicium huiusmodi fuit. Quidā Theutones insidiarum conscij, Magna clientela obsequijs deuincti, cum fortē negotiorum eius curam administrando Holsatiam peragrantes, cuiusdam solitariam vitā degentis hospitio excepti fuissent, eiusq; cubiculum à se medio tantum pariete discretum nescirent, nocturno inuicem sermone effusus habito, vehemēter se mirari dixerē, quo pacto rex inter tot præparata sibi insidiarum commenta mortaliū adhuc luce fungeretur, quas Magnus cum Karoli filijs eius capiti clandestino consilio molitus fuerit. Has vero omnes aduersum inscium excogitatas, non fortuitis humanæ conditionis casibus, sed constantibus diuinæ protectionis subsidijs esse dispulſas. Siquidem Magnum gladio duntaxat venabuloque quo tigres

occupandi consuetudinem habebat ventem, petituto Sialandiam regi comitari di obsequium ad cuiusdam usque vadi transiit exhibuisse, ibique Kanuti qui pari armatura instructus (nam id genus in venationis sectatoribus suspectum esse non poterat) cum coniuratis eodem tempore superuenire debebat, occursum fraudatum, facinusque sine complice experiri non ausum, per summam propositi dissimulationem consalutato rege propria reperuisse. Post cuius discessum Kanutum regi vadum transgresso obuium extitisse, turbatumque consortis absentia, prosecutionis officium simulasse. Aliquanto tamen cum acius audiusque quam Magnum propositum exequi perseverasse: qui regem equites ad mare præmittere, stipantibusque feminis morabundum in littore consistere, & inter extremos nauigium 10 conscendere solitum aggredi constituerit, peregissetque facinus, ni rex absque omni humani indicij monitis, benigniore cœlestium cura compulsus, relictis ocyus pedissequis, ratem præter solitum scandere maturauisset. Karolum autem antea à cōiuratis in Scaniam transmissum fuisse, si fratri propositum ex sententia cessisset, ad extirpandam regis sobolem amicorum auxilia contracturum. Sed ne sic quidem Kanutum proposito cedere voluisse, quod apud Fioniam frustra tentatum, in Scania maiori cum opportunitate consummare sperauerit, Waldemarum ad Helsingorum urbem præcurrere maturando, eumque cum primum Scania aduectus rate excederet, incautum opprimere moliendo, quem post diurna venationis exercitia, præmissis arbitris eo loci paruula rate corpusculo transire solitum, non ignora 20 ret: quã machinationem fortuitis necessitatis præsidij elusam fuisse. Nam ratem quæ regem vehabat cum fortè glaciali impulsu procul à concupito littore detorqueretur, militum eius aduentum præstolantium ingenti cohorte exceptam fuisse, eamque manum necessitati subuenire conatã, cōiuratorum insidijs obstitisse. Ita Kanutum & Karolum his propositi cassos, loricas quas inuadendi regis gratia sub tunicis gestabant hospitij reddidisse. Horum autem omnium admirationem vincere, quod Waldemar vnius ex coniuratis sibi perfamiliaris suspectum minime, ferrum vitare potuerit. Qui cum regi per rhedam aucupium exercenti, solitarius comes aurigaque existere solet, deficientibus coniurationis autoribus, parricidale ministerium circa ipsum cōprehensa auctu delapsus iuuadi accipitris curam intenta 30 corporis inclinatione tractaret, sua manu peragendum promiserat, fortunã tamen in tanta tamque facili insidiandi materia promissis parricidij partibus aditum non dedisse. Horum itaque euentum miraculis liquere mortali manu regem perire non posse, cuius salutem inter tot exitiosa, arcanaque pericula, non industria humana, sed cœlestis protexerit diligentia. Hanc hospitum relationem à rerum admiratione profectam, eremita perinde ac si diuinitus dati indicij mysterium veneratus, cuidam monachorum rectori ad se venienti memori narratione replicuit, iussu horum indicandorum gratia ad regem transitum non differre. Quibus acceptis rex, cum ex diffinitione locorum, argumentisque temporum, necnon itinerum suorum circumstantijs fidem assertis habere cepisset, non minus sibi subsidij Deum in prodendis insidijs præstitisse, 40 quàm in frustrandis tribuisset, gratulatus est. Cuius rei ignorantia Karolus pristina adhuc securitate succinctus, siue regendi parricidalis propositi calliditate, seu peragendi desperatione, Absalonem ob cognationis fiduciam petiit, impetrãdis sibi à rege provincialis beneficii adiutorem deposcit. Quo propinqui preces attentius exequente, Waldemar dissimulata insidiarum cognitione, ex filio suo se stipendia Karolo soluturum promittit, quoad honoris ei imperandi facultas incideret. Cumque Roskyldiam veniens in ade Trinitatis optimæ maximæ, morem sacris gessisset, amoris arbitris Absalonem adesse præcepit: quo secum confidente indicem aduocans, quæ sibi detulerit iterato exponere iubet. Ille propinquitatis metu quæ Absalon à Kanuti filijs contingebatur eloqui veritus, atque os rubore perfusus, aliquandiu plenum hæsitacionis silentium egit. Cuius raciturnitatis rex ilico causam coniectans, hoc, inquit, te metu Absalonis fides liberat, apud quæ meæ respectum charitatis propriæ necessitudinis affectioni præponderare non dubitem. Quo dicto senioris vocem verecunda animi hæsitacione torpentem, ad eloquenda quæ iubebantur intrepidam reddidit. Is itaque relationem ab insidia-

insidiarum principio orsus, cunctasq; earum partes veris narrationis indicijs pro-
 secutus, hoc non suæ sed alienæ cōpersionis fuisse testatur, rogatum se tantum ca-
 dem regi referenda curare. Tunc rex eo secedere iussu, ductis alte suspirijs, priua-
 tim apud Absalonem queri cæpit, nunquam sibi vel cognationis ius, vel benefi-
 centiæ meritum obtentui fore potuisse, quo minus malis propinquorum artibus
 appeteretur. Quorum fraudem si dissimulanter tolerare cepisset, effectum insi-
 dijs præbere posse, quæ tam potentum tamque sibi familiarium studijs necerent-
 tur. Si vero parum adhuc publicato facinore, supplicia de indemnatis sumere ma-
 turasset, doliq; notitia à paucioribus sumpta crudelius in æmulos consulisset, in-
 10 noxia capita confectis criminatiōis partibus obruere videretur, inuidiaq; virtutis
 accensus, ad communem generis sui interitum varijs insimulationis modis exur-
 gere necessitudinis euektor, affiniumq; consumptor censendus. Igitur & patien-
 tiam periculosam, & ultionem si præpropera foret, probrosam existere. Ita se quæ
 vindictæ modum apprehendere debeat ignorare, cuius & ignominiosa accelera-
 tio sit & perniciofa dilatio. Cæterum insidiarum periculis patere malle, quam in
 autores facinus retorquere, ni mors sua ad aliorum confestim exitum redunda-
 ret, quam liberorum suorum amicorumq; miserabilis strages, mox discordia ciui-
 lis, seuque exterorum irruptio, ac totius patriæ teterrima vastitas insequeretur.
 Hæc & consentanea rex crebris anxijsq; gemitibus persecutus, quæ maxime sibi
 20 conducant Absalonem dispicere iubet. Ille se nihil à regis æstimatione diuersum
 perpendere refert, præfatus ipsum ex repentino vindictæ procursu, non leuius fa-
 mæ dispendium quam salutis ex dilatione capturum. Quam ob rem animaduer-
 sionis ius diuino permittendum arbitrio, qui potis sit intidias quas eluserit publi-
 care. Sed neq; rem cuius multitudo conscia sit, diutile vulgus latere posse. Hortat-
 ur deinde corporis sui custodiam consuetis comitibus attentius mader, iubeatq;
 nunquam sibi inermes assistere, nec magis salutem suam diurnis eorum officijs, q̃
 nocturnis excubijs vallari curet. Sic enim conituratorum aliquos, se proditos su-
 spicantes, repentinum propositi indicium edituros. Gratum Waldemaro consili-
 um fuit. Cuius Roskildiam linquentis Absalon comitem agens, sollicitatur à Ca-
 30 rolo petitionis suæ partes quas nuper apud regem egerit, iterare. Quod exsequen-
 te eo, responderetur à rege, raram beneficij gratiam esse, quod accipiens parricidio
 pensare studeat. Præterea miram quorundam ingenijs & fallendi pertinaciam, &
 dissimulandi inesse versutiam. Se nihilominus cum primum Iutiam introierit, in-
 sidioso militi munificum futurum, a quo potentiæ ius in id maxime vulgus affectari
 non dubitet. Iocunda Carolo promissio extitit, quam sibi per Absalonem exposi-
 tam impensiore gratiarum relatione prosequeretur: finxit enim oris hilaritatem,
 latitiamq; effusus prætulit, quam non tam recipiendi beneficij quam implendi
 parricidij affectus progenuit, quod ei regiæ dissimulationis industria securitatis in-
 crementa tribueret. Huic postmodum forte materni aui Eskilli per idem tempus
 40 à Gallia nauigantis appulsus, urbem Ripam cum Kanuto fratre petendi causam
 præbuit. Quorum Benedictus quidam solo patre germanus, sed pellice editus, re-
 gis clientelæ fortior quam fidelior comes, Waldemaro paucis post diebus quam
 Fioniam ingressus fuerat in propatulo prandente, siue celandæ fraudis impatien-
 tia adductus, seu parricidij quod cogitauerat furijs cōcitatus, neglectis epulis cul-
 trum, quem forte prandendi gratia sumpserat, compressa manu, huc atque illuc
 actum, varia ancipitiq; versatione stringebat, perinde ac vsum eius ad inferendas
 plagas agitationis exercitijs prædiscere cupiens. Interdum ferrum sinu conde-
 bat, detectumque rursum digitis inferebat. Inter hæc assidue regem oculis desti-
 nabat, quibus non minus quam manui minarum inesse videretur. Cuius mo-
 50 tibus amentia consentaneis, Waldemarus per sponsam filij Gerthrudem ob id
 muliebriter lachrymantem oculos inferere monitus, Nicolaum qui regiæ men-
 sæ præerat, quam poterat arcanis nutibus accersitum, visum ad inusitados Bene-
 dicti gestus obliquare tacite iubet, amotisq; post epulas mensis cæteris sibi pro-
 priorem consistere, prædicti equitis si quas moliretur insidias excepturum. Sed
 Benedictum tum ipsius regis, tum commilitonum plena stuporis contemplatio,

Rara beneficii
 gratia, quod is
 qui accipit,
 parricidio re-
 compensare cu-
 rit.

ferrum vaginæ reddere coëgit. Crediderim vero hunc animi æstus eius præcordijs diuinitus ingestum, eodemq; autore proditum facinus quo prohibitum esse. Tum demum Waldemarum neglectum Absalonis consilium penitentia prosecutus, deuocatis in cubiculum militibus, inter quos & Benedictus astabat, rem mortuam eisq; perquam maxime displicituram afferre se dixit, quam & proderet triste sit, & celare pestiferum: nec se dubitare quin eadem in cōmune delata, amicorū mētes tristitiæ salebris sit implicatura, tātoq; eis plus amaritudinis incussura, quanto regem suum propensiore charitatis cultu cōringerent. Siquidem quorundam conspirationem de nece sua habitam, non dubijs coniecturæ rationibus, sed veris consciolorum indicijs, certisq; rerum vestigijs sibi proditam esse, cuius autorib. 10 primam salutis suæ custodiam credere consueuerit. Nolle vero se eorum declarare vocabula, quod noxios respiscendi inducijs donare, quam insimulandi studio obruere mallet. Horratur deinde maiore cum sedulitate vallandū se curent, nec vsq; gladijs vacui incedentē comitari sustineant, stipandiq; officia hætenus per incuriā gesta, deinceps elaborato famulandi studio prosequantur, tantaq; id solitudine peragant, perinde ac quiuis propriæ synceritatis certitudine de aliena ambigere necesse habeat. Sed neq; se vniuersos notabiles ducere, de quorū grege cōplures ad mortem pro se excipiendam, si res posceret, paratissimos sciret. Tūc milites mutua fidei æmulatione consciolorū indicium flagitantes, à perfidis erga regē capitibus vindictam se exacturos promittunt: neq; aut necessitudinis aut famili- 20 aritatis gratia temperaturos, quo minus sanguinis eius cupidos, pœnas quas mereantur persolvere sint coacturi. Ad hæc rex referre, fidei synceritate contentos, vltiores indicij partes expetere nō oportere. Ita militū preces ab innocentiz conscientia profectas, plenum moderationis responsum cessare compulit. At Benedictus coniurationem à conscijs regi proditam ratus, eumq; his quos incautos opprimere cuperet, callidis simulationis ambagibus veniam polliceri, plerisq; militiæ insignibus relictis, iutiam qua potuit celeritate petiuit, detectæ factionis nuncio ad Magnum dimisso. Ita perfidum eius animum mordax conscientiz crimen regiz mansuetudinis promissis fidem habere vetuit. Quæ res Magno proxima nocte nauigio Lubecam proficiscendi, indeq; Henrici contuberniū expetendi cau- 30 sam præstitit. Eodem nuncio Kanutus & Carolus per Benedictum accepto, tacite Ripensium vrbe egressi, consensa apud Randrusium naue, præfectum Gothiæ Birgerum propinquitatis fiducia petiuere. Adeo illos malignæ conscientiz vis securitate defectos, subito pauore quati coëgit. Quorum protectionem Eskillus, tum propriam, tum nepotum fortunam miserabilius questus, infinite egritudinis molestia prosequabatur, ob cuius magnitudinem linguæ debilitate contracta, parum vocalis euasit. Quem rex ad se Wibergeri venientem iocunda admodum fronte suscepit, ne quid suspitionis in eius aduentu reponere videretur. Quam regis moderationem pontificis prudentia æquauit. Supplicem enim pro nepotibus vocem mittere non sustinuit, quo magis se ab insidiarum suspitione alienum effice- 40 ret, neue eorum culpæ affinis, quos precibus seruare cuperet, existimari posset, cōsultius arbitrando taciturnitatis argumento malignitatis suspitionē vitare, quam offensam pro noxijs supplicando contrahere. Cui postmodum Scaniā profecto, opportuna medicorum industria debilitatæ vocis opem redintegravit. At mentem eius ingenti curarum æstu oblitam ægritudine vacare nepotum proprio spiritu chariorum fortuna passa non est. Adeo facilius corporis quam animi discrimina vitantur. At Magnus facinoris pudore quam exilij causam haberet, Hērico pandere veritus, reconciliationis ab ipso dūtaxat remedia postulabat. Ille exulis vota auersari impium ratus, epistola ad Waldemarum transmissa, conceptæ erga Magnum offensæ remissionem efflagitat. Ad hæc Waldemarum legatione quam 50 literis respondere satius ratus, Henricum quem stabulo suo præposuerat, Germanicæ vocis admodum gnarum, in Saxoniam dirigi curat, apud eius ducem Henricum, Magni perfidiam accusaturum. Quo audito, Magnus rubore in audaciam verso, quam poterat pertinaciter obiectis se affinem negare, & veluti in augmentum innocentiz duello manū offerre, eodem acumine dissimulationē amplexus, quo

Corporis discrimina multo facilius vitantur, quam animi.

quo facinus molitus fuerat. Refert legatus non ob hoc se eò missum, vt accusatiōis partes apud exteros ferro prosequi debeat, sed vt reum causam suam ad regis cognitiōem transferre, defensionemq; patria lege decretā subire moneat. Tum duce, quem defensionis modū aduersum hoc criminationis genus lex Danica statucret, rogāte, penes ferrum purgationis morē consistere respondit. Tunc Magnus à duce rogatus, an tātum fiduciæ in innocētia sua reponeret, vt huius experimēti iudicio spem defensionis petere auderet: anceps id genus, nec semper miraculo præditum aiebat, quod plerunq; & insones damnare, & noxios absolueret soleat, fortuitosq; maximè experimentorū euentus habeat: neq; enim diuinam potentiam tanta mortalium cura flagrare, vt quibuscumq; eorū votis rerū naturā cedere compellat. Suspecta plerisq; responsio fuit. Tum duce quam à se opem sperare debeat, qui tāti criminis obiectionē patrijs institutis refellere nollet, arctius perquirente, quid ageret incertus, aliquandiu responsi cunctationē exhibuit. Tandem vltioris profugi diffidentia adductus, vltiō regem aditurū se dixit, si sibi quemcunq; causa exitū sortiretur, impunitatis fides daretur. In cuius fiduciæ certitudinem stabularius sponsionis suæ pignus offerre cœpit, præfatus capitali crimine damnatis, patriæ legis instituto dilabendi inducias tribui, iisdemq; ē vestigio supplicium irrogari nefas haberi. Quæ Magnus oblatione contempta, solam Absalonis fidem se pignoris loco recepturū asseruit. Quæ cum rex ex legato cognosset, epistola duci redditur, qua Magno sub Absalonis obtentu, veniendi, discedēdiq; potestas promittitur. Quo euenit vt Absalō prius Magnū hospitio exciperet, quam vllum aduentus eius nuncium à rege sumpsisset, literas quæ pro eisdem receptione destinabantur nimio festinationis studio præcurrentē. Quibus tandē per regem susceptis sollicitudinem improvisi hospitis plenæ fiduciæ promissis discutere curæ habuit. Quibus erectus Magnus, plus spei in Absalonis auxilio, quam metus in sua noxa reposuit. Quo euenit, vt maiore formidinis parte deposita, propria repetere non dubitaret, nauigationē qua Iutiam petiturus erat, necessarijs vñibus instrueturus. Quippe causam apud Aursiam dicere iubebatur: verum hoc securitatis robur, deprehensa secretorum eius legatio quassauit. Siquidē binas eius epistolas proditiōis mandata gestantes, à publicorum itinerū obseruatoribus intercipi cōtigit. Quas cum regi allatas ab intermeantibus expertus fuisset, formulam qua signatoria vtebatur, proprii scribæ negligentia amissam confingit. Idq; nō solum inter suos, sed etiam apud Absalōnē simulatione prosequi curauit, opiniōem ferere cupiens, adulterinas epistolas à formula: repperitoribus odio sui fuisse compositas. Appetente causæ dictionis tempore, binis nauigijs instructus, Absalō Sielandiæ & Scaniæ magnatibus comitato obuius affuit. Quo adito conscientiæ stimulis actus, trepidationem fide maiorem, præteritq; vitæ fortitudini indebitā exhibendo, nullis se exhortatiōibus vt Iutiā peteret adducendū iurabat: plus a se metus in regis offensa, q̃ opis in cuiuspiā patrociniō reponi p̃fatus. Præterea fortuitam sigilli sui amissionem causatus, amulorū commento occasionē ex eiusdem inuentione nactorū, inimicas regi literas suo nomine confictas asseuerabat. Sed Absalōne tamen criminis acta ab eo confessio foret, nihil commissum quo minus inuiolatus discederet, constantius asserente, sociali illum nauigatione prosequitur, plus amici monitis quàm proprio pauro indulgens. Cui rex omni Danicæ nobilitate stipatus, apud villam Wihsy sibi per Absalōnem oblato, mensæ sacra communicare passus non est, ne conuiuā agendo offensam deponere videretur. Quem die postero ad concium vocatum, suorum in eum benignitate exposita, maiestatis reum agere cœpit, pietatem patricidio rependere auidum, quod eius fuga nō violenter ingesta, sed à solo conscientiæ reatu profecta recenter prodiderit. Ad hæc Magnus, se non cuiuspiam delicti, sed minacis nunciij per Benedictū accepti impulsu, dilabendi consiliū cepisse testatur, regiæ suspitionis causam ē longinquo tutius spectaturus. Præterea mirari se, quo pacto rex propinquū, quem omni familiaritatis iure prosequi consueuerat, inanum suspitionum ductu persequi sustineat. Contra rex, hoc eum ingratiorem, quo meritotum suorum negligentem, astruere: & in perfidiæ argumentū supradictas ipsius epistolas, quarū

altera clausa, altera aperta obsignabatur, in commune proferre: quas etiam per
 praesentes pontifices circumferri, & an vero Magni signaculo oblitae essent, curio-
 sius annotari precepit. Quod inspectantibus cunctis, adulterinūq; esse negatibus,
 recitari eas in publico iubet. Aperta Scanienſibus scribebatur, regem super com-
 plurium oppressione calumnians, cunctosq; ad bellum cum eogendum exhor-
 tans, Magnum repetendae libertatis autorem habituros. Clausa ad Kanutū & Ka-
 rolum eodē quo prior titulo mittebatur, quae eos res in Scania novare moneret,
 Magnumq; idem apud Iutiam facturum promitteret: sic regem viribus cariturū,
 maiorum regni provinciarum auxilijs ad eum commeatu prohibitis. Perlectasq;
 epistolas Magnus cum responſo excepturus putaretur, indice metus silentio ute-
 batur. Quinetiam tantum stuporis animo contraxerat, ut voce quoq; deficeretur,
 internae perturbationis notas confuso oris habitu praeseferēs. Notabilis viri taci-
 turnitas fuit, quae ne confessionis loco duceretur, prudens Absalonis interventus
 effecit, miratu indignum dicentis, ad novos criminatōis obiectus hominem de-
 fensionis dubium, pleno meditationis consilio respōdendi officia tardius exhibe-
 re, protinusq; eum dandi responſi gratia colloquio excedere, & quos velit ex ami-
 cis in consilium trahere iubet. Quo dicto recreatus Magnus, atq; ad spem labefa-
 ctandae accusationis erectus, acceptis cōsultationis inducijs, Absalonem cum Tu-
 kone Wendilensū antistite seuocat. Is Tuko patri eius Erico diaconatus obsequi-
 js percharus habitus, deq; eius cliētela ad pontificatū accitus fuerat. Cuius rei gra-
 ta recordatione Magni charitatem propensius animo insitam habebat. Quē mul-
 tum diuq; ob cogitati sceleris immanitatē, profectis à dolore conuicijs inſecutus,
 respōdente eo epistolas aliena fraude contextas, superuacuum id purgatiōis genus
 astruxit, non solum scripturae, sed & stili modū quo scriba ipsius Lambertus in di-
 ctandis epistolis uti soleat, certissime recognoscere praefatus. Cuius affirmationē
 Absalone consentaneis verbis prosequente, tantū Magno desperationis incesſit,
 ut an eos sibi confessionis remedia amplecti liceret, trepide percontaretur. Tum
 Absalon tamen cōfessio periculo non careret, ad hanc tamen ante procurrendū
 quā de venia actum excussumq; foret, negabat, suadetq; ut stupore deposito,
 per se vel per amicū in posterū diem induciarū facultatem audacter efflagitet, fir-
 mato animo rem feliciter expleturus. Quibus admissis, rex praesentem nobiliū ca-
 teruam vespere iter ingressus, ad Vnnonis locupletissimiviri penates secum per-
 duxit. In qua profectioe Absalon a Magno admodum astuante, quoniam defen-
 sionis modus obiectis congrueret curiosiore percontatione consultus, nullā par-
 tem probro aut periculo vacuā agebat. Nam nec accusationē tot rerū indicijs sub-
 nixam refellere promptū, nec purgationis partes detrectare sincerum: confessio-
 nis vero exitū ancipitem fore, quā nulla veniae certitudo praecurreret. Ita verax
 responſi dator consultori ignorantia praetendere, quā in dubijs certitudinē pro-
 mittere, fidelius duxit. Tunc Magno omnia se veraciter relaturū, si veniā confessi-
 onis tribuendā speraret dicente, intrepide eum sibi secreta quae vellet cōmittere
 iubet, nullum eorū indicium ad regem ex se manaturum praefatus. Tum illo oēm
 insidiarum ordinem patefacere cupiente, Absalon narrationem admittere noluit,
 ne eam sacerdotali ministerio cōfessionis loco recipere videretur. Suadet itaq;
 Sunonem & Esbernū secum adhibeat, quos in rebus arcanis tegendis industri-
 ososciat. Quibus admissis Absalonisq; data fide pollicitis, absq; eius cōniuentia nul-
 lam se praesentis arcani mentionem acturos. Magnus insidiarum seriem à princi-
 pio retexere orsus, non solum se cum his quorū crimen testis fuga prodiderat, iure
 notatum alleruit, sed etiam cōplura ad regis caput pertinentia adhuc eius noti-
 tia parum indita, apertissima confessione detexit: Eskillū (Aſceri hic filius erat) &
 Christiernū patre Suenone natum, eiusdem culpae conſcios aſſeuerando, Chri-
 stierni fratrem Aſcerū cui in templo Lundensi prima post antistitē dignitas cesse-
 rat, cōiurationis consiliū fuisse potius q̃ probasse testatus. Cōfecto itinere postquā
 opportunū colloquio tempus occurrit, Absalō cum Sunone & Esberno regē pau-
 lis per sine arbitris esse iussim, contemplari causae exitum monet, in qua nec accu-
 sationē aſtori instruere expeditū, nec reo confessionem amplecti tutū ducatur,

Qui

Qui si indemnatus abscederet, complures ad innocentiam sibi decernendam adduceret. Sin confessus venia careret, simplicitatis exemplo culpæ socijs tegendæ eius documentum præberet. Igitur elaborandum ut spontanea ab eo confessio elici posset, quem testimonio insequi promptum non esset. In hanc sententiam perducto rege, & se pœnam confessioni remittere promittente, cum Magnus postera die in concione ab eo quid super responso deliberasset interrogatus fuisset, à coniurationis initio orsus pudore posthabito, omnem insidiarum contextû, non solum confcios, sed etiam loca rerum ac tempora perstringendo, vera narratiôis serie prosequabatur: regem inter tot peruiacissimæ artis ambages, non sorte humana, sed diuina opera seruatiû affirmans: seq; nō aliud magis mirari quàm quod fraudem tanta familiarî arte compositam propitiæ fortunę interuentus eluserit, hominemq; tot ciuiû dolis petitem casus incolumē seruare potuerit. His dictis, genibus regis supplice vultu gembundus aduoluitur. Quem rex præteritæ amicitie verecundia consurgere iussu, ingrata mentis exprobratiōe coarguit, illius per insidias opprimendi cupiditate perfusum, cuius à primæua ætate perpetuâ charitatem expertus fuerit: à quo belli Græthici temporibus, non tantum spiritum sibi datum, sed etiam adiecta potestatis incrementa meminerit. Se enim non solum propinquitati suppliciû remisisse, sed etiam munificentiam impendisse, cum vero cum fidem beneficio debuisset, perfidiam rependisse. Itaq; meritorû suorum obliuionem ab eo tam nequiter actâ admirans, nec pristinæ confessionis assertio-
 10 ne contentus, an se per insidias opprimere cogitasset inquirere perseverauit. Ille nec animû sibi nec arma, nihilq; quod tâto facinori attinuit, excepto Dei nutu de fuisse subiunxit. Delectatus rex tam audaci hominis responso, veniâ se confessiōi tribuere, non familiaritatem restituere dixit, ne rursum amicitie copia insidiarû irritamentum existeret. Eundem quoq; tacita ad Kanutum Karolûm uemadmoda habere prohibuit, monitû ne culpam repetere velit, cui diuinam potentiam tam constanter obniti persenserit. Ille se si quid tale cōmitteret, vltioris veniæ remedijs indignum vocare, ne precibus quidem salutem deinceps tueri ausurû. Quo rex sedendi locum repetere iusso, protinus Suenonis filium Christiernû quē pera-
 30 ctâ Magni causa, per ignorantiam casus obtulerat, iracunda admodû accusatiōe persequitur. Qui cum se consortis indicio proditû accepisset, defensionis inops confessione veniâ impetrauit: nec solum spiritû, verum etiam bonorum omnium incolumitatem assecutus est, exilio dûtaxat pœnas dare coactus, ne prôptus ad crimen regressus suppeteret. Ita moderatio manifestâ militis culpam, extremumq; supplicium meritam, proscriptione insequi contenta extitit. Taliter exacto consilio, Magnoq; Fioniâ reuerso, Waldemarum insulam forarû gregibus abundantē, more regio prædæ venaticæ vacaturus ingreditur. Quo loci Absalon & Ascerus à maximo pontifice Eskillo ob veniam eius nepotibus conciliandam, quę Magni exemplo sponderi videbatur, transmissi, inexorabilem regis animû experti funt:
 40 à quo demum Ascerus an coniurationis fautorem egisset rogatus, cognitioni se quidem affinem, sed à consensu immunem asseruit, nec tam odio regis quàm delationis pudore, prodendiq; commissi verecundia hæc fecisse. Quem confessionis modum diuturni postmodum exilij causam habuit. Huius legationis contemptum tam ægre Eskillus tulit, ut varijs corporis pestibus contractis, grauibus hyemem morbis exigeret. Qua finita Waldemarum, Daniæ, Suetiæq; primoribus ac cerfisis, regales filiarum nuptias exornat. Quibus peractis Waldemarum Eskillus secreta allocutione petitiû emixe deposcit, arcani quod ei cōmittere velit intempestiuam confessionem non arguat. A quo postulata sperare iussus, iam pridē deponendi pōtificatus allatam sibi cupidinē dicit, quē tanto oneri imparē ætas viribus de-
 50 functa constituat: neq; enim in fastigio se, sed priuatum ac procuratione liberum decedere velle, præteritæ conuersationis habitum monastica mutaturum. Quē cum rex verbis charitatem simulantibus proposito prohiberet, idq; ei sine Romana autoritate exequendi fas esse negaret, habere se summi pontificis epistolas, per quas non solum abdicandi honoris licentiam, sed etiam transferendi in quem vel let potestatem acceperit, testatus est: huc accedere quod se Romanæ legationis

Eskillus propter ætatem ingranescens pontificatus deposito, monachatum profectus.

officio fungentē, ne sedes successorē vacua habeatur, subrogationis curā exhibere par sit. Quod dictū rex, Aſcerum ab eo pontificem adoptari ratus, ſuſpiciōe inſequi cœpit, nec dubius Kanutū & Karolū ſi quid vltius aduerſum ſe conati forent, multū ab auo viriū contracturos. Cum diu verbis amicitia præferentibus egiſſet, ad poſtremum votis eius annuere ſe dixit, quod Romanæ ſententiæ decreto obuiā ire nequeat, penes quā publicæ religionis norma conſiſtat. Tum Eſkillus honoris abdicationē contractōrū pontificū frequentia celebrari magni æſtimās, proſecturū ab vrbe regem precari inſtitit, vt ipſos exacto menſe ſecum reducat, quos non ſolum ſuæ renunciatiōi, verum etiam noui antiſtitis creationi intereſſe expediat. Quā rem prorsus ſilencio dignā exiſtere, ne cognita quēquā electiōis metu dilabi cogeret. Quo conſeſſo ſtatā interim ſolennemq; populariū concionem ingreſſus, docet quantā ſubditorū charitatem ſaſtigio functus exhibuerit, quāq; beneuolo ſtudio merita ſua publicus eorū fauor penſauerit. Iam vero ſibi re pontificali cedere in animo eſſe, cuius adminiſtratiōi ſupremę ætatis ſuę habitū diſſidere conſpiciat, ideoq; ſe eorū curam quam hætenus plenis pietatis officijs geſſerit, diuino mandare præſidio, cunctiſq; ſibi militiæ fide deuinctis huiuſce generis nexū remittere: ſuper hæc omnia alienis delictis veniā dare, proprijs petere, vniuerſos etiam diſceſſum ſuū pijs precibus proſequi, votisq; pro ſe excubare precatur, parem ſe eis dignationem repenſurum pollicitus. Adeo autem miſerabiliter in concione egit, vt eam lachrymis ſuffuſam dimitteret. Qua ſoluta, Abſalonem Sialandia redeūtem, miſſis quibus exciperetur equis, penatum ſuorum hoſpicio vti compulit. A quo quid ita plebem mœſtitia aſſeſſet rogatus, tum ſeniū ſuum, tum exilium nepotum, dignitatis ſibi patriæq; ſaſtidium afferre reſpondit. Huc accedere voti religionem qua ſe dudum Bernardo Claraualleſi pontificatu vltro ceſſurum, priuatamq; vitam & honoribus deſunctam acturū ſpōderit. Die poſtero cum prædicti prouinciarum antiſtites in ædem Laurētij matutine coiſſent, ornamenta ſacrarij armamentario egeri, conſpectuiq; ſubijci iubet, quantum veteri altarium cultui, priſtinoq; ſacrorū ſplendori noua ac religioſa liberalitate adiecerit, in propatulo oſtendere cupiens. Quibus prolatis, voce ſuſpirijs permixta, quantis charitatis impendijs pro ſubditorum pace ac ſtabilitate excubuerit, quorū ærumnis, quorū periculis obſitum omne pontificatus ſui tempus exegerit, edocet. Quem ob hoc ſe deponere ſtatuiffe, quod ætatis ſuæ magnitudinē vltiori eius ſunctioni inhabilem ſentiat. Cuius orationē rex reſpōdendi officio ſubſecutus, eum tamenſi crebras cum regibus ſimultates geſſiſſet, pontificis partes laudabiliter executum aſſirmat. Suæ vero ſententiæ reſignatiōis eius propositū non placere, cui iam eō ætatis peruentū ſit, vt malignitatis vlt̄a notari non debeat. Deinde eum proprio motu, an ſuo cōpulſu paſtoris officiū detrectaret, ſateri iubet. Tunc Eſkillus ditectis in aram manibus, iurate & præſentia ſacra teſtari ſe non odio regis, aut vllius iniuriæ ex eo recepræ violentia, ſed perituri honoris ſaſtidio, perpetuiq; ſtudio huc propositi eſſe perductum. Grata regi reſponſio fuit, cupienti vera pontificis aſſertione, calumniæ ſuſpicionem vitare. Rogat deinde, an vnquam regia ſeueritate poenas ab his exigere ſuperſediſſet, aduerſum quos ille pōtificalem cenſuram prior diſtingendam curaſſet. Quo nihil tale eum egiſſe fatente, graui metu liberatum ſe dixit, veritum ne ſubita antiſtitis abdicatione, occultam apud cōplures ſibi notam crearet. Romani deinde pontificis epiſtola, ſine cuius nutu rex dignitatem ab ipſo deponendam negabat, in commune relegenda proferitur. Ea ſcribebatur, Romanum antiſtitem Lundēſi pontificalis miniſterij laxationē petenti, quod eum huic muneri perutilē ſciſſet hætenus repugnāſſe, nunc vero precum eius perſeuerantia ſuperatum, ætati ipſius aſſiduoq; languori petita rei licentiam detuliſſe. Cuius autoritati rege reſragādum negante, ſua ſede exurgens, virgam annulumq; præcipua pōtificialis ſacerdotij inſignia altario imponēs, perfectam ſui muneris abdicationem agere proteſtatus eſt. Cuius facti miſeratione lachrymę aſtantibus obortæ, ſuſpirijsq; murmuris inſtar reddentibus, ædes repleta. Igitur Eſkillus, qui regni clerum excuſſus noſſet, ſedis a ſe relietæ ſucceſſorem à rege circunſpicere rogatus: comprobata monitoris induſtria, aliam Romanæ dignitatis

gnitatis epistolam explicat, qua sibi legationis habenas tenenti, subrogandi antistitis arbitrium mandabatur. Ea perlecta, potestatem quā sibi indulgentia Romana detulerat, ad eos quibus eligendi ius esse consuerit transferre se dixit, quod ultro iure suo cedere quā alienū offendere malit, ne ecclesiam pro cuius maiestate tuenda semper excubuerit, cōsuetō libertatis beneficio fraudare videretur. Tūc ipsē regi vti cōsiliū suū exponeret, obsecrātibus, regeq; cleri postulationē sub plebis nomine, cuius se partibus proloqui referebat, consentaneis precibus prosequente, sententiam suam inter diuinam humanamq; charitatem fluctuari asseruit, quarum alteram tacendo, alteram loquendo offendere posset. Dei namq;

10 mentem exasperaturum se esse, si illius quem huic maxime regimini idoneū scisset, indicem agere superfedisset. Si vero hominem huius officij gnarum, pontificisq; partes alibi laudabiliter executum, sed & pro patria difficilia audere solitū nuncuparet, familiaris & propinqui gratiam violaret, quem huius honoris oblationem auerſari non dubitet. Tunc cuncti quisnam ab eo destinaretur animo perpendentes, solam vocabuli certitudinem flagitant. Et ille Roskildensem, inquit, antistitem mihi propinquitate, vobis opinione notū designo. Igitur compluribus bene ecclesię cōsultum acclamantibus, exurgens Absalon maiorem hunc fascē quam ut humeris suis imponi debeat, refert: nullo se pacto ad deferendam ecclesiam adduci pręfatus, quam angustissimis rei Danicę temporibus susceptam, ad

20 eminentem fortunā habitum summa animi corporisq; fatigatiōe perduxerit, cuiusq; non solum externū hostem armis submouerit, sed etiam veterem atq; hæreditariam paupertatem felicitibus opum incrementis mutauerit. Tum ij quibus suffragandi ius erat ab Eskillo taciturnæ hæſitationis increpiti, & cuiusnam officij sui partes cedere vellent rogati, paribus in Absalonē votis pronunciant, adeoq; concordēs suffragiorū voces mīſere, ut nihil in his diuersum aut dubiū reperires. Nec oris officio contenti, manu cōprehensum ad sedem quā ei voce detulerant, vi pertrahere conantur. Nam primus Eskillus iniectā in eum dextrę, exēplo ceteris idem audendi fiduciā tribuere videbatur. Qui etiam ut mos est concinere exorſi, celebrē electionis concordia decoro psallendi officio prosequuntur. Quorū

30 plenum venerationis concentū populus ingenti plausu tripudians, sacro cātilenę genere æmulabatur, glorioſis clericorū vocibus aliquid honorificę modulatiōis adijcere gestiēdo, personantibus alijs, deformem sibi taciturnitatē existimās. Adeo in eligendo eo tota multitudo vnā beneuolę suffragationis vocem habuit. Ille vero trahenti se turbę summis corporis viribus obluētus, cōplures robustiore impulsu præcipientes humū petere cōegit. Ab ipsdē quoq; exuuię renitenti detractę, iamq; res ad vim & rixam vsq; progressā, permixtos strepitu cantus exaudiri non patiebatur. Igitur Absalon ad sedem pontificali fastigio cōsecratam, pia plebis violentia perductus, in ea collocari passus non est, ne vlla ex parte cogentibus assentiri putaretur. Quam obrem prius ab Eskillo, mox à Waldemaro oblatus sibi

40 diuinitus honoris ornamenta amplecti rogatus, ne pręsentis ecclesię maiestatem nouo & inaudito contemptu perfunderet, impetrata loquendi copia, ad appellādi officium procurrit. Cumq; precibus obsecuturus putaretur, validissimum repugnationi suę tutamentū adiecit. Rapuisset alius oblata dignitatis beneficium, auideq; se tanti sacerdotij tribunalibus ingessisset. Nicolaus Roskildēſis chori senior, super irrogata antistitis violentia parem appellationis vocem edere cūctatus non est. Tum Eskillus aliquanto concussior, certissime se suffragatorum partibus affururum dicebat, sensurum Absalonem suā an illius vota plus momenti Romę sint habitura. Hinc missę studiū datur. Quā pcelebrata, benedictionē Eskillus Absalonis ministerio pręstari præcepit. Hac viſurpatiōe eum electionis assensorem efficere gestiēdo, se iam cunctis pōſtſicatus partibus defunctum, huic ministerio cōgruentia amplius exequi non oportere præfatus. Quem Absalon tamen pōſtſicahā depofuerit, legationis tamen iure benedicendi prerogatiuam retinere dicebat, neq; ad inferioris potentię viros, debitum fastigio suo munus relegare deberet. Ea Absalonis verecundia, senem voti cupidū, neglectę dignitatis suę meminisse cōegit. Alio quoq; moderationis genere, repugnationis eius perscuerantiam

*Absalon episcopus
patrum communis
populi
votis oblatum
fuit.*

idem labefactare tentauit. Siquidē in cubiculū deuocatum cum precibus perfle-
 dtere non posset, genibus nixus plenis supplicationis lachrymis aggredi conatus
 est. Profectu vacuus, tertium irritamenti modū quo electi mentem ad suam sen-
 tentiam adduceret excogitauit, incertū relinquens, maior incogente an resisten-
 te perseverantiz conatus extiterit. Siquidem equites suos numero & amplitudi-
 ne insignes ad eum direxit, militari fide se eius partibus obligaturos. Quorum Ab-
 salon famulatum repudiāns, se prorsus in honorem eorū obsequijs dignum con-
 sensurum negabat. Quā demū constantia cuiusvis Eskillus, ne suppellectilis quam
 ecclesię relinquere statuisset obscurior depositio foret, eūdem in arcanā vestibuli
 partem abductum instantius hortari coepit, vti saltem oculis eā subijcere digna¹⁹
 retur. Sed & hanc quoq; sollicitationis partem superiorū victor mire contēpsit,
 ne qui glorię tentamenta calcasset, auaritię irritamenti succumberet. Quam ob
 rem Eskillus ira accendi creditus, minus se bonorum quā cogitauerit, inquit, sa-
 cris atq; domesticis vñibus relicturum, ipsumq; tam stolidę pertinacię quandoq;
 damna sensurum. Aureo deinde poculo regē Absalonemq; simili muneratus est.
 Præterea neminem ex amicis indonatū reliquit, apud patriam sibi præclara libe-
 ralitatis monumenta creare cupiens. Varia quoq; membrorū debilitate perstri-
 ctus, ad postremum etiam igne (quem sacrū vocant) quadam corporis parte re-
 spersus abscedere maturauit, perinde ac diuinitus iniecti sibi supplicij cruciame-
 ta sortitus. Quē cum Absalon Scania excedentem castelli sui hospitio excepisset,²⁰
 seq; tanto pedum frigore teneri vt noctu quietem capere non posset conqueren-
 tem audiret, calidum laterculum cistula crebris foraminibus distincta inclusum
 plantis applicuit, eoq; fomentigenere præfrigido senti patientem quietis calorem
 restituit. Cuius medicamenti beneficium hoc Eskillo grātius fuit, quod ab artifi-
 cis charitate, non scientia aut professione manauit. Qui cum Absalōis nauigio, co-
 mitatuq; Slesuicum perlatus fuisset, cyphū argenteum ab eodem sibi pro munere
 oblatum suscipere recusauit, præfatus se deinceps nullum insignium vasorū vñum
 habiturum. Idem cum regem Slesuicensi in ponte obuium conuenisset, ita cor-
 poris debilitate solutus est, vt à plerisq; exanimis purareretur. Recreatus tandem, fre-
 tumq; rate transgressus, ac præsentibus benignius exosculatus, inter flebiles amico-³⁰
 rum voces plorabundus, & ipse curriculo per Absalōem procurato, cum prorsus
 equitandi impatiens foret, quo mollius veheretur, imponitur. Cuius flentis dis-
 ccessum amicorū turba ipsum vltius non visura perinde ac funus lachrymis pro-
 secuta est. Post hæc regis legati cum Lundensibus, cogendi Absalonis gratia Ro-
 mam mittuntur. Qui primū Clareuallū profecti, reperti illic Eskilli epistolā, cuius
 ea tempestate non mediocris apud curiam fauor vigeat, in adiumentū suę peti-
 tionis accipiunt. Nec minus Absalon ac Roskildenses legationibus curiā fatigant,
 electioni quam Lundenses confirmatū peragebant, plenis reclamationis senten-
 tijs obnitentes. Interea proceribus apud Roskildia paschali tempore feriatis, con-
 uiuiūq; per summā omnium hilaritatem exacto, per Thordonem Lundensium præ-⁴⁰
 sectum regi significatū est, Thormerū quendam Magni nunciū nuper Gothia re-
 uersum, tanto itinere Scania esse transgressum, vt captionem celeritate vitauerit.
 Cuius occupādi gratia Beltensem transitū insidijs esse vallandū, quem ab eo ocy-
 us adiri ambigū non sit. Rogatum super his Magnū, præsidijq; negationis am-
 plecti conatum, rex tuto fateri posse promittit. Ille summa cum dissimulatiōe ob-
 iectorum fidem leuare, si quid huiusmodi compertum foret vltiorē sibi veniā
 negari precatus. Rex negatorum incredulus, Adulfo cuidā insignis fidei sed cle-
 ricalis conditionis, quod propter Bellicū littus habitaret, obseruatōis negocium
 mandat per satellites ad eum directos, cultus & corporis notis, quibus prædictus
 Magni nunciū dinosceretur, expressis. Taliter captus Thormerus, ac coram re-⁵⁰
 ge super mandatis, quorum esset gerulus, perquisitus, post diutina negationis am-
 bages quaestionis metu credita sibi secreta detexit, lignum compactile, quale mo-
 re Danico inter amicos sigilli vim obtinet, à se epistolæ loco gestari confessus, cu-
 ius dimidium à Kanuto & Karolo perinde ac syngraphus haberetur. Cuius nequi-
 tiam rex vinculis multare contentus, Absalonis eum custodiæ tradit. Igitur per
 Nico-

Nicolaum stabuli sui præpositum Fionienſium militū cum ſequi iuſſorum auxilijs ſuccinctum, Magnum perinde ac denuo ſibi inſidioſum, pœnamq; perfidia meri-
 tum capiendum curat. Qui in cubiculo nocte concubia circumuentus, dum pri-
 ſtinæ virtutis immemor ſalutem latebris non armis circumſpicit, poſteaulea reper-
 tus abſtrahitur. Ita neſcias miſeriorē eum deformitas captiōis, an captio ipſa red-
 diderit. Oblatus regi cum ſuper inſidiarum conſilio rogaretur, aliquādiu obiectis
 ſe affinem negabat. Tandē conuincētib; eum captiui indiſcijs, diſſimulatiōisq;
 materia non ſuppente, confeſſione crimen aperuit. Cuius mentem rubor ne-
 ſcio magis an ſupplicij metus afflixerit. Hunc rex ad urbem Laterenſem miſſum,
 10 Thorbernijq; cuſtodij traditum, carcere quā morte mulctare maluit. Per idem
 tempus Sclauorum piratę ſpoliatis Waldemari legatis, nauigiū muneribus eidem
 à ſocero tranſmiſſis onuſtum cepere. Cuius repoſcendi gratia nuncijs ab eodem
 miſſis, ſuperbe reſponſum dedere. Qua iniuria Waldemarus, vt par erat, accēſus,
 Henricum in ſocietate vlionis ſollicitat, Rugianisq; quod hoſtilium locorū gna-
 ri eſſent, in commilitiū euocatis, per Suinam inuectus, Iulinū oppidum incolarū
 fuga deſertum incendio tentat, Henrico Diminū obſidione cōplexo. Qui cū ex-
 pugnationem dubiam diſcilemq; animaduertēret, amnē qui caſtra ſua amœni-
 bus diuidebat, tranſuerſo deductum alueo, remotiore curſu urbē præterlabi cōē-
 git. Quo factō hoſtiū muris ſummam deſenſionis opem conciliauit, præſidiū eius
 20 pro oppugnatione molitus. Ea re effectum eſt, vt ætā aſtate obſidionem autu-
 mno inglorius ſolueret. Cuius diſceſſionem fortunatum urbis incendium ſubſecu-
 tum eſt, ſois viribus tribuente fortuna, quod Saxōicis deferre dignata nō fuerat.
 Eadem benigniore Danos lunine contemplata, eorundē miniſterio Cozcoā vr-
 bem conſagrarē permiſit: indigenas vero metu palantes, ad loca paludibus obſi-
 ta virium inopia conſugere cōēgit. Quod Abſalon captiui cuiusdā cum fratre mi-
 nore, coniugēq; & liberis cōprehenſi indicio expertus, rogare eum cœpit, an ſuā
 ſuorumq; libertatem latentū ciuium proditiōe mercari cuperet. Ille conditionē
 cupide pactus, ſeipſum terreſtrib; copijs petendā, paludem cincturum, fratrem
 vero nauigaturis ducem promittit. Sic enim Sclauos ancepiti fuga implicitos, niſi
 30 quam dilabendi materiam habituros. Ea palus a ſuperiore per anguſtum amnis
 diſerimen abrupta, minoribus duntaxat accēſſa nauigijs erat. Quibus dum Abſa-
 lon eam peteret, à captiui errore ſimulātē ductū minis extorſit, ſalutēq; medi-
 tantis ceruici nexum inferri præcepit. Multi in eum ex Sclauis dum cimbis fugā
 capeſſunt, incidunt. Armenta ab iſdem inter mare paludemq; coacta, à Sialandē-
 ſibus capta, ac per totum exercitum diſtribui curata ſunt. Quæ res ei plis inuidi-
 apud ſocios quā gloriæ quæſiuit, quod ab vniuerſis capiendum erat, à ſolis Sia-
 landenſibus occupari dicentes. Quo paludem egreſſo, quidam ex nautis petulan-
 tioris linguæ ducem ſupplicio dignum per iocum dixerē: quod cum nauigationē
 præmonſtrare deberet, ignorantiam finxerit, promiſſumq; ſuum ſecutos ſimula-
 40 to errore fallendos curauerit. Ille ludibrijs pro ſerio ductis, laqueo deſtinari ſe ra-
 tus, dum aquam è ſtagno tanquam manducatum gratia peteret, ultro præcipita-
 to corpore profundum inſiluit, anticipare fatum, quā expectare præoptās. Qua
 temeritate dubium reliquit, perierit ne, an ſub vndis ſalius enauerit. Quibus rur-
 ſum, vt fieri ſolet, euomit, reſtim quam collo innexam habebat, manibus ne per
 eam attaheretur, complicandam curabat. Merſus denuo, viſentes eadē qua pri-
 us ambiguitate cōpleuit. Sed corpore eius tandē exanimi reperto, dubietatis qui-
 enit contentio. In tantum autē illic exercitus noſter captiui pecoris gregibus abū-
 dabat, vt in iſdem agendis quotidiana paſtorum opera vteretur. Quorum diſcur-
 ſum periculo vacuum, generalis earundem partium vaſtitas efficiebat: quam tan-
 50 ta incendiorum vis pepererat, vt hirundines quoq; teſtis quibus habitare cōſue-
 uerant orbata, gubernaculis nauū ac proris tœtum procreatura nidos alligerēt,
 domiciliorum vium ab hoſtibus mutantes. Poſt hæc rex Henricum diutina Di-
 minēſium obſidione ſuſpenſum alloquio petiturus, terreſtri itinere arrepto, urbē
 Cozcoā à nemine deſenſam igni implicitā reliquit: cuius pœſſum cū amnis cu-
 iusdā profunditate inſignis, cum vltiorū locorū diſcultas indicata cohibuit.

Hinc regi in Caminenſium prouinciam tranſitus fuit, quam rurali magis populati-
one, quam vlla munimentorum oppugnatione permenſus, Camino duntaxat ina-
niter attentato, nauigia quīs captiuum pecus veheret prædenda curauit. Hæc tam
vber pecoris, opportunaq; com meatibus erat, vt exercitum noſtrū bimeſtri edu-
lio aleret. Legatione deinde ad Henricum miſſa, præſenti militiæ finem impone-
re iubet, illo obſidionem quam fruſtra geſſerit, ocuſ ſolururo. Quibus reſponſis
acceptis, interiaccntia quæq; partim ferro, partim igni adortus, per ſummam ho-
ſtilis rei populationem Walagoſtum accedit. Quo viſo Walagoſtenſes Zulifro
duce extremam pontis ſui partem conuellere cœperunt, ne quis hoſtium per eū
irrumperet, inhibitori. Cuius fragmentis pauci ex noſtris perinde ac ſcalis vten-
tes, adminiculantibus ſocijs aſcenſu obtento, hoſtium vrbe exilientium irruptione
petuntur. Quibus ob paucitatem reſiſtere nequeuntibus, Hemmingo excepto,
omnes ceſſere. Abſalonis hic armiger erat, leuibus armis inſtructus, ad discrimi-
na ſubeunda promptiſſimus, ſemperq; ſe periculis immergere ſolitus. Qui dum
ſe paruulo pedis reſreſſu vrgentibus ſubtrahit, talis gladij quo cinctus erat longi-
tudine offenſus, ſupinus concidit. Quo lapſu plus glorię quàm incommodi exper-
tus eſt. Nam inter crebras hoſtium haſtas, quibus acerrime petebatur, non tam
ſuo quàm fortunæ clypeo protectus, vt primum genibus ſe excipere potuit, diſtri-
cto ferro propiorum tibiaſ appetiuit. Quibus pauliſper cedere compulſis, ſubli-
mis deſiliit, ſociorumq; tandem ex pudore fortitudinem capientium accuſſu peti-
tus, oppugnatores urbem repetere cœgit. Ita ad ſuos reſreſſus, ac toto corpore in
reger repertus, admirationi viſentibus fuit. Igitur nō ſolum fortitudini ipſius, ſed
etiam fortunæ veneratio tributa eſt. Ea tempeſtate Romani ſchiſmatis cōtrouer-
ſia aſtipulante Cæſare Federico pertinaciſſimo Germanorum errore compluri-
bus annorum curriculis alita, veri pontificis Alexandri pedibus proculcara, ſuccu-
buit, diuiduumq; eccleſiæ ſtatum catholicæ concordie vinculū colligauit. Quo
in tempore regis, Lundeniſumq; nec non Abſalonis legati Roma reſreſſi, læto pa-
triam nuncio compleuerunt. Qui tameſi diuerſas atq; contrarias reſ petitione cō-
plexi viderentur, ea tamen Romani pōtificis induſtria ſunt excepti, vt pars vtraq;
ſibi pro voris conſultum gauderet. Nam & Abſaloni Lundeniſem pontificatū af-
ſumere iuſſum, & Roſkildeniſem adminiſtrare permiſſum. Ita geminum eccleſiæ
regimen in eiuius ditionemq; conceſſit, alterum præcepto, alterum indulgentia
ſortientis. Onouam & inauditam curiæ munificentiam. Recuſanti pallium inge-
ſtum eſt, inſigneq; quod petentibus ægre præſtari ſolet, repugnanti violenter im-
primitur. Dignos humeros, quibuſtam præclarum onus imponeretur. Veniens
ſiquidem Romanorum legatus Galandus, Lundeniſi clero Roſkildiam euocato,
præſentem Abſalonem non ſolum literarum recitatione quæ eum electioni parē
re iubebant, ſed etiam anathematis comminatione, quo ſe aduerſum eum (ſi re-
pugnare perſeueraffer) vſurum dicebat, electoribus aſſentiri, fidemq; obeditiōis
ſolenniter ab iſſdem recipere cœgit. Quem poſtmodum Lūdenſi in templo, pal-
lio quod attulerat muneratus, die poſtero Ripeniſum electum Homerum religio-
ſo eiuiſ ministerio pontificem conſecrari conſpexit. Ita legatione ſynceriffime atq;
integerrime geſta, hybernis exactis Romam reuertit.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI DECIMIQUARTI FINIS.

A L B E R.

HISTORIÆ DANICÆ LIB. XV.
SAXONIS GRAMMATICI

323

HISTORIÆ DANORVM LIBER

DECIMVS QVINTVS.

- 10** **D**OST hæc rex nondum ultionis in rerum suarum raptores satietatem adeptus, expeditione eam petere statuit: Quam dum septentrionalibus Iutis supercedere iussis, australes immenso ventorum statu peterent, Slesuicensium antistes Fredericus perfectissimum honestatis specimen, dum veli magnitudine eximiam aurarum molem, intolerabilesq; nauigationi Notos complectitur, defecta gubernaculo puppe cum omnibus penè socijs periclitatus, contractæ classis animos ingenti luctus acerbitate confecit. Cuius fato minus triste non fuit, quod sociorum cadaueribus ultro repertis, solū eius corpus impensius perquisitū, ante spiritus sancti solenne deprehendi non potuit. Cuius tempore Sialandico littori appulsum nō odore triste, nec aspectu deforme compertum est prorsus, vt corruptela vacuum existimares. Quo integritatis habitu, sanctitatem viri diuinitus declaratā crediderim. Nec minus veneratu dignū, quod idem frustra ab amicis quæsitus, eius potissimum festum corporis sui reperi-
20 tione clarescere voluit, cui peculiaris cultus officio honorem habere cōsueuerat. Tum vero insignis Absalonis gemitus erat, precordialis amici casum lugētis. Rex copijs apud Faltriā obuius, vocata maiorū concioe, prouisum sibi, iuquit, parvula manu magnas hostiū copias non laceessere, eam militiæ conditionem habenti, cui plurimum gloriæ vel opprobrij debeat. Quam ob rem se potius Absaloni, Kanutoq; filio expeditionis summam cōmittere: si bene rem gererent, aliquantulum laudis: si male, parum vituperij relaturis. Illi iussib. celeriter obsequuti, Rugianorū etiam classe quanta subito contrahi poterat adiuti, incessata nauigatione
30 Ostroznam accedunt, in occupando hoste non minus celeritate quā audacia vsuri. Quorū tam latens improvisaq; irruptio exitit, vt plerosq; Sclauorum domi inopinatos opprimerent, ptouinciamq; penitus incautam vastassent, ni incendio demum ab interioribus edito proderentur: illic binis forte Sclauis nauigio fugā quærentibus, cum alterū à Gerimaro teli iactu prostratū reliquus vleisci cuperet, cognito quod Rugianorū ducem appeteret, telo verecundius abiecto dilabitur. Tanta apud hanc gentem viris in fastigio positus veneratio pēditur. Interea classis per Penum amnem allapsa, equis quos inter pascua reperit captis, Walagostū pro-
40 greditur. Cuius ponte disiecto, transituq; obstaculis vacuefacto, propter mœnia anchoras iacit, oppidanis imperata adhuc tormenta tractantibus. Eadem obsidi-
50 onis fastidijs nauigationis dispendia antepōnēs, tam vagum sparsūq; militiæ genus secuta est, vt hostibus errore ludificatis, vbinam maxime sua tueri deberent, incertū relinquerent. Siquidē ciuitatis locis in quibus eos obuios habebat, defensoribus vacua petebat, quibus eadem accedētib. ex consulto cedebat, & ad partes præsidio carētes militiam transferebat. Et ne vlla negotiorū intermissio foret, peditibus remigio noctes, somno dies exigere: equitibus vero nocturnā requiem diurnis militiæ laboribus rependere, constitutū. Aduersum quem excursionis modū Bogislaus & Kazimarus nihil in armis remedij ducētes, animaduerso patriæ vastitatem nostrorum non minus agilitate quā viribus inchoatā suo ductu propulsare non posse, emendæ pacis consilium capiunt, quorum arma ferre non possent amicitiam mercaturi. Quibus accessis, eorum se viribus impares confessi, præsentium finium iacturam inter damna ducere non simulant, amplissima Pomeraniæ deserta nouis sedibus complexuri. Ad hæc Nicolaus Falstricus in risum solutus, sinistre eos patriæ consulere dixit, cuius inferiora Danis, superiora Polanis, finitimorum manu huc atque illuc iactati cedere cogentur.

Quo dicto patriæ salutem circumspicere moniti, centum libris nummum Absaloni, quod penes eum expeditionis arbitrium esset, totidemq; Kanuto promissis, legatorum à se captorum dimissionem cum duobus millibus talerum, qua summa rapinam regi inflictam rependere pollicentur. Ad hæc Absalon responsum moratus, seductis maioribus, offerri conditiones ab hoste dixit: quarum usus perniciosus patriæ, si gratus: contemptus vero commodior quam charior esset futurus. Siquidem pecuniam regi, pacem civibus, captivis millionem, pacti nomine lucri, favori quam utilitati propius emolumentum esse. Ipsidem vero pro nihilo ductis, à bello non recedere saluberrimum. Iam enim Sclauorum vires eò tenuitatis esse redactas, ut si pax desit, deditionem sequi necesse habeant. Ita se suis bellum an pacem probent, deligendum relinquere, ne alieno consilio præterito, proprium audacter secutus videatur. Respondetur, ei potissimum parti studendum, qua publicus favor possit acquiri. Hac sociorum sententia Absalon uti compulsus, ne anxiam regis expectationem inopinata reditus sui celeritate concuteret, ab Esberno se præcurri iubet, speciosum gestorum nuncium perlaturus. Qui propter Hythim insulam tempestatum aduersitate coercitus, non ante tempestuum profectio-
nem cælum sortitus est, quam Absalon receptis obsidibus, eiusdem venti beneficio al-
laberetur, cuius præcelerandi gratia nauigationem impensius conficiebat. Qua
forte rex inter venandum inspecta, præproperum posteræ classis reditum admira-
tus, fugam suis inieciam credebat. Quam sollicitudinem falso contractam, cogni-
tis ex Esberno rebus, estusiore gaudio permutauit, vtilius pacti bellum confectus.

*Kanutus &
Karolus exilij
proprio malef-
icio contracti
causa patriam
grauati con-
stituerunt.*

Quem etiam hospitio benignissime exceptum plenius hilaritatis officiis prosecutus est. Die postero classem non solum impensioribus verbis laudatam, verum etiam osculis honoratam dimittit. Quo postmodum apud Iutiam diuersante, Kanutus & Karolus petulantiore manu quam validiore delecta, Hallandiam adorti, exilij proprio scelere contracti supplicium à patria sumere conabantur. Qui dum Hallandensium multitudinem, quam sibi fauturam sperauerant, repellerentur, fatum fugæ antepo-
nentes, propter nemus, quod Hallandiam à Gothia fecernit, aciem ordinant. Vbi
infelicibus auspiciis præliati, graues tentatæ patriæ pœnas dedere. Nam Kanutus
crebris vulneribus exceptus, ab agrestibus captus, eundem quem Magnus carce-
rem expertus est, supplicij socium sortitus, quem facinoris consortem habuerat.
Karolus mortifico vulnere obrutus, paruulo viæ excessu petito, sortem spiritum
inter molles arborum frondes deposuit, felicior obitu quam frater vita. Quorum
patrimonium Waldemarum, lege quæ patriæ reos omnibus bonis damnat, ad-
ceptus, in sperata opum incrementa contraxit. Igitur Karoli corpus putre postmo-
dum ab indigenis repertum documento fore potuit, aliena fastigia cum propriæ
contemptu fortunæ concupiscenda non esse. Post hæc Henricus ob exercitum
Cæsari aduersum Italos negatum, grauem bello offensam expertus, cum tantæ
rei molem viribus suis maiorem cerneret, Waldemarum sibi obuium crebris nu-
cijs euocatum, pertransito ponte cuius nunquam antea dimidium excedere con-
sueuerat, per summam mutuæ fidei exhortationem obnixa auxilij petitione sol-
licitat. Adeo superbiæ necessitas imperat, fastusq; infortunio domatur. Ad quod
rex se nullo fidei debito compelli præfatus, amicitiae tamen quam olim cum eo
iunxerit, si monitis suis obtemperatum foret: assuturum promittit. Igitur Henri-
co quænam hæc essent cognoscere cupiente: cum terrenum, inquit, imperato-
rem attentare inter ardua ducatur, multo cælestem laceessere periculosius, qui
proprio nutu præter humanum adminiculum, prospera vel aduersa asserre mortalibus
possit. Quem si Henricus iam pridem à se pontificalium bonorum rapinis offen-
sum, congruis restorationis officiis complacasset, victoriam mente præsumere
posset, alioqui bellum temere conaturus. Quod si infesto Deo communiter ab ipsis
committeretur, ambos hosti victoriam cessuros. Neq; enim dubium fore quin
caduca ac fragili potentia usus sit, quisquis diuinæ pertinaciter obuiare præsum-
pserit. Igitur se non nisi expiato periculo commilitum præbere auturum, publi-
cæ religioni quam priuatæ amicitiae propiorem. Tum Henricus multa à se ponti-
ficum bonis beneficii nomine extorta confessus, quibus si sponte cederet, vltimæ pau-
per-
tata-

pertati subijceretur: corrasz attonszq; ceruicis homines tanti à se æstimari nega-
 bar, vt vltro opibus carere, plusq; corū iræ q̃ gloriæ suæ tribuere velit. Repulsæ ta-
 men suæ silentiū ab ipso geri precatur, ne in vulgus negatę opis fama differeretur.
 Sic rege dimisso, promissi ab eo præsidij simulationem apud milites ne ad Cæsare
 deficerent, exhibebat: hac spe eorum animos firmare cupiens. Regressis inde Da-
 nis, mirum dictū & nouitate prodigiū incidit. Siquidem vna noctiū infinitus mu-
 rium grex ē longinquo rure concurrrens, tristi occentu edito, Seleensibus aquis ^{Predigium de}
 sua sponte submersus interiit: quorū cadaueribus vento iactatis littus mane con- ^{maribus.}
 stratum apparuit. Quæ res vtilior incolis an mirabilior fuerit, incertum est. Eadē
 10 quoq; nocte Absalonis quietem capientis exuuiæ à soricibus corrosæ, certissimū
 futuræ vexationis eius omen dedere. Cui Sialandiam regresso nunciatur, turbat-
 is Scaniæ rebus plebem à primoribus dissidentē, aduersum regios quæstores pu-
 blicæ cōsternationis impetū distinxisse, ē quibus Agonem splendida præfecturę
 virum in concioe Lundensi plena temeritatis violentia probrosius contrectatū,
 ac prope vulgi manibus discerptū, ni in adem diui confugisset Laurentij. Quam
 facem turbulentissimo multitudinis furore accensam, non nisi per Absalonē ex-
 tingui posse, cui facilius sit orientis quàm adulti tumultus arma cōprimere. Quam
 ob rem oportere eum citato Scaniam petere, si rebus regis laborantibus digne cō-
 sultū cupiat. Qua de re Suno & Esbernus consulti, quàm poterant dissuasorijs ver-
 20 bis profectionem damnabant, dicendo compertū sibi tacita principum conspira-
 tione plebem instinctam, non aliud hoc motu quàm Absaloni periculum petere.
 Sed Scaniensium legatis rem sine eo sedandā negantibus, iturum se vtcunq; fors
 tulisset respondit, etiam salutem suam si ita res posceret, tot egregijs regis meritis
 impensurum. Igitur præmissis qui Scaniæ primores habendæ concionis cau-
 sa ad urbem Lundiam contraherent, exemplo se venturum promittit. Nec Sca-
 niā petere cūctatus, patritio spiritu publico furori constantiā suam obijcere pro-
 perauit. Plebs siquidē aceratimis consternationis fluctibus concitata, ciuilis iniu-
 riæ querelas seditioso accusationis genere prosequabatur. Sed & Thordonē con-
 cionari exorsum, crebris sibilis infestoq; clamore vexatū cæpto desistere coegit.
 30 Cæteris quoq; regiarum partiū assensoribus dicendi potestate negata, solam Ab-
 salonis vocem tranquillis auscultationis modis exaudire sustinuit. Qui cum mul-
 tudinem imperitis clamoris iurgijs obstrepentem, salubriumq; monitorum im-
 patientem aduerteret, diuidendam ratus, prouinciarum concilijs trifariam distri-
 bui iussis, cunctas se principū culpas emendaturum edixit. A quo Thordo, quod
 cum ad tumultus vix sedabiles parum veracibus mandatis euocasset, increpitus,
 concitatae plebis dementiam a temulentia coortā affirmat, eiusq; rei quosdam in
 concione sterrentes fidem fecisse. Quam ob rem non in vrbe, sed campo concio-
 nandum fore, ne hominibus potionis audis, violandæ sobrietatis accessus suppe-
 teret. Proxima Absaloni cum australibus concio fuit. Illic regium satrapam Pe-
 40 trum (Euati hic filius erat) profectis ab inuidia accusationibus asperius quàm ve-
 rius laceratum, quo tutiorem ab hoc calumniæ genere præstaret, proximo sibi se-
 dendiloco recipi iussit, venerabiliq; vicinitatis suæ præsidio, ne quid in amicum
 atrocius consuleretur, prouidit. Postera luce per summā litiū cognitiōem exacta,
 pleno æquitatis iudicio cunctas querelarum partes absoluit, causisq; legitima defi-
 nitione explicitis, delectatam beneficio plebem ad grates sibi rependendas addu-
 xit. Inde progressus, indigenę militis indicio cognoscit seditioso edicti genere cō-
 citatum populū, apud Albū fontem concioni quadriduo vacaturū. Igitur tametsi
 Scanorum potissimis stiparetur, ad supplendum tamen arbitrorū numerum etiā
 Thordonem nuntio vocatum, quid sibi super popularium motu recens fama pro-
 50 diderit, edocet. Ille verbis suspicionem dementibus rumoris fidem leuare, nihilq;
 tale metuendum astruere, cæteris aduersum vim publicam res cautius gerendas
 monentibus. Ita sententia variante rerum dubijs, indubitato Sygastham intulam
 explorandi gratia adire collibuit. Illic Absalon ante accepta certiore expertus nū-
 tio, cōsternatam amentia plebem, quod ei se tuto obiecturus non videretur, pro-
 curatis qui concionem accederent, per summam æquitatis promissionē delinire

constituit. Qui cum omnia atrocissimo multitudinis furore misceri, ipsamq; ausu
petulantiore instinctam, effusa verborum licentia nobilitati insultare cognosceret,
acto mandatorum silentio maximū seditioni incitamentum dedere, plus alienæ
dementiæ quàm propriæ legationis officio tribuētes. Quod perfidia an metu ege-
rint, dubium reliquere. E quibus Petrus longus insignis staturæ, ægre dicendi po-
testatem adeptus, affirmare se tamen miles Absalonis esset, respectum eius ciui-
um cultui non anteferre, populi maiestatem pontificis partibus priorem ducere,
plus publicæ charitati quàm priuatæ debere. Cæterum ad omnes vulgi actus imi-
tandos propensiore animo fore, libertatem eius iam quasi naufragam ac peri-
clitantem, ne armis quidem protegere dubitaturum. Responsum à concione
est, iudicari plebem quā Absalon magnatesq; rapinis vulgus affligere soliti, de
industria petere superessissent. Quam vocem vniuersis acerrimo clamore com-
probantibus, multitudo maximo fragore dissiliens, armata passim equos inuo-
lat, Absalonis penates hostiliter petitura. Neque enim eò properanti succurrit
illos à seclares incurfari, quos toties sibi munificos experta fuerat. Cuius nuntian-
di gratia, legatorum iuniores telis quibus vndique perebantur callidius ciuitatis, ci-
tato Sygostham peruenere. Earum concussis milites Absalonis, diuerso consilio de-
fensionis auxilia circumspeciebant. Alij pratis spaciantes equos colligere, pars va-
dum prætentū insular, quod postmodum Absalon lateritio opere vallandū cura-
uit, cōtractis quas fors obtulerat quadrigis occludere, pars saxa iactilia lectitare.
Tum Absalon, horrante seniorum turba, aut obsidioni animum præparare, aut pri-
mis incurfantium, ante nimium & intolerabilem multitudinis aduentum oppressis
abscedere, neutram consilij partem probare se dixit, quod nec opportunos obsi-
dioni cōmeatus haberet, & se patrem potius quàm prædonem exiltere meminis-
set. Sed neq; se pacis studium cuius condendæ causa aduenerit, humano sanguine
polluturum, aut pias pastoris partes truculento percussoris officio mutaturū. Mal-
le vèro qui primi irrumperent innocue & sine eade deturbandos curare, facile fu-
gam duros, quod nullo fulciatur imperio. Militibus deinde quempiam plebe-
iorum violare prohibitis, primorū agmen propinquum collem acie occupantiū,
prælata cruce adortus, in proximū nemus refugere coëgit: comprehenso seditio-
nis autore, quem memores iussorum equites, armis amictuq; nudatū, pulsare dun-
taxat contenti fuere. E quibus vnus cōsertissimis hostiū globis lasciuioris equi pe-
culantia adactus, loco palustri ignorantibus socijs, concursu popularium interfici-
tur. Ita Absalon agrestium impetū elusisse contentus, nullo hostiliter imminente,
liberum repetendæ vrbis iter habuit, eisdem audissimā insulæ direptione, itarum
suarū procursum explentibus. Igitur patricij spiritus pontifex, vt tranquillū ita sa-
lutare consiliū securus, pietatē læuitiæ præferendo, dum gregi pateendo consulit,
plus gloriæ & virtutis in innocentia ac moderatione quàm lationū suarū vltione
constituit. Quo enim se longius à ferri licentia retraxit, hoc religionis laudi propi-
us adinoui. Superuenientib; deinde quos ad deliniendā concionē direxerat, eo-
rum vocatiōē queriunt si simplicitatē suā huc discriminis esse perductā: per cōtatus
cur improvidū se & imparatū, ad restantā difficultate implicitas, secura manda-
torum specie pertrahere voluissent. Quibus se nihil tale suspicatos dicentibus, cul-
pamq; negligentia cōfessione exculantibus, æstimare eos quid nunc expediat iu-
bet, præteritū errorē præsentī consilio correcturos. Respondent, nec armis se, nec
auxilijs instructos, cōtrahendi vtriusq; cōmodi causa domū digredi necesse habe-
re, paratiores posttridie reuersuros. Ipsum interim exquisito latebræ genere vnde
bere, pbro cariturū qui tēpori consulat. Quod virū malignitate ingenij, an inopia
cōsiliij præstulerint, æstiment quibus sequentia eorū acta cognoscere fastidio nō fuerit.
Refert Absalon honestiorē sibi castelli quod in Sialandia haberet aditū fore, parū
latebras exquirere solito. Quarū deformitatē perosus, Thordone nauigiū præben-
te discedit. Neq; enim claritatē suā obscuriore loco coarctandam putabat, cuius
fulgorē per tot terrarū spacia cōspicuis virtutis operibus diffusum non ignorabat.
Sialandiā ingressus, Waldemarū apud insulam Samsam venandi studio inferuie-
tem, recepta ab ipso epistola, petere iubetur, necessarijs patriæ vsibus vacaturus.

Vbi cum Sunone Esbernoq; propositas negotiorum curas debita agitatione complexus, postremo apud regias aures Scanici tumultus famā edidit, primusq; ipse perturbationum suarum nuntium agere non exhorruit. Æstuantem animo regem seditiosisq; supplicia minitantem, consilij sui delinimento à proposito retraxit, exigendeq; ultionis affectum, primorum Scaniæ virorum beneuola vocatione differte docuit, quos etiam illum apud Fioniam petituros, plenis humanitatis officijs prosequi non superfedidit. A quibus eundem precari rogatus, ne Sexonem, Achonem, Sundem, & Esbernium homines extra Scaniam ortos, eius rebus præesse pateretur, affirmantibus finem seditioni fore, quæ ob solam eorum petulantiam exeperit, si procurationem exteris attributā ad indigenas transferri curasset.

10 Inuidere eos regis potentia respondit, cuius in dandis beneficijs arbitrium abrogare nitantur. Se vulgi sæuitiam experiri quā regiarum rerum dominium tot sæculorum vſurpatione firmatum, insidioſa prece ſubruere malle. Tum illi omnē conſternatiōis rabiem in eius caput effundendam minati, ſuperbius æquo reſponſum dedere. Iſdem à rege quidnam mitigandis Scaniæ rebus efficaciffimum eſſet interrogatis, ſolam eius epiſtolam quæ blanda aſperis certæ moderationis temperamento miſceret, huic tumultui ſedando ſuffecturam dicebant. Quorum inſtinctu rex plebem Scanicam plenis minarum literis aggreſſus, non parum nutrimenti publici furoris incendio addidit. Siquidem indignatus populus, cum aduerſum ſe concitatoribus notis vſum, aduerſum hunc ſcribendi auſum itam ſuā

20 ſeuerius deſtringendo, omnia veſtigaliū iura ſolenniter abroganda curauit. Pontificales quoq; decimas execratus, ſacerdotibus cōiugia decernebat: quorū etiā ſacra ſibi exploſo pontificis miniſterio ſufficere prædicabat. Igitur in diuina pariter humanaq; graſſatus, maieltatis contemptum religionis iniuriæ ſociabat. Rex fruſtra minis inſtitiffe ſe videns armis agere conſtituit, exactoq; mæſis tempore, in traieciendo milite magnis nauigiorum copijs ſuccinctus, Hellingum oppidū petit, Abſalone inter poſtremos appellere iuſſo. Plurimum illic vulgus piſcandi opportunitate contractum, crebris habitaculis occupauerat littus. Quod Abſalōe viſo, odium eius alimentorum ſuorum ſtudio anteponēs, littorales & quos caſus obtulerat lapillos aduentanti ipſius nauigio obijciebat, parum recolendo illum à

30 ſe Scaniæ finibus pelli, qui cunctis Daniæ locis tutum habitationis vſum præſtiterat. Pars rege in concione relictō, per ſummum maieltatis contemptum ad mare decurrens, antiſtitis aduentum pati iniuria excipiebat. O ingrata Scanienſium gens, quæ pleno temeritatis furore, tot commodorū tuorum autori iniuriā pro gratia rependere rubori non ducis. Paſtoris parentisq; tui nauigium improbiſſimis euecta furijs, finibus tuis prohibere conaris, cuius beneficio tibi piraticam toties ſæuitiam expertæ, tua late nauigatio patet. Illi præſentem littoris aditū negas, cuius bellica virtus ne tu quidē hac littoris ſede pellerere, pſecit. Deſine ergo opimis ampliffimi integerrimiq; viri meritis quaſi grauiffimis inſultare delictis, erroremq; iniquo animorum iudicio contractum, veloci penitentia ſtudio redime.

40 Nec patienter rex tam contumelioſam eorum audaciam ferre potuit. Æſtuantem eum equosq; & arma poſcentem Aruſyorum pontifex Sueno medium complexus, ne quid duri in plebem cōmitteret, obſecrabat. Pietas illi an metus hunc auſum præſtiterit, incertum eſt. Sed apud regis animū continua Abſalonis charitate flagrare ſolitum, venientis amici pericula, cōplectentis precibus præponderabāt. Quo deſcendente, qui nauigium infeſtauerant ſumma cum innocentia ſimulatiōe, repetitis tabernaculis Abſaloni littus ceſſere, in quo poſtmodum diuiduū ei regi; cum Scanico milite colloquium fuit. Scanienſes apud quos rex ſopiendæ ſeditionis conſilium agitabat, Abſalonem aduenasq; Scaniæ portioni præpoſitos reſmittendos monebant, dicendo nihil ad publicā dementiam cōprimendam eorum abſentia efficacius fore, quæ non aduerſum regē, ſed in illorū plenos malignitatis actus exarſerit. Huius ſententiæ ſuffragatores Iutenſes milites fuere. Creditum eſt eos partim decimarum odio, quarum nuper Scaniæ Sialandizq; ſolutio inoleuerat, partim metu ex forenſis pugnae recordatione cōtracto, Abſalonis affectaſſe diſceſſum. Quam eiufdem equites honeſtiore animi iudicio execrati,

*Externam huius
sui, interiorum
cogitationum
e. v. m. index.*

tantum sibi necessitudinum, tantū generis armorumq; robur esse dicebant, vt in-
uitis infestisq; popularibus herū suū absq; regionū militum adminiculo, per cū-
ctas Scaniae partes à se tuto libereq; circumducendū sperarent. Quorum animosis
adhortationibus rex, ob pacem plebi conciliandam, ignauos Iutensium monitus
anteponens, vocato Absalone secreto, memorat quantam inuicem sententiarum
concordiā semper gesserint. Nūquam sibi tam diuersa ac rigida animorū iudicia
fuisse, quin ad postremū alter alterius arbitrio flecteretur. Orare deinde eum pro
gressione in Scaniā propositum deferat, Sialandiamq; reperere deformem non du-
cat, speciosis aliquando consilijs vtilia praelaturus. Ad hæc Absalon ne tunc quidē
se veterem obsequendi morem relicturū prafatus, consilio vsurū affirmat, quam-
uis absentiam suā multis & grauibus mendaciorū notis lacerandam sciat. Rex gra-
tius tantæ moderationi impensius actis, equites eius in augmentū comitatus depo-
scit. Illi in plenos fidei charitatisq; fletus effusi, hunc sibi supremi perpetuiq; dede-
coris diem affirmant, huic ignominiaē nō propria sed alienorū ignauia protrahitis,
vt cui famulatus officia debeant, desertionis probra persoluant. Ita Absalone per-
summam animorū inestitiā relicto, regem prosequēbātur. Graues illi difficilesq;
cum plebe conciones fuere. Vbiq; enim causas armata dicebat, animū habitu ostē-
tatura. Quotidie Absalonē falso & inaudito obreftationis genere lacerabat. Hæc
audientes Iutenses occulto laudationis studio prosequēbantur, blanditijs fouen-
tes quod armis punire debuerant. Quæ adulationis deformitate, maximū seditio-
ni irritamentum dedere. Rex finitis cōmeatibus Scaniā relicturus, lectos è ple-
be viros componendi cum Absalone gratia, ad illud Sialandię littus quod ab Esiā
go oppido vocabulū tenet, trajcere iubet. Vbi demū Absalon regi obuius factus,
compluribus innocentiaē testimonijs obiecta purgando, cunctas mendaciorum
partes quibus absens notatus fuerat, adeo validis copiosisq; rationibus subruē-
bat, vt criminatores reatum cōfiteri coactos ad veniam à se flagitandā adduceret,
deiq; accusatoribus sui veneratores efficeret. Nec parua apud omnes eloquentiaē
eius admiratio extitit, compluribus qui aderant diuino ore eum egisse dicenti-
bus. Sed hæc omnia Scanienfium legati ad ciuium arbitrium relegantes discedūt
absque patriæ consensu nullum sibi componendi ius esse testati. Sed neq; eorum
fida adhortatione, populus Scanienfis ad deponendam consternationis suæ ra-
biem adduci potuit. Nam nec decimas pontificalibus vsibus solui curatum, nec
quicquam quod ad præstanda sacrorum iura attinebat exhibitum. Quorum in-
fandam sacrilegamq; pertinaciam Absalon proximo sacerdotali consilio per epi-
istolā vsitato, cunctarū Scanię ecclesiarū obseratione puniri præcepit. Cuius edicti
præmonita plebs, per idem tempus ante ædem Laurentij in concionem armata
descendit. Ad quam sacerdotes binis ordinis sui viris, qui pontificalis edicti rigo-
rem exponerent missis, sacrorum cessationē, diuiniq; taciturnitatem officij, si de-
cimarum solutionem abnuere perseverasset, minati sunt. Delegantur totidem è
plebe mutuas sacerdotio minas intentaturi. Ab his responsum est, sacerdotes ali-
menta sua plebi, non pōtifici debere, quorum munere & beneficio necessarijs vi-
tæ vsibus instructi noscantur. Quocirca aut diuinis inserviant, aut ingrati patria
cedant: si neutrum egissent, non solum honorum omnium poenam, sed etiam sua
membrorum supplicia recepturi. Ad hæc clerus responso constantissime dato, se
neq; mortis metu, neque paupertatis respectu, quo minus antistitis sui imperium
perageret, cessaturum affirmat. Tam pia tamq; religiosa cleri constantia, enictum
vulgus precibus minas mutando, quoad Absalon conueniri posset sententiaē dila-
tionem poscebat. Ciuile siquidem bellum se excitaturum timebat, si in sacerdo-
tes sibi nobilitate pares animaduertere studuisset. Nam cum in Scania alienigenæ
indigenis permixti, sacerdotia gererent, amplior tamen digniorq; domesticis re-
uerentia præstabatur. Quo effectum est, vt vtriusq; ordinis cōsensu mitterentur,
qui iustas animaduersionis inducias flagitarent. Haud ægre ab Absalone obtentæ
sunt, plus clementiaē q̃ seueritati indulgendū putāte. Multū ab eodem gratiarum
sacerdotalis ceterus constantiaē persolutum. Nihilominus populus cum cōtemptu
beneficij, regionū, pōtificialiumq; militum penates publice diripere perseverauit.

Appe-

Appetente publici ieiunij tempore rex Scaniã, eius Sialandięq; militia succinctus, Hellingi transitu petit, Fionienſiũ lutorumq; comitatũ ob præbita ab eis iamdu-
 dum ſeditioni irritamenta pertæſus. Abſalon ob chriſmatis confectionem pōtiſi-
 cali officio adminiſtrandam Lundiã deproperat, vbi paucos cum rege dies feria-
 tus, vicino rure ſe excepit. Hac fama ſeptentrionalis Scaniæ populus cum Hallan-
 denſibus excitus, more gentis miſſo per omnes ſtipite, ſub ſpecie petendæ liberta-
 tis belli titulum ſingit, eoq; ediſti genere exercitum conſtruit. Quẽ tanta dementia
 ceperat, vt manum cum rege conferere properaret, ſummi imperij vires laceſ-
 ſere nullius negotij exiſtimando. Quo rex è plaga aſtrali regreſſus, apud Dyſiam
 10 pontem excepto, oranti ſc Abſaloni ſuſtibus quàm armis agere mallet: cum viris
 ſibi non canibus conſligendũ reſpondit. Igitur non iræ aut furoris impulſu concita-
 tus, ſed conſpicua animi induſtria ad corrigendã ciuiũ inſolentiam, metũq; cõ-
 ſimilis audaciæ cæteris iniiciendũ, aliquid ab inuiſſiſſima ſibi feritate mutuandum
 ratus, manſuetudinẽ ingenij ſui depoſita ad tempus clementia crudelitatis actus
 imitari cõgic. In pōte res geſta eſt, vtriſq; tranſitũ anticipare ſtudentibus. Anceps
 diu præliũ fuit: inſignis illic agreſtiũ pugna exitit. Quorũ aciem Abſalonis equi-
 tes per ignoti vadi compendũ irruumpentes, repentinã victoriã edidere. Multi il-
 lic populariũ cæſi, compluribus annis exitio exitit. Ferrũ virantes, aqua periclita-
 ti ſunt, reliquię fuga ſeruatz. Ita nefarius ille cœtus diuino iudicio, pſligatus, ſacri-
 20 legi furoris pœnas exoluit. Rex Lundiã regreſſus, orientaliũ partiũ armatam ple-
 bem aduẽtare cognoscit, vnus iam exercitus victor, alterũ excepturus. Cuius ge-
 neralem conuentũ pugnæ celeritate præcurrere monitus, à Lundenſibus, ſtipen-
 diorũ loco veſtigialiũ laxationem poſcentibus, aliquandiu retentatur. Quibus ob-
 tentis in proximũ campũ exceſſiſſe contenti, longius eum ſub excuſatiõe tuendæ
 vrbis proſequi ſuperfederunt. Id regi tardius hoſtes excipiendi cauſam præbuit.
 Getungã appellant pontem apud quem armata populariũ corona cõſedit. Gran-
 des illuc lapidũ aceruos prohibendi pontis gratia vecors turba congeſſerat. Rex
 alio annẽ vado tranſgreſſus, ferro decernere ſtatuit. Sed plebem nõ tam præſen-
 tia regis arma, q̃ dira recentis ſociorũ cladis exempla terrebant. Miſſis igitur qui
 30 pontem à rege repeti precarentur, ab armis ſc diſceſſurã promittit. Præcipue regẽ
 Abſalonis nimĩã agreſtiũ ſtragem vitandã dicentis temperamenta flecebant. Re-
 petito ponte ſupplices à ſeditionis autoribus ad regis genua manus tendũtur, cun-
 ctãq; ſamulandi officia auidius promittuntur. Cum de fide ambigeretur, iuſſuran-
 dam promiſſionibus additur. Sic vulgi collegio dimiſſo, Lundiã reditur. Scaniæ
 deinde gyro pertransito, obſides à plebe recipiuntur. Ad reliqua facilis populus,
 decimarũ ſolutionem duntaxat pertinacius abnuebat. Nihil magis regi q̃ ad earũ
 remiſſionem Abſalonẽ abducere curatũ eſt: ſummopere cauendũ dicenti, ne ſibi
 forte quod olim Kanuto Othonienſi decimarum iura propagare nitenti accide-
 rat, eueniret. Abſalon quicquã ex conſueto ſacerorũ iure decerpere, non minus in-
 40 gloriam quàm ſacrilegum ratus, conſtantius id ſc ſacturum negabat, dicendo, ta-
 metſi rex plebis ſententiã fauore proſequeretur, ſibi impedimento non fore quo
 minus ab ea decimarum debitum exigere perſeueraret, neminem ad participan-
 da ſecum pericula pronocaturus. Tutiffimum igitur regi ſilentium fore, ne eccle-
 ſiæ opem ferendo, populari ſe ipſum odio implicet. Tam iuſtã, tamq; fortem Ab-
 ſalonis conſtantiam rex animo veneratus, cum remiſſionem admittere nolit, exa-
 ctionem deferre poſtulat, conſilio poſtmodum effici poſſe quod armis nequeat.
 Paruit precanti Abſalon, præſatus ſe decimarum loco prioribus pontificum con-
 ditionibus non uſurũ, ne proriũ earũ iura negligere videretur. Tam modèſta Ab-
 ſalonis promiſſio conſternationi remedio fuit. Summa poſtmodum Cæſaris in at-
 50 tentando Saxoniz principe calliditas patuit: non enim minorem expugnãdi eius
 ſpem in acumine quàm viribus reponebat. Inprimis Waldemarum, quem eidem
 certius aſſuturum credebat, aſtutia tentat. Siquidem binas eius filias, totidem fili-
 is ſuis, quorum alterum ſucceſſioni imperij deſtinat, alterum Sueuiæ ſatrapam
 conſtituerat, per legatos in matrimonium poſtulabat: non quod ſanguini ſuo bo-
 næ fidei nuptias quæreret, ſed vt hoſtem amicis abundantem auxilijs ſpoliaret.

Quod callidius an impudentius egerit, ignorauerim. Ad illū enim falsas iungen-
 dae affinitatis preces dirigere non erubuit, quem olim perfidiae laqueis cōplicatū
 ad obsequia sibi paciscenda pertraxit. Amici regis intellecta fraude, hæc non ma-
 trimonij voto, sed Henrici odio flagitari dicebant. Tam veros Cæsarianæ callidi-
 tatis interpretes, sola regine sententia superauit, sanguinis sui connubijs affinitatē
 cum Cæsare iungere gloriosum ducentis. Quærente rege quantū ab eo doris no-
 mine exigeretur, legati se ignorare dixere, remq; ad Cæsaris arbitrium retulere. A
 quo rescriptū est, curādum regi Lubecā petere, cuncta secum illic commodius
 definituro. Obtemperatū rogatū est. Interea Cæsar omnib. imperij neruis ad ob-
 ruendas Henrici partes conuulsus, vrbes eius passim ad se deficientes in deditiōē
 recepit. Defectionis causa non tam Cæsaris amor q̃ Henrici odiū extitit. Is liqui-
 dem nimis ac diuturnis felicitatis successib. elatus, inq; summo fortunę fastigio
 nullum ruinæ incommodū suspicatus, subiectas tyrannidi suæ ceruices inusitata
 dominationis sœuitia atq; intolerabili morū acerbitate vexabat, nec hosti q̃ cui
 importunior existere consueuerat. Igitur nō bello aut clade, sed fraude militū &
 desertione viribus amissis, cum solas spei reliquias in Transalbianorū auxilijs ha-
 beret, Lubeco oppido relicto quod se eius moribus parū tutū arbitraretur, sum-
 ma cum festinatione correptis nauibus, in Stormariā intrāū fugæ suę receptacu-
 lum penetrat. Huius provincię præses Adolfus apud ipsum profusus charitatis offi-
 cijs a puero alitus, feliciq; naturæ pariter ac fortunæ incrementa sortitus, atq; ad
 ordinem militare summis beneficentiæ studijs prouectus, tam fœdā educatiōis
 suæ mercedem exoluit, vt inter omnes Henricianę militię comites, primus se de-
 fectoris nomine macularet. Post hæc a Cæsare nauigia quibus Albiam superaret,
 sagittarijs & funditoribus cōpleta, per pronū amnis alueum immittuntur. Pari stu-
 dio classis exquisito bellatorū æmine referta, ad impediendū Cæsaris traiectum
 ab Henrico contracta. Quæ postquā hostilium nauium multitudinem in cōspectu
 habuit, earundem numero perterrita, proposito per fugā deserto, Cæsari tran-
 situm cessit. Qui dum oppidū Lubecū obsidere cœpisset, Bogiszlauiq; & Kazyma-
 ri fratrum vires admodū suspectas haberet, utriq; se potentia & claritatis incremen-
 ta datutum, subornata legatione promittit, provincias quas hæcenus obscure &
 sine honorū insignibus gesserint, satraparū nomine recepturis. Iocunda Cæsaris to-
 ties ab Henrico lētis promissio extitit, non intelligentibus sibi sub specie beneficij
 deforme seruitutis iugū intendi. Interea Waldemarus classe luxu quā armis or-
 natione Lubecū profectus, occurrentibus sibi Germanorū equitibus, eximiasq;
 eius aduentu grates habentibus, nauigatiōem medio amne quoad possit profer-
 re deposcit, quo breuius inter ipsum ac Cæsarem iter restaret. Quo facto, poste-
 ro die an Cæsarem medio itinere obuium affectaret a legatis rogatus, castra eius
 petere præoptauit, Romani imperij rectorem in re modica fatigare supernacuū
 existimādo. Nec minor Cæsaris in excipiendo Waldemaro calliditas, quā Wal-
 demari in petendo Cæsare moderatio extitit. Siquidem in primis eum amplexu
 atq; osculo decennissime veneratus, mox dextra honorabiliter apprehensa, depo-
 sito amiculo per media castra perduxit, præcōis more cunctos ei via cedere iubē-
 do. Tentorium quoq; nimio multitudinis conspiciendi regis auidæ concursu col-
 lapsum, planū campi petendo deseruit: vbi sedandæ pressuræ gratia distenta vir-
 ga, quā poterat celsa voce cunctos locis in quibus consisterent cōsedere præce-
 pit. Sed Waldemarus cum eius dignatione perinde ac quadā moderationis æmu-
 latione contendens, sellam suam se expectaturum respondit, ne probato sedendi
 vsu, imperialis cathedræ honorem vsurpare videretur. Magnates honoribus emi-
 nentes, non ordine aut ratiōe discretis sedēdi spacijs, sed vt quenq; violentę pressi-
 onis casus iactauerat sedilia habebant, fortuna nō dignitate locorum vsum distri-
 buente. Illic exaudire erat Theutonum voces formā regis staturamq; mirantiū:
 quos tanta visendi eius cupiditas ceperat, vt sedendi humilitas obstaret, alter alte-
 rius cōscensis humeris productis illum ceruicibus inspectarent, hunc regem, hūc
 dominum, hunc imperio dignum referre, Cæsarem regulū homuncionemq; vo-
 care. Adeo Barbaris eum excellens corporis habitus venerabilem faciebat. Cre-
 diderim

Sub specie bene-
 ficij septuaginta
 ro deforme ser-
 uitudinis iugum
 facit intendi.

diderim Cæsarem has militum voces dissimulâter tulisse, ne regis laudibus offendi videretur. Quem post diutinâ omnium admiratiōem, paucis secum exurgere iussis, in proximum tabernaculū eodem comitatus genere deducēdum curauit, quo venientem fuerat profecutus. Illic enim serijs omissis aliquādiu beneuolō iocundoq; sermone detentum, ad vespēram prosequente totius Germaniæ iuuentute discedere permisit, luce postera apud syluam portui vicinā opportunioris colloquij gratia præsentiam redditurum. Interea filios regiam nauem petere inq; ea sub specie lusitandi morati præcepit, charissimorum pignorum familiari conuersatione in quanto regis aduentum poneret, ostendere cupiens. De quorū nuptijs
10 condicō in loco mentionē orsus, maiori triginta millia talentū, minori octo in matrimonij conditionem deposcit. Quæ res suspecta Danorum maioribus fuit, virgines nōdum ad nubendi ætatem prouectas, fraudulenter ab eo postulari credentibus. Sed Waldemarus maiorem summam suis opibus imparem arbitratus, minorē Vngarię regis arcta sibi propinquitate coniuncti fiducia pollicetur. Huic pactiōi iurciurando firmitas adiecta est, desponsionisq; vinculum sacramenti religione constrictū. His actis rex nauigia, Cæsar castra reperijt. Quo tempore Sclauorum ad ipsum, regiæ classis metu, nauigijs progredi non audentiū, legatis receptis, diluculo nauigium regis paruo militum numero comitante, eiusdem cymba aduectus, cunctis inopinatus ascendit. Igitur tege exercitus sui primores partici-
20 pandi colloquij gratia contrahente, solum Rugiæ principem Iarimarū, quem pridie compluribus veneratiōis officijs, insuper regio nomine adulatus fuerat, quod cum Danis perquā fidum non ignoraret, vocari passus non est. Habere deinde se dixit quod ad regem secreto referre cupiat, quem ob futurū mutui sanguinis cōtractum non amicum modo, verum etiam vnanimem habeat. Sclauos siquidem eneruandi gratia Henrici a se promissionibus allectos esse, quas eodem expugnato minime exequi velit, memor quid olim sibi de subigenda Sclauia pollicitus fuerat. Orare deinde patiatur se eam ad præsens sui muneris facere, binis fratribus geminę præfecturę titulo speciosius quā diuturnius tribuendā. Eandem quippe se ei, profligato Henrico, subijcere curaturum. Annuente rege, posteroq; die concil-
30 onem petente, Bogislaui & Kazimarū datis solenniter aquilis, Sclauiæ duces appellat, veterem atq; hæreditariam patriæ libertatem vanis atq; fucosis dignitatū nominibus venditantes. Qui si scissent quanto oneri se exigui panni receptione substernerent, mortem beneficio prætulissent, aut priuati in omne vitæ tēpus degere maluissent. Sic sub honoris specie, grauissimis dedecoris probris implicati discedūt, seruitutem falsis dignitatum insignibus coloratam in patriam referētes. Illic quoq; Syfridus splendido Thuringiæ loco ortus, vnā Waldemari filiarum Cæsare stipulante despondit, regiāq; nauē deuectus, solennes Slesuici nuptias habuit. Interea Sclauo castello quod propter Zuynentia ostia moliti fuerāt, hyberna maris exundatiōe pessundato, bina alia istēdem in locis materia per hyemem contracta, Veris principio condiderunt, inexpugnabiles se fore rati, si Penus amnis
40 Walogosto oppido Zuyna maritimarum præsidiorum obstraculis clauderetur. Quod rex sero nūcio expertus, cum ad Viridem portum impediendi operis gratia contractis copijs appulisset, ex Rugianis cognoscit consummatas atq; præsidysq; completas. Præcipue eum in his expugnandis circumspecta portuū inopia desperare cōegit. Tunc Kanuto filio, tunc Absalone, Sunone, & Esberno vocatis, refert difficilem arcū oppugnationem sibi visam, alienis eas auspicijs quā proprijs inceslere præoptanti, ne studijs parum ex sententia cedentibus, rerum toties a se feliciter gestarum fulgor corrumpetur. Igitur Kanuto atq; Absaloni oppugnationis curam imponit, præfatus minus ruboris ex inefficaci illorum pugna,
50 quā sua ad patriam redundaturum. Si vincerent, non minori tibi gloriæ fore, quā si ipsemet victoriam edidisset. Sed Absalon Scanorum atq; Sialandensium ductum pollicitus, lutos sua opera ductandos negabat, quos non solum imperij sui, verum etiam adolescentiæ Kanuti contemptum acturos sciat. Nec eum prædictiōis augurium fefellit. Permotus dicto rex, iturum licet inualidum, respondit. His curis astrictus, morbo ex sollicitudine contracto in lectum decidit. Enim-

uero praeordia eius diuiduae passiones, hinc vincendi cupido, hinc desperatio torserunt. Mane ducibus eum ut sibi parceret orantibus, imperiumque eius etiam absentis se executuros spondentibus, vix atque agere consensit, ut ad oppidum Worthingum filio pontificique contradita belli summa discederet. Quibus eodem in loco diutina ac vehementi tempestate detentis, seditiosa Iutorum voces toto litore exaudiebantur, tum comineatum alimentorumque defectum causantium, tum expeditionis militiarumque remissionem poscentium. Quas cum Homerus Ripensium antistes, quem praeter religionis dignitatem singularis eloquentiae claritas commendabat, copiosis facundiae documentis delinire non posset, postremo vim verbis anteposendam ratus, quendam ex seditionis consortibus ante tentorii sui fores peruenacius obstrepentem, prendi vinciri que curauit. Quae res populi clamorem auxit, seditionem accendit. Igitur patres plebis a rege cum contemptu imperij discessum veriti, communicato colloquio expeditionem ab eo sponte soluendam decernunt, temerariam eius delapsionem simulatae licentiae beneficio praecutendam putantes, ne magis proprio ductu finire quam regio nutu remitti videretur. Quae si in praeparando reditu propriae voluntatis motum ducis arbitrio praetulisset, euenire posse quod diuo Kanuto solutae classis poenas a patria exigenti contigisse prodicitur. Quam rem Kanuto si patrem eius iam febri implicatum praesens morbus absumeret, regni successionem adimere posse. His consilijs adductus Kanurus, conuocata classem facta reuertendi potestate dimittit, beneficij loco erogans, quod plebis petulantiae negare non poterat. Ita seditionis periculo bellum omittere coactus, cum Abfalone, Esberno, & Sunone Worthingum adnauigat, paternae febris exitum expectaturus. Igitur Waldemarum per apertam cubiculi sui fenestram veiorum reditum contemplatus, admiratione rei morbi pariter atque egritudinis incrementa contraxit. Summa tamen utriusque dissimulatione usus, filium ad se cum arbitris venientem tam hilari vultu admisit, ut pene morbo vacuus putaretur. Quinetiam se minimo doloris sensu teneri dicebat, corporis molestiam animi robore dissimulare conando. Apud Abfalonem tamen religiosam culpae confessionem agere non oblitus, incertum mortis tempus sacro correctionis genere praecutendum credebat, seram atque inutilem poenitentiam iudicans quae emendationis odio, nimiaque peccandi perseverantia ad ultimum usque aetatis terminum prorogatur. Praeterea locis monastica religione sacris dimidium patrimonij sui, quae ad fiscum regium pertinebant exceptis, testamento legauit. Sed ceteris bene de eius salute sperantibus solus Suno, siue somnij monitu, siue alio mentis oraculo doctus, fatalem hanc regi febrem augurabatur, quoniam modo filij rebus, decedente patre, succurri oporteret providendum hortatus. Tantam siquidem in regis funere luctus acerbitate futuram, ut consilium ullum aduerti nequeat. Eodem tempore Ioannes quidam religione Abbas, medicinae praesumptuosior quam peritior professor, cuius opem plurimum credebatur, e Scania accersitus aduenit. Qui morbo parum prudenter inspecto, sospitare regi constantius quam verius promittebat. Quae cum cibo medicinali arte confecto reficendum curasset, cunctis cubiculo cinctis quietem capere iubet. Eundem paulo post sine voce esse compertum, ut artuatim sudore suffulum inuenit, accuratius operiri praecipit, laetum id profluuij genus ac salutare testatus. Utinam Sunonem potius mentis augurium, quam medicum artis suae praesagium fefellisset. Cuius promissum regis obitus insecutus, quam parum fidei in medicorum opere reponi oporteat, documento extitit. Ingressi mane cubiculum amici, defuncti regis corpus perquam simile spiranti reperiunt, adeo pristinum habitum retinente vultu, ut nec rigore contractum, nec horrore mutatum cerneret, rubicundis oris notis viui hominis speciem aspectumque reddentibus: incertum an decessisset: pristini caloris habitus totis adhuc membris retentus, relinquere videbatur. Sero tandem pallore mortis fidem faciente mandatur feretro corpus, Ryngstadiumque funerandi gratia deuehendum curatur. Hic vicus non vetustate modo, sed etiam paternae eius sepulturae titulo conspicuus habebatur. Accessit luctui matrum miserabilis planctus, sparsis comis funeri occurrentium, iterumque se pristinum seruitutis onus experturas dicentium, extinctum illum qui ciuium capitibus captiuitatem detraxerit, qui patriam piratarum metu vacuefecerit,

*Abbas quidam
religiosus, praesumptuosior
quam peritior
medicinae professor.*

rit, maritimasq; sedes perinde ac domesticas à prædonum incurfu turas præstiterit. Agrestes quoq; funebri ipsius pompa conspecta, rustico opere quo occupati erant relicto, consentaneis arua querelis replebant. Cui etiam ut supremi officij decus præstarent, funebri eius lecto humeros subijcere iocundū ducebant, eversam regis morte patriam, miserisq; sibi cōmune funus, aut si quid funere tristius est imminere plangentes. Pro cuius spiritu salutaria Absalon vota gesturus, inter solenniū verborum nuncupationem doloris impotens, non temperavit sibi quominus arā lachrymis spargeret, vixq; ad rem diuinam peragendā vocis aut manus ministerio sufficere valuit. Quinetiam tantum ægritudinis animo contraxit, tamq;
 10 graui & periculosa valetudine subito affici cepit, ut pene vitam cum sacrificio finiret. Incredibile videretur tantum virū tam insigni luctus horrote confectum, si non eius erga Waldematum affectus fuisset notissimus. Sed fortuna altero patriæ lumine extincto, reliquū perire passa non est, ne deesset cuius ductu Danię pedib. Sclauia subijceretur, aut gens quæ sub tantis ducibus ad excellentē honoris habitū prouecta fuerat, tutote vacua remaneret. Cuius lachrymis precū loco defusis resperfa altaria, non paruulū promptissimæ eius erga regem beneuolentiæ indicium præbuere. Ipsidem quoq; inadafacta thura, gratū deo odorem dedisse crediderim.

HISTORIÆ DANICÆ LIBRI DECIMIQUINTI FINIS.

20

SAXONIS GRAMMATICI

HISTORIÆ DANORVM LIBER

DECIMVSSEXTVS.

30 **P**ERACTIS inferijs, corporeq; regio honoratissime funerato, Kanutus monentibus arbitris festinatione qua regnum peti firmatq; oportuit, in Iutiā recessit, paternos sibi milites obligaturus. Neq; enim illi nomen regiū ambiendū restabat, quod vñtionis suæ tempore solenniter adeptus fuerat. In concioe Wibergerensi beneuolos ciuiū animos expertus, apud Vernerensem tacita quorundā similitate cōpressa, pariteretorum fauere excipitur. Atq; ita patrię consensu, regni hæres efficitur. Interea Scanorū populus in
 40 xata sibi pristinae petulantia frena regis morte gauisus, cladis apud Disiam pontē peractæ piacula à principibus exigere constituit, per quos charissimis necessitudinum solatijs orbatus fuerit. Sed & Ako quidā Tubbonis filius plenis temeritatis eloquijs flagrantissimā ciuilibus malis facē subijciebat, extinctæ & iam pene sepul
 50 tæ Scanicę seditionis reliquias suscitando. Cuius mali impediendi gratia Absalon in Scaniā transgressus, apud plenā malignitatis cōcionem oratione liberius quā efficacius habita, à plebe deteritur, factionis principes alium concionandi locum complexos petente. Quorum tam petulans ac præceps audaciæ erat, ut equis insidentes cunctā Scanicę plebem ad eundem locum semestri spacio exacto, quasi tuenda libertatis gratia armatam redire sub edicto inberent: quæ res Absaloni Sialandiam repetendi causam præbuit. Ob cuius secessum popularis sequitiæ procur
 60 sus temeritatis incrementis euectus, inq; Thordonis & Esbernii penates effusus, eosdem prius rapina, deinde incendio subiecit. Complures quoq; Scanicæ nobilitatis sequentibus diebus ades crematæ. Siquidem factionis duces quo prompti
 70 ore plebis audacia vterentur, petulantiæ eius principum bonis pascendam curabant, dulcedine prædæ & assiduis fatigationis præmijs, iocundiores atq; alacriorem eius operā reddituri. Igitur nobiliū cōplures aequaliū exemplo vim penatibus suis inferendam timentes, bona omnia amicorū custodiæ mandabant. Pars fretū nauibus complexa, se & opes vñdis quā ædibus credere præoptabāt. Pars apud Absalonem exulare solatij & lenimēti loco duxit. Cuius atq; Kanuti equites

*Kanutus, post
patris sui mor-
tē, patriæ con-
secratus, regni sui
hæres.*

suam æque ac dominorum fortunam afflicti cernentes, cum iniuriâ armis propul-
 sandam duxissent, seditionis principes frustra à se sine duce res nouari superio-
 re tumultu experti, Haraldum quendam regij sanguinis & obtusi cordis, impedi-
 tiq; sermonis è Suetia acciscunt, hominem prorsus regno imparem, cum in eoni
 hil præter generis nobilitatem natura aut fortuna commendabile reddidisset. Igi-
 tur maiore cum opprobrio talem virum Suetia miserit, an Scania receperit, incer-
 tum est. Quo rumore attoniti percussiq; magnates, prout se hostiû aduentus fama
 variabat, dubijs Absalonem legationibus fatigant: nunc opem eius trāsītumq; po-
 scentes, nunc eundem cum tota manu supersedere iubentes. Nondum enim Sca-
 niæ partes Haraldus irruperat. Quas cum Kanuti Suetiæ regis eiusdemq; satrapæ 19
 Byrgeri ptefidij vi rupisset, ad noui principis opinionem cupide congestû vulgus
 incredibiles ei copias sociabat. Quibus fretus, Lûdensi vrbi portas sibi claudenti
 excidium minatus est. Igitur ex magnatibus complures alternis interuuncijs con-
 tracti, fortiq; inuicem cohortatione firmati, propter Luminam amnem castra cō-
 stituunt: alijs regionum militû per ignorantie simulationem venire superseden-
 tibus. Quos tantus pugnandi ardor ceperat, vt per summum non solum periculo-
 rum, sed etiam popularium contemptû, absq; paucitatis suæ respectu vt quemq;
 equi pernitas adiuuabat, sine imperio aut ordine effusus habenis in hostem con-
 tenderent. In quo quidem impetu, maiore venti (quem fortè aduersum habebāt)
 quam hostium quos impetebāt sæuitiam experti sunt. Ille enim magnitudine sua 20
 clypeos cursitantibus decussit, hi ne pectora quidem irrumpentibus obuere au-
 si fuere. Ita popularium acies numero hominû quàm animis præstantior, incruen-
 tam de se victoriam dando, plus periculi an ignominie senserit dubietati subiecit.
 Enimuero quo expeditius fugā, qua pugna præcurrebat, intenderet, seipsam scu-
 tis exuere non erubuit, armorû onus abijciendo quorum vsus experiri confisa nō
 fuerat. Hac igitur partim cæsa, partim capta, Haraldus cū Akone quē affectati re-
 gni autorem habuerat Suetiam refugus petebat. At Lundenses suspensis ad belli
 euentum animis in neutram partem auxilia commodabant, fauorem victoribus
 erogaturi. Qui rei successu cōspecto, perinde ac victores victis insultare cœperūt,
 cupiditate laudis & prædæ alienis se virtutibus inferentes. Nec contenti p opulari 30
 um specie bis bellum potentibus intulisse, collecta cōcione tertiu aduersum eos-
 dem indicere grauati non sunt, suscepti vulneris dolorem consternationis furori
 permixtum communi nobilitatis exitio pensaturi, tantamq; prouocandi perseue-
 rantiam siue pudore cladis, siue cupidine vltionis animis infitam gestantes. Neq;
 enim illos aut illustriû virorum respectus, aut vulnerû suorum memoria, quo mi-
 nus seditionis studia sectarentur domare potuit. Quod periculum cunctis Scania
 magnatum capitibus contiguum, præproperus Absalonis cum Sialandensib.
 aduentus dispulit. Siquidem sublati vexillis deputatum concioni locum ingres-
 sus, non solum turbulentissimo plebis proposito obstitit, sed etiam leges quæ ini-
 quissimis eiusdem suffragijs conuulsæ fuerant, pijsimo iudicij decreto ad pristina 40
 autoritatis habitum reduxit. Sed neque Haraldum quò minus à magnatibus da-
 mnaretur, absentia patrociniû protegere potuit. Hunc certè bis à Scaniensibus
 multatum dixerim, semel armis, iterum sententijs. De quo quidem discernere ar-
 duum est, ferro an suffragijs punitiore fuerit. Plebs quoque nihil hostile aufa, armis
 summa cum proposito dissimulatione depositis, Absalonis se turmis tranquillo cō-
 cionandi more iungebant, singulis iudiciorum suffragijs alacrius quàm libentius
 succellamando. Ita terribilis illa ac diutina seditio simul cum concione finem habu-
 it, funesto plebis conatu vltius aduersum principum collegium inolescere non
 audente. Interea Kanutus excitati in Scania belli nuncio, Fioniam è Iutia petere
 coactus, Esbernus Absalone fratre nunciandæ regiarum partium victoriæ gra- 50
 tia transmissum, obuium accipit. Cuius inopinato occurſu tristitia afferri ratus,
 harente animo, deiectoq; vultu quicquam ex eo cognoscere verebatur. Post-
 modum non solum eiusdem plena hilaritatis fronte meliora sperare iussus, ve-
 rum etiam iocunda ac libenti narratione de suorum victoria doctus, in Scaniam
 ouans processit, ac primum eius prouinciam Frostam rapina & incendio oppor-
 tunam

Cuncti Scaniae magnates Absalonis cum Sialandensibus aduentu iudicij in periculis liberantur.

tuam exhibuit, vastassetque in Absalonis erga illam studium gerentis inter-
 ventu prohiberetur. Quo mediante effectum est, ut ab his qui in regem Ha-
 raldica factione deliquerant, æra tantum pœnæ nomine exigerentur. O immen-
 sam clementiam, cuius beneficio hominibus euidenter noxijs, maximi facinoris
 culpam paruulo censu redimere licuit. Quo exemplo ceteri ad spem veniæ ere-
 ãi, micillima Absalonis opera patrem regis mansuetudinem experti sunt. Egregiũ
 tunc Kanutus moderati animi specimen dedit, cum ultionem quam vniuersorũ
 crimen meruit, vnius amici precibus donauit. Indignum adolescentem, cuius vir-
 tus externi principis acumine tentaretur. Compluribus enim Cæsaris legationi-
 10 bus cuiam adire, paternæq; amicitia succcessionem expetere iussus, intercedente
 amicorũ consilio quàm modestissime rescripsit, excusationis verbis à regnãdi no-
 uitate quæsit. Siquidẽ arbitris eius excussa atq; explorata Cæsaris calliditas erat:
 hisdem perfidia laqueis filij simplicitatem circumuenire studẽtibus, quibus olim
 patris credulitatem implicatam habuerat. Cui cum Cæsar erepturum se regnum
 alijsq; daturum plena minarum epistola respondisset, solum hoc rescribere cõten-
 tus fuit, quærendum videlicet Cæsari esse priusquam sibi regnum adimat, qui Da-
 niam in eius beneficio reponere cupiat. Quæ respõsi libertate, non solum minan-
 tem elusit, verum etiam plurimum a se fiducia in ciuium animis reponi docuit.
 20 Apud quem Cæsar frustra monitis egisse se videns, Syfridum qui sororem ipsius
 in matrimonio habebat subornat, quod literarum suarum instinctu nequibat, ali-
 enæ vocis supplemento persuasum haberi conando. Qui vbi Daniam intrauit
 quanta regis charitate ob sororis eius matrimonium teneretur, quantisq; Cæsar
 viribus esset exposito, Absalonem, Sunõem & Esbernium, qui soli ex amicis cum
 rege admittebantur, tum fidei quam Kanuto, cuius tutores existerent, deberent,
 tum fiducia quam eiusdem pater in eorum pectoribus reposuerat admonitos o-
 rare cœpit, ne amicorum nomine hostes agẽdo, creditum sibi pupillum annis &
 consilio tenerum, graue & intolerabile belli onus suscipere iubeant, eumq; sub ti-
 tulo tuendæ libertatis regno exuant: qui potius salutaribus illum consilijs forma-
 re curæ habeant, Romaniq; imperatoris curiæ ascribi deforme non ducant. Re-
 30 spondet Absalon, de se dubium non esse, quin viles si nosset monitus, Kanuto li-
 benter fuerit porrecturus: à quo ita Cæsaris amicitiam expeti velit, ut propriæ
 eius maiestatis decus incolume seruarietur. Nam & Waldemarum Frederici par-
 tes amicitiaque secutum, nihil fide eius aut promissione fallacius repperisse.
 Proinde Syfridam nosse debere, Kanuto Cæsariq; æquum regnandi ius esse, neq;
 minore cum libertate hunc Danici regni, quàm illum Romani imperij guberna-
 cula continere. Igitur indignante Syfrido, plenaq; minarum ac fastus teipõsa fun-
 dente, an tu, inquit, ex temetipso Daniam pensas, camq; ut Thytingam a Cæsare
 cum volet quam facillime capi posse existimas? Proinde abi, imperatoriq; tuo
 40 perfer Danorum regem ne minimam quidem obsequij partem dignitati eius ac
 nomini delaturum. Dignum hoc cõtemptu dixerim, qui propior alieno imperio
 quàm propriæ affinitati tam inuisam Danicæ libertati legationem suo monitu ad-
 ministrare sustinuit. His auditis Cæsar, spernenti se regi, quia bellum nequiu-
 dium inflixit, animo non ferro contemptum vlurus. Spe tamen potiendæ Danie
 non omissa, ciuiliũ in ea malorum motum expectandum putabat, seditione di-
 uiduam gentem, minore cum virium suarum periculo oppugnandam sperando.
 Quam opportunitatem aliquandiu quæsitam à fortuna sibi negari conspiciens,
 Sclauia satrapam Bogiszlauum quem nuper Kazimari fratris decedentis orbitas
 hæredem effecerat, crebris muneribus amplissimisque promissionibus in Danica
 bella sollicitat. Cuius hortatui Bogiszlauus prouius quam prudentius obsecutus,
 50 sed bellum aduersum Daniam palam atque aperte profiteri non ausus, primum
 auunculi sui Iarimari Rugiæ præfecti quæsitis simultatum causis hostẽ agere cœ-
 pit, Cæsarianæ militiæ respectum arctissimis affinitatis vinculis præferendo. Qua
 de re Kanutus per Iarimarum certior factus, mitti curauit qui causam à Bogiszla-
 uo tam subitæ læsionis inquirerent. Ille non regem, nõ Daniã a se lædi, sed iniuriã
 à Iarimaro illatam repelli testatus, communem controuersia per vtriusq; legatos,

*Cæsar Daniam
 regem, cum
 ferro persequi
 non possit, odi-
 o persequitur.*

armis interim depositis ad regis cognitionē, referri deposcit, eundemq; pacis in-
 ter se faciendæ autorem flagitat, verbis beneuolentiam simulantibus, simplici-
 tatis fidem prætere cupiens. Igitur rege nihil insidiarum aut perfidię metuen-
 te, causæ dictionis dies locusq; decernitur. Apud insulam deinde Samiam, non so-
 lum huius negocij explicandi, sed etiam iuris ciuilibus emendandi gratia ingenti no-
 bilitate contracta, amborum legatos excepit. Quorum altereatione solenniter au-
 dita, cum in Iarimarum complura loquacius quam verius obiecerentur, ac pro-
 pter principalium personarum absentiam sententia impediretur, à Bogiszlau legatis
 ultro iureiurando promissum est, eum cum primum regi placitum foret, in rem
 præsentem venturum: ita in eludendo rege non minore legatorum quam eius à
 quo missi erant calliditas versabatur. Quorum promissis Kanutus securius quàm
 cautius æstimatis, concilio ocyus dimisso in Iutiam secessit, fortissimis quibusque
 Scanorum ac Sialandensium tantam ocij tranquillitatem causantibus, seq; nimia
 iam quiete in desidiam prouolui querentibus, longo deliciarum usu enervatos ani-
 mos gerere, qui sub rege Waldemaro totius ferme anni tempus multiplici rerum
 agitatione, varioq; militiæ genere deducere consueverint. Nam militaris roboris
 nectuos sicut ocio hebetari ac remitti, ita negotio intendi excitariq;. Igitur acuen-
 de virtutis gratia piraticam aduersum Estones in commune decerni placuit. Inter
 hæc Bogiszlauus hortante Cæsare non solum patrijs ac domesticis viribus instru-
 ctus, sed etiam à finitimis late præsidia mutuatus, aduersum Rugiam quingenta-
 rum nauium classem ingenti belli apparatu refertam contraxerat. Quibus copijs ni-
 hil hostilium virium obstatum ratus, Bugiszlauum quendam legati nomine Cæ-
 sarem petere iubet, qui tantum à se exercitū aduersum Daniam contractū nuncia-
 ret, ut dubitare non possit quin Kanutus resistendi fiducia defectus, quam citissime
 Romano se foret imperio traditurus. Delectatus promisso Cæsar, laudato Bogis-
 zlauo legatū imperatorijs donis prosequitur. Iarimarus tā subiti inopinatiq; belli
 fama perculsus, Absaloni in Sialandia se continenti magnitudinem periculi Rugi-
 anæ ingenti imminenti, propinquitatemq; denunciatur. Qui protinus festinatione
 quanta sociorum expugnationem præcurri oportebat accinctus, missis per Sialā-
 diam epistolis, omnem ætatem armis habilem in classem cōfluere iussit, minores
 rates maioribus, onerarias piraticis sociavit, plebiq; demum ac nobilitati promi-
 scuum corripiendarum nauium usum concessit. Eodem edicti genere cōiunctis
 Sialandiæ insulis imperatum. At Fionienlibus Scanisq; sextum intra diem præfi-
 xum portū petere, alioqui superfedere iussum. Neq; enim vltiores apparatu in-
 ducias conuenire. Adeo autem in his quibus expeditionis societas mandata fue-
 rat obsequendi sollicitudo flagrabat, ut egregio alacritatis certamine constitutum
 sibi tempus aut implerent, aut præcurrerent. Kanutum vero tametsi nunciū in
 Iutia recepisset, ingens locorū distantia denunciati temporis angustijs permixta,
 Absalonici operis cōsortem existere non patiebatur: sex solas naues Fionia, qua-
 tuordecim Scania, ceteris tarditate impeditis, trāsmisit. Quarū insignis paucitas
 culpæ obnoxia videri potuisset, si non lōginq; patrociniū defenderetur. Pen-
 tecostalis festi perigliū erat, quando præuocatum sinū Absalonica classis inie-
 rat. Eadē die ne quid lægnius aut cunctantius gereretur. Hythim insulā ad nauigari
 curatur. Illic obuij Rugiano tū nunciij præstolandum docent, quoad sciri possit in
 quam Rugiani soli partem hostilis irruptio tenderet. Iam enim Bogiszlauo ad in-
 sulam Coztā Rugiæ prætentam esse peruentū. Qui quanquā hostilia iam pene ru-
 rapularet, non temperauit sibi quo minus sobrietatem effusa crapulæ licentia vi-
 olaret. Tanta siquidem epularū indulgentia exercitū aluit ac corruptit, ut conuiui-
 um magis quàm bellum amplexus videretur. Verum Absalon nunciorū monitis
 obsecutus, hisdem postera luce regressis, Bogiszlauumq; ex aduerso Strelæ insulæ
 copias expositurum docentibus, quanquam crepusculum appetebat, correpto si-
 gno ocyssime litus scapha petiuit. Gubernatorum deinde collegio per præconē
 vocato, nuncioq; quam breuissimo militibus edito, ingenti cohortationis cura ala-
 critate exercitum repleuit, quietem suam certis victoriæ imaginibus adumbratā
 præfatus. Nec alia militum responsio fuit, quàm pugnam se optare: quam si accipi-
 ant

ant non dubitare quin vincant. Quem animorum calorem tum à longa vincendi consuetudine, tum etiam ab ingenita Danico sanguini virtute traxerunt: digni qui vocis suæ augurio non fallerentur. Igitur Absalon incertæ navigationis metu quod fretum dubiæ profunditatis esset, diluculum præstolatus, cum inde solutus esset, aliqua diu retentus est, arenis anchora altius insidente. Quo evenit, ut ab vniuersis infinitum procedendi ardorem gerentibus relinqueretur: Sed neque se ab exercitu præcedi indecens existimabat, à quo plus hortationi suæ quam cunctationi tributum cernebat. Quem merito his gratularum crediderim, qui iustæ celeritatis compotes, quàm violentæ moræ consortes existere maluerunt. Quam tarditatis iacturam impedimento solutus tanta remigij velocitate pensauit, ut penè prima nauigia occupauerit, dispendium casu inuectum præliandi cupidine redimendo. Hunc publicæ festinationis procursum missa à Rugianis raris excepit, quæ aliquanto remissiore navigatione vtendum doceret, quod Bogiszlauo adhuc insulam Coztam tenente incertus irruptionis locus existeret. Sed & Iarimarus secessum hostium domestico milite succinctus operiebatur. Igitur cessata impetus cura ad litus Dreccense diuertitur. Illic affertur hostes domum petisse, nuncijs incidentis fortè nebulæ errore deceptis. Idem nostris portum Darfinum petere iussis, Iarimari cum eis consiliaturi Rugiano exercitu vallatum pollicentur occursum. Quo loci ad nauigato cum nec Iarimarus nec quisquam ex eius satellitibus repertus fuisset, placuit Nicolaum Falstricum quod Sclauicæ gentis linguam calleret, explorandi hostium secessus gratia ad Iarimarum dimitti.

Quo abeunte, cum Absalon diuinæ venerationi vacaturus litus scapha petisset, repentino nuncio per Iarimari familiarem suscepto, cognoscit Pomeranicam aduentare classem, quæ si nebulæ densitas non obstaret, cerni cominus posset. Igitur reuocatis qui sacra gestabant, cupide concitatam classem obuiam hosti in altum direxit, armis non precibus Deo libamenta daturus. Quod enim sacrificij genus scelestorum nec diuinæ potentiæ iocundius existimemus? At Pomeranis non tam hostile solum repente inuadendi, quàm Rugianorum equitatum defendendi littoris studiosum varijs navigationis ambagibus ludificandi propositum erat. Qui Danicam conspicati classem, Borwegium occidentalibus comitatum Sclauis auxilij sibi ferendi gratia aduentare credebant, aeris nubilo nostrarum nauium numerum habitumque dignosci non patiente. Neque enim eorum animos subire poterat, Danos per tot locorum spacia à Sclauia remotos, intra tanti temporis angustias eo loco fuisse prouectos, speculatoribus ob nimiam securitatem excubandi officia parum curiose gerentibus. Igitur Bogiszlauus Rugianam classem appellatus, a centum & quinquaginta myoparonibus circuii desiderat, reliquam classem veluti in aciem iactis anchoris componit, naues quibus alimenta vehebantur aliquanto piraticis præstantiores, inter ipsas & continentem admonit, armatæ multitudinis speciem vacua lignorum effigie adumbraturus. Quo vultu deceptus Suno Bogiszlauum auxilia à Theutonibus mutuum credebat. Rarefcente tandem nebula, Absalon ab exiguis hostium scaphis præteriri se videns, ne omnes quidem tuto redituras per iocum aiebat. Igitur socijs ingenti cohortatione firmatis, in hostilem classem ut imperio ita ductu & navigatione primus inuehitur. Monitus à Sunone ne cam perinde ac Germanicis roboratam auxilijs præpropera festinatione incesset, sed temperato remigio militem armari iuberet, minime cunctandū aiebat, præfatus eo iam loci conclusum hostem, ut nec bellum tuto conferere, nec fugam salubriter edere posset. Itaque nihil impedimento fore quo minus promptissimam sibi victoriam esset cessurus. Eo deinde monitus iterante milites, Absalonis munimenta corporibus aptare cœperunt, parte remigium continuante. Quorum apparatus nimia ac perseuerantis nebulæ beneficio hostem fallebat. At ubi propius ventum, Danorum iuuentus ut cunctationis ita silentij impatiens, sublati vexillis non temperauit sibi quo minus concitatisimum præliandi ardorem celfo cantilenæ genere prosequeretur. Absalonis quoq; signū nunquā sine hostium fuga spectari solitū,

Sclavis pariter & Danorum præsentiam prodidit & conflegendi diffidentiam incussit. Igitur summa cum trepitatione sublatis anchoris cupide classem concitare ceperunt, quantum navigationis longo temporis tractu protulerant, exiguo horarum spacio remensi. Innumeri quorum fugam aut navium magnitudo, aut anchorarum sublariorum retentabat, profundum petendo fluctibus quam ferro vitam finire maluerunt. Horum rates eodem pene temporis momento repletas ac vacuas conspicerent. Sed neque prolapsos natandi usus servare poterat, subiectarum voraginum eluie merforum corpora tenacius apprehendente. Quantas igitur timoris vires existimemus, qui quos nimio sui haustu repleverit, ne proprio quidem spiritui parcere compellit? Decem & octo navigia nimix multitudinis in se confugientis concursu rupta, receptis exitio fuere. Paucis hostem operiendi animus fuit. Illius vero etiam ridicula formido extitit, qui sociale exemplum perosus, nexu ex rudentibus laqueo suspendio se consumere, quam hosti necandum præbere maluit. Quod factum complures prius admiratione, deinde ludibrio persecuti, dulcedine spoliiorum lentius hostibus inhaerere ceperunt. Quibus Absalon præteritis, monitisque ne prædam quam hostem insequi mallent, septem solis navibus totam pene fugaciam classem insectari non destitit, illa nimirum fiducia usus, quateries sibi hostium terga aspicere contigit. Neque enim à palantibus in illa insequentium paucitate numerus, sed virtus æstimabatur. Centum ferme navium turba maritimæ fugæ diffidentia terrestrem cepit, perque horridos ac desertos saltus inermis attonitaque discursum habuit. Larimarum quoque hostilis sanguinis quæ prædæ avidioris concitatio tuendæ patriæ cupido reddiderat. Quinque ac triginta navigijs vehementi remigio concitatis, hostilis Absalonem nobilitas deuitabat. Quæ cum septem sola sibi instare animadverteret, fugam suam non solum tristem, sed etiam erubescendam rata, bis navigationi perinde ac pugnam confectura laxamentum dare conata est. Igitur Absalon quamquam ab amicis ceteræ classis aduentum opperiri rogaretur, nulla ex parte cessatio remigio progredi perseveravit, plus hostium trepitatione quam sociorum auxilijs utendum præfatus. Quo cognito Sclavi summa cum exanimatione merum rubori prætulerunt, nauesque suas quoque fugæ habiliores essent, arma & equos in profundum abijciendo, oneribus vacuefacere ceperunt. Acrius deinde conerberato pelago, Penum amnem perseveratæ fugæ receptaculum habuerunt. Quos Absalon eoque vacuo cunctationis remigio insectus, vespera ad socios qui prædæ incubuerant, reuertit. Cuius ne particeps quidem fore sustinuit, gloriam ad se, spolia ad milites redundare speciosum ducendo. Igitur ex quingentarum navium numero quinque ac triginta delapsis, decem & octo contractis, cæteræ in Danorum potestatem ditionemque cessere. Illa igitur dies quæ Absalonis claritate obcæcatam hostium classem aut fugam aut exitium pati coëgit, tot errores, tot maritima discrimina finiuit, Sialandicos portus ac Balticum fretum pestifero piratarum incurfu vacuefecit, effretatam barbarorum sauitiam iugi patientem reddidit, patriamque nostram vix libertate sua potientem Sclaviæ dominam effecit. Efficax & inusitatum genus victoriæ, quo cunctas hostium vires funditus everti contigit. Eadem vi Sclavici cruoris plena extitit, ita nullum Danici impendium habuit. Quatuor duntaxat ex Rugianis sociorum an hostium telis perierint, incertum est. Die postero decem & octo Scaniculium navigia superueniunt, quos Absalon non moræ eorum, sed voluntatis æstimatione facta, prædam cum victoribus communicare præcepit. Quid deinde Sclavis consilii foret cognosse cupiens, callidum speculationis genus amplexus, Bogiszlauum sub simulatione benignæ & veteris amicitiae, perfidiæ per legatos arguendum curat, nimirumque regis offensam obnixo placationis studio præcurri postulat. Ad hæc Bogiszlauus tantam receptæ cladis dissimulationem agere sustinuit, ut laudata monitoris benevolentia, facturum se quod ab ipso suadebatur promitteret. Tantum autem timoris Sclavorum vulgus ob pristinam fugam animis insitum habebat, ut etiam novam visam rate quæ legatos vehiebat adere non erubesceret. Post hæc Absalon rerum à se gestarum famam illustri nuncio præcurri magnificum ratus,

Tachoe-

Tachonem claro Fionix loco natū cum tentorio Bugizlauri quod ei portiois nomine cesserat, remitti curat, nec solum victoriā suā regi indicaturū, sed etiā fidem assertis celebrioris prædæ gestamine facturū. Per eundem quoque ne Sclauicæ vires nouis copijs instruerentur, missis tempus expeditione præcurrendū hortatur. Quem Kanutus Iutis Wibergica concione contractis, Absalonici operis euentū digno relationis officio representare præcepit, expeditionis hortatore vsurus, quē nunciij autorem habuerat. Quo facto omnium animis maximā educendæ classis curam ingenerauit. At Cæsar tantæ cladis nuncio recepto, postquā solo Absalonis ductu rem gestā cognouit, omnem non solū obtinendæ Daniæ spem, verū etiam
¹⁰ attentandæ fiduciā mente deposuit, proprias vires damnando, quod alienis parū efficaciter vsus fuisset. Eandem victoriā Absalon suā apud Byzantium incredibili famæ velocitate vulgarā, postmodum ab equitibus suis tunc temporis in ea vrbe stipendia merentibus accepit. Sed nouæ frugis accessio labentibus hostiū alimentis opitulata est. Hisdem ex regis professionis cunctatione instruendorū frumento vicorum perquam vtile sibi laxamentū sumentibus, huius expeditionis opinione perciti Walogastenses, profundiora Peniamis loca crebro lapide complēt, mœnium suorum aditum nauigijs negaturi. Quas Absalō hisdem alui locis egere cupiens, trahendæ secū iuuentutis gratia corpus aquis immergere non dubitauit, easque lapidibus vacuofaciendo, quantū transmittendæ classis satis erat, ad patientem nauigationis habitum perduxit, quanquam oppidani machinas suas tali temperamento libassent, ut eadem annis spacia certis ictibus destinauerent. Quibus
²⁰ obstaculis transitu vacuofacto, facilem socijs perendæ circūfidendæque vrbs aditum struxit. Obsidione cœpta refixi sub aquis stipites, quorum frequentia oppidū erat vallatum, nauigia propius appellere passi non sunt. Hanc oppugnationis difficultatem, Danorū iuuenes virtute superare cupientes, non temperauere sibi quominus nauigijs à profundo remotis pedibus in aquam descenderent, vadaque gradu lustraret. Contra oppidani in subiectos cominus tela iacere, nauigaque tormentis procul inceslere ceperunt. Quorum eximios iactus eludere quam excipere satius existimares. Anceps incertumque vitatu periculum erat, prægrandibus faxis
³⁰ in confertas puppes cadentibus, in fuga ac declinatione cautoque corporis motu, magis quam in vlla armorum ope frustrandorum ictuum remedium ducebatur. Absalon mediotenus nauigij progressus, egesta tormentis roborata crebra corporis declinatione fallebat. Quem Barbatos torte præsidio egressus, postquā ex clypei notis agnitum habuit, tormentorum præsidibus manu significauit ut eum impeteret. Igitur interrogatus à quodam, an perispectum haberet qualiter ipsum barbarus denotaret, curam sui illius animo insitam respondit: eodem ludibrio hostiē & monitorē excipiendo. Intrepidi animi dixerim, in medio salutis discrimine pericula sua iocoso dicto prosequi voluisse. Adeo certissimū fortitudinis & constantiæ experimentū necessitas tribuit. Expugnatione non procedente, noua adorienda vrbs ratio autore Esberto excogitata est. Siquidē inuoluta magnitudinis nauigium varijs signis nutritiōis cōpletum, solo ventorū remigio, opportunis incendio mœnibus adigendū curabant. Quod latēti in vndis stipiti illisum, sine vlla oppidanorū iactura proprię cum materiæ discrimine conflagrauit. Ita exigui ligni impedimento, spes ingentis victoriæ subruta est: hostiumque salus paruulo fortunæ momento ab imminente exitio protecta. Post hæc Bogizlaurus in dedecorum
⁴⁰ suorū vltionē dolos mente scrutatus, Absalonis colloquiū simulata pacis affectatione per legatos poscendo, cū ingenti equitatu destinatū conuentui locū petiuit. Quē binis obuiā sibi nauigijs venientē ut continentem ascenderet obsecrauit, cōmodius in tētorio quam naui colloquendū præfatus. Obiequentē illū nauigioque excedere volentē, Erlingus quidā illustri inter Noricos loco natus, horridioris tonni narratiōe retinuit, haud dubie fraudē sentiri, si salutē suā hostibus crederet, auguratus. Cuius vocē Absalon perinde ac diuinitus sibi dati indicij miraculū veneratus, vocanti se Bogizlauri, minorem a maiore peti non oportere perhibuit, pontificem duci dignitate præstare asseuerando. Ita hosti impotentia obijciendo, fraudis materiā ademit. Ille stricta nam spacia causatus, repentino discessu fallax
⁵⁰

hōrifex dignitate dux prælatum.

ciam detexit. Nam qui aliàs vltro nauigiū Abſalonis ingredi conſuevit, nunc eius
 aditū perinde ac fatale ſibi domiciliū, conſcientiæ malignitate conſuſus, exhorru-
 it. Gauſus Abſalon quod ſalutem ſuā ſomnio quam hoſti credere præoptaſſet, ad
 claſſem ſe recepit. Igitur cum exercitus noſter cōmunem agrorū vaſtationem v-
 niuſ vrbis excidio anteponēs, exhauriēdæ provinciæ conſiliū cepiſſet, inq̃; pontis
 pertranſeundi anguſtijs hæerent, crebris oppidanorū myoparonibus inceſſun-
 tur. Qui mox ſagittatorū ab Abſalone, regeq̃; miſſorum opera deturbati, inſeſtā-
 dē comodius claſſis gratia continent ſe tradunt, noſtroſq̃; clamore non minus
 q̃; iaculis inſecuti, per ſummā ignauiæ exprobrationem perinde ac victis inſulta-
 re cœperunt. Quo viſo reliqui ex oppidanis paſſim correptis ſcaphis, mœnibus
 etiam quæ tuebantur deſertis, in ripā ſe contētūt, relictā à Danis tabernacula præ-
 daturi. Neq̃; enim regioſ equites, nauīū tranſitum in terra operiētes, ſumus taber-
 naculorum quæ Dani diſcedentes cremabant incendio ortus, ab ipſis diſcerni pa-
 tiebatur. A quibus cum inopinari attonitiq̃; incurſarētur, pars in ſcaphas reſugit,
 pars armis in ripa, aut aquis in anime exitium habuit. Natantes à ſagittarijs interſe-
 cti, nauigantes euerſi, iuſtas iriſis à ſe Danis pœnas luerut. Ita Walagoſtenſes pau-
 lō ante falſis noſtrorum opprobrijs exultantes, nunc ciuium in conſpectu ſuo ne-
 catorū miſeranda fata luſtū proſequebantur. Quod Oznenſes ſama experti, ſub-
 urbanos penates ocuſus cremandos curant, ne iſdem hōſtes ad mœnium ſuorum
 incendium vterentur. Igitur dum vltro ſe rectis ſpoliant, ingens vlti ſuę tutamen-
 tum conciliant, quo domibus tenuiores, hoc mœnibus tutiores effecti. Ruſ regi
 rapinæ exitit. Cuius ſententia Abſalon Iulinenſium finium, arciumq̃; Zuynenſiū
 expugnationem peragere iuſſus, Eſbernū fratrem Zuynatū cum commiſſa ſibi
 claſſis parte præmittit, aut arces ipſas (ſi fors ſinere) capturum, aut earum cuſtodi-
 bus quoad ſe Iulino reuerti contigiſſet, fugam intercluſurum. Quorum ianuæ ve-
 nienti Eſberno vacuæ patuere, propugnatoribus nimirum aduentum beſtium
 furtiuo diſceſſu præcurrentibus. Anibæ itaque incendio datæ. Quade re Abſa-
 lon Iulinenſium rebus abſumptis, non ſolum longinqui ſumi contemplatione, ve-
 rum etiam ſociorum inde reuertentium affirmatione certior factus, ad regem re-
 uertit, lætatus ſe magna curarum parte fraterna opera liberatū. Rex vicos neceſ-
 ſarijs vſibus abundantes capti diſciles fore, vacuōſq̃; tantum à ſe penates exu-
 ri conſpiciens, remeare conſtituit: qui nunc deſertos inopesq̃; lares adortus fue-
 rat, exacto meſſis tempore reſerta copijs horrea conſumpturus. Cūmq̃; non
 minus capiendarum vrbium difficultate, quā vacuarem ædium incendio ſati-
 gatus, Zuynam annem abducendæ expeditionis gratia petiuiſſet, exuſtarum ar-
 cium reliquias ſolo æquari iuſſit. Et vt omnia earundem monimenta demolire-
 tur, etiam lapides fundamentis egeſtos in profundum iactandos curauit, quan-
 quam iſdem recenti adhuc incendio torridi, vix ſe manu contingi paterentur: cu-
 ius laboris idem atque expeditionis finis exitit. Autumno domi peractō, duode-
 nis millibus è Rugia contractis, Tribuſanam provinciam ditioni ſuæ parentem
 peragrat. Poſt hæc Cyreipimenſiū deuexā paludem paternæ militiæ æmulatione
 permentis, ad urbem Iubekineam peruenit. Qua præterita, dum Diminum pe-
 rere ſtauiſſet, in abundantem potione vicum incidit, Barbaris illic tanta animorū
 ſecuritate conuiuantibus, vt nullum proſuſ hoſtilis aduentus formidarent impe-
 rum. Quantam porro gentis illius intemperantiam paciſ tempore exitiſſe pute-
 mus, quæ ne hoſte quidem luminibus imminente, quo minus vires ſuas ebrietas
 illecebris labefactaret, abſtinuit? Itinere deinde noſtrorū ad naues conuerſo, con-
 uellendæ prædæ, ſpargendiq̃; paſſim incendijs gratia, Danica manus diſiicitur, mē-
 tem regis lōginquæ viæ diſpendijs à petendi Dimini propoſito retrahētibus. Qui
 triginta ſolos ſibi comites aſſeruſſe contentus, quum ingentem Barbarorum co-
 horrem opimam villam tueri ſatellite nūciante cognōſſet, Abſalonē ſuo forte ve-
 xillo coniunctum dimidio cum præſentium equitū numero opem ſocijs laturum
 dimittit. Qui imperium amplexatus, obſcurandę paucitatis gratia laxius militem
 incedere iubet, multitudinis inſtar conſuſam agminū ſpeciem præbitorus. Quin-
 etiā vehementius irruptionē edere curæ habuit, quo plures inſequi crederentur.

Iamq; Barbarorū relicta villa, nemus tenentiū manipulos cōtemplatus, quum se longe viribus inferiorem animaduiceret, ideoq; sociorū augmentū simulare vellet, cōplures ex suis furtim discedere monitos, aperte subinde redire iussit, idq; sæ penumero faciendum curauit. Igitur auxiliorū incrementa sensim recipere existimatus, non suppetentibus qui prædā asportarent, contractas vici opes ingenti pyra constructa cremauit, flāmis insequendo quod vsui cōmodare non poterat, etiam ministris incendij tantę pecunię consumptionē animi dolore psequentib. Ea re gesta ad regē se retulit. Qui propter Lubynā pernoctatiōe habita, deletis vicorū reliquijs, lacunā per quam arduo labore iter fecerat, ponte à Rugianis cōster
 10 ni curat, eamq; nullo pene negotio remensus, cōscensis nauib. in proximū Penamni portū peruenit. Vbi diutina ac vehementi tempestate vexatus, Bogiszlauū pacem à se per legatos petentem repulit, quanquā iam labentibus alimentis expeditionem remittere cogeretur. Exactis domi hybernīs per Zuynā ingēti cum expeditione regressus, Grotzuinā lacerat. Vbi cum Iarimarus hostium occursum ex eorum lituo deprehensum regi nunciandū proponeret, idq; ab Absalone nisi iisdē in conspectū venissent exequi veraretur, ancipiti malo circumuentū se dixit, qui si quid inopinati periculi se tacente socijs incidisset, incuriæ damnari, sin maturius iudiciū afferret, timiditatis notari posset, quū & præpropere nuncio uti pbrosum & nimis lento desidiosum videatur. Huius provincię præda parū satiatos Pomernicarū opum fama sollicitat, quæ ut eximix, ita intactę prædicabantur. Nulli
 20 longinquā militiam ingredi difficile visum, quanq; perferenda inedia, peragendaq; solitudinis prædicebatur asperitas, ardore prædæ periculorum metū seuante. Imbellis populus vrbiumq; & armorū inops regio ferebatur. Et quoniam nostris propositū ex sententia cedere consueuerat, pergendi cupiditas animos inflāmbat. Nec fraudandos præsentibus votis felicia tot successū experimenta spondebant. In qua profectione pabulo parū suppetente non solum equos, verum etiā pedites comitatibus onustos attrite labore vires deficiebant. Hæ res conuertendi itineris, repetendiq; classe Iulyni causam dedere. Illic rex adortiēdi per insidias Camyni consiliū nactus, apertęq; eius irruptioni latentem præferens, ducentibus lo
 30 corū peritis per ignotos ac deuios saltus, plenū difficultatis iter corripuit. Errantibus ceteris Sialādenses ac Scanienfes Alexādro (Absalonis hic sorore editus erat) primipilo vī, Rugianisq; ducibus rectā & compendariā viam secuti, Camynū venere, occupassentq; nisi incolæ incendio cautiore fecissent. Quorū paucitatem Bogiszlauus, qui in eodē tunc forte oppido morā agebat, effusis manipulis irrumpendam ratus, Esberno qui talium rerū experientia vsq; callebat, quo lōgius hostes vrbe euocarentur, de industria cedendū monente, diu terga præbentibus institit. Ad postremū intellectis insidijs, effusus ruentes in aciē reuocat, tam improbum ab vrbe excessum amarę reprehensionis salebris insecutus. Quod videns Etbernus, abiecta fugę simulatione, signa ad hostē reflexit, effecitq; ut Bogiszlauus
 40 caballo delapsus, pauido recurſu intra vallū confugeret, celeritate pedū salutem quęsiturus, quam aut armis aut equi velocitate tueri fiduciā non habebat. Alexander illato portis signo, neminē à quo repelleretur inuenit, tāta trepidatione captis hostibus, ut ne vrbis suę quidē limina ab iniuria vindicare præsumerent. Quā gloria satiati Danorū iuuenes, paulatim in aciem se recipere, quā vltius vrbi insultare maluerunt, paucitatis æstimatione temeritatē domante. Hunc iuuentutis procursum rex reliquo milite subsecutus, ppter muros equo descēdit, expugnandę vrbis habitū curiosiore cōtēplationis officio lustraturus. Quo residente vallumq; vexillis stipante, canonicę vitę clerici contuli deiectiq; animi mœrorē pedum nuditate testantes, digesta rite processione cum insignibus suis adueniunt,
 50 eoq; paternę sanctitatis admonito, genib. nūc sacris ædibus abstinendū præcatur, orando ne diuinos penates humanis incendio iungat, neq; ita in hostes sauiat, ut publicę religiōis domicilia consumat: tot suas, tot maiorū virtutes teterrimo facinore corrupturus. Adiectū ab ijs est, Bogiszlauū regis tuto petendi gratia familiaris fidei patrociniū postulare. Responsum a Kanuto, homines sibi, non Deum incesſendi propositū esse, ut iustum, ita alienum sacrilegi bellū gesturo. Quibus,

si ciuitatis partem extra municipij mœnia collocatâ cremaret: ecclesias mortaliū ædificijs permixtas cōmunibus flammis implicandas, dicentibus, iram precibus remisit, hostilesq; lares inuiolatos relinquere, q̃ diuinos humanis iniuria æquare maluit. Illi urbem precibus suis donatam gauisi, gratijs pro beneficio actis, lætitia ouantes discedūt, eamq; sacro concentus genere prosequūtur. Bogiszlauus quod petebat obtento, quæsitū Abfalone die postero obuiā sibi cum Iarimaro venturum precatur, eodē faciendæ cum rege pacis arbitros habiturus, quos tot colloquijs amicos expertus fuerat. Quem Abfalone fraude potius quā sincera verborum fide agere ratus, negauit se intercedere, quo minus igni, puincia vastaretur, ne tantū iter explese fraudi fuisse videatur. Ille nihil à se extra municipij mœnia possideri confessus, sacris tantum domicilijs eorumq; gratia vicinis tectis abstinē dum orauit. Quod beneficiū eodem voto petitū promissumq; est: reliquū lucis auidiſſima vicorum vastatiōe consumptū. Bogiszlauus præsentium periculorum impulsu promissum reuertendi tempore sectatus, Abfalone & Iarimaro dextras præbentibus ad regem perducitur, ingentisq; summæ pecunia multæ nomine pacta, non alias pacis cōditiones assequi potuit, quā ut procuratiōē hactenus patrimonij titulo administratā, è manu regis beneficij iure susciperet, libertatemq; seruitute mutaret, Rugianę gentis tributū obsequijs æquaturus. Hanc pactiōnem obsidibus firmandam pollicitus discedit, redeundi comitibus utendo, quos adueniendi duces habuerat. Et ne veneratiōis expers dimitteretur, ab Abfalone conuiuium cum amicis exceptus, potu nimis auide sumpto adeo vires sensumq; exiit, ut vix mente constare putaretur. Qua intēperantia amissæ maiestatis oblitus, descendæ seruitutis loco, libertatis gaudia repræsentauit. Igitur nimio ebrietatis haustu obstupefactis neruis, naue egestus in tentorio collocatur, Abfalone 40. armatos ante tabernaculi fores excubare, nocturnaq; eius custodiæ vacare iubente. Tanta siquidem apud Danos seruandorum hospitum sedulitas existere consueuit, ut eorum saluti perinde ac propriæ studere curaretur. Quo beneficio obligatus Bogiszlauus, Sclauorum animos Danis applicando, debitam Abfalonis meritis gratiam retulit. Quibus cum pulso mane somno oculos inseruisset, Danorum fidē ex osculatus, aptissimoq; laudationis genere prosequutus, plus voluptatis se ex petcepta Abfalonis humanitate, quā amaritudinis ex patrię iactura sentire dixit. Igitur ad locum in quo milites cum præstolabantur relatus, postero die Sclauicæ nobilitatis proceribus adductis, genibus annixus cum coniuge se & liberis ad pedes regis suppliciter abiicit, veniamq; diutinae rebellionis precatus, obsidibusq; ex parte datis, ex parte promissis, auxilij paternæq; procuratiōis summam beneficij loco suscipere non erubuit, quod patrimonij erat, alienæ largitiōis indulgentia possessurus. Rex principis huic necessitati miseratione permotus, satis iam graues cum sibi pœnas dedisse existimauit, regnumq; eius in munere quā in vſu suo cōstituire maluit, ac demum humi iacentem erexit. Nec minus regem maternę erga Bogiszlauī filios necessitudinis respectus tangebatur. Ita Sclauicarum rerū dominium assiduus Waldemari laboribus negatum, paruulo Kanuti negotio contributum est, felici eius militia paternam supergrediente fortunam. Eodem temporis momento ingenti nubium volumine colliso, per summā vtriusq; gentis exanimationem fracta crepuere tonitrua. Quo euentu Sclauici regni interitum portendi à coniecturarum sagacibus existimatum est. Bogiszlauī quoq; animus constantiæ pignoribus reſectus, accepti beneficij memoriā ad vltimū vſq; vitæ tēpus inuiolabili fide exhibuit: adeo ut eum supremo morbo correptus in lectulo laberetur, adhibitos amicos iureiurando obstringeret, eos cōiugem suam ac liberos ad regem perducturos, cumq; diuidendi inter pupillos regni autorem habituros, & quod iſtatuisset perinde ac testamento cautum custodituros: nihil se de Danorum fide hæſitare testatus, quorum egregia toties experimēta susceperit. Succurrebat enim illustri viro quantos fructus Rugianis constantis erga Danos amicitia custodia peperisset.

Hactenus Saxo Grammaticus.

RE-

RERVM ET VERBORVM

HISTORIÆ DANICÆ PRÆCIPVE

MEMORABILIVM INDEX, IN QVO NVMERVS

prior paginam, posterior versum demonstrat.

- Macro & tenui petendus
cibus, prouerb. 79. 4.
Ab odio ad gratiam faci-
li deflexus. 253. 7.
Ab Omnipotus. 76. 5.
Absalon Danorum pon-
tiffex max. 1. 17. 165,
18. 169, 2. Roskyldensis episcopus creatus.
254. 4. Lundensis episcopus creatus. 319.
14. &c. Eiusdemq; in renuendo honore per-
seuerantia. ibid.
Absalon Waldemari coeui & collactens.
245. 13. Moriturum ex vulnere Kanutum
sinu fouet. 249. 3.
Absalonis in Waldemaro rege obseruando si-
des. 273. 41. & ob eiusdem mortem luctus.
333. 6.
Absalonis clementia in hostes. 334. 50. in hoste
fiducia. 293. 20. eloquentia. 254. 10.
fortitudo, rei; bellica ac piratica peritia.
ibidem & 280. 34. moderatio & constan-
tia. 301. 32. nandi peritia. 309. 9.
Absalonis matris & sororis virile facinus.
250. 21.
Absalonis ligna per ocium cadēda mos. 264. 19.
Absalonis silentio se insidijs extricatis astus.
249. 6.
Accusatoribus difficiles præbere aures debe-
re reges. 215. 6.
Achois pestifera Sueconi temeritas. 251. 40.
Aciei instructio. 125. 16.
Adaldagus Bremensis pontiffex max. 171. 31.
Adelstenus. 163. 27. Angliæ rex. 173. 9.
Adulfus Holfattorum princeps. 271. 31. 274
24. casus. 278. 14.
Adulterij pena. 77. 26. &c.
Ægritudo animi ab opinione. 73. 41.
Ægritudini amica solitudo. 39. 7.
Ægritudinem animi optime negotio dif-
fenti. 154. 20.
Africani munificentia, cum Danorum libe-
ralitate, in quendam poetasterum collata,
comparatio. 87. 33.
Agapitus Romanorum pontiffex. 161. 8.
Aggo. 143. 55.
Aggonus. 61. 30.
Agnerus, eiusdemq; nuptia, & cū Biarcone mo-
nomachia. 27. 45. occiditur. 28. 7. 33. 16.
Agnerus Regneris filius. 153. 36. Angliæ rex.
160. 6. eiusdem interitus. ibid.
Agon Lundensium præfectus. 325. 13.
Agricultura laus. 101. 13.
Ako. 297. 10. Tubbonis filius. 333. 36.
Ala omnis trecentorum numero. 78. 52.
Alaburgum. 232. 49.
Albia fluius. 2. 27. 60. 24. 95. 37.
Albus fons. 325. 46.
Alexander Gallie præfectus. 267. 38. anti-
stes. 273. 40.
Alexithathia oppidum. 184. 41.
Alfred. 82. 8. eiusq; forma. 114. 30. virtus.
ibid. 42. &c.
Alfdux, & Aggi filius. 120. 34.
Algerus. 114. 30. Alli. 204. 1.
Aliulda cum Frothone nuptie. 74. 54. &c.
Aliulda & verecundia. 114. 34. & nuptiarum
eius ambiendarum periculum. ibid. ex pu-
ella in piratam. ibid. 115. 1. &c. tandem
in Alstumenis complexum data. ibid. 28.
Alkillus pugil. 142. 34.
Alricus Sueonũ rex. 81. 39. &c. occisus. ibid.
Altercandi certamen. 71. 1.
Aluerus Sueonum rex. 121. 27. 122. 29. mo-
ritur. 125. 11.
Aluon. 83. 48.
Aluina Olauo adamata, à Kanuto compressa.
174. 18. 177. 24.
Amantium studijs nihil perseuerantis effica-
cius. 40. 41.
Ambar. 129. 33.
Amicitia non nisi inter æquales firma. 37. 38.
Amica in aduersis collocutio, ægritudinem
minuit. ibid. 47.
Amicorum aperta & fida admonitio grato
animo accipienda. 256. 45.
Amicorũ par, Asuicus & Asmundus. 82. 25.
Amlethus. 44. 49. eiusdem simulata insania.
45. 8. &c. eam secreto apud matrẽ aperit.
46. 53. 47. 1. &c. & in cõcione. 50. 30.
Amlethus rex constitutus. 51. 5. eius gesta.
ibid. & 52. &c.
Amlethi ex insidijs sese eripicnis mirum fa-
cinus. 47. 30.
Amlethi post sublatum Fennonẽ incensamq;
regiam concio. 49. 47.
Amletho insidia à focero structa. 53. 16. ad
Ff iij

INDEX

queru opprimendum occisorum militum aciem instruit.	ibid. 30.	Arydux.	129.49.
Amlethi mors.	54.10.	Asapuella.	98.52.
Amoris multiplices aditus.	36.2. &c. Vis, 175.2.	Ascerus Lundensis episcopus. 202, 11. 204, 18 217.19. moritur.	225.42.
Amoribus alienis non iniiciendas esse manus.	9.4.	Ascerus Roskildensis antistes. 230.4. eiusdem obitus.	253.34.
Amundus Noruagie rex. 89. 49. ob filiam Fridleno negatam casus.	91.27.	Asiacis remigis virtus.	186.41.
Amundus Simonis filius.	276.11.	Asmoda provincia.	280.35.
Anundus pirata oppressus.	111.7.	Asmundus. 13.1. iaculo transfixus. ibidem 36.	
Anachus pontifex.	185.24.	Asmundus. 82.9. eiusq. in amicitia fides. ibid. 26.	
Anastal rupes.	94.49.	Asmundus Haldani filius à quo Noruagie re- gum origo.	112.38.
Ancillaris ingenij indicia.	48.26.	Asmundus Wicarorum rex per Haraldum re- gno restitutus.	124.59.
Andrea Lundem. archiepiscopi laus. 1.30. &c.		Astradus nauclerus	263.26.
Anduanus rex.	12.5. 20.9. &c.	Astutia viribus praevalentis exēplū. 60.4. &c.	
Angantir.	84.28.	Asum oppidum.	177.14.
Angaterus Helgae sponsus. 99.8 &c. à Starca- thero casus.	100.27.	Asutus.	82.28.
Angli Danis superiores.	183.32.	Atisus. 26.11. Vrsam Roluonis matrem ux- orem ducit.	ibid. 29.
Angul rex, unde Anglica gens.	5.10.	Atislitenacitas. ibid. obitus.	26.18.38.45.
Angulum educandarum perniciosum studiū. 153.7 &c.		Atisus Suetier rex. 54.35. eiusdemq. magnani- mitas. ibid. cum Folcone duellum. 55.25. ca- des.	57.25. &c.
Animus militum, non numerus spectandus. 242.50.		Atsle. 129.44. Attalus pugil.	5.55.
Animorum immortalitas.	148.6.	Atylo Scanicus.	134.8.
Annone caritas.	143.11 &c.	Anaco pontifex.	177.49.
Annone penuria ex anni siccitate caliq. in- temperie.	201.25.	Avaritia multa opum subtractio.	26.32.
Ansgarius.	160.40.	Avaritia nutrimentum maximum diuitie. 210.37.	
Apophthegma.	6.21.	Audacia probum innat.	78.38.
Apribigneus.	177.37.	Audacium stipendia olim quanta fuerint. 77. 41.	
Archonenfis insula.	289.21.	Anilda.	6.7.
Archonenfibus tradita religionis nostrae sacra. 224.55. 225.1. &c.		Anticorum obscena petulantia.	63.33.
Archos urbs.	224.31.	Anlis quàm tugurijs minus inesse securitatis. 5.37.	
Arcon oppidum. 256.1. 261.5. provincia in- cendio vastata.	279.19.	Auonis sagittarij cum Biornone pugna. 91.27	
Arkon urbs obsessa. 287.12. eiusdemq. situs. ibid. delubrum & simulacrum Ioni simile. 287.27.		Aurum Britannorum insequentium metu à Danis militibus per arua sparsum. 23.41. mox vero recuperatum.	30.1. &c.
Arkonensium pacis conditiones.	291.4.	Aurum in cibis contra venena.	25.13.
Armbiorn.	88.2.	Aurum in trinijs positum.	83.32.
Arna Lundense hospitium.	226.46.	Aurum liquatum & clam cauatis baculis in- fusus.	48.34.
Arnavallis.	240.4.	Antonis interitus.	203.48.
Arnassus.	195.22.	Axelstada villa.	120.18.
Arnassii ob violatum Wilhelmi sepulchrum interitus.	ibid. 38.	Balderus semideus.	36.18. 37.32.
Arngrimus pugil. 83.49. eiusdē proles. 84.26		Balderi corp ^o ferro inuulnerabile. 36.28.	
Arnoldus Tylenfis.	284.6.	Balderi & Hothari pugna.	37.48.
Arthorius rex.	80.47.	Balderi fuga. 138.11. rursusq. victoria. ibid. 24. mors.	39.47.
Arnaroddus pirata, eiusq. robur.	84.30.	Balderi in Nannam inter lauandum conspe- ctam amor.	36.7.
Arusum. 171.39. Arusia.	219.55.	Balderi	
Arusensis ciuitas piratarum incurfibus affli- cta.	254.26.		

I N D E X

- Balderi obsonium augendis viribus paratum.*
 39, 19. ab *Hothero* intercipitur. *ibid.*
Barca provincia. 259, 12.
Barchonis virius. 232, 26.
Bari, sine *Barri*. 129, 44. *ibid.* 51.
Beda Theologus *Anglus*. 5, 24.
Begathus, 129, 43. *Belgi*. *ibid.*
Bellatorum genera quatuor. 55, 41.
Bellicus apparatus ingens. 76, 40.
Bella armis non mendacijs meditanda. 284, 49.
Bemonus pirata, eiusdemq. sobrietas. 39, 49.
Benedictus *Kanuti* regis frater occiditur. 199.
 42.
Benedicti militis in *Waldemarum* insidia.
 313, 41.
Berhgar vates. 130, 45.
Berginum oppidum. 275, 49.
Bernardus christianismi apud *Norwagos* do-
 ctor. 171, 38. eius corpus *Lundini*. *ibid.* 51.
Bernardus *Ostianensi* legatus. 271, 6.
Bernardus *Razaburgensis*. 307, 34.
Bero pirata. 134, 49. casus. *ibid.*
Beronis interitus fit mentio. 203, 40.
Bessus, eiusdemq. cum *Gro* regina colloquium.
 6, 49-7, 1. &c.
Beyo. 223, 14.
Biarbi. 84, 27.
Biarco ab *Hialione* ad arma excitatus. 29, 45.
 moram virtute pensat. 34, 22.
Biarconis cum *Agnero* monomachia. 27, 53.
 cuius etiam occisi uxorem ducit. *ibid.* 45.
Beargrammi. 110, 37.
Biarini, 84, 20. *Biarmi* incantatores, eorumq.
 defectio. 156, 14.
Bibacis astus. 143, 19.
Bicco captivitate elapsus. 141, 16. mira frau-
 de *Iarmericum* ulciscitur. *ibid.* 17. &c.
Bildi & *Broddi* fuga. 60, 45.
Bilwifus. 118, 9.
Biorno rex. 81, 13. 88, 3. eiusdem equus. *ibid.*
 & canis. *ibid.* 14. fortitudo. 89, 11.
Biornonis cum *Auone* pugna. 91, 27.
Biorn rex. 144, 43.
Biornus à ferrei lateris firmitate cognomina-
 tus. 155, 18. eius apud *Sueones* autoritas.
 157, 4. *Norwagiae* praeficitur. 158, 15.
Biornus *Regneri* filius. 153, 35. eiusdem acce-
 pto paterna mortis nuncio stupor. 159, 19.
Birgerus *Suetiae* dux. 200, 10. & *Gothiae* pra-
 fectus. 314, 32.
Birwillus rex. 128, 39.
Bisuntium oppidum. 273, 49.
Blacconis in *Kanutum* perfidia. 198, 44. &c.
 sacrilegium & parricidium. 199, 33. eius-
 dem cades. *ibid.*
Blacmanni à *Danis* denicti. 115, 13.
Blekingia. 3, 11. 124, 39. 144, 17.
Blend. 129, 36.
Blod deus. 15, 18.
Bo *Brami* filius. 129, 46.
Bocheror. 142, 55.
Bogisclaus *Sclania* dux appellatur. 331, 30.
 bellum in *Daniam* suscipit. 335, 49.
Bogisclausi disciplina militaris corrupta. 336,
 48. in *Abfalonem* insidia. 339, 44.
Boka insula. 305, 32.
Bokisclaus *Polonorum* praefes. 212, 45.
Bolwifus, eiusq. ferendarum inimicitiarum
 studium. 116, 39. &c.
Borcanus. 115, 31.
Borlunda vicus. 254, 18.
Borphy. 129, 43.
Borwegius dux. 337, 30.
Botilda 201, 17. eiusdem mirum patientiae ex-
 emplum. 203, 20. &c.
Bons *Othini* ex *Rinda* filius. 42, 12. moritur
 ex vulnere. *ibid.* 28.
Brache, 9, 9. *Bracus*. 74, 27.
Brammesii. 306, 15.
Brander, 84, 27. *Brandmica*, 129, 37.
Bratintus. *ibid.* 47.
Brema. 271, 45. 272, 22.
Britannia *Anglia* dicta. 5, 20. &c.
Britanni equis ad regem oratio. 24, 11.
Britanni à mortuis fugati, quos viuos oppresse-
 rant. 53, 38.
Britannorum circa praedam auditas. 24, 36.
Britannorum metu aurum *Dani* milites per
 arua sparsura fuga deserunt. 23, 41. mox
 iterum potiuntur. *ibid.* 18.
Britannorum regis aula. 85, 19.
Brodder. 84, 27.
Broderus incesti crimine accusatus. 141, 40.
 suspendio liberatur. *ibid.* 52. patri in regno
 succedit. 142, 30.
Broderi & *Ruchi* in *Geruthi* regiā ingressus.
 146, 45. contra *lamias* pugna. 147, 36.
Bruno, 128, 49. 233, 34. eiusdem captivitas.
ibid.
Ruchi incontinentiae suae poenas dat. 147, 42.
Bugisclaus. 259, 29.
Bugonis cades. 61, 54.
Bugislacus *Pomeraniae* satrapa. 270, 10. 283,
 20. *Henrico* *Saxonum* principi se dedit.
 302, 23.
Burifius. 252, 46. 271, 29. 280, 29.
Burifius regnum affectat. 281, 17. regi *Wal-*
demaro insidiatur. *ibid.* 18. custodia tradi-
 tur. 282, 35.
Buthlus, 138, 48. *Danorum* rex. 140, 42.

I N D E X

<i>Byarmenses, eorumq; ars magica.</i>	16, 10.	<i>gibus.</i>	62, 19
<i>Byarmie regionis descriptio.</i>	145, 32.	<i>Connubia quondam venalia.</i>	139, 31.
<i>Byrca oppidum.</i>	171, 50.	<i>Connubia venalia firmiora.</i>	79, 33.
<i>Bythinga fluuius.</i>	227, 39.	<i>Connubys illustrium fam: narū qui olim ido- nes existimati.</i>	62, 43.
<i>Byzantium precipua quondam deorum sedes.</i>	41, 34.	<i>Conogardia.</i>	81, 12.
C <i>Aduera spoliandi impietas interdicta.</i>	79, 20.	<i>Conradus Cæsar.</i>	236, 29.
<i>Calamitas omnis conscios vitat.</i>	37, 20.	<i>Conradus Saxonum satrapa.</i>	237, 59.
<i>Calamitatibus alienis compati, pium.</i>	43, 36.	<i>Conscientie stimuli.</i>	314, 28.
<i>Calamitosi morte nihil iucundius.</i>	72, 10. &c.	<i>Consilium bonum omni munere præstantius.</i>	78, 6.
<i>Calmaria oppidum.</i>	131, 21.	<i>Consilij mali cōsultoribus suis pessimi, exem- plum.</i>	148, 14.
<i>Caminum oppidum.</i>	299, 10. 310, 41. eiusdem irrita obsedio.	<i>Consilio, tametsi exilis id autor ediderit, obse- quendum.</i>	148, 31.
<i>Canis & accipiter domini sui ad supplicij ada- cti innocentiam testantur.</i>	142, 7.	<i>Constantini interitus.</i>	249, 2.
<i>Canis mira ferocitatis.</i>	88, 41. 91, 21.	<i>Continentia præcipuum fortitudinis vinculum.</i>	93, 50.
<i>Canis regis loco datus.</i>	121, 5.	<i>Conniuiæ propter annonæ caritatem interdi- cta.</i>	143, 11.
<i>Cantoris in acie hostis perfidia milites incitan- tis obequitatio.</i>	252, 6.	<i>Cornorum aciem obvolitantium auguriam.</i>	252, 4.
<i>Caprinus lacus.</i>	187, 26.	<i>Cozæona urbs cremata.</i>	278, 25.
<i>Captiuitas summæ turpitudinis apud Danos.</i>	197, 23. 203, 50.	<i>Cozæonæ urbis incendium.</i>	321, 23.
<i>Carolus.</i>	194, 17.	<i>Cozæa insula.</i>	305, 2. 336, 45.
<i>Cantibus olim inscripta maiorum gesta.</i>	2, 4.	<i>Craca.</i>	64, 46. maga. 65, 34. post Regnerum Braco nupta.
<i>Ceruisie usus interdictus.</i>	143, 14.	<i>Crisæto insula.</i>	73, 47.
<i>Charitas eximia, quæ vitæ etiam defunctos co- mitatur.</i>	26, 8.	<i>Cureia.</i>	299, 8.
<i>Christi natiuitas toto orbe pacato.</i>	86, 28.	<i>Curetum defectio.</i>	81, 49.
<i>Christiernus Iulus.</i>	219, 40. capitur. 220, 21.	<i>Curpirate.</i>	42, 31.
<i>Christiernus Maguntinensis episcopus.</i>	269, 50.	<i>Cusonis filia Helgoni, Hothero impetrante, v- xor data.</i>	295, 42.
<i>Christiernus insidias in Waldemarum con- fessus exilio tantum mulcatur.</i>	317, 29.	<i>Cypria tellus cadaverum humanorum quondā impatiens.</i>	37, 29.
<i>Christophorus Waldemari filius.</i>	278, 40, 281, 46.	D <i>Aemon in furui animalis figura.</i>	292, 30.
<i>Cirinus sagittarius.</i>	300, 7.	<i>Dæmonis verticibus imminenti spectrum, vi- torie auspiciū.</i>	273, 11.
<i>Citharædus insignis, affectus hominum pro voto inflectens.</i>	204, 46.	<i>Dæmonum præstigiōsa miracula.</i>	294, 29.
<i>Clara vallis canobium.</i>	310, 27.	<i>Dagus.</i>	81, 14.
<i>Classis ingens apparatus.</i>	78, 47.	<i>Dahar cognomento Grenski.</i>	130, 10.
<i>Colla rupes.</i>	167, 23.	<i>Dalemanus Iundonia præfectus opprimitur.</i>	24, 54.
<i>Collerus Noruagie rex.</i>	44, 5. duello cum Hor- wendillo congressus occidit.	<i>Dal Sclauie dux.</i>	126, 1.
<i>Collo pirata.</i>	17, 21.	<i>Dan primus, rex.</i>	5, 10. secundus ab Viffone pa- tre degener.
<i>Colo laqueo quem alij parauerat consumptus.</i>	69, 8.	<i>Dania cultoribus destituta syluestris effecta.</i>	59, 42. tertius. 60, 21.
<i>Colubrorum labe paratum roboris epulū.</i>	39, 41. 65, 23.	<i>Dania sero & religioe & litcris initiata.</i>	1, 10.
<i>Confessio, absente sacerdote, concioni circun- stanti facta.</i>	275, 19.	<i>Dania Christianam religionem primus Hara- dus intulit.</i>	153, 47. mox Ericus 160, 40.
<i>Coniugalis fidei exemplum.</i>	118, 49.	<i>& Frotho.</i>	161, 4. &c.
<i>Coniugales leges à Frothone late.</i>	77, 30.	<i>Danie pro religione Christiana restituta de- monum superstitio.</i>	153, 51. 168, 32.
<i>Connubium expetenti quæ æstimanda.</i>	52, 44.		Dania
<i>Connubia è longinquis petita non expedire re</i>			

INDEX

- Dania situs.* 2, 40.
Danica fortitudo. 261, 16. 264, 48. & *virtus*
nativa 337, 1.
Danica scribenda historię occasio. 1, 11.
Danicū imperium à Suetico subactū. 133, 11.
Danici equitis mira virtus 261, 54.
Danicarum feminarum illustrium quondam
studium. 115, 34.
Danicorum regum dissidium. 129, 3. & c.
Dani Britannos sparsa auro desertaq; prada fu
giunt. 23, 41. *mox insequuntur.* 24, 47.
Dani miraculo Popponis commoti ad Christia
nam religionem adijciunt animum. 171,
 11. & *deinceps.*
Dani pccandis certatim calicibus affueti. 85,
 39.
Danorum circa res suas tradendas studium.
 2, 4. *eorundemq; virtus ob scriptorum penu*
riam obscurior. 59, 40.
Danorum de Ruthenis victoria. 79, 31.
Danorum & Sueonum pugna atrox. 131, 40
 & c. & *utrinque accepta clades.* 132, 15.
item cum Sclavis navale praelium. 337, 30.
fuga & clades. *ibid.*
Danorum exercitus celi intemperie ac pestilen
tia corruptus. 165, 22.
Danorum gloria. 86, 11. *origo.* 5, 10. *in seren*
dis aduersis inuictus animus. 166, 2.
Danorum ingens famies. 14, 10. & *ob inedia*
migratio. 144, 8.
Danorum ieiunia quę, & quando instituta.
 209, 30.
Danorū luxus. 24, 26. *à Theutonibus.* 102, 50.
Danorum quondam dij, atque hinc feriarum
series appellata. 93, 9.
Danorum structura, agger. 245, 47.
Danis creber piratica vsus. 168, 53.
Darsinus portus. 337, 17.
Daxon cum Dian fratre victus. 156, 1
Daxonis de Wuthserco victoria. 157, 27.
captivitas. 158, 2. *in patriam restitutio.*
ibidem, 8.
Dearum syluestrium antrum. 36, 12. 39, 12.
Decor validissimum libidinis irritamentum.
 36, 4.
Defensionis partes priores, quàm accusationis
instrumenta, constituta. 193, 33
Demina vrbs. 278, 22.
Desidia summum in proco vitium. 62, 45.
Dian Helleponticus rex. 155, 54.
Diflina vrbs. 158, 31. *sive Duflina.* 162, 36.
Dij ab hominibus fugati. 38, 6.
Diluculo humanis corporibus plus inesse stupo
ris & grauedinis. 66, 15.
Dimarus. 81, 14
Diminum oppidum. 285, 25. *eiusdem obsidio*
 & *incendium.* 321, 16. & c.
Discendo doctrina proficit. 70, 30
Diuinus timor humano praeferendus. 271, 25
Diuitie maximū auaritię nutrimentū. 210, 37.
Dobici interitus. 248, 53.
Dobinum oppidum. 229, 52
Dofina alpēs. 134, 36
Dolor ex contumelia acerrimus. 190, 33.
Domborus Rugiensium legatus. 262, 10. 266,
 27. *mira eius oratio pacem petentis.* *ibidē.*
Dornonis Curetum regis oratio. 19, 8.
Draco thesauri custos occiditur. 92, 1
Draconis effigie nauigium. 263, 10.
Dreccense litus. 337, 16
Drota specu inclusa. 120, 51. *Gunnaro iuncta.*
 121, 4. *mox vero Borcaro.* *ibid.* 30.
Duc Sclauie dux. 126, 1. 129, 49
Duci nihil gloria magis placeat. 72, 17.
Duci maxima sape virtus ex milite pendet.
 30, 24.
Ducum priscorum fortitudo suo, non uniuers
orum discrimine spectata. 17, 22
Dudo historicus. 5, 14
Duellī leges. 57, 2.
Duellorum apud Danos consuetudo abrogata.
 171, 28.
Duffina vrbs. 162, 36
Duffinum Hybernix oppidum captum. 61, 2.
Duna vrbs. 12, 5
Dunuarthus Regneri filius. 153, 34. *caesus.* 158
 19.
Duos cum uno decernere ut iniquum, ita pro
brosum etiam veteribus existimatum. 57,
 3. 58, 26.
Dysia pons. 329, 9. 333, 36.
Dythmerchorum latrocinia. 210, 11
Dyursa sive Dyurso fluuius. 186, 22. 230, 36.
 282, 36.
E 860. 143, 55.
Ebbo pirata caesus. 113, 2.
Ebbonis in cauendo periculū solertia. 139, 10.
Ebbo Skialmonis filius. 236, 33. *eius obitus.*
ibid. 35.
Edebrandus. 162, 22.
Eduardus Anglorum rex. 170, 28. 173, 39.
eius interitus. 174, 33.
Eduardus Snenonis ex Imma filius. 182, 47.
occisus. 183, 45.
Eduium lautius, pro monstro. 102, 47.
Egentium regem Olo se esse simulat. 128, 25.
Eginus pontifex. 185, 35. 88, 23. 196, 4.
Egtherus rex. 84, 19
Egtherus Fynnensis ab Haldano oppressus.
 112, 18.

I N D E X

<i>Eidorus, sine Eydorus fluuius.</i>	2, 47. 38, 54.	<i>Erlingus.</i>	276, 43. 283, 2.
<i>Eydora.</i>	165, 4.	<i>Erlingus Noricus.</i>	339, 50.
<i>Ekeho oppidum.</i>	271, 40.	<i>Esa puella, eiusq; in contemplandis hospitibus studium.</i>	127, 32.
<i>Elaeus Slesuicensis, eiusdemq; perfidia.</i>	208, 47. 209, 26. 210, 6.	<i>Esbernus Absalonis frater.</i>	272, 7. &c.
<i>Ellu.</i>	129, 33. 132, 3.	<i>Esberni virtus.</i>	261, 36. 296, 11
<i>Enari sagittarij monstruosum robur.</i>	172, 40.	<i>Esborn.</i>	88, 2.
<i>Ennignupus,</i>	160, 51.	<i>Esgeri interitus.</i>	295, 52.
<i>• Ensis porrigendi mos.</i>	35, 15.	<i>Eskillus pugil.</i>	142, 34.
<i>Episcopi seueritas in regem.</i>	189, 44.	<i>Eskillus Roskildensis pontifex.</i>	225, 30. ab Olano victus praelio. 226, 53. &c. ab Erico suspendio multatus. 227, 30.
<i>Epponis cades.</i>	165, 8.	<i>Eskillus pontifex maximus.</i>	255, 33. eiusdem captiuitas. 229, 30. item praua de Walde- maro suspicio. 268, 6.
<i>Equus mira pernicitatis.</i>	88, 3.	<i>Eskilli equitis mira currendi agilitas.</i>	280, 52
<i>Equi instante pugna pastu arcendi.</i>	251, 35.	<i>eiusdem senis virtus.</i>	306, 47.
<i>Equorum aneorum machinae in hostes actae.</i>	156, 4.	<i>Eskilli in Clarauallis cœnobij migratio.</i>	311, 26. 318, 6. 320, 35.
<i>Erandus rex.</i>	128, 40.	<i>Eskilli ex mœnore debilitata vox.</i>	314, 34. epi scopatus abdicatio. 317, 48.
<i>Ericus ob prudens consilium, deserti nomen sortitus.</i>	64, 38. 74, 3. idem feriinarum vo- cum interpret. 65, 43. eiusdem in oppri- mendo Oddone, & occultandis armentorū cadaueribus stratagemata.	<i>Esros.</i>	269, 14.
<i>Erici cum Greppo colloquium.</i>	67, 10. &c. & pugna. 69, 46. item cum Frothone. ibidem. 11. &c. & cum Goiuara altercandi certa- men. 70, 54. 71, 1. &c. item certamen ali- ud cum Westmaro ibid. & cum Olimaro colloquium.	<i>Estones piratæ.</i>	295, 41.
<i>Erici eloquentia & virtus.</i>	71, 13. eiusdem ad Frothonem mortis cupidum oratio. 72, 41.	<i>Estritha.</i>	174, 39. 177, 28.
<i>Ericus ex insidijs liberatus.</i>	75, 36. ex vulnere pene mortuus. 81, 54. moxq; rex constitu- tus.	<i>Ethascognemus.</i>	126, 26.
<i>Ericus primus eius nominis Sueticorum rex.</i>	81, 43. eius mors.	<i>Ethla Kanuto in uxorem iuncta.</i>	194, 16.
<i>Ericus Regneri filius.</i>	155, 12. Suetiae prae- fatus.	<i>Ethlerus.</i>	233, 17.
<i>Ericus rex Danorū ex impio christianus effe- ctus.</i>	160, 40. eiusdem cum Guthormo ca- des.	<i>Eugenius pontifex maximus</i>	238, 17.
<i>Ericus Haquini filius, eiusdemq; patientiae & fortitudinis exemplum.</i>	226, 5. alius Iurisy filius. 298, 22. item alius Olavi filius. 164, 40.	<i>Execratio suprema pontificum ultio.</i>	229, 36.
<i>Ericus secundus eius nominis, Olavi frater, rex.</i>	202, 36. Bonus cognominatus. ibid. 41 eius virtutes. ibid. 43. libido. 203, 12.	<i>Exules patria hostes quæ pœna mulcandi.</i>	77 35.
<i>Ericus tertius, eiusq; interitus.</i>	226, 2. & ge- storum enumeratio. ibid. huius filius rex de claratus. 226, 24. moriturus enculla indui- tur.	<i>Fyr dux.</i>	25, 37.
<i>Ericus Suetiae rex.</i>	110, 5. 170, 10. ab Halda- no captus.	F <i>abrorum distantia.</i>	98, 34.
<i>Ericus satellitum in somnio seruatus.</i>	225, 23.	<i>Facete dictum.</i>	28, 24.
<i>Stalandia pulsus.</i>	ibid.	<i>Falu oppidum.</i>	130, 39.
<i>Erlingar Colubra cognomento.</i>	130, 40.	<i>Falstra.</i>	169, 6. 203, 49. 242, 16.
		<i>Falstrenses bello petiti à Waldemaro.</i>	254, 34.
		<i>Famis ingentis exemplum.</i>	80, 9.
		<i>Famis necessitate imbellis ætas tollenda edici- tur.</i>	144, 1.
		<i>Fanningi cades.</i>	60, 54.
		<i>Fastus infortunio domatur.</i>	324, 42.
		<i>Fœminarum Danicarum illustrium quorūdam studium.</i>	113, 35.
		<i>Fengo Iurie præfectus.</i>	44, 2. eiusdem parrici- dium & incestus. ibid. 51. 45, 1.
		<i>Fengonis dignus factis suis interitus.</i>	49, 11.
		<i>Fconia.</i>	109, 34.
		<i>Feriarum nomina à deorum ac planetarū vo- cabulis.</i>	93, 10.
		<i>Festinationis comes obliuio.</i>	222, 7.
		<i>Fiallerus Scania præfectus.</i>	53, 48.
		<i>Fides nulla fidei vacuo præstanda.</i>	67, 26.
		<i>Fiducia securiore nihil in re militari pernicio- sius.</i>	20, 17
		<i>Fili-</i>	

INDEX

- Filiorum à parentibus degeneratio.* 59, 42
Filiorum affectus plerumque paternis ingenijs respondere. 218, 45
Finnia. 82, 5.
Finni magice artis periti. 84, 1. &c.
Finnorum agilitas. 156, 32. fuga. *ibid.* 49. in peragrandis nivalibus saltibus ars. 167, 22.
Finnensium perfida in Karolum & Kanutum hospitalitas. 239, 40.
Fronia insula. 3, 1. *Fionia* accepta ab Sclauis clades. 246, 3.
Fionicus. 129, 33.
Floccus Ruthenorum princeps. 94, 6.
Fœderis iciendi ritus apud præfatos. 11, 29. & Barbaros, calculo scilicet in undas coniecto 262, 26.
Foleo. 55, 5. eiusdemq; virtus. *ib.*
Folradicaedes. 234, 19.
Fons in Islandia exhalatione in lapideam duritiem quæcumq; attingit commutans. 2, 43. item aqua venenata alijs. 3, 6.
Formæ & virtutis collatio. 116, 12.
Fortitudo ex desperatione. 296, 36.
Fortitudo hoc probabilior, quo minus cum stoliditate consentit. 264, 43.
Fortitudinis præcipuum genus patientia. 27, 3
Fortitudinis præcipuū vinculu cōtinentia 93, 50
Fortitudini tributa olim nobilitas. 77, 42.
Fortuna beneficium non indignater excipendum. 24, 21.
Fortune varietas. 40, 55. 41, 1. &c.
Fortuna non nimis fidendum. 159, 19.
Fota sinus. 222, 30.
Fraccus pirata. 93, 47.
Frederici Caesaris fallax fides. 335, 12.
Frederici Slesuicenses antistitis interitus. 323, 9
Fresia à Danis subacta. 23, 3.
Fresia minor. 2, 50.
Fresie prouinciæ situs. 150, 54. 151, 1. &c. eiusdemq; imposta ab Danis pensio. *ibid.*
Fresonum latrocinia. 210, 10.
Fridleuus cognomento Celcr, rex. 60, 28.
Fridleuus secundus. 87, 44. eiusdē stratagema 88, 33. rex cōstituitur. 89, 15. &c. eiusdem obfiliā negatā cū Amundo pugna. 91, 18. in occidēdo dracone virtus. *ib.* 45. & 92, 1. &c.
Fridleuus Regneri filius. 152, 48. Noruagie & Orcadibus præficitur. 154, 35.
Fridericus Romanorum imperator. 236, 21
Frigdea, siue Frigga. 144, 19. 34, 39. Othini uxor, eiusdemq; auaritia & libido. 12, 25.
Frigoris ingentis descriptio. 239, 2.
Frisia minor, Danicarum quoq; partium. 234, 55. eiusq; descriptio. 235, 1.
Frisonum fuga ac cades. *ibid.* 39.
Frodeus. 15, 16. 130, 50. deorū satrapa. 38, 1.
Fro Suetia rex. 152, 45.
Froconis mors, atq; hinc prodigium. 89, 50.
Frocasund sinus. 90, 13.
Frogericaedes. 60, 18.
Frogertha. 90, 2. Fridleuo nupta. 91, 45.
Frosta prouincia. 334, 55.
Frotho rex. 18, 27. occiso dracone thesaurum auferre. 19, 6. eiusdem in Fresiam expeditione & Britanniam. 23, 5. astutia militaris. 20, 3. 23, 54. 27, 25. pugnandi fortitudo & alacritas. 25, 2. interitus. *ib.* 15.
Frothonis stratagema. 19, 28. 32, 26.
Frotho secundus, rex, cognomento Vegetus, siue starke. 59, 51. eiusdem in opprimendo Frogero astus. *ibid.* & 60, 1. &c.
Frotho tertius, septenarius adhuc regno præficitur. 61, 23. eius nuptia. 63, 28, 76, 9. aquis periturus ab Erico seruat. 72, 1.
Frothonis cum Erico colloquium. 69, 9. &c. in Sclauiam expeditio. 76, 26. leges post victos Sclauos lata. 77, 15. expeditio in Noruagiam. *ibid.* 54.
Frothonis maiestas amplissima. 80, 38.
Frothonis oratio mortem exoptantis. 72, 9
interitus. 86, 49. epitaphium. 87, 28.
Frothonis petra. 83, 29.
Frotho quartus Fridleui filius ex Frogertha. 92, 21. eius liberalitas. *ibid.* mors. 95, 52. 103, 18.
Frotho Olani filius. 108, 40. eiusdem parricidii. *ibid.* atrocitas. 109, 1. &c. mors. *ib.* 51
Frotho sextus, rex. 161, 4. Christianis sacris iniuriatus. *ibid.* 6.
Frowinus Slesuicensium præfectus. 54, 31. ab Atislo casus. *ibid.* 48. & 57, 28
Fulbertus sacerdos. 173, 11.
Furor i dandam deliberationem. 68, 15.
Furtilex. 77, 22. 83, 45.
Fyn. 60, 33.
Galandus Romanorum legatus. 322, 36.
Gambarnæ famina prudens consilium. 144, 4.
Gardhstang. 129, 35
Gegathus. 94, 30.
Gelati maris locus in pugnam electus. 276, 24.
Gelders Saxonie regis cum Hothero pugna. 36
51. deditio. 37, 11. mors. 38, 11
Gerardus Efronensis prælatus. 268, 55.
Gerbjorn. 88, 2
Gerbrandus pontifex. 171, 33. 177, 49.
Gerthaslanus dux. 175, 20
Geritus. 42, 21.
Germania ante Daniam Christianis sacris iniuriata. 149, 27.

Gg

I N D E X

- Germanorum schisma sub Alexandro pontifice & Casare Frederico pacatum.* 322, 24.
Gero. 299, 29
Gerwendillus. 44, 2.
Gerutha. *ibid.* 49. eiusdem mansuetudo. 45, 1.
 à filio Amlesho corrupta. 46, 53.
Geruthi sedes Gormoni scrutata. 144, 49.
Geruthi regia. 146, 35. praestigis plena. *ibid.*
 & 147, 1. &c.
 • *Gesta maiorum saxi olim insculpta.* 2, 4.
Gestiblandus Gothorum rex. 81, 39.
Gerunga pons. 329, 27.
Genarus rex. 26, 12. 36, 1. diuinandi peritia
 clarus. *ibid.* 53. eius mors. 42, 16.
Gigantes 9, 15. olim in Dania. 4, 30.
Glacies moles ac vis miranda in Islandia. 3, 47
Glacem calcandi modus. 115, 8
Gladij capulum tangendi ritus. 35, 14
*Gleba exigua ingentes saepe currus arietat, pro
 nerbium.* 39, 28
Glomerus. 80, 40.
Gloria nihil magis duci placeat. 72, 15.
*Glomerus suspendio ob depilatum ararium
 multatus.* 13, 50. &c.
Glumstorp vicus. 227, 32.
Gnemerus Falsticus. 259, 8.
Gnepia. 129, 35. 132, 5.
Gniſli. 129, 51.
Godefridus rex. 150, 26.
Godewinus Anglorum satrapa. 177, 31. 182
 55. &c.
Golerdalvallis. 152, 44.
Gormo rex. 144, 44. naturae scrutanda studio
 ius. *ibid.* eiusdem ad Oceani fines nauigatio
 ibid. interitus. 149, 55
Gormo secundus, rex, Anglicus cognomine.
 161, 13.
Gormo tertius, rex, in Christianos iniquior.
 ibid. 26. eiusdem somnium. 162, 4. mors.
 163, 2.
Gorus promontorium. 281, 6.
Gotarius Sueonum rex. 133, 49. oppressus.
 140, 47.
Gotari cedes. 78, 10.
Gotcr. 129, 48.
Gotherus sine Goterus Noruagiae rex. 64, 18.
 70, 17.
Gothia: 3, 10. 4, 11.
Gothorum regnum Danico subiectum. 142, 43.
Goto Noruagiae rex. 150, 2. eiusdemq. liberali
 tas. *ibid.*
Gotricus rex. 150, 7. eiusdem fortitudo & ma-
 nificentia. *ibid.* 26. idem & Godefridus di-
 ctus. *ibid.* eius interitus. 151, 27.
Gotwara petulans loquacitas. 61, 34. *ibid.* 42
 cum Erico altercandi certamen. 71, 3. &c.
Gram Skjoldi filius, eiusdemq. indoles. 6, 23.
 & cum Gro regina colloquium. 7, 18. &c.
Gram regis iam, quae gesta. 8, 19. à Suibdagero
 opprimitur. 9, 4.
Granducus maris terminus. 4, 19.
Grazza. 292, 5.
*Gregory summe apud Ingonē autoritatis viri
 interitus.* 276, 24.
*Greprium Westmari filiorum uno partu edi-
 torum nomen.* 61, 44.
Greppi maioris libido. 63, 51. eloquentia, 67.
 4. cum Erico colloquium. *ibid.* & 68.
Grimilda erga fratres perfidia. 216, 26.
Grimmo athleta. 112, 21. ab Olone oppressus.
 126, 17. 127, 1. &c.
Grippigias. 7, 22.
Gro reginae cum Besso & Gram colloquium. 6,
 44. 7, 1. &c.
Gro virgo & pirata. 115, 31.
Grubbus. 91, 43. Grytha. 5, 36.
Gudacra fluvius. 26, 29.
Guemmerus proditor. 305, 17.
Gule pertinacia ac libido. 143, 16.
Gunbiorn. 83, 2.
Guncellinus Sverini praefectus. 278, 4. 307,
 26. &c.
Gunholmi cedes. 61, 44.
Gunnilda Henrico Imperatori nupta. 177, 27
Gunnilda in maritum amor. 13, 41.
*Gunno Thelemarchia dux, & Latro, ab Olone
 oppressus.* 126, 25. 127, 25.
Gunno. 139, 45. 140, 16. eiusdem cum Jarne-
 rico forte facinus. *ibid.* 23
Gunnonis mors. 42, 18
Gunthionus. 81, 43.
Gunnara Erico dono data. 70, 47. atq. una un-
 fugiens. 71, 45. desponsata. 73, 30. Gunnara
 reforma, ob quam & Speciosa dicta. 61, 49.
 eiusdem in marii fides. 74, 9. &c. 75, 1. &c.
Gunnarus. 120, 42. eiusdem de Normanis vi-
 cloria. 121, 4. cedes. *ibid.* 30
Gutha. 188, 16. eiusdem repudium. *ibid.* casti-
 tas. *ibid.*
Guthmundus Geruthi frater. 145, 43. eum in
 excepiendis hospitibus illiciendisq. studium
 ibid. & 146, 1. &c.
Guthormus. 9, 8. rex constituitur. *ibid.* 30.
*Guthormus Harald filius, eiusq. cum Erico
 ge cedes.* 160, 28
Guthormus Sueonum dux. 274, 36.
Guthruna venefica. 142, 21
Guthscalcus Sclauicus. 177, 36. 184, 27. 188, 11
Guthscalcus. 284, 37. eiusdemq. industria. 281,
 12. Abjalöis apud Sclauos interpres, 291, 52
 Gutham

I N D E X

- Gutlandia.* 12, 14, 144, 18.
Gyritha. 164, 41.
Gyritha Alfi filia. 115, 28. 120, 36. 122, 4.
Haldano nupta. 124, 21.
Haco Dania tyrannus. 94, 11.
Hacopirata. 114, 28. 116, 2. 120, 8. Fastu
 osus cognomine. *ibid.* 15. prostratus. 129,
 44, 132, 6.
Haconis bustum. 120, 30.
Haconis & Syualdi cades mutua. *ibid.*
Hadingus. 9, 8. eius in Suetiam expeditio. 14,
 7. callidus. *ibidem.* & 61, 4. calamitas. 15,
 12. viuis ad inferos raptus. *ibid.* 34.
Hadingus ab infidys filij & generi sese explicat
 18, 7. mox suspendio seipsum conficit. *ibid.*
Hadingi somnium. 17, 23.
Hadingi duo. 84, 28.
Hagbarthus. 116, 7 & *ibid.* 47.
Hagbarthi in ambiēdo Sygnes amore astutia
 & constantia. 117, 18. & 118, 4. & c. ob
 hoc ipsum damnatio. 118, 15
Hagbyr pagus. 119, 27.
Haldannus rex, & eiusdē in fratres impietas.
 25, 20.
Haldannus Sueonum rex. 87, 41.
Haldannus secundus, eiusq; cum Haquino pugile
certamen. 110, 1. & c. item cum Syualdo.
 111, 23. & cum Egthero ac Grimmonē. 112
 15. item cum Ebbone. *ibid.* 39.
Haldannus tertius, Hocari filius. 121, 34. *Guri*
tha proci. 122, 8. duodecim pugiles quercu
 obruncat *ibid.* 25. ob miram virtutem for
 tissimus appellatus. *ib.* 43. *Guritha tandē*
nuptijs potitur. 142, 21. occiditur. *ibid.* 26.
Hallandia. 3, 9. *Halogia.* 37, 32
Hamae athletae cum Starcathero lucta. 95, 19
Hamae regis cades. 154, 32.
Hamburgensium pontificium ad Bremenfes
translatum. 254, 22.
Hamunda. 63, 30. eius cum Grep adulterium.
ibid. 51. 69, 37.
Hamundus regulus. 115, 49.
Hamundi finis portus. 116, 48.
Hannuuanus rex. 12, 11. 20, 19
Haneus regulus. 92, 27. eius cades. 95, 36
Hano. 120, 39. *Fionia rex.* 121, 48. unde pro
 verb. In proprio plus lare Hano valet. *ibid.*
Hanofra vicus. 98, 37.
Hanunda Roltero nupta. 73, 35.
Haphlius gigas. 9, 10.
Haquinnus rex. 15, 19.
Haquinnus lusus. 215, 26.
Haquinnus Ostensi filius. 276, 15. occiditur. *ib.*
 47.
Haquinnus pugil & praestigiator. 110, 7.
Haquini educationem suscipit Adelftenus.
 163, 35. mirus eiusdē interitus. 164, 35.
Haquini in filios suos impietas, ad aram eos
maclantis. 165, 40.
Haraldus. 40, 2.
Haraldus à fratre casus. 108, 55 & c.
Haraldi & Haldani occulta educatio. 109, 9.
Haraldus qui & Hyldetan, secundus eius no
minis rex. 115, 32. 124, 32. & fortitudo &
 continentia. 125, 5. pugnadi successus. *ib.* 35.
Haraldi contra Ringonē expeditio. 129, 2. ad
 suos oratio. 135, 40. clades accepta. 132, 45.
Haraldus & luminibus & mente captus. 133
 30. occiditur propria claua. 132, 52.
Haraldus tertius, rex. 144, 43.
Haraldus quartus, rex. 161, 24
Haraldus tutorum & Scanorum rex. 153, 36
 denuo in fugam actus. 154, 42. Danico re
 gno occupato fugatus. 158, 54. *Maguntia*
Christianis sacris initiatur. *ibid.* 45.
Haraldus Gormonis filius, quintus eius nomi
nis rex. 163, 19. eius mors. 165, 27. 168,
 32.
Haraldus Gunnilda filius. 164, 4. cedis eius
 mira vindicta. *ibid.* 30.
Haraldus Godouini filius Angliae rex. 183, 25
Haraldus sancti Olani frater ad bestias dam
natus. 185, 50. eiusdē in conficiendo dra
 cone virtus. 186, 5. *Noruegiae rex.* 187, 35
 eius mors. *ibidem*
Haraldus Sueononis filius rex. 193, 3. eiusdē
 nimia in plebem licentia. *ibid.* 39. supersti
 tio, iustitiaq; exequenda neglectus. *ib.* 49.
Haraldus praeda & latrocinijs sese tradit. 211
 52. eiusdē auaritia & libido. 218, 40
Haraldus sup laminis cadētib. incedit. 221, 37
Haraldus rex declaratus, mox à fratre Erico
obiruncatur. 224, 18.
Haraldi mira celeritas, equorū etiā cursus pra
urientis. *ibidem*, 26. & e puppi ad proram
 per exerta remorū capita decurrētis. *ib.* 30.
Haraldi Hyberniensis interitus. 274, 45
Haraldus quidam obtusa mentis vir, in Suetie
regem accersitus. 334, 3.
Haralstadium oppidum. 216, 12
Haricus. 171, 33. siue *Henricus.* 173, 11
Harthbens proceritas & libido. 112, 3. infania
ibid. 8. mors. *ibid.*
Harthgrepa Hadingum ad amorem sui prouo
cat. 9, 37
Harthgrepa magica ars. 10, 7. interitus. 11,
 25.
Hartuicus Bremorum antistes. 228, 16. 242,
 46. 244, 50.
Hartuicus Hamburgensis episcopus. 233, 20.
 Gg 4

I N D E X

<i>Hatherus regulus.</i> 112, 21. 120, 40. apud Iuti-	<i>fides.</i> 249, 45. <i>virtus.</i> 251, 24
am casus. 124, 47	<i>Hesca dux.</i> 25, 37.
<i>Hatheri laus.</i> 136, 3.	<i>Hestia.</i> 80, 48.
<i>Hatica prouincia.</i> 130, 11.	<i>Hetha virilis animi femina.</i> 130, 2. 131, 39.
<i>Hedelradus Anglorum rex.</i> 161, 37. eius in-	<i>Sialandia praeſecta.</i> 133, 10
teritus. 163, 22	<i>Hetmarchia.</i> 82, 8
<i>Hegle mons perpetuo ardens.</i> 3, 43.	<i>Heuindus.</i> 164, 14. eius interitus. <i>ibid.</i>
<i>Helga fluuius.</i> 176, 40.	<i>Hialli & Scati fratrum petulatia.</i> 127, 29. &
<i>Helga Starcatheri virtute fabro crepta.</i> 96,	ab iisdem casus <i>vici nomen.</i> 128, 16.
28. 98, 1. &c. eiusdemq; in eundem gratitu-	<i>Hialmerus pirata.</i> 84, 30.
do. 101, 33.	<i>Hialtonis virtus, relicto scorto ad vindican-</i>
<i>Helgo.</i> 25, 25. <i>Hundingi interemptor cognom-</i>	<i>dum regem festinantis.</i> 29, 5. & <i>Blarconē</i>
<i>minatus.</i> <i>ibid.</i> 36. & <i>Hlothbrodi.</i> 35, 46.	<i>excitantis.</i> <i>ibid.</i>
<i>Helgonis libido seu itia aqua.</i> 25, 31. incestus.	<i>Hialtus.</i> 129, 38.
cum filia. <i>ibid.</i> 33. obitus. <i>ibid.</i>	<i>Hiarmonis astus & interitus.</i> 89, 30.
<i>Helgonis infantia.</i> 37, 39. eidemq; Cusonis filia	<i>Hiarus Danica linguae poeta.</i> 87, 24
<i>Hotheri facundia impetrata.</i> <i>ibid.</i>	<i>Hiarandi.</i> 84, 27.
<i>Helgonis in Helgam amor.</i> 99, 54. & ob eandē	<i>Hiarthunar.</i> 84, 28.
cum Angatero pugna. <i>ibid.</i> 6. &c. item im-	<i>Hiarthuari mors.</i> 35, 24. 38, 37.
probiū in Starcatherum facinus. 101, 31.	<i>Hiarthunarus Sculdā ducit.</i> 28, 19. <i>Rolu-</i>
<i>Helgo Asloensis pontifex.</i> 297, 23.	<i>nem ex insidijs opprimit.</i> <i>ibid.</i>
<i>Helias Ripensis episcopus.</i> 232, 36	<i>Hilda.</i> 80, 26. eiusdē in mortuū amor. 81, 37.
<i>Hellas Hamæ regis filius.</i> 154, 32. sine Hamonis	<i>Hildigerus.</i> 121, 24. eiusdem virtus & pietas:
158, 24. eius captiui interitus. 159, 53.	122, 32. mortuari ad fratrem oratio. <i>ibid.</i>
<i>Hellepontici Regnero subacti.</i> 155, 49.	47. 123, 1. &c.
<i>Helsingia.</i> 14, 45. sine Helsinga oppidū. 224.	<i>Hildigifens Sygnes puella proci.</i> 115, 53
26. sine Helsingum. 328, 23.	<i>Hiorthuar.</i> 84, 28.
<i>Heluius.</i> 115, 48. & 116, 1. &c.	<i>Hithinus rex.</i> 80, 35. ab Hogino casus. 81, 31.
<i>Hexmingus rex.</i> 151, 35. eius virtus. 322, 13.	<i>Hithinso insula.</i> <i>ibid.</i> 35.
<i>Henricus Imperator</i> 177, 21.	<i>Hoginus regulus.</i> 80, 26. eiusdemque caues.
<i>Henricus Guthskaldi ex Siritha filius.</i> 208, 42.	<i>ibid.</i>
eius fuga. 211, 1. cum Kanuto reconciliatio	<i>Hogrinus Suetiae tyrannus.</i> 59, 48.
<i>ibid.</i> obitus. <i>ibid.</i> 51.	<i>Holingardia.</i> 81, 11
<i>Henricus Razaburgensis.</i> 278, 4. 285, 18	<i>Holtstia.</i> 267, 50.
<i>Henricus Saxonie princeps.</i> 245, 17. 272,	<i>Holtstij bello petiti.</i> 231, 11.
40. eiusdem pernicax ingenium. 311, 13.	<i>Holtstiorum latrocinia.</i> 210, 10
<i>Henricus Saxonum rex.</i> 8, 33. in nuptijs occi-	<i>Homerus Ripensium antistes.</i> 322, 41. 332, 7.
sus. 9, 1.	<i>Homothus Suetiae tyrannus.</i> 59, 48. 134, 8.
<i>Henrici pontificis bibacitas.</i> 185, 33. interitus	<i>Hortia pensionis colligenda questor.</i> 198, 18.
222, 53.	<i>Hortar.</i> 129, 43.
<i>Henrici Suenonis filij vixit profuga recipitur.</i>	<i>Horwendillus à fratre Fengone casus.</i> 44, 51.
212, 30.	49, 54.
<i>Herborthi equitis virtus.</i> 309, 3.	<i>Horwendillus Iulia praeſectus.</i> 44, 2. eiusdemq;
<i>Herletus.</i> 42, 20.	cum Collero monomachia. <i>ibid.</i> 35. &c.
<i>Hermanni ob violatum Wilhelmi sepulchrū</i>	<i>Hospitum recipendorum vsus qualis antiqui-</i>
pæna & interitus. 195, 34.	tus. 62, 35
<i>Hermuthruda Scottæ regine atrox pudicitia.</i>	<i>Hosteni subiugare quàm necare praeſtantis.</i>
52, 1. in Amlethum amor. <i>ibid.</i> 34. in eun-	201, 45.
dem perfidia. 54, 9.	<i>Hothbrodus.</i> 26, 16. ab Helgone oppressus. 35,
<i>Herodus Sueonum rex.</i> 153, 2.	46.
<i>Herri.</i> 204, 1.	<i>Hothbrodus Effrenis cognomine.</i> 130, 11.
<i>Herwig portus.</i> 119, 42. 120, 14.	<i>Hotherus.</i> 26, 12. <i>Roluoni & Hiarthunaro</i>
<i>Hesbernus.</i> 157, 7. eius perfidia. <i>ibid.</i> cades.	<i>succedit.</i> 35, 46. eiusdē adhuc iuuenis vir-
<i>ibid.</i>	tutes. <i>ibid.</i>
<i>Hesbernus.</i> 245, 29. eiusdem in Waldemarū	<i>Hoth-</i>

INDEX

- Hotheri & Balderi de Nanna cōnubio pugna.*
 37, 30. item de regni summa bellum. 38, 53.
Hotherus Baldero superior. 38, 8. mox ab eodē
 vincitur, & regno pellitur. *ibidem*
Hotherus Danorum & Suetia rex constitu-
tus. *ibid.* 43. in exilium ultro abiit. 39, 3. cū
 tharādum se apud nymphas simulat. *ibid.*
 infecabili veste ab iisdem donatur. 39, 13.
 36, 12.
Hotheri mira in cogendo satyro Mimingo &
Nanna sibi coniugio parando virtus. 36, 12
 &c.
Hotherus Gelderi victor. 36, 49. 37, 1. &c.
Hotheri eloquentia Cusonis filia Helgoni impe-
trata. 37, 24.
Hotherus pugna cum Boo congressus occiditur
 42, 21. &c.
Hotheri vicus. 38, 55.
Hotilda. 240, 38.
Hugletus rex. 59, 48. 94, 17. eiusdem sordes. *ib.*
 occiditur. *ibid.* 37.
Huirillus rex. 128, 40. Huyrwillus Holladia
 princeps. 60, 28. eius cades. *ibid.* 54.
Halyuimensis portus. 284, 3.
Humanae hostiae maculari apud Vpsalam à Fro-
institute. 38, 35.
Humblus rex. 5, 12.
Hun Hunnorum rex, eiu demq; in Danos expe-
ditio. 78, 35. 80, 9. occiditur. 81, 5
Hundingus casus. 124, 48
Hundingus rex. 16, 23. eius mors. 18, 17. à
 Frohione duello victus. 25, 4.
Hundingus Syrici Saxoniae regis filius occisus.
 23, 34.
Hunorum militum fames. 80, 9. strages. 81, 1.
Hurna. 306, 44.
Huytingus gladius. 122, 28
Hybernensium fuga. 94, 38
Hybernorum belligerantium astutia. 86, 1.
Hyldeia cognomen Haraldī. 124, 45.
Hythia insula. 258, 8. 260, 21. 324, 15.
Hyuarus fluius. 32, 23.
Iacobus Colonis filius legatus. 229, 1.
Ialto. 27, 47. Prisi sanguinem bibit ad concili-
 andum sibi robur. 28, 12.
Ialunga villa. 55, 5.
Iani simile simulacrum in Arkonis urbis de-
lubro. 287, 28.
Iarimarus. 293, 8.
Iari-lauus. 187, 50.
Iarmericus. 139, 28. eius indoles. 139, 54. &
 apud Sclauorum regem declarata virtus.
 140, 41.
Iarmericus Danorum rex constitutus. *ibidem*
 Suetia potitur. *ibid.* 47. eiusdem in exigen-
 dis supplicij atrocitas. 141, 19. interitus.
 142, 29.
Iarmerici arx. 139, 47. expugnata. *ibid.* 15
Iather prouincia. 120, 44.
Ictus cauendi inferendiq; ratio. 126, 15
Ictus ictui opponendus, prouerb. 78, 3
Ictum manus haud diu exhilaratur, prouerbiū.
 69, 51.
Illoga capta. 285, 10. *Imica regio.* 130, 12
Imma Roberti filia. 174, 38. 182, 47.
Impuberem aut inualidū occidere, turpe quom-
dam. 81, 32.
Ingeldus. 125, 12. *Moritur.* 129, 9.
Ingellus. 27, 45. 33, 17.
Ingellus rex, luxuria mancipium. 95, 54. 96,
 1. &c. 104, 4. eius filij. 96, 20. 108, 34.
Ingelli regis hebetudo. 101, 50. *impietas.*
 104, 11. excitata per Siarcatherum vir-
 tus. 107, 1
Ingenio nihil non cedere. 17, 54.
Ingertha S. Kanuri filia. 200, 8.
Ingiburga. 208, 32.
Ingritha. *ibid.* 215, 51.
Ingimarus. 228, 7. eius interitus. 228, 33.
Ingo Suetie rex, ei usq; ambitio. 125, 11.
 ab Haraldo oppressus. *ibid.*
Ingo Nicolai filius ab equo excussus, prostratis-
que. 208, 22.
Ingo Haraldī filius. 274, 52. quomodo gibbo-
 sus. 275, 44. eiusdem interitus. 276, 34.
Insidias affinitatis nomine optime tegi. 18, 1.
Insolentiae exitus ludibrium. 307, 11.
Insolentiam successus exasperat. 38, 11.
 ac nutrit. 43, 29.
Intestina sepe odia externo hoste conciliari.
 64, 25.
Inuidiam nulla re magis quàm impari pariū
virtute excitari. 213, 15.
Inuidiam virtute vincere difficile. 92, 34.
Ioannis Abbatis temeraria medicinae profes-
sio. 332, 38.
Ioannis Suerconis filij libido. 237, 42.
Isaaci sacerdotis ob violatum Wilhelmi sepul-
crum interitus. 195, 22.
Islandia, glacialis insula. 3, 32.
Ismarus Sclauorum rex. 139, 44.
Isoia portus Sialandiae. 38, 42.
Isulfus. 61, 30.
Itinera ieiunij officere. 55, 15.
Iuarus. 153, 35. eiusdem virtus septennis ad-
 huc. *ibid.*
Iuarus regno praefectus. 158, 1. pulsus. *ibid.*
 24. eiusdem inconcussus maiore ad num-
 ciatum patris interitum animus. 159, 19.
Iuari astus in petendo arui spacio. *ibid.* 39.
 Gg iij

I N D E X.

- Iuari Iulia prefecti pietas.* 157, 24.
Iuarius Anglia rex & Dania. 159, 54.
Iulij Caesaris in gestorum suorum scriptorem liberalitas. 87, 35.
Iulinensium finium expugnatio. 340, 22.
Iulinum oppidum. 164, 43. 168, 39. 204, 2.
Iulini oppidi incendium. 321, 15.
Iura quam iura prestare Deo gratius. 193, 53.
Iurissus. 250, 40.
Iuritha Alsi filia. 120, 36. eius castimonia. 122, 4.
Iuritha Fridleui pellex Auoni nupta. 92, 5.
Iustitia cultus inani superstitione Deo gratior 193, 53.
Iulia. 250, 25, 37. 86, 18.
Iulia pradia ex Othincari pontificis liberalitate. 173, 13.
Iulia regnum. 247, 30.
Iutigen, victa. 152, 48.
Iuuenum virtute virgines incallescunt. 36, 2.
K *Alunda vrbs.* 284, 31.
S. Kanuti regis laus. 2, 31.
Kanutus Erici filius rex. 160, 44.
Kanutus Gormonis filius. 162, 19. eiusdem interitus. *ibid.* 37.
Kanutus Suenonis ex Syritia filius. 172, 35. secundus eius nominis rex. 174, 5. sex regnorum possessor. 177, 16. eiusdem in milites proceruos animaduerso. 178, 29. leges militares. *ibid.* & 179, &c. eiusdem humilitas militibus transgressa lege puniendum sese offerentis. 180, 39. &c. mors. 182, 1.
Kanutus Priflam filius. 303, 19.
Kanutus tertius, rex. 182, 32.
S. Kanutus Suenonis secundi fil. 191, 40. eiusdem adhuc iuuenis gesta. *ib.* rex. 194, 9. religionis ac iuris excolendi studium. *ib.* 22. interitus 199, 50. miracula. 200, 2. sanctitas. *ib.*
Kanuti ducis fortitudo & prudentia. 210, 55. 211, 1 &c. uirtutis fulgor, atq. hinc inuidia. 213, 54. interitus. 216, 50.
Kanutus Henr. filius. 231, 5. eiusdem exilium. 232, 49. fuga. 234, 3.
Kanuto duci Sialandis ac Fionia in regni portionem delegata. 247, 34. idem ex insidijs Suenonis perfidi occisus. 248, 40.
Kanutus Buryfy frater. 253, 1.
Kanutus Waldemari ex Sophia filius. 274, 28. regios honores sortitus. 281, 10. septem annos natus rex consecratur. 297, 22. in carcerem conicitur. 324, 29. regnum suscipit. 333, 29.
Karentia vrbs. 292, 5. eiusdem situs. 293, 13.
Karentinorum deditio. *ibid.* 6. & simulacra eorum succisa. *ibid.* 49, 294, 1. &c.
Karlholstus, & eius interitus 164, 24.
Karlshofni tolerantia ac robur, 166, 8.
Karolus Francorum rex, Germania victor, & eidem christiana religionis autor. 150, 39.
Karolus Gothia prefectus. 109, 51.
Karolus Imperator in Saxonibus à Regnero victus. 154, 52. 155, 1. &c.
Karolus Suerconis ex Vltilda filius. 221, 12.
Karolus Suetorum rex. 274, 31. 276, 55.
Karolus Waldemari filius ex vulnere moritur. 324, 32.
Kazimarus. 259, 29. 279, 19.
Kazimarus Pomeranorum dux. 290, 35.
Kazimarus Henrico Saxonum principi se dedit. 302, 23.
Kazimarus Sclauia dux dictus. 331, 30.
Kelsherus Suetia dux. 157, 2.
Keruilli cades. 86, 17.
Keto. 54, 33. &c. Slesuicensium prefectus. 55, 36. eiusdem cum Athisto duellum. 56, 53. 57, 1. &c.
Konon sagittarius. 300, 7.
Krage Danica lingua praterunco. 28, 26.
Krempinus fluius. 283, 22.
Kyalbientis finis. 304, 54.
L *Alandia.* 221, 46. 242, 16.
Lambertus scriba. 316, 24.
Lamiarum incurfus in Geruthi regia. 147, 1. &c.
Lamina cadere pbata pudicitia. 294, 54. &c.
Landora littus. 227, 8. 255, 42.
Laneus campus. 153, 43.
Lappia. 81, 13.
Lathgertha virilis animi femina. 152, 33.
Regnero nupta *ibid.* 43. eiusdem in Regnerum fides. 153, 50. in maritum vero ob insolentiam facinus. *ibid.*
Lesdagus. 171, 33. 173, 11.
Leges à Frothone regelatae. 77, 15. 79, 20. 83, 34.
Leges militares & civiles à Kanuto latae. 178, 29. &c.
Lenno ab Starcathero casus. 135, 23.
Lentij. 282, 14.
Leo pontifex Romanus. 150, 46.
Leotarus. 128, 20. casus. *ibid.* 32.
Ler dux. 25, 37.
Lesso insula. 66, 40.
Lethra oppidum regalia olim sedes. 28, 48. 34, 40.
Lethrica arx. 26, 15.
Lethrica palus. 269, 10.
Libertati queng. quam necessitudini plus debet. 28, 45.
Libido periculi contemptrix. 116, 55.
Libidinis dissolutae & vaga exemplum. 61, 50. 62, 1. &c. 63, 31.
Lignum

INDEX

- Lignum compactile epistola & sigilli vim ob-*
tinens. 320, 52
Liferus pirata. 11, 28,
Liter ligno insculpta, celebre quondam char-
tarum genus. 47, 28.
Literarum suauitati praeferenda morum inge-
nuitas. 188, 54
Liuharfulki provincia. 74, 48.
Lutium componendarum lex. 154, 28.
Littogus. 292, 5.
Lino Othoniensium pontifex. 273, 47
Liuor post fata cesset. 44, 26.
Liuorem conspicuis maxime rebus insultare.
 1, 32.
Liutcha. 208, 47.
Liuthusium. 232, 49.
Lodouicus Imperator Haraldō fidei christiana
suscipiente autor. 158, 39.
Lodouicus Thuringia princeps. 274, 22.
Logthi gladius. 128, 14.
Lokerus Curetum tyrannus. 11, 32.
Longobardi à Danis. 144, 19.
Lotharius Caesar. 219, 24.
Lothbrog. 153, 30
Lotherus rex. 5, 40.
Lou gladius. 28, 11.
Lubeca. 314, 30
Lubecum. 330, 28
Lucas Britannus scriba. 296, 45
Lumina fluuius. 334, 14.
Lundenſium contra principes suos motus. 325
 11.
Lundenſes sub Gerbrando pontifice christia-
nismum amplexi. 171, 48.
Lundonia oppidum. 24, 25.
Luxus & crapula exemplū. 95, 54. 96, 1. &c.
Lym Fiorthinum fretum. 152, 53.
Lymicus sinus. 2, 48. 16, 53
Lyubinum captum. 303, 16.
Lyufingus gladius. 150, 12.
M*agi gigantum victores.* 9, 18.
Magica artis efficacia. 109, 23.
Magnus Henrici Caesaris ex Gunnilda filius.
 177, 33.
Magnus rex. 182, 29. eiusdem cum Suenone
 pugna. 184, 22. Bonus cognominatus. ibid.
Magnus Sueonum rex constitutus. 212, 38.
 Christianae religionis studiosus. 213, 25. eius
 in Kanutum perfidia. 216, 1. item in Ericū.
 221, 41. interitus. 222, 37.
Magnus captus oculisq; ac genitalibus priua-
tus. 225, 5. ex regeq; monachus factus. ibid
 13. regno restituitur. 274, 47. eiusdē obi-
tus. 275, 39.
Magni interitus. 245, 9.
Magnus captus & impunitate & honoribus
donatur. 252, 37.
Magnus Noruagiensium rex. 208, 16.
Magnus Erici filius ab Absalone seruatus,
Waldemaro regi insidias struit. 311, 46.
perfidie accusatur. 314, 53. & laesa maiesta-
tis 316, 46. insidias à se Waldemaro stru-
ctas confessus veniam meretur. 317, 23. ca-
pitur. 321, 2. carceri mandatur. ibidem, 9.
Magni Saxonis filij in praelio spectata fides.
 222, 55.
Magnus Scanienſis. 295, 54.
Mallei Iouiales. 213, 21
Malorum post arumnas meminisse iucundū.
 248, 26.
Manſueta insula. 263, 44. 304, 8.
Manumissionū rescindendum lex. 6, 14.
Marcus pontifex. 173, 11
Margretha Ingonis Sueonum regis filia. 208,
 21. eiusdē circa religionem studium. ib.
 40. obitus. 213, 45.
Marquardus. 306, 44.
Masconis Rugiani elegās dictū. 270, 20. &c.
Masnet insula. 253, 14.
Mathematicorum quōdam triplex genus. 9,
 13.
Matrimonij postulatō propria voce olim ſc-
riſolita. 37, 18
Matullus Fin Marchie dux. 156, 30.
Medicorum imperiti fiducia. 332, 44.
Melbricus bello à Frothone petitus. 23, 7.
Melbrici Hyberniae regis cades. 138, 30
Mendacium priscis Heroibus inuiſum. 56, 28
Mendacio fides apud principes. 45, 5.
Mercatorum portus, vicus. 282, 38.
Mercurius Iouis filius. 93, 19.
Mersburgum oppidum. 236, 36
Methis vrbs. 272, 32.
Metu quàm ferro vicisse satius. 24, 35
Menillus. 80, 35.
Malda fluuius. 235, 19.
Miles spectata virtutis titulo dignus quis.
 79, 36.
Militia prima omen. 76, 49.
Militaris roboris neruos ocio hebetari, nego-
cio intendi. 336, 17
Militares leges à Kanuto rege latae. 178, 23.
Militum stipendiariae leges. 79, 36.
Militum animus non numerus spectandus.
 251, 42.
Militum multitudo fatiganda potius quàm
ſuſtinenda. 251, 44.
Millenarius. 78, 50
Mimmingus satyrus. 36, 30. Hotheri virtute
 oppressus. ibid. 40. &c.
 Gg iiij

I N D E X

- Miracula Christianae fidei pracones apud Ru-
gianos edunt.* 294, 47.
Miracula demonum. 294, 20.
Mirocus pugil. 310, 15.
Misfrithi pagus. 130, 43.
Mithotyn prestigiator. 12, 38. casus ibid. 44.
Moena insula. 169, 6.
Monense promontorium, 304, 24.
Mona. ibidem.
Mora expers subsidij malum. 97, 2.
*Morbo oppetere militibus probrosum quon-
dam.* 135, 12.
Moringia. 144, 17.
Mors optima quando. 138, 30.
Mors membrorum mutilatione eligibilior.
44, 32.
Morie nihil iucundius calamitosis. 72, 26.
Morinorum militum instructa acies. 53, 33.
61, 9.
Muliebris animi fides lubrica. 54, 11. in-
stantia. 63, 14.
Muliebris loquacitatis exemplum. 61, 34.
Muliebris patientiae mirum exemplum. 203
20.
Mulieres munusculis capi. 96, 25.
*Muneris precium quomodo saepe ex offerente
pendeat.* 40, 42.
Mures ultro mari submersi, prodigium.
325, 6.
Murial Scotorum rex occisus. 158, 17.
Murices ferrei strati, siue sparsi. 85, 55. 94, 2.
N *Anna puella forma.* 36, 8. eiusdem ad
procuratorum Balderum oratio. 37, 35. eod.
deuicta, vxor Hothero tradita. 38, 17.
Nasus scorto praecisus. 29, 13.
*Natura minister esse, qui morti vicina pe-
rimis.* 138, 29.
Nauigationis luxus insignis. 98, 54.
Nauigia perire crebra. 66, 21. &c. 71, 47.
Necessitas humana infirmitatis duratrix.
249, 33.
Necessitas ingens telum. 80, 7 &c.
Necessitas parricidio non redimenda. 144, 5.
Necessitas superbiae imperat. 324, 42.
*Necessitatis extremae praesidium in deorum
ope.* 147, 54.
Necessitatis quanta saepe fiducia. 232, 19.
Nes rex. 128, 40.
Nica fluvius. 240, 1.
Nicolaus Bos. 286, 7.
Nicolaus Cardinalis Romanus. 238, 21.
Nicolaus eques Sialandensis. 280, 22.
Nicolaus Razi filius Slesuicensem satrapa.
269, 54.
Nicolaus Wendilensis. 295, 48.
Nicolaus rex. 208, 7. eiusdem in filium Ma-
gnum perfida charitas. 218, 1. &c. interi-
tus. 223, 1. &c.
Nicolai in fratrem Olauum charitas. 204, 26.
Nicolai militis fortis interitus. 239, 24.
Nicolai Sticonis filij caedes. 297, 8.
Nidum proprium pollucere, prouerbum. 66, 6.
Nobilitas fortitudini olim tributa. 77, 42.
*Nobilitas ociosa, superbiae, & luxui dedita
taxatur.* 107, 38. 108, 1 &c.
Noctes clare in solstitio aestuali. 286, 41.
Normani à Danis victi. 65, 1 &c.
Normanorum clades ingens. 83, 25. à cane
Biornonis. 91, 20.
Normanis datus pro rege canis. 121, 5.
Normoria prouincia. 80, 46.
Nornagia. 3, 10 &c. ib. 28. Fridlino subiecta.
154, 35. maximi pontificatus titulus in-
gnita. 238, 1.
*Noruaegie regnum septeno prouinciarum nu-
mero.* 78, 12.
Noruaegie Regni genealogia & origo. 112, 38.
Noruaegie gentis ingratiudo. 172, 21.
Noruaegicum bellum. 8, 32.
Noruaegensium bibacitas. 221, 52.
Noruaegensium clades. 187, 43.
*Noruaegensium regnum bellis & tyrannide
corruptum.* 276, 36.
Noraicus portus. 158, 26.
*Nubendi arbitraria feminis potestas con-
cessa.* 77, 25.
Nucleus. 163, 51. eiusdem obitus. ibid. 53.
Nuptiae imparium infelices. 37, 38.
*Nupturis olim libera in matrimoniorum dele-
ctu optio concessa.* 63, 11.
Nyce fluvius. 283, 14.
Nympharum syluestrium antrum. 36, 13. 39, 12.
O *Cco schismaticus.* 268, 12. &c.
Oceanus terrarum ambitus. 144, 53.
Oceani in Fresia inundatio. 2, 50.
Ocium perulantiae ac libidinis causa. 62, 5.
Ocio vires hebetari. 336, 16.
Oclauianus Germaniae praefectus antistes.
267, 39. 273, 39.
Oculorum continentiae in puellis laus. 113, 27.
Odda prouincia. 297, 49.
Oddo lathraie regulus. 133, 53.
Oddo magnus & piratica peritissimus. 64, 47.
astu oppressus. 66, 38. 69, 33.
Oddora fluvius. 302, 29.
Ody ad gratiam difficilis transitus. 185, 9.
*Oestrica cauda palea submissa, insidiarum cau-
darum occultum indicium.* 46, 6.
Offotus gigas. 88, 37. &c.
Olandia. 80, 49. 110, 2.
Ola-

I N D E X

- Olauus Fridleni filius.* 91, 44.
Olauus primus, rex. 125, 11. *Vffo dictus.* 59, 35.
Olauus ab Haraldo oppressus. 125, 35.
Olauus secundus, rex. 151, 32.
Olauicollis. ib. 5.
Olauus Noruagiar rex. 170, 19. *Christianif-
 mum amplexus.* 171, 39. *Iacobus dictus.*
ibid. 46. *eius mors.* 173, 3.
Olauus Anglorum rex. ibid. 37.
Olauis superstitiosa religio. 175, 31. *interitus.*
177, 15.
Olauus Kanuti frater. 196, 23. *eiusdemque in
 eundem perfidia.* ibid. & 192, 1. & c. *capti
 uitas.* ibid. 32.
Olauus tertius, rex. 201, 8. *eiusdem pro populo
 suo obitus.* 202, 28.
*Olauus Haraldi filius regno inhians periclitat-
 ur.* 226, 38. *ob pontificem casum, excom-
 municatur à papa.* 227, 53.
Olauus Thronorum rex. 125, 41.
Olauus Wermorum regulus. 127, 32.
Olauis Dani cedes. 297, 7.
Ollerus rex constitutus. 41, 45. *præstigiator
 insignis.* ib. 53.
Olmari regis cum Erico colloquium. 78, 30.
Olo Synardi filius. 126, 18. *eiusdē de Gunnone
 & Grimōe Lutoribus victoria.* ib. 25, 127
 & c. *item de Hiallo & Scara.* 128, 9.
Olonis oculorū acies. 126, 23. 127, 48. 133, 29
pulchritudo. ib. *Vegeti cognomē* ib. *crudeli-
 tas regnandi.* 133, 17. *interitū.* ib. 33. & c.
Oluir. 129, 35.
Omundus Olonis ex Esa filius. 128, 18. 133,
 21. *rex creatur.* ibid. 43. *eius mors.* 138, 46.
Omundus Sueonum rex. 175, 34.
Omothur. 134, 24.
Onesifrex. 128, 40. *Oneus.* 80, 39.
Opo Sialandicus. 178, 23.
Orcades. 80, 51. *Fridleno subdita.* 154, 35.
earundem populatio. 158, 17.
Orm Britannicus. 126, 4. *sive Anglicus.* 129,
 47.
*Ormo Waldemari regis germanus cognomi-
 natus.* 277, 28.
Orna vrbs. 212, 48.
*Ornenfes urbem suam, ne hosti relinquatur
 prada, incendunt.* 278, 39.
Orthunga vrbs. 282, 26.
Osni oppidi incendium. 285, 27.
Ostenus. 114, 34. 274, 52. *Haraldi expellite fi-
 lius.* ibid. *casus.* 276, 4.
Ostmarus. 120, 38.
Ostrozum. 282, 25. *Ostrozna.* 323, 30.
Osura. 83, 48. 84, 26. & c.
- Otharius Syritheprocus.* 113, 12. *eius virtus.*
114, 19.
Othina vrbs. 246, 8.
Othuncarus Albus pontifex. 173, 12. *eiusdē
 liberalitas, & in docenda religione fides.*
ibid. 13. 177, 49.
Othinus pro deo habitus. 12, 18. 34, 30. 36, 7.
40, 16. 42, 9. à dys proscriptus. 41, 34. *tan-
 demq; regno restitutus.* ibid. 51. *præstigia-
 tor deus.* 93, 2. 132, 35.
Othinus Haraldo obuius aciem instruere docet
125, 15.
Othinus Danis in auxilium venit. 142, 25.
Othini oraculum apud Vpsalam. 124, 21. & c.
*Othini pertinax in ambiendo Rinda puella cō-
 cubitu studium.* 40, 16. & c.
Otho Caesar. 164, 53.
Otho Sleuicensis antistes. 270, 5.
Otimarus. 308, 15. *captus, rursusq; dimissus*
309, 16.
Ozna vrbs. 310, 46.
P *Alisca vrbs capta.* 20, 3.
*Parcarum oracula super futuris liberorum
 euentibus olim consilia.* 92, 8.
Parricidarum olim supplicium. 140, 49.
Patientia inter fortitudinis genera excellens.
27, 3. & c.
Patria hostes exules qua pœna mulctandi. 77,
 35.
Pennus flumens. 277, 40.
Petia insula. 154, 33.
*Petrus Christophori Waldemaro prognati pæ-
 dagogus.* 282, 19.
Petrus Elini filius, eiusdemq; virtus. 278, 54.
Petrus Euari filius satrapa. 325, 41.
Petrus Roskildensis episcopus. 219, 43. *eius in-
 teritus.* 222, 53. 225, 40.
Petrus Thema. 249, 12. 251, 5.
Petrus Thorstani filius. 235, 38. 243, 37.
Petrus Todilo. 302, 17.
Petri antistitis prudentia. 260, 28.
Pheonia. 12, 44. *Pythonica ars.* 9, 17.
Pignoris usus interdictus. 77, 44.
Pignorum positio maximarum litium causa.
ibid. 46.
Pipinus Caroli filius. 150, 47.
Piratica Roskildensis descriptio. 234, 31.
Piratica usus Danus creber, Sclauis non item.
168, 53.
Plogus Suenonis regis pietatem expertus. 236,
 7.
Pœnitentia fera atque inutilis qua. 332, 29.
Polapronincia. 263, 44.
*Pomeranorū in oppugnandis Rugiensibus vir-
 tus.* 290, 35.

I N D E X

- Pomeranorū in Saxoniam expeditio.* 285, 9.
Pomeranorum lacus tribus ostijs in fretum decurrit. 229, 17.
Pons aureus. 145, 47.
Pontificum plurimorum in acie interitus. 222 40. 223, 1. &c.
Poppo pontificij honorem apud Arnsium affectus. 171, 31. 173, 10.
Popponis Christianæ religionis apud Danos doctoris miraculum. 171, 11. &c.
Porenutius simulacrum. 294, 16.
Porenthus simulacrum. 294, 8.
Porportus. 279, 20.
à prada dehortatio regis ad milites. 25, 45.
Porturia sinus. 286, 32.
Praconis officium scurrile. 100, 42.
Praful bibulus. 185, 33.
Priscianus. 261, 14. eiusdem cum fortitudine pietas. 264, 23. 265, 47. 279, 11.
Privata ira ferientes, publica haud facile communiōe uniri. 230, 4. in proco summum olim vitium existimatum, desidia. 62, 45.
Prodigium de muribus. 325, 6.
Prodigium iaculi inter auras volantis. 164, 30. &c.
Proserpina Baldero morituro in somnis astare visa. 39, 53.
Proetus. 10, 28.
Pronerbiorum lepor. 65, 50.
Proximum sibi quæque natura constituit. 1753.
Prudentia præcepta. 262, 34.
Prudentis contutum pœnitentia vacuum esse debere. 64, 31.
Puella vrsò adamata. 174, 53. 175, 1.
Pugilum animos præmij certitudo accendit. 43, 40.
Pugna fragor. 131, 48.
Pugnandi ratio veteribus quæ. 27, 55.
Puniceum scutum malo suffixum, pacis signum. 37, 13.
R *Adulfus Britannus scriba.* 270, 28.
Radulfus eques. 246, 48. &c. eius virtus. 241, 21.
Rafnonis cades. 65, 3.
Ramlosa vicus. 227, 40.
Ramsø vicus. 249, 21.
Randrusium. 250, 30. 252, 54.
Randus rex. 128, 40.
Rani. 84, 28.
Ranonis elusa simulatio. 260, 47.
Rapina lex. 77, 31.
Rathbarthus. 153, 34. 154, 34.
Rati. 129, 33.
Reduarthus rex. 128, 40.
Refo, vulpeculam se appellat, 150, 15. eius interitus. *ibid.*
Regnaldus. 113, 5. casus. 114, 20.
Regnaldus Colonie antistes. 273. 31. eius cades. 278, 14.
Regnaldus Normannorum rex. 120, 50. casus. 121, 3.
Regnaldus Regneri filius. 155, 12.
Regium nomen olim Danis ignotum. 5, 17.
Regium somnum perumpere capitale quondam. 109, 44.
Regis eligendi prius Danorum mos. 5, 31.
Regis impietas mira episcopi severitate castigata. 189, 41. &c.
Regi imitandus hortulanus. 232, 35.
Regi nihil gloria maius. 72, 16.
Regem fides paruula, tutius ingenti perfidia vallat. 70, 32.
Reges accusatoribus difficiles prabere aures debere. 215, 6.
Regum cliētela se olim daturi, quem ritum obseruarent. 35, 15.
Regum percussoribus quondam regnorum successio decreta. 140, 40.
Regibus non expedire è longinquo petita cōnabia. 62, 19.
Regnerus. 20, 30. 21, 32. Suetia rex. 22, 14.
Frothoni reconciliatus. *ibid.* 28. eius mors. 26, 6.
Regnerus pugil. 64, 44.
Regnerus adhuc in cunis rex constituitur. 151.
Syuardo succedit. 152, 25.
Regneri in ducenda uxore Lathgertha virtus. *ibid.* 44. nec minor in comparanda Thora. 153, 1. &c.
Regnerus Lothbrog per ludibrium cognominatus. 153, 30. eiusdem in conficiendis draconibus fortitudo. *ibid.*
Regnerus puella cuiusdam rapiente studio muliebri habitu induitur. 155, 32.
Regneri in Helleponticos expeditio. *ibid.* 49.
Regneri de Biarmis & Finnis victoria. 156, 52. item de Melbrico & Hella regionis. 158, 26. &c.
Regnerus marore ob filij cadem prostratus, uxoris exhortatione rursus erigitur. 157, 45.
Regneri in filij interfectorem clementia. 158.
2. in religionem Christianam Danicellam impietas. *ibid.* 52. interitus. 159, 3. &c.
Regneri duplex fortuna. *ibid.* 13.
Regnilda. 15, 19. Hadingum maritum eligit. *ibid.* 26.
Regnoni in pupillos Haraldum & Haldanum fides. 109, 25.
Rensø

INDEX

- Rensoinsula.* 77, 55.
Reuillus. 80, 33. 81, 12.
Rhingo casus. 8, 25.
Ricardus patria pulsus. 175, 22.
Richardus Lundensis episcopus. 202, 11.
Riko Lundensis episcopus. 225, 45. &c.
Rimbrandus pontifex. 173, 10.
Rinde auflera pudicitia. 40, 30. ab Othino tam-
 men astu victa. *ibid.* 48, 41, 1. &c.
Ringo Ingeldi filius. 126, 10. 151, 41. occiditur
 152, 23.
Ringonis bellum contra Haraldum, eiusq. belli
duces. 130, 20. clasis. *ibid.* 45. ad suos ora-
 tio. 131, 26. clades accepta. 132, 46. mors.
 134, 20.
Ripa urbs. 213, 8. 225, 51.
Roarius. 6, 30.
Robertus Flandriae praefectus. 194, 16.
Robertus Normaniae praefectus. 174, 38.
Roboris firmandi epulum ex anguium tabe.
 39, 19. 65, 23.
Roalandus. 270, 44. 273, 21.
Roe rex. 25, 25. occisus. 26, 14. 132, 4.
Roe dux, Barba cognomine. 129, 33.
Rollerus. 64, 44. exsecrarum rerum studiosus.
 65, 7. Norwagi e regnum sortitus. 78, 11.
 eius fortiter gesta. 80, 46.
Rollero Hanunda nupta. 73, 38.
Rolung campus. 100, 6. 138, 46.
Rolpho, siue Roluo, ex incestu patris & filia na-
tus. 26, 2. patri in regno succedit. *ibidem*,
 26. à matre quamquam vocatus non agno-
 scitur. *ibid.* 48. eiusdem patientia. 27, 10.
 liberalitas. *ibid.* 39. 31, 37.
Roluo ob corporis magnitudinem Krage voca-
tus. 28, 22. ex insidijs ab Hiarthwaro op-
 pressus. *ibid.* & 38, 36.
Roricus casus. 31, 30. 124, 48.
Roricus rex, Slyngebond cognominatus. 43,
 47. eius mors. 53, 42.
Roskildense templum a quo constructum. 194,
 45. eiusdemq. motus Wilhelmi cineribus
 ruina. 195, 1. & 11. restauratio. *ib.* 55. &c.
Roskildensis episcopi post Asceri obitum tur-
bulenta electio. 253, 34.
Roskilda à Roe condita. 25, 25. capta. 230, 45.
Roskilda Sueconis perfidia conuiuio in pugna
verso Kanutus casus, Waldemarum & Ab-
salon effugiunt. 248, 5. &c.
Rosterus. 40, 34.
Rostrophus Phinnicus. *ibid.* 19.
Rostock oppidum. 265, 43.
Rotata urbs capta. 19, 53. 20, 1. &c.
Roitho pirata. 121, 41. à quo Rothoran. pro gra-
 nibus rapinis. *ibid.* 17.
- Rugia.* 144, 21. 224, 39.
Rugianorum defectio. 287, 2. superstitio. 289
 10.
Rugianithus Karentinorum simulacrum. 293
 40.
Rugiensum clades. 259, 42. oppugnatio. 280,
 33.
Rugienfibus Christiana religio tradita. 292,
 42. non absq. miraculis. 294, 20.
Rusila virgo bellicosa oppressa. 60, 30. 125, 42.
Rusle virginis ferocitas. 134, 30. à fratre
 Throndo tandem caesa. *ib.* 44.
Rute nuptia cum Agnero. 27, 45. cum Biarco
 ne. 28, 15.
Ruthenorum clades nauigij perfoissa submer-
forum. 193, 5. &c.
Ruthenorum regum strages. 79, 31.
Rynstadium. 217, 6. *ibid.* 34.
Rynstadij sepultus Waldemarum rex. 332, 51.
- S**acerdotibus coniugia decreta. 327, 22.
Sacrificium nullum Deo scelestorum nece in-
cundius. 337, 26.
Sagitta nuncio bellum olim repentinum inat-
catum. 77, 38.
Salgarthus. 129, 33.
Salutem dedecore non mercandam. 111, 2.
Sambar. 129, 33.
Sampso insula. 84, 29. siue Samsa. 326, 54.
 336, 4.
Sarpa urbs. 277, 19.
Satelles regi id, quod fabro forceps. 64, 35.
Saxones tributarij Danis facti. 150, 27.
Saxonum diuiduum stipendij faciendi officij.
 281, 31.
Saxonum luxus. 104, 14. temeritas pronior
 quam prudentia. 284, 45. virtus. 270, 21.
Saxonibus tributum à Danis impositum. 150,
 27.
Saxonia regnum ad Danos translatus. 59, 33.
Saxonici equitis dictum. 283, 27.
Scania prouincia. 130, 44.
Scalus Sclauiae rex. 25, 29.
Scalck Scanicus. 81, 41. 129, 34. casus. 83, 50.
Scania Christianismum ab Othincaro pontifi-
ce edocta. 173, 23.
Scania piscosa. 37.
Scanica plebis in regem Waldemarum & re-
ligionem tumultus. 327, 1. in Absalonem
 ingratus. *ibidem*, 33. 328, 29. cum rege
 pugna. *ibid.*
Scanorum seditio. 328, 31.
Scarchdhus pugil. 155, 15.
Scatus. 25, 20.

I N D E X

- Scatus pugil.* 5, 55. *Alcmania satrapa.* 6, 8. à
Scioldo casus. ibid.
Scati & Hialli fratrum petulantia. 127, 29.
& ab iisdem casis vici nomen. 128, 15.
*Scelere parca omnia, & carere gloria, & mi-
 nime esse diuturna.* 35, 25. 93, 46.
Scioldus, eiusdemq; indoles & virus. 5, 45.
à quo Scioldungi. 6, 2.
Sclavia bello petita. 229, 47.
Sclauorum cades. 76, 54. 77, 100.
Sclauorum clades. 184, 22. defectio. 42, 33.
effrenata ingenia. 204, 15. in *Sialandiam*
expeditio. 241, 13. fuga & interitus. ib. 45
piratica. 321, 11. superstitio. 288, 30 &c.
*Sclaui mille quingentarum nauium classe Hal-
 landiam appulsi, naufragio pereunt.* 250, 12.
Sclauorum cum Danis nauale praelium. 337,
20 &c. fuga & clades. ibid.
*Sclauorum sacrilegium, atq; hinc secuta nau-
 fragij clades.* 305, 26.
Sclauorum pacis conditiones. 279, 4.
Sclauis piratica vsus aliquando perrarius. 168,
53. & unde ad eos manavit. ibid.
Scorro Waggonis filius. 300, 22.
Scotia insula meridionalis. 154, 33.
Scotus, Scoticum nomen. 22, 34.
Scotorum fuga. 24, 42.
Scroter nauigium. 64, 43.
Sculda Hiarthwaro nupta. 28, 19.
Scypetorp vicus. 224, 18.
Seythe Regnero subacta. 156, 9.
Sela Colteri regis soror occisa. 44, 45.
*Selgretius Christophori Waldemari filij pada-
 gogus.* 282, 10.
Sembia Danis subacta. 166, 33.
Senectutis mala. 135, 33 &c.
Senium duorum dispar studium. 116, 42.
Sepulchri violari vindicta. 195, 32.
Sepultura, supremum humanitatis officium.
44, 23.
Serarum vsus interdictus. 77, 20. 83, 41.
Sialandia, 3, 2. Christianissimum ab Othincaro
pontifice edocta. 173, 23.
Sialandia praeficitur rex Hetha femina. 133,
10.
Sictrungus rex. 6, 35. occisus. 1, 18.
Sigaris oppidum. 119, 28.
Sigarus rex, à quo villa Syersted. 114, 30.
Sigari mors. 120, 7.
Signe, 8, 31. in nuptijs rapta. 9, 1.
Sigtim oppidum. 130, 51.
Silentium pro consensu. 286, 21.
Simundus athleta. 130, 51.
Siritha Suenois filia Guthscalco nupta. 188, 11.
Sircipinensis prouincia. 307, 49.
Sirtuallini agri. 32, 27.
Sinaldi & Haldani pugna. 111, 23. in qua Si-
naldus cum septem filiis casus. ibid. 52.
Sinaldus Gothorum & Danorum rex. 113, 5.
Sinaldus secundus. 114, 30. eius cades. 120,
22.
Sinaldus tertius. 142, 32.
Sinaldi tolerantia. 166, 5.
Sinari cum Guritha nuptia. 123, 35. cades.
124, 18.
Sinardus Haraldi ex pellice filius. 274, 52. ca-
sus. 275, 51.
Sinardi mirus naualis se captiuitate liberantis
astus. 274, 37. nandi peritia. 275, 2. misce-
randus interitus. ib. 17.
Skierum oppidum. 130, 44.
Skrep gladius. 58, 40. 59, 28.
Skicfiani. 4, 22.
Skyalmo barbatus. 259, 40.
Skyalmo candidus. 186, 41. 187, 20. 203, 51
205, 51.
Slaglosa. 284, 3.
Slangathorpia. 266, 45.
Slangetorp villa. 230, 24.
Snio Syualdi filius. 142, 32. eius in acubienda
uxore calliditas. ib. 36.
Snyrtir. 33, 15.
Sobrietas fortitudinis vinculum precipuum.
93, 49.
Societatis iura non firma, nisi inter pares. 37,
36.
Solitudo egritudini amica. 39, 7.
Sophia Kanuti soror uterina. 240, 31. Walde-
maro nupta. ibid. Kanutum filium enixa.
274, 27.
Soporem metu tantum vacuis obrepere. 259, 2.
Sorlus Suconum rex. 155, 10. eius cades. ibid.
20.
*Sponsalia infantum, incunabulis adhuc vien-
 tium.* 277, 35.
Stadium oppidum. 25, 35.
Stange mons. 176, 42.
Stangby villa. 176, 13.
Starcatherus pugil. 92, 37. 128, 44. miracius
origo. 92, 37. in Wicarium perfidia. 93, 35
cum Hama pugile lucta. 95, 19.
Starcatherus Suetici belli scriptor. 129, 5.
132, 2.
Starcatherus ab occidendo Olone solis oculorum
acie depulsus. 133, 29.
*Starcatherus vitae diuturnioris peritus, vo-
 luntarie sese morti offert.* 135, 6. 136, 17. &c.
Starcatheri acta. 94, 33. & sol. seq. ab ipso met
carmine exposita. 135, 33 & seq. versibus.
Starcatheri austeritas. 102, 15. 103, 6. constan-
tia.

INDEX

- ia. ib. 37. celeritas. 99, 35. tolerātia ac forti-
 tudo miranda. 100, 4. effigies saxo impres-
 sa ib. 31. fuga 114, 24. magnanimitas 100
 55. sobrietas. 93, 48 &c. luxus & ocij odi-
 um. 96, 17. 102, 39. interitus. 138, 40.
 Steffnica provincia dimidium aris à rege pro
 imperij expiatione collatum. 191, 26.
 Stenbiorn. 88, 2.
 Stephanus pontifex Vpsalensis. 297, 23.
 Stehnnense promontorium. 223, 2. 309, 29.
 Stikla virginis pudicitia. 82, 24. cades.
 125, 45.
 Stipitem per omnes libertatis petenda gratia
 mittendi mos. 329, 6.
 Stitium oppidum. 302, 27. eiusdem situs.
 ib. 31. oppugnatur. ib. 37.
 Stiini praesidio non defendi, prouerbum.
 302, 33.
 Stolpa vicus. 278, 36.
 Stornerkus. 92, 37.
 Stormaria. 330, 18.
 Strategema. 19, 27. 20, 3 & 12. incendenda
 urbis. 12, 6. 20, 3. 61, 4. in percrebrandis
 hostium nauigijs. 66, 23. 71, 47.
 Strela insula. 281, 8. 336, 50.
 Strumicus athleta captus. 310, 20.
 Strunicus Sclauorum rex, eiusque cades. 76,
 45. ibid. 53.
 Stultitia simulata exemplum. 45, 8.
 Sturbiornus regno eiectus. 164, 39. occisus.
 165, 9.
 Suahit. a puella indoles. 20, 32. in virum cha-
 ritas. 26, 6.
 Suahigha Regneri uxor. 155, 12. eiusdē ad
 virum marore prostratū exhortatio. 157
 48. mors. 158, 21.
 Suantoaitus simulacrum, eiusq; apud Rugien-
 ses superstitio. 288, 36. eiusdem euersio.
 292, 21.
 Suarinus Gothia praefectus ob regni affectati
 sufficionem in pugna certamen vocatus
 opprimitur. 8, 19.
 Suen. 129, 32.
 Suddathorp oppidum. 191, 55.
 Sueno furcatae barbae cognomine clarus. 25,
 26. 166, 26. 167, 41. regnū parricidio occu-
 pat. 168, 13. eiusdem in Christianam reli-
 gionem impietas. ib. 32. captiuitas. 169,
 26. redemptio. ib. exilium. 170, 23 &c.
 Sueno religionem Christianam amplexus, reg-
 no & patria restituitur 170, 38. eius mors.
 173, 27.
 Sueno Kanuti filius ex Aluina. 177, 24.
 mors eius. 181, 33.
 Sueno secundus, rex. 182, 54. 183, 1 &c.
 eiusdem cum Magno pugna. 183, 46.
 Sueno ab Haraldo victus. 184, 22. eiusdem
 circa religionē studiū, libido, filij. 187, 47.
 incestus. 188, 14. impietatis expiatio. 190,
 22. mors. 191, 54. 192, 1 &c.
 Sueno ex praefecto sacerdos 189, 4. eiusdē litera-
 rū Latinarum ignorātia, earundemq; postea
 studiū ib. pontifex Wilhelmo succedit.
 192, 37.
 Suenonis pontificis apud Danos authoritas. 201
 52. religionis studiū. ib. 53. 202, 1 &c.
 Suenonis Erici secundi filij ambitio. 207, 11.
 Sueno tertius, rex. 228, 42. eiusdem post vir-
 tutem bellicam in excolendis muniendisq;
 locis studiū. 234, 25. & post in ocium ac
 vitia declinatio. 237, 15. cum Waldema-
 ro colloquium. 246, 26.
 Suenonis fuga & exilium à Germanico can-
 tore recitatum. 248, 23.
 Suenonis in Waldemarū perfidia. 246, 26.
 item in Kanutum. 247, 26. 248, 25 &c.
 Suenonis fuga & captiuitas. 252, 17. interit⁹ ib.
 Sueno Arufy pontifex. 278, 39. 293, 9.
 Suenonis Danorum regis superstitio. 288, 28.
 Sueno Scolingus. 295, 48.
 Sueones à Stalandensibus deleti. 35, 27.
 Sueonum duces fortissimi qui. 130, 45.
 Sueonum erga exules animus. 233, 7.
 Suero Sueonum rex constitutus. 221, 8.
 eiusdem interitus. 245, 7.
 Suero Kanuti vitricus. 233, 5.
 Suertingus Saxoniae regulus. 92, 27. 102, 30.
 eiusdē fraudulentia. 95, 38. & cades ib. 49.
 Suerus ex sacerdote miles. 311, 20.
 Suetia. 3, 25. 4, 28. Danis subdita. 26, 28.
 Sueticum bellum. 6, 36. eiusq; duces. 129, 32.
 Suibdanus. 94, 25.
 Suina. 321, 15.
 Sumblus Phinnorum rex. 8, 30.
 Summoriam & Normoriam provincias Rol-
 lerus vectigales effecit. 80, 46.
 Sundby vicus. 241, 11.
 Sueno captus oculis priuatur. 230, 34.
 Suenonis in Waldemarū fides. 243, 26. nemin
 eiusdē praesentiēda morte anguriū. 332, 34
 Superbia incitamentum prosperitate nullum
 maius. 43, 30.
 Superi obsequio, non viribus propitiandi.
 190, 41.
 Susa fluuius. 119, 46. 120, 25.
 Swauidae species eximia, & cades miseranda.
 142, 3.
 Suuertinum oppidum. 278, 4.
 Suuibdagerus rex. 8, 32. &c. ab Hadingo op-
 pressus. 12, 14.

INDEX

- Sybbonis cedes.* 140, 44.
Syfridas Thuringus Waldemari gener. 331, 36. 335, 19.
Sygaftha insula. 325, 52.
sive Sygostha. 326, 17.
Sygne 108, 50. 114, 31. 115, 54.
Sygnus cum Hagbartho complexus & colloquium. 117, 18 & c. inq. eundem iam moriturum fides. 118, 46.
Sygrutha Vngvini regis filia. 112, 41.
Syra insula. 219, 54. 223, 37. 297, 51.
Syricus rex. 25, 34.
Syrta regina. 170, 48. ex insidijs suis libus immersa. 172, 13. Suenoni nupta. ibid.
Syrthapudicitia. 113, 6. 114, 7.
Syuardus Noruagia rex casus. 152, 24.
Syualdus cum septem filijs ab Haldano exilio iraditur. 111, 52.
Syuardus Haldano patri, Starcatheri virtute succedit. 101, 41 & c.
Syuardus Suetie rex. 108, 50.
Syuardus Gothorum rex. 114, 33.
Syuardus eius nominis primus Danorum rex. 138, 48. eiusdem mors. 139, 35 & c.
Syuardus secundus rex, cognomento Ring. 151, 39. moritur. 152, 23.
Syuardus tertius rex. 153, 35. 160, 5. vulneratus miro prodigio restituitur. 154, 3.
Syuardi filius. 160, 3.
Syuardi serpentini oculi. 154, 17. nunciata patris morte stupor. 159, 27.
T *Acho Danica de Sclauis victoria nunciatus.* 339, 1. *Taka.* 271, 29.
Tander. 84, 27.
Tannus gigas. 95, 4.
Tatar. 129, 38.
Temeritatem libertate nutiri. 63, 47.
Tempore aut casu humani animi agritudines leniri. 253, 8.
Tetifclannus Ragianorum rex. 278, 2. 293, 4.
Tengillus rex. 83, 55.
Thetleui militis in Kanutum & Waldemari facinus. 248, 28 & c.
Thetleuus captus. 252, 32. occisus. ibid.
Theuthonia. 246.
Theutonones Danis subiugati. 25, 38.
Theutonum luxus. 102, 50. 104, 10 & c.
Thira. 161, 38. eius pudicitia. ib. in prodendo Gormoni de filio eius nuncio calliditas. 162, 52. 165, 1 & c. virilis in regno administrando animus. 161, 15. mors. 166, 38.
Thira Suenonis filia. 170, 18. Olauo Noruagia regi uxor data. 172, 8.
Thiuta flauius. 228, 21.
Thola sive Tholas. 134, 9.
Thor prestigator pro deo cultus. 21, 36. 93, 2. 147, 5. 110, 34.
Thora Cusonis filia Helgoni compressa. 25, 33. eidemq. impetrante Hothero in matrimonium data. 37, 15.
Thora Heroishi filia. 152, 55. Regnero in uxore data 153, 10. moritur. 154, 18.
Thoraldus. 20, 30.
Thorahus. 164, 22.
Thorberni equitis facinus. 280, 25.
Thorberni vicus. 248, 6. perfidia. ibid.
Thorborn. 88, 3.
Thorbornus. 244, 41.
Thordo Lundenium prefectus. 320, 31.
Thorias Longus. 80, 47.
Thorias pirata. 134, 49. Noruagia dux. 135, 3.
Thorilda Haldano denique Grimmonis premium data. 112, 21 & c.
Thorilde in prinignos seuitia. 20, 29.
Thorkillus 132, 11. eiusdem cum Gormone rege ad scrutandos Oceani fines nauigatio. 144, 44. 145, 1 & c. in monstrorum insidijs cauendis prudentia. ibid. 50, 146. & c. in imperantia. 147, 28. ad Tgarthiloci oraculum profectio. 148, 8 & c. eiusq. reditus cum ingrato rege expostulatio. 149, 38.
Thorkillus ad Germaniam delatus Christianorum sacrarum rudimentis imbuitur. ib. 27.
Thorkillus Suetie dux. 157, 2.
Thormerus, eiusdemq. captiuitas. 320, 49.
Thorny. 129, 37.
Thoro insula. 25, 33.
Thoronis admirandum robur. 37, 53. 38, 1 & c.
Thoro pugil. 110, 26.
Thoro regulus. 128, 19. casus. ib. 39.
Thorsta vicus. 236, 53.
Thoruillus rex. 128, 40.
Thoringus. 129, 37.
Thronus a forcere Russa victus. 134, 26.
Thrugillus cognomine Sprageleg. 175, 16.
Thrugothus. 201, 18.
Thuringus. 15, 53.
Thynna insula. 303, 55.
Tirvingar. 84, 27. *Toli.* 129, 44.
Toko pirata oppressus. 111, 7.
Tokonis cedes. 126, 44.
Tokonis sagittandi peritia. 166, 46. & de eodem non dissimilis historia, et quana de Wilhelmo Tell referunt Heluetij. ib. & c. 167, 1 & c. eiusdem de Tyranno vindicta. 168, 24.
Tokonis in sedanda cocionis turba autoritas. 240, 14.
Toko Burgalensis pontifex. 263, 18.
Toko Wendilensium pontifex. 282, 23.
Topsho-

I N D E X

- Topshogicum nemus.* 192, 17.
Torkilli auaritia. 23, 17.
Toronis Riparum antistitis perfidia. 218, 35.
 219, 1.
Tostonis ferocitas. 16, 51. ab *Hadingo* occiditur. *ib.* 20.
Tosto Peculator. 198, 18.
Tosto victimarius. 128, 29.
Tono Longus. 295, 51. 297, 47.
Tranno Ruthenorum rex. 19, 35.
Tribusana provincia. 281, 47.
Triumphus ante carpendus quam census. 23, 53.
Tuko Wendilensium antistes. 316, 18.
Tummi. 129, 45.
Tunsbergum oppidum. 277, 22.
In Turcas bellum toto orbe Christiano susceptum. 229, 37.
Tyle ultima. 129, 36.
Tylensium industria. 2, 12.
Tymmonis Sialandici virtus. 174, 2.
V *Agnophrus gigas.* 9, 10.
Vagnofius. 13, 21.
Vartiscanus Sclania rex. 212, 47.
Vbbo Vludda uxore fretus Danie regnum occupat. 22, 17.
Vbbonis magnanimitas. 43, 35.
Vbbo athleta. 123, 50. 129, 48. multi nominis pugil, eiusdemq. interitus. 132, 22.
Vbbo Regicri filius. 155, 54. eiusdem regni affectu insolentia. 156, 54. captivitas. 157, 21.
Vbbo patrem bello adoritur. 157, 17. eidem reconciliatur. 158, 1.
Vbboni Erici secundi filio regnum delegatur. 207, 34.
Vbbonis susepndium. 222, 24.
Verundia. 3, 12.
Vespassius rex ab hostibus inter ocia ac lusus necatur. 20, 7.
Visso Asmundi filius fugit. 13, 45. ab *Hadingo* opprimitur. 16, 19.
Visso Wermundi filius, eiusq. adhuc iuuenis aueritas. 54, 23. &c. & magnanimitas. 57, 53. &c. diuturniq. silentij causa. 58, 22. 50 bar. *ibid.* 37. & in duobus uno praelio oppugnandis superandisq. virtus. 59, 6. 203, 42.
Danie & Saxonie regnum suscipit. ib. 32.
Vgaribilocus deus. 147, 55. 148, 1. &c. eius oraculum consulturus accedit *Thorkillus.* 148, 13. eiusdem specus. 149, 6. fides. *ibid.* 48.
Vggerus vates. 80, 20.
Viggonis facetum scomma, armilla donatum. 28, 22.
Viggo solus Danis cum rege oppressis superstes. 35, 1. eiusdem in rege ulciscendo fides. *ib.*
Vigletus rex. 53, 42. victus *ibid.* victor. *ibid.* eius mors. 54, 18.
Violentia necessitate excusabilis. 274, 10.
Virginis violata poena. 79, 35.
Virginum intacta libertas apud Danos. 70, 44.
Virginum syluestrium, bellicae fortunae praesidium, conclane. 36, 13. 39, 12.
Virginum votis multum inesse varietatis. 63, 14.
Viribus quam verbis confligere speciosius. 77, 48.
Viridis portus. 331, 42.
Virtus aut praemijs pascitur, aut laudibus incitatur. 27, 44.
Virtus luxur esse ne spectatrix quidem potest. 94, 14.
Virtus metallo potior. 24, 8.
Virtus ne à necessarijs quidem secreta. 44, 50.
Virtutis & formae collatio. 116, 13.
Virtuti fortunam deferendam, non contra. 77, 43.
Virtuti nulla non aetatis pars congrua existimari debet. 8, 28.
Virtute invidiam vincere difficile. 92, 34.
Virtute non numero bella gerenda. 134, 5.
Visza fluvius. 186, 35.
Vita cunctis re prior. 36, 48.
Vita indignos esse, qui eam scelere comparare aut iucri student. 144, 10.
Vitium alterum alterius incitamentum. 44, 54.
Vitiorum tenera aetati impressorum tenacia vestigia. 22, 42.
Vittho Fresorum pirata. *ibid.* 52.
Vitolfus Haldano vulnere medetur. 110, 15.
S. Vitus Cornegiensis, eiusdemq. apud Rngienfes simulacrum. 289, 11.
Vludda. 108, 50.
Vludda ambitio, & in patrem Hadingum impietas. 17, 33. item in fratrem Frothonem & maritum Scottum. 22, 34. *ib.* 48. &c.
Vludda Norica. 221, 12.
Vluo Gallitianus. 201, 18.
Vluonis mira progenies. 175, 17. eiusdem calliditas exequenda in Kanutum odij. *ibid.* 51. cades. 178, 5.
Vluonis capti interitus. 252, 29.
Vndensakre locus. 53, 49.
Vnguinus Gothorum rex. 112, 41. item Danorum constitutus. *ibid.*
Vnno Bremensium pontifex. 171, 47.
Voluptas rerum amaritudini succedens, iocundior. 72, 48.
Voto se astringendi priscorum procerum mos. 28, 39. 30, 18.

INDEX

<i>Vpſala</i> . 12, 19. 13, 40. 38, 34. Suecie nobiliſſi- ma urbs. 99, 22.	<i>Wegthbiorg</i> puella virilis animus. 132, 10.
<i>Vrcina</i> ſylua. 284, 29.	<i>Wemundus</i> . 114, 34.
<i>Vrſa</i> . 26, 2. eius cum patre inceſtus. <i>ib.</i> Ahiſſo Hotbrodi filio nupta. <i>ib.</i> 28, & in eundem aſtus. <i>ibid.</i>	<i>Wendala</i> . 165, 3
<i>Vrſi</i> ſanguine poſo, robur corporis augeri. 28, 12.	<i>Wera pons</i> . 87, 6. 221, 19.
<i>Vrſo</i> adamata puella. 174, 51 &c.	<i>Werendorum</i> deditio. 239, 34.
<i>Vgarthia</i> . 158, 3.	<i>Wermundus</i> rex. 54, 19. cecus. 57, 33. &c.
<i>Waloguſtum</i> caſtellum obſeſſum. 270, 7.	<i>Werundia</i> . 131, 14.
<i>Walageſti</i> dominiū trifariā diuiſum. 279, 10	<i>Weſerus</i> athleta, 124, 28. occiditur. <i>ib.</i> 46.
<i>Walageſti</i> mania ampliata. 310, 30.	<i>Westmarus</i> . 61, 28. eiſdem infelix cum Eri copugna, atq; obitus. 71, 29.
<i>Walageſti</i> oppidi expugnation. 322, 7. obſidio. 339, 24.	<i>Weihemānus</i> pirata. 234, 32. 258, 9. 278, 30.
<i>Walbrunna</i> locus. 120, 7	<i>Wiby</i> villa. 315, 43.
<i>Waldemar</i> rex. 165, 18. 169, 1. 186, 11.	<i>Wik</i> prouincia. 82, 8. 83, 39.
<i>Waldemar</i> Rutenorum rex, Iariſlaus etiā dictus. 187, 49.	<i>Wicari</i> regis ſaturn. 93, 27.
<i>Waldemar</i> diui Kanuti filius. 231, 2. eiſ- dem in pugnando virtus. 233, 49. fides & integritas. 236, 48. cum Suenone expoſtu- latio. 246, 26. nuptie. 250, 28. patientia. <i>ibid.</i> iræ perſinactia. 281, 43. integritas & conſtantia. 311, 17. auguſta proceritas. 330, 51. obitus. 332, 44.	<i>Wigo</i> . 54, 33. 57, 20.
<i>Waldemari</i> arbitrio regnum tripartito diui- ſum. 247, 28.	<i>Wilhelmus</i> pontifex. 185, 25. 188, 23.
<i>Waldemari</i> inſidijs mire ſeſe extricantis vir- tus. 248, 40. &c. fuga pericula. 249, 40.	<i>Wilhelmi</i> epiſcopi obitus mirabilis. 192, 20. circaq; eiſdem violatum ſepulchrum mi- raculum. 195, 8. &c.
<i>Waldemari</i> cum Suenonis copijs pugna. 251, 33, &c. victoria. 252, 10. regni initia. 253, 12.	<i>Wilhelmi</i> reliquiarum odor. <i>ibid.</i> 28
<i>Waldemar</i> rex ſuſcepto in Falſtrenſes bello grauiſſimum morbum incidit. 254, 54	<i>Winus</i> Sclauorum princeps. 94, 46.
<i>Waldemar</i> à Wiceniſibus rex appellatus. 277, 18.	<i>Wiſinnus</i> gladiator. <i>ib.</i> 55. caſus. <i>ib.</i> & 95, 1.
<i>Waldemari</i> pater diuinitate, filius autem re- gno eodem die honoratus. 197, 26.	<i>Wiſua</i> virilis animi ſemina. 129, 50.
<i>Waldemaro</i> ſtructe à Magno & Kanuto in- ſectæ quomodo prodite. 311, 46. &c. eiſ- dem in Magnum inſidia: orcm benignitas. 317, 23	<i>Wiſtheby</i> vicus. 152, 25.
<i>Waldemari</i> regis lux. 2, 23. 3, 17.	<i>Wiſſercus</i> Regneri filius. 155, 12. Scytharū prouincie præfectus. 156, 11. Daxonis in- ſidijs circumuentus. 157, 27. eiſdem for- ma. <i>ibid.</i> 34, in deligendo mortis genere for- titudo. <i>ibid.</i> 38
<i>Walungia</i> . 266, 23.	<i>Withora</i> inſula. 289, 22.
<i>Wathyſſlaus</i> Stitini præfectus. 302, 49.	<i>Wulf</i> . 244, 40.
<i>Waſce</i> athleta, 95, 7. qui & Wilzce. <i>ib.</i>	<i>Vulſus</i> iniquus virtutis interpres. 122, 3.
<i>Webiorga</i> . 129, 46.	<i>Vulnera</i> aduerſo corpore excepta laudi, non de decori eſſe. <i>ibid.</i> 2.
<i>Wecha</i> . 41, 10	<i>Vulpecula</i> penſio. 150, 38.
	<i>Worthyngum</i> oppidum. 332, 23
	<i>Vxorem</i> ducturo que eſtimanda. 52, 44.
	<i>Vxoratus</i> quiſq; timidiſſimus. 239, 16.
	Z <i>ylſter</i> dux. 322, 8.
	<i>Zuina</i> ſinuus. 298, 34.
	<i>Zuinenſium</i> arcium expugnation. 340, 24.
	<i>Zuyna</i> oppidum. 331, 41.
	<i>Zyudra</i> . 279, 23 &c.

FINIS.

Obſeruata quædam poſt impreſſionem operis.

Pag. 1. verſu 28. lege quantum pro quauquam. 305, 55. tanta. 289, in margine
ſtuatira. 132. itidem in margine multi pro inulti.

FRANCOFVRTI AD MOENVM
EXCVDEBAT ANDREAS WECHELVS,
ANNO SALVTIS M. D. LXXVI.

